

ERANSKINEN AURKIBIDEA

ERANSKINAK

1. eranskina. Gaur egungo aurkezten zaigun eredu sexuala. Carmen Camarero, Euke Redondo eta María José Urruzola 1987an argitaratutako “Sexualidad en la escuela manual para educadores” liburuaren arabera.	30
2. eranskina. Sexualitatearen azalpena eta sexualitateak dituen osagaien azalpena, OMS emandako definizio irizpidetzat hartuta.	33
3. eranskina. Haur sexualitatean (0-6 urte) eragina duten faktoreak eta haurren manifestazio sexualak.	39
4. eranskina. Familiak eskaintzen duen hezkuntza sexualaren argibide gehiago.....	46
5. eranskina. Irakaslearen papera.	48
6. eranskina. Hezkuntza sexualak Espainiako 1978ko konstituzioarekin, LOMCErekin eta curriculumarekin duen lotura zehatza.	57
7. eranskina. Hezkuntza sexualaren inguruko argibide gehiago.	84
8. eranskina. Ikasleei eginiko elkarrizketaren gidoia.	87
9. eranskina. Irakasleei egindako elkarrizketaren gidoia.	89
10. eranskina. Prozeduraren inguruko zehaztapen gehiago.	93
11. eranskina. Ikasleen elkarrizketetan bereganatutako datuak.	100
12. eranskina. Irakasleen elkarrizketetan bereganatutako datuak.	821
13. eranskina. Haurren identitate sexualaren datuak.....	837
14. eranskina. Haurren sexu identitatea eta genero identitatearen datuak.	840
15. eranskina. Haurren sexu identitate iraunkorra eta aldakorraren datuak.	849
16. eranskina. Haurrek haien identitate sexuala deskribatzeko erabiltzen dituzten ezaugarrien datuak.	854
17. eranskina. Haurren manifestazio sexualen ezaugarriak eta emaitzak.	856
18. eranskina. Haurrek sexualitatearen inguruan dituzten interesen emaitzak.....	862
19. eranskina. Haurrek harreman sexualen inguruan dituzten bizipen eta ezagutzen emaitzak.	865
20. eranskina. Hezkuntza sexualaren beharra justifikatzen duten datuak.	880
21. eranskina. Irakasleek zenbait kontzeptu sexualei emandako deskribapena.	884
22. eranskina. Irakasleek hezkuntza sexualaren beharraren inguruan emandako erantzunak.	887

23. eranskina. Irakasleek hezkuntza sexuala eskaintzeko izaten dituzten zailtasunak.	888
24. eranskina. Irakasleek izan duten jarrera.	889
25. eranskina. Irakasleen formakuntza hezkuntza sexualaren inguruan.	892
26. eranskina. Eskolak aurre egin behar dituen lau erronken inguruko datuak.....	895
Erreferentzia bibliografikoak	904

ERANSKINAK

1. eranskina. Gaur egungo aurkezten zaigun eredu sexuala. Carmen Camarero, Euke Redondo eta María José Urruzola 1987an argitaratutako “Sexualidad en la escuela manual para educadores” liburuaren arabera.

Aipatutako autoreentzako eredu sexuala sexualitatea bizitzeko modu zehatza da, baina horrekin batera hori baloratzeko irizpideak, hizkuntza, etika sexuala, “normala” eta “ez normalaren” definizioa... Hori esanda, aurkezten den eredu sexuala honako ezaugarri hauek dituela aipatzen du:

- Sexualitatea ugalketari lotua agertzen da, horregatik koittoa erlazio sexual ororen gailurtzat hartzen da. Haur eta zaharren sexualitatea ezeztatzen edo erreprimitu egiten da, gaitasun sexuala pubertaroan hasten dela azpimarratuz. Sexualitatea genitalitatearekin lotzen da eta familian oraindik ezkontza harreman afektibo-sexualak izateko leku egoki edo “normal” bakartzat hartzen da.
- Gazteen afektibitatea eta sexualitatea erreprimitzen da, atzeratzen edo mugatzen da. Praktikan, haiek bakarrik, haien gorputza arakatzeko eskubidea ezeztatzen zaie. Txikitatik haien aktibitate masturbatzaileak zuzentzen dira. Ondoren, beren harreman afektibo sexualetan, haien jarrerak zigortuak izaten dira eta gure nagusi jokaera pausuak inposatzen dizkiegu. Gainera, gure beldurrak transmititzen dizkiegu eta haien behar afektibo sexuala onartzea kostatzen zaigu.
- Autoerotismoa ezeztatzen da; hau da, gure sexualitate propioarekin gure gorputzaren ezagutza eta plazeraren lorbidea ezeztatzen da. Gainera, askotan ez dugu gure gorputza ezagutzen, ezta plazera emateko posibilitateak ere.
- Sexu bereko harremana errefusatu eta diskriminatu egiten da, sexualitatea heterosexualitatera mugatuz, hori gaur egungo marko familiar aktualean sartzeko era bakarra dela pentsatuz. Hortik “ateratzen den” guztia desbideratze, bizio edo pertsona bitxi batzuen desira arrarotzat hartzen da.
- Giza beharra den plazer sexuala ezeztatzen da eta plazer sexuala zentzu erdeinagarri batean hartzen da.
- Jokaera afektibo-sexualaren pausuak markatzen dira, txikitatik maitasunerako eta sexurako hezten gaituzte, aurrezarrirako zenbait eredutan oinarrituz.

- Moral jakin bat inposatzen digute, gure jokabide sexuala onartzen edo gaitzetsi egiten duena, eta gizartean indarrean dagoen “eredua”ren arabera dena.

- Sexualitatea gure bizitzako jarrera isolatua moduan aurkezten zaigu.

- Publizitatean eta pornografian sexualitatea salerosi egiten da, interes patriarkal eta ekonomikoen eskuetan jarritz.

- Oraindik eredu sexual berdinen transmisioa ematen da. Azpimarratzekoa da, etika sexual berriak ez duela esanahi bera mutilentzat, zein nesKentzat.

Sozialki ezarritako “eredu” hori bereziki emakumeei kalte egiten die, eta aspektu hauetan diskriminatuta gelditzen dira:

- Gizonak emakumearekiko dominazioa, sexua dela eta.

- Sexuaren arabera lan banaketa familia barruan.

- Gizonaren iniziatiba sexuala faboratu egiten da. Gizona afektiboki intsinuatu behar dena dela, emakumea bilatu behar duena, aukeratzen duena...

- Emakumeen arteko homosexualitatea onarpen gutxiago du gizonen artekoarekin alderatuz.

- Sexualitatea koitoan oinarritzea: emakumeek haurdun gelditzeko larritasunarekin harreman sexualak izaten dituzte eta antisorgailuak hartzea behartuak ikustera heltzen dira, batzuetan amatasun ez desiratua onartzera behartuak izaten dira eta beste batzuetan, abortatzera behartuak izaten dira.

- Emakumea gizonaren nahi sexualen zerbitzura uzten da.

- Menopausia behar eta gaitasun sexualen amaieratzat hartzen da, sexualitatea soilik ugalketarekin berriz ere lotuz.

- Eraso sexuala eta emakumearekiko biolentzia oraindik ematen da.

- Emakumeei gizonaren nahiei mesede egiten dieten jarrera sexualak eskatzen zaizkie. Gainera emakumeek haien desira sexualak adierazten dituztenean mesprexuz izendatzen zaie.

- Txikitatik nesken mundua ezkontzara, etxera eta amatasunera mugatuta ikusten da jostailuen bidez, arropa, hizkuntzaren... bidez.
- Intsinuatzailea eta irtirinak izateko hezten dira emakumeak, gizonaren beharrak asetzeko.
- Emakumea kontsumo objektutzat hartzen da publizitatean.
- Edertasun femeninoaren eredu zehatz bat sortu da, komertziala eta publizitarioa; emakumeen arteko lehia eta gizonaren beharrak asetzeko desira erakusten duena.

2. eranskina. Sexualitatearen azalpena eta sexualitateak dituen osagaien azalpena, OMS emandako definizio irizpidetzat hartuta.

Efigenio Amezárentzako sexualitatea norbere sexuaxioa¹ bizitzeko era propioa da, gizon edo emakume izateko modua (Gómez-Zapiain, 2013). Hau da, bakoitzak, sexutik, konstituzio biologikotik, hasten den bidea, da, hortik bizitzeko duen era da sexualitatea; sexuazioa bizitzeko modu pertsonala (Gómez-Zapiain, 2013). Hortaz, sexuazioa bizitzeko modu anitzak daude eta ondorioz, sexualitate anitzak ere. Hots, haur bakoitzak bere sexualitatea du. Beste hitz batzuekin esanda, sexualitatea giza pertsonalitatearen berezko osagai bat da (Hernández eta Jaramillok, 2003), komunikazioaren, afektibitatearen, plazeraren eta ugalketaren iturri dena, eta sexualitatea bakarra da, baina bizitza osoan bariatzen doa.

Halaber, sexualitatea haurren behar sozial, afektibo eta sexuala da (Bolaños, González, Jiménez, Ramos eta Rodríguez, 1994). Hau da: “La sexualidad, pues, es todo un mundo de posibilidades. Conocerla y vivirla libre y responsablemente es saludable y necesario para nuestro equilibrio como persona.” (Bolaños, et al., 1994). Laburbilduz, giza sexualitatea bizitza osoan irauten duen sexuazio prozesu jarraitua eta aldakorra da, haurtzaroan ere presente dagoena.

Haur sexualitateari dagokionez, esan beharra dago ere, heldu sexualitate guztiaren oinarrian agertzen dela; bestela esanda, “Lo que vaya a ser en el futuro la sexualidad de una persona cronológicamente adulta, va a venir marcado por la forma en que haya vivido su sexualidad en el periodo de la infancia.” (Fernández, 1982: 19.orr). Dena den, haurtzaroan ematen dena ez da zertan etorkizunaren ispilua izan behar.

Sexualitatea definitzen jarraitzeko OMSek (Osasunaren Mundu Erakundea) emandako definizioa aztertuko da; izan ere, sexualitatearen osagai nagusiak aipatzen ditu eta sexualitatearen definizioa gehiago osatzen du:

La sexualidad incluye sexo, género, identidad sexual y de género, orientación sexual, erotismo, apego emocional/amor, y reproducción. Esta experiencia se expresa o se vive a través de pensamientos, fantasías, deseos, creencias, actitudes, valores, actividades, prácticas, roles y relaciones, y se construye por medio de interacción entre el individuo y las estructuras sociales. (OMS, 2005: 36.orr)

---

¹ Sexuazio prozesuari deritzogu, emakume edo gizon izateko modua inplikatzeko duena (Gómez-Zapiain, 2013).

Sexualitatearen definizio horrek haur sexualitatearekin bat egiten du. Baina definizio hori gehiago zehazteko sexualitatea genitalitatea² ez dela gehitu behar da, eta intersexualitateari³ begirunea eskaintzea premiazkoa da. Era berean, OMSko definizioan osagai moduan aipatu den ugalketa eta erotismoa, normalean, heldu sexualitatearekin lotzen dugula azaldu beharko litzateke, baina haurren inguruan hitz egiten jarraitzeko ikuspegi hori baztertu behar da, haur eta nagusien sexualitatea desberdina delako eta era desberdinean ikusi behar direlako. Izan ere, haur sexualitatea heldukoenarekin alderatuta, gutxi bereizia eta antolatua, eta zentzu erotikorik gabekoa da (Gómez-Zapiain, 2013). Hala ere, ikertzaile neurobiologikoen haurtzaroen maila hormonalak eta neurotransmisoreak, genetikoki programatuta daudela, eta jokabide erotiko zehatz bat induzitzen dutela estimatzen dute (Blümel, Castelo eta Vallejo, 2005). Gainera, jaio ostean nahiz eta anatomia haur batena izan, eta obulazio eta eiakulazio gaitasuna pubertaroen aktibatzen den, plazer sexualaren fisiologia aktibatuta dago, eta plazer sexuala aurki eta bila dezakete haurrek (López, 2013). Edonola ere, nahiz eta jokabideek zentzu erotikoa izan, ez da helduek dutenarekin alderatu behar. Marko teorikoan aipatu bezala, hauraren sexualitatearen beste ezaugarri bat dauka, autoerotikoa eta egozentrikoa (Bere buruan, bere gorputzan, zentratzen da) dela; eta sentsibilitate gehien duten zona erogenoak ez dira zertan genitalak izan behar (Gómez-Zapiain, 2013).

Jarraitzeko, OMSk aipatutako osagaiak definituko dira, hots, sexualitatearen osagaiak definituko dira; haur sexualitatea, zehaztasunez ulertua izateko. Hasteko, OMSk emandako lehenengo definizioan agertzen den lehen osagaia definituko da. Horretarako RAE (2014) hiztegian sexuaren inguruan egiten den definizioa kontuan hartuko da.

Latinetik datorren hitzaren (*sexus*) definizioa bilatuz gero, lau definizio agertzen dira:

1. Animalien eta landareen baldintza organikoa, maskulinoa edo femeninoa. Sexu maskulinoa, femeninoa.
2. Sexu berdineko izaki multzoa. Sexu maskulinoa, femeninoa.
3. Organo sexualak.

---

² Sexualitatearen aparatu bat baino ez da (Ferren, 1988).

³ Intersexualitatea identitate sexualaren konfigurazio eta eraikuntzan presente dauden elementu sexuatzailak dira. Sexuazio prozesu honen emaitza intersexualitatea da, eta bizitza osoan irauten du (Iturbe, 2015).

4. Placer venéreo. *Está obsesionado con el sexo.*

5. Actividad sexual. *Está obsesionado con el sexo.*

Hau da, lehenengo definizioan arra (XY) eta emea (XX) bereizten dituen anatomiaren eta fisiologiaren ezaugarriak dira; adibidez, emakumearen genitalak eta gizonaren genitalak, emakumearen garuna eta gizonarena, gorputz femeninoa eta maskulinoa... (López, 2013). Beste hitz batzuekin esanda, pertsona bat maskulinoan edo femeninoan sexuatu izateko elementuen taldea da: sexu gonadala (testikuluak eta obarioak), sexu genitala (zakila eta alua) eta sexu somatiko edo morfologikoa (hormonak) (Area eta Díaz, 2009).

Susana Gamba *Diccionario de Estudios de Género y Feminismos* lanean (2007) egindako genero eta sexuaren arteko bereizketan, sexuaren inguruan egiten duen definizioa bat dator RAEko (2014) lehenengo definizioarekin:

El sexo corresponde a un hecho biológico, producto de la diferenciación sexual de la especie humana, que implica un proceso complejo con distintos niveles, que no siempre coinciden entre sí, y que son denominados por la biología y la medicina como sexo cromosómico, gonadal⁴, hormonal, anatómico y fisiológico (RAE, 2014).

Azpimarratzekoa da, lanean sexuaz hitz egiten denean, lehenengo definizio horri erreferentzia egiten zaiola.

Hots, pertsona guztiak jaiotzen direnetik sexuatuak dira, hau oinarritzat hartuta, Graciela Hernández eta Concepción Jaramillok (2003) sexuari definizio bat emateko hurrengoa aipatzen dute: pertsona guztiek pentsatzen, ulertzen, espresatzen, komunikatzen, disfrutatzen, sentitzen eta sentiarazten uzten dien gorputz sexuatu bat dute femeninoan edo maskulinoan. Beraz, gorputz sexuatu, sexualitatea ahalbidetu egiten du.

RAEk (2014) ematen duen bigarren definizioa bi sexu desberdin daudela azaltzen du: sexu femeninoa ala maskulinoa. Dena den, marko teorikoan aipatu bezala, subjektuak ez dira guztiz maskulinoak, ezta femeninoak ere, izan ere, pertsona guztiek maskulinitasunari lotutako hazpegiak eta feminitateari lotutako hazpegiak dituzte

---

⁴ En su dimensión gonádica, el sexo se define por la presencia de testículos y pene (genitales masculinos) u ovarios y vulva (genitales femeninos), es decir por la morfología de los órganos reproductivos internos y de los genitales externos

(Iturbe, 2015). Sexuaren definizio honek, generoaren azalpena eskatzen du, sexuaren kontzeptutik ezberdintzen dena. Hau da, alde batetik, jaiotzetik ezaugarri biologikoak eta fisiologikoak ditugu, eta beste alde batetik, segun gizonak edo emakumeak izan, sexua era berezi batean bizitzera ahalbidetzen gaituzten dimentsio psikologikoak ditugu (Padrón, Fernández, Infante eta París, 2009). Generoa gizarteek desberdintasun sexual anatomiko-fisiologikoen aurrean sortutako praktika, sinbolo, irudikapen, arau eta balore sozialen multzoa da (De Barbieri, 1990; in Gamba, 2007). Javier Gómez-Zapiainek “Psicología de la sexualidad” (2013) liburuan esaten duen moduan, generoak honi egiten dio erreferentzia: “El ‘género’ se refiere a las atribuciones que la cultura ha ido realizando a la realidad ‘sexo’ desde el ambiente primitivo de socialización hasta nuestro días” (65.orr).

RAEk (2014) ematen duen hirugarren definizioak gorputzeko organo sexualei erreferentzia egiten dio: zakila eta aluari. Bi sexuak desberdinak dira, eta biek bizitzan zehar aldaketak pairatzen dituzte.

Laugarren eta bosgarren definizioek, RAEk (2014) ematen dituenak, sexu-harremanei erreferentzia egiten diote. Askotan pentsatzen da aktibitate sexuala koitora soilik zuzendua dagoela, baina masturbazioa, laztanak, musuak... ere praktika sexualak dira (Bolaños, et al., 1994) eta ez dugu ahaztu behar Haur Hezkuntzan haurrek ezezagun batzuen (irakaslea, beste ikasleak...) praktika afektibo horiek izango eta haiei emango dietela.

Sexuaren eta generoaren definizioa eman ostean, identitate sexualaren eta genero identitatearen definizioa azalduko da. Askotan identitate sexuala, sexualitatearekin okertzen da eta zenbait autorek ez dute bereizketarik egiten identitate sexualaren eta genero identitatearen artean; izan ere, identitate sexuala eta genero identitatea, generoa eta sexua bezala, elkar-harremanean daude; hots, genero identitateak identitate sexuala du oinarrian, eta sexu identitatea ez da era isolatuan ematen, sexua eta generoa bezala harremanean daude. Hortaz, zaila da biak bereiztea, baina Gradu Amaierako Lan honetan orain emango diren definizioak kontutan hartuko dira:

Identitate sexuala emakume edo gizon bezala identifikatzea da, hots, sexu batekoa izatea edo bestekoa, eta bi identitate daude bakarrik: emakume ala gizon izatea (López, 2013), ikupegi biologikotik begiratuta. Beste era batera esanda, “La identidad sexual es

un juicio (soy mujer, soy hombre) sobre la propia figura corporal, basado en las características biológicas (genitales, figura corporal)” (Gómez-Zapiain, 2003: 70.orr). Hots, identitate sexuala “Es la toma de conciencia y, consecuentemente, de vivencia por parte de los niños y de las niñas de que su cuerpo es sexuado y de que pertenecen a uno de los dos sexos: chico o chica” (Iturbe, 2015: 49.orr). Are gehiago, Xabier Iturbek “Coeducar en la escuela infantil” liburuan (2015) identitate sexuala bost fasetan sailkatzen du:

- Lehenengo fasea: Asignatutako sexua eta hazkuntza sexua. Haurra jaioberria denean ematen da, haurra jaiotako sexuaren arabera gurasoek jarrera eta igurikapen zehatzak izaten dituzte. Jaiotzen direnetik sexu baterako edo beste baterako hezten dituzte, kulturako estereotipoak jarraituz.

- Bigarren fasea: Bereizketa sexuala hasten da (2-3 urterekin). Bi urte eta erdirekin sexu bakoitzeko jarrerak bereizi egiten dituzte. Hiru urterekin, gehienek badakite sexu bakoitzari zein egoera multzo, jokabide, gertaera edo objektu dagokion. Izan ere, jaio aurretik rol sexuatu⁵ bat eskaintzen zaio haurrei, haien sexuan oinarrituz.

- Hirugarren fasean: Identitate sexuala hasten da (3-6 urterekin). Sexu bakoitzari lotzen zaion jarrera eta rolak bereizten hasten dira, eta sozialki eta kulturalki sexu bakoitzarentzako baloratuta dagoenaren arabera jokatzeko hasten dira.

- Laugarren fasean: Identitate sexualaren iraunkortasuna mantentzen da (6-7 urterekin), kanpoko ezaugarriak aldatu arren. Hau da, identitate sexualaren funtsean bere gorputzaren ezaugarriak daudela ulertzen da, eta ez horiei eskaintzen zaion rol soziala, aldakorra dena (López, 2009). Xabier Iturbek iraunkortasun hau 6-7 urte bitartean ematen dela aipatzen du, aldiz, Félix López Sánchezek argitaratutako “La educación sexual liburuan” (2009) identitate sexualaren iraunkortasuna 5-6 urterekin ematen hasten dela dio. Gainera, Lópezek gehitzen du adin tarte horretan identitate sexualaren iraunkortasunaz gain, haurrak identitate sexual eta genero rola arteko bereizketa egiten dakitela.

---

⁵ “Los roles asociados al sexo es lo que cada cultura considera apropiado para cada uno de los sexos” (López, 2013). Rol sexuatuak eta genero rolak Félix Lópezen aburuz gauza bera dira: “El rol de género son las asignaciones (características en el vestir, manera de ser y comportarse en los distintos ámbitos, trabajos y profesionales, etc.), que la sociedad considera como propias de la mujer o del varón” (López, 2009).

- Bosgarren fasean: Identitate berria. Biologikoki egokitutako sexuarekin identifikatzen ez diren eta askotan kontrako sexu bateko ezaugarri identitarioak bereganatzen dituztenean ematen da.

Bestalde, genero identitatea, “Es un juicio de autclasificación como hombre o como mujer, en base a las atribuciones que las diversas culturas han ido aplicando a los sexos biológicos” (Gómez-Zapiain, 2013: 70.orr). Emakume edo gizon, transexual edo transgeneroa bezala sailkatzea eta identifikatzeari deritzogu alegia. Hau da, alderdi psikologikoz gain, alderdi emozional eta sozialarentzako ere lekua dago.

Hori esanda, orientazio sexuala azaltzea berebiziko garrantzia du ere: Orientazio sexuala desira, orientazioa edo erakarpenarekin bat egiten du, hau da, homosexual (lesbianismoa barne), bisexual edo heterosexual izateari egiten dio erreferentzia.

OMS dioen moduan sexualitateak osagai horiek guztiak (sexua, generoa, identitate sexuala, genero identitatea eta orientazio sexuala) barnean hartzen ditu, baita atxikimendu emozionala edo amodioa, ugalketa eta erotismoa ere (eszitazioa, plazera, senxualitatea eta sexualitatea adierazteko modua). Atxikimenduari dagokionez, argi izan behar da haur guztiek pertsona batzuekin binkulu afektibo inkondizionalak, baldintzarik gabekoak, sortzeko beharra dutela (López, 2009). Atxikimendu emozional horri Joana Jauregizar-ek definizio bat esleitzen dio:

Haurren eta beste pertsona baten artean garatzen den lotura emozional berezia, denboran zehar mantentzen dena, bien arteko interakzioari esker garatzen dena, eta elkarrekin egoteko nahia eta banatzean larritasuna sortzen dituen. Atxikimendua bizitzaren lehenengo urtean zehar garatzen da, eta haurren eta haren zaintzaileen arteko harreman moten menpe egongo da. (Jauregizar, 3.orr)

Amaitzeko, ugalketaren, hau da, OMSk aipatutako azken osagaiaren, definizio labur bat eskainiko da: ugalketa prozesu biologikoa da, bizia erreproduzitzeko erabiltzen dena. Ugalketa sexu bidez, edo era asexualean egin daiteke, intseminazioaren bidez adibidez. Garrantzitsua da ugalketa eta sexu harremana ez nahastatzea, sexu harremana ez baita soilik ugalketarako erabiltzen. Hots, ugalketa sexualitateak eskaintzen dituen posibilitate guztietatik bat baino ez da (Bolaños, González, Jiménez, Ramos, Rodríguez eta Vega, 2008).

3. eranskina. Haur sexualitatean (0-6 urte) eragina duten faktoreak eta haurren manifestazio sexualak.

Haur sexualitatea (0-6 urte bitartean) faktore batzuen menpe dago eta faktore horien ondorioz, haurrak sexualitatea bizi egiten du eta zenbait manifestazio sexual ditu, sexuaxio prosezuan murgiltzen dutenak.

Sexualitatean eragiten duten faktoreen inguruan aditu eta korrante desberdinek faktore desberdinei garrantzia ematen diote; adibidez, psikoanalistek faktore biologiko (genitalak) eta psikikoei (afektua) ematen diote garrantzia. Teoria kognitiboek, aldiz, faktore psikikoei: inguru sozialetik bereganatutako esperientzien bidez ezagutza eraikitzeke gaitasunari. Soziologoek, haien aldetik, ikuspuntu sozialei: boterea eta sistema soziala, ekonomikoa eta erlijiosoari eskaintzen diete arreta, eta irakaskuntza teorietan faktore sozialei, hau da interakzioari, garrantzi berezia eskaintzen diete.

Halaber, beste ikuspegi globalago batzuk daude, non faktore guztiak aintzat hartzen diren. Adibidez, Javier Gómez-Zapiainek “Psicología de la sexualidad” liburuan (2013) giza sexualitatearen oinarri nagusiak biologikoak, psikologikoak eta sozialak direla dio edo Félix López eta Antonio Fuertesek, sexualitatea modu islatuan ezin dela ulertu argitzen dute, eta sexualitatea gaitasun eta prozesu biologiko, linguistiko, intelektual eta afektiboek baldintzatzen dutela baieztatzen dute (1993).

Sexualitatea nagusiki kultura eta bizi garen gizarte-inguruagatik baldintzatuta dagoela dio Xabier Iturbek “Coeducar en la escuela infantil sexualidad amistad y sentimientos” liburuan (2015). Aitzitik, Willian H. Masters, Virginia E. Johnson eta Robert C. Kolodny-ren iritziz, “La sexualidad humana” liburuan (1987) aitortzen dutena kontuan hartuta, faktore biologikoek hein handian garapen sexuala kontrolatzen dute. Ildo beretik, John Money biki unibitelinoekin egindako esperimentuagatik⁶ esan daiteke familiarik, kultura eta bizi garen gizarte-ingurutik bereganatzen dugun hezkuntza, faktore biologikoek baino garrantzi gutxiago hartzen dutela genero identitatearen garapenean. Dena den, 1974 Errepublika Dominikanoko lau landa-lurraldeetan haur hermafroditekin⁷ eginiko esperimentua kontuan hartuta, garapen sexuala faktore biologiko eta hezkuntzaren arteko elkarrenganako ekintzak determinatzen duela

---

⁶ Jarraian John Moneyren esperimentuaren deskribapena dago

⁷ Bi ugalketa organo sexuarekin (femeninoa eta maskulinoa) duten pertsonak.

ondoriozta daiteke⁸. Beraz, zientzia guztien ikuspegi global bat izanda, esan daiteke sexualitatea sexuazioaren bidez garatzen dela bizitza osoan zehar eta jaio aurreko aldian (umetoki barneko aldian) sexuazioa hasten dela. Aldi horretan, sexuazioa faktore biofisiologikoen⁹ menpe dago, baina jaio ostean, beste faktore batzuk integratzen dira faktore biofisiologiko horietara.

Hasierako urteetan, 0-2 urteko tartean, atxikimendu afektiboa nabarmendu behar da marko teorikoan aipatu bezala. Bi eta sei urte bitarteko etapan identitate sexual eta genero identitatearen eraketa nabarmendu beharra dago (Gómez-Zapiain, 2013), eta sexualitatea sentazio korporalekin eta atxikimendu figurekin harremanetan bizi eta garatu egiten dela (López eta Fuertes, 1993). Hau da, aldi horretan haurren sexualitatea alde batetik ukitzeak sortzen dien sentazio korporalen ondorioz, gorputza arakatur... eta beste alde batetik bere gurasoekin harremanak izaten, beste berdinkide batzuekin harremanak izaten... garatu egiten da.

Hurrek besteak arakatzeko, imitatzeko (rol sexualen imitazioa adibidez) eta plazeraren bilaketa egiteko joera dute. Behar sexual horiek haurraren behar propioak dira, beste oinarrizko beharrak bezala: seguritatea, komunikazioa, afektua, plazera..., eta jolasen sexualen bidez, zenbait jokabideren bidez... azalaratzen dituzte (Gómez-Zapiain, 2013).

Hala ere, adin hauetan haurrak sexualiterik bizitzen eta manifestatzen ez dutela baieztatzen duten zenbait testimonio daude. Hauek bi arrazoietan oinarritu daitezke; alde batetik, aldi puritanoan sortutako haurrarekiko ikuspegi garatugabea, haurrak oraindik sexualitatea garatu ez duela uste duena; eta bestetik, haur sexualitatea helduen sexualitateko ezaugarri berdinak ez izatean. Hau da, hurrek bestelako espresioak ager ditzaketenez, helduen aldetik hauek sexualak moduan errekonozitzeko zailtasunak ager daiteke (Bolaños, et al., 1994). Baina ziurtasunez esan daiteke haurra sexuatua dela, eta sexualitatea bizi egiten duela, jakinda adin bakoitzean desberdin bizitzen duela. Izan ere, existentzia hori ziurtatzen duten manifestazio sexualak 0-6 bitarteko aldian ikus ditzakegu (Bolaños, et al., 1994).

---

⁸ Jarraian 1974 Errepublika Dominikanoko lau landa-lurraldeetan haur hermafroditekin eginiko esperimenduaren azalpena dago.

⁹ Morfoanatomikoak eta fisiologikoak.

Premia bereziak dituzten haurren kasuan, Haur Hezkuntzako etapan ia ez dago ikerketarik, baina ez dago dudarik haiek ere pertsona sexuatuak direla eta sexualitatea bizi egiten dutela. Hala ere, esan daiteke adin hurbilketa bat egitea mugatuagoa dela, hots, premia berezirik gabeko haur baten sexualitatea garapena eredutzat hartuta, premia bereziko haurrentzat eredu horretan agertuko diren adin hurbilketak mugatuagoak izango dira; zailtasun-mota, erasan-mailaren eta beste faktore batzuen arabera baita (Gómez-Zapiain, 2004).

John Moneyren esperimentua:

BBC (2010/11/27). El niño que fue criado como niña. *BBC*. Hurrengo helbidetik hartuta:

http://www.bbc.com/mundo/noticias/2010/11/101125_cambio_genero_sexualidad_men.shtml

El niño que fue criado como niña

Redacción

BBC Mundo

Cuando una pareja tiene un bebé lo primero que se pregunta es "¿fue niño o niña?"

Un accidente obligó a criar a Bruce Reimer como Brenda.

La respuesta está dictada por la biología. Los cromosomas se encargan de la sexualidad: XX para una mujer y XY para un hombre. Y las hormonas sexuales se encargan de la apariencia física.

Pero ¿qué ocurre cuando la biología, la apariencia y la crianza no coinciden?

Ese fue un caso que ocurrió en los años 1960, que terminó en tragedia.

Los gemelos Bruce y Brian Reimer eran dos niños perfectamente normales que nacieron en Canadá, pero a los siete meses de nacidos ambos comenzaron a presentar dificultades para orinar.

Siguiendo un consejo médico, sus padres, Janet y Ron, llevaron a los niños al hospital para someterlos a una circuncisión.

Pero a la mañana siguiente recibieron una devastadora llamada telefónica. Bruce había sufrido un accidente.

Los médicos habían utilizado una aguja cauterizadora en lugar de un bisturí, y el equipo eléctrico había tenido un problema que provocó un aumento en la corriente que quemó por completo el pene de Bruce.

"No podría comprender lo que estaba escuchando", recuerda Janet Reimer.

"Creí que iban a utilizar un cuchillo. No sabía porqué habían utilizado electricidad".

La operación de Brian fue cancelada y los Reimer llevaron a sus hijos a casa.

Experimento ideal:

Pasaron varios meses y los Reimer no tenían idea de qué hacer, hasta que conocieron a un hombre que cambiaría su vida, y la de los gemelos, para siempre.

Era el doctor John Money un psicólogo especializado en cambios de género.

El experto creía que no es tanto la biología la que determina si somos mujeres u hombres, sino la forma como somos criados.

Janet Reimer llevó a Bruce a Baltimore para consultar al doctor Money.

Para el experto, el caso presentaba la posibilidad de un experimento ideal: un niño que él pensaba que debía ser criado como el género opuesto, y que incluso contaba con su propio grupo de control, un gemelo idéntico.

Si su teoría se confirmaba sería evidencia irrefutable de que la crianza podía invalidar a la biología. Además, el doctor Money creía realmente que Bruce tenía mejores posibilidades de ser feliz como mujer que como un hombre sin pene.

Ahora contamos con equipos multidisciplinares bien entrenados, con varios profesionales involucrados, para poder tomar esa decisión (Dra. Polly Carmichael).

Así que Bruce, a los 17 meses de edad, se convirtió en Brenda. Y cuatro meses más tarde se llevó a cabo la primera fase quirúrgica de su tratamiento, una castración.

El experto subrayó que, si querían que el cambio de género funcionara, los padres nunca debían decirle a Brenda ni a su hermano gemelo que había nacido siendo niño.

Así que para seguir su progreso el caso fue bautizado como John/Joan. Y la identidad de Brenda fue mantenida en secreto.

En una de esas sesiones anuales el doctor Money grabó que "la niña tiene muchas características de 'marimacho', una abundante energía física y un alto nivel de actividad y rebeldía. Y a menudo es la que domina en un grupo de niñas".

Para 1975, cuando los niños tenían 9 años, el doctor Money publicó un estudio detallando sus observaciones. El experimento, dijo, había sido un éxito total.

"Nadie más sabe que Brenda es la niña cuyo caso están leyendo en los medios. Su conducta es tan normal como la de cualquier niña y difiere claramente de la forma masculina como se comporta su hermano gemelo".

"No hay ninguna señal que provoque sacar conjeturas contrarias", expresó el especialista.

Sin embargo, cuando Brenda alcanzó la pubertad a los 13 años comenzó a mostrar sentimientos suicidas.

"Pude ver que Brenda no era feliz como niña", recuerda Janet.

"Era muy rebelde. Era muy masculina y no lograba persuadirla de que hiciera algo femenino. Brenda casi no tuvo amigos durante su infancia. Todos se burlaban de ella y la llamaban la mujer cavernícola".

"Era una niña muy, muy sola", agrega.

Ante esta situación los padres de Brenda optaron por no seguir consultando al doctor Money.

Poco después hicieron algo que el psicólogo les había advertido que no hicieran: le dijeron a la niña que había nacido siendo niño.

Semanas después Brenda eligió volverse David. Fue sometido a cirugía reconstructiva y eventualmente se casó.

Aunque no pudo tener hijos, fue el feliz padrastro de los tres hijos de su esposa.

Final trágico:

Los cromosomas dictan si se es hombre o mujer.

Pero David no sabía que había sido inmortalizado en el mundo académico y científico como el protagonista del caso de John/Joan para reasignación de género.

Y cuando se enteró no podía creer que se le presentara como un "caso exitoso" en los libros de texto médicos y psicológicos que lo ponían como ejemplo en los protocolos para tratar a hermafroditas y a personas que habían perdido el pene.

Cuando cumplió 30 años David sufrió una crisis de depresión. Perdió su trabajo y se separó de su esposa.

En 2002 su hermano murió a causa de una sobredosis. Y dos años más tarde, cuando David tenía 38 años, la policía le informó a Janet y Ron que su hijo se había suicidado.

1974 Errepublika Dominikanoko lau landa-lurraldeetan haur hermafroditekin eginiko esperimientua

Howell, William, Eshelman, Virginia eta Kolodny, Robert (1987). *La sexualidad humana. 1. La dimensión biológica*. Barcelona: Grijalbo.

1974an Errepublika Dominikanoan hainbat haur hermafrodita jaio ziren. Konstituzio genetikoz mutil ziren, baina neska moduan heziak izan ziren 38 haur zeuden. Jarraitutako haurretatik 17k genero identitate maskulinoa bereganatu zuten eta 18 horietatik 17k rol sexual maskulinoa bereganatu zuten. Emaitza hauek ikusita, biologiak hezkuntza baino garrantzi handiagoa duela antzeman daiteke. Baina kontuan hartzekoa

da ere nekazal lurralde horiek patriarkalak zirela eta gizonak emakumeak baino eskubide gehiago zituztela. Emakumearen bizitza etxera soilik mugatzen zen, aldiz, gizona askea zen. Beste hainbat gizarte faktore ere eragiten zuten, beraz, hurrek emakume baino gizon izan nahi zuten eta horrek eragin zitekeen neska izateko heziak izan ziren hurrek nahiago izatea mutil izatea (Howell, Eshelman eta Kolodny, 1987).

4. eranskina. Familiak eskaintzen duen hezkuntza sexualaren argibide gehiago.

Eskolan eta familian ematen diren hezkuntzak desberdinak dira, baina biak beharrezkoak dira haurren garapen integrala lortzeko. Hortaz, elkarlanean egon beharko lukete (López, 2005).

Eskolan hezkuntza sexuala onartzen duten gurasoak, onartzen ez dutenak eta alde edo kontra egiten ez dutenak daude. Guraso gehienak azken jarrera horretan kokatzen dira, baina hezkuntza sexuala aurrera eramateko onauragarria da gurasoek laguntzea eta eskolarekin ados egotea, haien ekarpenak eskainiz (Bolaños, et al., 2008).

Gurasoek hezkuntza sexual egokia egiteko naturaltasunez jokatu behar dute eta afektuz eta konfiantzazko giroa sortu behar dute. Hobe da jokabide artifizialak ez izatea, eta informazioaz gain, jarrerarekin ere hezten dela jakitea (Ferren, 1988).

Informazio sexuala eskaintzeko adina, hurrek erakutsiko diete gurasoei, hurrek haien interesak eta egonezinak aldarrikatzean (Ferren, 1988). Dena den, haurrari hitz egitera gonbida diezaiokegu, adibidez, ezkontza moduko topikoen inguruan hitz egitera, maitasunaren inguruan, jaiotzen inguruan... haurrak edozertaz hitz egin daitekeela ikusteko (Ferren, 1988). Askotan zer dakien azaltzen entzutea baliogarria izango da ere, berak egindako teoriak zeintzuk diren ikusteko eta informazioa gehiago behar duela ikusita, hori eskaintzeko (Ferren, 1988). Era berean, komenigarria da haurrak galdetzen duenari entzutea, eta erantzuna bere garapenera egokitzea (Ferren, 1988). Gurasoen posizioak naturala izan behar du, beste gaiekin bezala, eta era ulerkorrean, argian, positiboan, labur, egia esanez, gutxiesten ez duen hizkuntzarekin, haurraren interesa haustu gabe eta bi sexuen arteko berdintasuna azpimarratuz azaldu behar dira (Ferren, 1988): neska zein mutil izatea oso ondo dagoela azalduz, bi sexuen inguruan ikuspegi positiboa izanez eta bi sexuak nahi dutena izan dezaketela azpimarratuz (López, 2005).

Beraz, garrantzitsua da, gurasoak haurraren eredu direnez gero, zintzotasunez jokatzeko, gurasoek emozionalki eta afektiboki sendo sentitzea (dibortzioekin, adibidez) konfiantzazko giroa sustatzea, era positiboan haien sexualitatea bizitzea eta etxeko lanen eta zaintzaren ardura berdintasunean oinarritutako banaketan oinarritzea (López, 2005). Gurasoek nahiz eta informazio egokia eskaini, kontuan hartu behar dute hurrek gaitasun izugarria dutela eguneroko praktikatik ikasteko. Ondorioz, rol sexistak ez erreproduzitzeko arretatsu jokatu behar dute gurasoek, eta hurrei luzatutako liburuekin,

filmekin, telebista saioekin... kritikoak izaten irakatsi behar diote haurrari (Bolaños, et al., 2008).

Gurasoek zailtasunak izaten dituzte sexualitatearen inguruko gaiak azaltzeko (bere garaian bereganatu zuten hezkuntza sexuala dela eta (López, 2005). Gainera, prestakuntza gutxi izaten dute, hortaz, askotan ziurtasun eza handia dute gai sexualen inguruan hitz egiteko (López, 2005). Beraz, zerbait azaltzeko zail ikusten badute, haurrari azaltzea zaila egiten zaiela onartzea lagungarria da, haurrari ahal duten hoberen azaltzen saiatuko direla esanez, baina beti ere sexualitatearen inguruan ikuspegi positibo bat erakusten saiatuz (López, 2005).

5. eranskina. Irakaslearen papera.

Eskola ikasleen ongizateaz eta bizitzarako ikaskuntzaz arduratu behar da, posibilitatez eta arriskuz beterik dagoen gizarte batean (López, 2005). Eskola haurrak babesten dituen lekua, baloreez eta arau sozialez hornitzeko lekua, eredu egokiak eskaintzeko lekua eta pertsonarteko harreman egokiak bizitzeko lekua bihurtu da (López, 2005). Izan ere, sexu desberdineko hurrek elkar-bizitzeko eta konfliktoek dakarten jarrera bortitzak aldatzeko eta beste erantzun batzuk ematen ikasteko leku aproposa da, hurrei amorrusentimenduak biolentziarik gabe adierazten lagunduz (Morales eta Guijarro, 2003). Eskolak eskaini ahal dituen balore, elkarbizitza, eredu... guzti horien eragile nagusienetarikoak irakasleak dira.

Irakaslea gizartearen eta familiaren bitartekarietakoa da; Haur Hezkuntzan hurrekin afektuzko binkulua sortzen saiatu behar duena (Bolaños, et al., 1994). Binkulo horri esker ematen den harremana aprobetxatuz hurrari hezkuntza integrala eskaintzen saiatu behar da, hezkuntza sexuala barne. Irakaslearen papera oso garrantzitsua da eta bere eragina hurrekiko izugarria da, beraz hurren behar sexualak asetzeko hezkuntza egin nahi bada argi eduki beharko du bere papera hezkuntza sexualaren aurrean, eta horrek dakarren arduraz kontziente izan beharko du (Bolaños, et al., 1994).

Andaluziako Juntak 1999an argitaratutako dokumentuan, “Educación Afectivo-Sexual en la Educación Infantil. Material Didáctico”, irakaslearen papera honetan oinarritzen dela argitzen du:

“La labor del profesorado debe ir en la línea de contribuir progresivamente a que niños y niñas autorregulen sus conductas, adoptando normas de actuación social basadas en el respeto a las demás personas y no en la concepción de la sexualidad como algo sucio, agresivo, peligroso, que hay que ocultar” (Andaluziako Junta, 1999, 33.orr)

Hau da, hurrek haien jarrerak gizarteko errespetu arauetara pixkanaka erregulatzen joan beharko dira, baina inola ere ez, sexualitatea debekutzat hartuta, zikintzat edo arriskutsutzat hartuz (Magister, 2011). Horregatik, irakasleak bakoitzak bere sexuarekin eroso egoten, bere gorputza egoki arakatzen eta ezagutzen lagundu beharko die, bere sexualitatea askatasunez, segurtasunez eta beldur gabe adierazten lagunduz (Magister, 2011). Lagungarria ere bada, irakasleek hurren berezko manifestazio sexualak

ezagutzea, jokabide horiek abusu sexual baten adierazle diren edo ez baloratu ahal izateko (Gómez-Zapiain, d.g.).

Haurrek rol jolasak egiten dituzte, medikuetara eta aita-ametatan jolasten dute (sozialki beste pertsonaren gorputza arakatu eta ukitzea onartzen diren eremu bakarrak direla dakite). Irakasleak honelako manifestazio sexualen aurrean ez du era bortitzean edo errepresiboan jokatu behar, ez du manifestazio horiek helduen jokabideekin alderatu behar eta ez luke haurrak lotsarazi beharko (Ferrer 1988), haien sexualitatea bizitzen utzi beharko lieke.

Ikasleren batek manifestazio sexual bat besteen aurrean egiten badu, masturbatzea adibidez, irakasleak argi utziko beharko dio manifestazio sexuala ez dela txarra, baina pixkanaka nagusien arau morala barneratzen lagunduko dio, adibidez zera esanez: *“Gustatzen zaizula ikusten da, ondo da, nahi duzunean egin dezakezu, baina ez klasean. Plazatik biluzik ibili behar ez dugun moduan, ezin dugu horrela besteekin gaudenean horrela ukitu, bakarrik gaudenean egin dezakegu”* (López, 2005). Irakasleak manifestazio sexualetan esku hartu beharko du jolasetan manipulazioa, indarketa, obsezioa, pornografian edo abusu egoeretako jokabideak imitatzen dituztenean, sexu orala adibidez, eta eduki sexista eta oldarkorra eta hiztegi sexista agertzen dutenean (López, 2005). Esku hartze horretan jokabide hauek kontrolatu eta eratorria zein den aztertu beharko dute, beharrezko neurriak hartuz edo laguntza eskatuz: eskolako irakasleari, medikuari, eskolako psikologoari... (López, 2005). Abusu baten kasua izango balitz, prozesu osoan lagundu behar zaio haurrari (López, 2005).

Irakasleak esku-hartu behar duenean argi utzi behar du haurraren sexualitatea onartu egiten duela (López, 2005) eta leuntasunez, borondate onez, eta era naturalean jokatu beharko du, haurrak jolas horiekin zein emaitza mota bilatzen ari den aurkitzen saiatuz eta haurren bizipen sexualak errespetatuz, baina heziz (Ferran, 1988). Aipatutako egoera horietan jarrera osagai guztiak berreraikitzen¹⁰ lagundu beharko dio haurrari. Dena den, beste manifestazio sexual batzuetan ere esku hartu beharko du. Adibidez, identitate sexuala iraunkorra ez bada, ez da arazo baten moduan hartu behar, baina haurrak bere sexuarekin eroso ez badago eta ideia hori hilabeteetan irauten badu irakasleak espezialista batekin kontaktuan jarri beharko du, Eusko Jarularitzak eskaintzen duen

---

¹⁰ Haurrak jokabidea aldatzera lagundu, sentimendu, jokabide eta sinesmeten duen eragina izanda.

sexu- eta genero- aniztasunari buruz informazioa eta arreta emateko zerbitzuarekin adibidez; hau da, Berdindurekin (Magister, 2011).

Irakasleek hurrek manifestatuko dituzten behar sexualak errespetatu behar dituzte, askatasunezko giroa sortu behar dute (hurrek adierazi ahal izateko) eta ikasitako jarrera sexistak lasaitasunez zuzendu beharko dituzte (Camarero, Redondo eta Urruzola, 1987).

Haurren interesei eta jokabideei naturaltasunez erantzun behar zaie, informazio objektiboa emanez, isiltasuna gezurra bezain kaltegarria dela kontuan hartuz (Magister, 2011). Ildo beretik, irakasleek eskaintzen duten hezkuntza sexualak baloreen transmisioan (higienea, errespetua, kritikotasuna...) eta harreman eta trebetasun interpersonalen sustamenean paper garrantzitsua jokatzen du (Magister, 2011). Irakasleak informazioa adin desberdinerara egokitu behar du, gezurrik gabe, egia esanez, naturaltasuna eta konfiantzazko giro eta klima atsegina sortuz. Gelan sexualitatearen inguruan ikuspegi positiboa bultzatu eta praktikan jarri behar du (Magister, 2011). Irakasleak kontziente izan behar du informazioa egokia ez bada, sexualitatearen bizipena negatiboa izan daitekeela, gaitasun afektibo-intelektualaren blokeoa¹¹, beldurra, uzkurdura, intseguritate pertsonala, perbertsio sexuala... sortuz; hezkuntza sisteman eskubiderik oinarritzkoenaren ukapenaren emaitza dena (Villamarzo, 1982). Aldiz, informazioa egokia helaraziz, haurren autoestimu positiboa hazi egiten da eta gaitasun kritiko konstruktiboa bultzatu egiten da, beste gauza batzuen artean (Villamarzo, 1982).

Irakasleak haurren kuriositateari, araketa korporalari eta autoerotismoari errespetu sor die, agresio sexualekiko babesa eman, biografia sexual zoriotsua izaten lagundu, eta afektua eta identitate sexual eta genero identitatearen garapenari errespetua eman behar die (Gómez-Zapiain, d.g.).

Bi sexuei balore berdina eman beharko die, sexuekiko berdintasunean oinarritutako igurikapenak izan behar ditu, eta hurrei bi sexuetatik ikas dezaketela ikusarazi egin beharko die (Morales eta Guijarro, 2003). Haur guztiek, neska zein mutil izan, eskubide, gaitasun, aukera, ardura... berdintasuna, eta gaitasun desberdintasuna dutela onartu behar du irakasleak. Desberdintasun izateak aberasten gaituela erakutsi behar die eta sexu diskriminazioaren aurka egin behar du (Morales eta Guijarro, 2003). Irakasleak

---

¹¹ Afektuzko sentimenduak eta ondorioz, batera doazen sentimendu oldarkorren blokeoa.

bakoitza den modukoa izan behar duela erakutsi behar die, bakoitzaren burua onartzen eta besteena errespetatzen lagunduz (Morales eta Guijarro, 2003). Beraz, irakasleak bi sexuengan afektuzko jarrerak sustatu behar ditu, rol ez-estereotipatuak, konfiantza eta autoestimu positiboa garatzen lagundu behar die, eta sexuen arteko eta bi sexuek berdin tratatu behar ditu, berdintasunaren alde eginez (Camero, et al., 1987).

Hezkuntza sexual egokia emateko irakasleak haurren sexualitatea, adierazteko modua eta gorputz sexuatu batean bizitzeko modua onartu, haurrak entzun, interesa jarri, adierazten lagundu, haurrengan konfiantza izan, honi askatasuna eta bera bakarrik erabakiak hartzeko autonomia eskaini behar dio. Era berean, haurrak modu objektiboan informatu behar ditu, egia esanez, haienzako eredu egokia izan behar du, limiteak eta arauak jarri beharko die, beti ere haien intimitatea bizitzen eta besteen intimitatea errespetatuz, eta haurrak babestu¹² beharko ditu, konfiantza eta seguritatea eskainiko ez dieten jokabideak saihestuz, gehiegizko babes eman gabe (Morales eta Guijarro, 2003). Gainera, irudi sexual aske, kritiko eta enpatizatzailearen eredu izan behar du (Area eta Díaz, 2009).

Dena den, orain arte irakasleen jarrerarik egokiena zein izango litzatekeen azaldu bada ere, errealitatean irakasleek jarrera mota oso desberdinak izan ditzake (López eta Fuertes, 1993). Alde batetik jarrera kontserbatzaileagoa, eta beste alde batetik liberalagoa izan dezakete. Jarrera kontserbatzailea dutenek sexualitatea ugalketa dela uste dute eta kontrako iritziak izaten dituzte abortuarekiko, homosexualitatearekiko, dibortzioarekiko... Hezkuntza sexuala ematea onar dezakete, ezkontzarako hezkuntzan oinarritzen bada. Jarrera kontserbatzaile horren barruan lau jarrera nagusi bereiz daitezke:

- Tabutaziozko jarrera: Jarrera hau dutenek sexualitatea ezeztatzen dute eta ezkontza barruan ematen ez diren sentimendu sexualak, fantasiak, desirak eta jarrerak ezeztatzen saiatzen dira, errudun ez sentitzeko.
- Mendekotasunezko jarrera: Jarrera hau dutenek sexualitatearen gaiari beldurra diote eta autoritatetzat hartzen duten pertsonari sumisioa zor diotela uste dute. Hezkuntza sexuala irakastearekin bat etor daitezke, baina sexualitateaz hitz

---

¹² Inguru osasuntsu eta segurua eskaintzea da babestea, biolentziaz babestea, non hurrek beldurrik gabe esperientzia desberdinak bizi dezaketen, gero eta autonomia gehiago bereganatuz (Morales eta Guijarro, 2003).

egitea zerbait arriskutsua, zaila eta delikatu dela uste dute eta profesionalen esku (profesional erlijiosoak edo medikuen) gelditu behar duela uste dute; ondo eta txarto dagoena erakusteko.

- Naturalismo faltsua: Postura liberalak hartzen dutela dirudi, baina sexualitatea naturaltasunez tratatzeko zailtasunak eta beldurrak dituzte. Ez ditu aipatutako posizioak hartzen, eta aurreko jarrera desagokiak direla arrazoitzen du, baina ez du beldurra oraindik gainditu, eta adibidez, isiltasunarekin erantzuten du edo sexualitatearen gaiari garrantzia kentzen dio horretaz ez hitz egiteko.
- Jarrera kontserbatzaile integratua: Posizio kontserbatzaileak izaten dituzte abortuaren inguruan, dibortzioen inguruan... baina sexualitatea giza dimentsiotzat hartzen dute eta harreman afektibo finkoetan sexualitateak zentsua duela uste dute.

Jarrera liberala duten pertsonak sexualitatea ugalketara lotuta ez dagoela uste dute. Sexualitatea gizakiaren dimentsio bat dela uste dute, era askotara bizi daitekeena eta posibilitate anitzak dituena. Gai polemikoen aurrean legeak eta tradizioek ematen duten askatasuna baino gehiago eskatzen dute eta hezkuntza sexuala eskaintzearen alde egiten dute. Honetan ere, jarrera desberdinak aurki ditzakegu:

- Jarrera liberal individualista: Sexualitatearen arloan liberalismo politikoaren eta sozialaren printzipioak aplikatzen dituzte. Pertsona bakoitza eta bakoitzak nahi duena izaten da jokabide sexualak eta moralak erregulatu behar dituenak direla uste du. Hau da, subjektua nahi badu eta horrela libreki erabakitzen badu, ondo egina dago. Beraz, normalean ez ditu besteak kontuan hartzen. Jokabide sexuak erregulaziorik behar ez dutela uste dute.
- Jarrera liberal inposatzailea: Posizio kontserbatzailea bertan behera utzi duten pertsonak aldaketa baten ondorioz (unibertsitatean sartzean adibidez), eta ideia berrien alde egiten dute, aurreko posizioaren aurka eginez. Intolerantzia ematen da eta ez da kritikotasunez jokutzen, haien ideiak kostala ala kostala defenditzen dute, beste posizioak errefusatu. Hezkuntza sexuala instrumentalizatzen dute; adibidez, ezkontzaren aurka heziz.

- Jarrera liberal irekia: Sexualitatea gizakiaren errealitate bat dela uste dute, gizakiari posibilitate anitzak eskaintzen diona; ugalketa, plazera, sentimenduak, laztanak... Ugalketa aukeraketa librea izan behar dela uste dute eta plazera nahi denean lortu daiteke, inposaketa batean oinarritzen ez bada.

Irakaslearen jarrera liberal irekia izan behar du (López eta Fuertes, 1993); hots, irakaslearen jarrerak tabutazio/itxurazko permisibitateko jokabideetatik at egin, eta jokabide liberal irekira heldu behar dute (Area eta Díaz, 2009) ahalik eta hezkuntza sexual egokia eskaintzeko. Izan ere, irakaslearen jarrerarekin haurrari hezkuntza sexual jakin bat irakasten zaio.

Bere jarrera zein den arakatzear gain, irakasleak inguruaren azterketa bat egin beharko du (gizartea, familia eta haurrak) inguruak dituen beharrez kontziente izateko eta horrela zein hezkuntza sexuala planteatu behar duen ikusteko. Era berean, giza baliabideak, materialak eta zentroaren funtzionamendua berrikusi beharko ditu, errealitate berrira egokitzeko (Ferren, 1988). Dena den, hezkuntza sexuala emateko, irakasleak ez du bere metodologia zertan aldatu behar, bere jarrera, jokabideekin, esperientziekin, formakuntzarekin, hausnarketekin... edozein eredu edo proposamena materializatuz eta berrikusiz lor dezake hezkuntza sexual egokia (Andaluziako junta, 1999).

Modu berean, komenigarria da etapan arabera hezkuntza sexualaren helburu eta eduki egokiak aukeratzea; hezkuntza sexualeko programa desberdinak ezagutzea eta material eta programazio egokiak aukeratzeko gai izatea, era berean hezkuntza sexualerako programazioak egiteko eta aplikatzeko gai izanik, helburuak, edukiak, jarduerak eta ebaluzioak eginik eta gurasoekin kolaboratuz (López, 2005).

Irakasleak hezkuntza sexuala lantzeko zeharka (disziplinartekotasuna) eta era globalean egin beharko du (Magister, 2011). Irakasleak hurrei informazio objektiboa maila biologiko, psikiko eta sozialean eskaini beharko die, eta jarrera positiboak, errespetuzko eta ardurazkoak izan beharko ditu (Maio eta Alcaide, 2010).

Jolasak, jostailuak, ipuinak... haurren garapenean bitartekari moduan erabil daitezke, baina kritikotasunez aukeratu behar dira, erakusten duten ereduak analizatuz (Ferrer, 1988). Horiei esker, haurrek jolas sinbolikoaren bidez ideologia zehatz bat bereganatzen dutelako: jokabideak ikasten dituzte, haien esperientziak irudikatzen dituzte,

harremantzen ikasten dute, rolak irudikatzen dituzte... Irakasleak haur guztiei material guztia erabiltzeko eskubidea bermatu behar die eta haur guztien ekintzak eta emaitzak baloratu behar ditu (Ferrer, 1988). Ildo beretik, irakasleak apainketak, kartelak, eskolaren espazio banaketa, giro... mota kontuan hartu behar du (Camero, Redondo eta Urruzola, 1987).

Irakasleak elkarrizketa sustatu behar du, haurren garapen etapa bakoitzaren berezitasunak kontuan hartu behar ditu, beldurrak eta gezurrak ezabatu behar ditu, eta mota honetako esaerak, adibidez, saihestu beharko ditu: *zakila ikutzen baduzu ilea hasiko zaitzu eskuan...* (López, 2005). Hori lortzeko hezkuntza sexuala hausnarketa eta argumentazioen bidez landu daiteke (Area eta Díaz, 2009).

Haurrak galdetzen duenari soilik erantzun behar zaio, egonezina transmititu gabe (Villamarzo, 1982). Aipatu bezala, haurra galdera jakin bat egiteko gai denean, galdera horren erantzuna entzuteko prest egongo da ere (Morales eta Guijarro, 2003). Baina erantzunek garapenera (garapen kognitibo eta emozionalera) egokituak izan behar dute, argiak eta ulerkorak direlarik.

Irakasleak egin beharreko interbentzioetan haurren garapen integralari begiratu beharko dio, jokabide diskriminatzaileak ezabatu beharko ditu, berdintasuneko baloreak sustatu behar ditu eta erakusten duen ereduaz eta bere lanaz kontzientzia hartu beharko du (Magister, 2011). Irakasleak bere sexualitatearen irudiaren inguruan hausnartzea eta horretaz kontziente izatea, horiek ez inposatzeko, komenigarria da.

Premiazkoa da, irakasleak sexualitatearekiko dituen jarrerak, sentimenduak, sinesmenak, iritzi eta esperientzia irizpide-ardatz moduan ez erabiltzea (López, 2005). Irakasleak ez du ikasleek bera bezala pentsatzea lortu behar, haurrek haien kabuz pentsatzeko gai izatea lortu behar du (Padrón, et al, 2009).

Irakasleak haurrek haien gorputza ezagutzen eta baloratzen ikastea sustatu behar du, horretarako gorputza intimitatean ukitzen eta arakatzen utzi, gorputzeko atalak izendatzen irakatsi (gorputz osoaren bisio integrala erakutsiz), gorputzen aldaketez eta beharrez kontziente izaten lagundu, osasuna zaintzen irakasten eta mugimendu askatasunaz gozaten lagundu behar die, neskentzako eta mutilentzako mugitzeko modu egokiago edo desegokiagorik ez dagoela argi utziz. Era berean haurrei gustatzen zaiena

eta ez zaiena azaltzen lagundu eta orientatu behar die: ezetz esaten irakatsi eta desira eta besteen gustuak ezagutzen eta errespetatzen lagundu behar die (Morales eta Guijarro, 2003). Horretarako irakasleak egian oinarritu behar du, naturaltasunez jokatu eta ikuspegi positiboa izan behar du sexualitatearen inguruan.

Irakasleak gainerako irakasleak eta familia sentsibilizatu behar ditu: estereotipoen aurka egiteko eta hurrei formakuntza integralago bat eskaintzeko sexu diskriminazio arazoak aitortu beharko ditu (Salguero, 2009).

Ikastetxe eta irakasleek gurasoekin debateak programatzea lagungarria da, non gurasoek espresa daitezkeen eta bere informazioa kontutan har daitezkeen eta formakuntza bereganatzen duten (Camarero et al, 1987). Ildo beretik, zentroko irakasle taldeak inplikatzeko lagungarria ere bada, bakoitzaren iritsiak errespetatuz. Elkarrekiko kolaborazioa ezinbestekoa baita zalantzarik gabeko hezkuntza sexuala eskaintzeko (Camarero et al, 1987).

Era berean, eskola eta familia arteko harremanaz gain, beste eremu hauetatik kanpoko laguntza ere eska daiteke (Camarero et al, 1987). Medikuen, sexologo, psikologo eta pedagogoen laguntzarekin guraso eta irakasle formakuntza eta laguntza lor daiteke.

Garrantzitsua da adostasun minimo batzuetara heltzea guraso eta eskolarekin egin behar den esku-hartzeari buruz (Ferren, 1988). Haur eta guraso dibertsitatea errespetatu behar da, eta ezin da ahaztu hezkuntza sexual egokirik ezin dela egin gurasorik gabe, ezta gurasoen kontra (López, 2005). Izan ere, hurrek haien sexualitatea era positibo eta naturalean ezagutzea aberasgarria da, ez dute besteek hori probokatu behar, baina giza sexualitatea garrantzitsuegia da destinoaren eskuetan soilik uzteko (Ferren, 1988).

Irakasleek zenbait zailtasunekin egingo dute topo, hezkuntza sexuala eskubide eta behar bat ez dela uste duten eskolek, praktikara eramateko arazoak, familiak ados ez egotea, eskola Haur Hezkuntzako programak egiteko prest ez egotea, irakasleen formakuntza urria... (López, 2009). Baina sexualitatea gizaki moduan osatzen gaituen eta gure izatearen parte dela ulertzen bada, erraza da hezkuntza sexuala haurren garapenerako beharrezkoa dela ikustea (Morales eta Guijarro, 2003).

Laburbilduz, gaur egungo egoera ikusita eta sexualitatea haurren duen garrantzia ikusita, beharrezkoa da irakasleek aipatutakoa kontuan hartzea. Hots, irakasleak

hurrengo guztiazk arduratu beharko litzateke: estereotipo eta rol sexistak ez transmititzeaz, mikromatxismoak saihesteaz, hizkuntza ez-sexista zaintzeaz, haurrentzako eredia dela kontuan hartzeaz, eduki, metodologia, material eta espazio egokiak, ez sexistak, aukeratzeaz, genero ikuspegitik bere jokabideen inguruan etengabeko hausnarketak egiteaz, familiarekin parte hartzea (familia eta eskolaren arteko koherentzia) eta bi sexuak onartu eta baloratu eta bion ekarpenak baloratzeaz. Era berean kulturaren binarismoa (“sexu indartsua vs sexu ahula”) hautsi, zereginen banaketa eta bi sexuen arteko kooperazioa sustatu behar du, laguntasuna eta berdintasuna suspertu behar du, bakoitzaren ezaugarri desberdinak errespetatuz, espiritu kritikoa eta elkarbizitza sustatu beharko du, haurren aurkikuntza sexualak onartzen lagundu beharko du, binkulu afektibo desberdinak (laguntasuna, familia mota desberdinak...) errespetatzen irakatsi, eta horiekin batera hurrei “ezetz” esatera irakatsi eta autoestima eta autokontzeptuaren eraketan lagundu behar die, estereotipoak saihestuz.

6. eranskina. Hezkuntza sexualak Espainiako 1978ko konstituzioarekin, LOMCEekin eta curriculumarekin duen lotura zehatza.

1- Espainiako 1978ko konstituzioa:

1. artikulua

1. Espainia Eskubidezko Estatu sozial eta demokratiko batean eraikitzen da, eta beraren balore nagusi bezala, lege araugintza, askatasuna, justizia, berdintasuna eta politika aniztasuna.

Artikulu honetan, lanean azaldu bezala, demokraziaren, askatasunaren, justiziaren, berdintasunaren eta aniztasunaren baloreak Espainiako balore nagusiak direla azaltzen da, hezkuntza sexualarekin harremanetan dauden baloreak hain zuzen ere.

9. artikulua

2. Botere publikoei baldintzak bultzatzea dagozkie askatasun eta pertsona baten eta taldea osotzen dutenena benetako eta eragileak izan daitezen; baita galarazi edo osotasuna zailtzen dituzten oztopoak eragitea hiritargoen parte hartzea erraztea bai politika mailan, bai ekonomia, kultura eta gizarte mailan ere.

Botere publikoek, beraz eskolak, berdintasuna berdintasunerako baldintzak ezarri behar dituztela dio.

10. artikulua

1. Pertsonaren duintasuna, hari dagozkion eskubide ukiezinekoak, nortasunaren hazkunde librea, lege begirunea eta besteekiko eskubideak ordenu politikoa eta giza bakearen oinarriak dira.

Haur Hezkuntza haurren nortasuna garatu egiten da, eta sexualitateak haurren nortasunaren garapenean eragina dauka; beraz, haurren nortasun garapen askea errespetatzea eta beraz, haurren garapen afektibo-sexuala errespetatzea eskatzen du.

14. artikulua

Espainolak legearen arabera berdinak dira eta ezin da diskriminaziorik onartu, jaiotze, sexu, erlijio edo beste baldintza edo egoera pertsonal edo sozialagatik.

Sexu desberdinen arteko berdintasuna aldarrikatzen du, hezkuntza sexuala egiteko kontuan hartu beharko dena.

27. artikulua

2. Giza nortasuna oso-osorik garatzea da hezkuntzaren helburua, betiere bizikidetasunaren printzipio demokratikoak eta oinarrizko eskubideak eta askatasunak errespetatuz.

Haurren giza nortasuna osoa garatzea du helburutzat, beraz, eskolak hezkuntza afektibo-sexuala eskaini beharko du garapen hori osoa izan dadin, errespetuzko eta eskubide eta askatasunak kontuan hartuz.

43. artikulua

1. Osasun babesaren eskubidea aitortzen da.

Haur Hezkuntzatik hezkuntza afektibo-sexuala landuz, haurraren osasun integrala ere zaindu egiten da, osasun horretan Espainiako konstituzioak ere bere ardura hartzen du.

LOMCE, 8/2013 Lege Organikoa, abenduaren 9koa:
--

Hitzaurrea I

Gizarte demokratiko baten erronka da ikasle guztiek euren talentuak eskuratu eta adierazi ahal izateko baldintzak sortzea, hau da, hezkuntza kalitatezkoa izatea lortzeko konpromisoa hartzea, berdintasunaren eta justizia sozialaren euskarria baita.

Espainiar estatuaren erronka kalitatezko hezkuntza bat eskaintzea da, haurrek gaitasunak bereganatu eta adierazi ahal izateko. Kalitatezko hezkuntza batek berdintasun eta justizia soziala bermatzen duela esaten da; beraz, berdintasuna eta justizia soziala emateko hezkuntza sexualak bere papera jokatzen du, eskoletan berdintasunean oinarritutako jarreretan, eta hortaz, justizia sozialean ere hezteko.

Hezkuntza-sistema kalitatezkoa, inklusiboa, integratzailea eta zorrotza denean bakarrik bermatzen da aukera-berdintasuna, eta bidea ematen du ikasle guztiek euren gaitasunak erabat garatzeko. Kalitatea oinarri hartuta bakarrik bete daiteke Espainiako Konstituzioaren 27.2 artikulua ezartzen duena: «Giza nortasuna oso-osorik garatzea da hezkuntzaren helburua, betiere bizikidetasunaren printzipio demokratikoak eta oinarrizko eskubideak eta askatasunak errespetatuz»

Aukera berdintasuna bermatuz, inklusioa, kalitateko hezkuntza eta ikasleen gaitasun garapena lortzen da. Hortaz, hezkuntza sexualak horretan bere zeregina duenez eta giza nortasuna integralki garatzeko helburutzat duenez, oinarrizko eskubidetzat hartzen da.

XIV

2002ko urriaren 16an Europako Kontseiluko Ministroen Batzordeak estatu kideei Herritartasun Demokratikorako Hezkuntzari buruz egindako (2002) 12 gomendioak dio herritartasun demokratikorako hezkuntza funtsezkoa dela gizarte libre, tolerante eta bidezko bat sustatzeko, baita askatasunaren, aniztasunaren, giza eskubideen eta legearen

inperioaren balioak eta printzipioak defendatzen laguntzen duen gizartea sustatzeko ere, horiek izanik demokraziaren oinarriak.

Espainiako hezkuntza-sistemaren printzipioetako bat da honako hauen aldeko balioak zabaldu eta praktikan jartzea: askatasun pertsonala, erantzukizuna, herritartasun demokratikoa, elkartasuna, tolerantzia, berdintasuna, errespetua eta justizia; halaber, diskriminazio mota oro gainditzen lagunduko duten balioak transmititzea eta praktikan jartzea. Gure hezkuntza-sistemaren beste xede bat da herritartasuna gauzatzeko eta bizitza ekonomikoan, sozialean eta kulturean aktiboki parte hartzeko prestatzea, jarrera kritikoarekin eta arduratsuekin eta jakintzaren gizartearen egoera aldakorretara egokitzeko gaitasunarekin parte hartzeko, hain zuzen.

Hezkuntza gizarte librea, tolerantzia, aniztasunaren defendatzaile... izateko funtsezkoa dela dio, beraz, hezkuntza sexuala egitea beharrezkoa da, hezkuntza horrek aniztasuna, tolerantzia, askatasuna, berdintasuna... sustatzen duelako.

Gainera, hezkuntza-sistemaren printzipioak sustatzeko hezkuntza sexuala beharrezkoa da; izan ere, hezkuntza sexualari esker aipatutako balioak sustatzen dira.

XV

«b) Ekitatea, hezkuntzaren bidez nortasuna erabat garatzeko aukera-berdintasuna bermatuko duena; hezkuntza-inklusioa; eskubide- eta aukera-berdintasuna, bazterkeria gainditzen lagundu eta hezkuntzarako irisgarritasun unibertsala bermatzen dutenak eta desberdintasun pertsonalak, kulturalak, ekonomikoak eta sozialak (desgaitasunen ondoriozkoak, bereziki) konpentsatzeko tresna direnak»

Hezkuntza sexualaren bidez ekitatean hezten dira haurrak berdintasuna bermatuz, eta desberdintasun pertsonalekiko, kulturelekiko, ekonomikoekiko eta sozialekiko errespetua sustatuz.

1) Eskolan, gizonen eta emakumeen arteko berdintasun eraginkorra sustatzen duten balioak garatzea, baita genero-indarkeria prebenitzea ere.

Hezkuntza sexualak gizonen eta emakumeen arteko berdintasun eraginkorra sustatzen duten balioak garatzen laguntzen du, baita genero-indarkeria prebenitzen.

2 bis artikulua. Espainiako hezkuntza-sistema.

4. Espainiako hezkuntza-sistemaren jarduna printzipio hauen arabera da: kalitatea, lankidetzaren, ekitatea, irakasteko askatasuna, meritua, aukera-berdintasuna, diskriminaziorik eza, baliabide publikoak esleitzean eraginkortasuna, gardentasuna eta kontu ematea.»

Jarduna printzipio horien arabera bada, hezkuntza sexualak eskolan bere eginkizuna dauka.

40. artikulua. Helburuak.

d) Beren kabuz ikasten eta taldean lan egiten, eta bizitza pertsonalaren, familiakoaren eta sozialaren eremu guztietan gatazken prebentzioan eta gatazka horien konponbide baketsuan prestatzen, genero-indarkeria prebenitzeari arreta berezia jarrita.

Haurrek dimorfismo sexualean oinarritutako taldeak egiten dituzte eta batzuetan beste sexua baliogabetzen dute. Hezkuntza sexualari esker talde lan egiten eta eremu guztietan konfliktuak biolentziarik gabe adierazten irakasten da. Beraz, txatal honetan ere hezkuntza sexualaren beharra azpimarratzen da.

Ehun eta bi. Beste xedapen gehigarri bat gehitzen da, berrogeita batgarrena; honako hau dio: **«Berrogeita batgarren xedapen gehigarria».**

Gatazkak prebenitzea eta modu baketsuan konpontzea, eta demokrazia eta giza eskubideak defendatzen dituzten balioak.

Oinarrizko Hezkuntzako etapetako curriculumean aintzat hartu beharko da bizitza pertsonal, familiako eta sozialaren eremu guztietan gatazkak prebenitzen eta modu baketsuan konpontzen ikastea eta demokrazia eta giza eskubideak defendatzen dituzten

balioak ikastea. Genero-indarkeriaren prebentzioa sustatzea eta juduen holokaustoa gertaera historiko gisa aztertzea barne hartu beharko ditu curriculumak, edonola ere.

Honetan ere konfliktuei aurre egiteko hezkuntzari egiten zaio aipamena, genero-indarkeriari begirunea izanik. Txikitatik bereganatzen dugun hezkuntza sexuala, helduaroko oinarria da, beraz, honelako jarrerak txikitatik hezkuntza sexualari esker prebenitu egiten dira. Horregatik da Haur Hezkuntzan hezkuntza sexuala lantzea hain garrantzitsua, honelako hezkuntza idarkeriaren arazoa bertan bera uztea baitu helburutzat.

Berrogeita hamazazpigarren artikulua.

n) «Ikastetxeko elkarbizitza, gizonen eta emakumeen arteko berdintasuna, tratu-berdintasuna, Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoaren 84.3 artikuluan aipatzen diren kausak direla-eta diskriminaziorik ez eragitea, gatazkak modu baketsuan konpontzea eta genero-indarkeria saihestea bultzatzen duten neurriak eta ekimenak proposatzea.»

Hezkuntza sexuala elkarbizitza kontuan hartzen du, eta gizonen eta emakumeen arteko berdintasuna bermatu nahi du, bioi tratu eta eskubide berdintasuna eskainiz. Hezkuntza sistemaren betebeharren artean diskriminaziorik ez eragitea, gatazkak modu baketsuan konpontzea eta genero-indarkeria saihestea bultzatzen duten neurriak eta ekimenak proposatzea dago, eta hezkuntza sexualak bete betean erantzuten die betebehar horiei.

124. artikulua. *Antolamenduari, funtzionamenduari eta elkarbizitzari buruzko arauak.*

1. Ikastetxeek elkarbizitzarako plan bat prestatu eta urteko programazio orokorrean sartu beharko dute. Planak honako xede hauei begira programatzen diren jarduera guztiak jasoko ditu: ikastetxeko elkarbizitzarako giro egokia sustatzea; ikasleen eskubideak eta betebeharrak zehaztea eta eskubide eta betebehar horiek bete ezean indarrean den araudiari jarraituz eta ikasleen egoera eta baldintza pertsonalak kontuan hartuz zer zuzenketa-neurri ezarriko diren; gatazkak modu baketsuan konpontzeko

jarduerak, arreta berezia jarritz genero-indarkeria prebenitzeko eta berdintasuna eta bazterkeriarik eza lortzeko jardueri.

2. Ikastetxeetako elkarbizitza- eta jokabide-arauak derrigor bete beharko dira. Neurriok zehaztu egin beharko dituzte, gainera, ikasleen betebeharrak eta programazioa bete ezean zer zuzenketa-neurri ezarriko diren ikasleen egoera eta baldintza pertsonalak aintzat hartuta.

Zuzenketa-neurriak hezteko eta berreskuratzeko ezarriko dira, gainerako ikasleen eskubideekiko errespetua bermatu behar dute, eta hezkuntza-komunitateko kide guztien harremanak hobetzeko helburua izango dute.

Zuzenketa-neurriak hutsekiko proportzionalak izango dira. Oso hutsegite larriak izango dira hezkuntza-komunitateko beste kide batzuen duintasun pertsonalaren aurkako jokabideak, generoan, sexu-orientazioan edo -identitatean, arrazan, etnien, erlijioan, sinesmenean edo desgaitasunetan oinarritutako diskriminazio edo eraso bat jatorri edo ondorio duten jokabideak, edo ezaugarri pertsonalengatik, sozialengatik edo heziketarekin loturiko ezaugarriengatik ahulenak diren ikasleen kontrako jokabideak; zuzenketa-neurria, kasu horietan, ikastetxetik aldi baterako edo behin betiko kanporatzea izango da.

Hutsegite arinak egiteagatik zuzenketa-neurriak ezartzeko erabakiak berehala betearaztekoak izango dira.

Txatal honetan elkarbizitza osasuntsua aurrera eramateko arauak eta xedeak aipatzen dira, eta horiek antolatzeke eta funtzionatzeko moduak. Genero-indarkeriari, ikasleen eskubideei, ikasleen egoera pertsonalari, errespetuari, elkarbizitzari eta diskriminazioak penalizatzeari egiten dio erreferentzia batik bat. Hain zuzen ere hezkuntza sexualak kontuan hartzen dituena. Argi eduki behar da hezkuntza sexuala ez dela elkarbizitza soilik. Beraz, nahiz eta elkarbizitza planaren barruan planteatu, hezkuntza sexualean oinarritutako plan bat ere sortu beharko litzateke zentroan. Hezkuntza sexuala elkarbizitzarekin harremanean dago, baina heziketa desberdina eskatzen dute biek, beraz, nahiz eta kontaktu zuzenean egon behar duten, ez dira heziketa berdinak.

127. artikulua. *Eskola-kontseiluaren eskumenak.*

g) Ikastetxeko elkarbizitza, gizonen eta emakumeen arteko berdintasuna, tratu-berdintasuna, lege organiko honetako 84.3 artikulua aitpatzen dituen arrazoiengatiko bazterkeriarik eza, gatazkak modu baketsuan konpontzea eta genero-indarkeria saihestea bultzatzen duten neurriak eta ekimenak proposatzea.

Hau da, hezkuntza sexualaren ardura guztia ez dago soilik irakaslearen eskuetan, eskola-kontseiluak ere hezkuntza sexualaren arduraduna ere bada. Izan ere, eskolako kide guztien elkarlanean aritu behar du, premiazko hezkuntza sexuala eskaintzeko.

237/2015 DEKRETUA, abenduaren 22koa, Haur Hezkuntzako curriculuma zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzekoa:

Xedapen orokorrak. Hezkuntza, hizkuntza politika eta kultura saila.

Hezkuntzaren lehen xedea da haurren garapen osoa lantzea dimentsio eta alderdi guztietan, familiekin gertuko lankidetzarekin. Erantzukidetasuna, lankidetzaren eta elkarren onarpena funtsezko jardun-oinarriak dira irakaskuntza-ikaskuntzako prozesuak lantzeko.

Heziberrik haurren garapen osoa lantzea bilatzen duenez hezkuntza sexuala barnean hartu beharko du, eta haurren sexualitatean hain garrantzitsua den onarpena eskatzen du.

Proiektu instituzionalak lantzeko, ez da hutsetik hasi behar, ibilbide luze eta emankorreko hezkuntza-esperientzia ugariak baliatuta baizik; esaterako, elebitasunaren eta eleaniztasunaren ingurukoak, ikaskuntzaren, informazioaren eta komunikazioaren teknologien ingurukoak, aniztasunaren trataerari edo bizikidetzari eta hezkidetzari buruzkoak eta genero-indarkeria prebenitzera bideratutakoak.

Eskolek proiektu instituzionalak lantzen dituztenean aniztasunaren trataera edo bizikidetzen eta hezkidetzari buruzko eta genero-indarkeria prebenitzera bideratutako proiektuak erabiltzea gomendatzen du.

Gizarteak eta hezkuntza-sistemak, Haur Hezkuntzatik, aniztasunari nola erantzun behar dieten adierazten du inklusioaren kontzeptuak. Heziketaren ardura, orain arte ikaslea zuzenean artatzen duen profesionalaren esku soilik egon dena, komunitate osoarena izatera pasatu da.

Hezkidetzaren ardura, eta hortaz hezkidetzaren barruan sar daitekeen hezkuntza sexuala, komunitatea eta eskolaren ardura da, eta aniztasunari erantzun behar dio.

3. artikulua.– Haur Hezkuntzaren xedea.

1.– Haur guztien garapen osoa eta orekatua lortzen laguntzea da Haur Hezkuntzaren xedea, garapen horren dimentsio guztietan.

Haur Hezkuntzako lehenengo xede moduan aurren garapen osoa lortzea da, hortaz hezkuntza sexuala barnean hartu beharko du, sexualitatea garatzen joaten den haur dimentsio bat delako.

2.– Hau egin behar da Haur Hezkuntzaren xede hori erdiesteko:

a) Familiekin lankidetzan jardunda, haurraren garapen osoa landu behar da, haurraren ongizate psikikoari eta fisikoari, sozializazioari eta heziketari erreparatuta, haurraren eskubideak babestuz eta haren potentzialtasun guztiak garatuz.

b) Desberdintasunak prebenitu eta gainditzeko heziketa sustatu behar da, eta ahalegin berezia egin behar da egoera sozial eta pertsonal ahulak bizi dituzten haurrei arreta emateko eta ekitatea bilatzeko.

Bigarren xede honetan ere haurren garapen osoa bilatzen da, hezkuntza sexueralako hain garrantzitsua den familiekin lankidetzan aritzea bilatzen da eta haurren ongizate integrala bilatzen da, orduan, ongizate sexuala ere. Gainera, desberdintasunak eta hortaz desberdintasun sexualak gainditzeko heziketa sustatu behar dela aipatzen du.

Hau da, berdintasunean oinarritutako hezkuntza, hain zuzen ere, hezkuntza sexualak sustatu beharko lukeena.

Norberaren identitatea eraiki eta ingurune fisiko eta soziala ezagutzeko eremuan, haurren garapenari dagozkion alderdi hauek biltzen dira: nork bere burua ezagutzea, nork bere buruaren irudia osatzea, pertsona-nortasuna eraikitzeke prozesua, eta autonomiaren garapena. Horiek guztiak ingurune fisikoarekiko eta sozialarekiko elkarrekintzan garatzen dira, jolasaren eta esplorazioaren bidez. Horrela jokatuta, bere burua ezagutzen du haurrak, bai eta besteak ere, eta inguruan duen errealitatea deskubritzen du.

Heziberrik norberaren identitatea eraiki eta ingurune fisiko eta soziala ezagutzeko eremua proposatzen du, eremu hori lantzeko hezkuntza sexuala premiazkoa da; sexualitatea haurren nortasunean atxikita dagoen osagai bat delako.

3.– Haurrak eta nerabeak zaintzeko eta babesteko otsailaren 18ko Legearen arabera, ikastetxeetako Hezkuntza eta Curriculum Proiektuek kontuan izan behar dute:

a) Balioen araberako hezkuntza, zuzenbideko funtsezko printzipio, eskubide eta askatasunekin bat, bereziki aniztasunaren errespetua eta inor ez baztertzea (jaioterri, adin, arraza, sexu, egoera zibil, sexu-joera, gaitasun fisiko edo psikiko, osasun-egoera, hizkuntza, kultura, erlijio, sineskera eta ideologiagatik edo beste edozein egoera edo ezaugarri pertsonal, ekonomiko edo sozialengatik).

Ikastetxeko hezkuntza curriculumean dibertsitate sexuala errespetatu eta berdintasuna agertu behar dela adierazten du.

4.– Ikastetxearen Hezkuntza Proiektua garatzen eta zehazten da Ikastetxearen Curriculum Proiektuan eta programazioetan, Antolakuntza eta Jarduera Arautegian edo Barne Arautegian, Ikastetxearen Hizkuntza Proiektuan, Aniztasun Planean, Tutoretza Planean, Bizikidetzaren Planean, Hezkidetzaren eta Genero Indarkeria Planean, eta Ikastetxearen Prestakuntza Planean.

Ikastetxeko Curriculum Proiektuan eta programazioetan ikastetxeko Hezkuntza Proiektuan deskribatzen diren planak; Bizikidetzaren Plana, eta Hezkidetzaren eta Genero Indarkeria Plana adibidez, aurrera eraman behar dira.

2.– Hezkuntza-eskumenak dituen sailaren prestakuntza-ekintzek honako ezaugarri hauek izango dituzte:

c) Hezkidetzak, aniztasun afektibo-sexuala, eta hezkuntza-babes bereziak behar dituzten kolektiboentzako arreta egokia sustatzeko hezkuntza inklusiboa garatzea.

d) Erantzukizun soziala duten profesionalak trebatzea, kritikoak baina proaktiboak eta sortzaileak aldaketen aurrean.

Irakaslearen prestakuntza eta prestatzen dituen ekintzek Hezkidetzak, aniztasun sexuala, eta hezkuntza-babes bereziak behar dituzten kolektiboentzako arreta egokia sustatzeko hezkuntza inklusiboa garatu behar du. Ildo beretik, irakasleek aldaketa sozialen aurrean erantzuleak izan behar dute. Hori dela eta, gizartean oraindik dagoen diskriminazio sexualari, familia-mota berriei... erantzun behar die.

23. artikulua.– Aniztasunari erantzuteko neurriak.

1.– Hezkuntzako esku-hartzeak ikasleen aniztasuna aitortu eta errespetatu behar du. Halaber, ikasle guztien oinarrizko kompetentzien garapen gorena lortzera bideratutako arreta espezializatua bermatu behar du.

2.– Aniztasuna tratatzeko neurriek ikaslearen hezkuntza-premiak asetzeko izan behar dute xede, ingurune normalizatu eta inklusiboan. Neurriek, halaber, ikasleen ikasteko interesak, motibazioak eta kompetentziak hartu behar dituzte kontuan, eta, edonola ere, Haur Hezkuntzako ikasleen irteera-profilerako ezarrita dagoen kompetentzia-maila lortzeko bideak aurreikusitakoak behar dituzte.

Honetan, haurren desberdintasun sexualak errespetatu eta ase behar direla aipatu daiteke, inklusioari eta aniztasunari begirunea izanda. Aipatzekoa da ere, Heziberrik Hezkuntza sistema hobetzeko planean hartu beharreko neurri moduan aniztasuna ere aipatzen duela.

Elkarbizitzarako kompetentzia

Eta honetan, familiatik eskolara igaroz, handitu eta zabaldu egiten da haurren ingurunea. Gizartean hartu-emanak izateko aukerak handitzen zaizkie, eta horrek bide

ematen die pertsonekin harremanak izateko, lankidetzan aritzeko eta elkarrekin bizitzeko.

Ingurunearekin eta beste haur batzuekin hartu-emanak izanda, hurbileko duten inguruan integratuko dira eta, arian-arian, gai izango dira pentsamendu-prozesuak lantzeko, erabakiak hartzeko, arazo-egoerak ebazteko, errealitatea eta bizi duten mundua ezagutzeko, eta baliabide kognitiboak gero eta era landuagoan eta konplexuagoan erabiltzeko.

Hori horrela izango baldin bada, egoera hauek planteatu behar zaizkie haurrei: norberaren sentimenduak, pentsamenduak eta gogoak modu asertiboan adierazi, eta, era berean, gainerako pertsonen sentimenduak, pentsamenduak eta desirak adi entzuteko aukera ematen duten egoerak; taldean ikasteko eta lan egiteko egoerak, nor bere gain hartzeko norberari dagozkion ardurak eta elkarlanean aritzeko helburu komun bati begira; giza eskubideei dagozkien printzipio etikoak eta bizikidetzarako gizarte-aztura oinarrizkoen ondoriozko arau sozialak betez jokatzeko ikasteko egoerak; eta gatazkak elkarriketaren eta negoziazioaren bidez konpontzeko aukera ematen duten egoerak.

Zehar-kompetentzia bezala elkarbizitzarako kompetentzia aipatzen du Haur Hezkuntzako xedeekin bat eginez. Kompetentzia honek hezkuntza sexualarekin bat egiten du, haurrek sexualitate aniztasun batean elkarbizitzen egongo direlako eskoletan, eta kompetentzia honek eskatzen duen moduan, gainerako pertsonen sentimenduak, pentsamenduak eta desirak... adi entzuteko aukera eman beharko zaie haurrei.

Norbera izaten ikasteko kompetentzia

Adin horietan, berebiziko garrantzia dute norberaren irudia eraikitze bide ematen duten egoerek eta ikaskuntzek, baita beraien burua eta ingurunea ezagutzeko, balioesteko eta kontrolatzeko bide ematen dutenek ere.

Oinarrizko zehar-kompetentzia eta kompetentzia espezifiko guztietan esku hartzen du «izaten ikasteak» eta autoerregulazioko prozesuak dira esku-hartze horren bitartekari; hau da, kontzientziaren prozesuak eta oinarrizko kompetentzia bakoitzari dagozkion pentsamenduak, hitzak eta ekintzak erregulatzeko prozesuak. Txanpon beraren bi aldeak

dira kompetentea izatea –proposamen honetan adierazten den moduan ulertuta– eta, autoerrealizazioaren bidetik, norbera izatea.

Hausnartzeko gaitasuna izatea funtsezkoa da autoerregulaziorako gaitasuna eskuratu eta nortasuna eraikitzekeo prozesuan, eta ezinbestekoa da, era berean, norberaren sentimenduez, pentsamenduez eta ekintzez jabetzea. Haurrak pixkanaka bereizi behar ditu barneko eta kanpoko munduak, eta garapen pertsonalaren dimentsio ugariak eraikitzen lagundu behar dio helduak haurrari; hala nola, hitzezko eta hitzik gabeko lengoaiak, ikasteko prozesuak eta haurraren estilo kognitibo propioa, portaera sozial eta morala, motibazioa eta gogo-indarra, gorputzaren funtzioak eta gorputz-irudia, emozioak, haurrak bere buruaz duen kontzeptua, autoestimua eta autonomia.

Norbera izaten ikasteko zehar kompetentzia ere Haur Hezkuntzan garatu beharreko kompetentzia bat da. Beraz, haurren sexualitateari garrantzia eskaini beharko zaio, harren autoestimuan, autoezagutzan eta bakoitzaren izateko moduaren zati bat delako.

Hizkuntza- eta literatura-komunikaziorako kompetentzia

Sentimenduak eta emozioak adierazi eta bizipenak izan ahala, pertsonak gero eta gehiago ezagutzen dute beraien burua. Adierazpen eta bizipen horien bidez harreman eta lotura eraikitzaileak ezartzen dira beste pertsona batzuekin eta ingurunearekin, entzuteko, azalpenak emateko eta elkarrizketan aritzeko ahalmenak lantzen dira, eta komunikazio-trukerako arau eta gizarte-ohiturak betetzen ikasten da.

Oinarrizko kompetentzia espezifikotzat hizkuntza- eta literatura-komunikaziorako kompetentzia hartzen du; haurrek euren sexualitatea adierazteko beharrezkoa izango den kompetentzia.

Kompetentzia sozial eta zibikoa

Haurrek gizarte-errealitatea ulertzeko bidea urratzen dute familian eta eskolan prestutasunez, errespetuz, elkarlanean eta ekimenez parte hartzen dutenean, genero-diskriminaziorik gabe. Honako jardun hauek landu behar dira bizikidetzarako trebetasun sozialak eskuratzeko gizarte plural eta demokratikoetan: norberaren inguruko esparru

guztietan gogoz eta arduraz parte hartzea, jokabide egokiak eta desegokiak bereiztea, gatazkak bide baketsuetatik konpontzea, norberaren iritziak adierazi eta defendatzea, eta gainerako pertsonen iritziak errespetatzea.

Oinarrizko kompetentzia espezifikotzat ere kompetentzia sozial eta zibikoa hartzen du; honi esker, haurrek errespetuz eta elkarlanean jarduten ikasteko, genero diskriminazioaren aurka egin ahal izateko eta jokabide egokik, berdintasunean oinarritutakoak, garatzeko garrantzitsua da.

Kompetentzia motorra

Haurrak, jarduera motor kontzientearen bidez, bere nortasun propioa eraikitzen du, bere gorputza ezagutzen du eta hura adierazpen-bitarteko moduan erabiltzen, gorputz-egitura osatzen du, denbora-errealitatea bizi du, eta kanpo-munduz eta gainerako pertsonekin harmonian konpartitu behar duen espazioaz jabetzen da.

Kanpo-munduan «den bezala» adierazteko aukera ematen dio gorputz-adierazpenak haurrari, eta horretarako, keinuak, aurpegierak, mugimenduak, gorputz-jarrerak, ukimena eta antzeko baliabideak erabiltzen ditu. Baliabide horien bidez, ideiak eta emozioak adierazten ditu, eta egokitasunez interpretatzen eta balioesten ditu gainerako pertsonen adierazpenak.

Garrantzitsua da ere, haurrek haien gorputza ezagutzea mugarik eta taburik gabe, kompetentzia honetan lortu nahi dena lortzeko: haurrek diren bezala agertu ahal izateko.

2.– Esperientzia-eremuak

Haurrak ingurune fisikoarekin, ingurune naturalarekin eta, batik bat, gizartearekin dituen hartu-emanen harian eraikitzen du nortasun pertsonala. Gorputza, zentzumenak eta komunikatzeko eta adierazteko moduak erabiltzen ditugu ingurunearekin hartu-emanak izateko, eta horien bidez osatzen dugu gure eraikuntza pertsonala. Eraikuntza hori emaitza eta, aldi berean, ezinbesteko aurre-baldintza da ingurunearekin hartu-emanen aritzeko prozesu dinamiko horretan, komunikazioa eta errealitatearen errepresentazioa edo adierazpena bitartekotzat hartuta.

Nortasun propioaren eraikuntza ezinbestean dago loturik ingurunearekiko hartu-emanekin eta errealtatearen komunikazioarekin eta errepresentazioarekin; horrenbestez, bi esperientzia-eremu hauek barne hartzen ditu: «Nortasunaren eraikuntza eta ingurune fisiko eta sozialaren ezagutza» eta «Nortasunaren eraikuntza eta komunikazioa eta adierazpena» esperientzia-eremu.

Alderdi horiek garatzea eta bi esperientziak kontuan hartzea beharrezkoa da ere, haurrek haien sexualitatea bizitzeko eta adierazteko ezinbestekoak dira.

1.- Nortasunaren eraikuntzaren eta ingurune fisiko eta sozialaren ezagueraren eremua

Pertsona-nortasunaren gainean eta ingurune natural, fisiko eta sozialaren gainean gero eta ezagutza doituago bat eraikitze bidea adierazten du esperientziaren eremu honek. Bide hori urratzeko, errealtatearen eta bere buruaren gaineko irudi konkretu bat osatu behar du haurrak, ingurunearekiko partaidetza-sentimenduak landu behar ditu eta errespetu, interes eta balioespenerako jarrerak izan behar ditu haren elementuekiko.

Norberaren gorputza ezagutzea da, haurrentzat, pertsona den aldetik bere burua ezagutzeko lehen erreferentea, baita «ni» nozioa eta bere buruaren gaineko irudia osatzekoa ere.

Norberaren gorputza eta bere aukerak eta mugak ezagutu, kontrolatu eta menderatu behar dira nortasuna eraikitze prozesuan, eta ezinbestekoa da gorputza bere osotasunean eta atalka ezagutzea, hura koordinatzea, haren kontrol dinamikoa egitea eta zeregin oro betetzeko izan behar diren manipulazio-trebetasunak izatea.

Adin horietan ekiten zaio sexu eta generoko nortasuna eraikitzeari, eta biak bereizi ezean, gizarteak egindako hautuak barneratzen dira, gizon edo emakume izatearen ondorio ezinbesteko direlakoan. Horrenbestez, premiazkoa da haurra hartuko duen eskolak, esku-hartze hezitzailearen plangintza egitean, sexualitatea bizitzeko aukera ematea eta bizipen horren haria nork bere burua deskubritzea, jakin-mina, topaketa eta gozamina izatea.

Haurrak kalitatezko lotura afektiboak ezartzen baldin baditu inguruan dituen erreferentziatzko pertsona helduekin eta heldu horiek segurtasun afektiboa ematen baldin

badiote, haur horrek hartu-emanak izateko eta errealitateak nola funtzionatzen duen ezagutzeko eta ulertzeko jakin-mina adieraziko du.

Nork bere burua zaintzen ikasteko, elikaduraren, garbitasunaren, ariketa fisikoaren, atsedeenaren eta segurtasunaren gaineko jokabide-ildo egoki eta osasungarriak eskuratu behar dira pixkanaka.

Hezitzaileak erreferentzia-esparru egonkor eta afektiboa eman behar die haurrei, eta haurrek entzuten zaiela sentitu behar dute esparru horretan; era berean, norberaren beharrian eta gogoak ase eta erregulatzeko ohitura sozialak eskuratzen lagundu behar die, eta horrekin batera, haien ahalmenak ahalik eta gehien garatzeko laguntza eman behar die.

Eremu honetako eduki nabarmenak dira nortasun propioaren eraikuntza, hurbileko ingurune natural eta sozialak, haien elementu fisikoak, elementu horien arteko erlazioak eta ingurune horietan eratzen diren antolamenduak, rolak eta harreman sozialak. Kontuan izango ditugu, era berean, gizarte-komunikabideen bidez ikasgelara iristen diren ingurune edo erreferentzia urrunekoak, ikasleen familiari, bidaiei edo bestelako egoerei lotutakoak, haurren arreta erakarri eta ingurune horiek ezagutzeko interesa pizten duten neurrian.

Haurren jakin-min eta interes handia pizten dute ingurune naturalak eta haren baitako izaki eta elementuek. Naturako elementuekin izaten dituen bizipenak eta elementu horiekiko gogoeta gidatuak bitarteko izango dira haurrentzat, pertsona helduen laguntzarekin, naturako zenbait fenomeno eta haien adierazpenak eta ondorioak beha ditzan, eta, pixkanaka, izaki bizidunak ezagutzeari ekingo dio. Era berean, izakien artean ezartzen diren erlazioak, erlazio horien ezaugarriak eta izaki horien bizi-funtzio eta -zikloetako batzuk ezagutzen hasiko dira.

Gertuko ingurune soziokulturala estimulu-iturri bat da adin horretako haurrentzat, haien arreta pizten baitu eta txikitatik izaten baita haien interesgune nagusia. Etapa honetan, familiako, eskolako eta komunitateko partaide direla ikasten dute pixkanaka haurrek, hau da, hezten diren ingurune sozialeko partaide direla.

Haurren hezkuntzak gero eta esperientzia zabalagoak izateko aukera emango die haurrei eta, haien bidez, pertsonak eta pertsonen arteko harremanak ezagutzeari ekingo diote. Horren bidez, loturak sortuko dituzte pertsonekin eta konfiantza, empatia eta

atxikimenduko jarrerak landuko dituzte, haien sozializazioaren oinarri direnak. Partaidetza, lankidetzak, negoziazioa eta gatazka dira gizarte-harremanen oinarri, eta aukera paregabea ematen dute gizarte-ikaskuntza, pertsonen arteko harremanak eta bizikidetzak lantzeko.

Kultura-aniztasunaren bidez, gizarte-usadio eta -ohitura askotarikoak eta haien inguruneko kultura-eremuak ezagutzen dituzte haurrek, ikuspegi ireki eta integratzailearekin. Hori horrela, gizartean ageri diren kulturen molde eta adierazpen ugari ezagutuko dituzte haurrek, eta onarpen, errespetu eta balioespeneko jarrerak landuko dituzte kultura horiekiko.

Hau da, “nortasunaren eraikuntzaren eta ingurune fisiko eta sozialaren ezagueraren” eremuari esker hezkuntza sexualaren ardatz batzuk lantzen dira: «ni» nozioa eta bere buruaren gaineko irudia eratzeari, gorputza osotasunean ezagutzeari, haurren jakin-min eta interes handia pizten dute natura gaiak lantzeari eta jokabide-ildo egoki eta osasungarriak eskuratzeari. Bizikidetzak sustatzeari, sexu eta generoko nortasuna eraikitzen ari direla onartzeari eta begirunea eskaintzeari, bi sexuak bereizi ezean, gizarteak egindako hautuak barneratzeari (gizon edo emakume izatearen ondorio ezinbesteko direlakoan), eta sexualitatea bizitzeko aukera emateari eta bizipen horren haria nork bere burua deskubritzea. Jakin-mina, topaketa eta gozamina izateari, kalitatezko lotura afektiboak ezartzeari, errespetu eta balioespeneko jarrerak izateari, izakien artean ematen diren harremanei garrantzia eskaintzeari... garrantzia emanaz. Hona hemen hezkuntza sexualaren alderdi horiek lantzen dituzten etapako helburuak, eta ebaluazio-eduki eta -adierazleak “nortasunaren eraikuntzaren eta ingurune fisiko eta sozialaren ezagueraren” eremua kontuan hartuz:

Etapako helburuak:

- 1) Ohartzea norbera pertsona berezia dela eta nork bere buruaren gaineko irudi orekatu eta positiboa osatzea, norberaren nortasuna eraikitzeko.
- 3) Ongizate emozionalari eta fisikoari dagozkion jarrerak lantzea (erritmo biologikoak, mugimenduak, jolasa, arakatzeko-jarduna, elikadura, garbitasuna eta segurtasuna erregulatzea), segurtasun afektiboa finkatu eta eguneroko bizitzako egoerez gozatzeko.

5) Errespetu, laguntza eta lankidetzako jarrerak eta ohiturak lantzea, norberaren jokabidea erregulatu eta norberaren eta gainerako pertsonen beharrianetara egokitzeko, eta sumisio nahiz nagusitasuneko jarrerak baztertzea.

6) Ingurune fisiko eta soziala behatu eta aztertzea eta hura ezagutzeko interesa adieraztea, haren partaide izateko sena lantzeko eta ingurune horretan nolabaiteko segurtasunez eta autonomiaz jarduteko.

10) Hurbilean zer gizarte talde dituen jakitea eta haiengana, haien kultura-ekoizpenetara, balioetara eta bizimoduetara jarrera irekiz gerturatzea, konfiantza, errespetu eta balioespeneko jarrerak lantzeko.

11) Arian-arian, gizartean jokatzeko oinarritzko jarraibideak barneratzea eta norberaren portaera jarraibide horietara moldatzea, gero eta modu egoki eta orekatuagoan.

Eduki komunak:

- Pertsonen arteko harremanak eta komunikazioa lantzea (enpatia eta asertibitatea).
- Elkarlana eta lankidetzaren taldean ikasteko zereginetan.
- Giza eskubideak eta gizarte-arauak betetzea.
- Gatazkak kudeatzea.
- Gorputza eta emozioak autoerregulatzea.

Lehen zikloko edukiak:

- Zentzumenak gorputza eta kanpo-errealitatea arakatzeko erabiltzea eta, arian-arian, zer sententzio eta pertzepzio izaten dituen ezagutzea. *Nortasuna eraikitzea.*
- Norberaren eta gainerako pertsonen gorputzak osotasunean eta atalez atal dituen ezaugarri eta ahalmenetako batzuk ikertzea eta, arian-arian, haiek identifikatzea eta ezagutzea. *Nortasuna eraikitzea.*
- Arian-arian, norberaren gorputza eta nortasuna eraikitzea eta onartzea. *Nortasuna eraikitzea.*

- Norberaren eta gainerako pertsonen sentimenduak, emozioak, oinarrizko beharrianak eta interesak adieraztea, identifikatzea eta erregulatu hastea. Laguntza onartzea eta, arian-arian, hura bilatzea. *Nortasuna eraikitzea.*
- Norberaren segurtasun afektiboa ziurtatzeko estrategiak erabiltzea (erreferentziazko pertsona helduaren begirada bilatzea, kontaktu afektiboa eskatzea, etab.). *Nortasuna eraikitzea.*
- Konfiantza izatea zereginak laguntzarekin betetzeko eta eguneroko bizitzako zailtasunak gainditzeko ahalmenean (zenbaitetan laguntza-premia izan arren). Arrisku-egoera batzuk hautematen eta saihesten hastea. *Nortasuna eraikitzea.*
- Lotura afektiboak bilatu eta ezartzea adineko pertsonekin eta eskolako hurrekin. Enpatia-jarrerak izaten hastea. *Hartu-emanak gizarte-ingurunean.*

Bigarren zikloko edukiak:

- Norberaren gorputza arakatzeko eta ezagutzeko. Norberak zer ezaugarri eta bereizgarri dituen jakitea eta gainerako pertsonetikiko diferentziak eta antzekotasunak identifikatzea. *Nortasuna eraikitzea.*
- Zentzumenak gorputza eta kanpo-errealitatea arakatzeko erabiltzea eta zer sententzio eta pertzepzio izaten dituen ezagutzeko. *Nortasuna eraikitzea.*
- Gorputzaren egituraren gero eta irudi doituago bat izatea eta adieraztea. *Nortasuna eraikitzea.*
- Gorputzak oinarrizko zer beharrian dituen jakitea eta haiek adieraztea, erregulatu eta kontrolatu. Konfiantza izatea norberak beharrian horiek asetzeko duen ahalmenean. *Nortasuna eraikitzea.*
- Norberaren ezaugarriak, ahalmenak eta mugak balioetsi eta, arian-arian, onartzea. *Nortasuna eraikitzea.*
- Garbitasuneko, elikadurako eta atsedeneko ohitura osasungarriak ezagutzeko, balioesteko eta horiek gero eta autonomia handiagoz betetzea. Behar bezala erabiltzea ohiturazko jardura horiei dagozkien espazioak eta objektuak. *Nortasuna eraikitzea.*

- Osasunari zuzenean eragiten dioten arrisku-faktoreen balioespen doitua egitea eta prebentzioko eta segurtasuneko portaerak izatea ohiko egoeretan. *Nortasuna eraikitzea.*
- Jolasaren bidez (jolas motor, zentzumenezko, sinboliko eta arautuen bidez) arakatzea ingurunea. Disfrutatzeke eta harremanak izateko bitarteko gisa balioestea jolasa. *Nortasuna eraikitzea.*
- Gainerako pertsonen nortasuna eta ezaugarriak onartzea, diferentziak errespetatzea eta diskriminazio-jarrerak baztertzea. *Hartu-emanak gizarte-ingurunean.*
- Afektu eta enpatiako harremanak sortzeko jarrera positiboa izatea eta talde-lanetan laguntzea. *Hartu-emanak gizarte-ingurunean.*
- Eguneroko bizitza antolatzen duten arau kolektiboak eztabaidatzea, hausnartzea, balioestea eta betetzea. *Hartu-emanak gizarte-ingurunean.*
- Haurrak parte hartzen duen gizarte taldeetan ezartzen diren harreman afektiboen garrantzia balioestea. *Hartu-emanak gizarte-ingurunean.*
- Gogoz bereganatzea, arian-arian, elkarbizitzaren oinarritzko arauak. Gatazkak elkarrizketaren bidez konpontzen hastea. *Hartu-emanak gizarte-ingurunean.*
- Hurrek harreman orekatuak izatea elkarren artean. Estereotipo eta aurreiritzi sexista batzuk identifikatzea eta baztertzea. *Hartu-emanak gizarte-ingurunean.*
- Izaki bizidunen portaera, funtzio, ezaugarri eta aldaketa batzuk ezagutzea. Jaiotzaren eta heriotzaren bitarteko bizi-ziklora hurbiltzea. Izaki bizidunen gaineko aieru edo konjeturak egitea. *Hartu-emanak ingurune fisiko eta naturalarekin.*
- Naturaren eta izaki bizidunen gaineko jakin-mina, interesa eta errespetua izatea. Pertsonen zaintzaren gainean duten arduraz jabetzea eta jarrera kritikoa izatea ingurunean egiten diren jarduera kaltegarriekiko. *Hartu-emanak ingurune fisiko eta naturalarekin.*

Ebaluazio-irizpideak eta –adierazleak:

- Arian-arian, bere eta gainerako pertsonen gorputzaren atalak ezagutzen, izendatzen eta kokatzen ditu. *Gorputzaren egituraren gero eta irudi doituago bat adieraztea eta bere sentrazio eta pertzepzioez jabetzea.*
- Pertsonen arteko diferentziak eta antzekotasunak ezagutzen eta azaltzen ditu, gorputzaren ezaugarri eta bereizgarri batzuei erreparatuta. *Gorputzaren egituraren gero eta irudi doituago bat adieraztea eta bere sentrazio eta pertzepzioez jabetzea*
- Giza irudia irudikatzen du eta gizakien ezaugarri fisiko batzuk ikusten dira irudi horietan. *Gorputzaren egituraren gero eta irudi doituago bat adieraztea eta bere sentrazio eta pertzepzioez jabetzea*
- Sentikorra da gainerako pertsonen aldartearekin, interesekin eta gogoarekin. *Jolasetan parte hartzea, eta, parte-hartze horretan, gero eta gehiago erregulatzea sentimenduen eta emozioen adierazpena.*
- Arian-arian, sumisio eta nagusikeriazko jarrerak baztertzen ditu. *Jolasetan parte hartzea, eta, parte-hartze horretan, gero eta gehiago erregulatzea sentimenduen eta emozioen adierazpena.*
- Elkarbizitzarako arau batzuk ezartzea beharrezkoa dela jakitea. *Gizarte-ingurunea ezagutzeko jakin-mina adieraztea, erreferentziazko gizarte taldeetan gogoz parte hartuta.*

2.– Nortasunaren eraikuntzaren eta komunikazioaren eta adierazpenaren eremua.**2.1.– Eremuaren ezaugarriak**

Pertsonaren eta ingurunearen arteko komunikazioa eta interakzioak lantzea da eremu honen xedea. Norberaren baitako eta kanpoko munduaren arteko lotura egiten dute hizkuntzek; izan ere, haien bidez, errealitatea adierazten dugu, portaerak erregulatzen ditugu, hartu-emanak izaten ditugu eta, besteak beste, pentsamenduak, sentimenduak eta bizipenak adierazten ditugu.

Haur Hezkuntzako etapan, handitu eta dibertsifikatu egiten dira haurren esperientziak eta ugaritu egiten dira haurren komunikazio eta adierazpen moduak. Haurrek, hasiera

batean, gorputzaren eta keinuen bidezko komunikazio moduak baliatzen dituzte kontaktuko, afektuko eta orientazioko beharrian oinarritzeko; ondoren, hizkuntza guztiak, eta bereziki ahozko hizkuntza, lantzen dituzte pertsona helduekin izaten dituzten harremanetan.

Etaparen horretan, handitu eta sakondu egiten da ingurunearekin duten harremana, adierazpide berriak eskuratzen dituzte, komunikazio-trukeak indartzen dituzte beraien adineko kideekin eta pertsona helduekin, eta, arian-arian, eduki landuagoak erabiltzen dituzte komunikazioetan; era berean, zenbait kontzeptu, trebetasun eta jarrera eskuratzen dituzte, gero eta adierazpen konplexuagoak egiteko.

Komunikazio-trebetasunak eskuratzeko, indartu egin behar dira mezuak hartu eta interpretatzeko ahalmenak eta haiek sortu edo igortzekoak. Ahalmen horiek landuta, mundua ulertzeko urratsak ematen dituzte haurrek eta berezkotasunez, irudimenez, sormenez eta funtzionaltasunez adierazten dituzte beraien sentimenduak, beharrianak, emozioak eta ideiak.

Honako hizkuntza hauek baliatzen dira eremuan: hitzezkoa, idatzizkoa, artistikoa, gorputzarena, matematika-hizkuntza, musika-hizkuntza, ikus-entzunezkoa eta ikaskuntzaren eta ezagutzaren teknologiena. Adierazpen modu horiek lantzeko prozesuan, esanahiak negoziatzen direnean, gizartean hitzarturik dauden kodeak bereganatzeko urratsak emango dituzte haurrek, haien alderdi adierazkor eta funtzionalean.

Haurren eskolak komunikaziorako esparru bat izan behar du, topaleku bat, eta esparru horrek adiera aberatseko hizkuntza-eredu bat eskaini behar die haurrei, argia eta ongi egituratua. Eredu horrek, batik bat, komunikazio-aukera askotarikoak eman behar dizkie haurrei, bai hezitzaileekin komunikatzeko, bai ikasgelako kideekin komunikatzeko, haien hipotesiak probatu eta kontrasta ditzaten.

Haurrek haien sexualitatea adierazteko, harremanak eta esperientziak izateko, kontaktuko, afektuko eta orientazioko beharrianak asetzeko, ahozko hizkuntzaren bidez haien harreman zirkulua handitzeko, ingurunearekin harremanak izateko, sentimenduak, beharrianak, emozioak, ideiak eta haien izateko modua adierazteko, besteak beste, eremu honen beharra izango dute. Horregatik, hezkuntza sexuala

lantzekoa eremu hau bermatzea beharrezkoa izango da; honi esker artea, hizkuntzaren bidez... sexualitatea adierazteko. Hori lortzeko Heziberri Curriculumak zenbait helburu, eduki eta ebaluazio-irizpide eta –adierazle proposatzen ditu. Hona hemen hezkuntza sexualarekin bat egiten dutenak:

Etapako edukiak:

- 1) Norberak zer emozio eta sentimendu dituen ezagutzea eta horiez jabetzea, horiek guztiak komunikazio-asmoz adierazteko eta, arian-arian, gainerako pertsonenak aintzat hartzeko.
- 2) Hizkuntza askotarikoen komunikazio-tresnak eskuratzeko bidea egitea eta tresna horiez gozatzea, norberaren egoera pertsonal, fisiko eta sozialeko beharrizanak, sentimenduak eta bizipenak adierazi eta azaltzeko.
- 3) Ahozko hizkuntza arian-arian erabiltzea eta balioestea norberaren portaera eta elkarbizitza erregulatzeko.

Eduki komunak:

- Pertsonen arteko harremanak eta komunikazioa lantzea (enpatia eta asertibitatea).
- Elkarlana eta lankidetzaren taldean ikasteko zereginetan.
- Giza eskubideak eta gizarte-arauak betetzea.
- Gatazkak kudeatzea.
- Gorputza eta emozioak autoerregulatzeko.

Lehen-zikloko edukiak:

- Ahozko hizkuntza ulertu eta adierazteko urratsak ematea arian-arian, beharrizanak eta emozioak komunikatzeko, izandako bizipenak gogoratzeko eta norberaren portaera erregulatzeko. *Hitzezko komunikazioa.*
- Ahotsaren, norberaren gorputzaren, eguneroko bizitzako objektuen eta musika-tresnen aukerak arakatzea. *Arte-komunikazioko beste modu batzuk.*

Bigarren zikloko helburuak:

- Informazio, beharrian, emozio eta gogoak hitzen bidez adierazi eta azaltzea eguneroko bizitzako egoeretan. *Hitzezko eta idatzizko komunikazioa.*
- Gorputza eta mugimenduak egokitzea, adierazpenak egin edo komunikatzeko asmoarekin, pertsonen, espazioen, denboraren eta objektuen ezaugarrien arabera. *Gorputz-hizkuntza.*
- Gainerako pertsonen adierazpen, azalpen eta antzezpenekiko interesa eta begirunea izatea. *Gorputz-hizkuntza.*
- Arte-adierazpenak baliatuz adieraztea eta komunikatzea gertakariak, sentimenduak, emozioak, bizipenak eta ametsak. *Arte-komunikazioko beste modu batzuk.*
- Genero eta estilo askotako obra batzuk entzutea.

Ebaluazio-irizpideak eta –adierazleak:

- Sentimenduak eta emozioak ezagutzeko eta bereizteko bidea egitea. *Askotariko hizkuntzak erabiltzea sentsazioak, emozioak, beharrianak eta gogoak ezagutu, adierazi eta, arian-arian, erregulatzeko.*
- Laguntza eskatzen du beharrianak eta bere gogoak asetzeko. *Askotariko hizkuntzak erabiltzea sentsazioak, emozioak, beharrianak eta gogoak ezagutu, adierazi eta, arian-arian, erregulatzeko.*
- Askotariko komunikazio-estrategiak erabiltzen ditu (hitzezkoak, gorputzaren erabilera, musika, etab.) bere beharrianak, emozioak, bizipenak, sentsazioak eta gogoak adierazteko. *Askotariko hizkuntzak erabiltzea sentsazioak, emozioak, beharrianak eta gogoak ezagutu, adierazi eta, arian-arian, erregulatzeko.*
- Arian-arian, harremanak egiten ditu bere gogo-aldarteen eta aldarte horien arrazoen eta ondorioen artean. *Askotariko hizkuntzak erabiltzea sentsazioak, emozioak, beharrianak eta gogoak ezagutu, adierazi eta, arian-arian, erregulatzeko.*
- Arretaz eta errespetuz entzuten du solaskideek hizkuntza eta dialekto askotarikoetan adierazten dutena. *Elkarrizketen bidez edo txandaka parte hartzea komunikazio-egoeretan eta gizarte-harremaneko jolasetan.*

- Gorputzaren, musikaren, teknologiaren eta ikus-entzunezkoen hizkuntzak eta plastikaren material, tresna eta tekniken adierazpen-ahalmenak probatzen eta esploratzen ditu. *Artearen, teknologiaren eta ikus-entzunezkoen bitartekoak, materialak eta teknikak erabiliz adieraztea eta komunikatzea, eta haien aukerak arakatzeko interesa adieraztea, haiekin egiten direnak gozatzeko eta gainerako pertsonekin bizipen estetikoak eta komunikazioak konpartitzeko.*

Heziberri Curriculumaren azterketarekin bukatzeko, aipatzekoa da metodologia aiatutako eremu eta xedeekin bat etorri behar dela. Hori azpimarratuz, metodologiako eta ebaluazioko orientabideak eskaintzen ditu Haur Hezkuntza eginkizun partekatu bat dela azalduz, segurtasun afektiboari garrantzia emanez, aniztasunari begirunea emanez eta Ikasteko testuinguru askotarikoak antolatzea proposatuz. .

1) Haur Hezkuntza eginkizun partekatua da:

Familia eta eskolak hezkuntzarekiko erantzukizunak partekatu eta haurraren oinarritzko beharrian hauek asetzeko:

- Beharrian fisiologikoak.
- Lotura afektibo egonkorak, onartua sentitzeko eta gizartean hazi eta garatzeko egokiak.

Hurrek harreman egonkor eta jarraitua izan behar dute haiek zaintzen eta babesten dituzten pertsonekin eta ikertzeko eta jolasteko beharrianak asetzen dizkieten pertsonekin. Familiaren eta eskolaren arteko elkarlanean, haurraren ongizaterako baldintza egokiak sortu behar dira, eta eskolan atxikimendu-figurak sortzeko modua eman behar dute baldintza horiek.

Beharrian horiek asetzeko hezkuntza sexuala beharrezkoa da. Izan ere, irakasleak atxikimendu-figura sortzeko haurraren ongizatea eta harreman afektibo egokia sortu behar du, familiarekin lankidetzan egonda.

2) Segurtasun afektiboa:

Haurrek harreman afektibo egonkor eta kalitatezkoak izan behar dituzte zaintzen eta babesten dituzten pertsonekin eta ikertzeko eta jolasteko beharrianak asetzen dizkieten pertsonekin. Harreman horiek ongizateko, konfiantzako eta segurtasuneko sentimenduak sorrarazten dituzte eta atxikimendu-figurak ezartzea dakarte, haurrak baldintzarik gabe eskura izango dituela espero baitu. Atxikimendu-figurek eragin erabakigarria dute haurren garapen sozialean. Figura horiekin izaten dituzten harremanen bidez, gainerako pertsonekin komunikatzen ikasten dute haurrek, beraien portaera erregulatzen eta arrazoi, arau eta balio sozialak barneratzen. Figura horiek gabe, zalantzan eta babesgabe sentitzen dira.

Konfiantza eta segurtasuneko testuinguru edo gune bat planifikatzea eta sortzea da irakasleen taldearen egiteko garrantzitsuenetako bat. Testuinguru horretan, haurrek konfiantza eskuratuko dute beraien buruan, bai ingurunea deskubritzeak eta ezagutzeak dakartzkien erronkei aurre egiteko, bai ingurune horretan barneratzeko bitartekoak eta estrategiak eskuratzeko.

Harreman afektibo, egonkorra, segurua, konfiantzako eta kalitatezko harremanak sortzeari garrantzia ematen zaio, eta irakasleak testuinguru hori sortzen lagundu behar du. Aipatzekoa da, hezkuntza sexual egokia eskainiz harreman sendoak, afektuzkoak eta kalitatezkoak sortzeko aukera dagoela.

3) Aniztasunaren zaintza:

Aniztasuna zaintzeko, modu inklusiboan ezagutu, errespetatu, onartu, balioetsi eta landu behar dira desberdintasun edo diferentzia indibidual eta kultural horiek guztiak. Premiazkoa da arretaz begiratzea hezkuntza-laguntza jasotzeko zer beharrian biologiko eta psikosozial berariazkoak izan ditzaketen haurrek, haiek garaiz hauteman eta identifikatzeko. Egoera horiek hautemateko, lankidetza estuan jardun behar dute familiek eta eskolak, jardun-irizpide komunak erabilia.

Aniztasuna zaintzeko hezkuntza sexuala beharrezkoa da; hezkuntza sexualari esker, hezkuntza inklusiboa, eta errespetuan eta onarpenean oinarritzen dena eskaini daitekeelako.

4) Ikasteko testuinguru askotarikoak antolatzea

Haur guztiek ez dituzte erritmo, interes eta beharrian berberak. Errespetatu egin behar dira haurren arteko diferentzia horiek, eta aintzat hartu behar dira ikasteko testuinguruak antolatzean; hau da, ikasgelako espazioak eta denborak planifikatzean eta jardueren antolaketa zehaztean.

Aukeratutako materialek agertuko dituzten pertsonak eta portaerak ez dira estereotipatuak edo sexistak izango, eta kultura-erreferente askotarikoak erakutsiko dituzte, ezagunak izan daitezzen haur guztientzat.

Haur bakoitza onartu eta estereotiporik gabeko hezkuntza aukeratzea premiazkoa da; hori lortzeko, irakasleek eta ikasleek hezkuntza sexual egokia izatea premiazkoa da.

7. eranskina. Hezkuntza sexualaren inguruko argibide gehiago.

Hezkuntza sexual egokia Felix Lópezek “La educación sexual de los hijos” (2005) liburuan proposatzen duen moduan, honako hau da:

La educación sexual familiar y escolar responde a preguntas, informa, entrena en habilidades interpersonales, fomenta valores y enseña criterios de salud, para ayudar a los menores a reconocerse como chico o chica, conocer los diferentes aspectos de la sexualidad humana y vivir la propia biografía sexual en libertad, responsabilidad, ética y salud, tanto en relación con el presente, la infancia, como el futuro: la juventud y vida adulta. (López, 2005: 44 orr)

Definizio horretan biografia sexual desberdinak kontuan hartzen dira, bi sexuen arteko berdintasun etikoari begirunea ematen zaio, estereotipoen aurkako baloreak gain hartzen dira... Hau da, hezkuntza sexualarekin haur bakoitzak bere sexualitatea era osasuntsu,¹³ zoriontsu eta arduratsu batean bizitzea, eta besteena errespetatzeko eta haurren garapen integralerako hezkuntza proposamena da. Izan ere, sexualitatea haurren pertsonalitatearen dimentsio bat da (Hernández eta Jaramillo 2003).

Hezkuntza sexuala pertsonen artean harremanak izateko etika eta harreman osasuntsu, asebateak, arduratsuak eta ez diskriminatzailerak sustatzeko erabil daitezke (Area eta Díaz, 2009). Era berean, eskubide berdintasuna, osasuna, autoestimua eta autoezagutza positiboa sustatzeko eta desberdintasun sexuarekiko errespetua izaten ikasteko, pertsonarekiko berdintasuneko harremana indartzeko eta genero indarkeria abolitzeko lagungarria da. Baita sexualitate arduratsua bizitzeko, transmititzen dituzten mezuez kritikoak izaten ikasteko eta gorputzaz kontziente izateko (Maio eta Alcaide, 2010). Ildo beretik, hezkuntza sexualak emakumezko eta gizonezko izateko modu pertsonala aurkitzen lagunduko die haurrei (Gómez-Zapiain, 2005).

Hezkuntza sexualak gorputz sexuarekiko hasita, haurren identitate sexuala ezagutzen, ulertzen laguntzea, sentimenduak adierazten laguntzen eta oinarriko premiak asetzeko behar dituzten gaitasunak lortzen laguntzen du, haurren gorputza eta besteena ulertzen laguntzeko eta plazera eta afektua ezagutzeko (Gómez-Zapiain, 2005). Autoestima garatzen ere laguntzen du, genero diskriminazioaz libre den identitate sexuala onartuz (Area eta Díaz, 2009).

---

¹³ Osasuntsu osasun integralari egiten dio erreferentzia: kognitiboari, emozional, osasun fisikoari, osasun psikosozialari...

Haurrek adin honetan (0-6 urte bitartean) estereotipoen lehenengo nozioak dituzte eta sexu bakoitzari atxikitako rolak ezagutzen dituzte (Iturbe, 2015). Hezkuntza sexualaren eginkizuna, haurrek estereotipo horien aurka egitea eta, emakume zein gizon, izan nahi dutena bizi eta izan daitezkeela barneratzea da. Hortaz, hezkuntza sexuala momentu orotan egiten da.

Heldu batzuk hezkuntza sexualak haurrengan interes sexuala piztu eta haien manifestazio sexualak areagotzen dituenaren beldur dira. Haatik, kontuan hartzekoa da haurrek hezkuntza sexuala bizitza osoan bereganatzen dutela eta eskola eta familiaren esku dagoela iragarkietan, jostailuetan, abestietan... agertzen den beste hezkuntza mota bat eskaintzea. Gainera, haurrek informazio behar handia dute eta informazio hori bereganatzean, planteatzen dituzten galderari erantzutean, adibidez, beren beharrak asetzen dira eta sexuatuak izatearen faktua era errespetagarri batean onartzen da (Bolaños et al., 1994).

Oraindik sexualitatea haurrengan frustrazioa eragiten du, eta sorburuetako bat hezkuntza sexualik ez bereganatzea da (Area eta Díaz, 2009); alegia, haur aldian bizitako sexualitatea helduaroko sexualitatearen islapena da jada aipatu bezala (Fernández, 1982).

Emakume eta gizonezkoen artean berdintasuna sustatzeko, hezkuntza pertsonalean eta zoriotsu egiten dieten roletan eta sexuarekin identifikatzen laguntzeko eta gaur eguneko eta etorkizuneko harreman sexuen arteko harremanen harmonia, ekitatea eta errespetua lortzeko beharrezkoa da hezkuntza sexuala. Rol sexual tradizionalen aldaketa lortzeko, arduraren eta berdintasunean oinarritutako jokabide sexualak ezartzeko, informazioa eta baita prestakuntza ere eskaintzeko (Ferren, 1988).

Laburbilduz, hezkuntza integrala emateko aurre pausu bat da, pertsona arduratsuagoak, zoriotsuagoak, haien gorputzekiko eta gorputzak eskaintzen dituen posibilitatez kontzientekoak garatzen lagunduko dituenak (Morales eta Guijarro, 2003).

Hezkuntza sexualaren helburu nagusia garapen fisikoan, intelektualean, afektiboan, sozialean eta moralean laguntzea da (Andaluziako junta, 1999). Helburuak zehatzago aipatuta: oinarritzko ezagutza bereganatzea, egiten dituzten teoriarekin eta ikuskerekin egiaztatzeko, sexualitatea plazera eta afektua komunikatzeko bidetzat hartzea (nahi

denean eta besteak nahi dutenean), identitate sexuala asumitzea eta genero identitatea onartzen joatea, era librean, diskriminaziorik gabe eta era naturalean jokatzeko ikastea eta parte-hartzea gai sexualen inguruan, eta bakoitzaren eta besteen burua zaintzeko arauak ezagutu eta besteekiko errespetuzko eta berdintasunezko harremana ezartzea (Andaluziako junta, 1999).

Bakoitzaren eta besteen gorputza ezagutzeko, gaitasun sentsoriala garatzeko, hiztegi egokia bereganatzeko (gutxiesgarriak diren hitzak adibidez), bi sexuen adierazpen emozionalari mesede egiteko, balore egokiak transmititzeko, estereotipoen aurka egiteko, bi sexuek gaitasunak konpartitzeko... garrantzitsua da hezkuntza sexuala (Magister, 2011)

Eskolan hurrek sexualitatearekin lotura duten elkarbizitza momentuak biziko dituzte, eta hauei era egokian aurre egiteko hezkuntza sexuala lagungarria da, baita sexualitatearekiko klima sozial adeitsuago sortzen eta etorkizuneko biztanleengan sexualitatea tabu eta beldurrezko gai bat ez izaten laguntzen du (Ferren, 1988). Tabu eta arau sozial jakin batzuk dauden bitartean, horiekin elkarbizitzen, baina beharrezkoa bada iritsi desberdintasuna izaten eta guztiona errespetatzen lagunduz ikasleei.

Hezkuntza sexuala ez da egin behar dena eta egin behar ez denaren araua, informazio objektiboez eta jokabide positibo eta arduratsuez hornitzea da (Bolaños, et al., 2008). Hezkuntza sexuala gorputza ezagutzea, onartzea eta zaintzea, desberdintasun sexualak baloratzea eta ezagutzea eta sexualitatea egoki bizitzea eta adieraztea da, beste pertsona kontuan hartuta (Morales eta Guijarro, 2003).

Amaitzeko, esan beharra dago hezkuntza sexuala curriculumaren barruan, eskolako hezkuntza proiektuan eta programazioetan presente egon beharko litzatekeela, zeharkako eran eta arlo guztietan presente egonez (López, 2005). Era berean, hezkuntza sexuala eskaintzeko irakasleek formatzea eta eskola kontseiluak parte-hartzea lagungarria da (López, 2005). Horrez gain, gogoratu beharra dago, marko teorikoan egindako legeen azterketan ikusi den moduan, hezkuntza sexuala mundialki aintzatetsia dagoen behar bat dela (Ferren, 1988) eta pertsonarteko oinarritzeko behar bat dela (López, 2005). Hurrek aukera guztietan bizitzeko eta hezteko, eta sexualitatea askatasunean bizi eta adierazteko eskubidea dutelako, besteak beste (Basauriko sexu informazio bulegoa, d.g.).

8. eranskina. Ikasleei eginiko elkarrizketaren gidoia.

<u>Elkarrizketa:</u>

SEXUA:

- **Identitate sexuala:** Zer zara, neska ala mutila? Zergatik?
- **Sexu iraunkortasunaren adina frogatzeko proba:** Mutilei ile luzegun ileordea eta gona bat jartzeko eskatuko zaie eta neskei gorbata eta txapel bat jartzea eskatuko zaie. Ondoren, “Zer zara?” galdetuko zaie.
- **(Talde handian, gela osoa)** Nolakoak dira mutilak? Nolakoak dira neskak?
- Eskolak aurre egin behar dituen erronkak ikusteko, haurren genero ezaugarriak ikertuko dira:
  - o Azazkalak margotzea gustatzen zaizu? (Azazkal-laka arrosa erakutsiko zaie).
  - o Super-heroietara jolastea gustatzen zaizu? (Bi super-heroi erakutsiko zaie).
  - o Ezpainak margotzea gustatzen zaizu? (Ezpain-margo gorria erakutsiko zaie).
  - o Hau ezagutzen duzu? (Hulck panpina erakutsiko zaio).
  - o Hulck moduko super-heroiekin jolastea gustatzen zaizu? (Hulcken panpina erakutsiko zaio).
  - o Futbolean jolastea gustatzen zaizu?
  - o Haurtxoak/Nenukoak zaintzea gustatzen zaizu? (Nenuko bat erakutsi beharrezkoa bada).
  - o Zein da gehien gustatzen zaizkizun kromoak? (Frozenen kromoak eta futboleko kromoak erakutsiko zaie).

SEXUALITATEA:

- Elkarrizketako galderak erantzutean, ezezagutza, lotsa, beldurra, interesa... erakusten duen behatu.

EROTISMOA-DESIRA:

- **Autoerotismoa:** Belarria ukitzen dizutenean gustatzen zaizu, kilikiliak egiten ditu? Eta sabela ukitzen baduzu kilikiak ere izaten dituzu, eta gustatzen zaizu? Eta alua/zakila lastatzen duzunean gustatzen zaizu?

UGALKETA:

-Badakizu nondik datozen haur jaioberriak/*bebeak*?

-Badakizu nondik irteten diren haur horiek?

- Badakizu nola egiten diren haurrak?

HARREMANAK:

-(**Taldean**): Badakizue zer den maitasuna?

Badakizue zer den ezkontza bat?

- Argazki hauek banan-banan erakutsiko zaie.

		
<p><i>Irudia 1 Bikote heterosexuala musukatzen</i></p>	<p><i>Irudia 2 Bikote homosexuala (Gay) musukatzen</i></p>	<p><i>Irudia 3 Bikote homosexuala (lesbiana) musukatzen</i></p>
<p>¿Zer daude egiten? ¿Zergatik besarkatzen dira? Zer iruditzen zaizu?</p>		

9. eranskina. Irakasleei egindako elkarrizketaren gidoia.

Elkarrizketa:

DATU PERTSONALAK

- Esango zenidake zure izena, lanbidea eta sexua?
- Zenbat urtetan egin duzu lan Haur Hezkuntzan?

SEXUALITATEA

- Zer da zuretzako sexualitatea?
- Zer da zuretzako maitasuna?
- Zer da homosexualitatea zuretzako?
- Zer da bisexualitatea zuretzako?
- Zer da transexualitatea zuretzako?
- Zer da zuretzako plazera?

HEZKUNTZA SEXUALAREN BEHARRA

- Zer da hezkuntza sexuala zuretzako?
  - o Haur Hezkuntzan hezkuntza sexuala lantzea beharrezkoa da? Zergatik?

SEXUALITATEA ETA HEZKUNTZA SEXUALAREKIKO JARRERAK:

Hurrengo esaldiekin ados zauden edo ez adierazi

Sexualitatea eta hezkuntza sexualarekiko jarrera	BAI	EZ
Sexualitatea etengabe kontrolatu behar den instintu (sen) arriskutsua da. <i>(Actitud de tabutación)</i>		
Sexualitatea gai delikatua da eta gutxi dakit horren inguruan; beraz, hezkuntza sexuala profesionalen esku (medikuntza, adibidez) uztea egoki ikusten dut, ondo eta gaizki dagoena erakusteko. <i>(Actitud de dependencia)</i>		
Ez nago ados aurreko bi jarrerekin. Hezkuntza sexuala ez dago zertan landu behar, sexualitatea hain naturala da non ez dago zertan horren inguruan hitz egin beharrik.		

<p><i>(Falso naturalismo)</i></p>		
<p>Sexualitatea giza dimentsio bat dela onartzen dut, harreman afektibo egonkorren (konpromiso serioen) barruan zentzua dutena. Sexualitatea honela bizitzen ez dutenek ere toleratzen ditut.</p> <p><i>(Actitud conservadora integrada)</i></p>		
<p>Haurrak eta bere nahiak morala eta jokabide sexualak erregulatu behar dituzte. 4 urteko haurrak beste ikasle batzuen aurrean zakila edo alua ukitzen badu (korroan adibidez) hobe da bere desira sexualak asetzen uztea.</p> <p><i>(Actitud liberal individualista)</i></p>		
<p>Hezkuntza sexuala ezkontzarako hezkuntza moduan ulertu behar da, eta prokreazioari, haurren zaintzari, familiari... lotuta egon behar du.</p> <p><i>(Actitud conserbadora)</i></p>		
<p>Haur ipuin batean amak bakarrik sukaldeko lanak egiten agertzen bada, hobe da orrialde hori ez erakustea. Hezkuntza sexualak erreboluzioa ekarri behar du.</p> <p><i>(Actitud liberal impositiva)</i></p>		
<p>Sexualitatea bizitzeko hainbat modu daude eta gizakien berezko dimentsioa natural eta positiboa da, hainbat posibilitate eskaintzen dituenak gizakiei: plazerezko harremanak izatea, ugaltzea, afektua ematea... Gainera, hezkuntza sexuala gizakien eskubide bat izan behar du.</p> <p><i>(Actitud liberal abierta)</i></p>		
<p>Sexualitatearen posibilitate bakarra ez da prokreazioa, eta hezkuntza sexuala beharrezkoa da gai honen inguruan ezjakintasuna gainditzeko eta askeagoak izaten laguntzeko.</p> <p><i>(Actitud liberal)</i></p>		

HEZKUNTZA SEXUALAREN INGURUKO FORMAZIOA

Hezkuntza sexualaren inguruan	Oso eskasada	Ez da nahikoa	Nahikoa da	Ona da	Oso onada	Bikaina da
Nire ezagutza eta formazio maila						
Irakasleen ezagutza eta formazio maila						

Iturria: Manuel Area Moreira eta Raul Díaz Acosta (2009)

- Noizbait kurtso, tailer, formakuntza saioen... batean parte hartu duzu? Zure kabuz egin dituzu ala unibertsitateak, eskolak... derrigortuta?
- Irakasleek formakuntza osagarria beharko zenukete?

ESKU-HARTZEA

- Hurrek manifestazio sexualak dituztela uste duzu?
  - o Gelan ikusi dituzu? Zeintzuk?
  - o Zer egin duzu horien aurrean?
- Hurrek interes sexualak dituzte?
  - o Galderak egiten dituzte?
  - o Eskolan interes hauek asetzen direla uste duzu?
- Hurrek jarrera sexistak eta estereotipatuak dituztela uste duzu? “Bai asko asko”.
  - o Adibide bat jar dezakezu?
  - o Nola jokutzen duzu horien aurrean?
  - o Zure ustez, honelako esku-hartzeak egiteko formakuntza gehiago beharko zenukete?
- Zure burua gai ikusten duzu abusu sexualak jasaten ari den haur bat detektatzeko eta horri aurre egiteko?

- Neska sentitzen den mutil edo mutil sentitzen den neskarik izan duzu gelan? Zein iritzi duzu kasu hauei buruz?
  - o Eskolan protokolorik, proiekturik... ezarrita dago honelako esku-hartzeak egiteko?

- Eskolako hezkidetzaren proiektuan hezkuntza sexuala sartzea eta zehaztea beharrezkoa dela uste duzu?

- Zure ustez, HHko hezkuntza sexualaren inguruan kurrikulumean zehaztasunak falta dira?

- Orokorrean, eskola honetako irakasleek esku-hartzeen inguruan formakuntza behar dute?

Hautemateak:

10. eranskina. Prozeduraren inguruko zehaztapen gehiago.

Metodologiaren atalean aipatu bezala, lana Galdakaoko, Bizkaia (EAE, Espainia), udalerriko periferiako ikastetxe publiko batean kokatu da. Ikastetxeko familien egoera sozioekonomikoa erdi-mailakoa da, eta guraso askok erdi edo goi mailako ikasketak dituzte, baina gehienak langile ez kualifikatuak dira.

Ikasleen elkarrizketak

Haurrei egindako elkarrizketak bideratzeko subjektuak zoriz aukeratuak izan dira eta gurasoek era boluntarioan sinatutako aurretiko baimen honen bidez parte-hartu dute:

KOOEDUKAZIOAREN INGURUKO IKERKETA EGITEKO BAIMENA

UPV/EHuko (Euskal Herriko unibertsitatea) ikaslea, Sara Caballo Martín, koedukazioaren inguruko ikerketa bat egiten dago bere unibertsitateko proiektu amaierako lana egiteko. Ikerketa aurrera eramateko, haurrei elkarrizketa pertsonalak eta taldeko elkarrizketak egingo dizkie. Elkarrizketa horietan haurren ahotsa grabatu izango da, baina ikerketaren emaitzak lortzean grabaketa guztiak zorrotasunez ezabatuko dira. Aipatzekoa da ere, haurren datu pertsonalak ez direla inolaz ere lanean agertuko. Lortutako emaitzekin ..... ikastetxe publikoko HHko irakasleei hobekuntza proposamen bat eskainiko zaie, beharrezkoa izanez gero.

..... jaun/andreak, BAIMENA ematen dio Sara Caballo Martíneri (Praktiketako irakasleari) bere seme-alaba elkarrizketatzeko eta bere ahotsa grabatzeko. Material didaktiko horrek izaera unibertsala, doakoa eta irekia izango du, eta soilik hezkuntza alorrean erabiliko da, eta inoiz ez merkataritza-asmoetarako. Ondorioz, erabileraren ondoriozko ekintzek eta produktuek ez dute inolaz ere diru-irabazirik eragingo.

Aldez aurretik, mila esker parte-hartzeagatik.

2016ko.....-aren.....-(e)(a)n.

Sinatua:

eman ta zabal zazu
 Universidad del País Vasco Euskal Herriko Unibertsitatea

PERMISO PARA HACER UNA INVESTIGACIÓN SOBRE LA KOEDUCACIÓN

Estudiante de la UPV/EHU (Universidad pública vasca), Sara Caballo Martín, está haciendo una investigación sobre la coeducación para el trabajo de fin de grado de la universidad. Para llevar a cabo la investigación, hará entrevistas individuales y grupales a los alumnos. En las entrevistas la voz de los/las niños/niñas será grabada, pero cuando se obtengan los resultados de la investigación las grabaciones serán rigurosamente borradas. Cabe destacar, que bajo ningún concepto aparecerán los datos personales de los/las niños/niñas. Con los resultados que se consigan se les ofrecerá una propuesta de mejora a las profesoras de infantil del colegio público ....., en el caso de que fuera necesario.

..... señor/señora AUTORIZA a Sara Caballo Martín (Alumna de prácticas) para entrevistar a su hijo/hija y para grabar su voz.

Este material didáctico, de carácter universal, gratuito y abierto, está exclusivamente sujeto a un uso educativo y no comercial. Las acciones y productos derivados de su utilización no podrán, en consecuencia, generar ningún tipo de lucro.

Antes de nada, les doy las gracias por participar.

..... de ..... de 2016

Firmado:

Jarraitu den prozedurari dagokionez, aipatu beharra dago haurren elkarrizketa egin aurretik gela huts bat eskatu dela eta materiala bertan prestatu dela. Ondoren, haurrak elkarrizketa lekuraino lagunduak izan dira eta gela jakin batean galdera batzuk egingo zaizkiela azaldu zaie. Elkarrizketen kokalekua hiru gela desberdinetan egin da, eskolan dagoen espazio erabilgarritasunaren arazoetatik. Dena den, gela guztietan bi aulki

erabili dira eta bata bestearen aurrean jarri dira, eta ikerlariaren eskura material guztia prestatuta zegoen kutxa bat jarri da, materiala oihal batez eztaia. Elkarrizketan erabilitako materiala honako hau izan da:

- Iloorde bat.

Irudia 4. Elkarrizketan erabilitako ileordea

- Gona bat.

Irudia 5. Elkarrizketan erabilitako gona

- Gorbata bat.

Irudia 6. Elkarrizketan erabilitako gorbata

- Txapel bat.

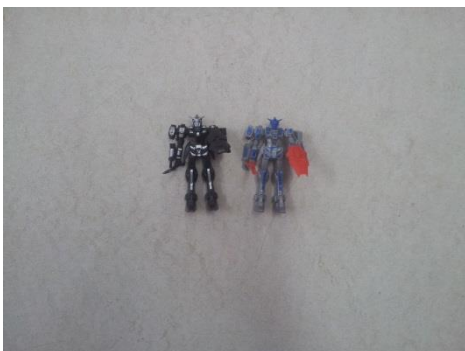
Irudia 7. Elkarrizketan erabilitako txapela

- Azazkal-laka.

Irudia 8. Elkarrizketan erabilitako azazkal-laka

- Bi super-heroi (Robotak).

Irudia 9. Elkarrizketan erabilitako bi super-heroiak (Robotak)

- Ezpain-margo gorria.

Irudia 10. Elkarrizketetan erabilitako ezpain-margoa

- Hulck panpina.

Irudia 11. Elkarrizketetan erabilitako Hulck panpina

- Plastikozko Nenukoa.

Irudia 12. Elkarrizketetan erabilitako plastikozko panpina, Nenukoa

Irakasleen elkarrizketak

Irakasleen elkarrizketak gela huts batean egin dira eta materiala prest egon denean irakasleari etortzeko eskatu zaio. Elkarrizketak bi gela desberdinetan egin dira eta hura burutzeko bi banku jarri dira elkarren aurrean. Elkarrizketan erabilitako materiala honako hau izan da:

- Grabatzeko mugikorra; LG-P700.
- Jesartzeko bi banku.
- Elkarrizketaren gidoia.

Irakasleei egindako elkarrizketen iraupena 14-23 minutukoa izan da eta datuen bilketa 3 egunetan egin da, eskolako ordutegitik kanpo.

Errore kopuru txikiena izaten saiatu da; horregatik, adibidez, elkarrizketa egin aurretik subjektuen gogo-aldarte edo motibazioa kontuan hartu da, bai eta subjektuek lotsagatik, eman nahi duten irudiagatik... esandakoa egia ez izatea. Halaber, esperimentatzailearen eragina gutxitzeko datuak haurren identitatea jakin gabe analizatzen saiatu da. Are gehiago, parte-hartzaileentzako giro familiar bat aukeratu da giro ezezagun baten efektua ez pairatzeko.

Azkenik, bildutako datu guztiekin emaitzen inguruko interpretazioa egingo da, protagonistek adierazitako pertzepzio, sinismen eta esanahietatik abiatuta (Dorio, Sabariego eta Massot, 2004). Honen ostean, ondorio orokor batzuk atera ahal izateko.

11. eranskina. Ikasleen elkarrizketetan bereganatutako datuak.

Datuak transkripzioen bidez bildu dira eta ondoren, jarraian agertuko den transkripzioen taula batean datuak antolatu dira. Haurren izenak era pribatua mantentzeko eta Haur Hezkuntzan urtarrileko eta abenduko haurrak, nahiz eta urte berekoak izan, oso desberdinak izan daitezkeenez honako kodigo hau erabili da, adibidez 6N 01/05 kodeak zera esan nahi du: 6 (haurrak dituen urteak), N (neska dela), 01 (jaio den hilabetea) eta /05 (jaio den eguna). Hau da, agertzen den lehenengo zenbakiak haurren urteak adierazten ditu, N neska esan nahi du, M mutila, bigarren zenbakia haurren jaiotze hilabetea da eta azkeneko zenbakia haurren jaiotze eguna adierazten du.

Honako kodigo hauek ere erabili dira: N (Ni, elkarrizketatzailea), H (Haurra), I (Irakaslea), ← (Neska), → (Mutila) eta “:” (soinua luzatu egiten dela).

Bost urteko gelakoak (2011an jaiotakoak):**6N 01/05**

(Biok gelara sartu gara eta bidetik gelan egiten zegoenaren inguruan hitz egiten egon gara. Ondoren, biok elkarren aurrean jesarri gara).

N: A ver ia, zenbat urte dituzu? (Begietara begiratu diot).

H: Sei. (Zuzenean erantzun dit tonu lasaian).

N: Sei urte dituzu? Eta zer zara neska ala mutila? (Begietara begiratu diot).

H: Neska. (Esan du tonu ziurrean).

N: Neska? Eta zergatik dakizu neska zarela?

H: (Barre egiten du begirada bere hanken artean duelarik).

N: Zergatik barre egiten duzu? (Irribarre egiten diot) Zergatik dakizu?

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Por qué sabes que eres chica?

H: (Isilik gelditzen da nire alua begiratzuz).

N: No lo quieres decir?

H: (Irribarrea ateratzen du eta lurrera begiratzuz du lotsati).

N: ¿No? Mira e a ver. Te voy a ayudar e. Bueno yo he traído aquí dos dibujos (neska eta mutilaren irudiak erakusten dizkiot). Esta.

N: ¿Esto qué es? (Neskaren irudia erakusten diot).

H: Ne chica.

N: Chica. ¿Y esto? (Mutilaren irudia erakusten diot).

H: Chico.

N: Chico. ¿Y por qué sabes que esta es chica? (Neskaren irudia erakusten diot).

H: Porque tiene... (Isilik gelditzen da neskaren irudiaren alua begiratzuz).

N: ¿Cómo le llamas a eso? (Neskaren irudiaren alua seinalatzen dut).

H: Peseta (Esaten du oso baxu).

N: Peseta. ¿Y este qué tiene?

H: Pitilín (Esaten du oso baxu).

N: Pitilin. Uhu. Oso ondo. Tú me has dicho que eres chica. ¿Pero si yo te pongo...? Esto lo voy a quitar de aquí (neska eta mutilaren irudiak lurrean, kutxa azpian, uzten ditut). A ver e, yo te voy a poner la corbata de mi padre (gorbata jarri diot). Ahora te la quito e (gorbata begiratzuz du). Va a ser un segundo. La corbata de mi padre... Y... así (ondo kokatu diot gorbata). Y la gorra de mi abuelo (txapela buruan jarri diot). ¿Qué eres chica o chico?

H: Chico (esaten du baxu).

N: Chico, ahora eres chico. Y: a ver. Ahora yo te voy a sacar cosas de la caja y tú me tienes que decir si te gustan o si no te gustan ¿vale? ¿A ver e? ¿Te gusta pintarte las uñas? (Azazkal-laka erakutsi diot).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Sí. ¿Te pintas las uñas en casa?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: No te sueles pintar las uñas, ¿pero te gusta?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Sí. ¿Te gusta jugar con super-heroes como estos? (Bi super-heroiak erakusten dizkiot).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Por qué?

H: Porque es porque para mí son aburridos (Esan du tonu lasaian).

N: Son aburridos. ¿Te gusta pintarte los labios? (Ezpain-margoa erakutsi diot).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Sí? ¿Quieres pintartelos? (Ezpain-margoa irekitzen dut).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: No. (Ezpain-margoa ireki ixten dut). ¿Te gusta... este sabes quién es?

H: Hulck (Esan du tonu lasaian, eskuak hanken ganean izanda).

N: ¿Y te gusta jugar con Hulck?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Por qué?

H: Porque son muy porque porque son juguete chico (Esaten du tonu lasaian).

N: ¿Son juguete de chico?

H: Hu. No me gusta los juguetes.

N: ¿No te gustan los juguetes de chicos?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: No. ¿Por qué?

H: (Isilik gelditzen da). Porque son aburridos (Bere hanketara begiratzen du).

N: Son aburridos. ¿Uhu y en y en el patio a qué juegas?

H: A mamás y a papás (irribarrea ateratzen zaio eta nire begietara begiratzen dago).

N: A mamás y a papás. ¿Y juegas a fútbol?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No?

H: Nunca. (Esaten du buruarekin ezetz esanez).

N: ¿Nunca?

H: Nunca he jugado (Begietara begiratzen nau).

N: ¿Por qué:?

H: Porque no me gusta.

N: No te gusta. ¿Pero si nunca has jugado no sabes si te gusta no?

H: Bueno un día jugué y no me gustó.

N: A: ¿Y juegas a cuidar bebés? (Plastikozko neukoa erakutsi diot).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Sí. Y:: a ver. (Kutxatik kromoak hartzen ditut). ¿Te gustan los cromos? (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Cuáles te gustan?

H: Estos (Frozenen kromoak seinalatzen ditu).

N: Los de Frouzen. ¿Y estos no te gustan?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿Por qué:?

H: Porque no me gusta el futbol.

N: A. ¿Y haces colección de Frozen?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Pero te gustaría hacer colección?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Sí? ¿Y:: sabes saltar?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Sí? ¿Te atreves a saltar desde ahí? (Mahaia seinalatzen diot) ¿Desde esa mesa?

H: (Buruarekin baietz esaten du eta burua apurtxo bat makurtzen du).

N: ¿Sí? ¿A ve:r?

H: (Mahaira bera bakarrik igotzen da eta salto egiten du).

N: Uop (Txalokatu egiten dut). Oso ondó. Asique no te da miedo saltar uhu. ¿Y si por ejemplo: tienes un suelo muy malo muy malo muy malo muy malo muy malo muy malo, y estás en la cama tú sola, qué haces?

H: Ir a mi ay, ir a la cama de mi de mi madre y mi padre (Esaten du irribarretsu).

N: Ir a la cama de tu padre y de tu madre (Esaten diot irribarretsu). Aha. Muy bien, yo también e yo cuando mucho miedo a la cama de aita y ama. ¿Y:: tienes kili-kilis? ¿Cosquillas tienes?

H: A veces.

N: A veces. ¿Y: tienes cosquillas en la pesetilla?

H: (Harritu egiten da). Nunca (Esaten du seria aurpegiarekin).

N: ¿Nunca? ¿Y no te tocas la pese la: pesetilla?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿Nunca?

H: Para lavármela (Esaten du tonu lasaian).

N: Para lavártela.

H: Que me ducho (Esaten du tonu lasaian).

N: Sí. ¿Y: en clase por ejemplo?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No?

H: Solo para limpiarme.

N: ¿Y si te pica? ¿Estás en clase y te pica?

H: Um, nunca me pica (Esaten du tonu lasaian).

N: ¿Nunca te pica?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: No. ¿Y te gusta tocarte la pesetilla?

H: (Buruarekin ezetz esaten du bekozko iluna jarriz).

N: ¿No? Uhu. ¿Por qué?

H: Porque porque mi ama me dice que es una cochinada (Estan du tonu lasaian).

N: Es una cochinada tocarte la pesetilla. Uhu. Y: tengo otra pregunta. ¿Tú sabes de dónde vienen los niños?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿De dónde vienen?

H: Creo que de la tripa (Esaten du tonu lasaian).

N: ¿Crees que de la tripa de quién? (Begietara begiratzten nago).

H: De nuestras madres (Esaten du ziurtasunezko tonuan).

N: De las madres uhu. ¿Y por dónde salen? (Galdetu diot eskuak altxatuz).

H: (Isilik gelditzen da burua alde batera makurtuz).

N: Si están en una tripa de una madre, por ejemplo...

H: Por aquí (Hankak ukitzen ditu).

N: ¿Por dónde:?

H: (Alua seinalatzen du irribarretsu).

N: ¿Por la pesetilla?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Sí? ¿Por el agujero, por algún agujero? ¿O por dónde?

H: No sé por dónde (Esaten du bolumen baxuan).

N: No sabes por dónde. ¿Y: y cómo se hacen? ¿Cómo se meten dentro de la tripa del ama?

H: (Sorbaldarekin gora egiten du ez dakiela adieraziz).

N: ¿No sabes?

H: No (Esaten du bolumen baxuan).

N: ¿Te gustaría saberlo?

H: (Buruarekin baietz esaten du nire begietara begira).

N: ¿Sí? ¿Se lo has preguntado alguna vez a aita y ama?

H: (Buruarekin ezetz esaten du esaten du ezpainak elkarren artean gogortuz).

N: ¿No? ¿Y a la andereño?

H: (Buruarekin ezetz esaten du ezpainak elkarren artean gogortuz).

N: Tampoco. Hay que preguntarles. A ver si n, hay que preguntarles algún día. Y:: y y y te he traído tres fotos.

H: Tres fotos (Errepikatzen du bolumen baxuan).

N: Tres fotos si (Esaten diot bolumen baxuan). Yo te voy enseñando una a una te voy a enseñar (Argazkiak hartzen nago). A ver e. (Lehenengo argazkia erakutsi diot). ¿Qué están haciendo?

H: Besándose (Esaten du argazkia arretatsu begiratzuz).

N: ¿Y por qué se están dando un beso? (Aurpegira begiratzuz diot).

H: ¿Porque se quieren? (Esaten du burua pixkatxo bat makurtuz).

N: Porque se quieren. ¿Y qué te parece que se den un beso?

H: Bien (Esaten du poztasunez).

N: Bien. Uhu. ¿Y: aquí qué están haciendo? (Bigarren argazkia erakutsi diot).

H: (Isilik gelditzen da). Besandos se: un chico con un chico (Esaten du eta irribarrea ateratzen zaio).

N: ¿Y por qué se están dando un beso dos chicos?

H: ¿Porque se quieren? (Esaten du burua pixkatxo bat makurtuz).

N: Porque se quieren. ¿Y qué te parece que se den dos chicos un beso en los labios?

H: Bien (Esaten du tonu lasaian eta antsikabeen).

N: Bien.

H: No es malo (Esaten du tonu lasaian).

N: No es malo.

N: ¿Y qué serán? ¿Amigos o pareja?

H: No sé (esaten du ezpainak elkarren artean gogortuz).

N: No sabes.

H: Creo que amigos porque pareja chico con chico muy raro.

N: Uhu. ¿Es raro no que sean chico y chico pareja?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Pero pueden ser pareja?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Sí.

H: Si quieren (Esaten du tonu lasaian).

N: Si quieren es verdad. ¿Y: aquí qué están haciendo? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: Besándose chica con chica.

N: A: ¿Y por qué se están dando un beso?

H: Porque: son se quieren (Esaten du tonu lasaian)..

N: Porque se quieren. ¿Qué te parece que dos chicas se quieran?

H: Bien (Esaten du tonu lasaian)..

N: ¿Bien? ¿Y: por qué se estarán dando un beso en los labios?

H: ¿Porque se quieren?

N: ¿Pero y qué serán pareja o serán amigas, amigas?

H: Creo que: amigas (Esaten du zalantza tonuan).

N: ¿Amigas? ¿Y si fueran pareja?

H: Un poco raro (Esaten du burua pixkatxo bat makurtuz eta argazkia begiratzuz).

N: Un poco raro ¿no? ¿Tú has visto alguna vez dos chicas besándose?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Pero pueden ser pareja?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Si ¿verdad? Ba oso ondo egin duzu X. Oso ondo amaitu dugu. Amaitu dugu, goazen gelara.

N6 01/10

(Libre egongo zen gela ez da egon libre, eta beste gela batean sartu gara; irakasle batek sartu garen gela libre egoten dela azalduta. Gelako bi mahai elkarren ondoan jarri ditugu eta galderekin hasi naiz).

N: A ver ia zeln daukazu izena? Zelan deitzen zara?

H: X.

N: X a bai. X X X X (Bere amantaleko izena letraz letra irakurri dut). Eta zenbat urte dituzu?

H: Sei.

N: Sei urte. Eta zer zara neska ala mutilla?

H: Neska (Esaten du ziurtasunezko tonuarekin).

N: Neska zara? Eta zergatik dakizu neska zarela? (Buru apurtxo bat altxatzen dut bere txanda dela adieraziz).

H: Ze daukat ilea (Esaten du zuzenean).

N: Ilea daukazu. Ile luzea. Ia. Ta bitu nik ekarri ditut (Neska eta mutilaren irudiak hartu ditut). Bitu. Hau zer da? (Mutilaren irudia erakutsi diot).

H: Mutilla (Burututik aldaketara begiratzen hasi da mutilaren irudia, zakila arineketan begiratu du eta gorantz zuzendu du berriro begirada).

N: Eta zergatik dakizu?

H: Ze dauka ile... (Pitilina begiratu dio eta ondoren, ilea begiratzen hasi da).

N: Ile laburra?

H: Bai (Esaten du, buruarekin baietz esanez).

N: Tiene el pelo corto?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Y esto qué es? (Neskaren irudia erakutsi dio)

H: Neska (Neskaren aurpegia begiratzen dago).

N: ¿Por qué:?

H: Ze dauka ile: luzea.

N: Y esto qué es? (Neskaren irudiaren alua seinalatzen diot).

H: E: (isilik gelditzen da, irribarretsu begira).

N: ¿Cómo se llama esto? (Neskaren irudiaren alua seinalatzen diot).

H: (Isilik gelditzen da eskua ahoan sartuz).

N: ¿No te acuerdas?

H: (Barrezka begiratzen dit).

N: ¿Cómo se llama te da vergüenza? (Neskaren irudiaren alua seinalatzen diot).

H: (Barrezka hasten da, lotsa aurpegiarekin).

N: ¿Cómo se llama? (Neskaren irudiaren alua seinalatzen diot).

H: (Barrezka hasten da eskuak ahoan izanda).

N: ¿Y esto? (Mutilaren irudiaren zakila seinalatzen dut) ¿Cómo se llama?

H: (Barrezka hasten da eskuak ahoan izanda, lotsa aurpegiarekin).

N: ¿Te da vergüenza decirlo? (Irribarrea ateratzen zait).

H: (Barrezka hasten da buruarekin baietz esaten duelarik).

N: Sí. ¿Cómo se llamara esto? (Neskaren alua seinalatzen diot).

H: (Isilik gelditzen da)

N: ¿Pitilín?

H: No (esaten du irribarretsu eta eskuak ahoan izanda).

N: ¿Cómo se llama?

H: (Barrezka jarraitzen du, eskuak ahoan izanda).

N: (Irribarrea ateratzen zait). Eta ia, mira yo ahora te voy a sacar cosas de la caja. A no espera, vamos a hacer una cosa. Tú me has dicho a mí que eres chica verdad? A ver.

H: Hi (Buruarekin baietz esaten du).

N: Pues yo te voy a poner la txapela de mi padre... (Txapela jarri diot).

H: j j j (barrezka hasten da).

N: Y la corbata de mi padre (gorbata jarri diot).

H: O j j j j (barrezka hasten da).

N: ¿Qué eres?

H: Un chico (esaten du ziurtasunez eta ahoan irribarrea izanda).

N: Ahora eres chico.

H: Ji (baietz esaten du barrezka eta eskuak ahora eramanda, lotsati).

N: Eres un chico, pues eres un chico muy guapo e.

H: (Barrezka egiten du).

N: ¿Qué bien te queda la corbata?

H: (Barrezka hasten da).

N: ¿Te gusta ser chico?

H: No.

N: No te gusta ser chico.

N: ¿Por qué no te gusta ser chico?

H: Porque los chicos dibujan mal.

N: ¿Porque los chicos dibujan mal?

H: Sí.

N: Las chicas dibujan mucho mejor (esaten du tonu lasaian).

H: ¿Sí?

N: ¿Tú dibujas bien?

H: Sí.

N: Mira ahora te voy a sacar ui: que me ves las cosas (Kutxatik oihala jauzi zait). A ver a ver e:: esto que se ha engachado aquí en la peluca (Super-heroietako bat ileordean krokatu da). Ue. A ver e tú me tienes que decir yo te voy a sacar cosas de la caja y tú me tienes que decir si te gustan o si no te gustan, vale?

H: U (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Te gusta:: pintarte las uñas? (Azazkal-laka erakutsi diot).

H: Sí.

N: Sí te gusta. ¿Te gusta jugar con super-heroes? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot).

H: No (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿Por qué no te gusta? (Burua pixka bat altxatu dut).

H: Porque me aburro (Esaten du ziurtasunez).

N: ¿Te aburres?

H: Sí (Esaten du ziurtasunez).

N: ¿No sabes cómo jugar con esto?

H: No (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿Y hay gente de tu clase que juega con esto?

H: Sí (Esaten du ziurtasunez).

N: ¿Quiénes juegan con esto? (Bi super-heroiak erakutsi ditut).

H: X:, X er...

N: Uhu. Uhu. ¿Y a ver te gusta: pintarte los labios? (Ezpain-margoa erakutsi diot).

H: Sí.

N: ¿Sí? (Ezpain-margoa mahai baten gainean utzi dut). ¿Y te gusta... Este sabes quién es?

H: Sí (Esaten du ziurtasunez).

N: ¿Cómo se llama? (Hulcken panpina mugitu egiten dut eta berak begiradarekin jarraitzen du).

H: Hu:lck.

N: ¿Y te gusta jugar con Hulck?

H: No (Esaten du ziurtasunez).

N: ¿No, por qué?

H: Porque: porque parece que e tienen tanta fuerza y jo o (gorputza atzera botatzen du).

N: ¿Te echa para atrás?

H: U: (irribarrea ateratzen zaio eta baietz esaten du buruarekin).

N: Y: tú en el patio ¿a qué juegas?

H: Yo: (burua gorantza mugitu egiten du).

N: Sí (bekainak gorantza mugitzen ditut).

H: Pues suelo jugar a que somos super-heroes, pero en chicas (eskua mugituz azatzen du).

N: ¿Super-heroes chicas?

H: Sí a veces hay unas chicas súper héroes por ahi.

N: Uhu.

N: ¿Y cómo son esas chicas super-heroes?

H: Guapas.

N: ¿Guapas? ¿Son fuertes?

H: A veces.

N: A veces. ¿Otras veces no?

H: No.

N: ¿Y te gusta cuidar jugar con los bebés y así? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot).

H: Sí.

N: ¿Con los carritos?

H: Sí (Esaten du irribarretsu).

N: Te gusta. Y juegas a futbol?

H: A veces.

N: ¿Te gusta jugar a futbol?

H: (Buruarekin baietz esaten du ziurtasunik gabe).

N: Sí, ¿También?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Y qué te gusta más jugar a futbol o cuidar bebés?

H: Cidar bebés.

N: Cuidar bebés. Y mira yo te he traído, he traído pa que veas unos cromos. ¿Cuáles te gustan más?...

H: Estos (Frozenen kromoak aukeratu ditu).

N: ¿O los dos te gustan? ¿Te pueden gustar los dos e?

H: Estos me gustan (Frozenen kromoak aukeratu ditu).

N: ¿Los de Frouzen?

H: Hu (buruarekin baietz esaten du).

N: Uhu. ¿Los de futbol no te gustan?

H: Sí pero me gustan mucho más los de Frouzen.

N: Frouzen aha. U. Y:: ¿sabes saltar?

H: Sí.

N: ¿Y te atreves a saltar de aquí? (80 zmko altuerako mahaia seinlatu diot).

H: Sí.

N: A ver. Hay una silla allí.

H: ¿E cómo? (Mahaira nondik igo daitekeen begiratzeko dago). ¿Cojo una silla?
(Mahaira aulkirik gabe igotzen dago).

N: No súbete con la silla. ¿Te subes con la silla o:?

H: ¿Cómo bajo?

N: Saltando. ¿Te atreves?

H: Sí (irribarrea ateratzen zaio).

N: Está muy alto e ten cuidado.

H: No (salto egiten du).

N: Muy bien. Joe.

H: Qué fácil (esaten du ziurtasunez)..

N: ¿Qué fácil? (Irribarrea ateratzen zait). Y: m cuando estás en la cama que tienes mucho miedo mucho miedo porque has tenido una pesadilla muy grande qué haces?

H: E:m pues yo que tú...

N: No no tú qué haces. ¿Qué haces cuando te pasa?

H: ¿Yo? Me despierto y sue sueño en otras cosas.

N: Y intentas soñar otras cosas.

H: Sí.

N: ¿Y llamas a aitatsu y amatsu algunas veces?

H: Um a veces.

N: A veces. Si tienes mucho miedo igual, ¿no?

H: Sí.

N: ¿Y y y tienes kili-kilis? (Urduritu egin naiz).

H: Sí (esan du ahoan irribarrea edukita).

N: ¿Sí? Y: ¿tienes kili-kilis en la tripita?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Y en las orejas? (Nire belarrien atzea ukitzen dut).

H: No (Esaten du burua atzera botaz).

N: ¿Y en el cuello? (Zamaren azpian eskuko atzamarrak mugitu egiten ditut airean kili-kiliak egiten egongo banintz bezala).

H: (Buruarekin baietz esaten du irribarretsu).

N: ¿Y aquí, en el sobaco? (Nire besapea señalatzen diot).

H: (Buruarekin baietz esaten du esaten du irribarretsu).

N: ¿Y en la chocholina?

H: U u (harridura aurpegia jartzen du eta buruarekin ezetz esaten du seriotasunez).

N: ¿No? Uhu. ¿Y: algunas veces te gusta tocarte la pocholina?

H: U u (buruarekin ezetz esaten du seriotasunez).

N: ¿No? ¿Nunca te tocas la pocholina?

H: (Barrezka hasten da lotsati baietz esanez).

N: Algunas veces. ¿Algunas veces?

H: U u (buruarekin ezetz esaten du eta begiak tapatzen ditu).

N: ¿Te tapas los ojos?

H: (Eskuak begietatik kendu ditu).

N: ¿Nunca te tocas la pocholina?

H: No.

N: No. Y si alguna vez te tocas la pocholina, ¿Qué te dicen?

H: No sé: (esaten du hankak urduritasunez mugituz).

N: No sabes. ¿Y cuándo te arrasca que te arrasca qué haces?

H: Pues me arrasco um por encima de los leotardos pero no lo hago no me quiero arrascar e:

N: ¿Por qué no te quieres arrascar?

H: Porque no (esaten du seriotasunez).

N: Porque no.

H: Pues si me pica me aguanto (esan du lasaitasunez).

N: ¿Te aguantas? Uhu. ¿No esta bien visto que te arrasques la pocholina?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: A ver y yo tengo una pregunta. ¿Tú sabes de dónde vienen los niños?

H: (Buruarekin baietz esaten du ahoan irribarrea izanda).

N: ¿De dónde vienen?

H: De la tripa.

N: De la tripa uhu. ¿Y por dónde salen?

H: Por la chocha (barrezka hasten da lotsati, eskuak ahoan jarriz).

N: Por la chocha.

H: u u (barrezka hasten da eskua ahoan jarriz).

N: ¿Y cómo se hacen? ¿Cómo se meten los niños en la tripa?

H: Pues (sakon arnasten du) su padre le meten una semilla.

N: El padre le mete una semilla.

H: A la madre.

N: A la madre. ¿Y cómo se la mete una semilla? A ver cómo es eso, no entiendo.

H: Yo no entiendo, yo no sé por qué.

N: ¿Tú no sabes porque?

N: O sea el padre coge una semilla y se la mete a la madre.

H: (Isilik gelditzen da).

N: O cómo no entiendo.

(Gelan irakasle bat sartu da eta gelatik joan behar izan gara, beste gela batean sartu gara arineketan).

N: Entonces tú me has dicho, que el aitatsu pone una semilla, ¿no?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Y a ver cómo es eso yo no entiendo.

H: Yo tampoco (esaten du eskumako eskua hanken gainean jarriz).

N: ¿Tú tampoco? ¿Y te gustaría saber ?

N: Sí.

H: Sí. Uhu. Y mi padre y mi madre no me lo dicen.

N: ¿Y por qué no te lo dicen?

H: No sé:

N: Qué raro todo ¿no? Y: mira yo he traído tres fotos.

H: ¿Tres? (Esaten du ilusiozko tonuarekin).

N: Tres, te voy a enseñar tres. A ver e (lehenengo argazkia erakutsi diot). ¿Qué están haciendo?

H: Besándose (esaten du ahoan irribarrea izanda).

N: Besándose. ¿Y por qué se besan?

H: Porque se quieren (argazkia begiratzten jarraitzen du).

N: Porque se quieren. ¿Y qué te parece que se den un beso? Un ama y un aita?

H: Bien.

N: Bien te parece bien. Uhu. Y mira (bigarren argazkia erakutsi diot). ¿Qué están haciendo?

H: Se están besando dos chicos.

N: Se están besando dos chicos. ¿Y por qué se están besando?

H: Porque... no sé.

N: ¿No sabes? ¿Qué serán amigos o pareja?

H: (Isilik gelditzen da) Igual amigos (esaten du zalantza tonuarekin).

N: Igual amigos. Uhu. ¿Y si te digo yo que son pareja? (Argazkia begiratzten dut)

H: O::: (irribarrea ateratzen zaio eta harridura aurpegia dauka).

N: O::: ¿Qué pasa?

H: (Barrezka hasten da eskuak ahoan izanda). Es que da vergüenza.

N: Te da vergüenza.

H: Que porque se tiene te...

N: (Isilik gelditzen naiz).

H: Por que... Yo que tú no me besaría con otras chicas ni con o o otros.

N: Ni con otro chico.

H: Ni con dos chicos.

N: ¿Por qué:?

H: Porque e: porque yo que tú me besaría con chico no con una chica.

N: Uhu. ¿Es un poco raro?

H: Ya.

N: ¿Y:m que te parece que se dos chicos se den un beso?

H: Pues. Pues no (esaten du seriotasunez).

N: ¿No qué? ¿No te parece bien?

H: No (erantzuten du seriotasunez).

N: Y a ver ¿Y aquí qué están haciendo? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: Dos chicas besándose (Argazkia aztertzen dago).

N: ¿Y por qué se estarán dando un beso?

H: Porque serán pareja (erantzuten du ziurtasunez).

N: ¿Serán pareja?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Y qué te parece que dos chicas se den un beso y sean pareja?

H: Mal.

N: ¿Mal? ¿Por qué:?

H: Porque: m (isilik gelditzen da). No sé porque (esan du eskuak altxatuz, ez dakiela adieraziz).

N: ¿No sabes? ¿Por qué a ver?

H: No sé.

N: ¿Dos chicas es raro que se den un beso?

H: E m (buruarekin baietz esaten du).

N: Sí. ¿Tú has vissto alguna vez dos chicas dándose un beso en los labios?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Y qué crees que te parece?

H: Um (sorbaldarekin gora egiten du ez dakiela adieraziz).

N: ¿No sabes?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Uhu. Pues muy bien. Hemos terminado. Oso ondo.

6M 02/14

(Gelara sartu baino lehen zertan lan egiten egon den galdetu diot eta horren inguruan hitz egiten egon gara. Gelan sartu gara, jesarri da eta galderekin hasi naiz).

N: A ver ia, zenbat urte dituzu?

H: Sei.

N: Sei urte dituzu. Nik egingo dizkizut galderak e. Sei urte dituzu. Eta zer zara neska ala mutila?

H: Mutilla (esaten du ziurtasunez).

N: Mutilla eta zergatik dakizu mutilla zarela?

H: Ze jaio nintzen horrela (esaten du ziurtasunez).

N: Jaio ziñen horrela. Uhu. Oso ondo. Ta bitu nik ekarri ditut bi irudi. Hau zer da? (Mutilaren irudia erakutsi diot).

H: (Irudi osoa goitik behera begiratzan du) Mutilla (esaten du ziurtasunez).

N: Eta zergatik dakizu hau mutilla dela? (Mutilaren irudia altxatzen dut).

H: (Mutilaren irudiaren aurpegia begiratzan dago). Se ikusten diot ule laburre.

N: Eta hau zer da? (Neskaren irudia erakutsi diot).

H: Neska (Esaten du ziurtasunez).

N: Eta zergatik dakizu?

H: Ze deko ule luzea (neskaren aurpegia begiratzan jarraitzen du).

N: Ule luzea. Eta hau zer da? (Mutilaren irudian zakila seinalatzen dut).

H: Pitiliña (esan du ziurtasunez).

N: Eta hau? (Neskaren irudian alua seinalatzen dut).

H: (Isilik gelditzen da eta behera begira, begirada iruditik kentzen du).

N: Ez zara gogoratzen?

H: (Buruarekin ezetz esaten du irudia begiratu gabe).

N: Potxolina ala alua?

H: Alua (esaten du ziurtasunez).

N: Alua deitzen diozu? Aha. Eta ia zuk esan didazu mutila zarela ezta? Uhu. Itxaron, jarriko duzu gona hau?

H: Ez (esan du seriotasunez).

N: Ez? Momentu batean izango da bakarrik, momentu batean.

H: E ez (esan du haserre).

N: Ba bueno itxi horrela (belaunen gainean utzi diot eta jarrita daukala dirudi). Itxiko dugu horrela ze orain ipiñi gainean. Eta orain ile luzea... (Ileordea hartu dut).

H: Ez! (Oihukatzen du haserre).

N: Itxaron itxaron bale ez dizut jarriko e. Horrela bakarrik (burutik pasatu diot ileordea eta bere buruaren gainera jauzten utzi dut).

H: U (Esaten du haserre).

N: Ile luze luzea izango duzu (ileordea jarri diot eta ilea bularretik ailegatzeko moduan kokatu diot).

H: Ez (esan du ilea begiratu, ahoa irekiz eta besoak gurutzatuta).

N: Zer zara?

H: Neska (esaten du irribarretsu).

N: Neska zara? Uhu.

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Ya está (ileordea eta gona arin kendu ditu). Ez zaizu gustatzen neska izatea?

H: U (esaten du haserre aurpegiarekin).

N: Zergati:k?

H: Ze ez zait gustatzen.

N: Zergatik?

H: E:z?

N: Ez zaizu gustatzen? Ta ia orain atarako ditut gauzak kutxatik eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen, bale? A ver ia. Gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal-laka erakutsi diot).

H: E (buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Zergatik?

H: Ze ez zait gustatzen (esaten du haserre aurpegiarekin).

N: Ez dituzu margozten?

H: Ez.

N: Ez? Gustatzen zaizu: super-heroekin jolastea? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot).

H: Bai.

N: Bai? Jolasten dozu normalean?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Gustatzen zaizu: ezpainak margoztea? (Ezpain-margoa erakutsi diot).

H: Ez (buruarekin ezetz esaten du). (Ezpain-margoa begiratzen dago).

N: Ez. Nahi duzu margoztu? (Ezpain-margoa irekita daukat).

H: Ez (esaten du tonu serioan).

N: Zergatik?

H: Zezdou gure (esaten du irribarretsu).

N: Ez duzu gure. Gustatzen zai hau badakizu nor den? (Hulck panpina erakutsi diot).

H: Bai. Hulck (ahoa irribarrea dauka).

N: Ta gustatzen zaizu Hulck moduko jostailuekin jolstea?

H: Bai ni dekot handiagoa baña etxean.

N: Etxean. Uhu. Eta patioan zertara jolasten duzu?

H: Sás futbolera.

N: Futbolera? Ta panpiñak zaintzen dituzu? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot).

H: Ez.

N: Ta karrotxoarekin ibiltzen zara? (Karrotxoa seinalatu diot).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez, zergatik?

H: Ze ez zai gustatzen (esaten du ziurtasunez).

N: Ez zaizu gustatzen? Etam bitu bi kromo ekarri ditut. Utziko dugu heme (Nenukoa lurrean utzi dut eta kutxatik Frozen eta futboleko kromoak atera ditut). Ia gustatzen zaizkizu, kromoak?

H: Bakarrik hau (futboleko kromoak seinalatu ditu).

N: Futbolekoak bakarrik? Eta Frouzenenak?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez, zergatik?

H: Ze honek ez zait gustatzen (Frozenen kromoak seinalatu ditu). Honek bai ze nik dekot koleziñoa baña honek ez dekot kolekziño.

N: A ta zela zelan zoaz koleziñoan?

H: Ondo.

N: Bukatzen ari zara?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Eta badakizu salto egiten?

H: E?

N: Badakizu salto egiten?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Eta mahai horretatik salto egiten ausartzen zara? (Mahaia seinalatzen diot)

H: Nondik?

N: Mahai honetatik (berriro mahaia seinalatzen diot).

H: Bai. Lurrera? (Galdetzen dit aurpegira begira).

N: Bai.

H: Bai (esaten du ziurtasunez).

N: A ver ia (mahai gainera bera bakarrik igo da, nik aulkian itxaroten eta begiratzen nago). (Bota egin da).

N: Uepa: Oso ondo, ta orduan ez daukazu bildurrik salto egitera.

H: Ez.

N: Eta ohean zaudenean amets izugarritzko gaiz izugarri gaiztoa duzunean?

H: E:

N: Zer egiten duzu?

H: E joaten naz e zulo batera eta itzartzen naz ensegida.

N: Zuloa? Zu logelan zulorik de...

H: Zuloa ala kobazuloa ez dakit zer.

N: Kobazuloak dituzu zuk etxean?

H: E:z. Baña ametsetan banau e joaten naz horrelako batera eta e ensegida itzartzen naz.

N: Eta ez duzu amatxo deitzen?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez, iñoiz?

N: Ta aitatxo?

H: Nik ez dekot aitatsu.

N: Horregatik horregatik galdetu dizut amatxo. Eta: orduan amets izugarrizko gaiztoa duzunean izugarri gaiz gaiztoa duzunean baña izugarrizko izugarria e denean, oso oso gaiztoa denean ametsa eta beldur handia daukazunean zer egiten duzu?

H: Ba: deitzen diot amatsuri.

N: Deitzen diozu amatsuri. Eta eta ia. Kili-kiliak dituzu?

N: (Buruarekin baietz esaten du harridura aurpegiarekin).

N: Bai?

N: Sabelean?

H: E: ez (erantzuna pentsatzen du eta zalantza tonuan erantzuten du).

N: Ez? Horrela egiten dizutenean (nire besapean nire atzamarrak jartzen ditut).

H: Bai (esaten du irribarretsu).

N: Eta belarri azpian? Belarri atzean? (Nire belarri atzea seinalatu diot).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Eta hamen? (Zama azpian seinalatzen diot).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Hor bebai. Eta: zakilean kili-kiliak dituzu? Pitiliñean?

H: (Harridura aurpegiarekin begiratzen nau). Ez. (Buruarekin ezetz esaten du eta behera begiratzen du lotsati).

N: Eta: gustatzen zaizu pitiliña ukitzea (bat-batean aurpegira begiratzen dit harridura aurpegiarekin).

H: (Buruarekin ezetz esaten du serio aurpegiarekin).

N: Ez? Zergatik?

H: Ze ez.

N: Ez.

H: Da nire kontua (esaten du seriotasunez).

N: Hori da zure kontua. Eta: pitiliña ukitzen duzu?

H: (Buruarekin ezetz esaten du haserre aurpegiarekin).

N: Ez? Inoiz?

H: (Buruarekin ezetz esaten du seriotasunez).

N: Eta gelan andereño ikusten bazaitu pitiliña ukitzen zer esaten dizu?

H: Ezebez (erantzuten du seriotasunez eta begirada kenduz).

N: Eta amak ikusten bazaitu?

H: Etxean al dot egin hori baiña baña kanpoan ezin dot egin hori (erantzuten du ziurtasunez).

N: Zergatik dakizu?

H: Ze hori da e: txarra, ze bestela zigortzen dit nire amak (erantzuten du ziurtasunez).

N: Uhu. Eta: zuk galdera bat egingo dizut. Zu badakizu nondik datozen haurrak?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Nondik datoz?

H: Tripatik (bere tripa ukitzen du).

N: Noren tripatik?

H: Amaxoren tripatik (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian).

N: Ta nondik irteten dira?

H: E (arnasketa sakona egiten du, pentsatzen dagoela dirudi) aluatik (Esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian).

N: Aluatik? Nondik aluatik?

H: Hametik (bere zakila ukitzen du niri begiratzuz).

N: Baña zulo batetik ala...

H: Zulo batetik (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian)..

N: Aha. Eta: zelan egiten dira haurrak?

H: E. Dekozu e hortxe e. Arrautz bat.

N: Bai (burua pixkatxo bat altxatzen dut kontatzen jarraitzeko eskatuz).

H: Mutillena eta orduan jaiotzen zara (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian)..

N: Nola jartzen dute nor jartzen du arrautza?

H: Ez dakit (sorbalda gora igotzen du).

N: Ez dut ulertu a ver ia ia nola dan. Nola egiten dira haurrak?

H: (Arnas sakona hartzen du). Tripa:: (esaten du asperdura tonuarekin).

N: Tripan egiten dira baña nola sartzen dira tripara?

H: Ez dire sartzen tripara (esaten du eskua altxatuz).

N: Orduan?

H: Ba orduen medikuek sartzen dio e e txertoa eta orduen e jaio e dago hortxe arrautza botatzen dio arrautza eta jaiotzen da umea (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian).

N: A: Zu horrela jaio ziñen?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Uhu. Eta bitu nik ekarri ditut hiru argazki (hiru argazkiak hartu ditu eta nire belauetan jarri ditut). Ia zer daude egiten (lehenko argazkia erakutsi diot).

H: E musukatzen (esaten du argazkia begiratzuz).

N: Eta zergatik dauz musukatzen?

H: Ze direz nobioak (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian).

N: Direz nobioak. Eta zer iruditzen zaizu musu ematea bata besteari?

H: E?

N: Zer iruditzen zaizu? E: bata besteari musu ematea? Zergatik dauz musu ematen?

H: Ze direz nobioak (errepikatzen du).

N: Ze dire nobioak, eta zer iruditzen zaizu? Bion artean musu ematea? Musu ematea ondo dago?

H: Bai (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian).

N: Ondo iruditzen zaizu?

H: Bai (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian).

N: Bai. Eta ia, zer daude egiten hemen? (Argazkia pixkatxo bat altxatzen dut).

H: (Barre egiten du). Musukatzen (aurpegian irribarrea dauka).

N: Nortzuk?

H: Mutillak (aurpegian irribarrea dauka oraindik).

N: Eta zergatik dauz musukatzen?

H: Ze direz lagunak (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian)..

N: Lagunak direz. Uhu. Eta ezin dira izan nobioak?

H: Ez.

N: Ahal direz izan nobioak?

H: Bai (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian).

N: Ahal direz izan nobioak?

H: Ba ez.

N: Ez ezin dire? U. Ta zergatik?

H: Ze direz mutilla eta mutille (esaten du ziurtasunez).

N: Uhu. Eta zer iruditzen zaizu bi mutul elkarri musukatzea?

H: Ba bai (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian).

N: Bai zer? Bi lagun musukatzen? Ondo dago?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Ta hamen zer dauz egiten? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: Musukatzen (esaten du asperdura tonuan).

N: Eta zergatik dauz musukatzen?

H: Ze direz lagu:nek (esaten du asperdura tonuan).

N: Lagunek direz?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bikoteak izan ahal direz?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Hauexek ezin dira izan bikoteak (bigarren argazkia erakutsi diot) eta hauek bai (hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: Bai. Bikotea eta bikotea ahal dire izan (argazkiak arretatsu begiratzen dago).

N: Bikoteak biak ahal direz izan bikoteak. Eta: zer iruditzen zaizu bi neska musu ematea? Elkarri musu ematea?

H: (Isilik gelditzen da). Ez dakit.

N: Ez dakizu. Uhu. Ba oso ondo egin duzu (bostekoak eskatu eta eman dizkit). Amaitu dugu.

M6 03/08 (A)

(Bi aulkitatik batean jesartzeko eskatu diot. Aulkirik altuena aukeratu du eta bertan jesarri da niri begira. Nik bere aurrean dagoen aulkian jesarri naiz).

N: A ver ia e. Zenbat urte dituzu?

H: Sei.

N: Sei urte dituzu? A ver e ze ordu den jakiteko. Sei urte dituzu ta zer zara neska ala mutila?

H: Mutilla (esan du ziurtasunez).

N: Mutilla? Eta zergatik dakizu mutilla zarela? (Aurpegira begiratzen diot).

H: Ze... (Bere zakila begiratzen du). (Isilik gelditzen da).

N: Zergatik dakizu? (Galdetzen diot bolumen baxuan).

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Por qué sabes que eres chico?

H: Um... (Isilik gelditzen da sabaira begira).

N: Mira e. Yo te he traído dos fotos (neska eta mutilaren irudiak erakutsi dizkiot).
¿E::sto qué es? (Mutilaren irudia erakutsi diot).

H: (Irudian mutilaren aurpegia, gero zakila eta ondoren aurpegia begiratzen du). Un chico (esaten du ziurtasunez).

N: ¿Y por qué sabes que es un chico? (Galdetzen diot aurpegira begiratu).

H: Por que... (Zakila begiratzen dio eta ilera zuzentzen du bere begirada), tiene el pelo corto.

N: ¿Y esto qué es? (Neskaren irudia erakusten diot).

H: Una chica (neskaren irudiaren alua begiratu du eta ilera arin zuzendu du bere begirada).

N: ¿Y por qué sabes que es una chica?

H: (Neskaren irudiaren alua begiratzen dago) Porque: (Neskaren irudiaren ilea begiratzen dago) tiene el pelo largo:

N: ¿Qué le has mirado? ¿Qué tiene aquí? (Neskaren alua seinalatu diot).

H: Um um una pese (irribarrea ateratzen zaio eta lotsa aurpegia dauka).

N: ¿Una pese, peseta?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Y este qué tiene aquí? (Mutilaren irudiaren zakila seinalatzen dut).

H: Pito (irribarrea ateratzen zaio).

N: Un pito tiene. Uhu. Y a ver tú me has dicho que eres chico, ¿no? Y si yo te pongo:: (Gona hartzen dut) una falda, ¿a ver? (Gona bere gerriaren ondoan jartzen dut). ¿Te pones la falda? Solo para probar e.

H: (Buruarekin baietz esaten du irribarretsua).

N: A ver, una falda (gona jartzen laguntzen diot). Y el pelo larguí:simo larguí:simo larguí:simo (ileordea hartu eta buruan jartzen diot). ¿Qué eres?

H: Una chica (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Eres una chica.

H: Hu (buruarekin baietz esaten du irribarretsua).

N: Uhu. Pues eres una chica muy guapa e (barre egiten dut). A ver (ileordea kentzen diot eta gona kentzen laguntzen diot). Yo ahora te voy a sacar cositas de la caja (gona ia kendu dugu eta kutxa seinalatzen diot) y tú me tienes que decir si te gustan o si no te gustan vale?

H: Vale (esaten du tonu lasaian).

N: A ver e? ¿Te gusta: pintarte las uñas? (azazkal laka erakusten diot).

H: No (Buruarekin ezetz esaten du).

N: No, ¿por qué?

H: Porque es de chicas (esaten du irribarretsu).

N: Es de chicas. ¿Sólo las chicas se pintan las uñas?

H: Y también los chicos (esaten du lasaitasunez).

N: Y también algún chico.

H: Pero yo no quiero (esaten du seriotasunez).

N: Tú no quieres.

H: Yo no me gustan (esaten du lasaitasunez).

N: A vale. ¿Te gusta:: jugar con, a ver si lo saco (kutxan bi super-heroiak bilatzen nago). Super-heroes como estos? (Bi super-heroiak erakusten dizkiot).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: No, ¿Por qué:?

H: Um por... que no me gustan los super-heroes (esaten du burua alde batera mugituz).

N: ¿No te gustan los super-heroes? Huhu. ¿Por qué no te gustan los super héroes, no te gusta jugar con ellos?

H: (buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Te gusta... pintarte los labios?

H: No (barre egiten du).

N: ¿No te gusta pintarte los labios? (ezpain-margoa erakusten diot).

H: (buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿Por qué:?

H: Por que a mi no me gusta y: (isilik gelditzen da).

N: No te gustan ¿No?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿A ver y este sabes quién es? (Hulck panpina erakusten diot)

H: Hu:lck.

N: ¿Y te gusta jugar?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Pues esto es un super-héroe e.

H: Umn. (Isilik gelditzen da irribarretsu).

N: ¿Pero te gusta Hulck?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Sí? Hulck mola ¿e? Y:: ¿Y en el patio a qué juegas?

H: A futbol.

N: A futbol. ¿Y:: juegas cuidar bebés? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot).

H: Un (buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Con el carrito?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Por qué:?

H: Porque:... Eso es de chicas.

N: ¿Es de chicas? Bueno. Y a ver e traído unos cromos (Frozen eta futboleko kromoak hartzen nago). ¿Cuáles te gustan? A ver e. ¿Cuáles te gustan? (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi nago).

H: (Futboleko kromoak aukeratu ditu).

N: ¿Estos? ¿Los de futbol?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Y estos no te gustan? (Frouzenenak erakutsi dizkiot).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿Los de Frouzen?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿Ni un poquito?

H: (Buruarekin ezetz esaten du irribarretsu).

N: ¿No? ¿Y tienes colección de futbol?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Sí? ¿Y qué tal vas?

H: Bien. Solo me falta cuarenta y cinco para terminar toda la colección.

N: Ala. Y: ¿Sabes saltar?

H: U (buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Y te atreves a saltar de ahí de esta mesa? (Mahaia seinalatzen diot).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿De esta mesa? ¿A ver:r?

H: (Aulkitik altxatu egiten da). ¿Y cómo desde aquí hasta aquí? (Mahaia eta lurreko puntu bat seinalatzen ditu).

N: Sí i.

H: (Bera bakarrik igo egiten da eta mahaitik salto egiten du).

N: Uep. Ala. Sí sí te atreves a saltar. Y a ver. No te da miedo saltar uhu. Pero y si estas en la cama que tienes un sueño muy malo muy malo muy malo muy malo muy malo muy malo muy malo, ¿Qué haces?

H: Pues abro los ojos y ya se me pasa el sueño y pienso en otra cosa (ezkerreko oina kulunkatzen dago aurrera eta atzera airean mugituz).

N: Piensas en otra cosa. Pero cuando es muy malo muy malo muy malo muy malo muy malo. ¿Qué haces?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Que tienes mucho miedo en la cama.

H: Um: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Llamas a alguien?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Sí? ¿A quién llamas?

H: A mi ama.

N: A tu ama llamas. “Ama ven ven” (ama deitzen egongo banintz egiten dut). ¿Y tienes kili kilis?

H: (Armairura begiratzen dago).

N: Mírame mírame pa mi (armairu barruan dagoen kuboá begiratzen jarraitzen du). ¿Qué es eso?

H: (Aurpegira begiratzen nau).

N: ¿Qué te está llamado esto la atención? (Kuboá ukitzen dut). Es como lego ¿No?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Sí (aurpegira begiratzen nau berriro). Y cuando ¿Y tienes kili-kilis?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Tsi. ¿En la tripa?

H: (Isilik gelditzen da).

N: En la tripa así cuando te hacen kili kili kili (nire sabelean atzamarrak jartzen ditut, eta inurriak imitatzen ditut atzamarrekin).

H: (Buruarekin baietz esaten du irribarretsu).

N: ¿Sí? ¿Y tienes kili-kilis en el pitilín?

H: (Harrituta begiraten da). (Buruarekin ezetz esaten du lotsa aurpegiarekin).

N: ¿No? ¿Y cuándo te pica el pitilín? ¿Te tocas el pitilín?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Te gusta tocarte el pitilín?

H: (Buru beherantza begira dauka eta lotsa aurpegia dauka). (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Y qué te dicen aitatsu y amatsu cuándo te tocas el pitilín?

H: Pue:s “deja de tocarte eso X”.

N: ¿Por qué te diran eso?

H: (Isilik gelditzen da). Porque a mi porque a mi aita y ama no le gusta que me toque el este.

N: ¿El pitilín? ¿Y por qué no les gusta que te toques el pitilín?

H: Porque luego tengo: porque luego toco una cosa (zerbait ukitzen dagoela irudikatzen du eskuekin) y luego me la como y luego te estoy malo.

N: Aha. ¿Te pones malo?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Y: Tengo otra pregunta. ¿De dónde vienen los niños?

H: De la tripa (bere sabela ukitzen du).

N: ¿De la tripa? ¿De la tripa de quién?

H: De su ama.

N: De su ama. ¿Y por dónde salen?

H: Por la pese (esaten du tonu baxuan).

N: Por la pese. Uhu. ¿Y: cómo se hacen los niños?

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Cómo entran dentro de la tripa de la ama?

H: Se convierten dentro de la tripa (esaten du lasaitasunez).

N: Se hacen se hacen. Se hacen se crean aquí ¿no? (Nire sabela ukitzen dut). ¿Pero cómo y cómo se meten en la tripa de la ama?

H: Porque su aita tiene una semilla y se la pasa a su ama (alde batera begiratzen du).

N: A ver a ver a ver no entiendo eso de la pese de la: de la semilla. ¿Qué semilla tiene aita?

H: Una semilla que le da que le tienen que operar um y se la tienen que pasar a su ama para que tenga un bebé (esaten du eskuekin azalduz).

N: ¿O sea le operan al aita?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Y qué le hacen? ¿De dónde viene esa semilla, dónde tiene el aita esa semilla?

H: Um (zakila seinalatzen du).

N: ¿En el pitilín?

H: Huhu (buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿En la tripa?

H: En el pitilín.

N: En el pitilín. El aita tiene una semilla en el pitilín.

H: Hu (buruarekin baietz esaten du).

N: Y cogen, lo operan y se la meten a la ama.

H: Hu (buruarekin baietz esaten du lotsati).

N: Uhu. Aha. ¿Y eso tú cómo lo sabes?

H: Porque me lo dijo mi aita y así le hicieron. Uhu.

N: Te dijo tu aita. Y a ver. Yo he traído tres fotos. A ver. Te las voy a enseñar. A ver dónde están. Ui. A están aquí (hiru argazkiak hartu ditut armairu ondolik). Es que con X las he dejado aquí. A ver e (lehenengo argazkia erakutsi diet). ¿Qué está haciendo?

H: Darse un beso (esaten du ziurtasunez eta lasai).

N: ¿Y por qué se están dando un beso?

H: Porque se quieren (esaten du ziurtasunez eta lasai).

N: Porque se quieren. ¿Y qué te parece que se den un beso?

H: Pues bien (esaten du ziurtasunez eta lasai).

N: Bien. ¿Aquí qué están haciendo? (Bigarren argazkia erakutsi diot).

H: Darse otro beso (esaten du eta barre txiki bat ateratzen zaio).

N: Darse otro beso. ¿Y por qué se están dando un beso?

H: Por que: ... se quieren (esaten du ez oso ziur).

N: Se quieren. ¿Qué te parece que dos chicos se den un beso?

H: Bien (esaten du ziurtasunez eta lasai).

N: ¿Qué son? ¿Dos chicas?

H: No. Un chico y otro chico (esaten du ziurtasunez eta lasai).

N: ¿Y qué serán amigos? ¿o pareja?

H: Pareja (esaten du ziurtasunez eta lasai).

N: Pareja uhu. Y a ver e. ¿Aquí qué están haciendo? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: Darse un beso (esaten du ziurtasunez eta lasai).

N: ¿Y por qué se estarán dando un beso?

H: Porque se quieren mogollón (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Porque se quieren mogollón. Uhu. ¿Y qué te parece que dos chicas se den un beso en los labios?

H: Pue:s fenomenal (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Fenomenal (irribarrea ateratzen zait). ¿Y: y qué serán amigas o pareja?

H: Amigas (esaten du lasaitasunez eta ziurtasunez).

N: Muy bien. Ba oso ondo egin duzu X.

6M 03/08 (B)

(Aulki bat aukeratu du jesartzeko eta ni beste aulkian jesarri naiz. Ondoren, galderekin hasi naiz).

N: A ver ia. Zenbat urte ¿Cuántos años tienes?

H: (Bost atzamar jarri ditu).

N: Cinco?

H: E seis (esaten du arineketan).

N: A.

H: Seis.

N: Ya decía yo qué raro si su hermano me ha dicho que tiene seis. Y qué eres niña o niño?

H: Ni ño: (esaten du irribarretsu).

N: Niño? ¿Y por qué sabes que eres niño?

H: Ufff porque soy niño:

N: ¿Y porque eres niño?

H: Pr (ahoarekin soinua egiten du ez dakiela adieraziz).

N: ¿No sabes?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Mira e yo he traído. (Neska eta mutilaren irudiak hartzen nago). Dos fotos. A ver si te a. ¿Esto qué es? (Mutilaren irudia erakusten diot).

H: Un niño.

N: ¿Y por qué sabes que es niño?

H: (Zakila begiratu dio eta arin kendu begirada) Porque es pequeño.

N: Porque es pequeño. Uhu. ¿Y esto qué es? (Neskaren irudia erakutsi diot).

H: Una niña: (Neskaren alua begiratu du eta arin kendu du begirada).

N: ¿Y por qué sabes que es niña?

H: (Irudiko neskari alua arin begiratzen dio eta aurpegira begiratzen du). Porque es pequeña:

N: ¿Pero si son los dos pequeños cómo sabes que este es niño y esta es niña? ¿O chica y chico? ¿Este por qué es chico? (Mutilaren irudia erakusten diot).

H: Porque: (arnasa hartzen du eta mutilaren zakila begiratzen du bi aldiz, begirada arin kenduz). Tiene el pelo más: (Isilik gelditzen da). Porque este tiene pesa (neskaren irudia seinalatzen du) y este no (arin esaten du eta lotsa aurpegiarekin).

N: Est a: uhu. ¿Este tiene pitilin?

H: S::(Barrezka hasten da eskuak ahoan jarriz eta baietz esanez).

N: (Irribarrea ateratzen zait). Y: ¿tú me has dicho qué eres niño? Y si: a ver e. Mira ponte esta falda (gona erakusten diot).

H: (Geldirik dago, ez dago guztiz serio).

N: te te la voy a poner y te la voy a quitar e (irribarretsu begiratzen nau eta bion artean gona jazten du). A ver te ayudo. A ver e.

H: (Gona jarrita dauka).

N: Y este pelo largo (ileordea jarri diot). Largo largo largo largisimo (bularretik jartzen diot ilea). Uhu. ¿Qué eres?

H: Una chica (irribarrea ateratzen zaio).

N: ¿Eres una chica? (Irribarre egiten diot).

H: S: (esaten du irribarretsu).

N: Pues eres una chica muy guapa e (esaten diot irribarretsu). (Ileordea kentzen diot eta gona kentzen laguntzen diot). A ver. Ahora voy a sacar cositas de la caja y tú me tienes

que decir si te gustan lo has aplastau con el culo (irribarrea botatzen diot eta gonatik tiratzen dut. Gonaren zati bat haurraren ipurdiaren azpian dago). Y me tienes que decir si te gustan o si no te gustan vale?

H: Vale.

N: ¿Te gusta pintarte las uñas?

H: No (esaten du oso baxu eta burua eskuma eta ezkerrera mugituz ezetz adieraziz).

N: ¿Por qué:?

H: Porque no porque es de chicas (barrezka hasten da).

N: Es de chicas. Uhu. Te gusta: jugar con súper héroes, como estos? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot). Ue se han enganchado aquí este (super-heroietakoa bat ileordean krokatu da eta askatutu egin dut).

H: Sí: (esaten aurpegian irribarrea izanda).

N: ¿Si te gusta?

H: Sí (Esaten aurpegian irribarrea izanda).

N: Si. ¿En casa juegas?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Sí. ¿Te gusta: pintarte los labios?

H: No: (esaten du seriotasunez).

N: ¿No? ¿Por qué?

H: Porque es de chicas y pueo (esaten du bolumenaren intentsitatea jaitziz).

N: Es de chicas. ¿ Te gusta:... jugar con... este quién es? (Hulcken panpina erakutsi diot).

H: Hu:lck (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Hulck. ¿Te gusta jugar con Hulck?

H: Sí: (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Sí. ¿Y: en el patio a qué juegas?

H: A futbol y a: y a: cosas de súper héroes.

N: A futbol y a cosas de super-heroes. ¿Y juegas a cuidar bebés? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot).

H: No (esaten du ziurtasunez).

N: ¿No? ¿Y con el carrito, de bebés? (Karrittoa erakusten diot).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Por qué?

H: Porque no me gusta (esaten du lasai eta ziurtasunez).

N: No te gusta uhu. ¿Y por qué no te gusta?

H: Porque eso es de... chicas y de chicos pero no me gusta: (Esaten du lasaitasunez).

N: Es de chicas y de chicos pero no te gusta. Uhu.

H: Ya. (Esaten du buruarekin baietz esanez).

N: Y: a ver e te gustan los cromos?

H: Sí (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: ¿Sí? ¿Cuáles te gustan? (Frouzen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).

H: Estos (futbolekoak seinalatu ditu).

N: Los de fútbol y los de Frouzen?

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Te gustan?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿Ni un poquitito?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No?

H: No.

N: ¿Haces colección?

H: Sí.

N: ¿Tú solo o con tu hermano?

H: Con mi hermano (irribarrea ateratzen zaio).

N: A: Y a que os quedan cuarenta y cinco.

H: Sí (esaten du irribarretsu).

N: Ue me lo ha dicho.

H: (Barrezka hasten da).

N: (Barrezka hasten naiz). Y:: y: ¿Sabes saltar?

H: Sí.

N: ¿Sí? ¿Y te atreves a saltar de aquí arriba?

H: Tsi:

N: A ver.

H: (Mahia gainean igotzen da bera bakarrik eta lurrera bota egiten da).

N: Uep. A:: sí te atreves sí. Y:: si estas en la cama que tienes una pesadilla muy mala muy mala muy mala horrorosa, ¿qué haces?

H: Pos abro los ojos y miro a la luz y punto.

N: ¿Sí? ¿Y si es muy mala muy mala muy mala muy mala que tienes mucho miedo en la cama que abres los ojos y sigues teniendo miedo qué haces?

H: Pues me levanto y voy a la cama de mi aita.

N: Vas a la cama de aita. Uhu. Y: ¿Tienes kili-kilis?

H: Sí.

N: ¿Sí? ¿Y tienes kili-kilis: aquí? (Nire belarri atzea seinalatzen diot).

H: U un poquito (esaten du irribarretsu).

N: ¿Tienes kili-kilis en la tripa?

H: No (esaten du harrituta).

N: ¿En la tripa cuando te hacen así? (Nire sabelean atzamarrekin saiheitsak dauden tokia ukitzen dut) tiki tiki tiki.

H: ¿Así? (Bere sabelari kili-kiliak egiten dizkio).

N: Sí.

H: (Batzuetan esaten du aurpegiarekin, ahoa okertuz).

N: No muchas veces, ¿No? ¿Y tienes kiti kili-kilis en el pitilín?

H: Sí: (Esaten du barrezka).

N: ¿Y cu te tocas el pitilín?

H: ¿Cómo? (Galdetzen du harrituta).

N: ¿Te tocas el pitilín algunas veces?

H: (Buruarekin ezetz esaten du seriotasunez).

N: ¿No? ¿Y si tienes kili-kilis?

H: Pues hago así (zakila ukitzen du eta arin kentzen du eskua zakiletik).

N: Te lo tocas así rápido. Y...

H: Así con la pierna (hankak indarrez mugitu eta elkartzen ditu zakila igurtzi nahian).
Así las piernas no así (hankak indarrez mugitu eta elkartzen ditu zakila igurtzi nahian).

N: Sin que se note. Las piernas ¿no? Con las piernas, haces así con las piernas (berak egindakoa hankekin imitatzen dut).

H: Sí, así (hankak indarrez mugitu eta elkartzen ditu zakila igurtzi nahian).

N: Sin que se vea mucho. Y: ¿y te gusta tocarte el pitilín?

H: (Buruarekin ezetz esaten du serio aupegiarekin).

N: ¿No? ¿Por qué:?

H: Porque si porque si no me huelo las manos y huelen a txiza (esaten du lasaitasunez).

N: Y huelen a txiza. Uhu. ¿Y qué te dicen aitatxo y amatxo cuando te ven tocarte el pitilín?

H: Pues dicen que no me lo toque.

N: ¿Por qué no te lo toques?

H: Porque porque he dicho porque si no t tocas las cosas y: si las hueles huelen a...
(Azaltzen du zerbait ukitzen egongo balitz bezala).

N: Huelen a pis?

H: Sí.

N: Aha. Y yo tengo una pregunta. ¿De dónde vienen los niños?

H: Porque lede:: la tripa (bere sabelari txaloak ematen dizkio) se hace y punto.

N: Se hacen y punto. Vienen de la tripa uhu.

H: Y salen por aquí (bere zakilatik pasatzen du arin eskua, prakak ukitu gabe).

N: ¿Por dónde? (Bere zakila seinalatzen du airean eta prakak ukitu gabe).

H: Aquí

N: ¿Por la pesa?

H: Sí.

N: Uhu.

H: P yo no tengo.

N: Tú no tienes.

H: Asique no va a nacer por aquí (bere zakila seinalatzen du).

N: Asique tú ...

H: y... (Eskuekin jolasten dago urduri).

N: Asique tú...

H: Y... Yo no voy a tener hijos.

N: Tú no vas a tener.

H: a tener. E e::

N: X por ejemplo (bere gelako neska baten izena esan diot).

H: Sí (esaten du ziurtasunez).

N: ¿Y: ordu por dónde salen? Por la pesa, ¿Pero por qué? ¿Por la pesa qué hacen? Hacen una raja, un agujero...

H: Pos un agujero sacan la cabeza y luego se hace un agujero y sale todo (esaten du lasaitasunez eta ziurtasunez).

N: ¿Se hacen el médico hace un agujero?

H: No se hace un agujero solo.

N: ¿Solo? Se hace solo un agujero. ¿Y cómo se hacen los niños? ¿Cómo se meten dentro de la tripa de la ama?

H: Es que se hacen dentro.

N: Se hacen dentro. ¿Pero y antes de hacerse? ¿Cómo se meten ahí?

H: Pos se:m se...

N: ¿Cómo se hacen los niños? ¿Cómo se hacen aquí dentro? (Nire sabela seinalatzen diot). ¿Cómo entran dentro?

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿No sabes?

H: No (buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿Te gustaría saberlo?

H: Sí (esaten du ziurtasunez).

N: ¿Sí? ¿Tú has oído hablar alguna vez de una semilla?

H: ¿Hablar de una semilla? (Arraro aurpegiarekin begiratzen dit).

N: Aitatsu tiene una semilla...

H: No (buruarekin baietz esaten du).

N: Pues le tenemos que decir a la andereño y a aita y ama que nos expliquen. Hay que decirle a la andereño e. Y: yo he traído tres fotos. A ver e y yo te las voy a enseñar. (Lehenengo argazkia erakutsi diot) ¿Qué están haciendo?

H: Besarse (esaten du argazkia begiratzuz eta ziurtasunez).

N: ¿Y por qué se están dando un beso?

H: Porque son novios y se quieren (esaten du irribarretsu).

N: Son novios y se quieren. Uhu. ¿Qué te parece que se den un beso?

H: Um (isilik gelditzen da). Pos cuando veo besarse me da asco (nazka aurpegia jartzen du).

N: ¿Por qué te da asco?

H: Porque besarse de toda la gente buajjj (botaka egiten egongo balitz egiten du).

N: (Irribarrea ateratzen zait).

H: Y: uhu (nazka aurpegia jartzen du).

N: ¿Y aitatsu y amatsu se besan?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Y te da asco?

H: No porque es mi aita y mi ama (esaten du ziurtasunez).

N: A.¿ Y a ver aquí qué están haciendo?

H: (Argazkia begiratzen gelditzen da). Be sar se.

N: ¿Quiénes se están besando?

H: Un chico y un chico:

N: ¿Y por qué se están dando un beso?

H: Porque se quieren igual son hermanos (esaten du argazkiari begira).

N: ¿Serán hermanos?

H: Sí (esaten du ziurtasunez).

N: ¿Qué son hermanos pareja o amigos?

H: Hermanos.

N: Hermanos. ¿Y pueden ser pareja?

H: Tsi, no (esaten du harridura aurpegiarekin aurretik esan duena zuzen du nahian). Sí: (esaten du harridura aurpegiarekin aurretik esan duena zuzen du nahian).

N: ¿No o sí?

H: Sí.

N: ¿Sí? ¿Pueden ser pareja?

H: S: Pueden ser novios.

N: Pueden ser novios y ¿qué te parece que dos chicos se den un beso?

H: Pos nada (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Nada.

H: Un poquito de asco.

N: Un poquito de asco (irriarrea atera zait). ¿Y aquí qué están haciendo? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: (Argazkia begiratzeko jarraitzen du). Besarse.

N: ¿Y por qué se están dando un beso?

H: Lo que he dicho porque igual ser hermanas (irribarrea ateratzen zaio). Y se quieren.

N: ¿Y qué son?

H: Hermanas (esaten du oso baxu). Em: chicas.

N: Dos chicas.

H: Dos chicas (buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Qué te parece que dos chicas se den un beso en los labios?

H: Puajj (botaka egiten dagoela irudikatzen du). Aasko.

N: Askok uhu. Y: ¿Qué serán parejas, amigas o hermanos? ¿Hermanas?

H: Hermanas o pareja (esaten du tonu lasaian).

N: Hermanas o pareja. Aha. Muy bien. Ba oso ondo egin duzu e (bostak eskatu eta eman dizkit). Oso ondo. Bagoaz gelara.

6N 03/27

(Txokoetan lan egiten egon da eta arineketan etorri da deitu diodanean. Bere izena zelan ahoskatzen den galdetzen egon naiz eta zer eta nor egingo genuen azaldu diot. Gelara sartu gara eta bakoitzak aulki batean jesarri da).

N: Ia, zenbat urte dituzu?

H: Sei.

N: Sei urte dituzu? Ta zer zara neska ala mutilla?

H: Neska:

N: Ta zergatik dakizu neska zarela?

H: Ze dekot ule luzea (esaten du lasaitasunez).

N: Ule luzea dekozulako. Uhu. Eta bitu nik ekarri ditut hemen, bi irudi (bi irudiak hartu ditut). Hau zer da? (Neskaren irudia erakutsi diot)

H: Neska (esaten du ziurtasunez).

N: Eta hau (mutilaren irudia erakutsi diot).

H: Mutilla (esaten du ziurtasunez).

N: Eta zergatik dakizu hau mutilla dela?

H: Ze deko pitilina (irribarrea ateratzen zaio).

N: (Irribarrea ateratzen dut nik ere). Eta hau? Zergatik? Hau zer da?

H: Neska (neskaren irudiaren alua begiratu du).

N: Eta zergatik dakizu?

H: Ze deko potxolina.

N: Potxolina. Hau da pitiliña (mutilaren irudian zakila seinalatu dut) eta hori potxolina (neskaren irudian alua seinalatu dut). Aha. Ta zuk esan didazu neska zarela ezta?

H: Bai (buruarekin baietz esaten du).

N: A ver ia. Ia e. Jarriko dizut nire aitaren gorbata (gorbata burutik sartu diot). Uhu (gorbata ondo jarri diot) eta nire aitaren txapela (txapela buruan jarri diot). Ikusi e. Zer zara?

H: Mutilla (esaten du ziurtasunez).

N: Mutilla zara, bai?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Baña alua daukazu ala pitiliña daukazu?

H: Zer? (Buru pixka bat okertu egiten du).

N: Baña zer dekozu ile luzea ala ile laburra?

H: Ile luzea (esaten du ziurtasunez).

N: Aha. Eta ia orain atarako dituz gauzak kutxatik eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen bale? (Txapela eta gorbata kendu dizkiot).

H: Bale.

N: A ver e ia. Gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal-laka erakutsi diot).

H: Bai (buruarekin baietz esaten du)..

N: Bai. Atzazalak margozten dituzu?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: A ver ia?

H: Memama kendu zait (bere atzazalak begiratzen ditu burua eskumara eta ezkerrera mugituz).

N: Apurtxo bat, kendu dira apurtxo bat. Ta: super-heroekin jolastea gustatzen zaizu? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot).

H: Ez (buruarekin ezetz esaten du)..

N: Ez? Zergatik?

H: Ze niri e li gustatzen super heroekaz jolastea (esaten du lasaitasunez).

N: Zergati:k?

H: Ze dira gauzaren mutilla.

N: Mutillenak. Eta zik zuk ezin duzu jolastu?

H: Bai al dut jolastu baña ez dot nure (esaten du lasaitasunez).

N: Ez dozu gure. Eta gustatzen zaizu ezpainak margoztea? (Ezpain-margoa erakutsi diot).

H: Bai (buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Eta hau badakizu nor den? (Hulcken panpina erakutsi diot).

H: Hul (esaten du bolumen baxuan).

N: (Ez diodala ulertu adierazten diot aurpegiarekin).

H: Hulck (ozenago esan du eta ziurtasunez).

N: Hulck. Eta gustatzen zaizu Hulckekin jolastea? (Hulck panpina mugitu egiten dut).

H: Un bai (buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Jolasten duzu Hulckekin?

H: (buruarekin baietz esaten du).

N: Uhu. Eta: ia patioan zertara jolasten duzu zuk?

H: E: (isilik gelditzen da).

N: Futbolera jolasten duzu?

H: E:z (esaten du ziurtasunez).

N: Ez? Zertara jolasten duzu?

H: Ama eta aitara (esaten du lasaitasunez).

N: Ama eta aitara. Eta e bebeak zaintzen dituzu, karrotxogaz...

H: Bai (buruarekin baietz esaten du).

N: Bai bebai. Eta zein kromo duzu gus gustatzen zaizkizu kromoak?

H: Zerenak? (Kutxara begiratzen du).

N: Ba bitu futbolekoak edo Frouzenekoak (Futboleko eta Frozeneko kromoak erakutsi dizkiot).

H: Frouzen (Frozeneko kromoak seinalatu ditu).

N: Frozenekoak. Eta futbolekoak gustatzen zaizkizu?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Zergatik?

H: (Arnas sakona hartzen du) Um ze ez dekot albuma (esaten du tonu lasaian).

N: Ez dekozu holakoen albuma (futboleko albuma erakutsi diot).

H: Ez, dekot albuma (Frozenen kromoak seinalatzen ditu).

N: Frozena. Nork erosi dizu Frozenen albuma?

H: Nire amak.

N: Baña zuk eskatu diozu amari?

H: Bai (buruarekin baietz esaten du).

N: Ta zergatik ez zenion eskatu futboleko albuna?

H: Ze nahi nuen gelditzeko nire ahizpak.

N: A erosi zenuen zu... Biontzako erosi zenuen?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Aha.

H: Eta gero nire amatsuk atzo erosi zion Xri futbolekoak (bere ahizparen izena esan dut).

N: Futbolekoak. Eta zuk nahiago dituzu futbolekoak ala Frouzenekoak?

H: Frouzenekoak (erantzuten du ziurtasunez).

N: Frouzenekoak. Baña albuna duzulako bakarrik ala gustatzen zaizkizulako?

H: Gustatzen zaid... (Esaten du lasaitasunez).

N: Politak direlako?

H: Bai. Politak dira.

N: Bai. Eta ia salto egiten badakizu?

H: Zer? (Bekainak okertu egiten ditu).

N: Salto egiten badakizu?

H: Bai.

N: Ta ausartzen zara hametik salto egitera (mahaia ukitzen dut).

H: Bai (buruarekin baietz esaten du).

N: Bai, a ver ia.

H: Hemetik (mahaia ukitzen du).

N: Bai hortik (mahaia seinalatzen du).

H: (Arin igotzen da).

N: Jo arin igo zara.

H: (Mahaitik lurrera salto egiten du).

N: Uepa: zelako saltoa. Eta: orduan ez daukazu beldurrik salto egitera.

H: Ez (esaten du ziurtasunez).

N: Eta ohean zaudenean eta izugarrizko amets gaiztoa duzunean izugarrizko izugarrizko amets gaiztoa izan duzunean zer egiten duzu?

H: Bai, esan ba altxatzen naiz ohetik eta esaten diot (korrika joaten dela irudikatzen dago besoekin eta ahotsaren abiadurarekin) eta esaten du nire mi ama “pentsau gauza politetan eta hori egingo duzu amets” (Esaten du bere amak esango balu bezala).

N: Bai. O sea orduan amarengana zoaz?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai. Eta kili-kiliak izaten dituzu?

H: Bai! (esaten du poztasunez).

N: Sabelean? (Nire sabela seinalatzen diot).

H: Bai! (Esaten du poztasunez).

N: Eta aluan kili-kiliak izaten dituzu?

H: Bai! (Esaten du poztasunez).

N: Potxolinan? Eta potxolina ukitzen duzu?

H: Bai! (Esaten du poztasunez).

N: Gustatzen zaizu potxolina ukitzea?

H: Bai! (Esaten du poztasunez).

N: Bebai. Uhu. Eta zer esaten dizute potxolina ukitzen duzunean?

H: (Isilik gelditzen da eta sorbaldarekin gora egiten du).

N: Ez dakizu?

H: Ez (buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez dizute ezebez esaten?

H: Ez (buruarekin ezetz esaten du, ziurtasunez).

N: Da klasean zaudenean potxolina ukitzen duzu?

H: Bai.

N: Bai? Eta andereñoa ikusten bazaitu zer esaten dizu?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ezebez?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Ezebez ezta?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Eta:: nondik datoz haurrak? Haur jaioberriak? Nondik datoz?

H: Tripitatik! (Esaten du poztasunez).

N: Tripitatik, ta nondik irteten dira?

H: Potxolintatik (esate du poztasunez).

N: Potxolintatik. Nondik potxolintatik baña zein lekutik?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Zulo batetik?

H: (Buruarekin baietz esaten du baina ez oso ziur).

N: Bai? Txiza egiten dugun zuloatik?

H: Bai.

N: Bai. Eta:: nola egiten dira haurrak? Nola sartzen dira amaren tripitan?

H: (Sorbaldaekin ez dakiela adierazten du).

N: Ez dakizu?

H: U u u (buruarekin ezetz esaten du).

N: Ta gustatuko litzaizuke jakitea?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Ba galdetu behar di diogu andereño edo: gurasoei, esateko, bai? Galdetu behar diegu. Eta ia nik hiru argazki ekarri ditut. A ver e (Lehengo argazkia hartu eta erakutsi diot). Zer daude egiten?

H: Musua ematen (argazkia begiratzen dago).

N: Eta zergatik dauz musua ematen?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Zergatik egongo dira zuk zer uste duzu?

H: (Isilik gelditzen da) E: (Isilik gelditzen da).

N: Gorrotatzen dira? Horregatik ematen dute musua?

H: E? (Ez duela ulertu adierazten du aurpegiarekin).

N: Gorrotatzen dira?

H: Bai.

N: Gorrotatzen dira:? (Harridura aurpegiarekin begiratzen diot). Nola gorro gogorrotatu badakizu zer den?

H: Ez.

N: Ez? Ba haserretuta dauzelako dauz ematen musua?

H: U u ez.

N: Zergatik dauz ematen musua?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Maite direlako?

H: Ba::i! (Oihukatzen du poztasun aurpegiarekin).

N: A maite direlako. Eta zer iruditzen zaizu musu ematea elkarri?

H: Ondo (esaten du ziurtasunez).

N: Ondo iruditzen zaizu. Eta ia hemen zer daude egiten? (Bigarren argazkia erakutsi diot).

H: Musu bat (esaten du irribarretsu).

N: Musu bat ematen ezta, beste musu bat. Ta zergatik dauz musu bat ematen?

H: E: (Isilik gelditzen da).

N: Maite direlako?

H: Bai. (Esaten du poztasunez).

N: Bai bebai, eta zein zer dira?

H: Mutillak (esaten du ziurtasunez).

N: Mutillak. Eta zer izango dira lagunak ala bikoteak?

H: Lagunak (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian).

N: Lagunak izango direz. Ta bikoteak izan ahal direz?

H: Bai (buruarekin baietz esaten du).

N: Bai, bebai?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Uhu. Ta zer iruditzen zaizu bi mutil musu ematea ezpainetan?

H: U: polita! (Esaten du poztasunez).

N: Polita iruditzen zaizu. Oso ondo (hirugarren argazkia hartu dut). Ta ia, zer daude egiten hemen? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: Musuak (esaten du tonu lasaian eta argazkia begiratzuz).

N: Musuak ematen. Ta zergatik dauz musuak ematen?

H: Maite (esan du argazkia begiratzuz).

N: Maite maite dotzelako?

H: Bai (esan du ziurtasunez).

N: Eta: zer iruditzen zaizu bi neska musu ematea?

H: Ondo (esaten du poztasunez).

N: Ta zer izango dira bikoteak, neba arrebak neb, ahizpak...

H: Ahizpak!

N: Ahizpak emoten dute musua...

H: Bai (esan du ziurtasunez).

N: ezpainetan? Eta bikoteak izan ahal direz? (Argazkia seinalatu diot).

H: Bai (erantzuten du ziurtasunez).

N: Bebai? Uhu, ba oso ondo egin duzu e. Primeran egin duzu (bostekoak eskatu eta eman dizkit). Amaitu egin dugu.

6M 04/30

(Gelan sartu gara, aulki batean jesartzeko aukeratzeko eskubidea eman diot eta aulkian jesarri denean hitz egiten hasi gara).

N: Ia, zenbat urte dituzu?

H: Bos (erantzun du lasaitasunez).

N: Bost. Ta zer zara neska ala mutilla?

H: Mutilla (erantzun du ziurtasunez).

N: Mutilla? Eta zergatik dakizu mutilla zarela?

H: Ba ze dekot pitiliñe (erantzuten du ziurtasunez).

N: Pitiliñe dekozulako. Uhu. Eta ia bitu nik ekarri ditut bi argazki (neska eta mutilaren irudiak hartu ditut). Bueno ez direz argazkiak e, marrazkiak direz. Hau zer da? (Neskaren irudia erakutsi diot).

H: Neska (erantzun du ziurtasunez).

N: Neska. ¿Eta hau? (Mutilaren irudia erakutsi diot).

H: Mutilla (erantzun du irudia begiraturaz).

N: Eta zergatik dakizu hau neska dela? (Neskaren irudia erakutsi diot).

H: Ze deko potxolina. (Esaten du bolumen baxuan eta beherantz begira).

N: Potxolina. Eta hau zergatik dakizu? (Mutilaren irudia erakutsi diot).

H: Ba ze deko pitiliña (esaten du bolumen baxuan eta beherantz begira).

N: A bai esan didazu ja. Eta ia e zuk esan didazu nes mutila zarela, ezta?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Ta ia. Gona bat jartzen badugu (gona hartu dut). A ver lagundu jartzen, gona.

H: (Burua atzera egiten du harridura aurpegiarekin).

N: Jarriko duzu? (Gona eskaini diot).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Etorri. (Aulkitik altxatzeko keinua egiten diot).

H: Bai.

N: Gona bat jartzen baduzu (gona jartzen lagundu diot eta gona jarri du). Uhu. Eta ile luz:e luzea luze luzea uhu (ileordea buruan jarri diot eta ileordearen ilea bularretik jarri diot). Ile luze luzea. Zer zara?

H: Neska (esan du ziurtasunez).

N: Neska zara? Uhu. Oso ondo. Neska neska neska oso guapa (esan diot ileordea kentzen nengoela). (Gona kentzen hasi da eta gona kentzen lagundu diot. Gona ipurdi azpian gelditu zaio eta nik gonatik tiratu dut). Ue ya badago. Ta bitu nik atarako ditut gauzak kutxatik eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen bale?

H: Bale (buruarekin baietz esaten du).

N: A ver ia e. Gustatzen zaizu atzazal margoztea (azazkal-laka kutxatik hartu dut eta erakutsi diot).

H: Bai (buruarekin baietz esan du).

N: Bai (aurpegira begiratu diot).

H: Baña gorriz.

N: Gorriz? Gorriz gorriz?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai da super polita. Ta etxean margozten dituzu atzazalak?

H: Batzutan bai baiña beste batzuten ahiztuten jata eta beste batzutan ez dozte uzten.

N: Nork ez dizu uzten?

H: Nire a ama eta aitak.

N: Ta zergatik ez dizute uzten?

H: Ba ze esaten doztie beti ez dotela e: e: pintau behar bestela gero e: ze nik jaten dotez atzazkalak eta nire ama eta aita esaten doztie askotan ez e pintatzeko ze bestela jaten dut pinturea.

N: Aha. Eta gustatzen zaizu honelako super-heroekin jolastea (bi super-heroiak erakutsi dizkiot).

H: E bai eta nire nire lehengusuak deko bat hogelako (azaltzen du naturaltasunez).

N: Bai?

H: Bai (buruarekin baietz esaten du).

N: Eta normalean jolasten duzu honekin (bi super-heroiak erakusten dizkiot).

H: Um pixkatxo bat bai (esaten du tonu ez oso ziurrean).

N: Pixkatxo bat bai. Uhu. Eta gustatzen zaizu ezpainak margozea?

H: U (buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Hau gorria da e.

H: Bai baiña ezpainak margozea ez jata gustatzen (esaten du burua alde batera mugituz).

N: Ez, zergatik?

H: Ba ze e neskak ikusten doztienean pentsatzen daurie nazela neska.

N: Eta zu zuri ez zaizu gustatzen neska izate?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Uhu. Eta ia hau badakizu nor den? (Hulcken panpina erakutsi diot).

H: Hulck (esaten du ziurtasunez).

N: Ta gustatzen zaizu Hulckekin jolastea? (Hulck panpina mugitu egiten dut).

H: Bai (erantzuten du ziurtasunez).

N: Bai? Eta normalean patioan zertara jolasten duzu zu patioan?

H: Um batzutan Spiderman beste batzutan dordoka Ninjak eta beste batzutan... beste gauza batzuk.

N: Uhu. Spiderman, dordoka Ninja eta beste gauza batzu tan ez? Eta ia zaintzen dituzu bebeak?

H: Bai, nik dekot X.

N: X deitzen den bebea daukazu?

H: Bai. Egin dauz e urte bat eta esaten dotzegu “X zenbat txori ikusi dozu” eta esaten dau beti bi.

N: (Irribarrea ateratzen zait).

H: Ta ikusi dauz gehiago (bolumenaren intentsitatea pixkanaka jaisten du).

N: Baiña hori zure arreba ala bebe bat daukazuna daukazun bebe bat?

H: Nire arreba.

N: A zure arreba. Baiña zuk jolasten duzu? Honelako panpinekin? (Nenukoa hartu dut eta erakutsi diot). Hau biluzik dago baiña normalean egoten dira arropagaz. Zaintzen dituzu honelakoak?

H: U u. (buruarekin ezetz esaten du).

N: Eta ez duzu jolasten. Honekin? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot).

N: (Buruarekin ezetz esaten du). Eta karrotxoagaz ibiltzen zara. Patioan? (Karrotxoak erakutsi diot).

H: E patioan ez. Baña amak ni nire nire txikiak uzten dozte, Xk.

N: Eta gustatzen zaizu karrotxoekin ibiltzea?

H: Bai baña Xrena (esaten du karrotxoak gidatzen egongo balitz imitatzen) .

N: Xrekin. Uhu. Eta badakizu salto egiten?

H: Bai.

N: Ai itxaron. Bai a ver ia?

H: (Lekuan salto egiten hasten da).

N: Uep.

N: Eta hametik goitik? (Mahaia seinalatzen diot). Salto egitenbadakizu?

H: (Mahaian igotzeko prest dago).

N: A ver ia.

H: (Mahaira igotzen da eta salto egiten du).

N: Uepa. A: orduan ez daukazu bildurrik salto egitera. Uhu.

H: Baiña teilatutik bai bestela al dot apurtu burue.

N: Bai (irribarrea ateratzen zait). Teilatutik ezin gara bota e.

H: Baña kol bazen guztia koltxonetakoa bai botako nintzen.

N: Bai. Karo. Baiña koltxonetan ez dugu hartzen miñik. Eta e zuk zein gusta zein duzu gustokoen kromoak dituzu gustokoen (Frozen eta futboleko kromoak erakusten dizkiot). Gustatzen zaizkizu kromoak?

H: Bai (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai. Zein duzu gustokoen (bi kromo paketeak erakutsi dizkiot).

H: Um (bi kromo paketeak begiratzen dago). Minions.

N: Minions. Eta huaetatik?

H: Um. Ezebez (buruarekin ezetz esaten du).

N: Bat bez? Frozen gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Eta futbolekoak?

H: Baña ni ibiltzen naz futbolean baña kromoak ez jatez gustatzen agiñak.

N: Ta Frouzenenak?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez, zergatik?

H: Ze direz neskanak.

N: Neskenak direz. Eta ia esan didazu ez daukazula beldurrik salto egitera. Eta ohean bazaude eta iz amets izugarrizko amets gaiztoa daukazunean zer egiten dozu?

H: Ba izartzen naz eta esaten dut “Ama dekot ametsa txaga (txarra)” eta gero lokartzen naiz begiro eta egun batean jauzi nintzen ohetik.

N: O (Harridura aurpegia jarri dut).

H: Eta e beste egun batean e e e:uki nuen amets izugarrizko txaga eta altxatu nintzen eta gero lokargtu nintzen e holan botatzen lurrega.

N: Ui. Ze arraroa. Eta kili-kiliak izaten dituzu?

H: Bai (esaten du oso baxu).

N: Bai? Tripan?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Eta hametik ki ki ki ki ki (nire besapea seinalatzen diot).

H: Es que batzutan esaten dotze nire amari e egiteko kili kili hankekaz.

N: (Irribarre egiten diot).

H: Es que ni batzutan ipintzen naz nire ama edo aitaren e hankan behean eta egiten dozta kili-kili hankaz.

N: Gustatzen zaizu? Eta kili-kiliak pitiliñean izatea gustatzen zaizu?

H: Ez (esaten du harridura aurpegiarekin). Ze bestela txizatzen naz.

N: Txizatzen zara. Eta pitiliña ukitzen duzu?

H: Bai (esaten du beherantz begira eta intentsitatea jaitsiz, erruduntasun tonuarekin).

N: Bai.

H: Batzutan bai baña eiteko txiza. Beste batzutan ez.

N: Ez? Eta beste batzutan txiza egin egin nahiz eta txiza bueno. Pitiliña ukitzea gustatzen zaizu?

H: U: bai baña prakekaz.

N: Prakekaz. Uhu. Eta prakarik gabe zergatik ez?

H: Ba ze nire ama eta aitak txilgatzen (oihukatzen) doztie.

N: Bai? Zer esaten dizute?

H: “Ekain hori ez da eg egiten” (esaten du bere gurasoek esango balute eta atzamar erakuslea gora eta behera mugituz).

N: Aha. Eta zergatik esango dizute hori?

H: Ba ze beti esaten doztie ez egiteko biluzik (esaten du tristura tonuearekin).

N: Uhu. Baiña zuri gustatzen zaizu?

H: U: batzutan gustatzen jata baña beste batzuetan aspertzen nazenean ez.

N: Uhu. Eta ia zuk badakizu nondik datozen haurrak?

H: Bai (esan du ziurtasunez).

N: Nondik?

H: Trigpatik (bere sabela ukitzen du).

N: Tripatik. Noren tripatik?

H: N ama.

N: Amaren tripititik. Eta nondik irteten dira?

H: Potxolinatik eta beste batzuk trigpatik.

N: A: bai. Bai?

H: Nire ama amana irten irten jako hemetik (bere sabela seinalatzen du).

N: A.

H: Ta joan nintzenean medikura ikusten e jaio zanean nire argeba ba e n ni nire lehegusuak eta nire amak e nire nik bueno nire lehegusuak ez nik oparitu notzen txikiadi, Xri, e e txegi (txerri) bat egi egiten zuena.

N: ho ho (egiten dut txerriaren soinua imitatu nahian).

H: E e txegien bezala eta e bage (barre) baña ja ez dau funzionetan.

N: A.

H: Baña da panpiñe eta ogaindik dekoğu ta nire amak oparitu dozten Rayo aldatzen zena.

N: A.

H: Baiña kapoa jauzi jaten leihotik.

N: Ala. Joe. Bota zenuen leihotik?

H: Ez.

N: Jauzi zen.

H: X nire ana nire arrebak bota zuen.

N: Ai ama.

H: Es que nire arrebak ez dakit zer egiten dauen.

N: Ze bihurria. Eta: orduan. Um haurrak tripitatik datoz, ezta?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Eta nondik irteten dira? Aluatik edo? Sabeletik esan dozu, ezta?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Eta nola egiten dira haurrak?

H: Ba musuak emoten pillo bat.

N: Pillo bat ematen musuak. Orduan ni norbaiti musu pillo bat ematen badiot haur bat izan dezaket?

H: Bai (erantzun du ziurtasunez).

N: Bai? Ez dakit ni e?

H: Baña aldotzezu em zuk dekozuz senarga (senarra)?

N: Ez.

H: A ba egun baten topatzen badozu gizon bat eta emoten badotzezu musuak eukingo dozu.

N: Eukingo dut u. Ta horrela sartu egiten da haurra?

H: Bai (buruarekin baietz esaten du).

N: Nik musu asko ematen badizkiot? Aha. Eta ia nik ekarri ditut hiru argazki. A ver e. Zer daude egiten?

H: Musua (argazkia begiratzen jarraitzen du).

N: Musua. Eta zergatik dauz musua ematen?

H: Eukiteko e umea.

N: Umeak eukiteko? Uhu. Eta zer iruditzen zaizu bi bi hauek musu ematea?

H: Es que niri ez jata gustatzen musua (esaten du nazka aurpegia jarritz).

N: Ez? Baiña bueno zuri ez dauz ematen musuak. Ha haien artean dauz musuak ematen.

H: Badakit (esaten du ziurtasunez).

N: Zer iruditzen zaizu?

H: Um eurentzat ondo baña niretzat ez dakit...

N: Ta zergatik ez zaizu gustatzen musuak ematea?

H: Ba ze gedo gedo ezin dut kendu.

N: Ezin duzu kendu musua? Bai askotan bai askotan...

H: Niretzat niretz niri emoten dozienean musua gero sentitzen dot ezin dotela kendu (esaten du aurpegia laztanduz).

N: (Irribarrea ateratzen zait). E eta noizbehinka uzten digute babak.

H: Ya (esaten du irribarrea botaz).

N: Bustita, holan bustita (eskuarekin nire aurpegia ukitzen dut) dana. Iru...

H: Ya ta ni. Ta niri ez jatez kentzen inoz (aurpegia gogor laztantzen du).

N: Bai.

H: Ba horregaitik ez dot ez jate gustatzen (esaten du lasaitasunez).

N: Musuak. Baña musuak ematea gustatzen zaizu zuri?

H: Nik nire anaiari bai baña eurek niri ez. Eta Xk niri be niri bai.

N: Uha.

H: Bakargik gugan artean (hankak mugitzen dago).

N: Eta ia hauek zer daude egiten (bigarren argazkia erakutsi diot).

H: Musukatu.

N: Musukatzen? Eta zergatik dauz musukatzen?

H: (Isilk gelditzen da) Baña direz mutilla eta mutilla (harridura aurpegiarekin begiratzen du argazkia).

N: Eta zergatik egongo dira musukatzen? Musukatzen?

H: Ue i igual direz lagunek (argazkia aztertzen dago).

N: Lagunak? Eta lagunak ematen dute musua ezpainetan?

H: E niri nire lagunak batzutan emoten doztie baña niri ez jatez gustatzen. Ni noa korgiketari eta eurek segitzen doztie atzetik.

N: (Irribarrea botatzen diot). Eta zergatik egongo dira musu bat ematen? (Argazkia begiratzen dut).

H: Ba ze: nahi dute eta direz lagunak. Igual (sorbaldarekin gora egiten du).

N: Direz lagunak. Eta zer iruditzen zaizu bi mutil musu ematea?

H: U: Eurentzak ondo baña niretzat ez dakit... Niretzat da argarria (arrarria).

N: Arrarria da uhu. Eta: zer nik esaten badizut bikoteak direla. Zer iruditzen zaizu?

H: Ondo.

N: Bikoteak izan ahal direz?

H: Bua: uste dut bai.

N: Uste duzu baietz. Bi aita elkar egon al direz? Hor musukatzen ezpainetan?

H: E: izan ahal da (ezpainak gogortu egiten ditu).

N: Izan ahal da. Zuk ikusi duzu nozbait? Bi mutil musu ematen? Bi mutil handi musu ematen?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Eta bitu hauek zer daude egiten? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: Musukatzen (argazkia begiratzen dago).

N: Musukatzen. Eta zergatik egongo dira musukatzen?

H: (Isilik gelditzen da). Eukiteko e umea tripan.

N: Eukiteko umea tripan. Eta musu ematen badute umea izango dute tripan?

H: Bai (Buruarekin baietz esaten du).

N: Ta nork izango du umea tripan?

H: Honek (kamiseta urdina daukana seinalatzen du).

N: Nor?

H: Honek (kamiseta urdina daukana seinalatzen du).

N: Honek, eskumakoa. Eta honek ezin du?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Zer dira? (Argazkia erakusten jarraitzen dut).

H: Bikoteak.

N: Bikoteak dira. Eta zer dira? Bi mutil direz? Zer...

H: Bi neska.

N: Ta bikoteak dira uhu. Eta zer iruditzen zaizu bi neska musu ematea?

H: U e eurek eurek?

N: Bai eurek.

H: Bale. Ondo (esaten du ziurtasunez).

N: Ondo. Uhu. Eta aitatxo eta amatxo ematen dituzte musuak? Zure aitatxo eta amatxo?

H: Bai.

H: Euren eudetea bai baña niri bebai baña gero kentzen dotez.

N: Uhu.

H: Baña gero garbitzen dot uregaz.

N: Uregaz garbitzen dozu.

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Ba oso ondo egin duzu e. (Bostekoak eskatu eta eman dizkit). Amaitu egin dugu.

5N 09/18

(Gelara sartu baino lehen gelan zer egiten zegoenaren inguruan eta biltegiaren inguruan hitz egiten egon gara. Galdetzen niona erantzun dit, lotsarik gabe. Gelan sartu gara eta aulki batean jesartzeko eskatu diot. Jesarri denean galdetzen hasi naiz).

N: Zenbat urte dituzu?

H: Bost (esan du lotsati).

N: Bost urte. Nire aulkia altuagoa da ezta, bai apurtxo bat. Nahi duzu hau?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez. Ia zenbat?

H: Bost (bost atzamar jartzen dizkit).

N: Bost urte dituzu uhu. Eta ia zer zara neska ala mutila?

H: Neska (esaten du oso baxu).

N: Neska zara? Eta zergatik dakizu neska zarela?

H: U (isilik gelditzen da).

N: Ez dakizu, zergatik?

H: Ez (esaten du begirada kenduz).

N: ¿Ez? A ver ia nik agian laguntzen dizu hauek bi k bi irudi ikustea. A ver bitu, hau zer da? (Neskaren irudia erakutsi diot).

H: Neska (esaten du bolumen baxuan).

N: Eta zergatik dakizu hau neska dela?

H: Ba ze dauka torna (azkeneko hitza oso baxu esaten du).

N: Dauka?

H: Torla (esaten du oso baxu)

N: Torotola? Nola ditzen deitu diozu? Nola deitu diozu?

H: Tor to la (esaten du oso baxu baina pizkatxo bat altuago).

N: Barkatu, ez dizut entzun. Eta honek, hau zer da?

H: Mutilla.

N: Eta zergatik dakizu?

H: Ba ze dauka pitiliña (pitiliña oso baxu esaten du).

N: Pitiliña a::m. U. Oso ondo. Eta ia nik atarako ditut gauzak kutxatik eta zuk esan behar didazu ea gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen. Bale? A ver ia, gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal-laka erakutsi diot).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Uhu. Gustatzen zaizu super-heroekin jolastea? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bebai? Jolasten duzu super-heroekin.

H: Ez ez daukat etxean baña gustatzen zait.

N: Ez dauzkazu baña nork, ez dizu erosten ez dizute erosten?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Baña zuk eskatu dituzu?

H: Ez.

N: Bez? Eta zergatik ez dituzu eskatu nahi baduzu jolastu?

H: Es que ahazten zait.

N: Ahazten zaizu. Gustatzen zaizu ezpainak margoztea (ezpain-margoa erakutsi diot).

H: Bai (esan du irribarrea ahoan izanda).

N: Bai (ezpain-margoa lurrean uzten dut). Gustatzen zaizu... hau badakizu nor den? (Hulck panpina erakutsi diot).

H: Bai.

N: Nor da?

H: Hulck (Hulck begiratzen dago).

N: Hulck. Eta gustatzen zaizu Hulck moduko jostailuekin jolastea?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Honekin. Bitu zelako aurpegia?

H: (Barre egiten du niri begira).

N: Eta ia patioan zertara jolasten duzu?

H: U. Aita ta ama ta holan.

N: Aita eta ama eta holakoak. Eta futbolera jolasten duzu?

H: Ez (buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez, zergatik?

H: Ba ze ez zait gustatzen.

N: Ze ez zaizu gustatzen futbola. Uhu. Eta bebeak zaintzen dituzu Nenukoak eta horrela?

H: Ez (buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez, ez dituzu zaintzen? Honelakoak? Honelakoekin ez zara ibiltzen? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot).

H: (Isilik gelditzen da Nenukoari begira). Ez (esaten du buruarekin ezetz esanez).

N: Ez. Eta ia ai, ahaztu zait. Esan didazu neska zarela ezta?

H: (Buruarekin baietz esaten dit).

N: Aha. Ba nik ekarri ditut bitu, nire aitaren txanoa, txapela (txapela buruan jarri diot) eta nire aitaren korbata (txapela erantzi diot, gorbata jantzi diot). Uiba ez zaizu sartzen (gorbata handiagotu dut). Gorbata horrela jarrita... eta txapela (txapela berriro jantzi diot). Eta zer zara?

H: Mutilla (esan du bolumen baxuan).

N: Mutilla zara? Orain mutilla zara?

H: Bai (esan du ziurtasunez).

N: Bai. Ia (gorbata eta txanoa kendu dizkiot) eta orduan esan didazu patioan ez zarela futboleko ibiltzen. Uhu. Eta aita ta ametara jolasten duzula esan didazu bai. Eta ia nik ekarri ditut bi kromo (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot). Gustatzen zaizkizu?

H: Bai.

N: Zeintzuk?

H: Biak.

N: Biak. Eta zeintzuk gehiago?

H: E honek (futboleko kromoak aukeratu ditu).

N: Futboleko kromoak. Uhu. Orduan ez duzu futbolera jolasten baña gustatzen zaizkizu futboleko kromoak. Koleziñoa egiten duzu?

H: Ez ez daukat.

N: Ez daukazu? Zergatik?

H: Ba ze nire amak ez dit ixten.

N: Ez dizu uzten amak?

H: Ez (buruarekin ezetz esaten du).

N: Zergatik? Ez dizu utziko?

H: Ez dakit.

N: Uhu.

H: Ez dit ixten.

N: Ez dizu uzten. Eta ia badakizu salto egiten?

H: Bai.

N: Bai? Eta horra gora igotzen bazara (mahai bat seinalatu diot) salto egingo zenuke?

H: (Beste mahai altuago batera igotzen hasi da).

N: Ez horra gora ez. Hona gora bitu (mahaia ukitu dut). Hona gora igotzen bazara salto egiten badakizu?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: A ver ia?

H: (Mahaira igotzen da eta mahai gainean egiten du salto).

N: Eta salto behera?

H: (Mahaitik lurrera salto egiten du).

N: Oso ondo: Orduan badakizu salto egiten eta ez daukazu beldurrik salto egitera (aulkian jesarri naiz, bera zutunik jarraitzen du). Eta ia, ohean zaudenean eta izugarritzko amets gaiztoa daukazunean, zer egiten duzu?

H: Deitu amari.

N: Amatsu deitzen duzu. Uhu. Ni bebai. Eta ia kili-kiliak izaten dituzu?

H: Ez (harridura aurpegiarekin begiratzen dit).

N: Ez? Ez dakit ni e gezurti (irribarrea botatzen diot). Ez dituzu kili-kiliak izaten?

H: Naiz (esaten du irribarretsu eta buruarekin ezetz esanez).

N: Sabelean? Kili-kiliak izaten dituzu sabelean?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Kili-kiliak egiten dizutenean?

H: Ez didate egiten kili-kiliak (esaten du oso baxu).

N: Ez didazute egiten kili-kiliak?

H: Ez (esaten du irribarretsu).

N: Ez? Eta horrela a ver kili-kiliak izaten dituzu? (Besapean kili-kiliak egiten dizkiot).

H: (Barrezka hasten da)

N: Ai (irribarre egiten diot).

H: Bai (irribarrea ateratzen zaio).

N: Bai kili-kiliak izaten dituzu. Eta aluan kili-kiliak izaten dituzu?

H: E (harridura aurpegiarekin begiratzen dit).

N: Aluan? Potxolinan? Kili-kiliak izaten dituzu?

H: E ez (buruarekin baietz esaten du).

N: Bai batzutan? Ukitzen duzu. Alua nohizbehinka?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Potxolina ukitzen duzu?

H: (Buruarekin baietz esaten du, eskuak ahoan izanda).

N: Bai. Ta zer es esaten dizute potxolina ukitzen duzunean?

H: Ez petidauka potxolina. Ez dakit zer e sa ten di da ten. Ez didate esaten ezer.

N: Ez dizute esaten ezer. Uhu. Eta gustatzen zaizu potxolina ukitzea?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai. Eta: ia um nik badaukat galdera bat, zu badakizu nondik datozen haurrak?

H: Nondik? (galdetu egiten dit)

N: Nondik datoz haurrak?

H: U: (alde batera begiratzen du).

N: Haur jaioberriak haur txikitxoak? Nondik datoz?

H: Tripatik (esaten du ziurtasunez).

N: Tripatik datoz. Uhu. Da nondik irteten dira?

H: Tripatik (esaten du ziurtasunez).

N: Tripatik irteten dira? Nola egiten dute? Hametik? (Nire zilborra erakutsi diot).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez zilborretik ez? Ta orduan nola irteten dira?

H: Ez dakit (sorbalda igo egiten du ez dakiela adieraziz).

N: Ez dakizu? Eta gustatuko litzaizuke jakitea?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Ba tortolinatik irteten dira, haurrak. Bazenekien?

H: Bai.

N: Bai, hori bazenekien. Eta ia eta nola nola sartzen dira? Nola egiten dira haurrak?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Nola egiten dira? Nola sartzen dira amaren tripitan?

H: Ez dakit (sorbalda igo egiten du ez dakiela adieraziz).

N: Ez dakizu? Eta gustatuko litzaizuke jakitea?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Uhu. Ba esango diogu andereñori azaltzeko e. Baña uste dut doala ama eta aita asko maite direnean haur bat egin dezaketela baña galdetu behar diogu a andereñoari

azaltzeko. Ia eta nik ekarri ditut argazki natzuk. Zu zuri erakusteko. Ia e (lehenengo argazkia hartu dut). Zer daude egiten (lehenengo argazkia erakutsi dut).

H: E: ematen musua (esaten du bolumen baxuan).

N: Ematen musua. Eta zergatik dauz musua ematen?

H: E maitemindu direlako (esaten du ziurtasunez).

N: Maitemindu direlako. Uhu. Eta zer iruditzen zaizu musu ematea elkarri?

H: (Barrezka hasten da eskuak ahoan jarriz, lotsa aurpegiarekin). Barregarria (barrezka jarraitzen du).

N: Barregarria (irribarre egiten dut). Ia zer daude egiten? (Bigarren argazkia erakutsi diot).

H: E: ematen musua elkarri (esaten du irribarretsu).

N: Ematen musua elkarri. Eta zergatik dauz ematen musua?

H: Maitemindu direlako (esaten du irribarre handia ahoan izanda eta lotsa aurpegia jarriz).

N: Maitemindu direlako. Eta zer dira?

H: Mutillak (esaten du ziurtasunez eta argazkia begiratzuz).

N: Bi mutillak. Eta bi mutil maitemindu daitezke?

H: Bai (esaten du ziurtasunez).

N: Bai. Uhu. Eta zer iruditzen zaizu musu ematea?

H: Barregarria ere (irribarrea ateratzen zaio).

N: Barregarria (irribarrea ateratzen zait). Eta ia hamen zer dauz egiten? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: E musu ematen.

N: Eta zergatik dauz musu ematen?

H: Maitemindu direlako (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Maitemindu direlako ere?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Eta zer dira?

H: Neskak (esan du ziurtasunez).

N: Neskak direz, uhu. Eta zergatik egongo dira musu bat ematen elkarri? A esan didazu, maitemindu direlako esan didazu. Eta zer iruditzen zaizu bi neska musu ematea?

H: Barregarria ere (esaten du irribarretsu).

N: Barregarria ere (barre egiten dut). Oso ondo, ba oso ondo egin duzu e. (Bostak eskatu eta eman dizkit).

5N 09/19

(Gelara sartu baino lehen irakurtzen dakien galdetu diot, eta kartel bat irakurtzen laguntzeko eskatu diot. Kartela irakurri eta gero gelan sartu gara).

N: Ia, zenbat urte dituzu?

H: Bost.

N: Bost urte. Eta zer zara neska ala mutila?

H: Neska.

N: Eta zergatik dakizu neska zarela?

H: Daukadalako e ulea luze (bere ile laburra ukitzen du).

N: Ulea luze.

H: E ule asko (eskuak elkartzen ditu, urduri dago). Eta mutilla gitxi.

N: Ule asko daukazulako zu eta mutillek gutxiago daukate. Eta ia bitu, hau zer da? (Neska eta mutilaren irduak erakutsi dizkiot).

H: Neska (neska seinalatzen du) eta mutilla (mutila seinalatzen du).

N: Neska eta mutilla direz. Eta zergatik dakizu hau neska dela? (Neskaren irudia erakutsi diot).

H: Ba ze daka ile gehiago eta hori gutxiago.

N: Eta aha. Eta orduan zergatik dakizu hau mutila dela?

H: Poque: ba se deko pitilinoa.

N: Pitiliña dauka. Uhu. Eta honek zer deko?

H: Alua (nesakaren irudian alua begiratzen du).

N: Alua dauka. U. Eta ia zuk esan didazu neska zarela ezta?

H: Bai.

N: Ba ni jarriko dizut nire aitaren korbata eta txapela (gorbata eta txapela hartu ditut).

H: Ez: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Itxaron itxaron. Ikusiko duzu. Korbata (gorbata jantzi diot). Eta nire aitaren txapela (txapela jarri diot). Eta orain zer zara?

H: Mutilla (esan du seriotasunez).

N: Mutilla zará? Uhu. Ia kenduko dugu hau (gorbata jantzi diot) eta kenduko dugu hau (txapela jarri diot). Bitu nik orain, atarako ditut gauzak kutxatik bale? Eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen.

H: Vale:

N: A ver. Ia. Gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal laka erakutsi diot).

H: Bai (buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Atzazalak margozten dituzu normalean?

H: Umn nire ama.

N: A eta zu?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Eta: gustatzen zaizu: super-heroekin ibiltzea (bi super-heroiak erakutsi dizkiot).

H: Ez (buruarekin baietz esaten du).

N: Ez zergatik?

H: Ze dire mutilenak.

N: Mutillena dire?

H: Bai (esaten du ziurtasunez).

N: Uhu. Eta: gustatzen zaizu ezpainak margoztea? (Ezpain-margoa erakutsi diot).

H: Bai (buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Bai? ¿Asko?

H: Bai (esaten du oso baxu).

N: Bai. Eta gustatzen zaizu? Hau nor da?

H: Hulck.

N: Hulck. Gustatzen zaizu Hulckekin jolastea?

H: Ez.

N: Ez? Zergati:k?

H: Ba ze da mutillena.

N: Mutillena delako. Uhu. Eta: ia eta orduan zu patioan zertara jolasten duzu (eztulka dago).

H: Nesken gauzetara.

N: Nesken gau eta zer zeintzuk dira nesken gauzak?

H: E jolastu printzesetara, jolastu ama eta aita...

N: Printzesa, aita eta ama...

H: Jolastu horregaz gazteluegaz...

N: Gazteluegaz? Horrek dira nesken gauzak, gazteluak?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Uhu.

H: Eta jolastu: horregaz.

N: Horregaz bebai. Eta futbolean ez zara aritzen?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez?

H: Ez (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez zaizu gustatzen futbola?

H: Ez.

N: Zergatik?

H: ba ze, ba ze al didate emon buru aurpegian b baloiarekin (burua ukitzen du).

N: Uhu. Eta aita eta ama eta Nenukoekin eta bebeekin jolasten duzu?

H: Bai.

N: Zintzera?

H: Bai.

N: Hauek zaintzen dituzu? Karrotxoagaz...?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Uhu. Eta ia. Gustatzen zaizkizu kromoak?

H: U futbola na... Hauxe bai (Frozenenak seinalatu ditu) eta the Gorgus (Gorjuss).

N: Hauxe hauek bai (Frozenen kromoak seinalatu dizkio) eta hauek? (Futboleko kromoak seinalatu dizkiot).

H: U (buruarekin ezetz esaten du).

N: Futbolekoak ez. Zergatik?

H: Ba ze: X (mutil baten izena esan du) da nire lehengusiña ta deko horrelako albuma eta ni dekot honek (Frozenen kromoak seinalatu ditu) eta Gorjussen albumak.

N: Uhu. Eta baña zergatik zuk ez duzu Xrekin kolekzio hau egiten?

H: Ba ze ez dakit non ipiñi behar direzen.

N: Baña gustatzen zaizu futboleko kromoak?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez. Uhu. Eta ia, zu badakizu salto egiten?

H: Bai.

N: Bai. Eta bitu etorri, mahai honetatik (mahaia seinalatzen diot) salto egiten badakizu? Bitu.

H: Non?

N: Honetatik (biok mahaiaren ondoan altxatuta gaude). Badakizu salto egiten hametik?

H: Bai.

N: A ver ia igo.

H: (Igo egiten da eta salto egiten du).

N: Uepale. Orduan ez daukazu beldurri sato egitera, etorri (aulkietara goaz berriro). Uuhuh. Eta ia eta ohean zaudenean eta izugarrizko amets gaizto gaitoa gaiztoa duzunean zer egiten duzu?

H: Joan nire aita eta amaren ohera.

N: Aita eta amarengana joaten zara. Uhu. Ondo. Eta kili-kiliak izaten dituzu?

H: Bai (buruarekin baietz esaten du irribarretsu).

N: Bai? Gorputz osotik?

H: Bai (buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Eta hamen (zama seinalatzen diot).

H: Bai.

N: Eta sabelean? (Nire sabela seinalatzen diot).

H: Bai.

N: Eta aluan kili-kiliak izaten dituzu?

H: (Harridura aurpegiarekin begiratu dit). (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bebai? Eta ukiten duzu alua?

H: Bai. Garbitzeko.

N: Garbitzeko? Eta garbitu behar ez duzunean?

H: E.

N: Adibidez...

H: Ez dut ikuten (esaten du seriotasunez).

N: klasean. Klasean ez duzu ikutzen alua?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Zergati:k?

H: Ba la bakarrik piketan doztenean.

N: Piketan doztenean uhu. Eta gustatzen zaizu alua ukitzea?

H: U: (Isilik gelditzen da pentsatzen). Ez ba ze usaintzen dau gero nire atzamarra. Bal ba badekot alua frakak e igo barik ez jata gustatzen ba ze ba ze gero atzamarra dauka usain txarra.

N: Pixka bat dauka usain txarra. Uhu. Eta: e orduan ez duzu ukitzen eta ki eta klasean bazauz eta alua ukitzen baduzu? Ala ezin da hori egin?

H: Ezin da (buruarekin ezetz esaten du).

N: Ezin da hori egin zergatik?

H: Bakarrik piketan badoztie.

N: Bakarrik pike. Uhu. Eta aitatsu eta amatsu alua ukitzen ikusten bazaitu zer esaten dizu?

H: (Ez dakiela adierazten du sorbalda igoz).

N: Ezebez.

H: Norena da? (Grabatzen dagoen mugikorra seinalatzen du).

N: Hori da ordua jakiteko. Hor utzi dut. Eta ia nik badaukat galdera bat super garrantzitsua. Zuk badakizu nondik datozen haurrak?

H: Bai.

N: Tri...

H: Nondik datoz?

N: Tripatik (esaten du ziurtasunez).

H: Tripatik. Uhu. Noren tripatik?

N: Ama. Amaren tripatik. Eta nondik irteten dira?

H: Alutik (esaten du ziurtasunez).

N: Alutik. Ta eta nola egiten dira haurrak?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Nola sartzen dira amaren tripan?

H: La pintxa einde (eginda) ba ba sartuten jatsu gau ba ipintzen jatsu umea tripan.

N: Baña nola ipintzen da umea tripan?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Nola sartzen da zilborretik?

H: Ez (buruarekin ezetz esaten du).

N: Ba orduan? Nola sartzen da tripan?

H: Ez da satu behar.

N: Ez da sartu behar?

H: Ez.

N: Ez dakit ni e, eta nola agertu egiten da orduan tripan?

H: Ez da ikusten, umea tripan.

N: Zer?

H: Ez dala ikusten umea tripan.

N: Ez dala ikusten umea tripan. Bai hori badakit ez da ikusten ez? Bakarrik agian errerradiografia batekin ikus daiteke haurra.

H: Bai.

N: Baña nola sartzen da amaren tripan?

H: Ez da sartzen, e egiten da hor.

N: Ta nola egiten da haurra?

H: Ba ez dakit.

N: Ez dakizu?

H: Ez.

N: Eta gustatuko litzaizuke jakitea?

H: Bai.

N: Nola egiten diren haurrak?

H: Bai.

N: Esan behar diogu andereñori e. Galdetu behar diogu andereñori. Ia zelan egiten diren haurrak. Eta ia nik ekarri ditut hiru argazki. A ver e ia (lehenengo argazkia erakutsi diot). Zer daude egiten?

H: Musu bat (argazkia harretatsu begiratzen dago).

N: Musua ematen. Eta zergatik dauz musua ematen?

H: Nobioak direzelako.

N: Nobioak direzelako?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Uhu. Eta zer iruditzen zaizu musu bat ematea?

H: Ondo.

N: Uhu. Eta ia hemen zer daude egiten? (Bigarren argazkia erakutsi diot).

H: Musua.

N: Musua ematen. Eta zerga...

H: Mutilla eta mutilla.

N: Uhu. Eta zergatik dau zergatik dauz musua emoten?

H: ba ze ba ze igual dire lagun on onok onak (eztulka egiten du) eta emoten daurie musua.

N: Lagunak on onak dira?

H: (Eztulka dago eta buruarekin baietz esaten du).

N: Eta al direz (eztulka dago) al direz izan bikoteak?

H: Bai.

N: Bebai. Bikoteak. Uhu. Eta zer iruditzen zaizu bi mutil ezpainetan musu ematea?

H: Ondo.

N: Ondo. Zuk ikusi duzu nozbait horrelakorik bi aitatsu musu ematen?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Uhu, ez? Ia. Eta hemen zer daude egiten (hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: Musua ematen neska eta neska.

N: Neska eta neska dauz musua ematen. Eta zergatik egongo direz musua ematen?

H: Ba ze igual bes honek bezala (bigarren argazkia seinalatzen du) direz lagun oso onak.

N: Orduan honek dire lagunak (lehenengo eta bigarren argazkia erakutsi diot) eta honek dire bikoteak (lehenengo argazkia erakusten diot)?

H: Bai.

N: Eta lagun onek ematen dute musu ezpainen?

H: Bai batzu...

N: Batzuetan.

H: Ba ze X (neska baten izena esan du) eta ni ematen dugu musua mingaiñena (mingaña erakutsi eta mugitzen du).

N: Mingaño musua ematen duzue? Eta gustatzen zaizu mingain musua ematea?

H: Bai.

N: Bai? Kili-kiliak egiten du?

H: (Buruarekin baietz esaten du). Zu txikitan ematen dozu musuek horrelakoak?

N: Bai. Bai txikitan bai. Eta ia zer orduan esan duzu musua ematen dauzela. Eta zer iruditzen zaizu bi neska musu ematea?

H: Ondo.

N: Eta bikoteak izan ahal direz?

H: Bai.

N: Bai. Uhu. Ta zer izaten esaten dizu amatsu musua ematen diozunean Xri? Ezpainetan? Edo aitaxo?

H: Aita emoten dit musua ezpainetan.

N: Aitatsuk ematen dizu musua ezpainetan? Eta zergatik ematen dizu aitatsuk musua ezpainetan?

H: Ba ze naiz bere txikia.

N: Txikia zarelako. Bere txikia zarelako.

H: (Irribarrea ateratzen zaio).

N: Bere kuttuna. Uhu. Ba oso ondo egin duzu (bostak eskatu eta eman dizkit). Bagoaz gelara.

5M 10/06

(Gelan sartu gara aulki bat aukeratu du eta jesarri gara, bere aulkia nire aulkiarenera hurbildu dut, jesarri denean atzera bota duelako aulkia).

N: Ia zenbat urte dituzu.

H: Bos (esaten du ziurtasunez).

N: Bost urte dituzu? Uhu. Ta zer zara neska ala mutila?

H: Mutilla (esaten du ziurtasunez).

N: Mutilla? Eta zergatik dakizu mutilla zarela?

H: Um ze badakit (esan du sorbalda igoz).

N: Ta nola dakizu?

H: Ze dauka abotsa mutillarena.

N: Mutillaren ahotza dauzkazuahaha. Eta bitu nik hemen bi irudi ekarri ditut. Hau zer da? (Mutilaren irudia erakutsi diot).

H: U:m mutilla.

N: Eta zergatik dakizu mutilla dela?

H: (Sakon arnasten du eta mutilaren zakila begiratzen dago). Ze dauka ilea e baña ez dauka neskaren ilea.

N: A. Zelan deko motzago?

H: E.

N: Laburragoa dauka?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai, ezta? Ta honek hau zer da? (Neskaren irudia erakutsi diot).

H: Neska (neskaren alua begiratzen du).

N: Neska. Eta zergatik dakizu neska dela?

H: Ze dauka ilea luzea (irudian neskaren burua begiratzen dago).

N: Aha, bai. Eta ia hau zer da? (Mutilaren irudiaren zakila seinalatzen diot).

H: Um: (Isilik gelditzen da).

N: Zelan deitzen zaio honi? (Mutilaren irudiaren zakila seinalatzen jarraitzen dut).

H: (Isilik gelditzen da eta iruditik begirada kentzen du).

N: Pitiliña?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Ta honi?

H: (Alua begiratzen du eta arin kentzen du begirada). (Isilik gelditzen da).

N: Ahaztu zaizu?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Nola deitzen da?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ez duzu gogoratzen? Nola deitzen da?

H: (Beherantza begiratzen du).

N: Ez duzu nahi esan?

H: Es que ez dakit.

N: Alua, potxolina? Zelan deitzen diozu?

H: Alua. Alua (esaten du buruarekin baietz esanez).

N: Alua ezta. Eta ia zuk esan didazu mutila zarela ezta?

H: Bai.

N: Baña. A ver ia gona gona lagundu hau gona jartzen (gona erakutsi diot eta bere oinetatik sartzera noa). (Bera ez da mugitzen). Jarrizu gona hau.

H: Mu u (buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez duzu nahi?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ba bitu jarriko dugu horrela e (hanken gainean utzi diot). Horrela. Eta ile luze luzea izango duzu (ileordea hartu dut).

H: Mu u (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Pixkatxo baten pixkatxo baten.

H: Hu (buruarekin ezetz esaten du).

N: (Ileordea jarri diot). Bitu ze luzea.

H: E. (Ileordea burutik kentzen du haserre aurpegiarekin, bitartean gona hanken gainean dauka eta jarrita daukala iruditzen du).

N: Bale ba gauza bat egingo dugu. Ez dizut jarriko baña utziko dizut hemendik kulunkatzen (pixkanaka pixkanaka ileordea hurbildu dut). Ez dizut jarriko e. (Ileordea jarri diot). Bakarrik izengo da horrela. Zer zara?

H: Orain neska (ileordea kentzen du).

N: Orain neska zara? Ta zergatik zauz haserre?

H: Pues es nahi du ipiñi hori.

N: Ez duzu nahi hau ipiñi ala ez duzu nahi neska izan?

H: Ez nahi du ipiñi.

N: Ez duzu nahi ipiñi?

H: Ez (buruarekin ezetz esaten du).

N: Eta neska izatea gustatzen zaizu?

H: Um u (buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Zergatik?

H: Ze ez naiz ze ez nahi du.

N: Zer zara neska? Zu etxean zelan hitz egiten duzu euskaraz ala gazteleraz?

H: Um. Erderaz.

N: Erderaz? Bai? Y a ver orduan hitz egingo dugu erderaz hemen. Erdaraz hitz egiten duzu aitatxo eta amatsugaz?

H: U um (buruarekin ezetz esaten du).

N: Zelan hitz egiten duzu amatsu eta aitatxorekin.

H: Erderaz.

N: Erderaz. A ver e ba orduan hitz egingo dugu erdaraz. Orain hasiko naiz kutxatik gauzak ateratzen. Voy voy a empezar a sacar cosas de la caja y tú me tienes que decir si te gustan o si no te gustan. (Azazkal-laka atera dut). Te gusta pintarte las uñas?

H: U u (buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Por qué:?

H: Porque no.

N: Te las has pintado alguna vez?

H: U u (buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? Uhu.

H: No me dejan.

N: ¿Quién no te deja?

H: Mi amatsu y mi aita.

N: ¿Por qué no te deja:n?

H: Um u (sorbaldarekin gora egiten du).

N: No sabes? No te dejan aitatsu y amatsu?

H: U u (buruarekin ezetz esaten du).

N: Pero a ti te gustaría pintartelas?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Sí? ¿Quieres pintartelas?

H: U u (buruarekin ezetz esaten du).

N: No. ¿No por qué?:

H: Cuan solo es cuando me dejan.

N: Aha. Y: ¿te gusta jugar con super-heroes como estos? (Super-heroe bat erakutsi diot). A ver si encuentro el otro ¿e? Aquí está (bi super-heroiak erakutsi dizkiot). ¿Te gusta jugar súper héroes como es con estos?

H: (Isilik gelditzen da eta ezetz esatera zihoala zirudien aurpegiagatik). U:. Uhu (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Sí? Ahu (doministiku egiten dut).

H: He visto a Hulck (ezpain-margoa kutxatik ateratzera joan naizenean Hulck ikusi du).

N: A has visto a Hulck. Luego te lo enseñó. ¿Y te gusta pintarte los labios? (Ezpain-margoa erakutsi diot).

H: U u (buruarekin ezetz esaten du).

N: No ¿Por qué?

H: Solo de color carne.

N: De color carne.

H: Sí.

N: ¿Para que no se vea?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Por qué:?

H: Um porque es el mismo color que tenemos um que tenen que tenemos los los humanos.

N: ¿Los humanos o los chicos?

H: Um. Los chicos.

N: Los chicos. ¿Quieres pintartelos?

H: U u: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿Y a ver este has dicho que es Hulck?

H: Sí (esaten du poztasunez).

N: Sí? Y te gusta jugar con Hulck?

H: Sí:

N: ¿Si te gusta? Uhu.

H: Sí.

N: ¿Y: en el patio a qué juegas?

H: Um. Con juguetes que hay.

N: ¿Y con qué juguetes a ver? ¿Por ejemplo cuál? ¿Con el carrito? (Karrotxoa seinalatzen diot) de bebés ¿Por ejemplo?

H: U u: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿No juegas a cuidar a los niños? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Así a los bebés como estos? (Plastikozko Nenukoa nire besoetan kulunkatu dut).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿Así? (Plastikozko Nenukoa nire besoetan kulunkatzen jarraitu dut).

H: U:

N: ¿No? ¿No juegas con esto? Y:: ¿A futbol?

H: (Buruarekin baietz esan du).

N: Sí juegas a futbol. Pues yo no te suelo ver jugar a futbol e.

H: Porque algunos días no juego. Porque todavía no estoy apuntado en el “Umode ona”.

N: En el “Umore ona”. ¿Pero te gustaría jugar a futbol?

H: Sí pedo lo hago a la hoda del recreo en el cole.

N: Uhu. Pues no te he visto yo muchas veces e.

H: Porque algunos días no lo hago.

N: Y: ¿juegas con la pelota entonces?

H: U: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Y: ¿Qué cromos te gustan... te gustan los cromos? (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).

H: Sí:

N: ¿Cuáles?

H: (Futboleko kromoak aukeratu ditu).

N: ¿Los de futbol?

H: Sí.

N: ¿Y los de Frouzen te gustan? (Frozenen kromoak erakutsi dizkiot).

H: U u (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Por qué:?

H: Porque son de chicas solo.

N: ¿Solo son de chicas? ¿Tú no puedes jugar con ellos?

H: (Isilik gelditzen da Frozenen kromoak begiratzen). U u: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Tú no puedes jugar con ellos. ¿Y haces colección de futbol?

H: Lo estoy haciendo.

N: ¿Lo estás haciendo? ¿Te quedan muchos?

H: Sí. Porque el album es nuevo.

N: A bueno. Y: ¿sabes saltar?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Y te atreves a saltar de encima de la mesa? (Mahaia seinalatzen diot).

H: (Mahaia begiratzen du eta buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿No quieres intentarlo?

H: No que me caigo.

N: Uhu. Y: una pregunta y si estás en la cama y tienes mucho miedo mucho miedo mucho miedo porque has tenido un sueño malísimo una pesadilla malísima malísima ¿qué haces?

H: Despertarme.

N: Y te despiertas y ¿qué haces?

H: E avisarle a mi amatsu y a mi aita (zakila ukitzen dago).

N: Aha. ¿Y ahora qué te estas tocando?

H: (Harridura aurpegiarekin begiratzen nau eta esku zakiletik arin kentzen du).

N: ¿Por qué has quitado la mano?

H: (Haserre begiratzen nau eta aulkian buelta ematen du).

N: No te enfades no te enfades no te enfades. No te enfades (niri begiratzen nau berriro, eta aurrez aurre jartzen da).

H: ¿Te gusta: tocarte el pitilín?

N: U u (esaten du haserre aurpegiarekin buruarekin ezetz esanez).

H: ¿Y qué te estabas tocando ahora?

N: U?

H: Te estabas tocando el pitilín.

N: U u (buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Y: tienes kili-kilis?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: No mentiroso (irribarre egiten diot).

H: Uhu (esaten du haserre aurpegiarekin baina irribarrea ahoan izanda).

N: Si que tienes kili-kilis.

H: U.

N: Sí:: Aquí en la tripa (nire besapea ukitzen dut) segurísimo. Seguro que tienes kili-kilis. Y aquí a ver (inurri baten moduan bere zamara hurbiltzen naiz bera ukitu gabe).

H: (barre egiten du).

N: Kili-kili-kili. Mira ni te he tocado y yas hecho ya tienes kili-kilis.

H: U u (esaten du irribarretsu eta zama ezkutatz burua beherantz eginez).

N: y cuando tienes kili-kilis en el pitilín? ¿Te gusta tocarte?

H: U u (buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Y no te tocas el pitilín?

H: Solo cuando me voy a hacer pis.

N: Solo cuando vas a hacer pis.

H: Sí.

N: ¿Y te gusta tocarte el pitilín?

H: No (esaten du seriotasunez).

N: No ¿Por qué?

H: Porque no (esaten du haserre).

N: ¿Qué te dicen aitatsu y amatsu cuando te tocas el pitilín?

H: No me acuerdo.

N: ¿No te acuerdas? Uhu. Y: yo tengo una pregunta, ¿y de dónde vienen los niños? ¿De dónde vienen los niños?

H: De casa.

N: De casa.

H: De casa al cole.

N: De casa al cole. ¿Pero los niños así (plastikozko Nenukoa erakutsi diot) recién nacidos? ¿De dónde vienen?

H: De la tripa de las chicas (betaurrekoak ondo jartzen ditu).

N: De las tr de la tripa de las chicas. ¿Y por dónde salen?

H: Por la chocha (esaten du ziurtasunez).

N: ¿Por la chocha? ¿Por dónde? ¿Por algún agujero?

H: Sí. Las las chicas tienen un agujero por la chocha.

N: ¿Sí? ¿Por el que mean? ¿Por ahí salen?

H: (buruarekin baietz esaten du).

N: Aha y: ¿y cómo se hacen los niños? ¿Cómo se meten en las tripas de las amatsuz?

H: Con un pinchazo en el culo.

N: ¿Con un pinchazo en el culo? ¿Y quién les pincha en el culo?

H: Los médicos.

N: ¿Los médicos le pinchan en el culo un bebé?

H: S: No (buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿A ver cómo es eso? ¿Cómo entran dentro los niños?

H: E con un pinchazo en el culo de las amatsuz.

N: ¿Cómo no he entendido? ¿Una amatsu le pincha a otra amatsu?

H: U u (buruarekin ezetz esaten du).

N: No, ¿Cómo es?

H: Un médico le pincha a una amatsu porque pa que el bebé se s:e ponga en la tripa.

N: A ha bale. ¿Y yo creo que no es así e?

H: ¿Por qué?

N: ¿Eso quién te lo ha dicho?

H: Mi amatsu:

N: A vele, sí sí entonces será así. Uhu. Y: mira yo te he traído tres fotos (hiru argazkiak hartu ditut). A ver e (lehengo argazkia erakutsi diot). ¿Qué están haciendo?

H: Besarse (argazkia begiratzten jarraitzen du).

N: ¿Y por qué se besan?

H: Porque son novios.

N: Aha y ¿qué te parece que se den un beso un chico y una chica? ¿En los labios?

H: U: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Aitatsu y amatsu se dan un beso? ¿Se dan besos en los labios?

H: U u (buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿Nunca se dan besos aitatsu y amatsu en los labios?

H: Pues yo a amatsu sí.

N: ¿Y aita y amatsu?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No nunca?

H: No. Porque mi aita no se lava los dientes.

N: Uhu. ¿Y te gustaría que aitatsu y amatsu se dieran un se dieran besos?

H: U u (buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Por qué:?

H: Porque si no lu los dientes de amatsu son igual que los de aita.

N: (Iribarre bat botatzen dut). ¿Y: aquí qué están haciendo? (Bigarren argazkia erakutsi diot).

H: Besarse chico y chico.

N: ¿Y por qué se están dando un beso?

H: (Isilik gelditzen da). Porque sedán (serán) amigos.

N: Serán amigos. Uhu. ¿Y qué te parece que dos amigos se besen? ¿En los labios?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Y si te digo ¿y pueden ser pareja?

H: Ani (burua goitik behera arin mugitzen du).

N: ¿Eso qué es? ¿Sí?

H: Eso sedán pareja (argazkia seinalatzen du).

N: ¿Serán pareja?

H: E en los cinco años de aquí hay padeja.

N: ¿Hay parejas de q niños con niños que se dan besos? ¿Chicos con chicos que se dan besos hay?

H: U u (buruarekin ezetz esaten du).

N: No.

H: Nunca he visto que que la padeja (pareja) que yo conozco se den besos, nunca lo he visto.

N: ¿No? ¿Pero entonces pueden ser pareja o amigos?

H: Pueden ser pareja... Pueden ser pareja.

N: Uhu. ¿Y porque se estará y y qué te parece que se den un beso dos chicos?

H: U se igual es ser muy padeja (pareja).

N: Son muy pareja. ¿Y tú te darías un beso con un chico? ¿En la boca?

H: N n (buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No por qué:?

H: Porque no me gusta.

N: ¿Y con una chica?

H: Tampoco.

N: ¿Por qué:?

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿No te gusta, no quieres? ¿Y aquí qué están haciendo? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: Besarse chica y chica porque son padeja (pareja).

N: Aha. ¿Y: qué te parece que se den un beso en los labios?

H: Que se que de que son muy padeja (pareja).

N: Son muy pareja, te parecen que son muy pareja. ¿Te parece que se quieren? ¿Tú crees que se quieren o que no se quieren?

H: Que se quieden (quieren).

N: Que se quieren aha. Ba oso ondo egin duzu ta amaitu egin dugu (bostekoak eskatu eta eman dizkit). Txapeldun.

Bostu urteko gelako taldeko elkarrizketak: A gela

(Gelara sartu naiz eta haur batzuk beste gelakoek kutxa barruan panpina bat daukadala esan dietela esan didate. Haur guztiak korroan daude niri begira).

N: Ikusiko dugu. Hasiko gara galdera batzuekin. Nik dauzkat duda batzuk eta galdetuko dizuet ea laguntzen didazuen. Ba bitu nik nahi dut jakin nolakoak diren baña ga neskak eta mutillak, baiña lehenengo nahi dut gauza bat, mesedez altxatu eskua e hitz egin nahi duzuenok bale.

← Baia (esaten du neska batek).

N: Bale? A ver e ia nolakoak dira neskak?

(Xk eskua altxatu du).

N: X nolakoak dira neskak?

→ E alua daukate (erantzun du).

N: Neskak alua daukate, diño Xk. Uhu. Eta nolakoak dira? A ver X?

(Xk eskua altxatuta dauka).

→ E dauka...

→ ile luzea (xuxurlatzen dio Xk, beste mutil batek).

→ ile luzea (jarraitzen du esaten Xk).

N: Ile luzea, X zu bebai uste duzu?

→ Eta ile laburra a (esaten du neska batek).

N: Eta ile laburra. Ile luzea eta ile laburra.

Il: Klaro

N: Eta nolakoak dira X? (Neska baten izena esan dut)

→ Txikiago apurtxu bet.

N: Txikiak. Uhu. Neskak txikiak dira?

→ E:z haun.

← Haundiak eta txikiak.

N: Haun zer X?

→ Jaio eta gero mutillak hartze mutillak eta gero neska.

→ E? keva. Mutillak jaiotzen badirez gero direz behai mutillak eta neskak jaiotzen badirez e behai gero direz neskak (esaten du Xk eskua erabiliz azaltzeko, eskumara eta ezkerrera mugituz).

N: Uhu.

→ Batzuk.

← E::z. Ez dira lehenengo mutilla eta gero neska (esaten du haserre aurpegiarekin eta gorputza aurrera botaz, eskumako eskua azaltzeko erabiliz).

→ Ya se bestela izango zan e (esaten du Xk).

← Baña txikitxoak... (Hasten da esaten Xk).

II: Ts banan-banan.

← Baña... (Esaten jarraitzen du Xk).

I: A ver X dago.

→ E ze bestela izan behar zan e: ba egiten baduzuz, pentseu zu zarela ama eta e: egiten baduzu holan neska bat eta gero bihurtzen dala e: e mutilla? (Arraroa aurpegia jartzen du).

N: Eta ia Xk esan du ertainak e handiak ere badauzela. Neska handiak ere badauzela. Neska handiak dauz?

←Hori da imposiblea (esaten du Xk lehengo elkarrizketari eutsiz).

→ Ba:i (esaten du mutil batek asperdura tonuan).

N: Imposiblea da X?

II: Ez imposiblea da...

N: A.

II: Neskak jaio eta bihurtu...

N: A a a neskak... Uhu. Ia eta nolakoak dira neskak? E::m ausartak dira?

← Bai.

N: Ausarta badakizue zer den?

←→ Bai (erantzuten dute haur batzuk).

→ Batzutan.

N: Batzutan ausartak dira?

→ Batzuk bai.

← Batzuk bai baña beste batzuk ausartak.

→ Ze da gu baño handiagoa. Baña X (mutil baten izena esan du) da gu baño handiagoa eta e.

← X da ni baño handiagoa.

N: Aha eta: indartsuak dira neskak.

←→ E:z (esaten dute haur batzuk).

← Mutillak.

N: Ez neskak ez dira indartsuak (esaten dute parte-hartzen hari diren 5 haur).

→ Baña mutillak bai.

N: Eta mutillak bai?

← Ba ze daukate bola (esaten du neska batek bere besoko bola ukituz).

N: Aha.

→ Eta neskak (esaten du Xk).

→ Eta (esaten du beste haur batek)

N: A eta Xk Xk diño neskak ere indartsuak direla.

→ Bai baña gutxi (esaten du Xk).

N: Gitxi?

→ Gitxitan (esaten du Xk).

N: Gitxi X? Nortzuk uste duzue hori?

→ Ba adibidez X (neska baten izena esan du).

N: Ia hametik (hitz egiten ez dauden haurrak seinalatzen ditut) uste duzue neskak ez direla indartsuak?

→ Direz ausartak, bebai (esaten du Xk).

N: Indartsuak dira neskak?

→ Balele baie.

N: X zu zer zu zer uste duzu? Neskak indartsuak dira?

← Ez.

N: Ez, uhu. Xk uste du ezetz. Ia zu X (X begiraten dut).

→ Ez.

N: Ez. Zu? (hurrengoari begiraten diot).

→ Ez.

II: X.

N: Orduan gehienok uste duzue neskak ez direla indartsuak.

→ (Xk buruarekin ezetz esaten dago).

N: Xk Xk ez du uste hori ez? Zuk uste duzu neskak indartsuak direla?

→ (Xk buruarekin baietz esan du).

N: Bai. Uhu.

← Batzuk.

N: Batzuk indartsuak dira eta beste batzuk ez? Ez?

(Xk eskua altxatu du).

N: Zer, X?

→ E: Xk Xk nire lehengusuak e emombeabeau ekina. Nire lehengusiña X e e bilduga (beldurra) eman behagrean e moustroak emoten dotze txakurrek.

N: Txakurrek.

II: A.

N: Eta: mutillak nolakoak dira mutillak?

← Indartsuak.

N: Indartsuak diño Xk.

→ Dekote muskuluak.

N: Zelan?

← Handiak.

N: Handiak.

→ Dekote muskuloak (esaten dute bi mutil).

N: Muskuloak dekote.

← (X barrezka hasten da).

← Hemen eta hemen (bizepsa eta koadrizepsa seinalatzen ditu).

N: Non?

← Hemen, hemen eta hemen (bizepsa, koadripzesa eta bizepsa berriro seinalatzen ditu bere gorputzean).

→ Hanketan.

N: Hanka eta besoetan. Eta nolakoak dira? Ausartak dira mutillak?

← Ba:i (erantzuten du neska batek).

N: Uhu. Ausartak dira. Eta un politak dira mutillak?

←→ Bai (esaten dute haur batzuk).

N: Eta neskak?

←→ Bai (haur gehiagok esaten dute baietz).

N: Biok mutillak neskak eta mutillak...

I1: Ba nik mutilla izan nahi dut, demontre! (Esaten du irakasleak).

←→ E e:: (hasten dira barrezka haur guztiak).

→ A mi mutilla de Saturnino.

I1: Ez ez a ver. X tontokeriarik ez. A ver a ver isilduko naiz.

←→ (Haur batzuk barrezka daude).

N: Eta ia, esan duzue neskak ez direla indartsuak, nik ez dut uste hori e.

→ Pizkatxo bat.

→ (Barrezka hasten da beste mutil bat).

N: Ni neska naiz ni neska naiz eta ni indartsua naiz. I zu neska zara? Al mutila?

I2: Bai neska.

N: Eta indartsua zara?

I2: Nik uste denez, bai.

I1: Eta handia.

I3: Klaro.

I2: Eta handia.

I1: E begira.

I2: Bai.

N: Eta handia. U. Eta ia nik nahi dut jakin beste galdera bat.

I1: Ts.

N: Ni nahi dut jakin ea zer den maitasuna.

→ O o.

N: Zer da maitasuna?

(Xk eskua altxatu du).

N: Zer da maitasuna X?

← Ze ni gelditzen da umeari eta jendeari (oso baxu esan du).

N: Zelan zelan?

←Umeari gendeari maitatu da zerena aitine (oso baxu esan du eta besteak haur batzuk barrezka daude).

N: Da zer?

←Querer a la gente (esaten du oso baxu, besteak haien artean hitz egiten daudelarik).

I1: ts ez dugu entzuten!

N: Querer a la gente. Uhu. Querer a la gente esan duzu?

← (Buruarekin baietz esaten du Xk).

N: Bai. Zer da maitasuna X (galdetzen diot beste haur bati aurpegira begiratuz).

(Xk eskua altxatuta dauka).

← Ba asko: e asko maitatzea.

(Xk eskua altxatuta dauka).

N: Asko maitatzea. Uhu. Xzer da zuretzako maitasuna?

→ E: musu ematea (esaten du irribarretsu).

N: Musu ematea. Uhu. Zuentzako, zer da maitasuna? (Galdetu diet gutxi hitz egin duten hurrei).

→ Niretzat X (neska baten izena esan du).

← (Xk irribarrea botatzen dio).

N: X, maitatzen duzu X?

←→ A: (esaten dute haur batzuk harridura aurpegiarekin).

→ (Baietz erantzuten du buruarekin).

N: Bai? X (neska bati begiratzen dut) zu maite duzu Jo X?

← (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bebai.

(Barrezka hasten dira haur batzuk eta irakasleoi irribarrea ateratzen zaigu).

←→ A: a (esaten dute haur batzuk harridura aurpegiarekin).

N: Eta X X zuretzako zer da maitasuna?

→ Ba: (Erantzuten du Xk).

→ X (esaten du beste haur batek).

←→ (Haurrak irribarretsu daude).

N: Nor maite duzue zuek?

N: Xk ya argi utzi du X maite duela. Eta zuek nor maite duzue? (Eskumatik hasita haur guztiak begiratzen ditut).

← Ni X (esaten du neska batek).

N: X. Uhu.

← Eta ni nire familia guztie.

N: Zure familia guztia.

(Xk eskua altxatuta dauka eta txanda ematen diot).

N: X zu nor maite duzu?

→ X (gelako neska baten izena esan du).

N: X maite duzu. Ta zu X?

→ (Ez dakiela adierazten du sorbaldarekin).

N: Ez dakizu? Nor maite duzu?

←→ (Haur batzuk haien artean hitz egiten daude).

N: Anai txikia daukazu zuk?

→ (Buruarekin baietz erantzuten du).

N: Eta maite duzu?

→ (Buruarekin baietz erantzuten du).

B: Bai? Orduan anaia maite dozu?

→ Bai (buruarekin baietz erantzuten du).

N: Bai.

← Ba ni badakit. Ni badakit ni daukat ume txikia eta botzeta eta aitarekin.

N: Ume txikia maite duzu?

← Eta musua emon.

N: Eta musua eman. X zer esan duzu?

→ Nik ere maite dut X (neska baten izena esan du).

N: X maite duzu uhu. Eta: ia zer da ezkontza bat?

← Ezkondu.

N: Ezkondu uhu. Ta baña ez errepikatu errepikatu gabe ezkontza hitza zer da ezkondu?
Zer da ezkontzea?

← Dantzan.

N: Dantzan egitea.

← Egongo da umea eta ze egongo da umea eta kasatu egingo dute.

N: Egongo da umea eta?

← Kasatu egingo dute.

N: Kasatu egingo dute umea.

←→ (Haurrak haien artean hitz egiten daude).

N: Zer da ezkontzea?

I1: Ts.

N: Ia X zer da ezkontzea? (Mutil bati galdetzen diot).

(Haurrak haien artean jolasten daude).

I3: Zer da ezkontza?

→ Musua ematea eta listo (esaten du Xk).

N: Musua ematea. Orain ni...

←→ (Haur batzuk barre egiten dute).

I3: Begira (musu bat eman dio irakasleak mutil bati). Ezkontza bat.

←→ (Denak barrezka hasten dira).

→ Ezkontza ezpainetan! (oihukatzen du haur batek).

I3: A hor musuak eman behar dugu hemen (bere ezpainak ukitzen ditu).

←→ Bai (erantzuten dute haur batzuk).

I3: Ba atzo X eta X (bi neska aipatzen ditu) hasi ziren holan egiten (musuak airean ematen ditu). Agurtzeko. Ezkondu ziren?

←→ (Haur batzuk barrezka hasi dira).

I3: Ezkondu ziren?

→ Bai (esaten du Xk).

I3: Ezkondu ziren? (Galdetzen du harridura aurpegiarekin).

← Ez hori ez da ezkontza bat.

→ Ez, ezkondu handiak. Hori da ezkontza bat.

(X barrezka hasten da).

N: Handiak ezkondu daitezke.

←→ Bai (esaten dute haur batzuk).

→ Txikiak ez.

← Bazozpabere badauz handiak eta ezkontzen da osaba ta da neska guri.

←→ (Haur batzuk barrezka jarraitzen dute).

N: Zer?

← Ba neska guri egiten digute...

N: Eta ia.

I1: Ez dut entzuten. X dago kontatzen gauza bat.

N: Orduan ezkontza bat da ezkontzea ezta?

←→ Bai.

N: Bale. Eta: ia nik eka. Bai X?

(Xk eskua altxatuta dauka).

→ Niri ez jata gustatzen musuak puaj (botaka egiten duela irudikatzen du).

N: Ez? Zergatik?

→ Niri bbai (esaten du buruarekin baietz esanez).

N: Zuri bai.

← Niri ez.

← Ze direz asko (esaten du Xk).

N: Asko bat direz? Uhu.

N: X zu badakizu zer den ezkontza bat? (Mutil bati galdetzen diot).

→ (Begi-tara begiratzen dit eta isilik gelditzen da).

N: Zer da ezkontza?

→ Kasatzea (erantzuten du).

N: Kasatzea?

II: Ts X (arreta deitzen dio).

Bostu urteko gelako Taldeko elkarrizketak: B gela

(Irakasleak aldez aurretik haurrei haien gelara joango nintzela azaldu du. Haur guztiak korroan egon dira eta ni korroan guztiei begira jesarri naiz).

N: Ba ba ni atzo egon nintzen pentsatzen eta: ba nahi nuen jakin nolakoak diren neskak eta nolakoak diren mutillak. Eta ia laguntzen didazuen. (Haurrak arretatsu begiratzen naute). Al gauza bat altxatu behar duzue eskua e hitz egiteko bestela ez gara ulertuko bai? A ver e ia galdetuko dut. Nolakoak dira neskak? (Ez du eskua inork altxatu). Hametik hasiko gara? (Ezkerretik hasi naiz eta korroko lehenengo haurrari galdetu diot). Nolakoak dira neskak?

→ E: politak.

N: Xk dio politak. Ados zaudete? (Haurrak begietara begiratzen ditut).

←→ Bai (esaten dute haur gehienak).

← (Neska batek buruarekin ezetz esaten du)

N: Bai?

I1: Ez zaude konforme?

← Bai (esaten du buruarekin baietz esanez).

I1: Neska guztiak politak dira?

← Baiz.

(Neska batek eskua altxatu du).

N: Ia X zuk altxatu duzu eskua. Zelakoak dira neskak? (Neska bati galdetu diot).

← (Galdetu diodan haurra isilik gelditu da).

N: Pentsatuko duzu?

← (Buruarekin baietz esanez erantzun dit).

N: Bai?

→ (Mutil batek bat-batean musu bat eman dio irakasleari).

I1: (Irakaslea barrezka hasi da).

→ Betiko X eta nik Pili (esan du musua eman duen haurrak).

N: Hori da Xi? (Musua eman dion pertsonaren izena galdetu diot).

→ (Buruarekin baietz erantzuten du).

N: Uhu. Eta: ia nolakoak dira neskak?

→ Politik (esaten du mutil batek lotsa aurpegiarekin eta oso baxu).

N: Neskak... zelan?

→ Esan dut (erantzuten du galdetua izan den haurrak).

N: Esan duzu politik baña zer gehiago a ver ia X.

→ Dekote ile luzea.

N: Xk dio ile luzea daukatela (orri batean apuntatzen dut Xk esan duena).

I1: Eta Xk? (Gelan dagoen beste irakaslea seinalatzen du, beste irakaslearen ilea laburra da).

←→ (Haurrak barreska hasten dira).

I2: Ni orduan mutila naiz orduan.

←→ E:z (esaten dute haur batzuk barrezka).

N: Uhu.

I1: Eta X (gelako beste neska bat seinalatzen du ile luzea daukana).

(Haurrak isilik gelditzen dira)

← U:

N: X X (X, neska bat, seinalatzen dut, ile laburra daukan neska).

→ Ez da X ez e.

N: Eta pas hori nor da?

→ X.

← U (barrezka hasten da neska bat).

N: Eta: neskak ausartak ausartak dira? Badakizue zer den ausarta?

← E:z.

← Ez.

→ Yo no sé.

(Neska bat gelara sartu da).

I1: Ala X benga. Benga. Kendu txamarra e.

N: Ausarta izatea...

I1: Kendu txamarra eta ipiñi amantala.

N: Ausarta izatea da adibidez...

(Haur batek monosilaboak esaten jolasten dago).

I1: Zer da ausarta? (Galdetzen die haurrei haien aurpegieta begiratuz).

N: Ausarta izatea da adibidez ba altura handietatik salto egitea... edo: horrelako gauzak.
Horrek hori da ausarta izatea. Neskak ausartak dira?

←→ Bai (erantzuten dute haur batzuk buruarekin baietz esanez).

N: Bai. X zu uste duzu baietz?

(Buruarekin baietz erantzuten du).

N: Norbait uste du ezetz?

→ Ez daki.

N: Ez dakizu. Eta ia um: arin egiten dute korrika neskek?

← Bai.

→ Bai.

←→ (Haur batzuk buruarekin baietz esaten dute).

N: Bai. Uhu. Arin egiten dute korrika.

→ Eta mutillak denak.

N: Eta?

→ Mutillak (erantzuten dute bi haur).

N: Eta mutillak uhu. Ia mutillak mutillak nola nolakoak dira mutillak?

→ Em: (irribarrea ateratzen zaio).

→ Politak (erantzuten du lehen neskak politak direla esan duenak).

N: Politak bebai. Diño Xk. Politak X. X zela zelakoak dira mutillak? (Neskak eskua altxatuta dauka).

← Ile laburra (erantzuten du).

N: Ile laburra. Uhu. Ile labúrra daukate mutillek. Uhu. Eta: indartsuak dira?

←→ Bai (erantzuten dute haur gehienek buruarekin baietz esanez).

→ Eta neskak.

Il eta N: Eta neskak.

N: Neskak indartsuak dira?

←→ Bai (erantzuten dute haur batzuk).

N: Bai? Orduan neskak eta mutillak indartsuak dira. Uhu. Ia eta ni badaukat beste galdera bat (haur guztiak niri begira daude). Zuek badakizue zer den maitasuna?

←→ Bai (erantzuten dute haur batzuk).

N: Hemetik esan dute baietz. Zer da maitasuna? (Baietz esan duten lau neska mutilei begiratu ditut).

→ E:

(Barrezka hasi dira galdetuak izan diren haurrak).

N: Zer da X?

→ Ni badakit.

N: Zu badakizu? Ia zer da maitasuna? (Galdetu diot maitasuna zer den dakiela esan duen haurrari).

→ E:

← (Barrezka hasten da).

← Ez daki (esaten du beste haur batek). Ez daki.

N: Zer da maitasuna a ver? (Berriro galdetzen diot).

← Que le quieres mucho a una persona.

N: Que le quieres mucho a una persona. Itxaron e (orrian idatzi dut). Hori da asko maite duzula pertsona bat ezta?

← (Buruarekin baietz erantzuten du).

N: Aha: Ta zuek nor maite duzue?

→ Ama (erantzuten du).

← Ama (esaten dute bi neskek).

N: Ama: Nor gehiago.

←→ Aita (erantzuten dute haur gehienak).

N: Aita maite duzue?

→ Iseko.

N: Iseko bebai maite duzue?

←→ Amama (erantzuten dute haur batzuk).

N: Amama uhu.

←→ X (esaten dute haur batzuk).

(Bakoitzak nor maite duen esan dute).

N: Orduan pertsona asko maite dituzue, ezta?

←→ Bai (erantzuten dute haur gehienek, buruarekin baietz esanez).

N: Uhu. Eta ia zuek badakizue zer den ezkontza bat?

←→ Bai (erantzuten dute haur gehienek, buruarekin baietz esanez).

N: Zer da ezkontza...

← Boda.

N: Boda. Uhu.

II: Egin genuen psiko gelan.

N: Boda. Eta nortzuk ezkontzen dira?

→ E

← X eta X (erantzuten dute hiru neska, gelako neska eta mutil baten izenak esan dituzte).

N: X eta X.

←→ (Barrezka hasten dira).

N: Non dauz X eta X?

→ X eta X.

→ X:r

(X, neska, seinalatzen dute).

II: X (mutila) ez da etorri.

N: A X ez da etorri. Ta noiz ezkonduko zara X Xkaz?

II: Ezkondu ziren ya.

N: A ezkondu dira.

←→ (Haur batzuk barrezka hasten dira).

N: Aha. Koltxonetetan.

← Honekin sei urte eta eta ezkondu dira? Ya?

→ Bai.i.

← Bai, ze arraro (barrezka hasten da).

←→ Ya (esaten dute haur batzuk).

→ Bai ze arraro.

II: Ts.

N: Eta X zu ezkondu ahal zara: Xgaz? (Bi nesken izenak aipatu ditut).

←→ Ez (erantzuten dute haur gehienek).

←→ Bai (aldatzen dute erantzuna eta oraingoan baietz esaten dute).

N: Bai edo ez, a ver ia?

←→ Ba:i (erantzuten dute haur gehienek).

N: Bai?

→ Ez (erantzuten du haur batek).

←→ Ba:i (erantzuten dute haur gehienek).

N: Ez? Ez? X zergatik ezin dira ezkondu...

(Bere izena txarto esan dut eta aipatu dudan haurraren izena X dela argitzen didate haurrek eta irakasleak).

N: Ui X barkatu zergatik ezin dira ezkondu?

→ Ze dira neska eta neska.

→ Berdin da: berdin da:

N: Bai?

(Hurrak isilik gelditzen dira).

N: Baña lehenego dibortziatu behar zara (ezkondu den haurrari galdetu diot).

(Haurrak isilik gelditzen dira).

N: Zer da dibortziatu?

→ Ez derz.

← Ti tiri tiri.

N: Zu zer da dibortziatu? (Galdetzen diot ti tiri tiri esan duen haurrari).

← Que te enfadas con alguien.

N: Que te enfadas con alguien. Uhu. Bai hortik doa hortik doa.

← Yo no quiero ser el novio de nadie (lehen X berarekin ezkondu ahal zen galdetu dut).

N: Zuk ez duzu?

→ Egin du erderaz.

II: Que no quiere ser el novio de otro.

N: Aha. Zuk ez duzu nahi beste norbaiten nobioa izan.

← (Buruarekin ezetz erantzun du berak eta Xrekin ezkondu dena).

← Nik ez dekot.

N: Argi daukazu ezta? Argi daukazu X Xrekin nahi duzula?

←→ Nik ez daukat, nik bebai (nobioa nortzuk daukaten eta nortzuk ez daukaten esaten hasi dira).

N: Beste gelan dago?

(Buruarekin baietz erantzuten du, beste gelan bere nobioa dagoela argituz).

N: Uhu. Eta ezkondu zarie ya ala ezkonduko zarete?

(Buruarekin ezetz esanez erantzuten du).

N: Oraindik ez. Uhu.

Lau urteko gelakoak (2012an jaiotakoak):

5M 01/25

(Gelan sartu gara eta pozik etorri da nirekin frogak egitera. Jesartzeko eskatu diot eta bere aurrean ni jesarri naiz).

N: Zenbat urte dituzu?

H: (Bost atzamar jarri ditu).

N: Bost. Eta zer zara neska ala mutila?

H: Mutila.

N: Mutila eta zer gatik dakizu?

H: Pues porque alguna vez sesale chica y chico.

N: Eta zu zer irten zara?

H: Chico.

N: Eta nondik irten zara?

H: Tripan.

N: Tripatik aha. Eta ia, hau zer da uhu?. Uhe ai (irudiak kutxatik ateratzen nago eta argazkiak jauzi dira). Ia argazkiak gero erakutsiko dizkizut. Hau zer da (mutilaren irudia erakutsi diot).

H: (Goitik behera begiratu du irudia eta buruan jarri du bere begirada) Ne mutila.

N: Zergatik dakizu mutilla dela?

H: Por porque sí porque yo soy mutilla (esaten du seriotasunez).

N: Uhu. Eta hau zer da (neskaren irudia erakutsi diot).

N: Neska. Eta zergatik dakizu neska dela?

H: Porque porque alguna mecez sale chica.

N: Baina hau zergatik da neska? Esta porque es chica? (Neskaren irudia erakusten diot).

N: Porque es como X que es chica.

H: Aha (buruarekin baietz esaten du). Y este qué tiene aquí (mutilaren irudian mutilaren zakila seinalatzen dut).

N: Pitolín (esaten du ziurtasunez).

N: Y esta?

H: Pocha (esaten du ziurtasunez).

N: Pocha uhu. Ia. Tu me has dicho que eres chico. Uhum itxaron (kutxatik gona eta ileordea hartzen nago).

H: A ver eso verde (Hulck ikusi du eta hartzera doa aulkitik altxatuz).

N: Ez ez, hori erakutsiko dizkizut e. Itxaron, etorri, etorri hona. Utzi dut Iren gelan... (Iren gelan utzi dut gona eta ileordea eta horren bila joaten laguntzeko eskatu diot).

H: Y y después de Hulck...

N: Ikusiko dugu.

(Gona eta ileordearen bila goaz).

N: Orduan zuk esan didazu mutila zarela (gelan sartu gara eta jesarri gara). Mutila zarela, bai? Baina gona bat jartzen baduzu?... (Gona jartzen nago).

H: E chica (gona zelan gelditzen zaion begiratzen dago).

N: A ver itxaron e. Eta jarri hau (ileordea jartzen nago).

N: Zu mutila zara?

H: Bai.

N: Bai, a ver. Zer zara? (Ileordea jartzen bukatu dut).

H: Neska.

N: Neska zara? Uhu. Aha. Bale. Ia. Ta bitu nik orain atarako ditut gauzak kutxatik eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen.

H: Hu.

N: A ver ia, gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal laka erakutsi diot).

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez, zergatik?

H: Porque no (esan du seriotasunez).

N: Porque no. Baina hori ez da erantzuna porque no. Hori zer da? Gustatzen zaizu superheroekin jolastea? (Super-heroiak erakutsi dizkiot).

H: Bai (buruarekin baietz esan du).

N: Bai, uhu. Gustatzen zaizu ezpainak margoztea? (Ezpain-margoa erakutsi diot).

H: (Buruarekin ezetz egiten du astiro).

N: Ez? Zergatik?

H: Porque son de chicas (esan du tonu lasaian).

N: Porque son de chicas. Gustatzen zaizu Hulckekin jolastea? (Hulcken panpina erakutsi diot).

H: Bai.

N: Bai? Hau nor da? (Hulcken panpina erakutsi diot).

H: Hulck.

N: Ezagutzen duzu?

H: Bai.

N: Bai. Eta patioan zertara jolasten duzu?

H: Pues a futbol.

N: Futbolera? Eta bai? Esan?

N: (Hitz egitera joan dela iruditu zait).

H: Et e futbol.

N: Futbolean. Eta panpinak zaintzen dituzu? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot).
Patioan?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez ez dituzu panpinak zaintzen.

H: No solo fu me gusta el futbol y este Hulck (Hulck hartzen du) y esto (Super-heroiak seinalatzen ditu).

N: Superheroiak.

H: Si? Son Robote? (Bi super-heroiak, robotak, hartu ditu).

N: Bai.

H: Ba (bi super-heroiak, robotak arretatsu begiratzen dago).

N: Benga gero jolastuko duzu nahi baduzu. Itxaron e (hartu dituen jostailuak kendu dizkiot). Eta ia, bitu gaur. A ver, eta salto egiten badakizu?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez, ez dakizu salto egiten? Mahaitik salto egiten badakizu? (Mahaia seinalatzen diot).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Ba nik ikusi zaitut e?

H: ¿Cuándo?

N: Mahaitik salto egiten ez baina ikusi zaitut altuera handietatik te he visto saltar de alturas muy grandes en psicomotricidad, en las colchonetas. Si...

H: (Jostailuak berriz hartzera doa).

N: E ts ts. ¿Si te subes a la mesa, saltas? (Mahaia seinalatzen diot).

H: Si.

N: Sabes saltar?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: A ver, prueba.

H: Espera es que (aulkia hartzen du igotzeko)... Eu.

N: A ver e (mahaian igo da). Bat bi ta:

H: (Salto egin du).

N: Hiru. A: y no te da miedo?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: No? Eta ia, patioan zertara jolasten duzu? Jolasten duzu Frozenen kromoekin ala futboleko kro... (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).

H: Futbol. (Futbolen kromoak seinalatzen ditu).

N: Futboleko kromoekin. Bai? Itxon ezin dira ikusi. (Paketeko kromoak ateratzen saiatzen da).

H: Quiero verlo? (Kromoak arretatsu begiratzen ditu).

N: Ez, gero ikusiko ditugu.

H: Que?

N: Eta gero luego los vamos a ver. Frou e: no te gustan los cromos de Frouzen.

H: U (Buruarekin ezetz esaten du).

N: No. ¿Entonces me has dicho que no tienes miedo a saltar y cuando tienes estas en la cama que tienes un sueño súper malo súper malo súper malo y tienes mucho miedo, qué haces?

H: No nuerno (duermo) con mi osito.

N: Con tu osito. ¿Y no llamas a aita y ama?

H: No.

N: No.

H: Solo a mi ama cuando se hace de día.

N: a tu amama cuando se hace de día. Pero sino solito, ¿No?

H: Si. Yo solito.

N: E.

H: Pero alguna veces no me oye.

N: A nor? Amama? ¿La abuela?

H: Pero luego más veces me oye. Hoy me ha oído.

N: Hoy te ha oído? ¿Hoy has tenido miedo?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Huhu.

H: ¿Y y poremos jugar ko al marillo con Hulck y con los supederoes?

N: Luego.

H: Y ya ¿Cuándo?

N: Luego cuando termine con los demás niños, porque también tengo que hacer a más a más personas.

H: Si.

N: Estos juegos.

H: Si.

N: ¿Y tengo una pregunta y tú te tocas el pitilin?

H: ¿Qué? (Galdetzen dit harridura aurpegiarekin).

N: ¿Te tocas el pitilin?

H: (Buruarekin ezetz esaten du seriotasunez eta kezka aurpegiarekin).

N: ¿Nunca?

H: (Buruarekin ezetz esaten du kezka aurpegiarekin).

N: ¿Nunca nunca?

H: No (esaten du seriotasunez eta kezka aurpegiarekin).

N: ¿Y no tienes cosquillas en el pitilin?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿Y no tienes cosquillas en la tripa?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Sí. ¿Y en la oreja?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿Y aquí? (Nire kokotsaren azpian seinalatzen diot).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Sí? ¿Y: cuando tienes cosquillas en el pitilín te tocas el pitilin?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No te gusta tocarte el pitilin?

H: (Buruarekin ezetz esaten du kezka aurpegiarekin).

H: Mi aita y mi ama me dicen que no (esan du tonu lasaian).

N: Tu aita y tu ama te dicen que no. ¿Que no se tiene que tocar?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bueno pero no se tiene que tocar delante de la gente. Perom tocarte el pitilín no está mal e. ¿Y: tú sabes de dónde vienen los niños?

H: ¿Qué? (Galdetu dit harridura aurpegiarekin).

N: ¿Sabes de dónde vienen los niños? Este es de plástico (Plastikozko Nenuko erakutsi diot) pero los niños de verdad? ¿Sabes de dónde vienen?

H: De la tierra.

N: ¿De la tierra? Uhu. ¿Y por dónde salen?

H: ¿Por la tripa?

N: ¿Ah entonces vienen de la tierra o de la tripa?

H: De la tripa.

N: De la tripa. ¿Y por dónde salen?

H: Por una, hacen una raja y luego van al hospital. Con...

N: Hacen una raja uhu.

H: Sí una pequeñita.

N: Y: una raja pequeñita hacen.

H: Sí.

N: ¿Tu ama tiene una raja?

H: No todavía no tiene bebé.

N: Ah.

H: Solo tiene mi, X (neska baten izena esan du) que tiene, mi primo X tiene a X.

N: Aha.

H: X.

N: ¿Y por dónde y: cómo se meten la tripa de ama, de las amas?

H: Pos ningún o. Ninguno se salta. E et tiene que entrar el, sólo.

N: Él entra él entra solo.

H: Sí pero no de verdad.

N: ¿No de verdad? A ver a ver yo no he entendido muy bien. Los niños antes de nacer están en la tripita de la ama, ¿No?

H: Sí.

N: Los niños están dentro de la tripita de la ama. Y para sacarlos de la tripita de la ama les cortan la tripa y salen. ¿Pero y cómo se meten los niños dentro de la tripita de la ama?

H: Pue no entra.

N: ¿De dónde vienen los niños?

H: Se hacen ahí solos.

N: ¿Se hacen solos los niños? Uhu. Yo creo que no .

H: De verdad yo me haci así.

N: ¿Tú te hiciste así? ¿Se hacen solos?

H: Sí.

N: Ba oso ondo egin duzu, amaitu egin dugu. ¿Y ahí qué hay?

N: A. Txapelak. (Txapela buruan jarri diot).

H: ¿Qué es eso?

N: ¿Eso qué es? Esto es una corbata (gorbata jarri diot). A ver begiratu ispilluan (ispilu txiki bat utzi diot). Guapo zauz?

H: (Kutxa barruan begiratu du berriro ea zer dagoen ikusteko).

N: Ez ya ez dago ezebez.

N: A ver e, kenduko dugu eta joango gara gelara (txapela eta gorbata erantzi dizkiot). Ya joan gelara bale? Ai: itxaron, itxaron ahaztu zait gauza bat egitea.

H: Jo.

N: X, itxaron itxaro jesarri jesarri pitin bat.

(Biok jesartzen gara).

N: Ahaztu zait erakustea argazki batzuk. A ver e erakutsiko dizkizut?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: A ver ia zer daude egiten? (Lehenengo argazkia erakutsi diot).

H: Musu bat.

N: Eta zer ¿Y por qué se están dando un beso?

H: Porque sí porque son novios (esaten du argazkia begiratzuz).

N: Porque son novios. ¿Qué te parece que se den un beso?

H: Bua no (nazka aurpegia jartzen du).

N: Mal?

H: A mi no me gustan los besos (esaten du muturra gogortuz).

N: ¿A ti no te gustan los besos? ¿Te dan asco?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Sí? Y: pero no te están dando a ti el beso se lo están dando entre ellos.

H: A.

N: ¿Está mal?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Sí? ¿O está bien?

H: Esta mal.

N: ¿Está mal por qué?

H: Porque sí (esaten du seriotasunez).

N: No está bien? ¿Y estos qué están haciendo? (Bigarren argazkia erakutsi diet).

H: Pue darse umn beso. Et un chico y otro chico.

N: ¿Y por qué se están dando un beso?

H: Porque sí, porque benbe (deben) ser novios.

N: ¿Porque van a ser novios? ¿Y qué te parece que se den un beso?

H: Mal (esaten du seriotasunez).

N: ¿Por qué?

H: Porque chi.

N: ¿Porque sí?

H: Bien.

N: Bien, ¿por qué?

H: Porque sí:

N: Porque sí, ¿porque son chicos te parece bien?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: No.

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Sí? ¿Y aquí qué están haciendo? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: Cereandoes et chica y chica.

N: ¿Y qué están haciendo qué no te he entendido?

H: E a un musu (Argazkia begiraten gelditzen da).

N: Un musu.

H: Un beso (argazkia begiraten jarraitzen du).

N: Un beso. Se están dando un beso. ¿Y qué te parece que se den un beso?

H: Um mal (nazka aurpegia jarri du).

N: Mal, ¿Por qué e?

H: Porque sí.

N: Porque sí. ¿No te gusta que se de la genete besos?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿No? ¿Es feo?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Aha. Hu. Ba oso ondo, orain bai. Orain bai bukatu dugu.

5N 03/18

(Txokoetan egon da eta nirekin etortzeko eskatu diot. Bere lagunak begiratu ditu eta agurtu egin ditu irribarretsu. Galderak egingo dizkiodala azaldu diot eta jesartzeko eskatu diot).

N: Ni galdera batzuk egingo dizkizut, bale? A ver, zebat urte dituzu?

H: Bost.

N: Bost. Eta zer zara neska ala mutila?

H: Neska.

N: Neska zara, eta zergatik dakizu neska zarela?

H: (Isilik gelditzen da eta niri begietara begira dago).

N: Zergatik dakizu neska zarela?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Uhu. A ver ia e, ia lagunduko, agian laguntzen gaituzte (neska eta mutilaren irudiak hartu ditut). Hau zer da? (Mutilaren irudia erakutsi diot).

H: (Irudia begiratzen du, isilik gelditzen da eta begietara begiratzen dit).

N: Hau zer da? (Neskaren irudia erakutsi diot).

H: (Isilik gelditzen da).

N: Neska ala mutila?

H: Neska (esaten du oso baxu).

N: Hau da neska. Zuk zer etxean zelan egiten duzu e: zelan hitz egiten duzu euskaraz ala gazteleraz?

H: Euskaraz (esaten du oso baxu).

N: Euskaraz? Bai. Hau zer da? (Neskaren irudia seinalatzen diot).

H: Neska.

N: Eta hau? (Mutilaren irudia seinalatzen diot).

H: Neska.

N: Eta gazteleraz? ¿Esto qué es? (Mutilaren irudia seinalatzen diot).

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Esto qué es? (Mutilaren irudia seinalatzen diot).

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Y esto? ¿Cómo se dice? ¿Niña o niño? (Mutilaren irudia seinalatzen diot).

H: Niña (Niri begiratzen dít begirada mantenduz).

N: ¿Y esto? (Neskaren irudia erakutsi diot).

H: Niña.

N: Esto es niña y esto es niña. ¿Las dos son niñas?

H: (Buruarekin baietz egiten du.)

N: Uhu. ¿Y esta que tiene aquí? (Neskaren alua seinalatzen diot).

H: (Isilik gelditzen da eta begirada seinalatu diodan lekutik kendu du).

N: ¿Qué tiene? (Neskaren alua seinalatzen diot).

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Te da vergüenza decirlo?

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿No? ¿Qué es? ¿O no te acuerdas?

N: ¿Esto que es un pitilin? (Neskaren alua seinalatzen diot).

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: ¿Qué es? (Neskaren alua seinalatzen jarraitzen dut).

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Qué es esto?

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Y esto qué es? (Mutilaren zakila seinalatzen dut).

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Qué es esto? (Neskaren alua seinalatzen dut). ¿No sabes?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Potxolina. ¿Y esto? (Mutilaren irudiaren zakila seinalatzen dut).

H: (Isilik gelditzen da).

N: Pitilin. ¿No?

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿De qué color tiene el pelo esta?

H: (Isilik gelditzen da). Amarillo.

N: ¿Y este? ¿Y esta? (Mutilaren irudia seinalatzen dut).

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Esta de qué color tiene el pelo?

H: Beltza. (xuxurlatzen du).

N: Uhu. Orduan biak dira neskak?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez? Hau zer da? (Mutilaren irudia seinalatzen diot).

H: Mutilla.

N: Eta zergatik dakizu mutila dela?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Pitiliña daukalako?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta hau zergatik dakizu neska dela?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Alua daukalako?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, uhu. Bale, a ver. Orain aterako ditut gauzak hametik, kutxatik eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen bale? A ver e. Gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal-berniza erakusten diot).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai. Gustatzen zaizu robotekin jolstea?

H: (Buruarekin baietz egiten du). (Super-heroiak erakusten dizkiot)

N: Bebai. Gustatzen zaizu ezpainak margoztea?

H: (Buruarekin baietz egiten du). (Ezpain-margoa erakutsi diot).

N: Bai? Eta gustatzen zaizu hau? (Hulck erakutsi diot). Hau badakizu nor den?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Nor da?

H: Hulck.

N: Hulck. Eta gustatzen zaizu Hulck moduko jostailuekin jolastea?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Zein gustoko... Patioan zertara jolasten duzu?

H: (Isilik gelditzen da). Aita eta amari.

N: Aita eta ametan jolasten duzu. Eta bebeak zaintzen dituzu?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Honelako bebeak zaintzen dituzu? (Nenukoa erakusten diot).

H: (Buruarekin baietz adierazten du).

N: Bai, eta futbolera jolasten duzu?

H: (Buruarekin ezetz adierazten du).

N: Eta: baina gustatzen zaizu futboleko jolastea?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Baina ez duzu jolasten patioan?

H: (Buruarekin ezetz adierazten du).

N: Zergatik?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz adierazten du).

N: Ez.

N: Eta, zein kromo duzu gustokoen? (Frozenen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).

H: Frozenenak aukeratu ditu.

N: Frozenenak? Eta futboleko kromoak? Gustatzen zaizkizu?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Gustatzen zaizkizu futboleko kromoak?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai. Baina zein gustatzen zaizu gehien?

H: (Frozenenak aukeratzen ditu).

N: Frozenenak. Aha. Eta ia badakizu salto egiten ?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta badakizu mahaitik salto egiten.

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez. Ausartuko zara mahaitik salto egiten ?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez, ez. Bildurra ematen dizu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez ba a ver ia, probatu.

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez, ez duzu nahi?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Eta ia, etxean zaudenean eta amets gaizto bat izaten duzunean amets oso gaiztoa izaten duzunean, zer egiten duzu?

H: Ezer egiten dut. (Esaten du baxu).

N: Ezer? Ez duzu amatsu eta aitatsu deitzen?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ez? Ez duzu ezebez egiten?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ez?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Zer egiten duzu?

H: Jolastu etxean.

N: Bai baina ohean zaudenean ya gabea denean, gaua denean... eta amets iztua izugarritzko ametsa gaiztoa duzunean... zer egiten duzu, jolastu? Ez dut uste. Zer egiten duzu?

H: (Isilik gelditzen da). Ezer.

N: Ezer. Ez dakit ni e. Amatsu eta aitatsu deitzen duzu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez? Amama eta aitite?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Bez. Oso ondo. Eta ia zuk ba badauzkazu kili kiliak?

H: (Buruarekin baietz egiten du eta irribarrea ateratzen zaio).

N: Bai, kili kiliak sabelean dituzu? (Irribarretsu dago).

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Eta hametik? (Nire besapea seinalatzen diot).

H: (Buruarekin ezetz egiten du eta begietara zuzen begiratzen dago).

N: Ez? Eta aluan kili kiliak dituzunean ukitzen duzu alua?

H: (Buruarekin ezetz egiten du, begietara zuzenean begiratzen dit begirada kendu gabe).

N: Ez? Potxitan ez dituzu kili kiliak izaten? Ez potxolinan?

H: (Buruarekin ezetz egiten du, begietara zuzenean begiratzen dit begirada kendu gabe).

N: Eta potxolina ukitzen duzu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai. Eta zer esaten dizute aita eta ama potxolina ukitzen duzunean?

H: (Isilik gelditzen da).

N: (Doministiku egiten dut). Potxolina ukitzea gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta zer esaten dizute aita eta ama potxolina ukitzen dozunean? Ala ez dira konturatzen?

H: (Isilik gelditzen da, begietara zuzenean begiratzen dit begirada kendu gabe).

N: Ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez. Eta ia nik badaukat beste galdera bat, zuk badakizu nondik datozen haurrak?

H: (Isilik gelditzen da, begirada nire begietan finko mantenduz).

N: Ez? Haur jaioberriak nondik datoz?

H: (Sorbalbarekin gora egiten du ez dakiela adieraziz).

N: Ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Gustatuko litzaizuke jakitea?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Ba amaren tripitatik datoz. Hori ez zenekien? Amaren tripitatik datozela haur jaioberriak?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Eta nola irteten dira amaren tripitatik?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Nondik irteten dira? Zilborretik? (Nire zilborra erakusten diot).

H: (Niri begira dago).

N: Zilbo hametik zilborretik? (Nire zilborra erakusten nago).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Eta nola egiten dira haurrak?

H: (Sorbalda gora botatzen du, ez dakiela adieraziz).

N: Ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Gustatuko litzaizuke jakitea?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Ba aita eta ama asko maite direnean haur bat egin dezakete. Eta haurra hasiera batean oso txikia da eta gero hazi egiten da amaren tripitan. Hazi baten moduan izaten da. Eta ia, nik ekarri ditut argazki batzuk. Ea, ea e. Nahi dituzu ikusi?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? (Lehenengo argazkia erakutsi diot). Zer daude egiten?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Dutxa ematen?

H: (Buruarekin ezetz egiten du eta irribarrea ateratzen zaio).

N: E:z, zer daude egiten?

H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire begietan).

N: Dantzatzen dauz?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Zer daude egiten?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ez dakizu?

H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire begietan).

N: Bai, badakizu. Zer daude egiten ia, bota. Zer bait.

H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire begietan).

N: Dantzatzen dauz?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: A ez. Um... abesten dauz?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez? Zer dauz egiten?

H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire begietan).

N: Ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Baina zu oso jakintsua zara. Zuk badakizu. Zer daude egiten?

H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire begietan).

N: Mu.

H: (Isilik gelditzen da). Musutsuak.

N: Musutxoak ematen. Eta zergatik dauz musutxoak ematen?

H: (Isilik gelditzen da). Ba nobio.

N: Nobioak direlako, aha. Eta zer iruditzen zaizu musu ematea?

H: (Sorbaldaekin gora egiten du ez dakiela adieraziz).

N: Hori ez dakizu? Eta ia e beste argazki bat. (Bigarren argazkia erakusten diot). Zer daude egiten?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Dantzatzen!

H: (Buruarekin ezetz egiten du eta irribarrea ateratzen zaio).

N: Zer daude egiten?

H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire begietan.).

N: Mu.

H: sutsuak (esaten du oso baxu).

N: Musutsuak ematen. Eta nor dauz ematen musutsuak?

H: Mutilak (esaten du lasaitasunez).

N: Mutilak direz, ezta? Eta zergatik egongo dira musu bat ematen?

H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire begietan).

N: Nobioak izango dira?

H: (Sorbaldarekin gora egiten du, ez dakiela adieraziz).

N: Lagunak izango dira?

H: (Sorbaldarekin gora egiten du, ez dakiela adieraziz).

N: Ez dakizu? Uhu. Eta zer iruditzen zaizu bi mutil musu ematea ezpainean?

H: (Sorbaldarekin gora egiten du, ez dakiela adieraziz).

N: Ez dakizu? Eta ia, hau zer daude egiten? A. (Hirugarren argazkia erakutsi diot). (Ahoarekin soinuak egiten ditut bere arreta bereganatzeko, argazkia begiratu beharrean eskumatara biratu delako).

H: Musutsuak (Irribarrea ateratzen zaio).

N: Musutsuak ematen. Eta zergatik egongo dira musutsuak ematen?

H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire begietan).

N: Ez dakizu? Lagunak izango dira?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Bikoteak izango dira? Izan ahal direz bikoteak bi neska?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Bai edo ez?

H: (Buruarekin baietz esaten du, begirada finko mantentzen du nire begietan).

N: Bai, ezta? Eta zer iruditzen zaizu bi neska musu ematea?

H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire begietan).

N: Ez dakizu?

H: Ez (esaten du begirada finko mantentzen du nire begietan).

N: Ba benga joan gelara. Oso egin duzu e (bostekoak eskatu ematen dizkit), oso ondo. Gero-arte.

(Gelara joan da eta berriz etortzeko eskatu diot, sexu identitatearen froga egitea ahaztu zaidalako).

N: (Zer egingo nion azaldu diot, Txano bat eta gorbata bat jarriko niola, eta zer den galdetu diot).

H: (Ez du erantzun eta nire begietara begiratzen egon da absente).

4N 04/08

(Txokoetan puzzle bat egiten egon da. Nirekin etortzeko eskatu diot eta arineketan etorri da. Galderak egingo dizkiodala azaldu diot eta jesartzeko eskatu diot)

N: A ver, zenbat urte dituzu? Zenbat esan zenidan?

H: Lau.

N: Lau urte dituzu. Eta zer zara neska ala mutila?

H: Neska.

N: Neska zara? Eta zergatik dakizu neska zarela?

H: Ba ze bai.

N: Ba ze bai? Hori zer da? Zergatik dakizu neska zarela?

H: Ba ze amak ipini zidan izena X (bere izena esan du).

N: X. Eta X da nesken izena ezta?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Uhu. Eta nik ekarri ditut bi lagun. Hau zer da? (Neskaren irudia erakusten diot).

H: Neska.

N: Hau? (Mutilaren irudia erakutsi diot).

H: Mutila.

N: Mutila. Eta zergatik dakizu?

H: (Mutilaren irudiaren zakila eta neskaren irudiaren alua begiratzen dago). Ba ze ba ba ze bai.

N: Zer zauz begiratzen?

H: (Begirada zakilatik kentzen du eta aurpegia begiratzen die).

N: Hau egon zara begiratzen? (Mutilaren zakila seinatzen dut).

H: (Mutilaren ilea seinalatzen du).

N: Ilea? Ilea zelan dekote?

H: Horia eta marroia.

N: Eta neskek nola izaten dute ilea?

H: Ez dakit.

N: Ez dakizu? Eta hau egon zara begiratzen bebai. Hau zer da? (Neskaren alua seinalatzen dut).

H: Alua.

N: Alua. Eta hau? (Mutilaren zakila seinalatu dut).

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ez zara gogoratzen?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez. Pitiliña? Edo zakila? Nola deitzen diozu zuk?

H: Pilina (oso baxu esaten du).

N: Pitilina aha. Orduan, hau da neska (Neskaren irudia seinalatzen dut) eta hau mutila (Mutilaren irudia seinalatzen dut). Eta zergatik da hau neska eta hau mutila?

H: Ba ze bai.

N: Ba ze bai, uhu. Ia eta zuk esan didazu neska zarela ezta? Baina nik jartzen badizut nire aitaren korbata (gorbata jarri diot) eta nire aitaren txapela (txapela jarri diot), zer zara?

H: Mutila.

N: Mutila zara?

H: (Txapela kentzera doa aurpegia serioa edukita).

N: Kendu nahi duzu? Bai. Ez zaizu gustatzen mutil izatea? E gustatzen zaizu...?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez zaizu gustatzen mutil izatea?

H: (Isilik gelditzen da haserre aurpegiarekin).

N: E? Gustatzen za...

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Zergatik ez zaizu gustatzen mutil izatea?

H: Ba ze mutilek niri jotzen didate.

N: Ba hori ez da egiten e. Ezaiozu ez jotzeko. Ezaiozu ez jotzeko, hori ez dagoelako batere ondo. Ta ia orain atarako ditut kutxatik gauzak eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun edo ez zaizun gustatzen, bale? A ver e ia. Gustatzen zaizu atzazalak margozte? (Azazkal-laka erakutsi diot).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Etxean margozten dituzu atzazalak?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai. Gaur ez dituzu margoztu. (Eskuak erakusten dizkit). A bai batzuk, baina ia kenduta dituzu, ya. Gustatzen zaizu super-heroekin jolastea? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot).

H: Ez (Super-heroiak begiratzen dago).

N: Ez? Ez zaizu gustatzen?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Eta zergatik ez zaizu gustatzen?

H: Ba ze ez.

N: Ez ez zaizulako gustatzen? Gustatzen zaizu ezpainak margozte?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez? Zergatik?

H: Ba ze ez.

N: Ba ze ez. Hori zer da? Hori ez da erantzun bat. Zergatik ez zaizu gustatzen ezpainak margoztea? (Irribarre daukat ahoan).

H: Ba ze ez zait gustatzen.

N: A. Eta ia ia ezagutzen duzun hau? Ia e? Hau ezagutzen duzu? (Hulck erakutsi diot).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Hau nor da?

H: Hulck (esaten du lasaitasunez).

N: Hulck. Eta honekin jolasten duzu?

H: Ez (buruarekin ezetz esaten du).

N: Nor jolasten du zure etxean honekin? Norbaitek jolasten du etxean honekin?

H: X.

N: X.

H: Ba ze ez daukagu.

N: Baiña ez daukazue. Uhu. Eta ia zuk patioan zertara jolasten duzu?

H: (Isilik gelditzen da). Umeak eta ama.

N: Umeak eta...

H: ama (esaten du lasaitasunez).

N: Umeak eta ama. Eta futbolean jolasten duzu?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Ta orduan umeak zaintzen dituzu, honelako umeak?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Honelako umeak ez dituzu zaintzen?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Hu bai. Eta honelako karrotxoak erabiltzen dituzu? (Karrotxoak erakutsi diot).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Nolakoak erabiltzen dituzu?

H: Ez.

N: Zer dira? Bai?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ez dituzu erabiltzen?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Handiagoak erabiltzen dituzu?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Eta hau billu bailluzik dago baina normalean zuk billuzik ez dituzu erabiltzen ez, panpiñak?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Uhu. Eta ia. Badaukazu kili-kiliak?

H: (Buruarekin baietz esaten du irribarre eginez).

N: Eta kili-kiliak aluan dit alua dituzunean ukitzen duzu alua? (Urduri jarri naiz).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai, eta alua ukitzea gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai. Uhu. Eta etxean alua ukitzen duzunean zer esaten dizute?

H: Ez takit. (Amantaleko lazo batekin jolasten hasi da).

N: Ez dakizu. U. Zelako amantala polita. A: eta badaukat beste galdera bat. Badakizu salto egiten?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Eta mahaitik salto egiten badakizu?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? A ver ia, igo mahaira.

H: (Mahaira igotzen da aulkirik gabe).

N: Aulkirik gabe ahal duzu.

H: (Salto egiten du).

N: Uepale oso ondo. Orduan ez dizu beldurrik salto egiteagaitik. Eta ohean amets gaizto gaiztoa duzunean eta beldur handia daukazunean, zer egiten duzu?

H: Eman eskua.

N: Nori ematen deezu eskua?

H: Aita.

N: Aitatxori ematen diozu eskua. Ze ondo ni bebai e ni askotan ematen diot eskutxoa amatxori edo aitaxori. Eta ia badakizu nondik datozen badakizu nondik datozen haur jaioberriak?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Honelako haurrak (plastikozko Nenukoa erakutsi diot) baina benetazkoak e: Hau ez da benetazkoa. Haur jaioberriak nondik datoz?

H: Tripa (esaten du ziurtasunez).

N: Tripatik eta nondik irteten dira?

H: Tripatik (esaten du ziurtasunez).

N: Tripatik irteten dira. Nondik? Hametik, zilborretik irteten dira? (Nire zilborra erakutsi diot).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Zer egiten du medikuak?

H: Moztu.

N: Moztu egiten du sabela? Eta irten egiten dira?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Aha. Eta: nola egiten dira haurrak? Nola sartzen dira amaren tripitan haurrak?

H: (Isilik gelditzen da). Ez da kit (esaten du ez oso ziur).

N: Ez dakizu. Gustatuko litzaizuke jakitea?

H: Bai (esaten du oso baxu buruarekin ezetz esaten duen bitartean).

N: Ez, ez e litzaz kezu gustatuko.

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Oso ondo. Eta bitu ba nik ekarri ditut ere hiru argazki. Ay: ahaztu zait galdetzea. Patioan esan didazu umeekin jolasten duzula, eta ama izaten zarela. Baina ahaztu zait galdetzea ea zein kromo duzun gustokoen. Zein duzu gustokoen?

H: (Futbolen kromoak aukeratu ditu).

N: Futbolen kromoak. Frouzenenak ez dituzu erabiltzen?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Ez? A: baiña lehen esan didazu futbolera ez duzula jolasten.

H: (Isilik gelditzen da).

N: Baiá futboleko kolekzioa egiten duzu?

H: Xu xu baina ni ere bai. Daukagu albun bat baina Xek erosten dabez asko eta ni gitxi.

N: Agian diru gehiago dauka berak. Baiña hori berdin da biot egiten duzue kolekziñoa e. Berdin da nork erosten dituen gehiago eta nork gutxiago. Ta orduan zuk erabiltzen dituzu futbolen kromoak, eta zein gustatzen zaizkizu gehien Frouzenenak ala futbolekoak?

H: (Futbolekoak seinalatu ditu).

N: Futbolekoak, ze ondo. Eta ia esan dizudan bezala hiru argazki ekarri ditut. A ver e, ia. Hau erakutsiko dizut lehengo. (Lehenengo argazkia erakutsi diot). Zer daude egiten?

H: Ez dakit (Argazkia begiratzeko dago).

N: Ez dakizu? Zer daude egiten?

H: (Isilik gelditzen da). Ez takit (esaten du oso baxu).

N: Lastantzen dauz? Zer daude egiten?

H: Ez dakit (argazkia begiratzeko dago eta seria aurpegiarekin).

N: Janaria prestatzen?

H: (Buruarekin ezetz esaten du seriotasunez).

N: Bainua hartzen dauz?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Zer daude egiten? Hau zer da? (Irudiko pertsonen ahoak seinalatzen ditut).

H: Ez takit (esaten du seriotasunez).

N: Zer da hau? Nola ez dakizula? “Muts” “muts” “muts” (musuak ematen ditu airean).
Hori zer da?

H: Musuak (esaten du oso baxu).

N: Eta ez dauz musua emoten?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: A: Orduan dauz musuak ematen. Eta zergatik dauz musuak ematen?

H: Ba ze nahi dute (esaten du seriotasunez).

N: Nahi dutelako. Aha. Eta zer iruditzen zaizu aita batek musu ematea ama bati edo ama batek aitari?

H: (Isilik gelditzen da eta zapatilekin jolasten hasten da).

N: Zer iruditzen zaizu, musu ematea? (Zapatilekin jolasten jarraitzen du). Utzi zapatilak. Utzi zapatilak. Zer iruditzen zaizu? Musu bat ematea?

H: (Isilik gelditze da zapatilako kordioekin jolasten).

N: Ez dakizu?

N: Uhu. Eta ia e, adi egon behar zara e. Erakutsiko dizut?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? (Bigarren argazia erakutsi diot). Zer daude egiten?

H: Musu emn.

N: Eta zergatik dauz musu bat ematen?

H: Ba ze nahi dute.

N: Nahi dutelako. Eta zer dira?

H: Mutillak.

N: Biak mutillak?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Eta zergatik egongo dira bi mutil musu ematen?

H: Ez takit.

N: Lagunak izango dira ala bikoteak izango dira?

H: Lagunak. (Esaten du oso baxu).

N: Lagunak dira. Baiña bi aita dira. Bi aita dauz musua ematen. Zer iruditzen zaizu?

H: Ez dakit (esaten du seriotasunez).

N: Ez dakizu. Ta ya azkena e. Nahi duzu ikusi?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: A ver e. Badoa badoa. Badoa: (Hirugarren argazkia erakutsi diot). Zer daude egiten?

H: Musua (argazkia begiratzen dago).

N: Musu ematen. Eta zergatik dauz musu bat ematen?

H: Ba ze nahi dute.

N: Nahi dute. Eta zer dira?

H: Lagunak.

N: Lagunak dira. Eta zer dira?

H: Neskak.

N: Bi neska direz. Aha. Orduan hauek dira lagunak (hirugarren argazkia erakutsi dut) eta hauek (lehenengo argazkia erakutsi dut) zer dira?

H: Ez dakit (esaten du seriotasunez).

N: Lagunak dira?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ala bikoteak dira?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Zer dira hemen (lehenengo argazkia seinalatu diot).

H: Lagunak.

N: Lagunak bebai. Eta lagunek ematen dute musua ezpainan?

H: (Isilik gelditzen da eta buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Uhu. Oso ondo egin duzu e. Oso ondo. Bagoaz, amaitu dugu.

4M 05/02

(X gelan egon da lan egiten eta etortzeko eskatu diot, bidetik hitz egiten egon gara eta 5 urte bete dituela aipatu dit. Grabaketa gelara sartu gara eta nahi izan duen lekuan jesarri da. Ondoren ni jesarri naiz).

N: A ver orduan esan didazu bost urte dituzula. Bai?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Eta: zer zara neska ala mutila?

H: Mutila.

N: Mutila zara? Etxean zelan egiten duzu euskaraz edo erderaz?

H: Euskeraz.

N: Euskaraz?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai. Eta ia ez orduan zu mutila zara?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Eta zergatik dakizu mutila zarela?

H: Ze bai.

N: Ze bai? Hori zer da? Zergatik dakizu mutilla zarela?

H: Ze dekot ile (ilea ukitzen du laburra dela adieraziz).

N: Ez dekozu ile luzerik?

H: Ez, daukat ile laburra.

N: Horregatik zara mutilla?

H: Bai.

N: Uhu bale oso ondo. Eta: ia. Hau zer da? (Mutilaren irudia erakutsi diot).

H: Mutilla.

N: Eta hau?

H: Neska (neskaren irudia erakutsi diot).

N: Neska. Eta zergatik dakizu? (Neskaren irudia eskumako eskuan daukat eta mutilaren irudia ezkerrean, eskumako irudia hurbilago du).

H: (Isilik gelditzen da eta mutilaren irudiaren zakila begiratzeko gelditzen da). Orain ez takit.

N: Zer zautz begiratzeko?

H: (Harridura aurpegia jartzen du).

N: Hau zer da? (Zakila seinalatzen diot).

H: Pitilina (esaten du barrezka eta eskuak ahoan jarrita).

N: Pitiliña (irribarre egiten diot). Eta hau? (Alua seinalatzen diot).

H: Alua (esaten du baxu eta serio).

N: Nola?

H: Alua (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Alua. Hau da alua eta hau da pitilina. Eta mutilek zer izaten dute alua?

H: Ez (irribarrea ateratzen zaio).

N: Ez. Mutilek zer izaten dute?

H: Pitilina.

N: Pitiliña. Eta neskek?

H: Alua (irribarrea ahoan dauka).

N: A: Eta orduan zuk esan didazu mutilla zarela. A: Baiña nik ipintzen badizut, itxaron. Ia. Lagundu ipintzen hau. Ipiñi hau gona.

H: (Irribarretsu begiratzen dit).

N: Lagundu ipintzen. Altxatu altxatu altxatu pitin. (Ez da altxatzen). Ez duzu nahi? Ez duzu nahi?

H: (Bururekin ezetz esaten du).

N: Zergatik?

H: Ez zaikit gustan (esaten du oso baxu eta begirada gonan mantenduz).

N: Ez zaizkizu gustatzen? (Gona hanken gainean utzi diot). Bale. Eta ia. Ipiniko dugu hau? (Ileordea jartzera joan naiz). A ver e. Ile luzea badaukazu zer zara? (Ileordea jarri diot).

H: Neska (esaten du irribarretsu).

N: Orain zer zara?

H: Uhu neska (barrezka esaten du eskuak ahoan jarriz).

N: Neska zara?

H: Aha ha (barre egiten du).

N: (Irribarre egiten diot). (Ileordea eta gona kendu diot). Eta ia, nik aterako ditut kutxatik gauzak eta zuk esan behar didazu ea gustatzen zaizkizun edo ez. Bai? Zuri gustatzen zaizuna e, bai?

H: Bai (esaten du oso baxu).

N: Gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal laka erakutsi diot).

H: (Isilik gelditzen da) Bai.

N: Bai ezta? Gaur

H: Ze ze ze amak dauka amak dauka e e ipintzeko ere brillante.

N: Brillante.

H: Bai.

N: Eta zu amarena hartzen duzu?

H: (Isilik gelditzen da) Ez.

N: Ez zergatik?

H: Ze ze amak ez dozte ixten (tonua jaizten du).

N: Ez dizu uzten amak. Baiña zuri gustatzen zaizu ezta?

H: Bai.

N: Bai. Nahi duzu margoztu?

H: (Bururekin baietz esaten du irribarretsu).

N: Bai?

H: (Bururekin baietz esaten du irribarretsu).

N: Bai. (Azazkalak margotzen hasi naiz). Gustatzen zaizu?

H: (Bururekin baietz esaten du).

N: Eta amak zergatik ez dizu uzten?

H: (Azazkalak begiratzen dago). Ze ez doteiztozten ezer.

N: (Barre egiten dut) Ez dizu inoiz uzten ezebez?

H: (Azazkalak begiratze dago irribarretsu).

N: Ze polita. Da superpolita arrosa. (Azazkalak margotzen nago).

H: (Azazkalak begiratzen dago eta ahoa irekita du)

N: Gustatzen zaizu?

H: (Bururekin baietz esaten du).

N: (Azazkalak margotzen jarraitzen dut eta bera ahoa irekita izaten jarraitzen du).

N: Holantxe. Uhu. (Azazkal guztiak margotu dizkiot). Orain sikatu behar dira. A ver a ver. Ez da posible (amantala zikindu dut), egin horrela sikatzeko (eskuak gora eta behera astindu ditut). Horrela sikatu egiten dira ariñau.

H: (Eskuak irribarretsu astintzen ditu).

N: Tsaz tsaz tsaz tsaz (esaten dut eskuak astintzen ditudan bitartean).Uhu.

H: (Gogor astintzen ditu eskuak irribarretsu).

N: Aterako zaizu eskua. Ya horrela.

H: (Eskuak astintzeari utzi du eta azazkalak begiratzten dago).

N: Eta gustatzen zaizu: super-heroekin jolastea? (bi super-heroiak erakutsi dizkiot).

H: (Isilik gelditzen da hasieran eta ondoren buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez ez zaizu gustatzen. Eta gustatzen zaizu: ia (kutxan ezpain-margoa bilatzen dut) ezpainak margoztea? (Ezpain-margoa erakusten diot).

H: (Isilik gelditzen da eta bururekin baietz esaten du).

N: Bai?

H: Bai. Ama ez ez dit margozten.

N: Amak ez dizu margozten?

H: Ez.

N: Eta zuk eskatzen diozu amari margozteko?

H: (bururekin baietz esaten du).

N: Bai.

H: Ez. Es que ez daukat hori.

N: Ez daukazu hori (ezpain-margoa seinalatzen dut).

H: Ez.

N: Eta nahi duzu nik margoztu.

H: (Bururekin baietz esaten du).

N: Bai?

H: (Ezpainak airean musu bat ematen egongo balitz bezala jartzen ditu).

N: Honek ez ditu askotxo margozten (ezpainak margotu dizkiot). Bale. Egin horrela (Goiko eta beheko ezpainak elkartu ditut “pa” eginez)

H: (Berak imitatu dit).

N: Oso ondo. Oso ondo. Eta zu badakizu hau nor den? (Hulcken panpina erakutsi diot).

H: Hulck.

N: Hulck? Eta Hulckekin jolasten duzu?

H: E ba nik ez daukat erez.

N: Ez daukazu Hulck?

H: Ez.

N: Baiña honelako moduko jostailuekin jolasten duzu?

H: Bai.

N: Bai.

H: Batzutan norbait e e ekartzen du eta jolasten dut.

N: Batzutan norbait ekartzen du eta jolasten duzu. Aha. Bale. Eta zure etxean ez dituzu horrelakoak. Eta patioan zertara jolasten duzu?

H: (Isilik gelditzen da). Patineteak eta hori.

N: Patineteak eta...?

H: Horre gauzak.

N: Patinete arrosak?

H: (Bururekin baietz esaten du).

N: Eta zer gehiago? Zerekin jolasten duzu?

H: Um.

N: Zertara jolasten duzu patioan?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Futbolean jolasten duzu?

H: Batzutan bai

N: Batzutan

H: baina beste batzutan ez.

N: Batzutan bai baina beste beste batzutan ez. Gustatzen zaizu futbolean jolastea?

H: Bai.

N: Bai, eta: bebeak zaintzen dituzu, patioan? E?

H: Bai eta ere daukat horiek etxean.

N: Etxean dituzu?

H: Bai.

N: Eta gustatzen zaizu hauekin jolastea (plastikozko Nenukoa eskuetan daukat).

H: Bai dauka dauka X.

N: X deitzen da?

H: Bai.

N: Eta honelako karrotxoekin jolasten duzu parkean?

H: (Bururekin ezetz esaten du).

N: Eta gustatzen zaizu horrelako karrotxoekin jolastea?

H: (Bururekin baietz esaten du).

N: Bai?

(3 urteko haurrak sartu egin dira gelara).

N: Ezin zarie egon sartzen eta irtetzen e (Hiru urteko haurrei esan diet eta haiek marrazki bat erakutsi didate).

N: Bale (marrazkia uzteko baimena eman diet). Baiña ezin zarie egon sartzen eta irtetzen, bale?

N: Itxi atea mesedez (esaten diet hiru urteko haurrei).

N: A ver ia (Hiru urtekoek atea itxi dute). Orduan karrotxoarekin jolasten duzu patioan?

H: (Isilik gelditzen da burua eskumara eta gora mugituz).

N: U: Hori zer da? Ez askotan?

H: Ez.

N: Lotsa ematen dizu karrotxoa emotea eramatea?

H: Bai (oso baxu esaten du).

N: Bai. Eta ia. Zein duzu gustokoen? (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).

H: (Frozenen kromoak aukeratu ditu).

N: Frouzenen kromoak. Niri bebai. Uhu. Eta futbolen kromoak gustatzen zaizkizu?

H: (Bururekin ezetz esaten du).

N: Ez. Uhu. Eta badakizu salto egiten ?

H: (Isilik gelditzen da harridura aurpegiarekin begiratzen).

N: Hametik salto egiten badakizu? (Mahai seinalatu diot).

H: E. (Bururekin baietz esaten du).

N: A ver ia. Igo hametik (mahai ondoan dagoen aulkia seinalatzen diot).

H: (Mahai gainean igotzen da bera bakarrik).

N: Bat... (Kontatzen hasten naiz)

H: (Mahaitik behera salto egin du).

N: Uehe. Kontatu gabe gainera. Oso ondo. Oso ondo, ez dekozu beldurrik e.

H: Ez (irribarrea botatzen dit).

N: Eta ohean beldur zarenean amets gaiztoa izan duzulako...

H: Bai.

N: Zer egiten duzu?

H: A: ba satu (sartu) izararen barruen.

N: Izararen barruan sartzen zara?

H: Ha.

N: Eta ez duzu amatxo eta aitatxo deitzen?

H: Deitzen diot baiña beste batzutan ez doztie entzuten.

N: eta entzuten ez dutenean zer egiten duzu?

H: (Zerbait esatera zihoala iruditu zait).

N: Esan.

H: Ba... Esan altuago.

N: Esan altuago. Uhu. Eta kili-kiliak izaten dituzu?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Kili-kiliak? Kili-kiliak hauek dira (nire sabelean atzamar erakusleak sabeletik pasatzen ditut kili-kiliak egiten egongo banintz irudikatzen).

H: (Bururekin ezetz esaten du).

N: Ez? Gezurti.

H: (Irribarrea ateratzen zaio).

N: Gezurti. Kili-kiliak izaten dituzu?

H: (Irribarretsu dago).

N: Horrelako kili-kiliak? (Nire sabelean atz erakusleak sabeletik pasatzen ditut kili-kiliak irudikatzen). E? Bai ezta?

H: Batzutan egiten diot aitari ni batzutan ez du egiten barre.

N: Ez du egiten barre?

H: Ez.

N: (Irribarrea ateratzen zait). Eta e: pitiñan kili-kiliak izaten dituzu nozbait?

H: (Buruarekin ezetz esaten du harridura aurpegiarekin).

N: Ez. Pitiliña ukitzen duzu?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez duzu ukitzen pitiliña? Eta azkura daukazunean zer egiten duzu?

H: Horrela (izterrak hatz egiten ditu).

N: Baiña azkura azkura daukazunean pitiliñean... Zer egiten duzu? Ukitzen duzu pitiliña?

H: Ez. Iten doza nahi badut oi kentzen zait pitiliñean azkura.

N: Eta azkura duzunean pitiliñean?

H: Horrela (pitiliña ukitzen du).

N: Arraskatzen duzu?

H: Bai.

N: Eta gustatzen zaizu?

H: Bai.

N: Baiña pitiliña ukitzea gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai. Uhu. Bai. Eta: zu badakizu nondik datozen haur jaio berriak?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Eta gustatuko litzaizuke jakitea? Honelako haurrak? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot). Bueno hauek dira plastikozkoak baiña benetazko haurrak? Haur jaioberriak? Nondik irteten dira? Nondik datoz?

H: Zolu batetik (esaten du ziurtasunez).

N: Nontik Nondik?

H: Zolu batetik (errepikatzen du pixka bat altuago).

N: Zoro batetik?

H: Ez zulo bat (esaten du altuago).

N: A zulo batetik. Nongo zuloa?

H: (Sorbaldarekin gora egiten du ez dakiela adieraziz).

N: Ez dakizu. Ez dira egoten amaren tripitan?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Orduan nondik datoz? Amaren tripitatik ezta?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Edo ez, ez datoz?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez. Bai? Nondik datoz haurrak? Zulo batetik esan duzu. Baiña ez dira egoten amaren tripitan?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai. Eta nondik irteten dira amaren tripitatik?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Nondik?

H: (Bere sabela ukitzen du).

N: Sabelean egiten dute zulo bat?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

H: Aha. Batzutan bai.

N: Eta beste batzutan?

H: Ez.

N: Ez. Eta beste batzutan nondik irteten dira?

H: Hemendik (bere sabeleko zilborra erakusten du).

N: Zilborretik?

H: Bai. Egiten dotza zulo handiagoa: eta gero irtetzen dira.

N: Aha. Aha. Eta: zuk badakizu nola egiten diren haurrak?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Nola sartzen dira amaren tripan, haurrak?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Gustatuko litzaizuke jakitea?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Ba bitu aitatxo eta amatxo asko maite direnean eta haur bat nahi dutenean ba haurra sartu egiten da sabelean. Eta bitu nik ekarri ditut argazki batzuk. Zer daude egiten?

H: Ematen musu bat (argazkia begiratzen dago).

N: Ematen musu bat. Eta zergatik?

H: Ze juango dela bere aita.

N: Zer?

H: Juango dela bere aita.

N: Nor juango da bere aita? Bere aitarengana?

H: Juango da aita amara.

N: A nora joango da aita?

H: Um erosketak egiten (barre egiten du).

N: Erosketak egiten joango da aita eta horregatik ematen dio musu bat. Agur maitea banoa (argazkiko gizonak esango balu bezala egiten dut). Eta zer iruditzen zaizu musu bat ematea? Ondo dago musu bat ematea?

H: Bai (esaten du ziurtasunez).

N: Bai. Aitatxo eta amatxo ematen dituzte musuak?

H: Bai. Amamari (irribarretsu dago).

N: Amamari ezpainetan ematen diote musua?

H: Ez ematen diote hemen (bere masaila seinalatzen du)

N: Hamen (nire masaila seinalatzen dut). Eta ama eta aitatxo ematen dute musua ezpainetan?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai. Bebai. Eta: zer daude egiten (bigarren argazkia erakutsi diot).

H: Ba dira ematen musua. (Eskumako eskua ahoan jarri du eta irribarretsu dago).

N: Ematen musua. Eta zer dira?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Zer dira bi neska?

H: Ez bi mutil (barre egiten du).

N: Bi mutil. Eta zergatik dauz bi mutil musu ematen, ezpaineta?

H: (Isilik gelditzen da). Ze bat badoa etxera.

N: Bat badoa etxera. Eta zer dira bi:, zer dira lagunak ala aitak? Bi aita?

H: Bi aita.

N: Bi aita direz. Uhu.

H: Nire aitagaz joaten da beste leku batera eta hori egitegoten da hor.

N: Aha. Nor egoten da hor? (Txapela duena seinalatzen du).

H: Hau.

N: Hori txapela duena. Uhu. Eta ia, zer iruditzen zaizu musu ematea?

H: (Isilik gelditzen da). Ematen doien dau musuak.

N: Ematen dau musua. Eta: Zer daude egiten? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: A be be ematen musua, bi nes ka!

N: Bi neska. Aha. Eta zergatik dauz musu bat ematen?

H: Ze bat badoa bere aitarekin.

N: Bat badoa bere...?

H: Aitarekin.

N: Aitarekin. Eta zer dira lagunak?

H: Bai.

N: Ala bikoteak dira?

H: Bikoteak (esaten du ziurtasunez).

N: Bikoteak uhu. Eta zer iruditzen zaizu bi neska musu ematea?

H: Aestastai de musu bat.

N: Zer?

H: Ematea ezpainetan musuak! (Irribarrea ateratzen zaio)

N: Ematea ezpainetan musuak bai ezpainetan dauz ematen musuak. Uhu. Ba oso ondo amaitu dugu. Txapeldun. (Bostekoak eskatu eta eman dizkit). Bagoaz gelara.

4M 08/26

(Txokoetan lan egiten egon da, bere izena esan dudanean korriketan etorri da niregana . Bidean galderak egingo dizkiodala azaldu diot. Gelan sartu garenean gelako gauzak ukitzen hasi da, dena begiratzeko eta jesartzeko eskatu diodanean jesarri da alde guztietara begiratu eta mugituz).

N: Zenbat urte dituzu?

H: Lau.

N: Lau urte?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Aha. Eta ia, zer zara neska edo mutila?

H: Mutilla (ziurtasunez esaten du).

N: Mutila eta zergatik dakizu mutila zarela?

H: Ze daukat pitilina. (Baxu esaten du eta gorputza makurtuta dauka).

N: Pitiliña daukazulako. Uhu, eta:: neskek zer izaten dute?

N: (Isilik gelditzen da eta eskumara biratzen du bere gorputza. Nik irudiak hartzen ditut laguntzeko). Etorri hona, hau zer da? (Neskaren irudia erakusten diot).

H: Neska.

N: Eta hau? (Mutilaren irudia erakusten diot).

H: Mutila.

N: Eta zergatik dakizu?

H: Ze bai, ze naiz listoa.

N: Ze bai ze zara listoa. Eta zergatik gehiago dakizu?

H: Ai ze ni badakit.

N: Uhu. Zergatik dakizu hau mutila dela? (Irudia erakusten diot).

H: Ze dauka hamen za. (Zakila seinalatzen du).

N: A: dauka hori, hori da pitiliña. Eta zergatik dakizu neska dela? (Neskaren irudia erakusten diot).

H: Potxolina (irudian dagoen neskaren alua seinalatzen du).

N: Aha. Potxolina. Aha. Eta orduan zu esan didazu neska zarela?

H: Ez mutila! (Oihukatzen du).

N: Ai, mutila barkatu. Zuk esan didazu mutila zarela. A ver, e ipini gona hau. (Gona erakusten diot).

H: Ez! (Esaten du haserre).

N: Ez duzu nahi ipini.

H: Da neska (esaten du haserre aurpegiarekin).

N: Hau da neska, hau gona da neskena. Izango da neskena.

H: Ez, ez dut nahi (esaten du haserre aurpegiarekin).

N: Mutilek ez dute gona jartzen.

H: (Buruarekin ezetz egiten du.)

N: Ez. A. Eta beno, ba utzi hor (hanken gainean uzten diot gona).

H: Peluka bez. (Ileordea erakusten diot eta haserre aurpegia dauka).

N: Peluka

H: Holan holan e:z (ileordearen alderantziz dagoela adierazten dago).

N: Itxaron itxaron itxaron. (Ileordea buruan jarri diot).

H: Holan ez (esaten du haserre aurpegiarekin).

N: Zer zara?

H: Ezer (esaten du haserre aurpegiarekin)..

N: Ezer? Itxaron.

H: Naiz mutila, eta mutila. Eta mutilak ez daukate hau (gona hartzen du).

N: Mutilak ez daukate hau. Baina...

H: Ezer. (Jostailuz beterik daukadan kutxari estalkia kentzen dio).

N: Tse tse tse tse tsere tse tse (estalkia berriro jarri diot). Egin behar dugu hau lehenengo. Hau egin behar dugu lehenengo.

H: Ez.

N: Ez duzu nahi jarri?

H: (Buruarekin ezetz egin du).

N: Xk nahi izan du e. Ez duzu nahi jarri?

H: (Buruarekin ezetz egin du, haserre aurpegiarekin).

N: Beno ba, ez dizut jarriko e. Ez dizut jarriko benetan. (Ileordea gainetik jarri dio eta ile luzea ukitzen hasi denean peluka onartu duela ikusita buruaren gainean utzi diot, gona bere hanken gainean jarraitzen du oraindik). Ile luzea badaukazu zer zara?

H: Neska:: (Esaten du haserre aurpegiarekin).

N: Neska zara, a bale. Bale bale. Eta ia nik orain atarako dizkizut gazak kutxatik... E ts, e ts (Kutxari estalkia kentzen saiatu da berriro). E e e ez izan tranpati (berriro saiatu da estalkia kentzen). Eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun edo ez, bai? A ver e, gustatzen zaizu atzalak margozte? (Azazkal-berniza erakusten diot).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, eta etxean atzazalak margozten dituzu?

H: (Buruarekin baietz egiten du lasaitasunez).

N: Nork margozten dizkizu atzazalak?

H: Izeko (Esan du lasaitasunez).

N: Izeko.

H: Bai (Buruarekin baietz esan du).

N: Eta gustatzen zaizu super-heroekin jolastea?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, jolasten duzu supe-heroekin etxean?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai. Eta gustatzen zaizu ezpainak margoztea? (Ezpain-margoa erakusten diot).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bebai. Uhu. Etxean margozten dituzu ezpainak?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai. Eta:

H: Ez ezpainak ez (lasaitasunez esan du).

N: Ezpainak ez dituzu etxean margozten?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Baina gustatzen zaizu ezpainak margoztea?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez zaizu gustatzen ezpainak margozt...

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Bai, baina esan didazu baietz.

H: Era broma.

N: Broma izan da? Orduan gustatzen zaizu ezpainak margoztea?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez?

H: Ez.

N: Ez. Gustatzen zaizu... Hau nor da (Hulcken panpina erakusten diot).

H: Hulck (irribarrea ahoan du).

N: Eta gustatzen zaizu Hulckekin jolastea?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, Hulckekin jolasten duzu etxean?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai. Eta: zuk patioan zertara jolasten duzu?

H: Futbolera.

N: Futbolera jolasten duzu? Eta futbolean, eta gero patioan ez duzu panpinak zaintzen? (Panpina erakusten diot).

H: Ez.

N: Ez? Eta ez zara karrotxoarekin ibiltzen? (Karrotxoa seinalatzen diot).

H: (Buruarekin ezetz adierazten du).

N: Baina gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin ezetz adierazten du).

N: Ez zaizu gustatzen?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Zergatik ez zaizu gustatzen?

H: Ze ez (Esaten du seriotasunez).

N: Ze ez. Eta: zein duzu gustokoen (futbol kromoak erakutsi dizkiot).

H: kromo (begiratzen ditu kromoak harrituta).

N: Frozenen kromoak ala futboleko kromoak?

H: Futboleakoa (esaten du lasaitasunez).

N: Futbolekoa. Kolekziñoa egiten duzu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai. (Kromoak lurrean utzi ditut).

H: Zergatik itxiten duzu hor?

N: Hor utziko ditudalako gero beste haur batzuekin hitz egin behar dudalako. Eta gauza bat, zuk badakizu salto egiten?

H: Bai.

N: Bai? A ver ia, badakizu hametik salto egiten? (Mahaia ukitzen dut).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? (Aulki batean igo eta ondoren mahaira igotzen da). A ver ia zelan egiten duzun salto.

H: Dago egiten eurie. (Leihora begiratzen du).

N: Bai eurie da.

H: (Mahaitik lurrera salto egiten du).

N: Uiba. Oso ondo. Eta: orduan esan dozun (ez diozu) beldurrik salto egitera. Eta ia, ohean zaudenean eta beldur zarenean zer egiten duzu, amets gaizto bat izaten duzunean, zer egiten duzu?

H: E, ez dakit.

N: Ez dakizu? Ez duzu amatxo eta aitatxo deitzen?

H: Bai.

N: Bai, amatxo eta aitatxo deitzen duzu. Eta kili kiliak izaten dituzu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Eta zakilean kili kiliak, pitilinean kili kiliak izaten dituzu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du eta beste alde batera begiratzen du lotsati).

N: Ez, ez duzu pitina ukitzen?

H: (Praketako kordelarekin jolasten hasten da urduritasunez)

N: Ez? Inoiz?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai. Eta azkura du daukazunean, pitilina ukitzen duzu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du eta praketako kordela tximurtzen dago urduri).

N: Ez, bez? Uhu. Eta ia, zu badakizu nondik datozen haurrak? Haur jaioberriak nondik datoz?

H: Tripitatik (esaten du ziurtasunez).

N: Tripitatik. Eta nondik irteten dira?

H: Tripitatik (esaten du ziurtasunez).

N: Tri...

H: Potxolinatik (esaten du bat-batean gogoratuko balu bezala).

N: Potxolinatik irteten dira. Eta nola egiten dira haurrak?

H: Hu (sorbaldearekin gora egiten du ez dakiela adieraziz).

N: Gustatuko litzaizuke jakitea?

H: Bai (esaten du baxu).

N: Ez, bai. Bai. Ba bitu ba haurrak egiten dira, badakizu nola sartzen diren amaren tripitan?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Amaren tripitan ez dakizu. Ba bitu aita eta ama asko maite direnean, sartzen dira amaren tripitan. Ta bitu ni badauzkat hiru argazki erakusteko. Baina egon behar zara adi, e. A ver.

H: Xi in argazkia er e bebai.

N: Zer?

H: Xri bebai, i ira it irakurri diozu.

N: Bai Xri bebai erakutsi dizkiot. A ver e, zuk esan behar didazu ia zer dauden egiten. (Lehenengo argazkia erakutsi diot). Zer daude egiten?

H: Musukatzen.

N: Musukatzen, eta zergatik dauz musukatzen?

H: Ze maite direz.

N: Maite direz. Zer iruditzen zaizu?

H: Ondo.

N: Ondo iruditzen zaizu. Ta begira (bigarren argazkia erakutsi diot).

N: Zer daude egiten?

H: Beste mutsu bat.

N: Beste musu bat ematen. Eta zergatik dauz musu bat ematen?

H: Ze maite direz bebai.

N: Maite direz bebai. Ta zer dira?

H: Mutilak.

N: Bi mutil. Uhum. Eta zer iruditzen zaizu bi mutil musu ematea, ezpainetan?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez zer?

H: Ez.

N: Ez, ez dago ondo?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez. Zergatik? Bi mutil ezin dute ezpainetan musu eman?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez? Uhu. Txarto dago?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai. Eta ia, zer daude egiten? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: Musukatu.

N: Musukatzen. Eta zergatik dauz musukatzen?

H: Ze maite direz.

N: Maite direz.

H: Hau ez dit gustatzen neska eta neska.

N: Hau ez zaizu gustatzen neska eta neska direlako? Uhu. Eta ezin dute neskak musuak eman ezpainetan?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez? Zergatik?

H: Ze ez.

N: Ez dute egin behar?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez. Ba oso ondo amaitu dugu txapeldun (bostekoak eskatu dizkiot eta eman dizkit). Bagoaz gelara.

H: ta pintau (azazkal-berniza seinalatzen du).

N: Zer nahi duzu pinta?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? (Atzazal-berniza ireki dut). Ta ezpainak nahi dituzu margotu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez? Ezpainak ez.

H: X pintatu da ezpainak?

N: Ez.

H: Ni bez. Ez dut nahi.

(Atzazal margotzen nago).

N: Orduan izeko margotzen dizkizu? A ver bestea (eskumako eskua eskatzen diot).

H: (Eskumako eskua ematen dit).

N: Bestean bebai. (Atzamar bat falta zaio).

(Atzazalak margotu eta gelara joan gara).

4M 09/17

(Txokoetan lan egiten egon da eta nirekin geroago joango zela esan dit. Geroago berriz esan diot nirekin etortzeko, baina beste lagun batekin joan nahi zuela esan dit. Hortaz lagun batekin eta berarekin gelan sartu gara, bidean zer egingo nuen azaldu diet. Lagunari gelara joateko eskatu diot, bidetik azaldu diodan bezala, eta eskerrak eman dizkiot laguntzeagatik.

Haurra gelara sartu denean gelan zegoen ispilu batean jekuak eta plantak egiten hasi da. Jesartzeko eskatu diot eta jesarri egin da. Aulkian alde batera eta bestera mugitzen egon da inguruan zegoena arakatuz).

N: Zenbat urte dituzu zuk?

H: Lau.

N: Lau sardina bakalau.

H: (Irribarrea ateratzen zaio).

N: Eta zer zara neska ala mutilla?

H: Mutila.

N: Mutilla? Eta zergatik dakizu mutilla zarela?

H: Um porque... (Isilik gelditzen da). No me acuerdo (esaten du urduri eta lotsa aurpegiarekin).

N: Ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ia, nik erakutsiko dizkizut bi argazki e.

H: A ver que tiene je (barre egiten du).

N: Hau zer da? (Neskare irudia erakutsi diot).

H: Neka (esaten du irribarretsu).

N: Eta hau? (Mutilaren irudia erakutsi diot).

H: Neka (esaten du irribarretsu).

N: Biak dira neskak?

H: Bai (esaten du ziurtasunez).

N: Eta zergatik daki. Biak dira neskak.

H: (Irudiak begiratzeko jarraitzen du).

N: A ver e begiratu ondo.

H: Hau da mutilla (mutila seinalatzen du) eta hau neska (neska seinalatzen du).

N: A. Eta zergatik jakin duzu hau mutilla dela?

H: Um. Porque lo he visto bien.

N: Zer ikusi duzu?

H: Que tiene el pitilin.

N: Honek deko pitilina eta horregatik mutila da, eta honek zer deko? (Neska seinalatzen dut).

H: Ipurdia bakarrik.

N: Ipurdia? (Alua seinalatzen diot).

H: Bai.

N: Hau alua da e. Neskek alua daukate, potxolina (isilik dago ahoa zabalik neskaren irudia begiratzeko dago). Eta ia nik aterako ditut gauzak kutxatik eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen bale? A ver.

(Hiru urteko haur bat ireki du atea).

N: Itxi atea mesedez.

H1: Zer zazu egiten.

N: Itxi atea mesedez, jolas batzuk egiten gauz (erantzun diot hiru urteko haurrari). A ver ia e (hiru urteko haurrak itxi du atea), gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal-laka erakutsi diot).

H: Ez (esaten du ziurtasunez).

N: Ez ia. Gustatzen zaizu super-heroekin jolastea? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot).

H: Bai (esaten du ziurtasunez eta lasaitasunez, bi super-heroiak begiraten dago).

N: Bai? Gustatzen zaizu ezpainak margoztea? (Ezpain-margoa erakutsi diot).

H: Ez (esaten du lasai eta ziur).

N: Ez zaizu gustatzen? Zergatik?

H: Ez dakit (burua alde batera eta bestera mugitzen du, ezpainak gogortuz eta sorbalda igoz).

N: Ez dakizu. Gustatzen zaizu Hulckekin jolasten? (Hulcken panpina erakutsi diot).

H: Bai (poztasun aurpegia dauka).

N: Bai. Gustatzen zaizu: ia gauza bat zuk patioan zertara jolasten duzu?

H: Futbolera.

N: Futbolera jolasten duzu? Eta panpiñak zaintzen dituzu? Honelako panpiñak zaintzen dituzu? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot).

H: Ez.

N: Ez? Eta ez zara ibiltzen karrotxoarekin? (Karrotxoa ukitu dut hura urrera eta atzera mugituz).

H: E:z.

N: Zergatik?

H: Ez takit (erantzuten du ziurtasunez).

N: Ez dakizu? Aha.

H: Orain X etorri behar da.

N: Orain?

H: (Aulkitik altxatu da).

N: Ez ez ez itxaron. Xk ezin du entzun eta ezin du kutxa hau ikusi e. (Kromoak eskuan hartu ditut). Zein kromo gustatzen zaizkizu gehien?

H: (Futboleko kromoak aukeratu ditu horiek ukituz).

N: Futboleko kromoak, aha. Eta Frouzenenak ez zaizkizu gustatzen?

H: Ez (esaten du ziurtasunez).

N: Ez. Aha. Eta badakizu mahaitik salto egiten?

H: Bai.

N: A ver ia.

H: (Aulki bat hartzen du eta mahai gainean igotzen da. Igotzen lortzen duenean salto egiten du).

N: Uiba. Hegan egiten duzu e. Super-man bezala. Eta ia, orduan ez daukazu beldurrik salto egitera. Eta ohean (kutxa barruan dagoena begiratzen du), eta ohean zaudenean eta izugarrizko beldurra daukazunean, zer egiten duzu?

H: Ba ezer.

N: Ezer?

H: Ez daukat beldurrik.

N: Ez daukazu beldurrik? Baiña beldur handia daukazunean norbait deitzen duzu? Amatsu eta aitatsu deitzen duzu?

H: Ba bai. (Aulkiarekin jolasten dago).

N: Bai. Ni bebai e, ni bebai. Ia, eta kili-kiliak izaten dituzu?

H: Ez. (Irribarrea ateratzen zaio).

N: Ez?

H: Bai (irribarrea ateratzen zaio).

N: Eta kili-kiliak sabelean izaten dituzu?

H: Um, ez.

N: Bai. Eta hametik (kokotsa azpian seinalatzen diot nire kokots azpia ukituz)?.

H: Ez (esaten du irribarretsu).

N: Ba:i, tranpati. Eta zakilean kili-kiliak izaten dituzu?

H: E:z (aulkiarekin jolasten dago urduritsu).

N: Pitiliñean? Ez eman buelta (aulkian atzera begira gelditu da eta aulkiarekin jolasten jarraitzen du). Pitilinean zakilan e kili-kiliak izaten dituzu.

H: E:z (esaten du tonu arduragabea).

N: Pitiliña ukitzen duzu?

H: E:z (esaten du lurrera begira eta hankak mugituz).

N: Ez duzu pitiliña ukitzen?

H: E:z.

N: Ez zaizu gustatzen?

H: Zer? (Aurpegira begiratzen dit).

N: Pitiliña ukitzea?

H: Ez. Rahi (eskuak ahoan ditu eta eskuekin jolasten dago).

N: Ez zaizu gustatzen pitiliña ukitzea?

H: E:z (esaten du ziurtasunez).

N: Bitu nik galdera batzuk dauzkat. Badakizu nondik datozen haur jaioberriak?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez dakizu nondik datozen haur jaioberriak? Honelakoak baina plastikozkoak ez direnak e, benetazkoak. (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot). Nondik datoz? (Aulkiarekin jolasten dago).

H: E: (Pentsatzen dago).

N: Ez dakizu?

H: U. (Buruarekin baietz esaten du).

N: Nondik datoz?

H: E teka.

N: Non? Amatsuren tripitatik? (Aulkiarekin jolasten jarraitzen du).

H: (Buruarekin baietz esaten du. Urduri dago eta aulkian mugitzen hasten da).

N: Baina ez mugitu. Bestela.

H: X noiz dator?

N: Orain etorriko da. Bi galdera geratzen zaizkit, eta gero hau erakutsi behar dizut (argazkiak seinalatu dizkiot) eta X etorriko da. Tripitatik irteten dira.

H: Bada ta: aja (barre egiten hasten da).

N: Nondik datoz haurrak? Tripitatik.

H: Ha.

N: Eta nondik irteten dira?

H: Um. Alutik.

N: Alutik, eta ia. Nola sartzen dira amaren tripitan?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ez dakizu?

H: U (buruarekin ezetz esaten du).

N: Gustatuko litzaizuke jakitea?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Ba aita eta amatsu asko maite direnean sartzen dira. Sartzen da amatsuren tripitan. Eta ia, erakutsiko dizkizut hiru argazki baiña egon behar zara adi e. Ia zer daude egiten? (Lehenengo argazkia erakutsi diot).

H: Um. Musu ematen.

N: Eta zergatik dauz musu bat ematen.

H: Ez dakit (sorbaldarekin gora egiten du).

N: Ez dakizu? Zer dira?

H: Neska eta mutila.

N: Neska eta mutila dira. Uhu. Eta zer iruditzen zaizu musu ematea? Neska eta mutila.

H: Um. Ba ondo.

N: Ondo iruditzen zaizu. Ia hau e. (Bigarren argazkia erakutsi diot). Zer daude egiten?

H: Musu ere.

N: Eta zer dira?

H: Mutilla eta mutilla (argazkia begiratzen dago).

N: Eta zergatik dauz musu bat ematen?

H: Pt bak dakit (sorbaldarekin gora egin du ez dakiela adieraziz).

N: Lagunak ala bikoteak dira?

H: Lagunak (esaten du ziurtasunez).

N: Lagunak? Eta ezin dira izan bikoteak?

H: Badakit.

N: E?

H: Puez dakit.

N: Ez dakizu. Aha. Hamen zer daude egiten. A ver ia (hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: Musu ematen ere.

N: Eta zergatik dauz musu bat ematen.

H: Bata: maite direlako guz (esaten du ziurtasunez, baina urduri egonda).

N: Maite direlako.

H: Hul (eskuak ahoan ditu eta urduri dago).

N: Ta zer iruditzen zaizu.

H: Ba ondo.

N: Ondo. Zer dira?

H: Neska eta neska.

N: Neska eta neska, eta dauz musu ematen, bi amatsu izango dira?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai. Oso ondo egin duzu X. Etorri txapeldun.

(...)

N: A ver ia. Zenbat urte dituzu?

H: Lau.

N: Lau. Lau esan zenidan gainera. Eta zer zara neska ala mutila.

H: Mutilla::

N: Mutilla zara ezta? Eta ia eta ni... (Kutxatik ileordea hartu dut). Peluka hau jartzen badizut.

H: (Haserre aurpegia jartzen du eta ileordea burutik kentzeko keinuak egiten ditu).

N: Bakarrik, bale ez dizut ipiñiko e. Bakarrik bitu (ileordea buruan utzi diot baina kendu du eta eskuetan dauka).

N: Gona hau (gona hartzen dut eta bere hanketatik sartzeko keinua egiten dut) hamentxe jartzen badut (gona haserre aurpegiarekin hartu egiten du). Ez dizut jarriko ez dizut jarriko horrela (hanken gainean uzten dut). Eta hau peluka holantxe (buruan jartzen diot).

H: Ez jarri (ileordea burutik kentzen du eta gona hanketan du).

N: Ile luzea, bale ez dizut jarriko ez dizut jarriko (ileordea jarri egiten diot). Ez ez ez ez dizut jarriko (haserre aurpegiarekin burutik kentzen du), bale itxaron itxaro, ez dizut jarriko (Ileordea buruan jartzen diot) horrela e...

H: Um: (Esaten du haserre aurpegiarekin).

N: Eta ile luzea badaukazu, zer zara?

H: Neska.

N: Neska zara. Aha. Ba hori da. Ba oso ondo. Ta ez zaizu gustatzen neska izatea?

H: (Buruarekin ezetz esaten du gona eta ileordea lurrera botatzen dituen bitartean).

N: Zergati:k?

H: (Isilik gelditu da niri begira eta aulkitik altxatuta dago, joateko prest dagoela adieraziz).

4N 11/19

(Txokoetan egon da eta poz-pozik etorri da bere izena esan duenean. Eskua eman dit eta zer egingo genuen azaldu diot. Aulkian jesartzeko eskatu eta jesarri da).

N: A ver ia, zenbat urte dituzu?

H: Lau.

N: Lau, sardina bakalao.

H: (Irribarrea ateratzen zaio).

N: (Irribarrea ateratzen zait). Eta zer zara neska ala mutila?

H: Nes.

N: Itxaron itxaron (mugikorra ukitzen dut). Itxaron ez dakit ze ordu den... A bai, bai bai. Laurden gutxigo. Zer zara?

H: Neska (esaten du ziurtasunez).

N: Neska zara. Eta zergatik dakizu neska zarela?

H: Ze, ze deko ille lburra.

N: Ule laburra daukazulako. Uhu, uhu.

H: Ta bitu nik ekarri ditut bi irudi. (Bi irudiak ateratzen hasten naiz baina irudiak dauden goman Hulck gelditzen da oratuta). Uepa uepa uepa hau zer da? Hau zer da? (Neskaren irudia erakutsi diot, eta mutilaren irudia neskaren irudiaren atzean gelditu da pegatuta). Hau pegatu egin da.

H: Zergatik e amarre da?

N: E?

H: Zergatik amarre da hori? (Irudiak zintzilikatzeko daukaten goma elastikoa seinalatu dit).

N: A gero Xrenak direlako eta Xak uzten dituelako atean. Hor eskegita (atea seinalatzen diot).

H: A (burua altxatzen du eta goitik behera astiro mugitzen du).

N: Horregatik. Hau zer da? (Neskaren irudia seinalatu diot).

H: Neska (esaten du ziurtasunez).

N: Eta hau? (Mutilaren irudia seinalatu diot).

H: Gizona.

N: Gizona. Eta zergatik dakizu hau neska dela (neskaren irudia seinalatzen dut).

H: (Neskaren burua begiratzen dago) Ze dekoz koletak.

N: Eta hau zergatik dakizu mutila dela?

H: (Mutilaren burua begiratzen dago) Ze deko ile laburra.

N: Ile laburra daukalako. Eta hobek zer deko hamen? (Neskaren alua seinalatu dut).

H: Txotxola (esaten du baxu).

N: Txotxola. Eta hau? (Mutilaren zakila seinalatzen dut).

H: (Isilik gelditzen da).

N: Honek zer de...

H: Pitiliña (esaten du eskua ahoan sartuz).

N: -ko. Pitiliña eta txotxola uhu. Oso ondo. Ta:: zu esan didazu neska zarela ezta?

H: Bai (esaten du ziurtasunez).

N: Baina ia nik korbata bat jartzen badizut. Nire aitaren korbata jartzen badizut (gorbata bilatu eta jartzen diot) eta nire aititeren txapela jartzen badizut (txapela hardtu eta ipini diot), zer zara?

H: Gizona (barre egite du).

N: Gizona zara. Uhu.

H: Uhu (barre egiten du).

N: Ia.

H: Ta zure aititeren txapela zergaitik da?

N: Beitu nire aititeren txapela (txapela berriz hartu eta erakusten diot).

H: Hu.

N: Gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai.

H: Eta zergaiti zure aitite non dau?

N: Nire aitite Salamancan.

H: Ala. Eta zu non bizi zara?

N: Ni hamen.

H: Ala, eta joaten zara Salamancara?

N: Umn gutxitan. Oso gutxitan.

H: Ba ni asko nire etxera.

N: Bai? Aititeren etxera zoaz?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Ze ondo. Ta ondo portatzen zara aititeren etxe...?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, pozten naz. Bitu ba orain aterako ditut gauzak hametik eta zuk esan behar didazun gustatzen zaizun edo ez, bai? (Kutxa seinalatzen diot).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Gustatzen zaizu:... atzazalak margozte? (Azazkal-laka erakutsi diot).

H: Bai (Esaten du ziurtasunez).

N: Bai, aha. Gustatzen zaizu: super-heroekin jolastea? (Super-heroiak erakutsi dizkiot).

H: Bai (buruarekin baietz esaten du).

N: Bai. Haukin jolasten duzu? Etxean jolasten duzu, horrelakoak dituzu etxean?

H: Dekotaz igualak.

N: Igualak dituzu?

H: Bai (buruarekin baietz esaten du).

N: Ez dakit ni e., ziur?

H: Es que hona ezin dodaz ekarri ze horrek direz txikitxu.

N: Baina igualak direz?

H: (Buruarekin baietz egiten du, baina ez oso ziur).

N: X ez dakit ni e. Galdetuko diogu amatxori. Ez esan gezurrik e. Ez esan gezurrik, ez daukazu honelakorik etxean.

H: (Irribarrea ateratzen zaio eta ezetz esaten du).

N: Ah, ez. Ba ez esan gezurrik. Eta gustatzen zaizu jolastea honekin?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai. Eta zer nahiago duzu, margozte, e: atzazalak margozte... (Azazkal laka eta superheroak erakusten dizkiot).

H: (Azazkal laka seinalatzen du).

N: Ez, hau margozte? Eta: gustatzen zaizu ezpainak. (Ezpain-margoa jauzi zait). Ai ama.

H: Jauzten jatsu (irribarrea ateratzen zaio).

N: Bai. Ezpinak margozte gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai, ta etxean margozten dituzu?

H: Bai deko amak.

N: Amak deko.

H: Berak margozten ditu.

N: Eta zuri margozten dizkizu?

H: Ni niri ez (esaten du lasaitasunez).

N: Ez?

N: Baina gustatuko litzazuke margozte?

H: (Buruarekin baietz esaten du). Bai.

N: Ta hau badakizu nor den? (Hulcken panpina erakusten diot).

H: A:: (Irribarrea ateratzen zaio).

N: Hori nor da?

H: (Sorbalda gora egiten du ez dakiela adieraziz eta ahoa beherantz okertzen du).

N: Badakizu nor den?

H: (Sorbalda gora dauka ez dakiela adieraziz eta ahoa beherantz okertuta dauka).

N: Ez dakizu, ezta?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Eta gustatzen zaizu honelako panpinekin jolastea?

H: (Barre egiten du eta buruarekin baietz esaten du).

N: Bai.

H: Zelango aurpegi motza! (Esaten du irribarretsu).

N: Bai (barre egiten dut). Bai.

H: Da enorm (eskuekin Hulck oso handia dela adierazten du).

N: Eta zu patioan zertara jolasten duzu?

H: E: Xgaz jolasen frontoian egon gara (beheko pisua seinalatzen du).

N:Frontoian egoten zarie baina zertara jolasten duzue?

H: Egon gara jolasten matagas (oihal handi bat da).

N: Mantagaz egon zarie jolasten. Eta euria egiten ez duenean zertara jolasten duzu?

H: E ba bizikletan (irribarra ateratzen zaio).

N: Bizikletan. Eta gustatzen zaizu: futbolean jolstea?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai futbolean jolasten duzu.

H: Nire lehengusuegaz jolasten dut.

N: Bai? Baina normalean patioan jolasten duzu futbolera?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez. Normalean ez.

H: Eta panpinak zaintzea gun zaintzea gustatzen zaizu?

N: Bai.

H: Bebai panpinak zaintzea.

N: Bai.

N: Ta horrelako karrotxoetan ibiltzea gustatzen zaizu? (Karrotxoa hurbiltzen diot).

H: Uhu (buruarekin baietz esaten du).

N: Bai?

H: Hon ipinten dozu eta ibiltzen dozu. (Nenukoak karrotxoan ipintzeko lekua seinalatzen du).

N: Hori da. Eta normalean patioan honekin jolasten duzu? (Haurra eta karrotxoa ukitzen ditut).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai. Karrotxoagaz ezta?

H: Honegaz (karrotxoa seinalatzen du).

N: Bai.

H: Igon in dozu.

N: Zer?

H: Igo dozule. (Patiotik igo dudala esaten dago).

N: Bai. Bai igo dut. Eta: ia, zer gustatzen zaizu gehien. Ze kromo gustatzen zaizu gehien? (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).

H: E:

N: Hauek ala hauek?

H: (Frozenenak seinalatzen ditu).

N: Frouzenenak?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Eta futboleko kromoak gustatzen zaizkizu?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bebai? Baina zein gustatzen zaizu gehien?

H: Gehiau (Frozenenak ukitzen ditu).

N: Hauek. Aha. Eta ia badakizu salto egiten?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Eta mahaitik salto egiten badakizu? (Mahaia seinalatzen diot).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: A ver ia igon mahaira.

H: (Mahaira igotzen da).

N: Behera hona bale? (Ezer ez dagoen lekura salto egitea eskatu diot lekua seinalatuz).
Salto egiten badakizu?

H: (Salto egin du).

N: Oso ondo: Orduan ez dizu beldurrik ematen salto egitea ezta?

H: Ez.

N: Ez, eta gabean amets gaiztoa izaten baduzu ohean zaudenean eta amets oso gaiztoa izaten duzunean zer egiten duzu?

H: Mobidu.

N: Mobidu horrela (eskuma eta ezkerrera mugitzen dut sorbalda).

H: Bai.

N: Eta ez duzu aitatxo eta amatxo deitzen?

H: Bai (esaten du oso baxu).

N: Bai aitatxo eta amatxo deitzen duzu. Ata ama: etorri mesedez (oihu egingo banu irudikatzen dut tonu baxuan). Eta kili-kiliak izaten dituzu?

H: Uhu (Barre egiten du).

N: Bai ezta? Eta aluan kili-kiliak izaten dituzu?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bebai (esaten du ziurtasunez).

H: Eta hemen (belauna ukitzen du).

N: Eta hortxe. Eta potxolina ukitzen duzu?

H: Ez (esaten du seriotasunez eta harridura aurpegiarekin).

N: Ez ez duzu ukitzen? Eta kili-kiliak izaten baduzu?

H: Bai (esaten du begirada finko mantenduz).

N: Potxolina ukitzen duzu? Bai. Eta gustatzen zaizu potxolina ukitzea?

H: Ez (esaten du seriotasunez eta kezka aurpegiarekin, burua arin mugituz eta mugimendu laburrekin).

N: Ez zaizu gustatzen. Aha. Ta amak zer esaten ditz zu poedo aitak potxolina ukitzen duzunean?

H: Ezer (esaten du tonu lasaian).

N: Ezebez ez? Aha. Eta ia, beste galdera bat. Zu badakizu nondik datozen. X (gorputza biratu eta leihora begiratu du). Badakizu nondik datozen haurrak, haur jaioberriak?

H: Nondik? (Eskuak belaunean jarrita hankak gurutzatuta dituelarik)

N: Zuk badakizu, ni galdetzen nau. Badakizu?

H: (Sorbalda altxatzen du eta ezpainak behera jartzen ditu indarrez, ez dakiela adieraziko balu bezala).

N: Ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Eta gustatuko litzaizuke jakitea?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Zuk nozbait ikusi duzu amatxo bat tripa handi batekin?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Ez duzu horrela amatxo bat (amaren tripa bat irudikatzen dut nire sabelean esfera handi bat daukadala irudikatuz) tripatxo handi batekin ikusi?

H: Ba, bai (esaten du ez oso ziur).

N: Bai, ezta?

H: Ez daki zein herrien.

N: Ez dakizu zein herrien. Holakoak (plastikozko Nenukoa hartu dut) bebeak baina be benetazkoa e hau da plastikozkoa, benetazkoak egoten dira amaren sabelean.

(Isiltasuna).

H: Baiya gorriek nire ardiek gorriek egingo deu beste ardi bet zurie berria.

N: A: eta ardi kumea hori non dago?

H: Xan (leku baten izena esaten du).

N: Xan baina nondik jaio da hori?

H: Amaxoren tripitatik.

N: Amaxoren tripitatik jaio egiten da.

H: Hori deko...

N: Ba haurrak behai jaiotzen gara amaren amaxoren tripitatik.

H: Baia deko gorritik kolorko tripa.

N: Karo tripa gorria dauka.

H: Bai. Ze deko umea.

N: Umea dauka. Eta amat ba amatxo ere amaxok ere tripitan izan zaitu zuri. Tripita barruan...

H: Nik tripitan.

N: zuk egon zara. Txikitan. Eta nondik irten zinen?

H: Ba um ez dakit zein egunetan.

N: Ez dakizu zein egunetan? Baina amaren tripita hau bada (Nire sabela erakutsi diot) nondik irten zinen?

H: E:

N: Hametik? (Zilborra erakutsi diot).

H: Ez.

N: Nondik? Zer egin zuen medikuak?

H: Sabelean moztu eta atera nintzen.

N: Sabela moztu eta atera ziñen. Oso ondo. Bai? Eta nola egiten dira haurrak? Nola sartzen dira amatsuren tripitan?

H: Ba, e ebagita tripean.

N: Ebagi egiten dute...

H: Eta sartzen dira.

N: Eta sartzen dira. Uhu. Ez dakit e nik uste dut horrela ez dela e? Gustatuko litzaizuke jakitea nola egiten diren haurrak?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Ba amaotxo eta aitatxo asko maite direnean elkartu egiten dira eta sartu egiten da haurtxo bat. Baina haur txikitxo bat horrela (Bi eskuekin borobil txikia irudikatzen dut atzamarrekin) eta gero hazi egiten da hazi egiten da hazi egiten da hazi egiten da eta handi dagoenean ya, (txalo bat ematen dut), kanpora irten behar da. Amaren sabeletik kanpo irten behar da.

N: Ta bitu nik ekarri ditut argazki batzuk. A ver e. Zer daude egiten? (Lehenengo argazkia erakutsi diot).

H: Musuak emoten (azgazkia poztasunez begiratzan dago).

N: Musuak ematen. Eta zergatik dauz musuak ematen?

H: Ze maite dotzie bata besteari.

N: Uha. Eta: zer iruditzen zaizu musu bat ematea nezpainetan?

H: Ondo.

N: Ondo iruditzen zaizu. Ta hauek (bigarren argazkia erakutsi diot). Zer daude egiten?

H: Musua emoten (argazkia begiratzen dago).

N: Eta zer dira?

H: Gizonak (esaten du ziurtasunez).

N: Gizonak. Eta zergatik dauz musua ematen?

H: Uha, ba bata besteari gure du e maite dotzelako.

N: Maite dotzelako. Eta zer iruditzen zaizu bi mutil musu ematea ezpainetan?

H: Ondo (esaten du tonu antsikabean) .

N: Ondo iruditzen zaizu (begietara begiratzen dut).

H: Uhu (barre egiten du).

N: Aha (barre txiki bat botatzen dut). Eta bitu zer daude egiten?

H: Musua emoten (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Eta zergatik dauz musua ematen?

H: Ze elkarrekin ba maite dotzielako bata besteari.

N: Bata besteari maite dotzie. Ta zer iruditzen zaizu musu bat ematea bi neska?

H: Ondo (esaten du ziurtasunez).

N: Ondo iruditzen zaizu? Bai.

H: Eta zergatik dekazu argazkiek musuak emoten?

N: Ba atara ditudalako. Ta pentze dot ondo egongo zirela erakustea.

H: A.

N: Gustatu zaizkizu argazkiak?

H: Hemen dauz igualak horrela. (Horri batean erakutsi dizkiodan hiru argazki berdinak daude, eta ikusi dituenean argazkiak berdinak direla adierazi dit).

N: Bai hor dauz igualak be bai. Baina txikian.

H: E txikiak.

N: Txikiak direz horiek. Oso ondo egin duzu (bostekoak eskatu eta eman dizkit). Oso egin duzu, primeran. Goazen lan egitera e.

4N 11/24

(Txokoetan lan egiten egon da eta bere izena esan dudanean poz-pozik etorri da niregana. Txokoan berarekin zegoen jendeari agur esan die poz-pozik. Bidean zer egingo genuen azaldu diot).

N: Zenbat urte dituzu zuk?

H: (Lau atzamar jartzen ditu).

N: Lau? Bat, bi, hiru eta lau.

H: Yia.

N: Eta zer zara neska ala mutila?

H: Neska: (Esaten du barre egiten).

N: Eta zergatik dakizu neska zarela?

H: Porque sí.: (Esaten du barre egiten).

N: ¿Cómo que porque sí? Hori zer da?

H: Porque llevo pendientes (belarria ukitzen du).

N: A, porque llevas pendientes.

H: (Barre egiten du).

N: Orduan, eres chica porque llevas pendientes.

H: Sí (esaten du barre egiten).

N: Aha, y a ver, a ver si me sabes decir. Este qué es o esta? (Mutila erakusten diot, neska ondoan izanda).

H: (Goitik behera begiratzen du, alua begiratzen gelditzen da eta burura zuzentzen du begirada). E chica. Chica (esaten du ziurtasunez bigarren aldiz).

N: Chica.

H: Chica.

N: Chica nor da?

H: (Neskaren irudia seinalatzen du).

N: ¿Esto es chica?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Y esto? (Mutilaren irudia seinalatzen diot).

H: (Mutilaren burua begiratzen dago) Chico.

N: Aha. ¿Y por qué lo sabes?

H: Porque esta lleva coleta (neskaren irudia seinalatuz) y esta no (mutilaren irudia seinalatuz).

N: Aha, esta lleva coleta y este no.

H: (Barre egiten du).

N: ¿Y esto qué es? (Mutilaren irudiaren argazkian agertzen den zakila seinalatzen diot).

H: Un pitilín (Barre egiten du).

N: (Barre egiten dut nik ere). Eta hau?

H: Pocholina: (Irribarrea ateratzen zaio).

N: Pitilín y pocholina. Aha, vale. Tú me has dicho que eres chica ¿No?

H: Sí.

N: Y si yo te pongo (kutzan korbata eta txapela bilatzen dago). La corbata de mi padre... A ver (gorbata jartzen diot). Y: la txapela de mi padre (txapela jartzen diot), ¿Qué eres?

H: (Isilik gelditzen da susto aurpegiarekin).

N: ¿Qué eres chica o chico?

H: (Isilik gelditzen da susto aurpegiarekin).

N: ¿Qué eres?

H: Chico.

N: Ahora eres chico.

H: (Geldirik geratu da eta tentsioan).

N: ¿No te gusta ser chico?

H: No.

N: ¿No por qué:?

H: (Isilik gelditzen da seriotasunez).

N: ¿Por qué no te gusta ser chico?

H: Ihu (barre txiki bat ateratzen zaio). Porque quiero ser chica.

N: Porque quieres ser chica. Mira, ahora te voy a enseñar cosas de la caja y tú me tienes que decir si te gustan o si no te gustan, vale?

N: ¿Te gusta pintarte las uñas? (Azazkal-laka erakutsi diot).

H: Sí (irribarrea ateratzen zaio).

N: Si te gusta. ¿Te gusta jugar con superhéroes? (Bi super-heroiak erakusten dizkiot).

H: Po hu (buruarekin ezetz esanez).

N: No te gusta. ¿Por qué no te gusta?

H: Porque son muy malos.

N: Porque son malos. Uhu. ¿Te gusta pintarte los labios? (Ezpain-margoa erakusten diot).

H: Si:

N: ¿Si?

H: Porque yo tengo uno aquí dos maquillajes.

N: ¿Dos maquillajes tienes?

H: De verdad.

N: ¿Sí? Que way.

H: a que bai.

N: ¿Sabes quién es este?

H: Hulck.

N: Hulck. ¿Y te gusta jugar con Hulck?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: No, ¿por qué:?

H: Porque es malo (esaten du lasaitasunez).

N: Porque es malo, uhu. ¿Y: en el patio a qué juegas?

H: A la cuerda.

N: A la cuerda... y juegas a fútbol?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: ¿No? ¿Y juegas a cuidar bebes?

H: Um (buruarekin baietz egiten du).

N: ¿Sí? ¿Con el carrito?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: ¿Sí? Y:

H: Pero solo en la calle.

N: ¿Solo en la calle? ¿Y aquí en el patio?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: ¿También juegas? Y: a ver a ver a ver... (Frozen eta futboleko kromoak hartu eta erakutsi dizkiot). ¿Qué cromos te gustan más?

H: Este (Frozenenak aukeratu ditu).

N: ¿Estos de Frozen? ¿Y los de futbol?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: ¿No te gustan? Uhu.

H: Pero estoy haciendo la colección de de los comos (cromos) de Fouzen.

N: De Frouzen, Qué bien. Qué bien, ¿Y la vas a terminar? ¿La estas terminando?

H: Sí sí.

N: ¿Sí?

H: Lo estoy ya cambia cambiando con mis a mi go:s.

N: A qué bien.

H: Así la acabo.

N: A ver si la acabas. ¿Y: sabes saltar?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: ¿Sí? ¿Y te atreves a saltar de esa mesa? (Gure ondoan dagoen mahaia seinalatu diot).

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: ¿No te treves?

H: Solo de la mesa que tengo yo en mi casa pa hacer cositas.

N: Solo de la mesa que tienes tú en tu casa, uhu. Pero desde ahi (mahaia seinalatzen diot) te da miedo saltar?

H: (Buruarekin baietz esanten dago).

N: Y otra pregunta: ¿Y cuándo estas en casa, estas en la cama y has tenido una pesadilla muy mala muy mala muy mala muy mala qué haces?

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Llamas a alguien?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: ¿No llamas a nadie? ¿No llamas a aitatsu y a amatsu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: ¿Qué haces, entonces?

H: Dormir (esaten du oso baxu).

N: ¿Dormir? Uhu, ¿Y: tienes kili kilis?

H: E: sí (Barre eginez esaten du).

N: Sí. Y: cuando tienes kili kilis en la txo en la potxolina, ¿te arrascas? (Irribarretsu dago, niri begira).

H: No (barre egiten du eskuak iztobdoan edukiz).

N: No te arrasacas. ¿Y no te tocas la pocholina?

H: No (esaten du barre egiten).

N: No, y: oye, ¿Tú sabes de dónde vienen los niños?

H: (Isilik gelditzen da pentsatzen).

N: ¿De dónde vienen los niños?

H: De la tripa de su ama.

N: De la tripa de su ama. ¿Y por dónde salen?

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿No sabes?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: ¿Y te gustaría saberlo?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Por la pocholina salen.

H: (Barre egiten du eskuak ahoan jarriz).

N: Nacen por la pocholina.

H: (Barre egiten du).

N: Hu, uhu.

H: (Barre egiten du).

N: ¿Y cómo y cómo se hacen los niños?

H: Pr: (Egiten du ahoarekin, ez dakiela adieraziz).

N: ¿Cómo cómo entran el la barriga de la ama? ¿De la amatsu?

H: Pr: (Egiten du ahoarekin, ez dakiela adieraziz). Ni idea (esaten irribarretsu).

N: Ez dakizu? ¿Ni idea? Gustatuko litzaizuke jakitea?

H: (Barre txiki bat irteten zaio).

N: ¿Te gustaría saberlo?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: ¿No? Y:m mira yo he traído tres fotos. A ver, voy a enseñartelo. ¿Qué están haciendo?

H: Darse un beso (argazkia begiratzen dago, aurpegi lasaiarekin).

N: ¿Y por qué se están dando un beso?

H: Pr (egiten du ahoarekin, ez dakiela adieraziz). Ni idea.

N: ¿Por qué crees que se estarán dando un beso?

H: No se:

N: ¿No sabes? ¿Tú por, ait aitatsu y ama se dan besos?

H: Sí... (irribarre egiten du)

N: En los labios.

H: í. (irribarretsu dago).

N: ¿Y por qué se dan besos en los labios?

H: A veces.

N: A veces. ¿Y por qué se dan besos en los labios? ¿No sabes por qué se dan besos en los labios?

H: No.

N: ¿No? ¿Tu amatsu le das besos?

H: Sí.

N: ¿Y por qué le das besos a amatxo?

H: Porque sí:

N: ¿Porque sí? ¿Y qué te parece que le de un beso? (Argazkia seinalatzen dut).

H: (Barre egiten du).

N: ¿Qué te parece?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Umn:

H: Ahí tienes otra cosa. (Kutxan dagoen ileordea seinalatzen du).

N: Ah sí. Ahora te la enseño. (Bigarren argazkia erakutsi diot). ¿Qué están haciendo?

H: Kandose un beso los dos chi:cos (esaten du eskua ahoan jarriz eta tonu lotsatian).

N: Se están dando un beso dos chicos. ¿Y por qué se estarán dando un beso?

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Tú qué crees que son pareja o que son amigos? ¿Qué serán?

H: No sé (esaten du oso baxu).

N: ¿No lo sabes? ¿Serán dos aitas dándose un beso?

H: (Sorbalda igotzen du ez dakiela adieraziz).

N: ¿Puede ser eso? No sabes. Uhum. ¿Y qué te parece que se den dos chicos un beso en los labios?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Benga badakizu.

H: (Isilik gelditzen da gorputza atzera botaz).

N: Venga ¿Qué te parece que se den dos chicos un beso en los labios?

N: Ez dakizu. Eta a ver e, la última foto. (Hirugarren argazkia erakutsi diot) ¿Qué están haciendo?

H: Dándose un beso dos chicas un beso: (Irribarretsu eta eskua ahoan duela lotsatuta balego bezala).

N: ¿Y por qué se dan dos chicas un beso?

H: Pues no sé (sorbalda igo egiten du).

N: ¿Dónde se lo está dando el beso?

H: No lo sé (sorbalda igo egiten du)..

N: ¿Dónde se están dando un beso?

H: No lo sé. (eskuak aulkian ditu eta aurpegia argazkitik kendu du).

N: En el labio:

H: Ya a.

N: ¿Y por qué se estarán dando un beso en el labio?

H: No sé (sorbalda igo egiten du)..

N: No sé. Uhu. Oso ondo. Ba oso ondo egin duzu. Amaitu dugu (bostekoak eskatu eta eman dizkit).

4N 12/10

(Nirekin etortzeko eskatu diot eta nirekin etorri da. Bidetik zer egingo genuen azaldu diot).

N: A ver ia, zenbat urte dituzu esan didazu?

H: Lau.

N: Eta zer zara, neska ala mutilla?

H: Neska.

N: Ta zergatik dakizu?

H: Ze mire ama e egin nau neska.

N: Zure amak egin dizulako neska. Aha. Eta, bai?

(Haur bat sartu egiten da gelara).

N: X berriro hemen?

(Gelara sartu egiten da, nahiz eta berak jakin orain gelan egon behar duela. Bere gelara joateko eskatu diot, elkarrizketa bat egiten gaudela eta gela itxita dagoela azalduz. X gelatik joan egiten da.).

N: Ta bitu nik bi argazki erakutsiko dizkizut, bi irudi. Hemen ditut bi irudi. Hau zer da? (Mutilaren irudia erakutsi diot).

H: A:

N: Zer da hau? (Mutilaren irudia erakutsi diot).

H: (Burua begiratu dio) Mutila.

N: Mutilla. U. Mutilla. Eta hau? (Neskaren irudia erakutsi diot).

H: (Burua begiratu dio) Neska.

N: Eta zergatik dakizu hau mutilla dela?

H: Ze mi ze X da mutilla eta nire ama eta mire aita e e dire mutilla (X bera ez den mutil baten izena da).

N: Nork egin du mutilla?

H: Nire ama eta mire aita.

N: Zu etxean hitz egiten duzu euskaraz ala gazteleraz?

H: A eugkaraz.

N: Bai ziur?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Ta orduan hau da mutilla X mutilla delako? (Mutil baten izena)

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bale oso ondo. Eta honek zer deko? (Mutilaren irudian mutilaren zakila seinalatzen dut).

H: A Pitilín (esaten du irribarretsu).

N: (Barre egiten dut) Eta honek? Zer deko hor. (Neskaren irudiaren alua seinalatzen dut).

H: (Isilik gelditzen da).

N: Zuk zer daukazu?).

H: Ez dakit.

N: Nola deitzen da hau?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ez dakizu?

H: Ez (esaten du seriotasunez).

N: Potxolina? Potxolina deitzen diozu zuk? (Argazkiko alua seinalatzen nago).

H: (Isilik gelditzen da).

N: Bai? Ez?

H: Bai (esaten du eskua ahoan sartuta).

N: Bai. Eta ia e orain hasiko naiz e erakutsiko dizut kutxa barruan bueno itxaron itxaron beste gauza bat egingo dugu lehenago. Bitu nik jarriko ditut nire aitaren korbata bat (gorbata jarri diot). Zuk lehen esan didazu neska zarela ezta?

H: Bai.

N: Eta nire aititeren gorra (txapela jarri diot). Zer zara?

H: Neska (esan du ziurtasunez eta txapela ukituz).

N: Neska zara? Baiña korbata bat daukazu, nire aitaren korbata daukazu eta gorra. Nire aitaren gorra daukazu jarrita. Zer zara neska ala mutila?

H: Neska (esan du ziurtasunez).

N: Neska oso ondo. Ba oso ondo oso ondo. Egia da neska zara nahiz eta itxaron e hemen daukazu ile bat (begian duen ile bat atzera bota diot).

N: Eta bitu nik hasiko naiz gauzak ateratzen hametik. Eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun edo ez, ea gustatzen zaizun edo ez. A ver ia, hau hau soberan dago (gorbata eta txapela ondotik kendu ditut). Gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal-margoa erakutsi diot).

H: Ez (esaten du ziurtasunez).

N: Ez. Ez zaizu gustatzen. Gustatzen zaizu... super-heroekin jolastea? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot).

H: Bai (esaten du bi super-heroiak poztasunez begiraturuz).

N: Bai gustatzen zaizu. Uhu. Etxean jolasten duzu hauekin?

H: Hí (esaten du irribarretsu).

N: Bai. Gustatzen zaizu... Ezpainak margoztea? (Ezpain-margoa erakutsi diot).

H: Ez (esaten du ziurtasunez).

N: Ez zaizu gustatzen?

H: Ez (errepikatzen du ziurtasunez).

N: Zergatik?

H: Ze mire ama e ez ez dakit.

N: Ez dakizu. Gustatzen zaizu... Hau badakizu nor den? (Hulcken panpina erakutsi diot).

H: Hulck (esan du poztasun aurpegiarekin).

N: Hau Hulck da. Eta gustatzen zaizu Hulcken moduko panpinekin jolastea?

H: Bai (esan du ziurtasunez).

N: Bai. Eta ia zuk...

H: Pero en casa tengo muñeco de Hulck.

N: Hulcken panpinak dituzu? Xenak ala zureak dira?

H: A X eta nireak.

N: A. Eta patioan zertara jolasten duzu zuk?

H: A super-man.

N: Super-manera jolasten duzu? Eta futbolean aritzen zara?

H: Bai.

N: Bai. Eta gustatzen... (Hitz egiten hasiko delaren plantak egin ditu). Bai esan.

H: Ba.

N: Eta gustatzen zaizu panpiñak zaintzea?

H: Bai.

N: Bai? Eta karrotxoarekin ibiltzea? (Karrotxoa seinalatu diot, eta aurrera eta atzera mugitu dut karrotxoa).

H: Bai (esaten du ziurtasunez eta lasai).

N: Bai? Ta: Zer nahiago duzu. Zein kromo gustatzen zaizu gehien? Hauek (Frozenen kromoak erakutsi dizkiot) ala hauek (futbolen kromoak erakutsi dizkiot)?

H: X le gusta estos (futbolekoak seinalatu ditu) y a mi estos (Frozenen kromoak seinalatu ditu).

N: Zuri gustatzen zaizkizu Frozenak?

H: Y X le fubol.

N: Eta zuri gustatzen zaizkizu futbolenak?

H: Si. Y X este y este (Frozen eta futboleko kromoak seinalatu ditu).

N: Bebai. Baiña zein zein da zuri gehien gustatzen zaizuna?

H: (Frozenen kromoak aukeratu ditu).

N: Hau (Frozenen kromoak hartu ditut).

H: Pero a X este le gusta.

N: Pero al al ak que más te gusta a ti cual es?

H: (Frozenen kromoak aukeratu ditu).

N: Frouzenenak. Aha. Eta badakizu salto egiten?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai?

H: Bai.

N: Hametik goitik salto egiten badakizu? (Mahaia seinalatzen diot). Bitu hametik goitik (mahaia seinalatzen diot berriro).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? A ver ia ia. (Aulkia bion artean jarri dugu mahaiaren ondoan hortik igo ahal izateko). Ea zelan egiten duzun salto. (Mahaira igo da).

H: (Mahai gainean salto egiten hasi da).

N: Salto egiten... E baiña lurrera a ver e.

H: (Lurrera salto egin du ziurtasunez).

N: Oso ondo: Orduan ez dizu beldurrik ematen salto egiteak.

(Irakasle bat sartu da gelara).

I: Zer? (Galdetu du irakasleak niri begira zer egiten nagoen jakingo ez balu bezala).

N: Ez, ez elkarrizketa nago egiten. (Irakasleari erantzun diot).

N: Itxarongo dugu e (esaten diot haurrari).

(Irakaslea joan egin da).

N: Orduan ez duzu beldurrik salto egitera?

H: Ez.

N: Eta ohean zaudenean eta beldur handia daukazunean amets gaizto gaiztoa izan duzulako...

H: Ez.

N: Zer egiten duzu?

H: A. Es que cuando yo me estoy le lelevantano con mi ama y con mi aita y con X me iba al a am mi habitación le la cama y y no me ha dao miedo.

N: A orduan X edo aitatxo edo amatxoren gelara zoaz lo egitera?

H: Bai.

N: Vas a dormir... Uhu. Y tienes kili-kilis?

H: No (esaten du ziurtasunez eta harrituta).

N: No tienes kili-kilis?

H: No (esaten du seriotasunez).

N: No se yo... No se yo.

H: (Barrez hasten da).

N: Eta gustatzen... te gustan las kili-kilis?

H: No (esaten du seriotasunez).

N: Uhu. No. Y tienes kili-kilis en la tripa?

H: Que no! (Esaten du haserre baina irribarrea ahoan izanda).

N: Eap. Uep (kili-kiliak egitera noala egin diot).

H: (Barrezka hasi da).

N: Bale ez dizut egingo ez dizut egingo. Y tienes kili-kilis en la potxolina.

H: (Barrezka hasten da) No: (Lotsa aurpegia dauka).

N: No?

H: No! (Esaten du seriotasunez).

N: ¿Y alguna vez te tocas la potxolina?

H: No (ahots tonua jaisten du eta seria jartzen da).

N: No?

H: No (esaten du lasai).

N: ¿Y cuándo te pica qué haces?

H: (Barrezka hasten da). Que mi me que mi ama mea me pone una cremita.

N: Una cremita. Eta ez zaizu ¿y no te gusta tocarte la potxolina?

H: No puando yo iba a hacer pis y no me limpiaba bien me picaba el culo y (Iribarre egiten diot) y mi ama me ha me ha puesto un una cremita.

N: Ze ondo. ¿Y no te gusta tocarte la pocholina?

H: No (esaten du lasaitasunez).

N: No bale. ¿Y: tú sabes de dónde vienen los niños?

H: No.

N: ¿Y te gustaría saberlo?

H: No (esaten du seriotasunez).

N: ¿No te gustaría saber de dónde vienen los niños?

H: No (esaten du seriotasunez).

N: ¿Nunca has visto a una madre embarazada? ¿Una madre con una tripita así (Sabel handia irudikatu dut besoak zabalduz) muy grande?

H: No (esaten du seriotasunez).

N: ¿No?

H: No: (Esaten du asperdura tonuan).

N: ¿De dónde vienen los niños que son así? (Plastikozko nenukoa erakutsi diot). ¿De dónde vienen? ¿Los niños de verdad?

H: De la tripa.

N: Aha. De la tripa, entonces sí lo sabes. Vienen de la tripa. ¿Y por dónde salen?

H: A por la tripa.

N: Salen por la tripa. ¿Por dónde por aquí por el ombligo? (Nire zilborra erakutsi diot)

H: Sí.

N: Salen por el ombligo, aha. ¿Y: cómo se hace un niño como entra dentro de la tripa?

H: No lo sé:

N: ¿Y te gustaría saberlo?

H: No (esaten du seriotasunez eta beste alde batera begira).

N: No te gustaría saberlo. Uhu. Oso ondo. Y ahora te he traído tres fotos. (Lehenengo argazkia erakutsi diot) Zer daude egiten? ¿Qué están haciendo?

H: A beso bat (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Un beso se están dando un beso. ¿Y por qué se están dando un beso?

H: Porque le quiere (esaten du irribarrea ahoan izanda)..

N: Porque le quiere. ¿Quién le quiere a quién?

H: A el chico (mutila seinalatzen du).

N: El chico le quiere a la chica. Uhu. ¿Entonces quién le está dando un beso?

H: Um el chico y la chica.

N: A se están dando un beso mutuamente. ¿Y por qué se besan?

H: Poque le gusta.

N: Porque le gusta. ¿Y qué te parece que le dé un beso en los labios?

H: A bien (Esaten du pentsatuta).

N: Bien te parece. A ver e. (Bigarren argazkia erakutsi diot) ¿Qué están haciendo?

H: (Barre egiten du) Un chico y un chico (barre egiten du) e le le está dando otro beso.

N: ¿Y por qué se están dando otros besos?

H: Porque le gusta (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Porque le gusta. Aha. ¿Y qué piensas que son pareja o que son amigos?

H: Son amigos (esaten du argazkia begiratzuz).

N: ¿Y pueden ser pareja?

H: Um sí (esaten du pentsatuta).

N: Sí también, ¿no?. Uhu. ¿Y qué te parece que se den un beso dos chicos en la boca?

H: Pero X se ha se ha echado en pelo moco de gorila.

N: Moco de pavo... Bota du buruan?

H: No de gorila! (Esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Moco de gorila se ha echado en el pelo uhu. ¿Y el otro qué tiene en la cabeza?
(Argazkia txapela duen mutila seinalatzen dut).

H: ¿Este? (Txapela duen mutila seinalatzen du).

N: Sí (buruarekin baietz esaten diot).

H: Un gorro.

N: Un gorro. ¿Y por qué se y: y qué te parece que se den dos chicos un beso?

H: Bien.

N: ¿Bien te parece?

N: (Hirugarren argazkia erakutsi diot) ¿Aquí qué están haciendo?

H: Una chica y una chica besos (esaten du irribarrea ahoan izanda)..

N: Besos. ¿Y por qué se están dando un beso?

H: Porque le gusta (esaten du irribarrea ahoan izanda)..

N: Uhu. ¿Qué te parece?

H: Bien.

N: ¿Te parece bien?

H: Sí (esaten du ziurtasunez).

N: ¿Dos chicas se pueden dar un beso en la boca?

H: Sí.

N: Sí. ¿Y qué piensas que son amigas o pareja? Dos amas. ¿Qué piensas que son dos amas o son lagunak?

H: una (esaten du ziurtasune).

N: ¿Una qué?

H: Una pareja.

N: Una pareja. Aha. Oso ondo. Ba oso ondo egin duzu X. Choca (bostekoak eskatu eta eman dizkit). Txapeldun.

4M 12/15

(Txokoetan egon da eta nirekin galderak erantzutera etortzeko eskatu diot. Pozik eskua eman dit eta nirekin etorri da. Bidetik nora eta zer egitera joango ginen azaldu diot).

N: Lehenengo hitzegingo dugu, bai? A ver, zu zer zara neska ala mutilla?

H: Mutila.

N: Mutilla.

(Hiru urteko bi haur, X eta X, sartzen da gelara marrazki bat uztera, eta marrazkia utzi ostean joateko eskatzen diet).

N: Orduan zuk esan didazu mutilla zarela. Mutilla zara?

H: (Buruarekin baietz esaten du irribarretsu).

N: Bai? Eta zergatik dakizu?

H: Ni naiz.

N: Zu zarelako?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Uhu, eta ia. A ver ia hau zer da? (Neskaren irudia erakutsi diot).

H: (Neskaren aurpegia begiratu du). Neska (esan du ziurtasunez).

N: Eta hau? (Mutilaren irudia erakutsi diot).

H: (Mutilaren aurpegia begiratu du). Mutilla (esan du ziurtasunez).

N: Eta zergatik dakizu hau neska dela eta hau mutilla dela?

H: Ze ni badakit (esan du irribarre bat ahoan izanda).

N: Badakizu. A ver ia zergatik? Agian ileagatik?

H: (Buruarekin baietz esaten du irribarretsu).

N: A ver. Batek zelan deko ilea?

H: Koletarekin.

N: Koletarekin.

H: Eta bestea e:: bakarrik ilea.

N: Motza.

N: Zuk etxean zelan hitz egiten duzu euskaraz ala gazteleraz?

H: E euskeraz.

N: Euskaraz hitzegiten duzu? Eta ia a ver e e e orduan zuk badakizu neska ala mutilla den... Zergatik dakizu neska hau neska dela?

H: Ze dauka koleta (esan du ziurtasunez).

N: Koleta daukalako. Eta hau? (Mutilaren irudia seinalatu diot). Mutilla da...?

H: Mutilla (esan du ziurtasunez).

N: Uhu. Bale. Oso ondo. Eta ia, zuk esan didazu mutilla zarela, ezta?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Nik hau ipinten badizut... itxaron, jarri hau (gona erakusten diot) bale momentu batean.

H: (Gona begiratzen dago irribarretsu).

N: Jarri gona ta ondo jantzi. A ver hau (eskumako hanka gonan sartu du) eta beste ankatxoa: (Ezkerreko hanka jantzi diot).

H: (Gona belaunetan dauka eta jesarrita dago).

N: Eta hau, altxatu ipurdia.

H: (Gona jarrita dauka).

N: Zuk gona bat jartzen baduzu (gona zuzen jarri diot). Uhu. Eta ile luzea badaukazu (ileordea jarri diot), zer zara?

H: Neska.

N: Neska zara?

H: (Buruarekin baietz esan du).

N: Aha. Aha, oso ondo. A ver ia, piozkatxo bat, listo, uep. (Gona eta ileordea kendu diot). Eta ia e: nik hasiko naiz orain kutxatik gauzak ateratzen eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen bai?

H: Bai.

N: A ver ia e. Ia gustatzen zaizun. Gustatzen zaizu atzazalak margozte? (Azazkal-laka erakutsi diot).

H: Ez (esan du aurpegian irribarrea izanda).

N: Ez zaizu gustatzen?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Zergatik?

H: Ze ez zait gustatzen.

N: Ez zaizu gustatzen. Ta txean ez dituzu margozten?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez. Gustatzen zaizu super-heroekin jolastea? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot).

H: Bai (bi super-heroi baten ezpata begiratzen dago).

N: Bai? Hauen modukoak (bi super-heroiak seinalatu dizkiot).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Uhu. Gustatzen zaizu: ezpainak margozte? (Ezpain-margoa erakutsi diot).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Zergatik?

H: Ze ez zait gustatzen.

N: Ez zaizu gustatzen. Uhu. Gustatzen zaizu: hau? (Hulcken panpina erakutsi diot).

H: Bai.

N: Hau badakizu nor den?

H: Hul.

N: Hulck. Aha eta gustatzen zaizu Hulckekin jolastea?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Uhu. Bale, ia: Eta patioan zertara jolasten duzu?

H: E: motorrak.

N: Motorragaz. Uhu. Eta patioan futbolean jolasten duzu?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez, ez duzu normalean jolasten futbolean. Eta bebeak zaintzen dituzu?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Normalean bai. Karrotxoekin jolasten duzu? (Karrotxoa seinalatzen diot).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Eta bebeekin?

H: Bai (esaten du ziurtasunez eta ahoan irribarrea izanda).

N: Bai. Eta ez dituzu karrotxoan eramaten?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez? Karrotxoan ez baiña bebeak bai. Ue. Eta ia (kromoak kutxan bilatzen ditut, Frozen eta futboleko kromoak hartu eta erakusten dizikiot) zein kromo gustatzen zaizu gehien?

H: (Futbolekoak seinalatu ditu).

N: Futbolekoak? Eta Frouzenenak ez zaizkizu gustatzen?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bebai? Baina gehien gustatzen zaizkizunak zeintzuk dira?

H: Hau (futbolekoak seinalatzen ditu).

N: Futbolekoak. Aha. Daukazu albuna, futbolen albuna?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Eta ia badakizu salto egiten?

H: Bai.

N: Eta hametik salto egiten badakizu? (Mahaia seinalatu dutt).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez?

N: Eta aulkitik salto egiten badakizu?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? A ver ia saiatu.

H: (Mahaian igo egiten da).

N: Bat bi eta (mahaitik salto egin du).

N: hiru. Uehe. Oso ondo oso ondo. Eta orduan ez daukazu beldurrik salto egitera, eta gabeen amets gaizto gaizta daukazunean eta beldurra badaukazu zer egiten duzu?

H: Ba deitu.

N: Deitu, nor deitzen duzu?

H: Ama.

N: Ama. Ama: deitzen duzu, amatsu etorri mesedez (ama deituko banu egiten dut eskuak ahoan jarriz). Bai? Eta zu badakizu nondik datozen haurrak?

H: (Isilik gelditzen da eta atea ireki da).

N: Itxaron e. (Ez da sartu inor atetik airearekin ireki da). Nola jaiotzen dira haur jaioberriak? Honelakoak? Bebeak, nondik jaiotzen dira?

H: Sabelatik.

N: Sabelatik jaiotzen dira. Baiña sabelean sabelean daude eta nondik jaiotzen dira? Sabelean egoten dira baiña non nondik jaiotzen dira? Zuk badakizu?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Nondik jaiotzen dira?

H: E ospitalean.

N: Ospitalean jaiotzen dira. Uhu. Eta amaren tripitatik irteteko nola irteten dira? Zer egiten du medikuak?

H: E kortau (zerbait mozten egongo balitz egiten du).

N: Zer zer korta?

H: Sabela.

N: Sabela? Sabela mozten du eta irteten dira haurrak?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Aha. Eta nola egiten dira haurrak? Nola sartzen dira amaren sabelean haurrak? Ez dez

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ez dakizu?

H: Bai.

(Hiru urteko haur batzuk sartu dira gelara marrazki bat uztera).

N: Bale benga (marrazkia erakutsi didate eta baimena eman diet sartzeko). Orduan esan didazu (atea itxi dute hiru urteko hurrek) nola jaiotzen diren haurrak? Haurrak jaiotzen dira tripitatik. Bai? Eta nondik ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez. Bueno esan duzu sabela mozten dutela. Eta nola egiten diren haurrak? Nola sartzen dira amatxoren tripitan?

H: Ez dakit.

N: Ez dakizu. Eta gustatuko litzaizuke jakitea?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Ba amatxo eta aitaxo asko maite direnean sartu egiten da “Xiu”.

N: Eta nik badaukat galdera bat zuk badauzkazuz kili-kiliak?

H: U bai (esaten du irribarretsu).

N: Bai. Eta non izaten dituzu kili-kiliak?

H: Hemen (kokots azpikoa seinalatzen du).

N: Hemen eta tripitan?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bebai. Eta zakila ukutzen duzunean zakilean kili-kiliak izaten dituzu?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bebai ezta? Eta ukutzen ikutzen duzunean pitiliña zer esaten dizu amatxo edo aitaxo?

H: E (sorbaldarekin gora egiten du ez dakiela adieraziz).

N: Ez dakizu. Eta ukitzen duzu pitiliña?

H: (Buruarekin baietz esaten du aurpegian irribarrea izanda).

N: Bai. Uhu. Eta nik badaukat beste galdera bat. Ia ezagutzen dituzun e. Ez bueno nik uste dut ez dituzula ezagutuko egia da ez dituzu ezagutuko ez dakit zertan nabilen.

N: A ver ia e, nik erakutsiko dizut argazki bat eta zuk esan behar didazu erantzun behar didazu bai? A ver. Zer daude egiten? (Lehenengo argazkia erakutsi diot).

H: E musua emoten (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Musu ematen. Eta zergatik dauz musu bat ematen?

H: Maite zai.

N: Maite?

H: Zait. Maite: dira.

N: Maite direlako ezta? Maite direlako. Eta zer iruditzen zaizu?

H: E: (Isilik gelditzen da).

N: Ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: Aita eta ama ematen dute musuak?

H: Bai (esaten du irribarretsu).

N: Eta hori zer dago ondo ala txarto dago?

H: Ondo.

N: Ondo dago. U. Eta hamen zer daude egiten (bigarren argazkia erakutsi diot).

H: E musu bat.

N: Musu ematen. Eta nortzuk dauz musu bat ematen?

H: (Sorbaldarekin gora egiten du ez dakiela adieraziz).

N: Ez dakizu, ez dituzu ezagutzen. Ni bez nik ez ditut ezagutzen. Ta zer dira?

H: E: (Isilik gelditzen da).

N: Bi neska direz?

H: Bi mutil (esaten du ziurtasunez).

N: Bi mutil. Ta zergatik dauz musu bat ematen?

H: Ez dakit.

N: Ez dakizu? Lagunak direlako?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Lagunak ematen dute ezpainean musuak?

H: Bai (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Bai u. Edo agian bikoteak dira?

H: E bikoteak (esaten du ziurtasunez).

N: Bikoteak dira, huhu. Eta hemen zer daude egiten (hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: E bete musu bat.

N: Beste musu bat dauz ematen eta zergatik dauz musu bat ematen?

H: E ze gustatzen dute.

N: Gustatzen dira. Huhu. Ze ondo. Eta zer iruditzen zaizu?

H: (Sorbalzarekin gora egiten du ez dakiela adieraziz).

N: Ez dakizu ezta? Bi neskek eman ahal dute musu? Ezpainetan?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai. Zuk ikusi duzu noizbit bi neska ematen musu ezpainetan?

H: X eta X (bi nesken izenak esan ditu).

N: X eta X. Baiña X eta X bi ama ikusi dituzu musu ematen ezpainetan?

H: Ez (Esan du gorantz begira).

N: Uhu. Oso ondo. (Bostekoak eskatu eta eman dizkit). Ba oso ondo egin duzu e amaitu dugu. Oso ondo egin duzu txapeldun. Goazen gelara.

Lau urteko gelako taldeko elkarrizketak: D gela

(Korrora etortzeko eskatu diet, denak jesarrita zaudela zer egingo genuen azaltzen hasi naiz).

N: Gauza bat egingo dugu... (Haurrak haien artean hitz egiten daude). Egingo ditut galdera batzuk eta bakarrik eskatuko dizuet gauza bat.

I: Entzun.

N: Eskua altxatzea gauzak esan behar esan behar badituzue, bale.

I: Itxaron e:

N: Bai?

I: Sara gauzatxo bat. X e lore sorta baldin badauka eskuan ezin ditu gauzak ondo egin.

N: Hu. Zer egingo dugu? Gordeko dizut han? Han utziko dut?

I: Utziko dizkizut nik han goin eta gero eman?

← (Buruarekin baietz esaten du).

I: Bai? Ekarri. Etorri. (Loreak eman dizkio eta jesarri da).

→ Lake dizuz.

N: A ver ia e. Ni nahi dut jakin nolakoak diren neskak.

I: Oso ondó.

N: Nolakoak dira neskak?

I: A ver.

→ Handiak txikiak...

→ Potitak.

I: Ez! Hitz egin nahi duenak esan dau eskua altxa. Begira (“Minium”, marrazkidun pertsonai bat, seinالاتu du. Marrazki horretan “Minium” bat agertzen da isilik egon behar dela adierazten). Eskua altxatu hitzegiteko nor da hau?

N: X (X eskua altxatuta dauka eta txanda pasatu diot).

←→ “Minium”.

N: Ba a ver Xk zer esan du?

→ E: txikiak ertaiñak.

N: Politak.

← Eta guapoak.

N: Politak, txikiak, ertaiñak eta guapoak (esan dudana momentuan idatzi dut orri batean).

→ Eta

N: Eta handiak.

→ eta handiak (esaten dute bi haur).

I: Ezarri zaitez (esaten dio “handiak” esateko altxatu den haurrari).

I: Iezarri zaitez.

← Eta amak handiak.

N: Itxaron e altxatu eskua (orrian apuntatzen nagoela erakutsi diet).

I: Zure txanda denean.

(Xk, mutila, eskua altxatuta dauka).

N: Eta X zuk zer esaten duzu, ze zelakoak dira neskak?

I: Esan nahi duzuna (esaten dio Xri). E!

→ E::m::

I: A ver neskek.

N: Pentsatuta eduki behar duzu.

←→ (Haur asko batera hitz egiten hasten dira).

→ Las ticas que no che.

N: Zer.

→ Tatiene las chicas porque n:o te quiere mucho.

→ Sucasa::su casa:: (Oihuka hasten da).

(Xk eskua altxatuta dauka).

N: E e e: X pentsatu eta esango duzu. X nolakoak dira neskak?

I: A ver galdera bat egiten ari da Sara mesedez.

→ Polita (esaten du baxu txanda eman diodan haurrak).

→ (Xk eskua altxatuta dauka).

N: Polita. Xk dio polita. X...

→ E nik ya esan dut hori.

N: Bai. Egia da. Ezin da errepikatu. Saiatuko gara ez errepikatzen. X (txanda Xri ematen diot, berak eskua altxatuta dauka).

I: Politik esan dau Xk benga.

← Oso politik.

N: Oso politik. Baiña hori ya esan dugu e.

→ Hadiak, txikiak... Handiak eta...

N: E tsu tsu altxatu behar duzu eskua.

→ Ni dekot al txatuta.

N: X. Biña eze baiña egon zara hitzegiten. X nolakoak dira neskak?

→ U:

→ (Isilik gelditzen da).

N: Nola a ver ia nola ni zer naz, neska ala mutila?

←→ Neska.

N: Eta nolakoak dira ni moduko neskak?

→ Handiak.

N: Edo X moduko neskak?

→ Ni esan du:t, handiak.

N: A ver ia X, nolakoak dira? (Mutil bati galdetu diot).

→ Handiak eta txikiak.

→ Ya.

N: Handiak...

→ A ver ya esanda dago handiak (altxatu egiten da esateko).

N: Egia da berak ya esan du handiak. Beste gauza bat esan.

→ Ertaiñak.

N: Ertaiñak izan daitezke bebai.

→ Nik esan dut hori nik! (Oihukatzen du).

N: Bebai.

I: A ver X lasaitu zaitez! (Esaten dio oihukatzen dagoen haurrari).

N: Eta ia, ia nik badaukat galdera bat. Indartsuak izaten dira neskak?

←→ Ba:i. (Esaten dute asperdura tonuan).

→ Eta fortudoak.

N: Eta fuertudoak. Neskak...

→ Eta eta kantanteak.

N: Eta abeslariak dira. Abeslariak...

(Haur asko batera hitz egiten hasten dira).

← Eta gitarristak.

N: Eta gitarristak.

← Eta eta bi chicas.

N: Eta?

← Nik nahi dut gitarrista.

(Haur asko batera hitz egiten hasten dira).

N: Eta ia eta neskak politak izaten dira?

← Sa nik daukat gitarra bat.

I: Baiña zegaitik hitz egiten duzue denok batera? Ez dut ulertzen.

← Sara (esaten du oso baxu beste neska batek).

I: Bukatuko dugu buruko miñez eta nekatuta. X jesarri zaitez ondo.

N: Eta ia neskak politak dira?

←→ Ba:i (esaten dute asperdura tonuan).

N: Bai. Eta ausartak?

←→ Ba:i (esaten dute asperdura tonuan).

N: Bai? Orduan neskak dira politak...

I: A que hori esan du?

N: Nolakoak dira neskak?

→ Eta ere mutilak que les atacan a todos.

←Politak.

N: Politak. Orduan neskak dira politak, ertainak, izan daitezke handiak, gitarristak...

Eta mutillak orduan?

→ Oye:!(Esaten du haserre aurpegiarekin).

N: Zer dira?

←Txikiak...

N: Nolakoak dira?

←→ Berdiñak!

N: Berdiñak dira. Xk diño berdiñak.

→ E gitarristak!

(Haur asko batera hitz egiten hasten dira).

→ Nire aita da gitarrista. Aita egiten duen salto.

I: Ts::

N: Gitarrista.

(Haur asko batera hitz egiten hasten dira).

I: Eskuak gora eskuak gora.

N: Eta nolakoak dira mutilak. Ia X.

I: X nolako...

→ Berdiñak.

I: Esan duzu, apuntatu du: Lasai.

N: Nolakoak dira.

I: Venga X, a ver.

→ Baña nesken berdiñak. Gitarristak...

N: Hori da.

N: Nolakoak dira mutilak (X begiratzen dut).

← Uap. (Isilik gelditzen da).

→ Guapoak.

N: Pentsatu eta esan bale?

I: Ts:

← Handiak.

N: Handiak, mutillak dira handiak.

→ Guapoak.

N: Nolakoak dira Iker? Mutillak nolakoak dira?

→ E: (Erantzuten du Ikerrek).

I: Nola pentsatzen duzu direla mutilak?

N: Zuk nolakoa zara?

→ Polita.

N: Mutilak ere politak dira.

I: X, X (arreta deitzen die elkar hitz egiten daudelako).

→ A ver ni:

N: A ver X nolakoak dira?

→ Ertaiñak, txikiak, gitarristak...

← Fuertudo.

N: Txikiak... (Apuntatzen dut orrian).

N: Zer diñozu zu A...? Nolakoak dira mutilak?

→ Haun. Haundiak eta eta negin: bebai egiten dute...

→ Hori deko X! (Oihukatzen du).

→ Eta (jarraitzen du hitz egiten).

I: Entzun entzun entzun entzun.

N: Zer egiten dute?

→ Idatzan.

N: Idatzi.

→ Eta futbola jolastu ere.

→ Eta neskak bebai.

N: Eta neskak bebai, oso ondo.

I: X (neska baten izena esan du).

N: Egia daukazu arrazoia.

→ (Gogor hasten da eztulka).

N: Eta ia. Nik badaukat beste galdera bat.

(Bi haur eztulka hasten dira).

N: Nik badaukat beste galdera bat. Beste galdera bat e, baiña entzun ondo. Zer da maitasuna?

→ Maite.

N: Maite izatea?

→ Maite.

← Maite zaitut.

N: Maite zaitut.

← Ba ni maite diot nire ama.

N: A bai? Oso...

→ Nik guztioi! (Altxatu egiten da eta korroan jesarrita dagoen neska bat gogor besarkatzen du).

← Ai: (Esaten du besarkatua izan den neska).

N: Zuk guztiok maite dituzu? Horregatik ga da garrantzitsua ez jotzea e.

← Eta nik nire prima.

N: Zure lehengusiña? Eta zer da maitasuna a ver?

← Eta ni beba:i:

(Haur asko batera hitz egiten hasten dira).

N: Orduan maitasuna.

I: Ts: E! Holan ez! (Oihukatzen du haur asko oihukatzen hasten direnean).

N: Orduan maitasuna zer da? Norbait maitatzea?

→ Barkatzea.

N: Barkatzea da maitasuna.

→ Txokatzen badirez.

I: Ba ezebez.

N: Txokatzen badirez.

(Haur batzuk haien artean hitz egiten daude).

I: Isiltzeko...

→ Maestroak inoiz ez direz borrokatzen.

N: Uhu.

→ Txokatzen badierez, konpontzen direz.

N: Hori da.

I: Nortzuk konpontzen dira?

→ Maestroak.

I: Maestroak.

→ Bai.

→ Maestros? (Esaten du beste haur batek).

→ Futbolenak (azaltzen jarraitzen du nortzuk konpontzen diren).

→ Karatenak (azaltzen jarraitzen du).

N: A: karatenak.

→ Edo bolan (azaltzen jarraitzen du).

→ Eta futbola.

N: Eta futbolekoak.

(Haur bat ezulka dago).

N: Eta ia eta badakizue zer den (haur batzuk futbola hitza esaten jarraitzen dute) nik lehen entzun dut hortik ezkontza. Zer izango da entzontza bat? Zer da ezkontza?

I: Ts: X (Xri ura edatera joatea eskatzen dio ezutla kentzeko).

→ E ezkontzea!

N: Ezkontzea. Eta zer da ezkontzea?

← Mua mua mua mua!

← Musukatu.

N: Musukatu.

→ Musu.

→ Maitatu, besarkadak...!

N: Maitatu, besarkatu...

← Mua:!

→ Eta eta (altxatu egiten da eta bere gorputza besarkatzen du).

N: Besarkada. Hori guztia da ezkontza?

→ Ba:i.

N: Ta nortzuk ezkontzen dira?

→ Ba neskak eta mutillak!

→Ne:s.

N: Neskak eta mutillak (orrian apuntatzen dut).

→ E: Baiña badaukazu neskarik mutilla eta mutilla.

N: A ez badaukazu...

→ Eta ez bada... (Esaten du beste haur batek).

→ N: Ez badaukazu neskarik mutila eta mutila (argitzen du “mutillak eta mutillak” esan duen haurrak).

→ Eta ez badekozu neska mutilla eta mutilla (esaten du beste mutil batek)..

→ Eta ez baduzu nes mutilla neska eta neska (argitzen du lehen “mutilla eta mutilla” esan duen haurrak).

N: A orduan ezkondu daitezke neskak eta neskak eta mutillak eta mutillak eta neskak eta mutillak?

→ Bai.

N: Bai? Ados zaudete, X?

← Bai (esaten du beste neska batek).

→ Ba:i:

N: X zu ados zaude?

← (Buruarekin baietz esaten du).

← Bai (erantzuten du beste neska batek).

N: Ia. Ba ekarri dut kutxa bat baiña ezarrita egon behar zarete.

(X altxatu egiten da kutxan dagoena ikusteko).

I: Ez ikitu X ez ikutu (mutil bat kutxa ukitzen dago).

N: X.

I: Ez ikutu.

N: Ekarri dut kutxa bat erakutsiko dizuet.

→ Está sangrando. Me está sangrando. (Haur bat sudurretik odoletan dagoela esan du).

I: Jesarri hemen jesarri hemen.

→ Estoy sangrando.

I: Lasai, lasai. Ez da ezer pasetan.

I: A ver e! Adi.

N: A ver e. Neskak eta mutilek (adi egoteko eskatzen diet).

I: A ver zer ekarri duen.

N: A ver e, nik erakutsiko ditut

I: Ts::! X (Mutil baten izen eta abizenak esan ditu).

N: Hamen daudana.

I: Ia zer diñoen Sarak.

N: Eta zuek esan...

I: Importantea da e?

Lau urteko gelako taldeko elkarrizketak: E gela

(Haur bat nire bila etorri da. Gelan sartu naiz eta korroan, denei begira jesarri naiz).

N: Beno ba nik nahi dut jakin, atzo egon nintzen etxean pentsatzen, eta nahi dut jakin nolakoak diren gure gelako neskak. Nolakoak dira?

→ (Barre egiten du).

I: Itxaron e. Nik apuntatuko ditut e.

N: Bale.

→ Ipurdia eta potxolina bat.

←→ (Barrezka hasten dira).

I: Itxaron, itxaron e. (Irakasleak paper batean hurrek esaten dutena apuntatzeko asmoa dauka baina ez du boligraforik aurkitzen).

N: Ipurdia eta potxolina daukate. Nork esan du hori?

→ Ni (esaten du irribarrea ahoan duela).

(Haur batzuk nor izan den seinlatzen dute)

←→ (Barrezka hasten dira).

→ Eta pitiliña.

I: Itxaron apurtxo baten.

N: Neskek pitiliña daukate?

←→ E:z, bakarrik mutilak (esaten dute ia denek).

I: Itxaron apurtxu baten txandaka.

(Haur asko haien artean hitz egiten hasten dira).

I: Sara. Gaur hasi behar da hametik txanda (paper bat dute jakiteko korroko zein lekutik hasi behar diren hitz egiten. Egunero, txandak aldatzen dira; gaur txandak eskumatik hasi behar dira). Beno lehenengo itxaron nork esan du ipurdia eta potxolinarekin.

→ X.

I: O sea que X ya badago e. Itxaron e, X (orrian Xen izena eta Xek esan duena apuntatu du). Bale segi, aurrera pa Sara.

N: X zu zer esan duzu? Pitiliña esan duzu?

←→ (Haur batzuk barrezka hasi dira).

N: Baiña, baiña neskek... Pitiliña daukate neskek?

→ E:z (oihukatzen du haur batek).

←→ Ez (esaten dute haur batzuk).

→ Bakarrik mutillak! (Oihukatzen du haur batek).

←→ (Haur batzuk barre egiten daude).

I: Ts:

N: A ver ni nahi dut jakin nolakoak diren?

N: atsegiñak diren...

←→ (Haur batzuk barre egiten daude).

I: Ei. (Hitz egiten dauden haurrei arreta deitzen die).

N: Potitak diren...

→ Politak (esaten du barrezka eta barre egiten du).

N: Trebeak diren... Nolakoak dira X, neskak?

→ Potxolina.

←→ Potxolina.

(Haur asko batera hitz egiten hasten dira).

I: Txandaka e.

←→ Potxolina.

I: Ts. Ez ez. Ts. Txandaka.

→ (Oihuka abesten hasten da).

I eta N: X (mutil baten izena esan dugu).

I: X (neska baten izena esan du).

→ Alu...

N: Hori da.

← Umn (pentsatzen dagoela adierazten du burua gorantz begira jarriz eta hankak gurutzatuta dituelarik).

→ Ipurdiarekin. (Esaten du Xk baxu).

←→ (Barrezka hasten dira).

I: A ver e gauza bat.

← Politik (esaten du Xk).

N: Politik dira.

I: Txanda betetzen ez badugu ez badugu gero geratu beharko dugu hemen isilik egoten ikasten e.

→ Politik.

I: Aurrera.

N: X? (Neska baten izena esan dut).

→ Polita ez.

→ Politik eta pi ti li narekin (esaten du beste haur batek). (Hori esan eta abesten hasi da).

N: Beitu e eskatzen dudan gauza bakarra nik jolasak ekarri ditut e...

→ (Abesten jarraitzen du).

I: Itxaron e gauza bat. Ya askotan esan dugu, eta benétan... (Abesten egon den haurren izena hartu du eta arbelaren gainean jarri du. Ondorioz, amaitzen dugunean korroan egoten ikasten gelditu beharko da).

(Abesten egon den haurra serio jarri da).

→ Eta X

I: Ez sentitzen dut. Abisatuta dago ya.

← Eta X

I: Ez X. Lehen esan dizut ya berriro bebai eta nahiko da. Hemendik aurrera ya isilik ez dakiena, txandak, hemen daukadu papela (korroan egun horretan hitz egiten nondik hasi behar diren jakiteko paper bat daukate egunero aldatzen dutena, aipatu bezala. Paper hori seinalatu du). Txanda hemendik doa (nondik doan seinalatzen du). Xk esan du polita oin Xren txanda. Besteok isilik eta geldi.

→ Bale: Ponlo ahi (bere izena arbeletik kentzeko eskatu dio irakasleari non utzi behar duen seinalatuz).

I: (Irakasleak begietara begiratu dio eta bere lekuan jesarri da).

N: X ia, nolakoak dira neskak (neska bati begietara begiratu dut).

→ E, um politak.

(X, galdetu diodan neska, isilik gelditzen da).

I: Txanda pasatuko dugu Xk gero hitz egingo du. Benga aurrera X (beste neska bati galdetu diot).

N: X nolakoak dira neskak, ia?

(Isilik gelditzen da).

→ Ka.

N: Zu nolakoa zara? (X, neska bat, begiratzen dut).

→ Pe:

I: Txanda. Aurrear.

N: Bai. Benga X nolakoak dira neskak? (Mutil bati galdetu diot).

→ Politak (esaten du arin).

→ (Barre egiten dute).

→ Zu deaska (neska) zara (esaten du Xk).

I: Ts:

N: Baiña zuk zer uste duzu X, nolakoak dira neskak?

→ Politak (esaten du).

N: Politak babai? Ta beste gauza bat?

→ Te vas a tatar tu con ella (esaten du beste haur batek).

N: Ia saiatuko gara ez errepikatzen.

I: Hori da. Ez errepikatu barik bale?

←→ (Haur batzuk haien artean hitz egiten daude).

I: Benga. X (mutil baten izena esan du).

N: X nolakoak dira neskak?

→ (Haur batek bolekin jolasten dago “au au a”...)

(Galdetu diodan haurra ezetz esaten dago burua alde batera eta bestera mugituz).

N: Ez duzu nahi. Gero egingo duzu?

I: Gero bai.

→ Du taco.

N: X nolakoak dira neskak a ver? Ia?

→ Politak (esaten du oso baxu).

N: Politik baiña a ver beste gauza bat. X (Xri arreta deitzen dut txanda errespetatzen ez dagoelako).

I: Ts.

← (X barrezka dago).

→ (X isilik gelditzen da).

N: Baiña beste beste gauza bat polita ya esan dugu. Nolakoak dira?

→ Suer-heroak (esaten du beste haur batek).

N: Super-heroak dira neskak?

→ E:z (esaten dute mutil batzuk).

I: Apuntatuko dut.

N: Ez? (Haur batzuk bai esaten dute oraingoan eta beste batzuk ez), Nork esan du ezetz?

←→ (Neska gehienek baietz esaten dute eta mutil gehienek ezetz; badaude baietz esaten duten mutil batzuk).

I: Bai Xk. Baiña a ver itxaron entzun ipiñiko dut baiña ezin da errepikatu orain.

→ Batzuk.

I: Sara, itxi besteak entzuten.

N: Neskak...

(Haurrak haien artean hitz egiten daude).

N: Neska batzuk dira super-heroak?

→ Dizkaton.

→ Batzu:k.

N: Batzuk bai. Ta...

(Haur asko batera hitz egiten hasten dira).

I: Ts.

→ Las neskak si somos super-heroyas y si son súper héroes súper-héroyas.

→ Keva:

N: Super-heroyak.

→ E:z son chicos.

I: Apuntatuko dut X zurea e.

N: Los. Super-heroiak bakarrik mutilak dira?

→ Bai (esaten du haur batek eta altxatu egiten da bankutik).

→ (Barre egiten du beste haur batek).

→ Ez (esaten du beste haur batek).

I: Xk esan du super-heroiak ezta?

→ Super-heroiak super-heroiak (esaten du lehen mutilek super-heroiak direla esan duenak).

I: X esango duzu zerbait? (Mutil bati galdetu dio).

→ (Mutila isilik gelditzen da).

I: X (X begiratzen du txanda emanez).

N: X nolakoak dira neskak? (Mutil bati galdetu diot).

I: X. X ala.

(Haur batzuk monosilaboak esaten jolasten daude).

→ (X isilik gelditzen da).

N: X nolakoak dira neskak?

→ (Galdetu diodan haurra isilik gelditzen da).

N: Ni nolakoa naz eta I?

←→ (Barre egiten dute haur batzuk).

→ Neskak.

N: Neskak naiz. Eta nolakoa naiz?

(Haur batzuk monosilaboak esaten jolasten daude).

→ Bragas.

N: Bragas eramaten ditugu. Eta ia, trebeak gara neskak?

→ E:z (esaten du haur batek).

→ E:z (esaten dute hiru haur).

←→ Ba bai (esaten dute haur batzuk).

N: Ez edo bai?

← Krokolita.

N: Politak gara. Eta ausartak?

(Haur asko haien artean hitz egiten eta barrezka daude).

I: Ts:

N: Eta ausartak gara?

←→ Bai (esaten dute haur gehienek).

→ E:::z (esaten dute bi haur).

→ Bai.

I: Ts:

N: X zuk esan duzu ezetz.

← Bai! (Oihukatzen du haur batek).

N: Neskak ez dira trebeak? (X begiratzen dut).

←→ Ba:i! (Oihukatzen dute haur batzuk).

→ Ez! (Oihukatzen du haur batek).

←→ (Ez eta bai esaten dute haur batzuk).

I: Gauza bat...

→ E:z (esaten du haur batek).

I: Gustatuko litzaidake X entzutea bai.

N: A bai egia da, barkatu.

→ Eta ni (esaten du haur batek).

I: X, X.

→ Eta ni (esaten du haur berdina).

N: X nolakoak dira neskak? (X, mutila, begiratzen dut).

→ Eta ni (esaten du haur berdina)..

→ Politik (Xk esaten du bolumen baxuan).

N: Politik dira.

I: Beste zerbaite desberdina? X (X begiratzen du).

I: Neskak? Nolakoak dira neskak?

→ (Haur bat txistuka dabil).

(X isilik gelditzen da).

→ (Barre egiten du).

I: Zuk ezagutzen duzu neskaren bat (Xri begiratzen dio aurpegira begira).

← (Xk buruarekin baietz esaten du).

→ Bai. X.

→ (Haur bat ahoarekin “pedorretak” egiten dago).

I: Nolakoa da ezagutzen duzun neska?

→ (Bi haur barrezka daude).

→ (Haur bat ahoarekin “pedorretak” egiten jarraitzen du).

← Benga.

←→ (Haur batzuk barrezka daude).

(X altxatu egiten da, amantala ahoan dauka eta urduri dago itxaroten).

I: X X ea Xk nolako neskak ezagutzen dituen.

→ Ha dicho X.

→ Ha dicho X?

→ (Haur bat ahoarekin pedorretak egiten jarraitzen du).

←→ (Haur batzuk barrezka daude).

I: Esan du Sarak I eta nik neskak gara, adbidez edo X edo X edo X... (Gelako neska batzuen izenak aipatu ditu).

→ edo mutillek edo neskek... (Esaten hasten da haur bat).

I: Pentsatu bale? (Esaten dio Xri aurpegira begira).

→ Edo ipurdia... (Jarraitzen du esaten azkenik hitz egin duen haurrak).

I: X?

←→ (Haur batzuk barre egiten dute).

I: E! (Arreta deitzen die barre egiten dauden haurrei). Áma, amama bebai e neskak direz.

→ Amama eta aititeren ipurdia (esaten du Xk).

I: Ez ez. E e ts X.

(Haur batzuk haien artean hitz egiten daude).

I: X entzungo dugu.

→ Xen ipurdia (Esaten du Xk).

I: Bale.

→ Alit ali! (Haur bat hasten da oihukatzen).

I: Zenbat jende gelditu behar dan gaur berriro korroan egoten ikasten e (esaten du bi izen hartu eta arbelaren gainean jartzen dituen bitartean) mekatxiz mekatxiz.

→ A:: (Esaten du Xk).

→ Mekatsiz X (esaten du Xk).

I: Ts ts.

N: X...

I: X (arreta deitzen dio Xri).

N: Nolakoak dira neskak ia?

→ E: (Esaten du Xek).

→ Feo.

→ Uondeak (esaten du Xek).

→ Estandestindou (esaten du Xk).

I: Luze gero (korroan ikasten egoten asko egon beharko dutela abisatu die) e.

→ Luze gero Luze luze luze.

I: Es que es que benetan gero nahi duzue korrika korrika txokoetara joan baiña ezin da. Korroan egoten ikasi ezik gero ezin dugu beste gauza bat egin. Hau da momentua korroan egotekoa. X (Xri txanda ematen dio).

→ Umnum um um (Esaten du Xk eta pentsatzen egongo balitz egiten du eskua kokotsaren azpian edukita).

→ Onak (Esaten du Xk).

→ Um um um um um um um um (Xk jarraitzen du “um” esaten doinuarekin).

I: E? Onak.

N: Onak dira.

→ Onak (esaten du beste haur batek)

I: Onak.

→ Um um:::: (Egiten du beste haur batek).

I: X? (Xri, neska bati, ematen dio txanda begiradarekin)

← Politik (erantzun du Xk).

I: E?

← Politik.

I: Politik.

←→ (Haur batzuk haien artean hitz egiten daude).

I: X? (Xri txanda ematen dio, neska bati).

← (X, neska, isilik gelditzen da).

I: Oraingoz ez gero?

I: Ta X? (Neska bati galdetu dio).

→ Tamara?

← Trebeak (esaten du oso baxu).

I: Trebeak.

N: Tr:ebeak.

I: Aurrera.

N: Eta...

←→ (Haur batzuk haien artean hitz egiten jarraitzen dute).

I: Orain Sara.

N: Gauza bat. Eta neskek indartsuak dira?

←→ Ba::i (esaten dute haur gehienek).

→ E:z (esaten dute bi haur).

→ Tamara da nire... (Esaten du beste haur batek).

←→ (Bai eta ez esaten dute haur batzuk).

N: Ez zaudete ado?

I: Bai Tamara zure iseko. Itxaron Tamara nire iseko da. Neska da?

→ Bai (erantzuten dio. Erantzun duenaren ondoko haurra ere "bai" esan du).

I: Zergatik esan duzu...

← I (deitzen dio Xk Iri).

I: gustuko duzu zure iseko Tamara?

(Isilik gelditzen da galdetua izan den haurra).

→ Bai (erantzuten du beste haur batek).

I: E?

→ Bai, bai (erantzuten du galdetua izan den haurra).

I: Aurrera Sara. Neskak indartsuak dire dira?

←→ (Haur gehienek baietz esaten dute eta bi mutil ezetz esaten dute).

N: Xk (mutil batek) esaten du ezetz, Xk baietz, eta hametik hametik ere entzun dut baietz. Ni neska naiz?

←→ Bai (esaten dute guztiek).

N: Bai? Ba bitu, nik indarra daukat e (besoko bola erakutsi diet, eta erakusten hasteko Xrengana joan naiz ezkerretara haur batetik bestera joanez eta besoa ukitzen utziz). Bitu bitu X.

I: A zelako bola.

N: Bitu (besoko bola erakusten diet banan-banan).

→ A ver?

N: Itxaro itxaron joango naiz. Ni indartsua naiz eta neska naiz e:

→ Hametik hasiteko (esaten du Xk).

→ Ua: (Esaten du Xk).

←→ (Barrezka hasten dira).

←→ A ver a ver (esaten dute).

N: Eta ia (korroaren erdian dagoen aulkian jezartzen naiz). Eta ia mutillak nolakoak dira?

→ (Garrasika dago).

→ Neskak izan daitezke politak...

(Haien artean batera hitz egiten hasten dira).

I: Galdetu du Sarak neskak. Neskaren indarra galdetu du.

N: Eta ia, mutillak nolakoak dira?

→ Hu hu hu (esaten du Xk).

N: Neskak politak...

→ Ai ai (oihukaten du haur batek).

←→ Mutillak dire, pollitak.

N: Politak direz bebai mutitak.

←→ Bai politak (haur asko batera hitz egiten hasten dira).

N: Gauza bat. Hitz egin nahi duenak eskua altxa dezala e.

I: Zeozer bai e ze bestela...

N: A ver X nolakoak dira mutillak?

→ E, Indartsuak! (Oihukatzen du Xk).

N: Indartsuak.

N: X nolakoak dira?

I: E X (arreta deitzen dio Xri atzera begira dagoelako).

→ Politak (barre egiten du esaten duenean).

I: X (arreta deitzen dio mutil bati, haurraren izena eta abizena esanez).

N: Zure txanda (hurrengoari txanda ematen diot).

→ Se pasa el tiempo (esaten du beste haur batek).

→ Dauka pitilina (esaten du txanda duenak).

N: Pitiliña daukate.

←→ (Barrezka hasten dira).

N: Nolakoak dira nes mutilak?

→ E e trebeak (barre egiten du).

N: Trebeak dira.

N: Nola nolakoak dira mutilak?

→ Trebeak ez (oihukatzen du beste haur batek).

I: Ts:

← (Galdetua izan den neska isilik gelditzen da).

I: Xk gero bale? Xk gero. (Esaten du I, neska bati, begiratzen dagoela).

←→ (Haien artean hitz egiten daude).

← X X X (neska batek Xri hitz egitera animatzen dago).

N: X nahi duzu zure hitza? (Neska bati galdetu diot).

←→ (Haurrak elkarrekin hitz egiten daude).

N: X zuk zer esan duzu? Mutilak nolakoak dira?

→ Politak.

N: X nolakoak dira mutillak?

→ y con fuerza (esaten du beste haur batek).

N: Zu bezalako mutillak?

→ Y ayiya le puede tirar en toda la cara y me puede reventar los ojos (bankutik altxatu egiten da hori esateko).

← Ea ea ea (tonua ematen esaten du neska batek).

I: X (arreta deitzen dio). X X txanda.

N: Eskua altxatu e hitz egin nahi duzuenok. Nolakoak dira, mutillak? (Begiatarra begiratzen dut).

→ Ai alli (esaten du beste haur batek). Y: aquí.

→ Qué frío (esaten du beste haur batek).

← Um. A: (Oihukatzen du neska batek urduri plantekin).

←→ (Haur batzuk oihukatzen hasten dira).

N: Ia X dago itxoitzen. X hemen nago itxaroten e. Nolakoak dira mutillak?

←→ (Monosilaboak esaten jolasten daude).

→ I U: (Beste haur batek I deitzen du).

→ Potxa (esaten du beste haur batek).

N: Pentsatuko duzu?

→ Yo ya pentsatu dut (esaten du Xk).

I: Ts.

N: Ai.

N: Nolakoak dira mutilak? Ts: arin (galdetzen diot hurrengo haurrari).

→ Azka (erantzuten du).

N: Azkar. Zer?

→ Gogorrak (erantzuten du Xk).

N: Gogorrak dira.

←→ (Haurrak gogorrak izatearen plantak egiten dituzte, batzuk lekutik altxatzen dira bi besoak altxatuz eta bola ateraz).

I: X, gogorrak? X? (Irakasleak Xri ea esan duena apuntatzen duen adierazi dio):

I: Ts.

←→ (Haurrak haien artean hitz egiten daude).

N: Azkar, azkarrak eta gogorrak dira? Azkarrak zer diñozu, azker korrika egit egiten dutela?

→ Ba::i (erantzuten du beste mutil batek).

N: Ia eta neskak nolakoak dira? Neskak azkar egiten dute korrika?

← Ba::i! (Oihukatzen du neska bat).

←→ Bai (esaten dute haur batzuk).

→ Hacemos una carrera X (mutil baten izena aipatu du) y yo.

N: Eta ia X X nolakoak dira mutilak?

→ (Xk ez dakiela adierazten du sorbaldarekin).

N: Ez dakizu? Txanda pasatuko dugu?

I: Bai.

→ Bai ez (esaten du beste haur batek).

N: X nolakoak dira mutillak ia?

→ Lehoiak (esaten du beste haur batek).

→ A ve::::r! (Oihukatzen du beste haur batek).

(Xk hitz egin du baiña aurreko haurrak oihukatu duenarekin gainerako pertsoneri ez zaie entzun).

N: Zuk ez? Ai ezin izan dut entzun.

I: Ts. X (arreta deitu dio X besteok ezin ditudalako entzun).

←→ A ve::r (errepikatu dute haur batzuk).

→ Super azkar eta super indartsuak.

N: Super azkar eta super indartsuak (esaten du Xk).

I: Hori nork esan dau Xk edo Xk?

→ X (esaten du Xk).

I: Xk.

N: Eta nolakoak dira...

← I: (Haur batek I deitzen du).

N: zuretzako? (Galdetzen diot hurrengo haurrari).

→ E:: (Esaten du haur batek).

→ I (Deitzen du haur batek).

→ Indartsuak! (Oihukatzen du Xk egin diodan galderari erantzuteko).

N: Indartsuak baiña...

→ Y yo también super herota eta indartsua (erantzuten du beste haur batek).

N: Bai? X eta zuretzako nolakoak dira mutillak?

→ Eta ni bebai. Ni bebai ni bebai indartsua (esaten du beste haur batek).

→ Indartsua esaten du beste haur batek.

←→ (Haur asko batera hitz egiten hasten dira, zeinen indartsuak diren azaltzen daude.

Bitartean Xk mutilak tronkoak altxatzen dituztela azaldu du oso baxu).

N: A:: bitu zer diñoen Xk? Bitu zer diñoen Xk? Mutillak tronkoak zer?

N: Tronkoak zer?

→ Tronkoak altxatu (esaten du oso baxu).

N: Tronkoak altxatzen dituzte.

→ Ni bai ni bai (hasten dira esaten bi mutil).

I: Nork esan du?

N: Xk.

I: Xk.

→ Ni bai! (Oihukatzen hasi dira 4 mutil haiek ere tronkok altxatzen dituztela argitu nahian).

N: Eta neskek tronkoak...

← Ba:i (Esan du neska batek).

→ (Bitartean haur batek zein lodierako tronkoak altxatzen dituen azaltzen dago eta beste bi haur haiek ere tronkoak altxatzen dituztela azaltzen daude).

←→ (Haur asko batera hitz egiten daude).

→ Keva keva. Ni bai.

N: X, nolakoak dira mutillak? (Neska bati galdetu diot)

→ Holakoak (Esaten du Xk bankutik altxatuz eta bere besoa eta eskua luzatuz, oinen puntetan eutsita dagoelarik).

I: Itxaron X esan du.

N: X.

I: Mutilak nolakoak dira?

→ Holakoak (besoa altxatzen du mutilak altuak direla adieraziz).

← (X isilik gelditzen da).

I: Txanda. Gero esango duzu (hurrengo haurra begiratzen du txanda pasatuz).

I: X.

N: X nolakoak dira mutillak?

→ E: onak (esaten du baxu).

(Gainerako haur gehienak haien artean hitz egiten daude).

N: Eta lehen esan duzu horrela (lekutik altxatu naiz eta besoa altxatu dut altuera handia irudikatuz), hori zer da?

→ Handiak (esaten du oso baxu).

→ Handiak (esaten du beste haur batek).

N: Handiak dira. Mutillak nolakoak dira X (txanda hurrengo haurrari eman diot).

← (Isilik gelditzen da).

←→ (Haur batzuk haien artean hitz egiten daude).

← Fuerteak (erantzuten du X oso baxu)

→ Así son las chicas (eskua bere bularraren ondoan jartzen du, neskak bular-artera ailegatzen direla azalduz).

N: Fuerteak (Xk esan duena errepikatzen dut).

N: Chicac neskak horrela dira? (Nire bularrean jartzen dut eskua) eta mutilak horrela (besoa goraino jartzen dut).

→ Bai (esaten du mutil batek).

← Ez (esaten du neska batek).

→ Ez (esaten du oso baxu mutil batek).

→ Ez (esaten du baietz esan duen haurrak).

N: Zuek uste duzue hori? Neskak horrela direla (nire bularrean jartzen dut eskua) eta mutilak horrela direla? (Besoa goraino jartzen dut).

← Ez (esaten du neska batek).

← E::z! (Oihukatzen du neska batek. Beste neska batek haserre aurpegia dauka).

←→ (Batzuk baietz esaten dute baina gehienek ezetz esaten dute. Batez ere neskak esaten dute ezetz).

N: Hametik ezetz esaten dute e X.

→ E::z! (Oihukatzen du lehen baietz esan duen haurrak).

← E. Neskak direz handiak.

→ E:::z e:z e::z! (Jarraitzen du oihukatzen aurreko mutilak).

N: Neskak direz handiak.

→ E:z! (Jarraitzen du oihukatzen aurreko mutilak). Mentira. Neskak dira txikiak.

N: X. Nolakoak dira mutilak? (Neska bati galdetzen diot).

←→ (Haur batzuk haien artean hitz egiten daude).

← (X, neska batek, sorbaldarekin gora egiten du ez dakiela adieraziz).

I: Ederto.

N: Ez dakizu? Txanda pasatuko dugu?

N: X? Nolakoak dira mutillak? (Neska bati galdetu diot).

I: Esan du honek e.

I: Fuerteak esan du.

N: Fuerteak.

←→ (Haurrak haien artean hitz egiten daude).

I: X (Arreta deitzen dio Xri).

N: X nolakoak dira mutillak?

←→ (Haurrak haien artean hitz egiten daude).

← (Indartsuak esaten du oso baxu).

N: Indartsuak.

I: Indartsuak.

←→ (Haurrak haien artean hitz egiten daude).

N: Bale eta nik badaukat beste galdera bat.

←→ (Haurrak haien artean hitz egiten daude).

I: E. Erantzuteko entzun egin behar da e. Ea. Galdera.

N: Nik badaukat beste galdera bat, ia. Zuek badakizue zer den maitasuna?

←→ Ba:i! (Bai erantzuten dute haur batzuk).

← Maitatzea (esaten du Xk).

N: Maitatzea.

→ Maitatzea (esaten du beste haur batek).

→ Bihotza (esaten du beste haur batek).

N: Bihotza.

→ Bihotza:: (Esaten du beste haur batek).

N: Maitatzea... Bihotza ere bada: Zer da maitasuna?

← Bihotza.

→ Ba bihotza.

N: Bihotza.

N: Ta zuek nor maite duzue?

→ I:: (oihukatzen du haur batek).

→ Denok (esaten du beste haur batek).

→ A:::ma (esaten du beste haur batek).

←→ (Batera hitz egiten daude).

→ Nik X:r (esaten du beste haur batek).

←→ (Batera hitz egiten daude).

N: Orduan, orduan zuen artean maitatzen zarie ezta?

←→ (Haurrek gelako nor maite duten oihukatzen daude).

N: Ta nik badaukat beste galdera bat.

I: Sara. Beste galdera bat (oihukatzen du haurrak entzuteko, haurrak haien artean bolumen altuan hitz egiten daudelako).

←→ (Batera hitz egiten daude).

I: E. Beste galdera bat (esaten du tonu lasaian).

→ Zorionak zuri... (Abesten dago).

I: Zenbat kostatzen jatsun gaur X.

N: Ia zuek badakizue zer den...

← Ue: (Oihukatzen dago).

N: Ia e...

I: Orain entzun adi.

N: entzun...

I: Orain entzun galdera.

N: adi e. Entzun adi mesedez.

I: X (neska bat) galdera entzun (X atzera amantalarekin jolasten dago).

N: X.

→ Kortao (esaten du Xk).

N: X. Zuek badakizue zer den ezkontza bat?

←→ Bai (esaten dute ia guztiak).

→ Ezkontza (esaten du haur batek).

→ Kontza (esaten du beste haur batek).

N: Ez ezkontza. Ezkontza. (argitu nahian esaten diet).

→ Kontza (esaten du beste haur batek).

→ E:z (esaten du haur batek).

N: Ezkontza bat?

← Kasatzea:

N: Kasatzea. Uhu.

←→ Kasatzea (esaten dute neska eta mutil batek).

N: Eta zer da kasatzea?

←→ (Haur asko hitz egiten dute batera).

← Ezkontzea (esaten du Xk).

→ Musuak.

N: Musuak ematea.

←→ (Haurrak haien artean hitz egiten daude).

N: Zer gehiago da ezkontzea?

→ E::

I: Ts ts.

← Besatzea! (Esaten du haur batek).

←→ (Haurrak haien artean hitz egiten daude).

→ Kasatzea (esaten du beste haur batek).

N: Besatzea.

N: Nor...

←→ (Haurrak haien artean hitz egiten daude).

N: X X X (arreta deitzen diot hitz egiten dagoelako, monosilaboekin jolastuz).

N: Nortzuk ezkontzen dira?

→ X (esaten du mutil batek).

← Murtillak eta neskak (esaten du beste haur batek).

N: Mutillak eta neskak.

N: Nortzuk ezkontzen dira?

→ Mutillak eta neskak kontra mutilak.

N: Ez hori ez da egia e.

←→ (Haurrak haien artean hitz egiten daude).

I: E. Nortzuk...

N: Nortzuk...

I eta N: ezkontzen dira?

→ Ni:yo::: (Oihukatzen du haur batek).

← Mutillak eta neskak (errepikatzen du neska berdina).

N: Huhu.

→ Mutillak kontra neskak (esaten du Xk).

(Haurrak haien artean hitz egiten daude).

I: Nortzuk nortzuk ezkontzen dira galdetu du.

→ Um:: (Esaten dago haur batek).

← Ni badakit. Gizonak.

I: Neskak eta gizonak.

N: Gizonak.

→ Um a: a:: (Oihukatzen du haur batek).

→ Neskak eta gizonak (esaten du beste haur batek).

→ Yo me he casao con... (Esaten du mutil batek).

→ Y yo con... (Esaten du beste mutil batek).

N: Aha. Eta ia nik orain egingo dut erakutsiko dizkizuet kutxa batean dauzen jol jostailuak.

→ Vale! (Oihukatzen du haur batek).

←→ (Haurrak haien artean hitz egiten hasten dira).

N: A eta gauza bat ahaztu zait esatea.

(Haurrak haien artean hitz egiten daude).

I: Ts ts ts. Ei.

N: Gauza bat ahaztu zait esatea e. Nik ezagutzen ditut bi neska ezkondata dauzenak.

I: Eta nik bi mutil.

→ X eta:...

N: Nagusiak e nagusiak.

I: Bi neska esan du berak. Ni bi mutil ere ezagutzen ditut.

←→ (Haurrak isilik daude).

I: Ezkondata daudenak.

N: Orduan neskak eta neskak ezkondu daitezke eta...

→ Hori hori zer da (kutxa seinalatzen du).

N: Eta neskak eta neskak ezkondu daitezke?

→ Bai! (Oihukatzen du haur batek).

← U u, u... (Esaten du neska batek buruarekin ezetz esanez).

→ Bai bai! Bai bai! (Oihukatzen dute bi mutil).

I: Ei.

→ Todo el mundo se ta se puede casar! Toda:!! (Haur bat oihukatzen hasten da irribarrearekin. Lekutik altxatzen da eta besteak egin duenaz barre egiten dauden ikusten dago).

I: Sarak ezagutzen ditu, eta nik ezagutzen ditut bi mutil ere ezkondata daudenak.

→ ¿Cómo se llaman? (Galdetzen du haur batek).

I: Aitor, Aitor eta David.

→ Ya badakit ni Aito:r.

I: Ezagutzen duzu zuk Aitor hori?

→ (Buruarekin baietz esaten du).

I: E Davizekin ezkontuta dagona?

→ (Buruarekin ezetz esaten du).

I: No. David zuk ere ezagutzen duzu hori Davidekin ezkontuta dagona. Nik ere ezagutzen dut pillo.

←→ (Haurrak haien artean hitz egiten daude eta nik korroaren ondoan nago kutxarekin. Kutxan jostailuak sartuta ditut).

I: Ea zer dakarren.

→ Uola:: (Altxatu egiten da aulkitu emozionatuta eta harridura aurpegiarekin).

I: Ez ez...

N: Itxaron. Nik atarako ditut hametik jostailuak...

I: Ea. (Haur batzuk zutunik daude).

Hiru urteko gelakoak (2013an jaiotakoak):

4N 02/13

(Txokoetan lan egiten egon da nirekin etortzeko eskatu dio irakasleak. Eskua eman dit eta beste gela batera joan gara. Bidean zer egingo genuen azaldu diot. Gelan sartu garenean aulki batean jesarri da eta ni bestean).

N: Zelan deitzen zara?

H: X.

N: Ah egia da, X X (amantalan X irakurtzen dut eta berak zelan irakurtzen dudana begira dago). Eta zenbat urte dituzu?

H: Lau.

N: Lau? Ia, zelan zelan dira lau urte?

H: (Lau atzamar jarri ditu)

N: Bat, bi, hiru eta bost.

H: Ez.

N: E:z. Bat, bi, hiru eta lau. Oso ondo. Eta zer zara neska ala mutila?

H: Neska.

N: Neska zara?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta zergatik dakizu neska zarela?

H: Ba ze, e, amak esaten dozte nazela X (bere izena esan du) eta e esaten dozte nazela neska (Esan du lasaitasunez).

N: Neska zarela, amatxok esaten dizu, orduan neska zara.

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Uhu. Eta bitu, ia ezagutzen dituzun e. Nik uste dut ezagutzen dituzula. (Neska eta mutilaren irudiak erakusten dizkiot). Ezagutzen dituzu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez? Bueno ba, eta zer da hau, hau zer da? (Mutilaren irudia erakusten diot).

H: (Burua eta gorputza begiratzen du). Mutila (Esaten du ziurtasunez).

N: Mutilla. Eta hau? (Neska erakusten diot)

H: (Gorputz osoa begiratzen dio, goitik behera). Neska (esaten du ziurtasunez).

N: Eta zergatik dakizu?

H: Nire aita dalako mutila, eta nire ama neska.

N: Eta zelan dakizu aita mutila dela?

H: Berak esaten dozte, Xk esaten dotzelako berak dekola etetera. (Iztondoa ukitzen dago).

N: Dekola?

H: e e... (Urduri jarri da iztondoa airean ukitzen).

N: Zer deko?

H: Dauela operaute, esaten dotze Xk. (Xk esan dio bere aita operatuta dagoela iztondoa)

N: Dagoela operatuta. Eta mutila da? Aita mutila da?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta zergatik? Desberdinak dira hauek (bi irudiak erakusten dizkiot).

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez dira desberdinak?

H: (Ez du erantzuten, eta eskua ahoan sartzen du lotsatuta).

N: Eta ez dakizu zergatik zaren zu, orduan zu neska zara hau bezala (Neskaren irudia erakusten diot).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta aitatsu, mutila da, hau bezala, ezta? (Mutilaren irudia erakusten diot).

H: Buruarekin baietz egiten du (ziurtasunez).

N: Bai? Uhum. Eta hau zer da? (Zakila seinalatzen diot).

H: Te: (Lotsa aurpegia dauka).

N: Zelan deitzen da?

H: Pitilín (oso baxu esaten du).

N: Zelan?

H: Pitiklin (oso baxu esaten du).

N: Zakila?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta hau? (Alua seinalatzen diot).

H: (Isiltasuna eta lotsa aurpegia dauka).

N: Hau zer da?

H: (Isilik gelditzen da begirada iruditik kenduz)

N: Ez dakizu? Bai? Zelan deitzen da hau?

H: (Isiltasuna eta ez dakiela adierazten du sorbaldarekin).

N: Bitu hau, galdera bat egin behar dizut: Ni nire aitaren txanoa jartzen badizut buruan, o zeguapa, eta korbata bat jartzen badizut, zuk esan didazu neska zarela, baina hau jartzen badizut, zer zara? (Txapela bat eta gorbata bat jarri diot).

H: Mutila (Esan du ziurtasunez gorbata begiratuz).

N: Mutila zara. Uhu, oso ondo.

N: Nik orain, hasiko naz hamengo gauzak ateratzen, eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun edo ez zaizun gustatzen e, a ver e. Badoa badoa... Gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal-laka erakusten diot).

H: (buruarekin ezetz adierazten du).

N: A ver ia zure atzazalak?

H: (azazkalak erakusten dizkit).

N: A bai, egia da, ez dituzu margozten atzazalak. Uhu. Eta gustatzen zaizu super-heroiekin jolastea (bi super-heroien panpinak erakusten dizkiot).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Asko gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin baietz adierazten du).

N: Bai. Eta ezpainak margoztea gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin ezetz esaten du ziurtasunez).

N: Ez, ez zaizu gustatzen ezpain. Eta patioan zertara jolasten duzu patioan?

H: Motorragaz.

N: Motorragaz. Eta bebeak zaintzen dituzu? (Nenuko panpina erakusten diot).

H: (Buruarekin ezetz egiten du)

N: Ez. Ez zaizu gustatzen?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez. Eta futbolean jolastea gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: Bai, futbolean bai. Eta hau ezagutzen duzu? Hau nor da?

H: Hul.

N: Hulck. Oso ondo, eta gustatzen zaizu Hulck eta Hulcken moduko jostailuekin jolastea?

H: Bai, baina dekot kareta.

N: Kareta? Honek deko kareta?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez, zuk daukazuna?

H: (Isilik gelditzen da)

N: Kareta deko. Uhu. Kapitan Amerika ezagutzen duzu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai. Eta: kromoak era kromoetara jolasten duzu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta zein gustatzen zaizu gehien (Frozen eta futboleko kromoak erakusten dizkiot).

H: (Futbolenak seinalatzen ditu).

N: Futbolekoak. Bai?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Uhu.

H: Eta dekot liburue.

N: Liburua dekozu, futbolen futbolen albuna?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Ze ondo, eta zenbat kromo dituzu, asko?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Asko dituzu? Joe. Pilla bat

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta salto egitea gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Ia, a ver zelan egiten duzun salto? (Aulkia seinalatu diot aulkian igotzeko).

H: Baina iten dot (egiten dut) handia eta jauzten naz.

N: Super altua eta jauzten zara? Eta bildurra ematen dizu salto egitea?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: A ver ia zelan egiten duzun salto.

H: Baina egiten badot jauzten naz.

N: Ni lagunduko zaitut. A ver igo, igoko gara hamen aulkian (aulkia seinalatu diot). Ia, lagunduko dizut igotzen (bera bakarrik igo da). A ver e, ia e, ia zelan egiten duzun salto e. Bat, hona, hona egin salto e (mahai batekin ez emateko norabidez aldatzeko eskatunion), bi eta hiru.

H: (Aurrera eta gogor egin du salto)

N: O: ho ho, orduan gustatzen zaizu salto egitea, e. Joe. Ta orduan ez dekozu beldurrik salto egitera. Eta gauzatxo bat eta etxean amets gaixto gaixtoa duzunean eta ohean zaudenean...?

H: Ez da etortzen inor.

N: Ez da etortzen inor bez.

H: (Buruarekin ezetz egiten du)

N: Ez, ez duzu amatxo edo aitatsu deitzen?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, amatsu eta aitatsu deitzen duzu. Bai ni bebai e. Eta ile bat dekozu belarrian, kili kiliak izaten dituzu belarrian? (Belarrian kili kiliak egiten dizkiot).

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez, eta tripan, izaten dituzu kili kiliak, ez? (Kili kiliak egiten dizkiot besapean).

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Eta oinetan?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez, eta oinen puntetan?

H: (Buruarekin ezetz egiten du seriotasunez).

N: Eta kili kiliak aluan dituzunean, ez dituzu aluan kili kiliak izaten?

H: (Harridura aurpegia gelditu zaio eta isilik gelditu da eta alde batera mugitu da).

N: Ez? Eta badakizu nondik jaiotzen diren haurrak?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Nondik jaiotzen dira?

H: Tripatik (esan du ziurtasunez).

N: Tripatik. Noren tripatik?

H: Amatsu.

N: Eta nondik irteten dira?

H: Tripatik (oso baxu esaten du, lotsa aurpegiarekin).

N: Tripatik irteten dira. Zelan egiten du medikuak?

H: (Isilik gelditzen da)

N: Ez dakizu.

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Eta gustatuko litzaizuke jaki...?

H: Gaur joan behar naz Xra (leku batera). Ez beste herri batera nire lagun batekaz etxeokaz ba ze dire nire izeko baten urteak eta txiki baten urteak.

N: Eta txiki hori nondik jaio zen?

H: Tripatik.

N: Tripatik?

H: Eta orain da handie, goro bi urte.

N: Bi urte. Eta nola egiten dira haurrak?

H: Zer?

N: Nola egiten dira haurrak?

H: (Isilik gelditzen da)

N: Nola egiten dira?

H: Ez dakit.

N: Errege maguek egiten dituzte, magia egiten dute eta amaren sabelean sartzen dute?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, zuk uste duzu hori?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Nik uste dut ezetz, e. Gustatuko litzaizuke jakitea nola egiten diren haurrak?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Ba ama eta aita asko maite direnean, sortu egiten dira haurrak, jaio egiten dira haurrak.

H: Nik ez dotzet zainduten aitari ta dau operaute.

N: Operaute dau, zure aita?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Zertaz dau operauta?

H: (Iztondoa ukitzen du.)

N: Hanka, hanka mina, s ez?

H: Hu (Lotsa aurpegia dauka).

N: Zakilean?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Eta zer izan du?

H: E?

N: Zakilean operatu diote?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Ta ondo dago ja aita? Bai?

H: Duela min.

N: Eta badoa lanera?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Uhu.

H: Baina ezin du makurtu (sorbalda makurtzen du eta iztondoan eskua uzten du)

N: Ezin da makurtu, mina deko. Gizajoa. Eta beitu, nik ekarri ditut... Nire lagunak hiru argazki.

N: Zer daude egiten? (Lehenengo argazkia erakusten diot).

H: Musu bat. (Oso baxu esaten du)

N: Musu bat ematen. Eta zergatik daude musu bat ematen?

H: (Isilik gelditzen da lotsa aurpegiarekin)

N: Ez dakizu? Agian, maite direlako?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta ondo dago, edo txarto dago musu ematea?

H: Ondo (esaten du ziurtasunez).

N: Ondo. Zer iruditzen zaizu?

H: (Ez dakiela adierazten du sorbaldarekin).

N: Ez dakizu. Uhu.

N: Eta bitu e, zer daude egiten ? (Bigarren argazkia erakusten diot).

H: Musu bat.

N: Musu bat ematen. Eta zer dira?

H: Mutilak.

N: Mutilak dira. Eta zergatik dauz musu bat ematen?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Maite direlako ala lagunak direlako.

H: Lagunak (esaten du ziurtasunez).

N: Lagunak direz. Uhu. Eta zer iruditzen zaizu lagunak musua ematea ezpainetan?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Eta bikoteek eman ahal dute musua?

I: Ez, ez, ez, ez... X baina hori zikatu behar da, zikatu behar da. Joan. (Beste gelako bost haur gelan sartzen dira, irakasle batek atzetik gelan ezin direla sartu esaten die). Zelan? Ondo?

N: Bai, primeran bai.

I: Ea, benga.

N: Eta mutilak (atea ixten dute). Bikoteak badira? Mutilek ematen dute, ez dira bikoteak?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez, ez dago ondo, bikote izatea? (Irudiko bi mutilak seinatzen ditut).

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez ez dago ondo.

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Zergatik, mutilek ezin dira izan bikote?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez. Eta bi neska izan ahal direz bikote? (Hirugarren argazkia erakusten diot)

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, bi neska bai. Eta zer daude egiten?

H: Musuak (esaten du argazkia arretatsu begiratu).

N: Musu bat ematen. Zergatik dauz musu bat ematen?

H: Lagunak direz.

N: Lagunak direlako. Eta agian bikoteak dira? Bikoteak izan daitezke?

H: (Buruarekin baietz egiten du, baina ez oso konbentzituta).

N: Bai, uhu. Maitatzen direlako ematen dute musua?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Ba oso ondo. Primeran egin duzu.

3N 06/04

(Goizean heldu dira haurrak, amantala kendu dute, eguneroko errutinak egin dituzte, 10minututan gutxi gora-behera. LHko ikasleek gelan sartu dira eta datorren egunean patioan zein ordutan egon behar dugun azaldu digute, eta ondoren nirekin etortzeko eskatu diot. Bidetik zer egingo genuen azaldu diot. Gelara sartu gara eta bakoitzak aulki batean jesarri gara).

N: Zelan deitzen zara?

H: X.

N: X deitzen zara. Eta zenbat urte dituzu?

H: (Hiru atzamar jartzen ditu).

N: Bat, bi eta hiru. Hiru urte. Eta zer zara neska ala mutila?

H: Neska.

N: Neska zara? Zergatik dakizu neska zarela?

H: (isilik gelditzen da).

N: Zergatik zara neska?

H: Ze naiz X (oso baxu esaten du {X= bere izena }).

N: X zarelako zara neska. Itxaron e, itxiko dut atea haur batzuk gelan sartu nahi dutelako (atea ixtera joan naiz).

N: Itxiko dugu atea. Ez ez ezin zarete sartu, gela hau itxita dago. (X marrazkia uztera sartzen da gelan eta sartzen uzten diot marrazkia uzteko, gainerako haurrak beste gela batera joaten dira). X gero itxi atea, bai? Bale, itxi atea e? (atea ixten dago), holantxe. Eta eta, a: (Atea zabaldu duen neska ate ondoan gelditzen da gu begiratzen) beitu, itxi atea (atea ixten du). Hori nola deitzen da?

H: X.

N: X deitzen da. Beitu gauzatxo bat (tonu baxuan esaten dut), um... Ezagutzen dituzu? (Neska eta mutilaren irudiak erakusten dizkiot).

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: Bai? Eta hau zer da? Mutila ala neska? (Mutilaren irudia erakusten diot).

H: Mutila (esaten du ziurtasunez aurpegira begira).

N: Hau da mutila, eta hau? (Neskaren irudia erakusten diot).

H: Neska.

N: Neska. Eta zergatik dakizu?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Hau mutila dela eta hau neska dela?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Zergatik dakizu?

H: Ze...

N: Nes... Bai?

H: Ze naiz neska.

N: Zu zara neska, bai. Baina hau mutila (mutilaren irudia erakusten diot) da, ez? Eta hau neska Neskaren irudia seinalatzen diot). Eta desberdinak dira?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez dira desberdinak. Ez? Berdinak dira?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Zertan dira desberdinak, ia. Zer deko honek?

H: Pitilina (esaten du ziurtasunez).

N: Eta honek?

H: (Isilik gelditzen da)

N: Nola deitzen da?

H: (Isilik gelditzen da nire begietara begiratuz).

N: Ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Baina desberdinak dira?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez dira desberdinak. Iguak dira, biak berdinak dira?

N: Buruarekin baietz egiten du. Uhu, eta orain galdetuko dizkizut zu z gauzak, a ver e? ia erantzuten dituzun didazun e? A ver e, aldatuko dut. (Kutxa lekuz aldatu dut). Hau da gauzaz beteriko kutxa eta zuk esan behar didazu ia gustatzen zaizun edo ez zaizun gustatzen. A ver ia, atzazalak margozteak gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du.)

N: Ez? Ez zaizu gustatzen atzazalak margozteak?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Baina atzazalak margoztuta dituzu? Ta orduan gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai. Eta superheroak? (Bi superheroiak erakusten dizkiot).

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez? Eta... Ezpainak margozteak gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Eta... hau badakizu nor den?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ez? Super-heroe bat da, eta gustatzen zaizu honekin jolastea?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Eta patioan zertara jolasten duzu, patioan? Futbolean.

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez, zertara jolasten duzu patioan?

H: ka Xrekin (neska baten izena esan du).

N: Xrekin jolasten duzu. Eta bebeak zaintzea gustatzen zaizu? (Plastikozko Nenukoa erakusten diot).

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez, ez zaizu bebea, eta karrotxoekin ibiltzea? Horrelako karrotxoekin (karrotxo bat seinalatzen diot).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Karrotxoak bai. Eta zer egoten dira karrotxoen barruan?

H: Bebeak.

N: Bebeak. Eta gustatzen zaizu bebeak zaintzea?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Orduan bai gustatzen zaizu. Eta... ezagutzen dituzu (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai?

H: Futbol eta Elsa eta Ana.

N: Eta zein dituzu gustokoen?

H: (Frozenen kromoak aukeratzen ditu).

N: Elsarenak, Frozenenak dituzu gustokoen. Uhu. Eta salto egitea gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: A ver ia, frogatu. Jarri hamen (aulkian igotzeko adierazten diot) eta ea zelan egiten duzun salto. Etorri. (Lurrean, lekuan, salto egiten du). Ah, ala. Eta hamen igotzen bazara? A ver ia igo. (Begiratzen nau). Nik lagunuko zaitut (eskua ematen diot aulkian igotzeko asmoz, baina ez du nahi igo). Igo gora, ez? (Igotzen saiatzen da niri eskua emanda). Igo gora, hona gora, hona gora, ea salto egiten duzun, hona gora. (Aulki gainean igo egiten da). Ez zaizu gustatzen hametik salto egitea.

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez, hori ez zaizu gustatzen ezta? Uhu. A ver jesarri. Beno ez jesarri, itxaron e. Mozorratuko gara orain. Zuk esan duzu neska zarela, ezta? Bai? A ver e, eta hau jartzen badizut (txapela jarri diot) eta korbata bat jartzen badizut... (Gorbata jarri diot) Orain zer zara, neska ala mutila?

H: Mutila (Esaten du ziurtasunez).

N: Orain zara mutila, ezta? Uhu. Oso ondo. A ver, nahi duzu ikusi zeinen guapo zauden? Bitu begiratu ispiluan.

H: (Ispiluan begiratzen du).

N: Ai ama:, zer?

H: (Serio dago ispiluaren aurrean begiratzen).

N: A ver, bagoaz, a ver itxaron e. (Txapela eta gorbata kentzen laguntzen diot). A: eta badaukat beste gauzatxo bat galdetzeko. Zuk ohean beldurra izaten duzu nozbait?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez? Eta amets gaizto gaiztoa badaukazu, nor deitzen duzu?

H: Ama eta aita.

N: Amatsu eta aita deitzen duzu? Bai. Ile bat daukazu belarrian (kili kiliak egiten dizkiot belarri atzean). Kili kiliak izaten dituzu belarrian?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez? Eta sabelean kili kiliak izaten dituzu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du seriotasunez).

N: Ez, ez? Ez dituzu sabelean kili kili? A eta oinetan? Ez dituzu izaten kili kiliak? Ez?

H: (Buruarekin ezetz egiten du seriotasunez).

N: Eta zu nozbait alua ukitzen duzunean kili kiliak izaten dituzu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez?

H: (Isilik gelditzen da harridura aurpegiarekin).

N: Bai?

N: Ez dituzu alua ukitzen duzunean kili kiliak izaten?

H: (Buruarekin ezetz egiten du seriotasunez).

N: Ez? Eta, beno bitu, nik ekarri ditut, bueno, itxaron e. Badakizu nondik datozen haurrak? Badakizu nondik datozen?

H: (Isilik gelditzen da seriotasunez).

N: Nondik jaiotzen diren badakizu?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Bai, ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez, eta: eta badakizu nondik irteten diren haurrak? Jaioberriak?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez? eta nola egiten dira haurrak? Nola egiten dira?

H: (Isilik gelditzen da seriotasunez).

N: Zelan egingo dira haurrak? Zelan jaiotzen dira? Ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Eta gustatuko litzaizuke jakitea?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Uhu. Ba amatik jaiotzen dira, amatik amaren sabeletik jaiotzen dira. Bai? Hori badakizu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Hori ez dakizu. Eta bitu, nik ekarri ditut nire hiru lagunen argazkiak. Bitu e, erakutsiko dizkizut. Ia, ia non dekodan. Bitu e, bitu hauek dira nire lagunak eta badakizu zer dauzen egiten (lehenengo argazkia erakuste diet). Zer daude egiten?

H: Musuak emoten (argazkia arretatsu begiratzen dago).

N: Musu bat ematen. Eta zergatik ematen dauz musu bat?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Agian, maite direlako?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, eta zer iruditzen zaizu?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Zer iruditzen zaizu? Ondo dagoela... txarto dago...?

H: Ondo.

N: Ondo dago, ezta?

N: Eta bitu, ta ekarri ditut beste nire bi lagunen argazkia. Bitu (bigarren argazkia erakusten diot). Hau zer da? (Txapela duen mutila seinalatzen dut) Neska ala

H: Mutila.

N: Mutila, eta hau? (Txapelik ez daukan mutila seinalatzen dut).

H: Mutila.

N: Eta zer daude egiten?

H: Musu bat emoten (esaten du ziurtasunez argazkia begiratzuz).

N: Eta zergatik dauz ematen musu bat?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Elkar maite dutelako, agian?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai. Eta zer iruditzen zaizu?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Zer iruditzen zaizu?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Nozbait ikusi duzu bi mutil musukatzen, bai?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, eta zer dago ondo edo txarto?

H: Ondo.

N: Ondo dago, ezta? Hu. Eta azkenik. Nire bi lagun (hirugarren argazkia erakutsi diot). Beste bi lagun! Badakizu zer dauzen egiten?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Zer daude egiten?

H: Musua ekinteten (argazkia seinalatzen du).

N: Atsus (doministiku egiten du). Musuak ematen bai. Ta badakizu zergatik?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ez dakizu, ez?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Maite direlako?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Uhu. Eta zer iruditzen zaizu?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Neskak neskekin musua ematen dute?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Zuk ikusi duzu nozbait bi neska musu ematen?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, hamen bezala? Eta zer iruditzen zaizu, txarto dagoela edo ondo dagoela?

H: Ondo.

N: Ondo dagoela. Uhu. Ezagutzen dituzu? (Argazkiko neskak seinalatzen ditut).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, ezaugtzen dituzu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez, ez dituzu ezagutzen. Aha. Ba oso ondo egin duzu X, (bostak eskatu dizkiot eskua altxatuz eta bostak eman dizkit), Oso ondo. Primeran egin duzu!

3N 06/13

(Nirekin etortzeko eskatu diot eta arineketan eskua eman dit. Poz-pozik etorri da nigana eta biok beste gela batera joan gara. Bidean zer egingo genuen azaldu diot).

N: Zelan deitzen zara?

H: X.

N: X, eta zenbat urte dituzu?

H: (Hiru atzamar erakusten ditu).

N: A ver? Bat, bi eta hiru. Hiru urte, ai ama. Ze nagusia zaren ja.

H: Uhum.

N: Eta zer zara neska edo mutila?

H: E: mutilla.

N: Zuk mutila zara, ziur?

H: (Buruarekin baietz esaten du)

N: Eta zergatik zara mutila?

H: Es que soy mu gande y mamá y ma me y papá me dice que peso.

N: Porque eres muy grande y pesas.

H: Sí.

H: ¿Por eso eres niño?

N: Niña (Zuzentze dit).

H: ¿Eres niña o niño?

N: Niña. A: Te he entendido mal. O sea que eres niña.

H: (Buruarekin baietz egiten du ziurtasunez)

N: Uhum. Mira, yo he traído aquí, que seguro que los conoces, a dos amigos. Tu sabes quienes son (neska eta mutilaren irudiak erakusten dizkiot). ¿Este que es? (Mutila erakutsiz).

H: Niño.

N: ¿Y esta? (Neska erakutsiz).

H: X (Bere izena esaten du).

N: ¿Y por qué lo sabes?

H: E e e, este es mutila (mutila seinalatzen du) y esta neska (neska seinalatzen du).

N: Aha. ¿Y por qué lo sabes?

H: Es que mamá, es que mamá me e e e e dice, es que me dice ma tas cosas. (Amak gauzak txarto esaten dizkiola azaltzen du).

N: Te dice. Uhum. Ama te ha dicho.

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: ¿Y son diferentes?

H: Sí.

N: ¿En qué son diferentes?

H: (Titiak seinalatzen ditu lotsaz).

N: ¿En las tetas?

H: No. (Harridura aurpegiarekin)

N: ¿En qué?

H: Es que, en las cabeza:s.

N: En las cabezas, son diferen, ¿el pelo es diferente?

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: ¿Y algo más?

H: (Alua eta zakila begiratzeko irudiei baina arin kentzen du begirada). E: los ojos.

N: ¿Algo más?

H: La boca.

N: La boca... ¿Qué más?

H: (Alua eta zakila begiratzeko irudiei baina arin kentzen du begirada). E: el cuello.

N: El cuello... ¿Qué más?

H: (Alua eta zakila begiratzeko irudiei baina arin kentzen du begirada). Las manos.

N: Las mano:s son diferentes. Hombre las manos son un poco parecidas e.

H: Sí (Irribarrea ateratzen zaio).

N: ¿Y qué más son diferentes?

H: (Alua eta zakila begiratzeko irudiei baina arin kentzen du begirada). (Oinak seinalatzen ditu).

N: Los pie:s.

N: ¿Y esto son diferentes? (Irudien alua eta zakila seinalatzen dizkiot)

(Isilik gelditzen, eta lotsatu da)

H: Da (buruarekin baietz egiten du).

N: Sí, también. ¿Y esto qué es? (Alua seinalatuz)

H: (Isilik gelditzen da lotsatuta).

N: ¿No sabes cómo se llama?

H: (Isilik gelditzen da lotsatuta).

N: ¿Y esto? (Zakila seinalatuz)

H: (Isilik gelditzen da lotsatuta. Aulkian geldi dago).

N: ¿Te da vergüenza?

H: (Buruarekin ezetz egiten du)

N: No, ¿Pero no sabes cómo se llaman?

H: Buruarekin ezetz egiten du.

N: Este el pitilín (zakila seinalatuz), ¿y este?

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿No sabes?

N: Oye? Y tú por qué eres chica?

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Tú eres chica me has dicho, no?

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: ¿Y por qué eres chica?

H: Es que, es que soy así.

N: Porque eres así, cla:ro. Y yo ahora te voya enseñar cositas de la caja y tu me tienes que decir si te gustan o si no te gustan. A ver e:

N: ¿Te gusta pintarte las uñas? (Azazkal-laka erakusten diot)

H: (Buruarekin baietz egiten du)

H: Sí. Es que es que ya tengo pintadas.

N: Ai es verdad, de rosa es verdad.

H: Sí: e mamá. (Amaren azazkal-laka dela azaltzen du).

N: ¿De maná?

H: Sí.

N: ¿Y te gusta jugar a los super-heroes? (Bi super-heroiak erakusten dizkiot)

H: Sí.

N: También?, sí.

H: Sí. Tengo en casa.

N: Sí, también tienes en casa. ¿Y te gusta pintarte los labios?

H: Sí: ata también tengo en casa.

N: Sí.

H: E pintalabios, de princesa.

N: Aha. Qué bien. Y has dicho que te gusta jugar a los super-heroe...

H: Sí.

N: ¿Sabes, conoces a qui quien es este?

H: (Buruarekin ezetz egiten du)

N: ¿No sabes cómo se llama?

H: (Buruarekin ezetz adierazten du)

N: huhum. Entonces igual no te gusta jugar tanto a los super-heroes, ¿no?

H: E.

N: Si te gusta. ¿Y con quien juegas?

H: Con con con el tato. Con mi hermano.

N: Con tu, con el hermano.

N: ¿Y sabes quién es capitán America?

H: (Buruarekin ezetz egiten du)

N: ¿Y super -man?

H: (Baietz egiten du buruarekin baina ez oso ziur).

N: Sí. ¿Y en el patio a qué juegas?

H: En el patio de mi casa es particular (abesten hasten da)...

N: Hamen patioan, a qué juegas en el patio aquí. ¿Cuando estás ahí abajo (Kalea seinalatuz) a qué juegas?

H: A e estoy jugando a a a veces a veces e (hiru urteko beste haur bat gelara sartu da bere kutxan marrazki bat sartzera).

N: ¿A qué juegas?

N: ¿A qué juegas?

H: En la moto:s.

N: A moto:s, ¿a qué más?

H: Y... y a y a patinetes

N: A patinetes, a motos...

(Gelara sartu den haurra guri begira gelditu da, eta marrazkia ez du oraindik gorde).

N: Venga, bai hori gorde eta joan. Venga X (neska baten izena) ordua da e.

(Marrazkia gorde du eta irteten dago lehen sartu den neska)

N: Eta itxi atea mesedez. Itxi atea, bai?

(Atea itxi du)

N: Eta patioan, en el patio en el patio juegas a cuidar a los bebés?

H: Sí.

N: ¿Sí? ¿Y juegas a fútbol?

H: Sí.

N: ¿También juegas a fútbol?

H: Sí. Que bien.

N: ¿Y también juegas con bebés?

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: ¿Sí? Que bien. O sea que juegas a todo.

H: Sí.

N: ¿Y qué cromos te gustan más? (Frozen eta futbolen kromoak erakutsi dizkiot)

H: (Frozenen kromoak aukeratu ditu)

N: Los de Frozen. ¿Y y y los de futbol te gustan?

H: No esos, solo le gustan a X.

N: Solo le gustan a X, a tu hermano. ¿Y te gusta saltar?

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: ¿Si, sabes saltar?

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: ¿A ver?

H: (Lekuan bi salto ematen ditu).

N: ¿Y, y si subes encima de la silla sabes saltar?

H: No.

N: A ver vamos a probar (eskua ematen diot). ¿No sabes saltar de encima de la silla?

H: (Buruarekin ezetz egiten du)

N: ¿Te da miedo?

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: Uhum, vale. Pues entonces no saltamos. Y qué te iba a decir yo, hablando de miedos. ¿Y cuándo tienes miedo en la cama porque has tenido un sueño muy malo muy malo muy malo muy malo qué haces?

H: Domi (Dormir).

N: ¿Dormir? ¿Y si tienes mucho miedo?

H: No keva.

N: ¿No? ¿No llamas a aitatsu y a amatsu?

H: No.

N: No.

H: En mi cama sí.

N: ¿Si estás en la cama, y tienes mucho miedo, llamas a aitatsu y amatsu?

H: No, en mi cama si, es que es que me voy a la cama de mi ama y mi y aitatsu.

N: ¿Y antes tú has dicho que eras chica, no?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Tú eres chica, y si yo te pongo una gorra de mi padre... (Txapel bat jartzen diot)

H: Hum (Barre egiten du).

N: ¿y a ver e, y te pongo una corbata?

H: No veo. (Txapela begiak tapatzen dizkio)

N: ¿Y te pongo una corbata, que eres ahora? (Txapela igo diot eta gorbata jarri diot)
¿Chica o chico?

H: Chico (esan du ziurtasunez).

N: Chico.

H: Sí: (Jarri diodana kendu nahi du).

N: Ahora eres chico. ¿Y no te gusta ser chico?

H: No.

N: A, vale. Y:, ay se te ha quedado un pelo en la oreja. Ay! ¿Tienes kili kilis en la oreja? (Belarrian kili-kiliak egiten diziot. ¿Y tienes kili kilis en la tripa?. ¿Tienes kili kilis?

H: (Barre egiten du).

N: Bai:

N: ¿Y y tienes kili kilis en el en el en el chochito?

H: No (esaten du harridura aurpegiarekin).

N: No, ¿y cuándo tienes kili kilis? Le dices, ¿Qué te dice ama? ¿Si te arrascas? ¿Qué te dice?

H: Que que que que mi ama me me la miria, es que es que tengo que tengo un video en mi casa.

N: ¿Que tienes que hacer un?

H: Un video.

N: ¿Un vivi?

H: Sí.

H: ¿Y si tu ama te pilla, y si tu ama te ve arrascandote el la pocholina, qué te dice?

N: E: Muy bien.

H: Muy bien.

N: No pasa nada, ¿No? No pasa nada.

N: ¿Y oye y tú sabes de donde vienen los niños?

H: No (esaten du sorbalda gora eginez).

N: ¿No, te gustaría saberlo?

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: ¿De dónde vienen?

H: (Sorbaldarekin ez dakiela adierazten du)

N: Nunca has visto un ama con la tripa muy grande: (Sabel handia daukadala irudikatzen diot)

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: Pues ahí tiene los niños.

H: Na (esaten du urduri).

N: En la tripa muy grande. ¿La has visto? ¿Y tú no sabes de donde nacen los niños?

H: No (esaten du ziurtasunez).

N: ¿Y Cómo se hacen los niños? ¿Cómo se hacen?

H: No sé (esaten du seriotasunez).

N: ¿Te gustaría saberlo?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: No, tampoco te gustaría saberlo. Uhu. Y: yo ahora te he traído, mira: (Argazkiak hartzen nago).

N: Una foto de unos amigos (lehenengo argazkia erakusten diot). ¿Qué están haciendo?

H: Beso (esaten du argazkia begiratzuz).

N: Se están dando un beso.

H: Sí (esaten du aurpegi lasaiarekin).

N: ¿Y qué son?

H: Mami y papa.

N: Mami y papa. ¿Y por qué se dan un beso?

H: Papa pa pa pa papa po que se quieren.

N: Porque se quieren. Y: ¿Te parece bien?

N: Sí (esaten du ziurtasunez).

H: Hum.

(Txirrina jotzen du eta atea begiratzen du)

N: Orain goaz.

N: (bigarren argazkia erakusten diot) ¿Y aquí qué están haciendo? (Bigarren argazkia erakutsi diot).

H: Otros beso (argazkia begiratzen dago).

N: Otro beso. ¿Y qué son?

H: Chicos.

N: Dos chicos.

H: Hi. (Sí)

N: ¿Y por qué se dan un beso?

H: Porque se quiere (esaten du ziurtasunez).

N: Porque se quieren.

H: Sí (esaten du ziurtasunez).

N: ¿Y qué tal te parece?

H: Bien (esaten du ziurtasunez).

N: ¿Y aquí qué están haciendo? (Hirugarren argazkia erakusten diot).

H: Besos (argazkia begiratzen dago).

N: ¿Y qué son?

H: Chicas.

N: Dos chicas. ¿Y porque se dan un beso?

H: Porque se quieren.

N: Porque se quieren. ¿Y las chicas y las chicas se pueden besar?

H: Sí.

N: ¿Y los chicos y los chicos?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: También. ¿Y las chicas y los chicos como aquí? (Lehenengo argazia erakusten diot).

H: Sí.

N: Ba oso ondo egin duzu, primeran.

3M 06/29

(Txokoetan lan egiten egon da, nirekin etortzeko eskatu dio irakasleak eta nirekin etorri da. Bidean zer egingo dugun azaldu diot. Gelara sartu gara eta bakoitzak aulki batean jesarri da).

N: Zelan deitzen zara?

H: X.

N: X?

H: Bai (esaten du ziurtasunez).

N: Ta zenbat urte dituzu?

H: (Hiru atzamar erakusten ditu).

N: A ver, ia: Ba:t, bi eta hiru. Hiru urte dituzu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Oso ondo, eta zer zara mutila ala neska?

H: E:: (Pentsatzen dago).

N: ¿Qué eres chico o chica?

H: Solo chico.

N: Chico eres. ¿Y por qué eres chico?

H: E: porque debería ser chico (esaten du ziurtasunez).

N: Deberías de ser chico. Uhum.

N: Y: a mira, igual los conoces. Igual los conoces (mutila eta neskaren irudiak erakusten dizkiot). ¿Los has visto alguna vez?

H: E si:

N: Están en la gela de X, ¿no?

H: Si (Buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Y esto qué es? (Neskaren irudia erakutsiz).

H: Chica (Neskaren alua begiratzen dago).

N: ¿Y esto? (Mutilaren zakila erakutsiz).

H: Chico (mutilaren burua begiratzen dago).

N: Chico, uhum. ¿Y por qué sabes que son chica y chico?

H: E: porque se: que los chicos niños tienen pitilin. Y yo (esaten du lasaitasunez).

N: Y tú tienes pitin. ¿Y las chicas qué tienen?

H: E: pocholina (esaten du lasaitasunez).

N: Las chicas tienen pocholina. Uhum. Pues sí tienes razón e. Y Mira ahora te voy a sacar cosas y tú me tienes que decir... A no espera, a ver. Mira yo he traído una falda, mira ayúdame, póntela un segundo.

H: Um (gona begiratzen du eta ez dago oso konbentzituta).

N: Póntela un segundo.

H: Vale (esaten du lasaitasunez).

N: Un pie, y otro pie, uiba (gona jarri du). A ver e, altxatu ipurdia. Y he traído también, una peluca (ileordea jarri diot). A ver, tienes el pelo muy largo.

H: (Gona eta ileordea jarrita dauzka eta zutik eta geldí dago)

N: ¿Ahora qué eres chica o chico?

H: E: chica.

N: Eres chica, aha. Vale, muy bien. (Ileordea kendu diot). Nos quitamos la falda...

H: Sí.

N: ¿No te gusta la falda?

H: E no.

N: ¿Por qué:?

H: Porque... es que los chicos no tenemos falda.

N: Los chicos no lleváis falda. Y quien...

H: Solo las...

N: ¿Quienes llevan falda?

H: Las chica:s.

N: Ahora te voy a enseñar cosas de la caja y tú m me tienes que decir si te gustan o si no... tegustan.

H: Um.

N: Lo que te gusta, e a ver? Si te gusta mucho... o poco. A ver: Te gusta pintarte las uñas? (Azazkal-laka erakusten diot).

H: Nu (no).

N: No te gusta pintarte las uñas.

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: ¿Por qué no te gusta pintarte las uñas?

H: Porque los chicos no hacemos eso.

N: A, los chicos no os pintais las uñas. Te gusta jugar con:, con los super-heroes. (Bi super-heroiak erakusten dizkiot)

H: Sí (esaten du lasaitasunez).

N: Uhu. Y a ver a ver a ver, te gusta: pintarte los labios (ezpain-margoa erakusten diot)

H: No.

N: No te gusta pintarte los labios. Uhu. Y: te gusta jugar con estos tipos de juguetes? (Hulck erakusten diot)

H: Sí.

N: ¿Quién es este, sabes quién es?

H: Hulck (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Hulck!

H: Yo tengo un Hul más fuerte: en mi casa.

N: Que way, que morro. ¿Y en el patio a qué juegas?

H: Pue:s, solo con cuerdas.

N: Con cuerdas?

H: Hun (buruarekin baietz esaten du).

N: ¿Y juegas a futbol?

H: Sí (esaten du ziurtasunez).

N: Si, y: y alguna vez juegas a cuidar muñecos? (Nenukoa erakusten diot).

H: No.

N: No juegas.

H: Nu (ezetz egiten du buruarekin).

N: ¿Ni con el carrito como esos, no juegas, con esos? (Nenukoen karrotxoa erakusten diot).

H: (Buruarekin ezetz esaten du).

N: En el parque no, ¿en el patio no?

H: Nu (buruarekin ezetz egiten du).

N: ¿Pero te gusta jugar a futbol?

H: Sí.

N: Si te gusta jugar a futbol. ¿Y: cuáles te gustan más, o te gustan los dos? (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).

H: Pue:s, en mi casa yo tengo catetos de Spider-man.

N: De Spider-man. ¿Y qué te gustan más los de Spider-man, los de futbol o los de Frozen?

H: Los de futbol.

N: Los de futbol te gustan más. Qué bien, a mí también e. Y, oye y sabes saltar?

H: Ti (bai).

N: A ver.

H: Aulkitik altxatu eta lekuan salto egiten du.

N: A! Y saltar de alturas grandes?

H: También.

N: A ver, súbete en la silla a ver si sabes saltar. Súbete de pie.

H: (Aulkian igo da bera bakarrik)

N: A ver e! (Salto egin du). Joe qué atrevido eres. Madre mía que atrevido eres. O sea que no te da miedo saltar. Y a ver e, ¿Y cuando estás en la cama que tienes una pesadilla muy mala muy mala muy mala y te...?

H: Yo no tengo ninguna.

N: ¿No tienes pesadillas malas?

H: No.

N: ¿Y cuándo tienes un sueño muy malo muy malo a quien llamas?

H: A nadie.

N: No llamas a nadie. Y: ¿si tienes miedo en la calle a quién...?

H: Pue:s pues solo me voy a la calle con mi aita y mi ama.

N: Y entoces no te pasa que tienes miedo solo, ¿no? ¿Y alguna vez te has perdido?

H: No.

N: No. ¿Y si algún día te pierdes que haces?

H: Pero yo nunca me pierdo.

N: Ah es verdad, tú nunca te pierdes. ¿Y cuándo estás en la cama y: tienes un sueño muy malo, llamas a aitatsu o amatsu?

H: Yo no tengo ningún sueño.

N: No tienes ningún sueño. Uhu.

N: Y cuándo tienes, tú tienes miedo.

H: No.

N: ¿Nunca tienes miedo?

H: No.

N: ¿Y por ejemplo: si: si estás en una altura muy grande muy grande muy grande en un columpio que es muy grande muy grande y hace mucho viento y piensas que te vas a caer, qué haces?

H: Pero yo me sujeto.

N: Te sujetas. Uhu. Qué bien.

N: Y: ahora te voy a preguntar una cosa. Bueno no, te voy a hacer cosquillas. ¿Tienes cosquillas?

H: No (Serio aurpegia jartzen du eta atzera itzultzen naiz ni).

N: ¿No tienes cosquillas? ¿Seguro que no tienes cosquillas? (Besapean kili-kiliak egiten dizkiot)

H: (Barre egiten du).

N: ¿Y cuán y en el pititín alguna vez tienes cosquillas?

H: No, ninguna (esaten du harrituta, eta seriotasunez erantzuten du).

N: ¿Y no te pica?

H: Sí (esaten du seriotasunez).

N: ¿Y cuándo te pica qué haces?

H: Me arrasco.

N: Te arrascas. Uhu. ¿Y te gusta arrascarte?

H: E, solo me arrasco cuando me pica.

N: Claro. Uhu, muy bien. Y si alguna vez te ven arrascarte, ¿Qué te dice amatsu o aitatsu?

H: Que les, me dice que me arrasque.

N: Te dice que te arras, muy bien. Es lo que hay que decir. Y, una cosa, tu sabes de dónde vienen los niños (plastikosko Nenukoa erakusten diot).

H: Um.

N: Los niños así (Nenukoa erakusten diot), este es de mentira, pero uno de verdad, ¿los niños de verdad de dónde vienen?

H: Mamea (ama) dicho que quiere comprar un niño de verdad.

N: Que quiere comprar un niño de verdad.

H: Sí, pero yo le he dicho que no.

N: Que no, ¿tú no quieres un hermanito?

H: No (esaten du haserre aurpegiarekin).

N: ¿Y de dónde salen los niños?

H: No sé de dónde (eskuak altxatu egiten ditu).

N: No s, y ¿te gustaría saber de dónde salen?

H: Sí (esaten du ziurtasunez).

N: Los niños salen de la tripa de la amatsu.

H: Pues yo he salido de la tripa de mi ama.

N: Caro, los niños salen de la tripa de amatsu. ¿Y tú sabes cómo se hacen los niños?

H: Uhu.

N: ¿Cómo se hacen?

H: (Isilik gelditzen da)

H: Mi aita sí lo sabe.

N: Tu aita si sabe cómo se hacen. ¿Y tú?

H: Um... (Isilik gelditzen da).

N: ¿Te gustaría saberlo?

H: Sí.

N: Sí te gustaría saberlo. Pues cuando aita y amatsu se quieren mucho pues pueden hacer un hijo. Y: ahora he traído unas fotos... (Argazkiak hartu ditut).

N: ¿Qué están haciendo? (Lehenengo argazkia erakusten diot).

H: Besándose.

N: ¿Y por qué se besan?

H: Poi porque son novios.

N: Porque son novios. ¿Y qué te parece que se besen?

H: Bien.

N: Te parece bien.

(Beste gelako irakasle bat sartzen da gelara).

N: Apa, ez lasai lasai (esaten diot irakasleari).

(Sartu den irakaslea irten egiten da).

N: Y: mira te he traído otra foto (bigarren argazkia erakusten diot). Ui! Está al revés (argazkia alderantziz jarri dut). ¿Qué son?

H: Solo son dos chicos (argazkia begiratzen dago).

N: Dos chicos. ¿Y qué están haciendo?

H: Abezándose. (Abrazándose).

N: ¿Y por qué se besan?

H: Porque son amigos.

N: Son amigos. ¿Y si yo te digo que son pareja?

H: (Isilik gelditzen da).

N: ¿Qué te parece?

H: Seguro que se besan porque son amigos (esaten du ziurtasunez).

N: Seguro que se besan porque son amigos. No no, pero son pareja.

H: Ti (harridura aurpegiarekin begiratzen dit).

N: Son pareja, son padre y padre. Se están dando un beso dos aitatsuz se están dando un beso.

H: Sí (harridura aurpegiarekin begiratzen dit).

N: ¿Y qué te parece que se den un beso dos aitatsuz un beso?

H: E, mi ama mi aita es el novio de mi ama.

N: Sí. Eso es. Pues imagínate que aitatsu tiene un novio, en vez de una novia. ¿Qué te parece?

H: Bien (atzera begira dago).

N: Bien te parece bien. Mira aquí (hirugarren argazkia erakusten diot). ¿Qué están haciendo? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: E, besándose dos chicas.

N: Besándose dos chicas. ¿Y porque se besan?

H: Seguro, porque son a::m pareja.

N: Son pareja, tienes razón, son pareja. ¿Y qué te parece que se den un beso?

H: Bien (esaten du lasaitasunez).

N: ¿Te parece bien?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Aha.

H: Muy bien, muy bien, oso ondo egin duzu e.

3M 07/01

(Siestatik esnatu da eta zapatilak jartzen eta komunera joaten lagundu dut. Ondoren pasilloan gelditu da lagun batekin hitz egiten. Ondoren, nirekin etortzeko eskatu diot eta bidetik zer egingo genuen azaldu diot).

N: ¿Cómo te llamas?

H: X.

N: Ah, es verdad que me lo has dicho. Me lo acabas de decir.

N: ¿Y cuántos años tienes?

H: Mi a ama, ha dicho que que que estos (eskuan hiru atzamar jarri ditu).

N: Tu ama te ha dicho que, a ver e, los vamos a contar. Uno, dos y tres.

H: Pero, pero ahora me salen muchos. (Eskuan hiru atzamar jartzen saiatzen da, baina zailtasunak ditu eskuan hiru atzamar bakarrik jartzeko).

N: Ahora te salen, tu ama ha igual te ha dicho así (atzamarrean hiru atzamar jarri dizkiot) y ahora te salen muchos (atzamarrak askatu dizkiot). ¿Así te ha dicho tu ama? A ver, así. ¿Estos te ha dicho tu ama? (Berriro hiru atzamar jarri dizkiot eskuan). ¿Así te ha dicho tu ama?

H: Esos.

N: ¿O así? (Hiru atzamar jarri dizkiot baina beste atzamar batzuk hartuz).

H: (Isilik gelditzen da pentsatzen).

N: ¿Así?

H: A mí me salen tos. (Ezin ditu hiru atzamar batera jarri, eskuko beste atzamarrak eta beste eskuko atzamarrak atera ditu).

N: A ti te salen, a ver mira e: Uno, dos, tres, cuatro, cinco, seis, siete, ochono, nueve... (Eskuan hamar atzamar gelditu zaizkio eta denak zenbatu dizkiot). Diez dedos, madre mía cuantos dedos tienes!

N: ¿Y tú qué eres chico o chica?

H: Chico.

N: A: eres chico, ¿y por qué:?

H: Porque me salen cara, alas, mira (besoekin hegoak izango balu egiten du).

N: Te salen alas, ¿a los chicos les salen alas?

H: No, a buh li year solo. (Bus lay year hegoak dituen panpin bat da)

N: A bus lie year solo. ¿Y tú por qué eres chico?

H: Et, ep bush lie year no tiene alas (haserre aurpegia jartzen du).

N: ¿Qué tiene?

H: Bush lie year para volar...

N: Tiene como un avión, ¿no?

H: No puede volar,pr sin alas.

N: A: ¿Y tú qué eres, niña o niño?

H: Niño:!(Esaten du haserre).

N: A: ¿Y por qué eres niño?

H: Por que me toca le niño.

N: Porque te toca niño.

H: (Buruarekin baietz adierazten du).

H: Y los chicos yo soy un niño

N: Tu eres... uhum, eso es: Los chicos son niños.

N: ¿ Y esta qué es? ¿Y estos qué son? (Neska eta mutilaren irudiak erakutsi dizkiot).

H: Chico (mutila seinalatuz) y niña (neska seinalatuz).

N: Chico y niña (berak esan duena azpimarratuz), oso ondo. Y: y son diferentes?

H: No.

N: No son diferentes, ¿son iguales?

H: (Isilik gelditzen da aurpegian zerbait ondo ez dagoela adieraziz).

H: No son iguales.

N: No son iguales. Qué son, ¿qué tienen de diferente?

H: (Isilik gelditzen da neskaren eta mutilaren irudiak goitik behera begiratzen).

H: No sé (esaten du ziurtasunez).

N: No sabes.

H: (Mutilaren irudian zakila begiratzen dago).

N: ¿Este qué tiene? (Mutilaren zakila seinalatu diot).

H: (Isilik gelditzen da).

H: Los chicos tienen pititín.

N: Los chicos tienen pitilín. ¿Y esta qué tiene?

H: Isilik gelditzen da.

N: ¿No sabes cómo se llama?

H: No sé (neskaren alua begiratzen dago).

N: ¿Pocholina? Alua. Alua dekote.

N: Y: a: tengo una pregunta que hacerte, tú me has dicho que eres chico.

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: Aha.

N: ¿Pero y si yo te pongo?... A ver e, ponte esto. (Gona ipintzen laguntzen diot).

H: ¿Para qué quieres ponerme esto? (Esaten du seriotasunez).

N: Ahora te lo explico.

N: (Altxatzen laguntzen diot) A ver, no te preocupes. A ver, e.

(Gona jarri dugu bion artean eta ileordea erakutsi diot)

N: Pero si tienes el pelo largo...

H: ¡Yo no quiero ese pelo! (Esaten du haserre).

N: Solo es pa probártelo.

H: No: (Esaten du haserre).

N: Vale (ez diot ileordea jarri), ¿ahora qué eres chica o chico?

H: Chica, oca. (Chica ahora).

N: Eres chica, aha.

H: (Buruarekin baietz egiten du). Los chicos no llevan esto (mutilek ez dute gona eramaten, gona seinalatuz).

N: Los chicos no llevan falda. A ver e, vamos a quitar la falda.

(Gona kendu dugu)

N: ¿Y ahora qué eres?

H: Chico.

N: Ahora eres chico. Vale.

N: Y ahora mira, me tienes que decir si te gusta o si no te gusta, ¿vale?

H: ki (bai).

N: A ver e...

N: ¿Te gusta pintarte las uñas?

H: No (buruarekin ezetz esaten du).

N: No te gusta pintarte las uñas.

H: Es que mis uñas son así.

N: Son normales, de color carne. ¿Y: te gusta jugar a super-heroes?

H: Yo tengo super-heroe en mi casa.

N: ¿Y te gusta jugar con ellos?

H: No (esaten du seriotasunez).

N: ¿No te gusta jugar con los super-heroes?

H: No, los super-heroes son muy malos, esos.

N: Son muy malos estos. ¿Y con los de tu casa te gusta jugar?

H: Sí (buruarekin baietz egiten du).

N: O sea que te gusta jugar con los super-heroes.

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: ¿Y y te gusta pintarte los labios?

H: No o (esaten du haserre).

N: No, ¿Por qué no te gusta pintarte los labios?

H: Porque mi labio es así.

N: Porque tus labios son así. Y te gusta: ... ¿este quién es? (Hulcken panpina erakusten diot). ¿Lo conoces?

H: Hulck (esaten du lasaitasunez).

N: ¿Y te gusta jugar?

H: No.

N: ¿No te gusta jugar con Hulck?

H: Yo no tengo Hulck.

N: Tú no tienes Hulck. ¿Pero si lo tuvieras jugarías?

H: No sé cómo se juega.

N: No sabes cómo se juega.

N: ¿Pero te gustan los super-heroes, como Hulck?

H: Sí, me gusta Mairon.

N: Sí, te gusta Mairon.

H: Si, me gusta Mairon man

N: Airon Man, uhum.

H: E e...

N: ¿Capitán América?

H: Yo veo a a Hul en en la pelica (pelikula) poque ma man (Batman) male ha dao esa sa llave de cor.

N: Que suerte.

H: Ma ver para mi la película.

N: Que bien, que suerte tienes.

N: ¿Oye y en el patio a qué juegas? ¿Juegas a futbol?

H: No juego.

N: No juegas.

H: No me dan en el ojo. (Atzamarrarekin bere begia seinalatzen du)

N: Porque te dan en el ojo. ¿Y a qué te gusta jugar en el parque?

H: A mamis. Cono e io (cuando e ido) an el patio me gusta jugar con la moto.

N: Con la moto te gusta jugar.

H: Con la moto handia.

N: Con la moto grande. ¿Con la moto rosa?

H: Sí, me la han quitado.

N: Huhum. Te la han quitado.

H: Y me ha quitado una chica. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen dago).

N: ¿Hoy te ha quitado la moto rosa una chica?

H: Sí, y luego otra chica. Y luego la he cogido Aingo. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).

N: Ala, joe.

H: Y luego le ha dicho que que yo lo quiero meter para para hacer batu batu. (Eskumako eskua aurrera eta atzera mugitzen du batu behar dela adieraziz).

N: A: y, y la has recogido?

H: Sí. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).

N: La has batu batu. ¿Y te gusta cuidar a niños en el patio?

H: ¿Qué niños? (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).

N: Como a los bebes como a estos, y llevar el carrito de bebes ¿te gusta?

H: Yo no tengo un bebé. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).

N: Pero en el patio tenéis como estos. Pe juguete:s.

H: No me, a mí no me gusta jugar con bebés. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).

N: A ti no te gusta jugar con bebés. Y:: y te gusta, ¿Cuál te gusta más? (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot). Los cromos de Frozen o los cromos de:...

H: De fútbol. (Futboleko kromoak seinalatzen ditu).

N: De fútbol te gustan más.

H: E... (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).

N: Y hoy...

H: A X le gustan de fútbol. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).

N: A X también, ¿X quien es tu hermano?

H: X le gusta fútbol. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).

N: A X.

N: ¿Y tú sabes saltar?

H: E si mira. (Lekuan altxatu eta salto egiten du).

N: Ala. ¿Y sabes saltar de la silla? ¿Subiéndote a la silla?

H: Es que si si:, si salto así me voy a caer al suelo aquí.

N: ¿Te da miedo?

H: Sí. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).

N: Vale. Pues entonces no saltes. Y: ¿dónde tienes la mano?

H: ¿Qué? (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).

N: ¿Tenías la mano aquí? (Hasieran erabilitako irudien panpina hartu eta zakila seinalatzen dut). ¿Te gusta tener la mano ahí?

H: La mano no está aquí (Eskua begiratzen du eta aurpegiaren aurrean jartzen du eskua. Zakilean ez dagoela esaten du, eskua eskumuturraren ondoan kokatuta daukalaela adieraziz)

N: ¿Ahí no se tiene la mano o si se tiene? (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).

H: Las manos son aquí (eskuak besoetan daudela adierazten du).

N: Ahí. ¿Pero qué te estabas tocando?

H: Nada: (Lotsa aurpegia jartzen du).

N: A:

H: ¿Tienes vergüenza?

N: Sí.

N: Sí te da vergüenza qué te digan. Pues te estabas tocando el pititín.

H: No (esaten du haserre aurpegiarekin).

N: ¿Te gusta tocarte el pitilín?

H: No. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).

N: ¿Te da vergüenza? (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).

H: Me hace gracia. Pero a veces no da gracia.

N: Pero a veces no da gracia. ¿Por qué no da gracia?

H: Por que si me caigo al suelo saltando con la silla no da gracia a mí.

N: Saltar por la silla no da gracia. ¿Pero tocarte el pititín te gusta?

H: Sí, gracia.

N: Sí, ¿te hace kili-kilis?

H: No (esaten du seriotasunez).

N: No, te hace kili-kilis.

H: Esto se amiku.

N: ¿Pero te gusta tocarte el pitilin?

H: (Buruarekin baietz egiten du eta zakila era horizontalean ukitzen jarraitzen du).

N: Uhum. ¿Y tú tienes kili-kilis en las orejas?

H: ¿Qué?

N: Kili-kilis, tienes en las orejas.

H: No: (Esaten du seriotasunez).

N: ¿Y en la tripa?

H: Yo voy a salir (leihora begiraten dago).

N: ¿Kili kilis? Hau (kili kiliak atzamarrak gora eta behera mugitzen ditut kilikiliak nola egiten diren airean erakutsiz) zuk egiten duzu bakarrik?

H: Sí (irribarrea ateratzen zaio).

N: ¿Y tienes kili-kilis en el pitilín?

H: (Isilik gelditzen da harriduraz begiraten).

H: ¿Qué?

N: Kili- kilis tienes en el pitilin.

H: No (esaten du haserre eta beste leku batera begira, lotsa aurpegiarekin).

N: ¿Y, oye y tú sabes de dónde vienen los niños?

H: Sí (esaten du ziurtasunez).

N: ¿De dónde vienen los niños? Los niños de verdad. Este es de peluche, pero, este es de plástico, ¿pero los niños de verdad de dónde vienen? Que son así chiquitines.

H: Yo también tengo un plástico.

N: Ya.

H: En mi casa también tengo plástico.

N: ¿Y los niños que son así de dónde vienen? (Panpina erakusten diot)

H: También están aquí en la egcola (eskola).

N: Sí. ¿Y los bebés pequeñitos de dónde vienen?

H: De sus casas.

N: De sus casas. ¿Y: y cómo nacen?

H: Nosé:

N: ¿Y te gustaría saber?

H: A mí me gusta a los perros.

N: Te gustan los perros.

H: De X (leku bat).

N: De X (leku bat). ¿Y sabes de dónde nacen los niños?

H: Sí:

N: ¿Por dónde nacen?

H: Pos yo estoy malito.

N: Tú estás malito. ¿Y los bebés pequeños de dónde nacen?

H: (Isilik gelditzen da).

H: Hazen gugu gagá.

N: Hacen gugu gagá, gugu gagá. Hacen así.

H: Toros los días...

H: (Isilik gelditzen gara).

N: Todos los días y lloran y lloran. Tú también has sido pequeñito.

H: y do cu onde be.

N: Ahora eres grande, pero tú has sido pequeñito.

H: ¿Dónde?

N: Cuando, de pequeñito. Cuando estabas en la cuna, tú has sido pequeñito también.

H: Yo y estaba cuando así, como era pequeñito hablaba así (tonu baxuagoa jartzen du).

N: Axí, ma ma ma...

H: Yo no lloraba.

N: ¿No llorabas de pequeñito?

H: No.

N: Yo sí, yo lloraba muchísimo. Y cuando era pequeñita: ¿a qué no sabes por dónde nací?

H: Yo no soy un bebe ahora.

N: ¿Y los bebés de dónde nacen?

H: Isilik gelditzen da.

N: Tú ahora eres mayor, ¿Pero los bebés de dónde nacen?

H: Pero, un poquito he crecido.

N: Tú has crecido mucho.

H: No, un poquito mira (altxatu egiten da zenbat neurtzen duen erakusteko).

N: Si un poquito. Joe pero mira qué alto eres. Eres muy alto ya.

N: ¿Y los bebés de dónde nacen?

H: Pero X es muy alto que mí, es mi alto que mí. (X ni baino altuagoa da).

H: Si es mi así (Xren, bere anaiaren, altuera irdudikatzen du)

(Jesarri egiten da).

N: Mira, y aquí he traído tres fotos. ¿A ver?

H: Te qué (argazkiak begiraten ditu).

N: Tú me tienes que decir qué están haciendo. ¿A ver, que están haciendo? (Lehenego argazkia erakusten diot)

H: ¿Ese quién es? (Argazkiko mutila seinalatzen du).

N: Este es un aita, y este...

H: Un ama (erantzuten du bat-batekotasunez).

N: Un ama. ¿Y qué están haciendo?

H: Dándose un beso (argazkia harretatsu begiratzten dago).

N: ¿Y por qué se dan un beso?

H: Para... Porque se es su novia (esaten du ziurtasunez).

N: Porque es su novia. Aha. ¿Y qué te parece que le de un beso?

H: (Isilik gelditzen da).

H: Mi colun gozo.

N: E?

H: Ese está smi colun gozo.

N: Vicongozo.

H: Sí.

N: ¿Qué es vicongozo?

H: Unos viki:ngos

N: A: es un vikingo

N: Uhum. ¿Y: aquí qué están haciendo? (Bigarren argazkia erakusten diot).

H: Otro beso (argazkia harretatsu begiratzten dago).

N: ¿Y quién se está dando un beso?

H: Es su novio (eskumako mutila seinalatzen du).

N: Es su novio. ¿Y por qué se están dando un beso?

H: Poque porque kieren darse un beso.

N: Porque quieren darse un beso. ¿Y: qué te parece, que se den un beso?

H: Quiene juego.

N: Tienen juego.

H: Sí.

N: ¿Quién tiene un juego?

H: Juego de e e el volcán de Timanfalla.

N: El el volcán de Tili de Timanfalla. Aha.

H: ¿Qué hay?

N: ¿Eso está en Lanzarote?

H: No:

N: ¿Dónde está?

H: Está muy cerca.

N: Está muy cerca.

H: Donde hay volcanes.

N: Mira, quieres ver esta última foto?

H: Sí.

N: A ver, e. (Hirugarren argazkia erakusten diot).

N: ¿Qué están haciendo?

H: Dándose un beso.

N: ¿Y por qué se están dando un beso?

H: Porque es su novio.

N: es su novio. A: Es, pero ¿qué son?

H: (Isilik gelditzen da).

H: Chica y chica.

N: Chica y chica. Y entonces, ¿qué, qué pasa por qué se están dando un beso?

H: No sé qué.

N: ¿Es su novio? (Bi neskak seinalatuz)

H: Sí.

N: Es su novia? (Aurreko esaldia arin zuzenduz, bi neskak seinalatuz)

H: Sí.

N: Sí. ¿y qué te parece que se den dos chicas...?

H: M mi mi...

N: Un beso.

H: Yo también tengo a a mi ama.

N: ¿Y tú ama te da besos?

H: Sí.

N: ¿Y te gusta que tu ama te de besos?

H: En la cara.

N: ¿Y te gusta que amatsu te de besos?

H: Sí en la cara.

N: Sí en la cara. Que bien, a mí también me gusta que me den besos.

N: Pues lo has hecho muy bien (bostak emateko eskua eskaintzen diot).

(Bostak ematen dizkit).

N: Oso ondo.

3M 08/30

(Nirekin etortzeko eskatu diot eta nirekin etorri da. Gelara joan aurretik, bidetik zer egingo dugun azaldu diot. Gelara sartu gara eta biok jesarri gara, bakoitzak aulki batean eta aurrez aurre).

N: Zelan esan didazu deitzen zarela?

H: X.

N: X. Aha oso ondo. A ver. Hamentxe (biok jesarrita gaude). X deitzen zara, eta zenbat urte dituzu?

H: Honek (hiru atzamar jartzen ditu).

N: Horrek, a ver: bat, bi eta hiru. Hiru urte, jo:. Ai ama. Eta zer zara neska ala mutila?

H: Mutilla (esan du ziurtasunez).

N: Mutilla? Eta zergatik dakizu mutilla zarela?

H: Ze, neskak aukin tuten dauz. X (bere arreba) iten dau gimnasia eta eta ni:k eta eta X (bere arreba) egiten dau gimnasia ritmika. Eta eta neska da, eta ama eta X (bere arreba) dire neskak. Eta nire aita mutile eta ni mutile.

N: A. Orduan neskak direnak gimnasia ritmika egiten dute?

H: Bai (esaten du ziurtasunez).

N: Eta mutilak? Dira aitan moduak.

H: Bai (esaten du ziurtasunez).

N: Eta aita zergatik da mutila?

H: Ze e ze badeko telefonoak. Ai antie (aita) badeko telefonoak.

N: A, telefonoak dituelako.

H: Bai. Bale.

N: Itxaron, ahaztu zaizkit, ai etorri etorri.

(Haurrari azaltzen diot ahaztu zaizkidala emakumea eta gizonaren irudiak beste gelan, eta bere bila goaz biok. Beste gelan ez ziren egon, grabatzen egon ginen gelan egon ziren azkenean, ez nuen ondo begiratu eta ez nintzen konturatu grabatzen nengoen gelan zeundela 00:53segundo pasatu ostean grabatzen jarraitu genuen).

N: Orduan zu zer zara, neska ala mutila esan didazu?

H: Mutila.

N: Zu zara mutila. Aha. Eta hau zer da? (Mutilaren irudia erakusten diot).

H: Mutila.

N: Eta hau? (Neskaren irudia erakusten diot).

H: Neska.

N: Eta zergatik dakizu?

H: Ze hau da mutila (mutilaren irudia seinalatzen du) eta hau neska (neskaren irudia seinalatzen du), eta eta hau badeko telefonoa eta hau ez.

N: A: telefonoa da pitilina, ez?

H: Bai (Esaten du ziurtasunez eta lasai).

N: Eta honek zer deko ? (Neskaren irudia seinalatzen dut).

H: Em, hau dekote hankak, hau dekote hankak (urduri jarri da, prakak gogortasunez oratzen dago).

N: Hankak dituzte.

H: Bai.

N: Eta hau zer da?

H: E, ah, e... (Gogoratzen saiatzen dago)

N: Ez zara gogoratzen?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Alua.

H: Bai (esaten du ziurtasunez).

N: Gogoratzen...? Alua deitzen da. Eta zergatik dakizu hau mut... ai itxaron zarratuko dugu atea.

(Kanpoan, pasilloan, haur batzuk oihuka daude, eta atea erdi zabalik dago, hortaz, atea itxi dut).

N: Ta zergatik dakizu hau mutila dela? (Mutilaren irudia erakusten diot)

H: (Mutilaren irudian zakila begiratzen dago). Ze, ze badeko ze badeko: e a hanka eta hankak dire handiak, eta neska bebai handiak, eta dire mutilla eta neska, eta badeko han eskuak eskuak eta burua eta ileak.

N: Aha.

H: Eta begiak eta eta agoak jaten dau ze eta eta eta hori jaten dau janariak.

N: Karo. O sea, zu edo ni bezalako mu neska mutilak direz, ezta?

H: Bai.

N: Ta orain ni, zuk esan didazu mutila zarela, ta a ver ia, jarri hau. Lagundu. (Aulkitik altxatzen da). Jarri hau lagundu (gona jartzeko eskatzen diot), a ver e, ia. Ia, eta orain beste oina eta altxatu ipurdia... (gona jarri dugu). Eta bitu jarriko dizut hau bebai (Ileordea erakutsi eta jarri egiten diot, bera zutunik eta geldi dagoela). Ile luzea, ile luze luzea. Orain zer zara?

H: Mutilla (esan du ziurtasunez).

N: Mutilla zara? Uhu. Baina ile luzea daukazu, eta gona. Zer zara?

H: Mutilla (errepikatzen du ziurtasunez).

N: Mutila zara. Aha, oso ondo. Eta a ver. Orain nik erakutsiko dizkizut kutxan dauzkadan gauzak eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun edo ez, bai?

H: Vale.

N: A ver ia... Atzazalak margozteia gustatzen zaizu? (Azazkal-laka erakusten diot)

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai?.

H: ire amak badeko pintetako.

N: Uhu. Eta zuri gustatzen zaizu margozteia?

H: Eta eta X bebai , X bebai pintetan dauz eta neskak eta mutilak.

N: Bai, neskak eta mutilak. Hori da. Eta zuri gustatzen zaizu margozteia?

H: Bai (esaten du azazkal-laka begiratzuz).

N: Bai. Eta: super-heroetara jolasteia gustatzen zaizu?

H: Bai.

N: Hauekin? Huhu. Uiba (super-heroe baten ezpata jauzten da)

H: (Ezpata jauzi zaiola konturatzen da eta ezpata begiratzuz dago).

N: Jauzi zaio ezpata. Eta:

H: Super-heroek badeko ezpata bat.

N: Bai, bitu, hau da ezpata modukoa.

H: Eta eta...

N: Beno ez dakit ezpata (ezpata erakusten diot), bai ezpata izango da, ezta? Bai izango da ezpata.

H: Ba baina ezpata da oso e Hul da oso fuerte.

N: Nor da fuertea?

H: Hulck.

N: Hulck.

H: Bai.

N: Eta gauza bat, bitu zer dekada hemen: gustatzen zaizu ezpainak margozte?

H: Bai (esaten du ziurtasunez ezpain-margoa begiratzuz eta poztasun aurpegiarekin).

N: Bai. Uhu. Eta: bitu nor daukadan hemen: Ia ezagutzen duzun. Aha. Hau nor da?

H: Hul.

N: Eta gustatzen zaizu Hulckekin jolastea?

H: Bai (esaten du lasaitasunez).

N: Bai? Uhu.

H: Baina Hul badeko puñuak.

N: Puñoak ditu, hu.

H: Ze badeko fu...

N: Eta izugarrizko indarra.

H: Ze badeko fue fuerte.

N: Fuerza, bai.

N: Oso indartsua da.

H: Bai, eta nik badekot handi bat.

N: Handia dekozu? Zelako zortea. Eta: patioan zertara jolasten duzu? Futbolera jolasten duzu?

H: Ez.

N: Zertara jolasten duzu?

H: Badekot baloia bat nire etxean, g ga, baloia bat, eta eta baloia gehiau.

N: Asko, baloi asko dituzu?

H: Bai.

N: Eta gustatzen zaizu patioan panpinekin jolastea? Bebak zaintzen (plastikozko Nenukoa erakusten diot)...

H: Bai (esaten du ziurtasunez).

N: Bai? Gustatzen zaizu bebeak zaintzea? Eta: karrotxoarekin ibiltzea...

H: Bai.

N: Bai, horrek gauzak gustatzen zaizkizu?

H: Baina baina baina a mi me gusta en el robot.

N: Zer?

H: Robota.

N: Robota gustatzen zaizu, bai? Eta zein robota daukazu?

H: Ez, ez takit.

N: Ba agian egunen batean izango duzu robota. Eta ia, bitu nik hemen bi kromo ditut (Frozen eta futboleko kromoak erakusten dizkiot), zein gustatzen zaizu gehien?

H: Hau. (Frozenenak aukeratzen ditu).

N: Frozenenak. Aha. Bai, niri bebai.

H: Niri be, nik badekot pelikula.

N: Pelikula ikusi duzu? Nik ikusi behar dut pelikula, oraindik ez dut ikusi. Ikusiko dut.

H: Nik badekot nire etxean, club eta mini ontze da ta a pelikulak.

N: Ze ondo.

H: Eta nire tablean dago hegazkina.

N: Hezkakina, ala, zelako zortea. Eta badakizu salto egiten?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: A ver, ia zelan egiten duzun salto.

H: (Lekuan salto egiten du).

N: Iepale. Ala. Eta aulki gainean salto egiten ba badakizu? (Irakaslearen aulkia seinalatu diot).

H: (Aulkian igo eta salto egiten du aulkiaren gainean).

N: Ui ui ui, hartuko duzu min (jaisten hasten da), baina igo gainera, igo gainera, gora, gora igo, bitu e, badakizu hortik salto egiten? Ia e?

H: (Aulkitik lurrera salto egiten du).

N: Uepa, joe. Zelako gizon ausarta, eta: um, eta ohean amets gaizto gaitoa duzunean zer egiten duzu?

H: E:

N: Amatxo eta aitatxo deitzen duzu?

H: Bai.

N: Bai, ni bebai.

H: S s se pelikulak daude, pelikula dau bat nire nire nire tablet bat t t argazkikoak.

N: Ze ondo, eta ikusten duzu tabletetik?

H: E, bai!

N: Eta beste gauza bat, kili kiliak izaten dituzu.

H: Ebai (Esaten du seriotasunez).

N: A ver (kili-kiliak egiten dizkiot sabelean). Eta kili-kiliak izaten dituzu zakilean?

H: Ez (seriotasunez begiratzen dit).

N: Eta azkura dekozunean arraskatzen duzu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, eta lastantzen duzu zakila?

H: Ez, lastandu ez duzu lastantzen.

N: Eta, norbait ikusten badizu zakila ukitzen zer esaten dizu? Amatsu zer esaten dizu zakila ukitzen duzunean.

H: Atera.

N: Atera eskutxoa, ez? Hori esaten dizu.

H: Uhu (buruarekin baietz esaten du).

N: Ondo dago zakila ukitzea? Edo txarto dago?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Ez dakizu. Eta: a zu badakizu nondik jaiotzen diren haur jaioberriak, nondik irteten dira?

H: E, ue iten zoaz hegazkinak hegan hegan eta eta bazoaz bilbondorako ikustende muñeko han asko eta dau dau hor nagusi bat horrela handi bat eta eta eta dau nagusi bat txiki bat eta eta beste bat handi bat eta beste bat txiki bat. (Bilbondo, supermerkatu bat, ondoan panpin bat eros dezakedala azaltzen dago).

N: Ze ondo. Eta zuk badakizu nondik jaiotzen diren haur txikitxoak?

H: Bai (esaten du ziurtasunez).

N: Nondik jaiotzen dira?

H: Karritoan.

N: Karritoan bai, baina nik, itxaron e. Badakizu nondik datozen? Nondik datoz?

H: E: ez dakit (esaten du lasaitasunez).

N: Ez dakizu. Eta gustatuko litzaizuke jakitea nondik datozen?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Amaren txi amaren tripitatik, datoz. Amaren tripitatik, eta badakizu nondik jaitzen dira?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Nondik, jaiotzen dira?

H: Ez takit (esaten du tonu lasaian).

N: Ez dakizu, eta gustatuko litzaizuke jakitea?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Ba bitu, amaren sabelean dauz eta nozbait ikusi duzu amatxo horrela bete betea eta izugarrizko tripatxoarekin (tripa handia daukadala irudikatzen diot).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Ba hortxe dau behea, hortxe dau haurtxoa, haur txikia, eta alutik, siunp, jaio egiten da. Eta: zuk badakizu nola egiten diren haurrak? Nola egiten dira haurrak? Nola sartzen dira amatxoren tripitzan, tripitan?

H: E:

N: Nola sartzen dira?

H: Ez dakit (esaten du tonu lasaian).

N: Ez dakizu. Eta gutatuko litzaizuke jakitea?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Ba bitu aitatzko eta amatxo asko maite direnean, egin dezakete haur bat. Bai? Eta... bitu ekarri dizut, ikusteko argazki batzuk. Zer daude egiten ? (Lehenengo argazkia erakutsi diot).

H: Musua (argazkia begiratzen dago).

N: Eta zergatik dauz musuak bat ematen?

H: Ze ze ze badoa, ze badoa.

N: Badoa. Badoa. Nor doa?

H: Neska eta mutila.

N: Neska eta mutila badoaz?

H: Bai (esan du ziurtasunez).

N: Neska eta mutila badoaz, ta orduan musu bat ematen dute? Ta zer iruditzen zaizu musu bat ematea?

H: E, ez takit (esaten du sorbalda igoz).

N: Ez dakizu. Normala. Zergatik dauz musu bat ematen ?

H: Ze ze ba badoa bere etxera.

N: Ai egia da, esan didazu. Eta zer iruditzen zaizu, eman behar diola musua?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, agurtzeko eman behar direz musuak?

H: Bai.

N: Bai, uhu. Eta hauek zer daude egiten? (Bigarren argazkia erakusten diot)

H: Bebai musua.

N: Musu bat ematen . Ta zer dira?

H: (Isilik gelditzen da).

N: E, bi neska direz?

H: Ez.

N: Ez, zer direz?

H: Mutila.

N: Bi mutil. Aha. Bi mutil, ala bat?

H: Bi.

N: Eta zer daude egiten?

H: Musua.

N: Eta zergatik dauz musu bat ematen?

H: Ze badoa bere bere etxera, in jata musu bet eta baten “bazoaz kotxez zure kotxean” eta zauz etxean.

N: Orduan badoaz etxera eta agurtzen dute elkarri. Hum. Eta zer iruditzen zaizu zuri bi gizon musu bat ematea?

H: E, ez takit.

N: Ondo dago, musu bat ematea?

H: (Buruarekin baietz adierazten du).

N: Bai? Eta: zer daude egiten hemen? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).

H: Bebai musu bat.

N: Musu bat ematen bebai? Eta zergatik dauz musu bat ematen?

H: Bi neska, neska eta neska. (Neskak seinalatze ditu).

N: Bi neska direz, bai oso ondo. Eta zergatik dauz musu bat ematen?

H: Z ze badoa bere etxera, ze bazoaz kotxean eta eta eta esan zuen e ge heltzen eta listo.

N: Eta esan zion agur, agur esan zion.

H: Bai.

N: Eta zuk uste duzu bikoteak direla?

H: E: ez.

N: Zer dire?

H: Neska eta neska.

N: Neska eta neska. Uhu. Lagunak direz?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta lagunak ematen dute musua ezpainenetan?

H: Bai.

N: Bai, bale ba oso ondo egin duzu e.

3M 08/31

(Nirekin etortzeko eskatu diot eta egiten egon den puzzlea bertan behera utzi du. Eskua eman dit eta zer egingo genuen galdetzen hasi da. Nik bere galdera guztiei erantzun diot eta gelan sartu garenean jesartzeko eskatu diot eta jesarri da).

N: A ver, ta zelan dekozu izena?

H: X (Bere izena).

N: X. Ta zenbat urte dituzu?

H: (Hiru atzamar erakusten ditu).

N: Hiru? A ver? Bat, bi eta hiru (haurrak ere nirekin zenbatzen hasten da atzamarrak)

N: Oso ondo. Eta zer zara mutila ala neska?

H: Mutilla (esan du tonu ziurrean).

N: Mutilla zara? Zergatik dakizu?

H: Pero es que, a en la calle, po, es que en la calle mamos a coger, en el patio yo ha cogido un camión.

N: Un camión, eta horregatik, kamioiak eranbil, como coges camiones eres chico?

H: Sí (egiten du buruarekin).

N: Sí. Uhum.

H: ¿Y ese móvil?

N: Es mio, lo he dejado ahí. Lo he dejado ahí, a ver e, que no lo pisemos. Luego recuérdame que no lo pise.

H: Ño.

N: Mira, a ver si les conoces. Te suenan?

H: Umn, tsi.

N: Si te suenan. ¿Esta qué es?

H: Neska. (Neska seinalatuz)

N: ¿Y esto que es?

H: Neska. (Mutila seinalatuz).

N: Biak dira neska?

H: Buruarekin baietz esaten du.

N: ¿Y a ver en castellano? ¿Cómo se dice?

H: Chica (neska seinalatuz).

N: ¿Y en castellano? (Mutilaren irudia seinalatuz).

H: Chico.

N: Aha. Oso ondo.

N: ¿Y son diferentes? (Neska eta mutilaren irudia erakutsiz)

H: Ummn, no. Chica (neskaren irudia seinalatuz) y chico (mutilaren irudia erakutsiz).

N: ¿Son diferentes?

H: No.

N: No son diferentes. Uhum.

N: ¿Y esta que tiene aquí? (Neskaren alua seinalatzen dut).

H: (Aulkian mugitu egiten da).

N: ¿Cómo se le llama a eso? (Alua seinalatuz)

H: (Eskuak ahoan ditu)

H: Nohé. (*No sé* esaten du eskuak ahoan dituela eta aulkian mugitzen dagoelarik, urduri dagoela dirudi.)

N: No sabes. ¿Y este? (Mutilaren zakila seinalatuz).

H: Pitxola (Barre egiten, eskuak aulki gainean ditu, eta gorputza gelditu da).

N: Pitxola. Uhum.

N: Pues esta se llama cho chocholina. Esaten zaio batzuetan. Alguna vez se le dice chocholina.

N: Eta zuk, tú me has dicho que eres niño, no? Que eres chico. ¿Y si yo ahora te pongo una falda, si te pongo así... a ver, jaitsi. (Gona janzten laguntzen diot). ¿Si te pongo una falda...? (Gona janzten jarraitzen dut) ¿Si te pongo una falda y te pongo el pelo largo? (Ileordea jartzen diot buruan).

H: Yo soy chica (esan du irribarretsu eta ileordea laztanduz).

N: ¿Entonces que eres chica?

H: Sí.

N: Aha.

N: Eres chica. Pues eres una chica muy guapa. Sí.

N: A ver... Otra pregunta. Ahora te voy a hacer, ahora te voy a enseñar lo que tengo en la caja.

H: Male: (Vale)

N: Y me, tú me tienes que decir a ver si te gusta:n, o si no te gustan.

H: Male (Vale).

N: Vale? A ver e? Cha cha cha cham, cha cha cham:

N: ¿Te gusta pintarte las uñas? (Azazkal-berniz arrosa erakusten diot).

H: E:, sí.

N: ¿Sí te gusta pintarte las uñas?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: ¿Te pintas las uñas en casa?

H: No.

N: No te las pintas. ¿Pero sí te gusta?

H: Sí.

N: Uhum.

N: ¿Te gustan los superhéroes?

H: U::mn, sí.

H: Si te gustan. ¿Más que pintarte las uñas, o menos que pintarte las uñas? ¿Qué te gusta más?

N: Las uñas.

N: Te gustan más las uñas. ¿Y: te gusta pintarte los labios? (Ezpain-margoa erakusten diot)

H: Umn:: cada si (*en casa sí*).

N: Sí te gusta.

H: Y aquí también.

N: ¿Quieres pintarte?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: (Ezpainak margotzen dizkiot).

N: ¿Y ahora qué eres niña o niño?

H: E: chica.

N: Eres chica. Uhum. Estas muy guapa e.

N: Luego te miras en el espejo.

H: Mío (ezpain-margoa hartuz).

N: Ay, pues mira igual tengo un espejo por aquí. Bueno luego te miras en el espejo. Y:, y ¿sabes quién es este?

H: Hulck.

N: Hulck. ¿Y te gusta jugar con Hulck?

H: Pero si había alguien sa sustao e Hulck.

N: Zer?

H: S Esapie s X se ha ensifao e Hulck (X, mutil baten izena esan du, atzo Hulck mozorrotu zen).

N: A:, es verdad, se disfrazó de Hulck, tienes razón. Si yo también le vi, yo también le vi. ¿Y:, y en el parque, aquí en el patio a qué juegas?

H: Mn::ma, yo jugo e e si está, si está, si estoy malito yo soy, si no me tapo los oídos los oídos me va doler y voy a tomar Coca-cola y jarabes...

N: Claro.

H: Cuando si estoy malito.

N: Si estás malito. ¿Pero aquí en el patio hoy a qué has jugado?

N: ¿Te justa jugar a fútbol?

H: E: Sí! Pero mi aitá si me hago mu gande me va a llevar a Sana Més.

N: A San Mamés qué bien! Que morro.

H: Y juga, y juga el Aleti.

N: Y juega el Athletic.

N: ¿Y te gusta cuidar a los bebés, en el patio? (Nenukoa erakutsiz)

H: M::: Tsí.

N: Sí:

N: ¿Qué te gusta más el futbol o ju jugar con los bebés?

H: Jugar con Ju, o Ju. (Hulckekin jolastea)

N: Con Jo JÚ, hori zer da? (Ez diot esan duena ulertu eta ulertu ez dudalaren aurpegia izan dut).

H: Sí.

N: ¿Qué te gustar jugar a fútbol más o jugar con los bebés te gusta más?

H: Con los bebés.

N: Te gusta más jugar con los bebés.

H: Ni.

N: Y::, a: mira lo que tengo por aquí.

H: ¿Qué es eso?

N: A ver. (Frozen eta futbol kromoak erakusten dizkiot).

H: Em, a mi me gusta fosen.

N: Te gustan los de Frozen. Y los de fútbol?

H: También.

N: ¿Pero cuáles te gustan más?

H: E:, este. (Frozenen kromoak seinalatzen ditu).

N: Los de...

H: Y y y y y y segundo este y este (Frozenen cromoko pertsonaiak seinalatzen ditu).

N: ¿Cuáles te gustan más?

H: ¿Los colores?

N: No no no, los los cromos.

H: Um. Este. (Frozenen kromoak aukeratzen ditu).

N: Frozen. Los de Frozen. Uhum.

N: Y: tú sabes saltar?

H: Hum (buruarekin baietz egiten du).

N: ¿A ver?

H: Yo llego hasta ahí (sabaia seinalatuz eta aulkitik altxatu da eta bere aulkiaren aurrean zutunik jarri da).

N: ¿Hasta el techo, a ver?

H: (Salto egiten du bost aldiz baina lekuan).

N: Ala:!

H: (Beste salto bat ematen du lekuan).

N: ¿y y sabes saltar de encima de la silla?

H: Sí.

N: ¿A ver?

H: (Irakaslearen aulkian igo egiten da).

H: (Aulki gainean hiru salto ematen ditu).

N: ¿Y ahora para abajo sabes saltar?

H: (Aulkitik salto egiten du eta behean saltoka hasten da).

N: Ala:!

N: Que bien! Que bien lo haces. O sea que no tienes miedo a saltar.

H: No.

N: No tienes miedo a saltar.

H: ¿Ye so?. (Eta hori? Arbela digitala seinalatuz).

N: Oye... eso la pantalla digital.

H: ¿Para mirar dibujos?

N: Sí, para mira dibujos.

H: Y pones Pirrit eta Porrotx.

N: Pirritx eta Porrotx bai, jarri daiteke.

H: ¿Eta Pilito?

N: Bai, dana jarri daiteke. Todo se puede poner. Y una cosa, ¿y tú cuando estás en la cama y tienes una pesadilla malísima, qué haces?

H: Umn: saltar.

N: ¿Saltar? ¿Seguro?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: ¿Cuándo tienes una pesadilla, una pesadilla muy mala muy mala muy mala muy mala y estás en la cama y es de noche, qué haces?

H: Dormir. Pero si, pero si mi ama me me zierra todas las ventanas y las tosas me despierto.

N: Te despiertas. ¿Y no llamas a amatsu si tienes miedo o aitatsu?

H: No de si, sí. Pero mañana tenemos colchonetas.

N: Ya, sí tenéis colchonetas.

H: ¿Y mañana tú te qué tienes?

N: Yo música.

N: ¿Pero y tú cuándo tienes miedo a quién llamas, por ejemplo si tienes miedo por que has tenido una pesadilla?

H: Aita:!! Ama:!!

N: Dices eso, aita y ama. y aita y ama vienen, ¿no?.

H: Pero mi aitite Bibao está ahora en e, en de allí.

N: ¿En Galdakao?

H: No, está en la luna.

N: Ah:

H: y está malito. Y me compra anchoas y chuches.

N: Joe qué suerte de abuelo.

H: Y pá:n...

N: Qué suerte de aitite.

H: Y me lleva a a comer helaos, pero ahora no es el verano.

N: No, ahora no es verano.

H: Pero si, pero si mañana me voy a, mañana me voy, el sábado me voy a a a montar con aita en el tren y y le voy a buscar a amatsu porque mañana amatsu s se va a al trabajo y yo y aita le voy a dezi: nos vamos al tren. Y y y nos mamos a cambiar de ropa y me voy a montar en el mieto (metro).

N: En el tren.

H: Y en metro.

N: Y en metro, qué bien, qué bien.

N: ¿Tienes cosquillas?

H: No (esaten du harrituta).

N: ¿No tienes cosquillas?

H: No (buruarekin ezetz esaten du).

N: ¿Y cuándo tienes cosquillas en el pitilín, te tocas el pitilín?

H: No (esaten du lotsa aurpegiarekin).

N: No te tocas el pitilín.

H: No pero si me pica el pito: me toco.

N: Te tocas si te pica el pito.

H: Sí (esaten du lasaitasunez).

N: ¿Pero y qué te dicen en casa si te ven tocarte el pito?

H: Na: Nada. Pero bero mi aita me ha danbiao los juguete:s.

N:¿Si?

H: Y y y y la y lo juguetes míos todos los juguetes le va regalar a X.

N: Claro porque igual ya a ti ya te quedan pequeños.

H: Sí, pero el oso me queda pequeño.

N: A::

H: El oso es e un paque de una una caja gande que tene el tito X.

N: A:: Jo qué bien.

H: Pero...

N: Y cuando vas a casa del tío X te te lo deja.

H: Pero me com pe, pero me chupo los dedos.

N: A:

N: ¿Y cuándo, y cuando te pica el pitilín y te lo tocas, te gusta?

H: Umn (beste alde batera begiratzten du lotsati). Mañana me voy a abaco.

N: Am

H: Pero: mañana me voy a, me voy a dezi a mi amatsu que me ponea magia.

N: Ala qué bien. Qué morro.

H: Y me va pone, y me va pone e: Pirri eta Porrotx.

N: Qué bien.

H: Y yo le voy a dezi que...

N: ¿A ti te gusta tocarte el pitilin?

H: No (esaten du seriotasunez).

N: No te gusta. ¿Por qué?

H: Porque quería, pero si, si ui quitar... (Aulkian mugitzen dago eta eskumako eskua aulkitik jauzi zaio bere gorputzaren pisua bi eskuen gainean zuelarik, urduri dago).

N: ¿Cuándo te pica?

H: ¿Eso que ha sonado? (Kanpoko soinu bat entzun da).

N: No sé, será de fuera.

H: Na.

N: Y otra cosa...

H: ¿Qué?

N: ¿Tú sabes de dónde vienen los niños?

H: Si:: (Esaten du irribarretsu).

N: ¿De dónde vienen?

H: Bu:s, futbol en Bilbao, pues ca...

N: Del bus, de Bilbao...

H: E de De Galtano (Galdakaotik).

N: Aha.

H: Pero y...

N: ¿Pero y cómo nacen los niños?

H: Na. Los bebes hacen na na na:

N: ¿Hacen na na na, pero cómo nacen?

H: Pero, hacen na na na na na:

N: Negar egiten dute.

H: Sí.

N: Lloran mucho. Y de y como se hacen los niños?

H: Los niños, hacen na na na na na:

N: Pero y este bebe (Nenukoa erakusten diot), ¿Cómo nacen los bebés?, ¿de dónde nacen, de dónde vienen los niños, los bebés?

H: Por la barriga.

N: Vienen de la barriga.

H: ¿Y por dónde salen?

H: (Isiltasuna)

H: Po, por el pito. (Lotsa aurpegia jartzen du)

N: Salen por el pito.

N: ¿Y y, cómo se hacen los niños?

H: Um, um. Pero si me pomo un chupete me hago mu gande hasta la luna.

N: Hum. ¿Pero y cómo se hacen los niños?

N: Los niños vienen de la barriga.

H: Sí.

N: ¿De la barriga de quién ?

H: De su amatsu y su aita.

N: De la barriga de su amatsu y de su aita.

H: Y comen tea tata. (Titia hartzen dutela esaten du).

N: Comen tata.

H: Y titi.

N: A: comen la teta.

N: ¿Y: y los niños has dicho que nacen de:... de dónde nacen?

H: Umn, Por la barriga.

N: Por la barriga nacen. Aha.

N: ¿Y cómo se hacen los niños? ¿Cómo llegan a la barriga los niños?

H: U::mn, umn, no sé.

N: No sabes. ¿y te gustaría saberlo?

H: Um Na (esaten du tonu axolagabeen eta beste aldera batera begiratuz, lotsati).

N: Y:, mira he traído tres fotos. Mira e: (Lehengo argazkia erakutsi diot).

N: Tú me tienes que decir lo que están haciendo. ¿Qué están haciendo?

H: Le da un musu.

N: Un musu. ¿Y por qué?

H: Porque le quiere (argazkia begiratzen dago).

H: Amn.

N: ¿Y a ti te parece bien?

H: Tero ma e le de le de ei ma el el sa e, um um en vedano me voy a Magala. (Udan Malagara doala esaten du)

N: Qué bien, que suerte tienes.

H: Yo no tengo galtzontzilo.

N: ¿No tienes canzoncillo?

H: Porque mi aita no me ha ponido.

N: ¿No? (Harridura aurpegiarekin begiratu diot).

H: No.

N: Pues luego le tenemos que decir a X.

N: ¿No te has puesto canzoncillos?

H: No.

N: Pues luego le tenemos que decir a X.

H: Sí. Pero X me se da los amikos.

N: Y ven aquí. Escúchame un segundo.

H: ¿Qué?

N: ¿Qué están haciendo entonces, se están dando un beso porque se quieren?
(Lehenengo argazkia erakutsi diot).

H: (Buruarekin baietz egiten du.)

N: ¿Y y: y te parece bien que se den un beso en el en la boca?

H: Em., tsí. (Bai esaten du irribarretsu).

N: Te parece bien. Mira ahora te voy a enseñar otra foto e. (Bigarren argazkia erakusten diot).

N: ¿Qué están haciendo aquí?

H: Dos papás un besos.

N: Dos papás se están dando un beso. ¿Y qué te parece?

H: Umn, bien.

N: Bien te parece.

H: Sí.

N: ¿Por qué se están dando un beso?

H: Porque le quiere mucho.

N: Porque le quiere mucho. ¿Y aquí, que pasa? (Hirugarren argazkia erakusten diot).

H: Una y dos, las mamás se están leando besos.

N: Se están dando besos. ¿Y por qué se están dando un beso?

H: Porque le quiere mucho.

N: Porque se quieren mucho. Qué bien. ¿Y qué te parece? ¿Qué te parece?

H: Um, mal (esaten du irribarre pikaroarekin).

N: Mal. ¿Por qué? (Iribarre egiten diot).

H: Pedo, si ju pedo si ka si kabemos saber las fotos me dejás los juguetes (argazkien jolasa ondo egiten badu jostailuak uzteko eskatzen dago).

N: Ya veré, eso ya veré. Porque tengo que hablar con más niños todavía.

H: ¿Todavía?

N: Sí: con más gente de tu clase. Luego ya veré lo que hago con los muñecos.

N: Pero entonces por qué se están besando, por que se quieren has dicho. ¿Y qué te parece, que se quieran y se besen?

H: Umn, mal (esaten du irribarre pikaroarekin).

N: ¿Mal, por qué?

H: Porqué::, no sé.

N: No sabes porque. Uhum.

N: ¿Dos chicas se pueden dar besos, dos amatsuz se pueden dar besos?

H: E:: no (esaten du irribarre pikaroarekin)..

N: ¿Por qué?

H: Porque una estaba en su casita toya llorar y otra no está llorando.

N: Porque una está llorando y otra no.

H: No.

N: Uhum.

N: Oso ondo egin duzu (bostak emateko eskatzen diot eskua altxatuz).

H: (Bostak ematen dizkit)

3N 10/01

(Irakasleak nirekin etortzeko esan dio. Goitik behera begiratu nau eta eskua eman dit. Bidean zer egingo genuen azaldu diot eta gelan sartu garenean eskua askatu dit. Jesartzeko eskatu diot eta jesarri egin da, nire aurrean).

N: Nola deitzen zara?

H: X.

N: X? Eta zenbat urte dituzu?

H: Hiru.

N: U! Hiru?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: A ver ia, jarri horrela (atzamarrak jartzeko eskatzen diot, eta horretarako nire atzamarrak erakusten dizkiot).

H: (Hiru atzamar jartzen ditu).

N: Bat, bi eta hiru. Eta zer zara neska ala mutila?

H: Neska.

N: Neska zara?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, zergatik?

H: Am, ez takit.

N: Ba bitu, nik ekarri ditut bi lagun (neska eta mutilaren irudiak erakusten dizkiot). Ziur ezagutzen dituzula. Ezagutzen dituzu?

H: Hori dekoguz gu gure gelan.

N: Bai. Eta hau zer da? (Mutilaren irudia erakutsi diot).

H: Mutilla (Neskaren burua begiratzen dago).

N: Mutila, eta hau? (Neskaren irudia erakutsi diot).

H: Chica (neskaren burua begiratu du).

N: Neska eta zergatik dakizu?

H: Ez takit (neskaren alua begiratzen dago).

N: Desberdinak dira?

H: Ez (esaten du ziurtasunez).

N: Berdinak dira?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Uhu. Eta honek zer deko? (Mutilaren irudiaren zakila seinalatzen diot).

H: Pitolín (esaten du bolumen baxuan eta lotsati).

N: Zelan, zelan?

H: Pitili:n (bolumena igotzen du).

N: Pitolín. Eta honek (neskaren irudiaren alua seinalatzen diot)?

H: E: potxolin (esaten du lasaitasunez).

N: Potxilina, aha. Uhu, oso ondo. Eta, orduan zu esan didazu neska zarela, ezta?

H: Bai.

N: Eta nik jartzen badizut nire aititeren gorra eta jartzen badizuk korbata bat... (Txapela eta gorbata jarri dizkiot)

H: (Txapela eta gorbata ukitzen dago).

N: Orain zer zara, neska ala mutilla?

H: Mutila (esan du ziurtasunez).

N: Orain mutila zara, uhun. Baina ez dekozu zakilik.

H: E?

N: Ez, ezebez ezebez. Horrela mutila zara. Eta orain bitu, nik erakutsiko dizkizut kutxan dauzkadan jostailuak eta zuk esan behar didazu ia gustatzen zaizkizun edo ez zaizun gustatzen. Bai?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: A ver, e. Atzazalak margozea gustatzen zaizu? (Azazkal-laka erakusten diot).

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai (esaten du lasaitasunez).

H: Eta super-heroetara jolastea gustatzen zaizu? (Bi super-heroi erakusten dizkiot)

N: (Buruarekin ezetz egiten du)

H: Ez. Eta ezpainak margozea gustatzen zaizu? (Ezpain-margoa erakusten diot)

H: Bai (oso baxu esaten du).

N: Bai?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta: hau badakizu nor den? (Hulck panpina erakusten diot).

H: Ez (erantzuten du ezpainak gogortuz).

N: Ez? Eta gustatzen zaizu jolaste eta gusta jolasten duzu hau hauen moduko super-heroekin?

H: Ez. (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez? Hu. Eta patioan zertara jolasten duzu, futbolera?

H: Ez.

N: Ez, zer zertara jolasten duzu patioan, panpinak zaintzera jolasten duzu

H: Bai (poz aurpegia jarri du).

N: Bai, bebeak zaintzera. Eta: gustatzen zaizkizu kromoak (Frozen eta futboleko kromoa erakutsi dizkiot).

H: Bai.

N: Bai.

H: Ba nik dekot Krist Elsa eta Ana eta la ceni...

N: Hau ere da Elsaren kromoa.

H: Bai.

N: Eta zein gustatzen zaizu gehien? (Frozen eta futbolen kromoak erakuzten jarraitzen dut).

H: (Frozenen kromoak aukeratu ditu).

N: Bai. Eta futbolen kromoak gustatzen zaizkizu?

H: (Buruarekin baietz egiten du). Bai.

N: Bebai.

H: Bebai gustatzen zaio nire lehengusuari. (Futboleko kromoak seinalatu ditu)

N: Hau gustatzen zaio zuren lehengusuari. (Futboleko kromoak seinalatu ditut). Eta zuri?

H: Bebai.

N: Bebai. Eta zein gustatzen zaizu gehien (Frozen eta futbolen kromoak erakusten jarraitzen dut).

H: (Frozenenak aukeratu ditu).

N: Frozenenak. Uhu. Eta salto egitea gustatzen zaizu?

H: Bai (Esaten du eta irribarrea ateratzen zaio).

N: A ver ia, zelan egiten duzun salto?

H: (Lekuan salto egiten hasten da).

N: Apa. Eta hametik aulkitik salto egi salto egiten badakizu?

H: Bai (Esaten du buruarekin mugimendu luzeak eginez bai esanez).

N: A ver? Ia?

H: (Aulkira bera bakarrik igo egiten da eta lurrera salto egiten du).

N: A:: Orduan gustatzen zaizu salto egitea, e. Zelako neska handia. Uhu. Eta gauzatxo bat, nik galdetu nahi dizut gauza bat, etxean ohean zaudenean gabean eta bildurra deaukazunean amets gaizto gaiztoa izan duzulako, Zer egiten duzu?

H: Begiratu armariora.

N: Nora?

H: Armariora.

N: Armariora begiratzen duzu?

H: Eta nahi due amagaz.

N: Amagaz. Ama deitzen duzu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Oso ondo. Daukazu, ai ixi dizut ile bat (kili kiliak egiten dizkiot belarri atzean). Ai, kili-kiliak dituzu belarrarian?

H: Bai.

N: Eta sabelean kili kiliak dituzu?

H: (Buruarekin baietz egiten du irribarretsu).

N: Bebai.

i: Sara? A parkatu, hemen egongo zara? (Irakasle bat sartu egiten da gelara eta ate ondoan gelditzen da guraso batekin)

N: Bai.

I: Bai e., ama batekin joango naiz beste leku batera, ez dakit nora jongo. Pentsatzen dut... Bai...

N: Informatika gelara agian?

I: A ver goazen begiratz...

N: Bestela bost minututan amaituko dut eta utziko dizut, eta beste leku batera joango naiz ni.

I: Eske ez naz konturatu nik, gero orduan deket Xen gela ze gero dago libre bebai, eta dekoten ama 11:00etan joango naz. Bueno nik utzikotzet ontze, badagoen informatika gela libre eta libre badago guk hasiko gara, eta ez badago libre itxaroten dot hemen, eta atea jotzen dotzut.

N: Bale, bale.

I: Venga. Ale. (Irakasleak atea ixten du).

N: Eta orduan kil kili kiliak dituzu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez, ez dituzu kili kiliak?

H: Ez (Esaten du irribarretsu).

N: Ez, ez, gezurti. (Besapean kili kiliak egiten dizkiot). Eta alu ukitzen duzunean kili kiliak dituzu?

H: No (esaten du harridura aurpegia eta kezka aurpegiarekin).

N: Ez, ez duzu alua ukitzen?

H: No (esaten du kezka aurpegiarekin).

N: Alua ukitzea ondo dago?

H: Ez (esaten du seriotasunez).

N: Ez, ez dago ondo?

H: (Buruarekin ezetz egiten du seriotasunez).

N: Zer esaten dizu amatxo alua ukitzen duzunean? Egiten duzunean horrela (airean nire alua arraskatzen dut) askura daukazulako, zer esaten dizu amatxo?

H: Ez dakit.

N: Ez dakizu. Ez duzu egiten amaren aurrean, ezta?

H: Isilik gelditzen da.

N: Aha.

N: Eta, beste galdera bat dekot: Zuk badakizu nondik datozen haurrak? Haurrak badakizu nondik datozen?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez?, eta badakizu nola jaiotzen den haur bat?

H: (Buruarekin ezetz egiten du, , amantala txupatzen dago).

N: Ez dakizu nondik datozen? Eta gustatuko litzaizuke jakitea nondik datozen haurrak?

H: (Buruarekin ezetz egiten du, amantala txupatzen dago).

N: Ez? Zuk ez duzu inoiz ikusi ama bat haurdun?

H: (Buruarekin ezetz egiten du, amantala txupatzen dago).

N: Ez? Amaren laguna. Eta zer egongo da mar ama amaren lagunaren sabelean?

H: (Isilik gelditzen da, amantala txupatzen dago).

N: Ez dakizu?

H: Ez (erantzuten du seriotasunez eta amantala txupatzen).

N: Gustatuko litzaizuke jakitea, zer dagoen barruan?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, hori bai. Eta gustatuko litzaizuke jakitea nondik jaiotzen diren haurrak edo nola?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez, uhu eta bitu nik ekarri dut. Eta badakizu nola egiten diren haurrak?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez dakizu nola egiten diren haurrak?

H: Ez (erantzuten du seriotasunez eta amantala txupatzen).

N: Eta gustatuko litzaizuke jakitea?

H: Ez (erantzuten du seriotasunez eta amantala txupatzen).

N: Beb, ez. Eta bitu, amaitzeko e, nik ekarri ditut lagun batzuen argazkiak. A ver e: (Lehenengo agarkia erakusten diot). Zer dira?

H: Ama eta aita.

N: Ama eta aita bat. Eta zer daude egiten?

H: Musu (esaten du bolumen baxuan).

N: Eta zergatik ematen daude musu bat?

H: Ez takit.

N: Agian, maite direlako?

H: Bai (esaten du ziurtasunez).

N: Bai, eta zer iruditzen zaizu?

H: Ondo.

N: Ondo iruditzen zaizu. Eta bitu, hauek dira nire beste bi lagun. Zer dira?

H: Lagunak.

N: Lagunak dira?

H: Bai.

N: Eta zergatik daude musu bat ematen?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Lagunek musua ematen dute ezpainetan.

H: Hu (buruarekin ezetz esaten du).

N: Ez?

H: Bai.

N: Batzuetan bai. Eta zer izango dira lagunak ala bikoteak?

H: Bikoteak.

N: Bikoteak direz. Eta zergatik dauz ematen musu bat.

H: e um.

N: Ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Agian maite direlako?

H: Bai. Eta zer iruditzen zaizu?

N: Ondo iruditzen zaizu. Eta bitu hauek dira nire beste bi lagun. Nahi dituzu ikusi?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, bitu (hirugarren argazia erakusten diot). Zer dira?

H: E, lagunak.

N: Lagunak dira, ziur?

H: Bai.

N: Eta zergatik dauz ematen musu bat?

H: E: e lagunak (argazkia begiratzen dago).

N: Lagunak direlako dauz ematen musu bat?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Eta zer dira, neska eta neska, zer dira?

H: Bi neska.

N: Bi neska direz. Eta zergatik dauz ematen musu bat bi lagunak?

H: E:

N: Lagunak ematen ditu musuak ezpainenetan?

H: Bai.

N: Bai, batzuetan bai. Uhu. Eta zer dira bikoteak ala lagunak?

H: Bikoteak.

N: Bikoteak direz. Eta orduan zergatik dauz ematen musu bat?

H: Ez takit.

N: Ez dakizu, agian maite direlako?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai? Zuk uste duzu? Uhu.

N: Eta zer iruditzen zaizu bi neska musu ematea?

H: Ondo.

N: Ondo iruditzen zaizu. Ba amaitu dugu, oso ondo, primeran egin duzu, primeran egin duzu.

3M 10/26

(Nirekin etortzeko eskatu diot eta beste gela batera joan gara. Panpina bat zeukan eskuan eta horren inguruan hitz egin dit. Jesartzeko eskatu diot eta zer egingo genuen azaldu diot).

N: Nola esan didazu deitzen zarela?

H: X.

N: Hori gordeko dut, gero emango dizut (soldadu bat hartu du jolasten zegoen gelatik eta eskuetatik kendu diot). Gero gogoratu e.

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: Hementxe dago, hementxe (haurrak ekarritako panpina nire poltsikoan gorde dut eta poltsikoa erakutsi diot).

H: (Nire poltsiko barrura begiratu du)

N: X deitzen zara, eta zenbat urte dituzu?

H: (Hiru zenbakia jartzen du atzamarretan)

N: Bat, bi, hiru.

H: Hiru urte, oso ondo.

N: Oso handia zara ja, eta zer zara mutila ala neska?

H: Mutila (esan du ziurtasunezko tonuan).

N: Mutila zara?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Uhum eta begira... (Bi irudiak erakusten dizkiot). Ezgutzen dituzu?

H: Mutila. (Mutila seinalatzen du).

N: Eta hau? (Neska seinalatuz).

H: Neska. (Neska seinalatzen du).

N: Eta zergatik dakizu?

H: Ze nes, ze dakit izenak.

N: Izenak dakizu, eta zuk esan didazu mutila zarela. Eta zergatik dakizu zuk mutila zarela?

H: Ze ze ni ei nire aita ze nire aita da mutilla eta ni ere bai.

N: ¿Eta zergatik zarete aita eta zu mutilak?

H: Ze gara, nik handia eta aita handia.

N: Zuk handia eta aita handia zaretelako. Eta hauek des berdinak dira?

H: Ez!, hemen daukat ule beltza (mutilaren ilea seinalatzen du).

N: Eta neska eta mutila berdinak dira? (Bi irudiak erakutsiz)

H: Ez.

N: Zergatik ez dira berdinak?

H: Horia (neskaren begiak seinalatuz) eta marroia (mutilaren begiak seinalatzen ditu).

N: Begiak desberdinak dituzte, eta zerbait gehiago?

H: Ni dekot hau (Irudian agertzen den mutilaren zakila seinalatzen du). Ni daukat, ni: naizenez e mutila daukat pitilina.

N: Pitilina. Eta neskek zer dekote?

H: E, po chi ta (lotsaz esaten du).

N: Uhum. Eta horregatik dakizu zuk mutila zarela, zakila daukazulako? Pitilina daukazulako?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta orain...bitu e... Jarriko duzu gona hau, jarri (gona erakutsi eta janzten laguntzen diot).

H: Txikia, chico no lleva se pone gona (aurpegia lasai dauka).

N: Los chicos no se ponen gona.

H: Ya (gonarri du).

N: (Ileordea jarri diot)

H: A do si.

N: Eta orain zer zara? Mutila ala neska?

H: Neska.

N: Orain neska zara. Uhum. Bale, oso ondo. A ver, kenduko dugu (ileordea kentzen diot).

N: Eta gustatzen zaizu gona eramatea?

H: (Gona kentzen dago). Ez (esaten du seriotasunez).

N: Ez. A ver, ia (gonarri kentzen laguntzen diot).

N: Eta nik orain, aterako ditut hamengo gauza batzuk eta zuk esan behar didazu gust ea gustatzen zaizun edo ez. A ver e...

N: Gustatzen zaizu atzazalak margoztea (azazkal-laka erakusten diot)

H: (Buruarekin ezetz esaten du lotsatuta)

N: Ez. Eta: gustatzen zaizu super-heroiekin jolastea? (Bi super-heroe erakusten dizkiot).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai. Eta: gustatzen zaizu: ezpainak margotzea?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Zergatik?

H: Ze ni naiz mutila.

N: Zuk mutila zarela. Aha. Eta hau nor den ezagutzen duzu?

H: Bai, Hulck (esaten du irribarrea ahoan izanda).

N: Hulck!, da super indartsua e. Ta gustatzen zaizu Hulcken moduko jostailuekin jolastea?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, eta patioan zertara jolasten duzu patioan.

H: Motorrarekin.

N: Motorrarekin eta futbolean aritzen zara?

H: Bai.

N: Bai, futbolean aritzen zara?

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: Eta gustatzen zaizu futbolean jolastea?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai. Eta bebeak zaintzea gustatzen zaizu (plastikozko Nenukoa erakusten diot).

H: (Buruarekin ezetz egiten du) ze egiten dute negar.

N: Negar egiten dute. Eta ez zaizu gustatzen karrotxoekin ibiltzea (karrotxoa erakusten diot).

H: (Buruarekin ezetz egiten du.)

N: Karrotxoekin ez?

H: Ze ni naiz handia.

N: Zu handia zarelako, aha. Eta ia, zein kromo gustatzen zaizu (bi pakete kromoak erakusten dizkiot).

H: (Futbolenak seinalatzen ditu)

N: Futbolenak, eta Frozenenak, gustatzen zaizkizu?

H: Frozenenak gustatzen zaio nire na nire na Xri.

N: Ahizpari, zure ahizpari. (Bere arrebari).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Uhu. Eta salto egitea gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: A ver, salto egiten badakizu?

H: (Buruarekin baietz esaten du eta altxatu egiten da).

N: A ver, ia. (Lekuan salto egiten du).

N: Eta aulkian salto egiten badakizu?

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: A ver, ia.

H: (Aulki gainera bera bakarrik igotzen da eta aulkitik salto egiten du).

N: Uibala, ze ausarta zaren.

H: (Berriro jesarri egiten da).

N: Eta, amets gaiztoa izaten duzunean, ohean zaudenean, eta amets gaz amets oso gaiztoa duzunean eta beldur zarenean zer egiten duzu?

H: Pues nada, yo no tengo miedo.

N: Ez duzu aitatsu eta amatsu deitzen, beldur handia baduzu?

H: Eta daukat kolorea nire gelan.

N: Zein kolore? Koroa...

H: Gorria, larrosa horia eta berdea.

N: Joe zelako zortea!

H: Eta ohean beldur zarenean zer egiten duzu.

N: Ez dut ez eukiten beldurra.

H: Ez dekozu beldurrik?

N: Eta ez duzu aitatsu eta amatsu deitzen beldur zarenean?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez. Aha. Eta kili-kiliak izaten dituzu?

H: Uhum. (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez ia, a ver (kili-kiliak egiten dizkiot besapean).

H: (Irri egiten hasten da, gorputza uzkuratuz)

N: Ba:i, bai, bai... Eta kili kiliak zakilan izaten dituzu pitilinean?

H: Ez. (Lotsatuta gelditzen da).

N: Ez dituzu, eta azkura?

H: (Buruarekin ezetz egiten du kezka aurpegiarekin)

N: Batzutan? Ez.

H: Bai ze mina etortzen da eta isiltzen naiz.

N: Gero etortzen da nor?

H: Nire lehengusina.

N: Zure lehengusina ikusten bazaitu arraskatzen bronka botatzen dizu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai.

H: Eta jotzen dit e.

N: Bai? Ba esan hori ez egiteko e.

N: Eta: zuk badakizu nondik datozen haurrak? Haur jaioberriak?

H: Bai atetik.

N: Non?

H: Atetik.

N: Baina haur jaioberriak? Badakizu nondik datozen?

H: Tripitatik.

N: Tripitatik. Noren tripitatik?

H: Amatu (Esaten du ziurtasunez).

N: Eta nondik jaio egiten dira?

H: tiya e e e em e: cunan.

N: Non, nondik irteten dira? Amaren sabeletik, gero nola irteten dira amaren sabeletik?

H: E: zulotik (Esan du ziurtasunez).

N: Ze zulotik?

H: Pues yo estaba en la tripa de mi ama y salí.

N: Baina, zein zulotik atera zinen?

H: U:m (Isilik gelditzen da).

N: Ez dakizu?

H: U hum (Ezetz esanez).

N: Eta gustatuko litzaizuke jakitea?

H: Bai.

N: Ba aluatik, aluko zulo batetik.

H: (Haurra geldi dago)

N: Eta badakizu nola egiten diren haurrak?

H: (Isiltasuna) Ba e...

N: Nola egiten dira haurrak? Nola sartzen dira amaren tripitan? Ez dakizu?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Eta gustatuko litzaizuke jakitea?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Ba jaio egiten dira aita eta ama asko maite direnean. Eta fiu sartzen dira amaren tripitan.

H: kif (Barre egiten du).

N: Eta bitu, nik ekarri ditut argazki batzuk... (Lehenengo argazkia erakusten diot). Ze Zer daude egiten?

H: Besos (esaten du bolumen baxuan, lotsatuta)

N: Besos, se están dando besos?

H: (Buruarekin baietz egiten du)

N: Bai, zergatik?

H: Ze direz nagusiak (esaten du ziurtasunez).

N: Nagusiak bakarrik eman di detzakete musuak?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Bai. Eta: zer iruditzen zaizu musu bat ematea?

H: Ze, nire amari eta aitari ematen dioz.

N: Musuak ematen dizkiozu?

N: Eta aita eta ama ematen dute musuak elkarri?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Eta zer iruditzen zaizu?

H: Ondo.

N: Ondo iruditzen zaizu.

N: Eta bitu... (Bigarren argazkia erakusten diot). Zer daude egiten?

H: Ematen musuak (esan du ziurtasunez).

N: Eta zergatik ematen dute musu bat ekarri?

H: Ze direz handiak (esan du ziurtasunez).

N: Handiak direzelako. Eta zer dira?

H: Mutilak (esan du ziurtasunez).

N: Biak mutilak. Eta zer iruditzen zaizu?

H: Ondo.

N: Ondo iruditzen zaizu. Eta bitu (hirugarren argazkia erakusten diot).

H: Ematen bu ematen musuak (esan du ziurtasunez, hankak gora igotzen ditu).

N: Ematen musuak. Nor dago ematen musua?

H: Hauxe eta hauxe (bi neskak seinalatzen ditu).

N: Eta zer dira bi horiek?

H: Neskak.

N: Bi neskak dira.

N: A eta zergatik dauz musu bat ematen?

H: Ze direz handiak.

N: Handiak direzelako. Bakarrik handiak ematen eman ahal dute musu bat? Eman dezakete bakarrik musuak handiak direnean?

H: Bai.

N: Bai. Eta zer iruditzen zaizu bi emakume musu ematea?

H: Bai, ondo.

N: Ondo iruditzen zaizu. Ba oso ondo txapeldun (bostekoak eskatu dizkiot).

H: (Bostekoak eman dizkit).

N: Oso ondo egin dituzu jos jolasak.

3N 12/08

(Nirekin etortzeko eskatu diot eta baietz esan dit. Bidean zer egingo genuen azaldu diot. Biok gela batean sartu gara eta jesarri gara).

N: Zelan deitzen zara?

H: X (Oso baxu esaten du).

N: Nola? X.

H: (Buruarekin baietz egite du).

N: Eta zenbat urte dituzu?

H: (Hiru atzamar jartzen ditu).

N: Hiru urte dituzu?

N: A ver, bat, bi eta hiru. Hiru urte joe. Eta zer zara neska ala mutila?

H: Neska.

N: Neska zara?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Uhu. Eta zergatik zara neska?

H: Bai, pitila dekot (belarritakoak ukitzen ditu).

N: A: pendienteak dituzulako. Horregatik zara neska.

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Uhu. Eta: ia ezagutzen dituzun e. Hauek ezagutzen dituzu? (Neska eta mutilaren irudiak erakusten dizkiot).

H: (Irudiak begiratzen gelditzen da).

N: Ikusi duzu nozbait? Hau zer da? (Neskaren irudia erakusten diot).

H: (Neskaren aurpegia begiratzen dago) Ne:ka.

N: Eta hau zer da? (Mutilaren irudia erakusten diot).

H: (Mutilaren zakila begiratzen dago) Mutila.

N: Eta zergatik dakizu?

H: (Isilik gelditzen da, eta irudietatik begirada kentzen du).

N: Zergatik dakizu hau mutila dela?

H: Dakit (esaten du ziurtasun tonuz).

N: Dakizu. Oso jakintsua zarelako? Bai. Eta zertan dira d, desberdinak dira?

H: Ez.

N: Berdinak dira?

H: Ez. Ba deko ba: bat deko bat deko horia eta bat et deko horia (Ilea seinalatzen du).

N: Honek deko ile horia (neska seinalatuz), eta honek ez (umtila seinalatuz). Ez. Zu etxean hitz egiten duzu euskaraz ala gazteleraz?

H: Euskeraz.

N:Euskaraz, bale. Eta orduan zer dira, desberdinak dira?

H: Ez.

N: Hau, honek, ile horia dauka eta honek marroaia. Eta ze beste desberdintasun ikusten duzu?

H: A a, u... Arantxantxan.

N: Arantxantxan? Eta begiak, begiak berdin dituzte?

H: Ez.

N: Ez?

H: Bat deko berdea (neskaren begietara begiratzen du) eta bestea (mutilaren begietara begieratzen du) horia.

N: Horiak, eta hau zer da? Hau honena zer da? (Mutilare zakila seinalatzen dut).

H: Pitiliña (esaten du lasaitasunez, baina lotsati).

N: Pitiliña. Eta hau? (Neskaren irudiaren alua seinalatzen dut).

H: Potxolina (esaten du lasaitasunez, baina lotsati).

N: Eta gauza bera daukate biek?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Mutilak zer deko?

H: Pitilina. (Irri egiten du).

N: Eta neskak?

H: Potxolina (irri egiten du).

N: Barre egiten duzu. Eta zuk esan didazu neska zarela?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, zu neska zara, ezta? Eta nik nire aitaren txanoa jartzen badizut (Txapela buruan jarri diot), a ver, eta korbata bat jartzen badizut? (gorbata jarri diot). Ia (gorbata lotzen nago), aiba. Zu zer zara orain?

H: Mutila (esaten du ziurtasunez).

N: Mutila zara. Oso ondo, oso guapa zauz e. Eta orain gauza bat, bitu, nik hainbat gauza ditut kutxan, eta erakutsiko dizkizut, e. Eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun edo ez. Bai?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Adibidez, e. Gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal-laka erakusten diot).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Uhu. Gustatzen zaizu: super-heroetara jolastea? (Bi super-heroiak erakuste dizkiot).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Gustatzen zaizu: ezpainak margozte?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Margozten dituzu zu ezpainak?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Eta gustatzen zaizkizu super-heroak?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Super-heroiak bai? Eta hau norla deitzen da?

H: Pepui ko as koxe handiak.

N: Oso handiak dituzu, zuk etxean dituzu super-heroak?

H: Ez (esaten du seriotasunez).

N: Super-heroiak ez. Zertara jolasten duzu...

H: Bakarrik Jonebeba.

N: Yonibeba? Hori zer da?

H: Jone be ba.

N: Nola?

H: Jonebeba.

N: Jonebeba. Eta hori zer da? Panpina?

H: Da. Ez. Da azkia.

N: Nola?

H: Hartza.

N: Ha: hartza da, pelutxeak gustatzen zaizkizu?

H: Hu. (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta zer gustatzen zaizu gehiago heroiak ala pelutxeak?

H: Pelutxeak.

N: Pelutxeak. Eta: patioan zertara jolasten duzu zu patioan?

H: Otsoatara.

N: Otsoetara? Bai? Eta nor da otsoa?, zu izaten zara otsoa?

H: Ez.

N: Ez. Zu txanogorritxu zara?

H: Hu. (Buruarekin baietz egiten du).

N: hu, bai. Eta futbolean jolastea gustatzen zaizu?

H: Ez.

N: Ez futbolean ez. Eta panpinak, panpinak horrela (Nenuko panpina erakusten diot eta panpina kulunkatzen dut besoen artean) zaintzea gustatzen zaizu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, horretara jolasten duzu patioan?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta: hauetatik zein gustatzen zaizu gehien, ze kromo (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot)?

H: (Frozenen kromoak aukeratu ditu).

N: Frozenen kromoak? Eta futboleko kromoak ez zaizkizu gustatzen?

H: (Isilik gelditzen da futboleko kromoak begiratzen).

N: Bai? Gustatzen zaizkizu?

H: E:z.

N: Ez, ez zaizkizu gustatzen? Aha. Eta zuri gustatzen zaizu salto egitea?

H: Hu (buruarekin baietz egiten du).

N: Badakizu salto egiten?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Ai, a ver, erakutsi.

H: Koltxonetan.

N: Koltxonetetan. Eta hametik goitik salto egin dezakezu?

H: Baina hori egiten da koltxonetan.

N: Baina orain, hemen eging egin dezakezu nirekin. Nahi duzu hamen gora igo (aulkia seinalatuz) eta egin salto?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, a ver ia? Ia zelan egiten duzun salto.

H: (Nire eskua eskatu dit).

N: A ver e, bat bi eta hi

H: (Salto egin du).

N: -ru. Oso ondo! (Txaloka hasten naiz). Eta orain eskutxoa gabe. A ver saiatu eskutxoa gabe.

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Bildur ematen dizu eskutxorik gabe.

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez? A:

N: A ver, ia. (Bera bakarrik igo da aulkira)

H: (Bera bakarrik aulkitik lurrera salto egin du).

N: Oso ondo. (Txaloka hasten naiz). Ze ondo, ze ondo egiten duzun salto. Eta eta gauzatxo bat etxean lo egiten zaudenean eta izugarrizko amets gaiztoa izaten duzunean, zer egiten duzu?

H: Negar.

N: Zer egiten duzu?

H: Negar.

N: Negar egiten duzu, negar egiten duzu ama eta aitatsu deitzeko?

H: Bai, egiten naizenean pis esaten dut ama.

N: A. Eta beldur zarenean, beldur zarenean amets gaixtoa izan duzulako, nor deitzen duzu? Ala ez duzu inor deitzen?

H: Amatsu.

N: Amatsu deitzen duzu. Eta kili-kiliak izaten dituzu? Adibidez kili-kiliak belarrian dituzu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta kili-kiliak sabelean dituzu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Sabelean dituzu kili-kiliak? (Neskaren irudia hartzen dut eta sabela seinalatzen dut)

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Eta hamen? (Neskaren irudiaren alua seinalatzen dut)

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Kili-kiliak aluan dituzu?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Aluan bai? Eta kili-kiliak dituzunean horrela egiten duzu? (Bere alua ukitzen dago) Ukitzen duzu alua?

H: Hu. (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Gustatzen zaizu alua ukitzea?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Eta amak zer esaten dizu edo aitak alua ukutzen duzunean?

H: Koskillita.

N: Koskillitak izaten dituzu? Baina zer esaten dizu amatsu edo aitatsu, alua ukitzen duzunean?

H: Un, kosk na.

N: Ez dizu ezebez esaten? Zer esaten dizu amatxo edo aitaxo alua ukitzen duzunean?

H: Ez tatik (Esaten du ezpainak gogortuz).

N: Ez dakizu, bale.

H: (Beste alde batera dago jesarrita)

N: Jesarri, jesarri ondo. Eta orain beste galdera bat daukat, zuk badakizu nondik jaiotzen diren haurrak?

H: (Buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez, eta gustatuko litzaizuke jakitea?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Eta: ba haurrak jaiotzen dira amaren tripatik.

H: Hori badakizu?

N: (Buruarekin ezetz egiten du).

H: Ez, hori ez dakizu. Ez zenekien? Eta badakizu nola egiten diren haurrak?

N: (Buruarekin baietz egiten du).

H: Nola egiten dira?

N: (Isilik gelditzen da mingainarekin jolastuz, urduri dago)

H: Ez dakizu? Uhu. Ba haurrak egiten dira aita eta ama asko maite direnean, haur bat egiten dute.

N: Ta bitu, nik ekarri ditut argazki batzuk: a ver ia, e. (Lehenengo argazkia erakutsi diot). Zer daude egiten?

H: Musu emoten (Esaten du irribarretsu).

N: Musu emoten. Eta zergatik dauz musu bat emoten?

H: (Isilik gelditzen da, mingaina mugitzen, urduritsu).

N: Maite direlako?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, eta zer iruditzen zaizu?

N: Aitatxo eta matxo musuak ematen dituzten elkarri?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Eta zer iruditzen zaizu amatxo eta aitatsu musu bat ematea?

H: Nik eni kutin dut (ikusi dut) nire ama txuri musu hemen. (Papoa ukitzen du)

N: Zer?

H: De vaca. Edutin du (ikusi dut) u un musu de vaca (irribarrea ateratzen zaio).

N: Musu de vaca?

(Elkarbarre egiten dugu)

N: Eta aitatxo eta amatsu ematen dituzte musuak, horrelako musuak? (Lehenengo argazkia erakusten diot).

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai? Eta zer iruditzen zaizu aitatxo eta amatxo horrelako musuak ematea?

H: (Arsa sakona hartzen du eta aurpegira irri batekin begiratzen dit).

N: Uhu. Eta hau zer dira?

H: Mutilak.

N: Bi mutilak.

N: Eta zer daude egiten?

H: Musu (esaten du ziurtasunez).

N: Musu bat ematen. Eta zergatik dauz musu bat ematen ?

H: U, ze dírez mutilak.

N: Mutilak direlako, musu ematen dira? Mutilak ematen dute musua ezpainetan?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Bai, uhun. Eta zer iruditzen zaizu? Zuk uste duzu lagunak ala bikoteak direla?

H: Ez dire bikoteak, ze badekote pena (txapela seinalatuz) eta beste ez teko ezebez.

N: Ez dira bikoteak, batek daukalako txapela eta bestea ez dekolako?

H: U un.

N: Baina bi mutil izan ahal dira bikoteak?

H: Ez (esaten du ziurtasunez).

N: Ez, mutila eta mutila ezin dira izan bikoteak?

H: uh. Ze bat deko barba eta bestea ez.

N: Batek dekolako barba eta bestea ez. Uhu. Eta bitu: (Hirugarren argazkia erakusten diot). Zer daude egiten?

H: Musu (esaten du irribarretsu).

N: Musu ematen dauz. Bai?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Eta zergati:k?

H: Ze direz neska eta hau ra neska eta hau (argazkiko bi neskak seinalatzen ditu).

N: Hau da neska eta hau da neska. Eta zergatik daude musu bat ematen?

H: Ba, ez direzela eminak (berdinak) ze bat deko morreo eta bat deko zuria. (Kamisetaren kolorea seinalatzen du).

N: A: Ez dira berdinak.

H: Beitu.

N: Baina biak

H: Berdinak.

N: Baina biak neskak dira?

H: Bai, hau neska (kamiseta urdinxka duen neska seinalatzen du) eta (beste neska seinalatzen du),

N: Eta zergatik dauz musu bat ematen?

H: Ze da, hau da bere laguna. (Kamiseta urdinxka duena seinalatzen du).

N: Bere laguna delako? Eta bikoteak, ez duzu uste bikoteak izango direnik?

H: Ñu nu (buruarekin ezetz egiten du).

N: Ez?

H: Bat deko ukondeka eta bat etzen. (Kamiseta urdinxka goitik behera seinalatzen du)

N: Ez dira bikoteak, batek daukalako kamiseta luzea eta bestea ez?

H: (Buruarekin baietz esaten du).

N: Horregatik?

H: (Buruarekin baietz adierazten du).

N: Uhu. Eta zer ir, eta nik esaten badizut hauek bikoteak direla zer iruditzen zaizu?

H: (Isilik gelditzen da).

N: Hauek biak (bi neskak seinalatuz) bikoteak dira, zer iruditzen zaizu?

H: u, neska deka potxolina eta mutila.

N: Eta mutila zer?

H: Eta zenbat orenara joara dauz hemen.

I: (Sartu egiten da gelara.)

N: Orain joango gara.

N: Neskak daukate potxolina eta mutilak ez. Baia bi hauek dituzte potxolina (argazkiko neskak seinalatzen ditut).

H: Bai.

N: Eta bikoteak izan daitezke?

H: (Buruarekin baietz egiten du).

N: Uhu. Bai, bale. Ba oso ondo egin duzu, oso ondo, egin duzu.

Hiru urteko gelako taldeko elkarrizketak: F gela

(Irakaslea ni etorriko nintzela azaldu du. Korroan sartu naiz eta irakasleak zer egingo nuen azaldu die)

I: Hasiko gara Sararekin. X, X (mutil baten izena bi alditan esan du).

N: Ni galdera bat daukat.

I: Entzun e?

N: Badakizue nolakoak diren neskak (neskaren irudia) eta nolakoak diren mutilak (mutilaren irudia) eta nolakoak diren mutilak? Nolakoak dira neskak? (Neskaren irudia erakutsi diet). Ia.

→ Handiak.

N eta I: Handiak.

I: Zer gehiago? Nolakoak dire neskak? (Haur bat zarata ateratzen dago oinekin).

← Handiak.

→ Txikiak.

I: Txikiak ere, neska txikiak baditugu.

N: Uhu, eta neskek, korrika egiten dute?

← Bai.

← Bai.

← Ez ze daukate graza bat telefonoan ta egiten dute korrika.

I: Neskek?

← Nik. Ez daukaza batean azu zu gol.

N: Zuek uste duzue neskak ez dutela egiten korrika?

→ Ni ere bai.

← Baina baina ni bai egiten dut korrika.

← Eta nik.

N: Ah, Baina bera...

I: Tss (isiltzeko eskatzen die).

N: Baina bera neska da eta badaki egiten korrika. Eta X (neska bat) bebai esan du.

→ Ni bebai.

N: Orduan neskek egiten dute korrika.

→ E:z.

← Eta saskibaloia.

N: Eta saskibaloia egiten dute.

→ Au, ez mo (haur bat beste haur bati min egin dio).

N: Orduan neskek egiten dute korrika eta saskibaloira jolastu egiten dute.

←→ Bai.

→ Eta mutilek ere bai egiten dute.

→ Yo tengo una zapatillas...

N: Uhu ze ondo.

→ Una zapatilla de jugar a futbol como el Aleti.

(Haur asko hitz egiten dute batera eta ez da entzuten).

I: Txadak, txadak txandak.

N: Txandak bestela...

I: X zure txanda (neska bat).

I: Tsu.

← Pues mi aita me va a traer a bici.

N: Orduan neskek ere... bizikletan ibiltzen dira.

→ Eta nik.

→ Eta nik.

→ Eta nik.

←→ Eta nik. Eta nik también (oihukatzen dute haurrak).

N: Orduan, ia ia, a ver. Ea ulertzen dudan, e. Ea ulertzen dudan. (Haurrak isildu egiten dira). Neskek korrika egiten dute, bizikletan ibiltzen dirá, saskibaloian ibiltzen dira, eta mutilek ez?

→ Bai.

N: A mutilek bebai.

→ Baloia mutilek eiten dabe jolastu eta korrikan.

← Eta baloncesto.

N: Orduan...

→ Eta botatzen dau forte.

N: Mutilek ibiltzen...

I: Nork botatzen du fuerte?

← X. (Neska baten izena esan du).

I: X, eta X zer da?

← E: nire ahizpa.

I: Eta zer da neska ala mutile?

← Neska.

I eta N: Neska.

I: Eta botatzen du fuerte, ezta?

← (Buruarekin baietz egiten du).

N: Orduan neskek ere ibiltzen dira baloiarekin ala bakat bakarrik mutilak?

← Bakarrik mutilak.

N: Bakarrik mutilak.

I: Bakarrik mutilek?

← Eta neskak.

N: Neskak ere.

N: Zu X (neska baten izena esan dut) , nor e, futboleaz jolasten duzu, baloiagaz jolasten duzu?

← Nik ez.

←N: Zuk ez.

← Ni bai.

←→ Ni bai.

←→ Nik ez.

N: Zuk zertara...

N: Orduan badauz ...

← A la pelota

← Pues yo sí

N: Orduan neskek ere ibiltzen dira pelotagaz, ezta?

N: Eta mutilak, zer egiten dute mutilek?

→ Futbola.

N: Futbolan jolasten dute?. Eta nolakoak dira mutillak?

(Ez du inor erantzuten).

N: Zelako ilea eramaten dute mutilek?

→ Em,e laburra.

N: Eta neskek zelako ilea eraaten dute?

← Ere bai laburra.

I: Batzuk laburra.

N: Batzuk laburra eta beste batzuk luzea.

N: Orduan nolakoak dira mutilak?

→ Calla.

I: Nolakoak dira mutilak?

← Handiak.

N: Bitu e.

I eta N: Handiak dire.

I: Ezeri ondo.

N: Bitu e, nik bi argazki ekarri ditut (mutila eta neskaren irudiak erakusten dizkiet). Nor da neska?

← Hauxe (neska seinalatze du).

N: Hau? (Neska erakusten dut).

(Buruarekin baietz egiten du erantzun duen neska).

I: Bai, bai.

N: Aha, eta mutila?

← Hauxe (neska bera erantzuten du, eta gainerako haurrak adi daude).

N: Eta, eta zertan dira desberdinak? Nolakoa da mutila?

(Ez dute erantzuten).

N: A ver ia, nolakoa da mutila?

(Mutil bat altxatu eta mutilaren irudia seinalatzen du).

N: Holakoa da mutila (mutilaren irudia denei erakusten diet).

→ Laburra.

N: Laburra da.

I: Laburra zer?

←→ Ilea.

I: Ulea deko laburra.

N: Ilea.

N: Eta neska nolakoa da.

←Luzea.

N: Neska ile luzea deko. Uhu. Oso ondo.

←Luzea.

N: A eta badekot beste galdera bat, zuek badakizue zer den maitasuna?

←→ Ez.

N: Zer da maitasuna?

→ Bihotza.

N: Bihotza?

I: Claro.

→ Bai.

N: Uhu. Bai, bihotza izan daiteke. Eta zer gehiago da maitasuna?

(Isiltasuna)

N: Zuek nor maite duzue zuek?

← Ama.

I: Nor gehiago?

← Aitatsu.

N: Aitatsu ere maite duzue?

→ Ya.

→ Txikia.

N: Uhu.

N: Orduan amatxo eta aitatsu maite duzue, eta orduan zer da maitatzea? Zer da pertsona bat maitatzea?

I: Zer da...

I: X (neska baten izena esan du) zer da maitatzea?

N: Zer da pertsona bat maitatzea?

N: Musu bat ematea?

← Abrazito.

I: Zer egiten duzu?

← Abrazito.

I eta I: Abracito.

I: Besarkada.

N: Hori da.

I: Hori da besarkada emotea?

← (Buruarekin baietz egiten du "abrazito" esan duen neska).

I: Bai?

← Eta nor maite duzu zuk?

I: Aita.

← Ama eta aita.

N: Oso ondo.

← Patito.

→ Y yo a mi aita.

→ Y yo a amama y aitite.

I: E! Amama eta aitite be e: agertu dira, bai?

N: Eta, eta badakizue. Eta beste galdera bat, ia dakizuen e. Badakizue zer den ezkontza bat? Zer da ezkontza bat?

(Isiltasuna)

→ To txirito.

I eta N: E Zer?

(“To txorito” esan duen haurrak barre egiten du)

I: Nor ezkontzen den, nor nortzuk direz ezkontzen direnak?

← X (bere ahizparen izena esan du).

I: Nogaz X?

→ X. Da X. (Neska baten izena esan du).

I: X ezkontzen da?

(Buruarekin baietz egiten du X ezkontzen dela esaten duenak).

I: Nogaz?

→ Eta nire osaba, nire osaba eta nire izeko.

I: Ezkontzen dira?

← Eta nire ama eta aita.

← Eta nik.

I: Ama, aita eta zuk ezkondu zarie?

→ Eta nire ama, aita eta nik.

I: Bai.

(Haur guztiak hitz egiten hasten dira eta ez da entzuten).

N: Orduan...

(Haur guztiak hitz egiten hasten dira eta ez da entzuten).

← Nire ama eta aita

→ Nire aita ez

N: Ez, ez dira ezkondu?

→ Van a pachar en el chaco.

N: Orduan zer da? Nora doaz?

→ Voy a casa del tío Chato.

N: Ze ondo.

N: eta zer da ezkontza bat?

I: X zer da ezkontza bat? Ze zuk esan dozu dakizula, zer da ezkontza? (Galdetu dio mutil bati).

I: Nortzuk ezkontzen dira?

I: Beti... Nortzuk ezkontzen dira? Nortzuk?

→ E... Izeko.

I: Norekin?

I: Izeko zure aitagaz?

N: Uhu.

N: Egingo doguz jolasak.

I: Bai, jolasa egingo dugu oin. Ts, adi dagona. Adi.

→ Maldita mate mia.

I: Ipiniko zara ondo, bankuan zu bakarrik?

I: A ver zer dekon.

Hiru urteko gelako taldeko elkarrizketak: G gela

(Gelara sartu eta aulki batean jesarri naiz irakasleak hurrekin hitz egiten zegoelako. Bukatu duenean, korroaren erdira joan naiz eta aulkian jesarri naiz, denei begira).

I: A ver zer esaten du Sarak e. Xtsu etorri cariño, etorri. A ver zer esaten digun Sarak e.

N: Nik nahi dut jakin ea nolakoak diren neskak, neskak eta nolakoak diren mutilak. Nolakoak dira neskak?

N: A ver ia?

I: Zelakoak dira neskak, a ver?

→ Una pelota aya

N: Zer

→ ka ka:

I: Ez ez X, serio (mutil baten izena esan du).

→ Kaka.

I: E:z.

(Barrezka hasten dira).

I: Ez da kaka.

←→ Ka ka. (Barrezka hasten dira).

N: Badakizue...

I: Neskak eta mutilak, ezta? Bai? Orduan Sarak esan du: neskak zelakoak dira?

→ Kaka.

I: Zer dekogu neskak?

←→ (Barrezka hasten dira denak "kaka" esaten).

I: Tssu. (Isiltzeko esaten die).

← Potxoleta.

I: Potxoleta dekote neskak, alua.

→ E: elapie pla pla.

N: Eta eta neskak nolakoak dira?

→ E tsa, tsa tsa.

→ Ta ta.

N: Eta neskek... bai esan.

I: X (mutil baten izena esan du).

→ he n ta ta ta.

N: Bai esan (atzamarra altxatuta duenari txanda ematen diot).

← Burua dekote.

N: Burua ere dekote?

I: Burua daukate neskak! Oso ondo dago hori esatea.

N: Egia da. Bai. Eta zer egiten dute neskek?

→ Kaká. (Barre egiten du).

N: Kaka eta zer gehiago egiten dute neskek?

→ Kaka.

← Txitza.

N: Txiza eta zer gehiago egiten dute.

←→ Kaka, kaka...!

N: Korrika?

I: X, X, esan du (mutil baten izena esan du).

← Eta kaka.

I: Esan du ya.

N: Eta eta korrika egiten dute neskek?

→ E:z.

N: Neskek...

← X. (Korrika hasten da lekuan).

← X.

I: Ez, ez jesarri, jesarrita esan. Neskek korrika egiten dute?

←→ Ez, bai. (Haur gehiago “bai” esaten dute).

I: Bai dino Xk (neska baten izena esan du).

N: Bai.

N: Eta zer gehiago egiten dute neskek?

I: kEz ez ez ez, Xez da jolasa (korrika hasten da korrotik). Da berba egiteko.

N: Eta zer gehiago egiten dute neskek?

I: Zer egiten dabe neskak?

← Kaka.

I: Esanda dago, hori esanda dago.

I: Jan, jan egiten dugu?

←→ Jan, bai.

I: Ja:n bai.

N: Jan egiten dugu.

(Haur batzuk “kaka” esaten jarraitzen dute).

N: Eta zer gehiago egiten dute?

← Jan.

← Ibili:, ibili.

I: Ibili: egiten dira neskak.

→ Kaká.

N: Zer gehiago?

→ Kaka.

→ Kakitas.

I: E: esan esan dugu ya X (mutil baten izena esan du).

N: Zer gehiago egiten dute?

← Kaká.

N: Eta mutilek? Zer egiten dute mutilek?

←→ Kaka.

→ Korika. (Korrika).

I eta N: Korrika egiten dute mutilek.

← Eta una pero pota.

I: Baina serio gaude ya.

I: Mutilak pentsatu, mutilak a ver zer egiten duten?

← Mutila

→ Burua.

I: Zein?

→ Burua.

Eta eta

I: Burua, burua daukate.

→ Eta pitilina.

I eta N: Eta pitilina.

← Ña bla (rsaten dute bi neska).

I: Ts (isiltzeko eskatzen die).

N: Aha.

→ Pitilina.

Eta ia.

(Pitilina esaten jarraitzen dute haur batzuk eta kaka, barrezka daudelarik).

N: Eta ia, zer egiten dute mutilek? Dantzan egiten dute mutilek?

→ Si.

N: Dantzan egiten dute?

←→ Bai.

N: Bai, dantzan egiten dute.

(Bai eta pitilina esaten hasten dira haur gehienek).

N: Eta...

I: X beste...

(Haur batzuk ta, pitilina, piti eta ta-ta)

N: Beste galdera bat daukat (altxatu egiten naiz aulkitik eta korroko haur batzuen sorbalda ukitzen dut lasaitzeko).

(Na, da... moduko monosilaboak esaten jarraitzen dute).

N: Eta: beste galdera bat daukat, beste galdera bat daukat.

I: Tsu.

N: A ver e, ia, ez bagara isiltzen ezin dizuet kontatu.

← I.

N: Jolas bat ekarri dut, baina...

→ I.

I: Jolasa deko Sarak (esaten du txutxumuka).

N: Baina lehenengo hitz egin behar dugu eskua altxatuta eta gero jolastuko dugu, bai?

(Haur guztiak isilik daude)

N: Nik nahi dut jakin, beste galdera bat egingo dut. Jaitsi jaitsi eskua (neska batek eskua altxatuta dauka), badakizue zer den maitasuna?

← Bai.

←→ Ez, bai.

N: Zer da maitasuna?

← La musu (esaten du beste haur batek), “mua”.

I eta N: Musu ematea.

→ “Mua” en la boca.

I: Mokoak dituzu? Kendu nahi baduzu.

I: Musu ematea.

→ Etikalo ie (esan duenagatik barre egiten dute haur batzuk.)

(Monosilaboak esaten dituzte eta barre egiten dute haien artean).

I: Tsu (isiltzeko eskatzen die). Ia, a ver, Sarak esan du, X (neska baten izena esan du), maitasuna, tsu (isiltzeko eskatzen die), ez X ez (X altxatu egiten da), ez X ez, ez sentitzen dut, ez gaude prest hitz egiteko (mutil baten izena esan du).

(Haurrak monosilaboak esaten, lekutik altxatzen eta besoak mugitzen, kaka esaten jarraitzen dute eta barrezka daude).

N: Ni joango naz e?

I: Bai.

N: Ni joango naz, ez, horrela bagauz ezin da hitz egin.

I: Ez, ez.

← Bai.

N: Ni joango naz e.

← Bai.

I: Bai. Sara badoa (altxatu egin naiz eta ate ondora joan naiz kutxarekin).

(Barre egiten jarraitzen dute eta monosilaboekin jolastuz).

I: A ver nahi duzue berarekin jolasean jolastu?

←→ Bai.

I: Ba lehengo galdera batzuk egin behar ditu. Orduan, amaitu da, bestela pentsatzen joango zara. Bale. Etorri. (Joaten nahiz eta berriro jezartzen naiz).

(Haurrak isilik daude).

← Badengo ya.

I: Jesarriko naiz hemen zure ondoan bale? (Irakaslea korroaren eskumako aldean jesartzen da).

N: A ver ia e, egingo dut berriro galdera: Badakizue zer den maitasuna?

← Bai.

N: Zer da maitasuna?

I: Esan dugu...

I eta N: Musu ematea.

I: Azaldu a ver.

N: Zer gehiago da? Nor maitatzen duzue zuek? Zu nor maitatzen duzu? (Mutil bati galdetzen diot).

I: Nor maite duzue zuek? A ver X X.

→ Ni amatsu.

I: Zuk amatsu maite duzu.

I eta N: Amatsu maite.

←→ Aitatsu.

N: Aitatsu.

←→ Nik aita

←→ Nik ama.

← Nik amatxo.

I: Zuk aita.

→ I a mi ama.

I: Zuk ama.

←→ Eta nik ama, aita.

→ Bota.

I: Nola?

→ Botas.

N: Botas.

I: Ez dizut ulertzen

→ Las botas.

← Eta niri ama.

N: Botak? Hori da gustatzea.

I: Botak, ez dut ulertzen. Zelan? Maitazu zelan maita duzuz zuk botak, zelan da hori?

←→ (Barre egiten dute)

→ Botak.

I: A ver serio gaude. Pentsatze...

I: Zuk aita maite duzu (neska bat seinalatzen du).

→ Ni amatsu.

N: Amatsu.

← Y y y yo al abuelo X

I: Zuk ai aitonari.

← A a a al abuelo X.

N: Eta ia, eta eta badakizue zer den ezkontza bat?

→ Bai.

→ Al abuelo X?

N: Zer da ezkontza bat?

I: Ia ezkontza zer da, a ver.

←→ E:

→ Al abuelo X?

I: Zer da ezkontza?

N: Zer da ezkontza bat?

→ Abuelo?

I: Ez, ez. Ezkontza badakizue zer den, ezkontza?

← Ibili?

I: Ez, ez ezkontza. Badakizue zer den?

← Ezkontza. Playa.

I: Ez, ez da ondartza.

← Elurra.

I: Elurra ez da.

← Hartza.

I: Norbaitek badaki zer dan ezkontza?

→ Chuche.

→ Edo tortuga.

I: Eskua (Oso baxu ezaten du).

N: A ver eskua altxatu dakienak.

→ Chuche.

N: Zer da?

→ Tortuga.

→ Una pat.

N: Zer da ezkontza?

← Tortuga.

← Baraka.

N: Tortuga ez.

I: Barraka.

N: Ez.

←→ (Tortuga, playa, dordoka eta monosilaboak esaten dituzte).

I: Dordoka ez.

N: Bitu gogoratzen, gogoratzen duzue antzerkia?

← Bai.

N: X izan zela arratoia, X Te Les Foro...

I: Hori da.

N: Telesforo...

←→ (Kulo ka, a, gua eta monosilaboak esaten dituzte haurrek).

I: Zer gertatu zen?

N: Zer gertatu zen?.

N: Katua norekin ezkondu zen?

→ katua, katua!

→ Katua, ola kaka, katua.

N: Katua norekin ezkondu zen?

← Con X (irakasle baten izena esaten dute).

N: Xrekin, X X katua zen, baina norekin ezkondu zen azkenean?

→ Katulatza.

N: Katua ezkondu zen...

→ Katati to.

← Sagutsua.

N: Sagutxoarekin.

I: Sagutxoan X, hori da.

N: Ai, hori da barkatu. Bai.

N: Eta sagutxoan ezkondu zen kat

← Tarika.

N: Katuarekin ezkondu zen.

→ I za comido.

N: Eta zer da ezkontzea? Orduan?

← Katua.

N: Katua? Ez, ez ez ez.

N: Beno bitu (kutxa hartzen dut), jesarri mesedez (mutil bat altxatu egiten da). Egingo dugu jolas bat, bai?

→ Si::

FROGA						
SEXUA			EROTISMOA- DESIRA SEXUALA	UGALKETA	HARREMANAK	
IDENTITATE SEXUALA	IDENTITATE SEXUALAREN IRAUNKORTASUNA	GENERO IDENTITATEA ETA EZAUGARRI SEXUALAK	AUTOEROTISMOA	UGALKETA	HARREMANAK	
5 URTEKO GELA 2011ko Haurrak	ERANTZUNA					
6N 01/05	N: Sei urte dituzu? Eta zer zara neska ala mutila?	N: Pitilin. Uhu. Oso ondo. Tú me has dicho que eres chica.	N: Chico, ahora eres chico. Y: a ver. Ahora yo te voy a sacar cosas de la caja y tú me tienes que decir si te gustan o	N: Ir a la cama de tu padre y de tu madre (esaten diot irribarretsu). Aha.	N: Es una cochinada tocarte la pesetilla. Uhu. Y: tengo otra	N: Tampoco. Hay que preguntarles. A ver si n, hay que preguntarles algún día. Y:: y y y te

<p>H: Neska. (Esan du tonu ziurrean). N: Neska? Eta zergatik dakizu neska zarela? H: (Barre egiten du begirada bere hanken artean duelarik). N: Zergatik barre egiten duzu? (Irribarre egiten diot) Zergatik dakizu? H: (Isilik gelditzen da).</p>	<p>¿Pero si yo te pongo...? Esto lo voy a quitar de aquí (neska eta mutilaren irudiak lurrean, kutxa azpian, uzten ditut). A ver e, yo te voy a poner la corbata de mi padre (gorbata jarri diot). Ahora te la quito e (gorbata begiratzen du). Va a ser un segundo. La corbata de mi</p>	<p>si no te gustan ¿vale? ¿A ver e? ¿Te gusta pintarte las uñas? (Azazkal-laka erakutsi diot). H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Sí. ¿Te pintas las uñas en casa? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: No te sueles pintar las uñas, ¿pero te gusta? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Sí. ¿Te gusta: juga:r con super-heroes como estos? (Bi super-heroiak erakusten dizkiot). H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p>	<p>Muy bien, yo también e yo cuando mucho miedo a la cama de aita y ama. ¿Y:: tienes kili-kilis? ¿Cosquillas tienes? H: A veces. N: A veces. ¿Y: tienes cosquillas en la pesetilla? H: (Harritu egiten da). Nunca (esaten du seria aurpegiarekin). N: ¿Nunca? ¿Y no te tocas la pese la: pesetilla? H: (Buruarekin</p>	<p>pregunta. ¿Tú sabes de dónde vienen los niños? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: ¿De dónde vienen? H: Creo que de la tripa (esaten du tonu lasaian). N: ¿Crees que de la tripa de quién? (Begietara begiratzen nago). H: De nuestras madres (esaten du ziurtasunezko tonuan). N: De las madres uhu. ¿Y por dónde</p>	<p>he traído tres fotos. H: Tres fotos (errepikatzen du bolumen baxuan). N: Tres fotos si (esaten diot bolumen baxuan). Yo te voy enseñando una a una te voy a enseñar (argazkiak hartzen nago). A ver e. (Lehenengo argazkia erakutsi diot). ¿Qué están haciendo? H: Besándose (esaten du argazkia arretatsu begiratzuz). N: ¿Y por qué se están dando un beso? (Aurpegira begiratzen diot).</p>
--	---	---	--	--	---

<p>N: ¿Por qué sabes que eres chica? H: (Isilik gelditzen da niri begiratuz). N: No lo quieres decir? H: (Irribarrea ateratzen du eta lurrera begiratzen du lotsati). N: ¿No? Mira e a ver. Te voy a ayudar e. Bueno yo he traído aquí dos dibujos (Neska eta mutilaren</p>	<p>padre... Y... así (Ondo kokatu diot gorbata). Y la gorra de mi abuelo (Txapela buruan jarri diot). ¿Qué eres chica o chico? H: Chico (Esaten du baxu). N: Chico, ahora eres chico.</p>	<p>N: ¿No? ¿Por qué? H: Porque es porque para mí son aburridos (esan du tonu lasaian). N: Son aburridos. ¿Te gusta pintarte los labios? (Ezpain-margoa erakutsi diot). H: (Buruarekin baietz esaten du). N: ¿Sí? ¿Quieres pintartelos? (Ezpain-margoa irekitzen dut). H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: No. (Ezpain-margoa ireki ixten dut). ¿Te gusta... este sabes quién es? H: Hulck (Esan du tonu lasaian, eskuak hanken gainean izanda).</p>	<p>ezetz esaten du). N: ¿Nunca? H: Para lavármela (Esaten du tonu lasaian). N: Para lavártela. H: Que me ducho (Esaten du tonu lasaian). N: Sí. ¿Y: en clase por ejemplo? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿No? H: Solo para limpiarme. N: ¿Y si te pica? ¿Estás en clase y te pica?</p>	<p>salen? (Galdetu diot eskuak altxatuz). H: (Isilik gelditzen da burua alde batera makurtuz). N: Si están en una tripa de una madre, por ejemplo... H: Por aquí (Hankak ukitzen ditu). N: ¿Por dónde?: H: (Alua seinalatzen du irribarretsu). N: ¿Por la pesetilla?</p>	<p>H: ¿Porque se quieren? (Esaten du burua pixkatxo bat makurtuz). N: Porque se quieren. ¿Y qué te parece que se den un beso? H: Bien (Esaten du poztasunez). N: Bien. Uhu. ¿Y: aquí qué están haciendo? (Bigarren argazkia erakutsi diot). H: (Isilik gelditzen da). Besandos se: un chico con un chico (Esaten du eta irribarrea ateratzen zaio). N: ¿Y por qué se están dando un beso dos</p>
---	---	---	---	--	--

<p>irudiak erakusten dizkiot). Esta. N: ¿Esto qué es? (Neskaren irudia erakusten diot). H: Ne chica. N: Chica. ¿Y esto? (Mutilaren irudia erakusten diot). H: Chico. N: Chico. ¿Y por qué sabes que esta es chica?</p>			<p>N: ¿Y te gusta jugar con Hulck? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿No? ¿Por qué?: H: Porque son muy porque porque son juguete chico. (Esaten du tonu lasaian). N: ¿Son juguete de chico? H: Hu. No me gusta los juguetes. N: ¿No te gustan los juguetes de chicos? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: No. ¿Por qué? H: (Isilik gelditzen da). Porque son aburridos (bere hanketara begiratzen du). N: Son aburridos. ¿Uhu y en</p>	<p>H: Um, nunca me pica (esaten du tonu lasaian). N: ¿Nunca te pica? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: No. ¿Y te gusta tocar la pesetilla? H: (Buruarekin ezetz esaten du bekozko iluna jarriz). N: ¿No? Uhu. ¿Por qué? H: Porque porque mi ama me dice que es una cochinada (Estan</p>	<p>H: (Buruarekin baietz esaten du). N: ¿Sí? ¿Por el agujero, por algún agujero? ¿O por dónde? H: No sé por dónde (esaten du bolumen baxuan). N: No sabes por dónde. ¿Y: y cómo se hacen? ¿Cómo se meten dentro de la tripa del ama? H: (Sorbaldarekin gora egiten du ez dakiela adieraziz). N: ¿No sabes? H: No (Esaten du</p>	<p>chicos? H: ¿Porque se quieren? (Esaten du burua pixkatxo bat makurtuz). N: Porque se quieren. ¿Y qué te parece que se den dos chicos un beso en los labios? H: Bien (esaten du tonu lasaian eta antsikabean). N: Bien. H: No es malo (esaten du tonu lasaian). N: No es malo. N: ¿Y qué serán? ¿Amigos o pareja? H: No sé (esaten du ezpainak elkarren</p>
--	--	--	--	---	---	---

	<p>(Neskaren irudia erakusten diot).</p> <p>H: Porque tiene... (Isilik gelditzen da neskaren irudiaren alua begiratzuz).</p> <p>N: ¿Cómo le llamas a eso? (Neskaren irudiaren alua seinalatzen dut).</p> <p>H: Peseta (esaten du oso baxu).</p> <p>N: Peseta. ¿Y</p>		<p>y en el patio a qué juegas?</p> <p>H: A mamás y a papás (irribarrea ateratzen zaio eta nire begietara begiratzen dago).</p> <p>N: A mamás y a papás. ¿Y juegas a fútbol?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: ¿No?</p> <p>H: Nunca. (Esaten du buruarekin ezetz esanez).</p> <p>N: ¿Nunca?</p> <p>H: Nunca he jugado (Begietara begiratzen nau).</p> <p>N: ¿Por qué?:</p> <p>H: Porque no me gusta.</p> <p>N: No te gusta. ¿Pero si nunca has jugado no sabes si te gusta no?</p>	<p>du tonu lasaian).</p> <p>N: Es una cochinada tocarte la pesetilla. Uhu.</p>	<p>bolumen baxuan).</p> <p>N: ¿Te gustaría saberlo?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du nire begietara begira).</p> <p>N: ¿Sí? ¿Se lo has preguntado alguna vez a aita y ama?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du esaten du ezpainak elkarren artean gogortuz).</p> <p>N: ¿No? ¿Y a la andereño?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du ezpainak elkarren</p>	<p>artean gogortuz).</p> <p>N: No sabes.</p> <p>H: Creo que amigos porque pareja chico con chico muy raro.</p> <p>N: Uhu. ¿Es raro no que sean chico y chico pareja?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: ¿Pero pueden ser pareja?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Sí.</p> <p>H: Si quieren (esaten du tonu lasaian).</p> <p>N: Si quieren es verdad. ¿Y: aquí qué están haciendo?</p>
--	--	--	---	--	---	---

	<p>este qué tiene? H: Pitilín (esaten du oso baxu). N: Pitilin. Uhu.</p>		<p>H: Bueno un día jugué y no me gustó. N: A: ¿Y juegas a cuidar bebés? (Plastikozko neukoa erakutsi diot). H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Sí. Y:: a ver. (Kutxatik kromoak hartzen ditut). ¿Te gustan los cromos? (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot). H: (Buruarekin baietz esaten du). N: ¿Cuáles te gustan? H: Estos (Frozenen kromoak seinalatzen ditu). N: Los de Frouzen. ¿Y estos no te gustan? H: (Buruarekin ezetz esaten</p>		<p>artean gogortuz). N: Tampoco. Hay que preguntarles. A ver si n, hay que preguntarles algún día. Y:: y y y te he traído tres fotos.</p>	<p>(Hirugarren argazkia erakutsi diot). H: Besándose chica con chica. N: A: ¿Y por qué se están dando un beso? H: Porque: son se quieren (esaten du tonu lasaian).. N: Porque se quieren. ¿Qué te parece que dos chicas se quieran? H: Bien (Esaten du tonu lasaian).. N: ¿Bien? ¿Y: por qué se estarán dando un beso en los labios? H: ¿Porque se quieren? N: ¿Pero y qué serán pareja o serán amigos,</p>
--	---	--	---	--	--	---

		<p>du).</p> <p>N: ¿Por qué?:</p> <p>H: Porque no me gusta el futbol.</p> <p>N: A. ¿Y haces colección de Frozen?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: ¿No? ¿Pero te gustaría hacer colección?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: ¿Sí? ¿Y:: sabes saltar?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: ¿Sí? ¿Te atreves a saltar desde ahí? (Mahaia seinalatzen diot) ¿Desde esa mesa?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten</p>			<p>amigas?</p> <p>H: Creo que: amigas (esaten du zalantza tonuan).</p> <p>N: ¿Amigas? ¿Y si fueran pareja?</p> <p>H: Un poco raro (esaten du burua pixkatxo bat makurtuz eta argazkia begiratzuz).</p> <p>N: Un poco raro ¿no? ¿Tú has visto alguna vez dos chicas besándose?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: ¿No? ¿Pero pueden ser pareja?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>
--	--	---	--	--	--

			<p>du eta burua apurtxo bat makurtzen du).</p> <p>N: ¿Sí? ¿A ver?</p> <p>H: (Mahaira bera bakarrik igotzen da eta salto egiten du).</p> <p>N: Uop (txalokatu egiten dut). Oso ondó. Asique no te da miedo saltar uhu.</p>			<p>N: Si ¿verdad? Ba oso ondo egin duzu Daniela. Oso ondo amaitu dugu. Amaitu dugu, goazen gelara.</p>
<p><i>SEXUALITATEA</i> (<i>Haurren erreakzioa</i>)</p>	<p>- Neska dela ziurtasunez esan du.</p> <p>- Lotsa sentitu du bere sexua justifikatzerak oan eta alua eta zakilaren inguruan hitz egiterakoan.</p>	<p>- Mutila dela lotsarekin esan du.</p>	<p>- Tonu lasaian hitz egin du.</p>	<p>- Galdera harritu egin du.</p> <p>- Tonu lasaian hitz egin du, baina batzuetan seriotasunez jokatu du eta bekozko iluna jarri du.</p>	<p>- Orokorrean tonu lasaian hitz egin du eta lasai egon da.</p> <p>- Haurrak nondik irteten diren esateko lotsa sentitu du.</p>	<p>- Gorputza lasai eduki du eta tonu lasaian hitz egin du.</p>
<p>6N 01/10</p>	<p>N: Sei urte. Eta</p>	<p>N: (Irribarrea</p>	<p>N: Mira ahora te voy a sacar</p>	<p>N: ¿Y y y tienes</p>	<p>N: A ver y yo</p>	<p>N: Qué raro todo ¿no?</p>

<p>zer zara neska ala mutilla? H: Neska (esaten du ziurtasunezko tonuarekin). N: Neska zara? Eta zergatik dakizu neska zarela? (Burua apurtxo bat altxatzen dut bere txanda dela adieraziz). H: Ze daukat ilea (esaten du zuzenean). N: Ilea daukazu. Ile luzea. Ia. Ta</p>	<p>ateratzen zait). Eta ia, mira yo ahora te voy a sacar cosas de la caja. A no espera, vamos a hacer una cosa. Tú me has dicho a mi que eres chica verdad? A ver. H: Hi (buruarekin baietz esaten du). N: Pues yo te voy a poner la txapela de mi padre... (Txapela jarri</p>	<p>ui: que me ves las cosas (kutxatik oihala jauzi zait). A ver a ver e:: esto que se ha engachado aquí en la ileordea (Super-heroietako bat ileordean krokatu da). Ue. A ver e tú me tienes que decir yo te voy a sacar cosas de la caja y tú me tienes que decir si te gustan o si no te gustan, vale? H: U (buruarekin baietz esaten du). N: ¿Te gusta:: pintarte las uñas? (Azazkal laka erakutsi diot). H: Sí. N: Sí te gusta. ¿Te gusta jugar con super-heroes? (Bi super-heroiak erakutsi</p>	<p>kili-kilis? (Urduritu egin naiz). H: Sí (esan du ahoan irribarrea edukita). N: ¿Sí? Y: ¿tienes kili-kilis en la tripita? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: ¿Y en las orejas? (Nire belarrien atzea ukitzen dut). H: No (esaten du burua atzera botaz). N: ¿Y en el cuello? (Zamaren</p>	<p>tengo una pregunta. ¿Tú sabes de dónde vienen los niños? H: (Buruarekin baietz esaten du ahoan irribarrea izanda). N: ¿De dónde vienen? H: De la tripa. N: De la tripa uhu. ¿Y por dónde salen? H: Por la chocha (barrezka hasten da lotsati, eskuak ahoan jarriz). N: Por la chocha. H: u u (Barrezka</p>	<p>Y: mira yo he traído tres fotos. H: ¿Tre:s? (Esaten du ilusiozko tonuarekin). N: Tres, te voy a enseñar três. A ver e (Lehenengo argazkia erakutsi diot). ¿Qué están haciendo? H: Besándose (esaten du ahoan irribarrea izanda). N: Besándose. ¿Y por qué se besan? H: Porque se quieren (argazkia begiratzen jarraitzen du). N: Porque se quieren. ¿Y qué te parece que se den un beso? Un ama y</p>
---	--	--	---	---	--

<p>bitu nik ekarri ditut (neska eta mutilaren irudiak hartu ditut). Bitu. Hau zer da? (Mutillaren irudia erakutsi diot). H: Mutilla (Burututik aldaketara begiratzen hasi da mutilaren irudia, zakila arineketan begiratu du eta gorantz zuzendu du berriro</p>	<p>diot). H: j j j (Barrezka hasten da). N: Y la corbata de mi padre (Gorbata jarri diot). H: O j j j j (Barrezka hasten da). N: ¿Qué eres? H: Un chico (Esaten du ziurtasunez eta ahoan irribarrea izanda). N: Ahora eres chico.</p>	<p>dizkiot). H: No (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿Por qué no te gusta? (Burua pixka bat altxatu dut). H: Porque me aburro (Esaten du ziurtasunez). N: ¿Te aburres? H: Sí (Esaten du ziurtasunez). N: ¿No sabes cómo jugar con esto? H: No (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿Y hay gente de tu clase que juega con esto? H: Sí (Esaten du ziurtasunez). N: ¿Quiénes juegan con esto? (Bi super-heroiak erakutsi ditut). H: X:, X er...</p>	<p>azpian eskuko atzamarrak mugitu egiten ditut airean kili-kiliak egiten egongo banintz bezala). H: (Buruarekin baietz esaten du irribarretsu). N: ¿Y aquí, en el sobaco? (Nire besapea seinalatzen diot). H: (Buruarekin baietz esaten du esaten du irribarretsu). N: ¿Y en la chocholina?</p>	<p>hasten da eskua ahoan jarriz). N: ¿Y cómo se hacen? ¿Cómo se meten los niños en la tripa? H: Pues (Sacon arnasten du) su padre le meten una semilla. N: El padre le mete una semilla. H: A la madre. N: A la madre. ¿Y cómo se la mete una semilla? A ver cómo es eso, no entiendo. H: Yo no entiendo, yo no sé</p>	<p>un aita? H: Bien. N: Bien te parece bien. Uhu. Y mira (Bigarren argazkia erakutsi diot). ¿Qué están haciendo? H: Se están besando dos chicos. N: Se están besando dos chicos. ¿Y por qué se están besando? H: Porque... no sé. N: ¿No sabes? ¿Qué serán amigos o pareja? H: (Isilik gelditzen da) Igual amigos (Esaten du zalantza tonuarekin). N: Igual amigos. Uhu. ¿Y si te digo yo que</p>
---	---	--	--	--	---

<p>begirada). N: Eta zergatik dakizu? H: Ze dauka ile... (Pitilina begiratu dio eta ondoren, ilea begiratzen hasi da). N: Ile laburra? H: Bai (esaten du buruarekin baietz esanez). N: Tiene el pelo corto? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: ¿Y esto qué es? (Neskaren</p>	<p>H: Ji (Baietz esaten du barrezka eta eskuak ahora eramanda, lotsati).</p>	<p>N: Uhu. Uhu. ¿Y a ver te gusta: pintarte los labios? (Ezpain-margoa erakutsi diot). H: Sí. N: ¿Sí? (Ezpain-margoa mahai baten gainean utzi dut). ¿Y te gusta... Este sabes quién es? H: Sí (esaten du ziurtasunez). N: ¿Cómo se llama? (Hulcken panpina mugitu egiten dut eta berak begiradarekin jarraitzen du). H: Hu:lck. N: ¿Y te gusta jugar con Hulck? H: No (esaten du ziurtasunez). N: ¿No, por qué?</p>	<p>H: U u (Harridura aurpegia jartzen du eta buruarekin ezetz esaten du seriotasunez). N: ¿No? Uhu. ¿Y: algunas veces te gusta tocarte la pocholina? H: U u (Buruarekin ezetz esaten du seriotasunez). N: ¿No? ¿Nunca te tocas la pocholina? H: (Barrezka hasten da lotsati baietz esanez). N: Algunas veces.</p>	<p>por qué. N: ¿Tú no sabes porque? N: O sea el padre coge una semilla y se la mete a la madre. H: (Isilik gelditzen da). N: O cómo no entiendo. (Gelan irakasle bat sartu da eta gelatik joan behar izan gara, beste gela batean sartu gara arineketan). N: Entonces tú me has dicho, que el aitatsu pone una</p>	<p>son pareja? (Argazkia begiratzen dut) H: O::: (Iribarrea ateratzen zaio eta harridura aurpegia dauka). N: O::: ¿Qué pasa? H: (Barrezka hasten da eskuak ahoan izanda). Es que da vergüenza. N: Te da vergüenza. H: Que porque se tiene te... N: (Isilik gelditzen naiz). H: Por que... Yo que tú no me besaría con otras chicas ni con o o otros. N: Ni con otro chico.</p>
--	--	---	---	--	--

	<p>irudia erakutsi dio)</p> <p>H: Neska (neskaren aurpegia begiratzen dago).</p> <p>N: ¿Por qué:?</p> <p>H: Ze dauka ile: luzea.</p> <p>N: Y esto qué es? (Neskaren irudiaren alua seinalatzen diot).</p> <p>H: E: (Isilik gelditzen da, irribarretsu begira).</p> <p>N: ¿Cómo se</p>		<p>H: Porque: porque parece que e tienen tanta fuerza y jo o (Gorputza atzera botatzen du).</p> <p>N: ¿Te echa para atrás?</p> <p>H: U: (Irribarrea ateratzen zaio eta baietz esaten du buruarekin).</p> <p>N: Y: tú en el patio ¿a qué juegas?</p> <p>H: Yo: (Burua gorantza mugitu egiten du).</p> <p>N: Sí (bekainak gorantza mugitzen ditut).</p> <p>H: Pues suelo jugar a que somos super-heroes, pero en chicas (Eskua mugituz azatzen du).</p> <p>N: ¿Super-heroes chicas?</p> <p>H: Sí a veces hay unas chicas</p>	<p>¿Algunas veces?</p> <p>H: U u (Buruarekin ezetz esaten du eta begiak tapatzen ditu).</p> <p>N: ¿Te tapas los ojos?</p> <p>H: (Eskuak begietatik kendu ditu).</p> <p>N: ¿Nunca te tocas la pocholina?</p> <p>H: No.</p> <p>N: No. Y si alguna vez te tocas la pocholina, ¿Qué te dicen?</p>	<p>semilla, ¿no?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Y a ver cómo es eso yo no entiendo.</p> <p>H: Yo tampoco (esaten du eskumako eskua hanken gainean jarriz).</p> <p>N: ¿Tú tampoco? ¿Y te gustaría saber ?</p> <p>N: Sí.</p> <p>H: Sí. Uhu. Y mi padre y mi madre no me lo dicen.</p> <p>N: ¿Y por qué no te lo dicen?</p>	<p>H: Ni con dos chicos.</p> <p>N: ¿Por qué:?</p> <p>H: Porque e: porque yo que tú me besaría con chico no con una chica.</p> <p>N: Uhu. ¿Es un poco raro?</p> <p>H: Ya.</p> <p>N: ¿Y:m que te parece que se dos chicos se den un beso?</p> <p>H: Pues. Pues no (esaten du seriotasunez).</p> <p>N: ¿No qué? ¿No te parece bien?</p> <p>H: No (erantzuten du seriotasunez).</p> <p>N: Y a ver ¿Y aquí qué están haciendo?</p>
--	---	--	--	---	--	---

	<p>llama esto? (Neskaren irudiaren alua seinalatzen diot). H: (Isilik gelditzen da eskua ahoan sartuz). N: ¿No te acuerdas? H: (Barrezka begiratzen dit). N: ¿Cómo se llama te da vergüenza? (Neskaren irudiaren alua seinalatzen diot).</p>		<p>súper héroes por ahí. N: Uhu. N: ¿Y cómo son esas chicas super-heroes? H: Guapas. N: ¿Guapas? ¿Son fuertes? H: A veces. N: A veces. ¿Otras veces no? H: No. N: ¿Y te gusta cuidar jugar con los bebés y así? (Plastikozko nenukoa erakutsi diot). H: Sí. N: ¿Con los carritos? H: Sí (esaten du irribarretsu). N: Te gusta. Y juegas a futbol? H: A veces. N: ¿Te gusta jugar a futbol?</p>	<p>H: No sé: (Esaten du hankak urduritasunez mugituz). N: No sabes. ¿Y cuándo te arrasca que te arrascas qué haces? H: Pues me arrasco um por encima de los leotardos pero no lo hago no me quiero arrascar e: N: ¿Por qué no te quieres arrascar? H: Porque no (esaten du seriotasunez). N: Porque no.</p>	<p>H: No sé:</p>	<p>(Hirugarren argazkia erakutsi diot). H: Dos chicas besándose (Argazkia aztertzen dago). N: ¿Y por qué se estaran dando un beso? H: Porque serán pareja (erantzuten du ziurtasunez). N: ¿Serán pareja? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: ¿Y qué te parece que dos chicas se den un beso y sean pareja? H: Mal. N: ¿Mal? ¿Por qué?: H: Porque: m (isilik gelditzen da). No sé</p>
--	--	--	--	---	------------------	---

<p>H: (Barrezka hasten da, lotsa aurpegiarekin). N: ¿Cómo se llama? (Neskaren irudiaren alua seinalatzen diot). H: (Barrezka hasten da eskuak ahoan izanda). N: ¿Y esto? (Mutilaren irudiaren zakila seinalatzen dut) ¿Cómo se llama?</p>		<p>H: (Buruarekin baietz esaten du ziurtasunik gabe). N: Sí, ¿También? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: ¿Y qué te gusta más jugar a fútbol o cuidar bebés? H: Cidar bebés. N: Cuidar bebés. Y mira yo te he traído, he traído pa que veas unos cromos. ¿Cuáles te gustan más?... H: Estos (Frozenen kromoak aukeratu ditu). N: ¿O los dos te gustan? ¿Te pueden gustar los dos e? H: Estos me gustan (Frozenen kromoak aukeratu ditu). N: ¿Los de Frouzen? H: Hu (buruarekin baietz</p>	<p>H: Pues si me pica me aguanto (esan du lasaitasunez). N: ¿Te aguantas? Uhu. ¿No esta bien visto que te arrasques la pocholina? H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p>	<p>porque (esan du eskuak altxatuz, ez dakiela adieraziz). N: ¿No sabes? ¿Por qué a ver? H: No sé. N: ¿Dos chicas es raro que se den un beso? H: E m (Buruarekin baietz esaten du). N: Sí. ¿Tú has vissto alguna vez dos chicas dándose un beso en los labios? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿No? ¿Y qué crees que te parece? H: Um (sorbaldarekin gora egiten du ez</p>
---	--	---	--	--

	<p>H: (Barrezka hasten da eskuak ahoan izanda, lotsa aurpegiarekin).</p> <p>N: ¿Te da vergüenza decirlo?</p> <p>(Iribarrea ateratzen zait).</p> <p>H: (Barrezka hasten da buruarekin baietz esaten duelarik).</p> <p>N: Sí. ¿Cómo se llamara esto?</p> <p>(Neskaren alua seinalatzen</p>		<p>esaten du).</p> <p>N: Uhu. ¿Los de futbol no te gustan?</p> <p>H: Sí pero me gustan mucho más los de Frouzen.</p> <p>N: Frouzen aha. U. Y:: ¿sabes saltar?</p> <p>H: Sí.</p> <p>N: ¿Y te atreves a saltar de aquí? (80 zmko altuerako mahaia seinalatu diot).</p> <p>H: Sí.</p> <p>N: A ver. Hay una silla allí.</p> <p>H: ¿E cómo? (Mahaira nondik igo daitekeen begiratzen dago). ¿Cojo una silla? (Mahaira aulkirik gabe igotzen dago).</p> <p>N: No súbete con la silla. ¿Te subes con la silla o:?</p>			<p>dakiela adieraziz).</p> <p>N: ¿No sabes?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>
--	--	--	--	--	--	--

	<p>diot).</p> <p>H: (Isilik gelditzen da)</p> <p>N: ¿Pitilín?</p> <p>H: No (esaten du irribarretsu eta eskuak ahoan izanda).</p> <p>N: ¿Cómo se llama?</p> <p>H: (Barrezka jarraitzen du, eskuak ahoan izanda).</p> <p>N: (Irribarrea ateratzen zait).</p> <p>Eta ia, mira yo ahora te voy a sacar cosas de la caja. A no</p>		<p>H: ¿Cómo bajo?</p> <p>N: Saltando. ¿Te atreves?</p> <p>H: Sí (irribarrea ateratzen zaio).</p> <p>N: Está muy alto e ten cuidado.</p> <p>H: No (salto egiten du).</p> <p>N: Muy bien. Joe.</p> <p>H: Qué fácil (esaten du ziurtasunez).</p>			
--	---	--	---	--	--	--

	<p>espera, vamos a hacer una cosa. Tú me has dicho a mí que eres chica verdad? A ver. H: Hi (buruarekin baietz esaten du).</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--

<p style="text-align: center;">SEXUALITATEA (<i>Haurren erreakzioa</i>)</p>	<p>- Ziurtasunez esan du neska dela. - Lotsa sentitu du eta urduritu da sexuen inguruan hitz egiterakoan eta begirada zuzendu du irudiko alua eta zakila ez begiratzeko.</p>	<p>- Poztasunez eta ziurtasunez erantzun du galderei. - Eroso sentitu da.</p>	<p>- Tonu lasaian hitz egin du.</p>	<p>- Seriotasunez eta lotsaz erantzun du.</p>	<p>- Zekiena azaltzeko lotsaz eta urduritasunez egin du.</p>	<p>- Ziurtasunez eta lasaitasunez erantzun du bera zekiena. - Lotsa sentitu du harreman homosexualen inguruan hitz egin denean.</p>
<p>6M 02/14</p>	<p>N: Sei urte dituzu. Nik egingo dizkizut galderak e. Sei urte dituzu. Eta</p>	<p>N: Alua deitzen diozu? Aha. Eta ia zuk esan didazu mutila zarela ezta? Uhu.</p>	<p>N: Ez zaizu gustatzen? Ta ia orain atarako ditut gauzak kutxatik eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen, bale? A ver ia. Gustatzen zaizu</p>	<p>N: Deitzen diozu amatsuri. Eta eta ia. Kili-kiliak dituzu? N: (Buruarekin baietz esaten du</p>	<p>N: Uhu. Eta: zuk galdera bat egingo dizut. Zu badakizu nondik datozen haurrak? H: (Buruarekin</p>	<p>N: Uhu. Eta bitu nik ekarri ditut hiru argazki (hiru argazkiak hartu ditu eta nire belauetan jarri ditut). Ia zer daude egiten (lehengo</p>

<p>zer zara neska ala mutila? H: Mutilla (esaten du ziurtasunez). N: Mutilla eta zergatik dakizu mutila zarela? H: Ze jaio nintzen horrela (esaten du ziurtasunez). N: Jaio ziñen horrela. Uhu. Oso ondo. Ta bitu nik ekarri ditut bi irudi. Hau zer da? (Mutilaren irudia erakutsi</p>	<p>Itxaron, jarriko duzu gona hau? H: Ez (esan du seriotasunez). N: Ez? Momentu batean izango da bakarrik, momentu batean. H: E ez (esan du haserre). N: Ba bueno itxi horrela (Belaunen gainean utzi diot eta jarrita daukala dirudi). Itxiko</p>	<p>atzazalak margoztea? (Azazkal-laka erakutsi diot). H: E (buruarekin ezetz esaten du). N: Ez? Zergatik? H: Ze ez zait gustatzen (esaten du haserre aurpegiarekin). N: Ez dituzu margozten? H: Ez. N: Ez? Gustatzen zaizu: super-heroekin jolastea? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot). H: Bai. N: Bai? Jolasten dozu normalean? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Gustatzen zaizu: ezpainak</p>	<p>harridura aurpegiarekin). N: Bai? N: Sabelean? H: E: ez (erantzuna pentsatzen du eta zalantza tonuan erantzuten du). N: Ez? Horrela egiten dizutenean (nire besapean nire atzamarrak jartzen ditut). H: Bai (Esaten du irribarretsu). N: Eta belarri azpian? Belarri atzean? (Nire belarri atzea</p>	<p>baietz esaten du). N: Nondik datoz? H: Tripatik (bere tripa ukitzen du). N: Noren tripatik? H: Amaxoren tripatik (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian). N: Ta nondik irteten dira? H: E (arnas sakona egiten du, pentsatzen dagoela dirudi) aluatik (Esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian). N: Aluatik? Nondik aluatik?</p>	<p>argazkia erakutsi diot). H: E musukatzen (esaten du argazkia begiratzuz). N: Eta zergatik dauz musukatzen? H: Ze direz nobioak (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian). N: Direz nobioak. Eta zer iruditzen zaizu musu ematea bata besteari? H: E? N: Zer iruditzen zaizu? E: bata besteari musu ematea? Zergatik dauz musu ematen? H: Ze direz nobioak (Errepikatzen du).</p>
---	--	---	---	---	--

<p>diot).</p> <p>H: (Irudi osoa goitik behera begiratzen du) Mutilla (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Eta zergatik dakizu hau mutilla dela? (Mutilaren irudia altxatzen dut).</p> <p>H: (Mutilaren irudiaren aurpegia begiratzen dago). Se ikusten diot ule laburre.</p>	<p>dugu horrela ze orain ipiñi gainean. Eta orain ile luzea... (Ileordea hartu dut).</p> <p>H: Ez! (Oihukatzen du haserre).</p> <p>N: Itxaron itxaron bale ez dizut jarriko e.</p> <p>Horrela bakarrik (burutik pasatu diot ileordea eta bere buruaren gainera jauzten</p>	<p>margoztea? (Ezpain-margoa erakutsi diot).</p> <p>H: Ez (Buruarekin ezetz esaten du). (Ezpain-margoa begiratzen dago).</p> <p>N: Ez. Nahi duzu margoztu? (Ezpain-margoa irekita daukat).</p> <p>H: Ez (Esaten du tonu serioan).</p> <p>N: Zergatik?</p> <p>H: Zezdou gure (Esaten du irribarretsu).</p> <p>N: Ez duzu gure. Gustatzen zai hau badakizu nor den? (Hulck panpina erakutsi diot).</p> <p>H: Bai. Hulck (Ahoan irribarrea dauka).</p> <p>N: Ta gustatzen zaizu Hulck moduko jostailuekin jolstea?</p>	<p>seinalatu diot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Eta hamen? (Zama azpian seinalatzen diot).</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Hor bebai. Eta: zakilean kili-kiliak dituzu? Pitiliñean?</p> <p>H: (Harridura aurpegiarekin begiratzen nau).</p> <p>Ez. (Buruarekin ezetz esaten du eta behera begiratzen du lotsati).</p>	<p>H: Hametik (Bere zakila ukitzen du niri begiratuz).</p> <p>N: Baña zulo batetik ala... H: Zulo batetik (Esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian)..</p> <p>N: Aha. Eta: zelan egiten dira haurrak?</p> <p>H: E. Dekozu e hortxe e. Arrautz bat.</p> <p>N: Bai (Burua pixkatxo bat altxatzen dut kontatzen jarraitzeko</p>	<p>N: Ze dire nobioak, eta zer iruditzen zaizu? Bion artean musu ematea? Musu ematea ondo dago?</p> <p>H: Bai (Esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian).</p> <p>N: Ondo iruditzen zaizu?</p> <p>H: Bai (Esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian).</p> <p>N: Bai. Eta ia, zer daude egiten hemen? (Argazkia pixkatxo bat altxatzen dut).</p> <p>H: (Barre egiten du). Musukatzen (Aurpegian irribarrea</p>
--	--	---	--	--	---

<p>N: Eta hau zer da? (Neskaren irudia erakutsi diot). H: Neska (esaten du ziurtasunez). N: Eta zergatik dakizu? H: Ze deko ule luzea (neskaren aurpegia begiratzen jarraitzen du). N: Ule luzea. Eta hau zer da? (Mutilaren irudian zakila seinalatzen</p>	<p>utzi dut). H: U (Esaten du haserre). N: Ile luze luzea izango duzu (Ileordea jarri diot eta ilea bularretik ailegatzeko moduan kokatu diot). H: Ez (Esan du ilea begiratzuz, ahoa irekiz eta besoak gurutzatuta). N: Zer zara? H: Neska (esaten du irribarretsu).</p>	<p>H: Bai ni dekot handiagoa baña etxean. N: Etxean. Uhu. Eta patioan zertara jolasten duzu? H: Sás futbolera. N: Futbolera? Ta panpiñak zaintzen dituzu? (Plastikozko nenukoa erakutsi diot). H: Ez. N: Ta karrotxoarekin ibiltzen zara? (Karrotxoa seinalatu diot). H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez, zergatik? H: Ze ez zai gustatzen (esaten du ziurtasunez). N: Ez zaizu gustatzen? Etam bitu bi kromo ekarri ditut. Utziko dugu heme (Nenukoa</p>	<p>N: Eta: gustatzen zaizu pitiliña ukitzea (bat-batean aurpegira begiratzen dit harridura aurpegiarekin). H: (Buruarekin ezetz esaten du serio aurpegiarekin). N: Ez? Zergatik? H: Ze ez. N: Ez. H: Da nire kontua (esaten du seriotasunez). N: Hori da zure kontua. Eta: pitiliña ukitzen</p>	<p>eskatuz). H: Mutillena eta orduan jaiotzen zara (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian).. N: Nola jartzen dute nor jartzen du arrautza? H: Ez dakit (Sorbalda gora igotzen du). N: Ez dut ulertu a ver ia ia nola dan. Nola egiten dira haurrak? H: (Arnas sakona hartzen du). Tripa.: (Esaten du asperdura</p>	<p>dauka). N: Nortzuk? H: Mutillak (aurpegian irribarrea dauka oraindik). N: Eta zergatik dauz musukatzen? H: Ze direz lagunek (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian).. N: Lagunak direz. Uhu. Eta ezin dira izan nobioak? H: Ez. N: Ahal direz izan nobioak? H: Bai (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian). N: Ahal direz izan</p>
---	--	---	---	---	---

<p>du).</p> <p>H: Pitiliña (esan du ziurtasunez).</p> <p>N: Eta hau? (Neskaren irudian alua seinalatzen dut).</p> <p>H: (Isilik gelditzen da eta behera begira, begirada iruditik kentzen du).</p> <p>N: Ez zara gogoratzen?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du</p>	<p>N: Neska zara?</p> <p>Uhu.</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>	<p>lurrean utzi dut eta kutxatik Frozen eta futboleko kromoak atera ditut). Ia gustatzen zaizkizu, kromoak?</p> <p>H: Bakarrik hau (futboleko kromoak seinalatu ditu).</p> <p>N: Futbolekoak bakarrik? Eta Frouzenenak?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez, zergatik?</p> <p>H: Ze honek ez zait gustatzen (Frozenen kromoak seinalatu ditu). Honek bai ze nik dekot koleziñoa baña honek ez dekot kolekziño.</p> <p>N: A ta zela zelan zoaz koleziñoan?</p> <p>H: Ondo.</p> <p>N: Bukatzen ari zara?</p>	<p>duzu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du haserre aurpegiarekin).</p> <p>N: Ez? Iñoiz?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du seriotasunez).</p> <p>N: Eta gelan andereño ikusten bazaitu pitiliña ukitzen zer esaten dizu?</p> <p>H: Ezebez (erantzuten du seriotasunez eta begirada kenduz).</p> <p>N: Eta amak ikusten bazaitu?</p>	<p>tonuarekin).</p> <p>N: Tripan egiten dira baña nola sartzen dira tripara?</p> <p>H: Ez dire sartzen tripara (esaten du eskua altxatuz).</p> <p>N: Orduan?</p> <p>H: Ba orduen medikuek sartzen dio e e txertoa eta orduen e jaio e dago hortxe arrautza botatzen dio arrautza eta jaiotzen da umea (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian)..</p>	<p>nobioak?</p> <p>H: Ba ez.</p> <p>N: Ez ezin dire? U. Ta zergatik?</p> <p>H: Ze direz mutilla eta mutille (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Uhu. Eta zer iruditzen zaizu bi mutul elkarri musukatzea?</p> <p>H: Ba bai (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian).</p> <p>N: Bai zer? Bi lagun musukatzen? Ondo dago?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Ta hamen zer dauz egiten? (Hirugarren</p>
--	--	---	--	--	---

	<p>irudia begiratu gabe).</p> <p>N: Potxolina ala alua?</p> <p>H: Alua (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Alua deitzen diozu? Aha.</p>		<p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai? Eta badakizu salto egiten?</p> <p>H: E?</p> <p>N: Badakizu salto egiten?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Eta mahai horretatik salto egiten ausartzen zara? (Mahaia seinalatzen diot)</p> <p>H: Nondik?</p> <p>N: Mahai honetatik (berriro mahaia seinalatzen diot).</p> <p>H: Bai. Lurrera? (Galdetzen dit aurpegira begira).</p> <p>N: Bai.</p> <p>H: Bai (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: A ver ia (mahai gainera</p>	<p>H: Etxean al dot egin hori baiña baña kanpoan ezin dot egin hori (erantzuten du ziurtasunez).</p> <p>N: Zergatik dakizu?</p> <p>H: Ze hori da e: txarra, ze bestela zigortzen dit nire amak (Erantzuten du ziurtasunez).</p>	<p>N: A: Zu horrela jaio ziñen?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>	<p>argazkia erakutsi diot).</p> <p>H: Musukatzen (esaten du asperdura tonuan).</p> <p>N: Eta zergatik dauz musukatzen?</p> <p>H: Ze direz lagu:nek (Esaten du asperdura tonuan).</p> <p>N: Lagunek direz?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bikoteak izan ahal direz?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai? Hauexek ezin dira izan bikoteak (bigarren argazkia erakutsi diot) eta hauek bai (hirugarren</p>
--	--	--	--	---	--	--

			<p>bera bakarrik igo da, nik aulkian itxaroten eta begiratzen nago). (Bota egin da).</p> <p>N: Uepa: Oso ondo, ta orduan ez daukazu bildurrik salto egitera.</p> <p>H: Ez.</p>			<p>argazkia erakutsi diot).</p> <p>H: Bai. Bikotea eta bikotea ahal dire izan (argazkiak arretatsu begiratzen dago).</p> <p>N: Bikoteak biak ahal direz izan bikoteak.</p> <p>Eta: zer iruditzen zaizu bi neska musu ematea? Elkarri musu ematea?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da). Ez dakit.</p> <p>N: Ez dakizu. Uhu. Ba oso ondo egin duzu (bostekoak eskatu eta eman dizkit). Amaitu dugu.</p>
--	--	--	--	--	--	---

<p style="text-align: center;">SEXUALITATEA (Haurren erreakzioa)</p>	<p>- Ziurtasunez eta lasaitasunez hitz egin du. Dena den, neskak duten sexua aipatzeko lotsa sentitu du.</p>	<p>- Ziurtasunez erantzun du. - Orokorrean haserre sentitu da.</p>	<p>- Lasaitasunez eta ziurtasunez erantzun ditu galderak.</p>	<p>- Ez da gustura egon galderekin, haserre eta seriotasunez jokatu du.</p>	<p>- Lasaitasunez eta ziurtasunez erantzun ditu galderak.</p>	<p>- Lasaitasunez eta ziurtasunez erantzun du.</p>
<p>6M 03/08 (A)</p>	<p>N: Sei urte dituzu? A ver e ze ordu den jakiteko. Sei urte dituzu ta zer zara neska ala mutila? H: Mutilla (esan du ziurtasunez). N: Mutilla?</p>	<p>N: Un pito tiene. Uhu. Y a ver tú me has dicho que eres chico, ¿no? Y si yo te pongo:: (Gona hartzen dut) una falda, ¿a ver? (Gona bere gerriaren</p>	<p>N: Uhu. Pues eres una chica muy guapa e (barre egiten diot eta gona kentzen laguntzen diot). Yo ahora te voy a sacar cositas de la caja (gona ia kendu dugu eta kutxa seinalatzen diot) y tú me tienes que decir si te gustan o si no te gustan vale? H: Vale (esaten du tonu</p>	<p>N: Sí (aurpegira begiratzen nau berriro). Y cuando ¿Y tienes kilis? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Tsi. ¿En la tripa? H: (Isilik gelditzen da).</p>	<p>N: Y: Tengo otra pregunta. ¿De dónde vienen los niños? H: De la tripa (bere sabela ukitzen du). N: ¿De la tripa? ¿De la tripa de quién? H: De su ama.</p>	<p>N: Te dijo tu aita. Y a ver. Yo he traído tres fotos. A ver. Te las voy a enseñar. A ver dónde están. Ui. A están aquí (hiru argazkiak hartu ditut armairu ondotik). Es que con X las he dejado aquí. A ver e (lehenengo argazkia erakutsi diet). ¿Qué</p>

<p>Eta zergatik dakizu mutilla zarella? (Aurpegira begiratzen diot). H: Ze... (Bere zakila begiratzen du). (Isilik gelditzen da). N: Zergatik dakizu? (Galdetzen diot bolumen baxuan). H: (Isilik gelditzen da). N: ¿Por qué sabes que eres</p>	<p>ondoan jartzen dut). ¿Te pones la falda? Solo para probar e. H: (Buruarekin baietz esaten du irribarretsu). N: A ver, una falda (Gona jartzen laguntzen diot). Y el pelo larguísimo larguísimo larguísimo (Ileordea hartu eta buruan jartzen diot).</p>	<p>lasaian). N: A ver e? ¿Te gusta: pintarte las uñas? (Azazkal laka erakusten diot). H: No (buruarekin ezetz esaten du). N: No, ¿por qué? H: Porque es de chicas (esaten du irribarretsu). N: Es de chicas. ¿Sólo las chicas se pintan las uñas? H: Y también los chicos (Esaten du lasaitasunez). N: Y también algún chico. H: Pero yo no quiero (Esaten du seriotasunez). N: Tú no quieres. H: Yo no me gustan (Esaten du lasaitasunez). N: A vale. ¿Te gusta:: jugar</p>	<p>N: En la tripa así cuando te hacen kili kili kili (nire sabelean atzamarrak jartzen ditut, eta inurriak imitatzen ditut atzamarrekin). H: (Buruarekin baietz esaten du irribarretsu). N: ¿Sí? ¿Y tienes kili-kilis en el pitilin? H: (Harrituta begiratzen da). (Buruarekin ezetz esaten du lotsa aurpegiarekin). N: ¿No? ¿Y</p>	<p>N: De su ama. ¿Y por dónde salen? H: Por la pese (esaten du tonu baxuan). N: Por la pese. Uhu. ¿Y: cómo se hacen los niños? H: (Isilik gelditzen da). N: ¿Cómo entran dentro de la tripa de la ama? H: Se convierten dentro de la tripa (Esaten du lasaitasunez). N: Se hacen se hacen. Se hacen se crean aquí ¿no?</p>	<p>está haciendo? H: Darse un beso (esaten du ziurtasunez eta lasai). N: ¿Y por qué se están dando un beso? H: Porque se quieren (esaten du ziurtasunez eta lasai). N: Porque se quieren. ¿Y qué te parece que se den un beso? H: Pues bien (Esaten du ziurtasunez eta lasai). N: Bien. ¿Aquí qué están haciendo? (Bigarren argazkia erakutsi diot). H: Darse otro beso</p>
---	--	--	---	--	---

<p>chico? H: Um... (Isilik gelditzen da sabaira begira). N: Mira e. Yo te he traído dos fotos (Neska eta mutilaren irudiak erakutsi dizkiot). ¿E::sto qué es? (Mutilaren irudia erakutsi diot). H: (Irudian mutilaren aurpegia, gero zakila eta</p>	<p>¿Qué eres? H: Una chica (Esaten du irribarrea ahoan izanda). N: Eres una chica. H: Hu (Buruarekin baietz esaten du irribarretsu). N: Uhu. Pues eres una chica muy guapa e (Barre egiten dut). A ver (Ileordea kentzen diot eta gona</p>	<p>con, a ver si lo saco (Kutxan bi super-heroiak bilatzen nago). Super-heroes como estos? (Bi super-heroiak erakusten dizkiot). H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: No, ¿Por qué?: H: Um por... que no me gustan los super-heroes (Esaten du burua alde batera mugituz). N: ¿No te gustan los super-heroes? Huhu. ¿Por qué no te gustan los super héroes, no te gusta jugar con ellos? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿No? ¿Te gusta... pintarte los labios?</p>	<p>cuándo te pica el pitilín? ¿Te tocas el pitilín? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿No? ¿Te gusta tocarte el pitilín? H: (Burua beherantza begira dauka eta lotsa aurpegia dauka). (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿No? ¿Y qué te dicen aitatsu y amatsu cuándo te tocas el pitilín? H: Pue:s “deja de tocarte eso X”.</p>	<p>(Nire sabela ukitzen dut). ¿Pero cómo y cómo se meten en la tripa de la ama? H: Porque su aita tiene una semilla y se la pasa a su ama (Alde batera begiratzen du). N: A ver a ver a ver no entiendo eso de la pese de la: de la semilla. ¿Qué semilla tiene aita? H: Una semilla que le da que le tienen que operar um y se la tienen</p>	<p>(Esaten du eta barre txiki bat ateratzen zaio). N: Darse otro beso. ¿Y por qué se están dando un beso? H: Por que: ... se quieren (Esaten du ez oso ziur). N: Se quieren. ¿Qué te parece que dos chicos se den un beso? H: Bien (Esaten du ziurtasunez eta lasai). N: ¿Qué son? ¿Dos chicas? H: No. Un chico y otro chico (Esaten du ziurtasunez eta lasai). N: ¿Y qué serán</p>
---	--	--	--	---	---

<p>ondoren aurpegia begiratzen du). Un chico (esaten du ziurtasunez). N: ¿Y por qué sabes que es un chico? (Galdetzen diot aurpegira begiratuz). H: Por que... (Zakila begiratzen dio eta ilera zuzentzen du bere begirada), tiene el pelo corto.</p>	<p>kentzen laguntzen diot).</p>	<p>H: No (Barre egiten du). N: ¿No te gusta pintarte los labios? (Ezpain-margoa erakusten diot). H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿Por qué?: H: Por que a mi no me gusta y: (Isilik gelditzen da). N: No te gustan ¿No? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿A ver y este sabes quién es? (Hulck panpina erakusten diot) H: Hu:lck. N: ¿Y te gusta jugar? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Pues esto es un super-</p>	<p>N: ¿Por qué te diran eso? H: (Isilik gelditzen da). Porque a mi porque a mi aita y ama no le gusta que me toque el este. N: ¿El pitilín? ¿Y por qué no les gusta que te toques el pitilín? H: Porque luego tengo: porque luego toco una cosa (Zerbait ukitzen dagoela irudikatzen du eskuekin) y luego</p>	<p>que pasar a su ama para que tenga un bebé (esaten du eskuekin azalduz). N: ¿O sea le operan al aita? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: ¿Y qué le hacen? ¿De dónde viene esa semilla, dónde tiene el aita esa semilla? H: Um (Zakila seinalatzen du). N: ¿En el pitilín? H: Huhu (Buruarekin ezetz esaten du).</p>	<p>amigos? ¿o pareja? H: Pareja (Esaten du ziurtasunez eta lasai). N: Pareja uhu. Y a ver e. ¿Aquí qué están haciendo? (Hirugarren argazkia erakutsi diot). H: Darse un beso (esaten du ziurtasunez eta lasai). N: ¿Y por qué se estarán dando un beso? H: Porque se quieren mogollón (Esaten du irribarrea ahoan izanda). N: Porque se quieren mogollón. Uhu. ¿Y qué te parece que dos chicas se den un beso</p>
---	---	--	---	---	---

	<p>N: ¿Y esto qué es? (Neskaren irudia erakusten diot).</p> <p>H: Una chica (neskaren irudiaren alua begiratu du eta ilera arin zuzendu du bere begirada).</p> <p>N: ¿Y por qué sabes que es una chica?</p> <p>H: (Neskaren irudiaren alua begiratzen dago) Porque: (Neskaren</p>		<p>héroe e.</p> <p>H: Umn. (Isilik gelditzen da irribarretsu).</p> <p>N: ¿Pero te gusta Hulck?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: ¿Sí? Hulck mola ¿e? Y:: ¿Y en el patio a qué juegas?</p> <p>H: A futbol.</p> <p>N: A futbol. ¿Y:: juegas cuidar bebés? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot).</p> <p>H: Un (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: ¿No? ¿Con el carrito?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: ¿No? ¿ Por qué:?</p> <p>H: Porque:... Eso es de chicas.</p>	<p>me la como y luego te estoy malo.</p> <p>N: Aha. ¿Te pones malo?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>	<p>N: ¿En la tripa?</p> <p>H: En el pitilín.</p> <p>N: En el pitilín. El aita tiene una semilla en el pitilín.</p> <p>H: Hu (buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Y cogen, lo operan y se la meten a la ama.</p> <p>H: Hu (Buruarekin baietz esaten du lotsati).</p> <p>N: Uhu. Aha. ¿Y eso tú cómo lo sabes?</p> <p>H: Porque me lo dijo mi aita y así</p>	<p>en los labios?</p> <p>H: Pue:s fenomenal (esaten du irribarrea ahoan izanda).</p> <p>N: Fenomenal (Iribarrea ateratzen zait). ¿Y: y qué serán amigas o pareja?</p> <p>H: Amigas (esaten du lasaitasunez eta ziurtasunez).</p>
--	---	--	--	--	--	--

	<p>irudiaren ilea begiratzeko dago) tiene el pelo largo: N: ¿Qué le has mirado? ¿Qué tiene aquí? (Neskaren alua seinalatu diot). H: Um um una pese (Irribarrea ateratzen zaio eta lotsa aurpegia dauka). N: ¿Una pese, peseta? H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>		<p>N: ¿Es de chicas? Bueno. Y a ver e traído unos cromos (Frozen eta futboleko kromoak hartzen nago). ¿Cuáles te gustan? A ver e. ¿Cuáles te gustan? (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi nago). H: (Futboleko kromoak aukeratu ditu). N: ¿Estos? ¿Los de futbol? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: ¿Y estos no te gustan? (Frouzenenak erakutsi dizkiot). H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿Los de Frouzen? H: (Buruarekin ezetz esaten</p>		<p>le hicieron. Uhu. N: Te dijo tu aita.</p>	
--	--	--	--	--	---	--

	<p>N: ¿Y este qué tiene aquí? (Mutilaren irudiaren zakila seinalatzen dut).</p> <p>H: Pito (Iribarrea ateratzen zaio).</p> <p>N: Un pito tiene. Uhu.</p>		<p>du).</p> <p>N: ¿Ni un poquito?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du irribarretsu).</p> <p>N: ¿No? ¿Y tienes colección de futbol?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: ¿Sí? ¿Y qué tal vas?</p> <p>H: Bien. Solo me falta cuarenta y cinco para terminar toda la colección.</p> <p>N: Ala. Y: ¿Sabes saltar?</p> <p>H: U (buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: ¿Y te atreves a saltar de ahí de esta mesa? (Mahaia seinalatzen diot).</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>N: ¿De esta mesa? ¿A ver?</p> <p>H: (Aulkitik altxatu egiten da). ¿Y cómo desde aquí hasta aquí? (Mahaia eta lurreko puntu bat seinalatzen ditu).</p> <p>N: Sí i.</p> <p>H: (Bera bakarrik igo egiten da eta mahaitik salto egiten du).</p> <p>N: Uep. Ala. Sí sí te atreves a saltar. Y a ver. No te da miedo saltar uhu.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

<p style="text-align: center;">SEXUALITATEA (<i>Haurren erreakzioa</i>)</p>	<p>- Lotsa eta urduri egon da genitalak aipatzerako orduan eta neska eta mutil zergatik diren justifikatzeko.</p>	<p>- Lasai, pozik eta parte-hartzaile egon da.</p>	<p>- Lasaitasunez erantzun ditu galderak.</p>	<p>- Lotsa sentitu du azalpenak emateko eta galdetua izan denean.</p>	<p>- Orokorrean lotsaz hitz egin du, arreta eta interesa mantendu du elkarrizketa osoan.</p>	<p>-Ziurtasunez, atsegintasunez eta lasaitasunez hitz egin eta entzun du.</p>
<p>6M 03/08 (B)</p>	<p>N: Ya decía yo qué raro si su hermano me ha dicho que tiene seis. Y qué eres niña o niño? H: Niño: falda (Esaten du irribarretsu). N: Niño? ¿Y por qué sabes</p>	<p>N: (Irribarrea ateratzen zait). Y: ¿tú me has dicho qué eres niño? Y si: a ver e. Mira ponte esta falda (gona erakusten diot). H: (Geldirik dago, ez dago</p>	<p>N: Pues eres una chica muy guapa e (esaten diot irribarretsu). (Ileordea kentzen diot eta gona kentzen laguntzen diot). A ver. Ahora voy a sacar cositas de la caja y tú me tienes que decir si te gustan lo has aplastau con el culo (irribarrea botatzen diot eta gonatik tiratzen dut. Gonaren zati bat haurraren ipurdiaren azpian dago). Y</p>	<p>N: Vas a la cama de aita. Uhu. Y: ¿Tienes kili-kilis? H: Sí. N: ¿Sí? ¿Y tienes kili-kilis: aquí? (Nire belarri atzea seinalatzen diot). H: U un poquito (esaten du irribarretsu). N: ¿Tienes kili-</p>	<p>N: Aha. Y yo tengo una pregunta. ¿De dónde vienen los niños? H: Porque lede:: la tripa (bere sabelari txaloak ematen dizkio) se hace y punto. N: Se hacen y punto. Vienen de</p>	<p>N: Pues le tenemos que decir a la andereño y a aita y ama que nos expliquen. Hay que decirle a la andereño e. Y: yo he traído tres fotos. A ver e y yo te las voy a enseñar. (Lehenengo argazkia erakutsi diot) ¿Qué están haciendo? H: Besarse (esaten du</p>

<p>que eres niño? H: Ufff porque soy niño: N: ¿Y porque eres niño? H: Pr (ahoarekin soinua egiten du ez dakiela adieraziz). N: ¿No sabes? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Mira e yo he traído. (Neska eta mutilaren irudiak hartzen nago). Dos</p>	<p>gutziz serio). N: te te la voy a poner y te la voy a quitar e (Irribarretsu begiratzeko eta bion artean gona jazten du). A ver te ayudo. A ver e. H: (Gona jarrita dauka). N: Y este pelo largo (Ileordea jarri diot). Largo largo largo largisimo (Bularretik jartzen diot ilea). Uhu.</p>	<p>me tienes que decir si te gustan o si no te gustan vale? H: Vale. N: ¿Te gusta pintarte las uñas? H: No (esaten du oso baxu eta burua eskuma eta ezkerre mugituz ezetz adieraziz). N: ¿Por qué?: H: Porque no porque es de chicas (Barrezka hasten da). N: Es de chicas. Uhu. Te gusta: jugar con súper-héroes, como estos? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot). Ue se han enganchado aquí este (Super-heroietako bat ileordean krokatu da eta askatutu egin dut). H: Sí: (Esaten aurpegian</p>	<p>kilis en la tripa? H: No (Esaten du harrirituta). N: ¿En la tripa cuando te hacen así? (Nire sabelean atzamarrekin saihetsak dauden tokia ukitzen dut) tiki tiki tiki. H: ¿Así? (Bere sabelari kili-kiliak egiten dizkio). N: Sí. H: (Batzutan esaten du aurpegiarekin, ahoa okertuz). N: No muchas</p>	<p>la tripa uhu. H: Y salen por aquí (Bere zakilatetik pasatzen du arin eskua, prakak ukitu gabe). N: ¿Por dónde? (Bere zakila seinalatzen du airean eta prakak ukitu gabe). H: Aquí N: ¿Por la pesa? H: Sí. N: Uhu. H: P yo no tengo. N: Tú no tienes. H: Asique no va a nacer por aquí</p>	<p>argazkia begiratzeko eta ziurtasunez). N: ¿Y por qué se están dando un beso? H: Porque son novios y se quieren (esaten du irribarretsu). N: Son novios y se quieren. Uhu. ¿Qué te parece que se den un beso? H: Um (Isilik gelditzen da). Pos cuando veo besarse me da asco (Nazka aurpegia jartzen du). N: ¿Por qué te da asco? H: Porque besarse de toda la gente buajjj (Botaka egiten egongo</p>
--	--	--	--	--	---

<p>fotos. A ver si te a. ¿Esto qué es? (Mutilaren irudia erakusten diot). H: Un niño. N: ¿Y por qué sabes que es niño? H: (Zakila begiratu dio eta arin kendu begirada) Porque es pequeño. N: Porque es pequeño. Uhu. ¿Y esto qué es? (Neskaren</p>	<p>¿Qué eres? H: Una chica (Irribarrea ateratzen zaio). N: ¿Eres una chica? (Irribarre egiten diot). H: S: (Esaten du irribarretsu).</p>	<p>irribarrea izanda). N: ¿Si te gusta? H: Sí (Esaten aurpegian irribarrea izanda). N: Si. ¿En casa juegas? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Sí. ¿Te gusta: pintarte los labios? H: No: (Esaten du seriotasunez). N: ¿No? ¿Por qué? H: Porque es de chicas y pueo (Esaten du bolumenaren intentsitatea jaitsiz). N: Es de chicas. ¿ Te gusta:... jugar con... este quién es? (Hulcken panpina erakutsi diot). H: Hu:lck (esaten du</p>	<p>veces, ¿No? ¿Y tienes kiti kili-kilis en el pitilín? H: Sí: (Esaten du barrezka). N: ¿ Y cu te tocas el pitilín? H: ¿Cómo? (Galdetzen du harrituta). N: ¿Te tocas el pitilín algunas veces? H: (Buruarekin ezetz esaten du seriotasunez). N: ¿No? ¿Y si tienes kili-kilis? H: Pues hago así (Zakila ukitzen du</p>	<p>(Bere zakila seinalatzen du). N: Asique tú ... H: y... (Eskuekin jolasten dago urduri). N: Asique tú... H: Y... Yo no voy a tener hijos. N: Tú no vas a tener. H: a tener. E e:: N: Daniela por ejemplo. H: Sí (Esaten du ziurtasunez). N: ¿Y: ordu por dónde salen? Por la pesa, ¿Pero por qué? ¿Por la pesa</p>	<p>balitz egiten du). N: (Irribarrea ateratzen zait). H: Y: uhu (Nazka aurpegia jartzen du). N: ¿Y aitatsu y amatsu se besan? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: ¿Y te da asco? H: No porque es mi aita y mi ama (Esaten du ziurtasunez). N: A.¿ Y a ver aquí qué están haciendo? H: (Argazkia begiratzten gelditzen da). Be sar se. N: ¿Quiénes se están besando?</p>
---	--	--	---	--	--

<p>irudia erakutsi diot).</p> <p>H: Una niña: (Neskaren alua begiratu du eta arin kendu du begirada).</p> <p>N: ¿Y por qué sabes que es niña?</p> <p>H: (Irudiko neskari alua arin begiratzen dio eta aurpegira begiratzen du). Porque es pequeña:</p> <p>N: ¿Pero si son los dos</p>			<p>irribarrea ahoan izanda).</p> <p>N: Hulck. ¿Te gusta jugar con Hulck?</p> <p>H: Sí: (Esaten du irribarrea ahoan izanda).</p> <p>N: Sí. ¿Y: en el patio a qué juegas?</p> <p>H: A futbol y a: y a: cosas de súper héroes.</p> <p>N: A futbol y a cosas de super-heroes. ¿Y juegas a cuidar bebés? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot).</p> <p>H: No (Esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: ¿No? ¿Y con el carrito, de bebés? (Karrittoa erakusten diot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p>	<p>eta arin kentzen du eskua zakiletik).</p> <p>N: Te lo tocas así rápido. Y...</p> <p>H: Así con la pierna (hankak indarrez mugitu eta elkartzen ditu zakila igurtzi nahian). Así las piernas no así (Hankak indarrez mugitu eta elkartzen ditu zakila igurtzi nahian).</p> <p>N: Sin que se note. Las piernas ¿no? Con las</p>	<p>qué hacen? Hacen una raja, un agujero...</p> <p>H: Pos un agujero sacan la cabeza y luego se hace un agujero y sale todo (esaten du lasaitasunez eta ziurtasunez).</p> <p>N: ¿Se hacen el médico hace un agujero?</p> <p>H: No se hace un agujero solo.</p> <p>N: ¿Solo? Se hace solo un agujero. ¿Y cómo se hacen los niños? ¿Cómo se meten dentro</p>	<p>H: Un chico y un chico:</p> <p>N: ¿Y por qué se están dando un beso?</p> <p>H: Porque se quieren igual son hemanos (esaten du argazkiari begira).</p> <p>N: ¿Serán hermanos?</p> <p>H: Sí (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: ¿Qué son hermanos pareja o amigos?</p> <p>H: Hermanos.</p> <p>N: Hermanos. ¿Y pueden ser pareja?</p> <p>H: Tsi, no (Esaten du harridura aurpegiarekin aurretik esan duena zuzen du nahian). Si:</p>
---	--	--	--	--	--	---

<p>pequeños cómo sabes que este es niño y esta es niña? ¿O chica y chico? ¿Este por qué es chico? (Mutilaren irudia erakusten diot). H: Porque: (arnasa hartzen du eta mutilaren zakila begiratzten du bi aldiz, begirada arin</p>			<p>N: ¿No? ¿Por qué? H: Porque no me gusta (esaten du lasai eta ziurtasunez). N: No te gusta uhu. ¿Y por qué no te gusta? H: Porque eso es de... chicas y de chicos pero no me gusta: (Esaten du lasaitasunez). N: Es de chicas y de chicos pero no te gusta. Uhu. H: Ya. (Esaten du buruarekin baietz esanez). N: Y: a ver e te gustan los cromos? H: Sí (esaten du irribarrea ahoa izanda). N: ¿Sí? ¿Cuáles te gustan? (Frouzen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).</p>	<p>piernas, haces así con las piernas (Berak egindakoa hankekin imitatzen dut). H: Sí, así (Hankak indarrez mugitu eta elkartzen ditu zakila igurtzi nahian). N: Sin que se vea mucho. Y: ¿y te gusta tocarte el pitolín? H: (Buruarekin ezetz esaten du serio aupegiarekin). N: ¿No? ¿Por qué:?</p>	<p>de la tripa de la ama? H: Es que se hacen dentro. N: Se hacen dentro. ¿Pero y antes de hacerse? ¿Cómo se meten ahí? H: Pos se:m se... N: ¿Cómo se hacen los niños? ¿Cómo se hacen aquí dentro? (Nire sabela seinalatzen diot). ¿Cómo entran dentro? H: (Isilik gelditzen da). N: ¿No sabes?</p>	<p>(Esaten du harridura aurpegiarekin aurretik esan duena zuzen du nahian). N: ¿No o sí? H: Sí. N: ¿Sí? ¿Pueden ser pareja? H: S: Pueden ser novios. N: Pueden ser novios y ¿qué te parece que dos chicos se den un beso? H: Pos nada (esaten du irribarrea ahoan izanda). N: Nada. H: Un poquito de asco. N: Un poquito de asco (Irribarrea atera zait). ¿Y</p>
--	--	--	--	--	--	--

	<p>kenduz). Tiene el pelo más: (Isilik gelditzen da). Porque este tiene pesa (Neskaren irudia seinalatzen du) y este no (arin esaten du eta lotsa aurpegiarekin). N: Est a: uhu. ¿Este tiene pitilin? H: S::(Barrezka hasten da eskuak ahoan</p>		<p>H: Estos (futbolekoak seinalatu ditu). N: Los de fútbol y los de Frouzen? H: (Isilik gelditzen da). N: ¿Te gustan? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿No? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿Ni un poquitito? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿No? H: No. N: ¿Haces colección? H: Sí. N: ¿Tú solo o con tu hermano?</p>	<p>H: Porque si porque sino me huelo las manos y huelen a txiza (esaten du lasaitasunez). N: Y huelen a txiza. Uhu. ¿Y qué te dicen aiatxo y amatxo cuando te ven tocarte el pitilín? H: Pues dicen que no me lo toque. N: ¿Por qué no te lo toques? H: Porque porque he dicho porque si no t tocas las cosas y: si las</p>	<p>H: No (buruarekin ezetz esaten du). N: ¿Te gustaría saberlo?</p>	<p>aquí qué están haciendo? (Hirugarren argazkia erakutsi diot). H: (Argazkia begiratzen jarraitzen du). Besarse. N: ¿Y por qué se están dando un beso? H: Lo que he dicho porque igual ser hermana:s (irribarrea ateratzen zaio). Y se quieren. N: ¿Y qué son? H: Hermanas (esaten du oso baxu). Em: chicas. N: Dos chicas. H: Dos chicas (buruarekin baietz</p>
--	--	--	--	---	---	---

	<p>jarriz eta baietz esanez).</p>		<p>H: Con mi hermano (irribarrea ateratzen zaio). N: A: Y a que os quedan cuarenta y cinco. H: Sí (Esaten du irribarretsu). N: Ue me lo ha dicho. H: (Barrezka hasten da). N: (Barrezka hasten naiz). Y:: y: ¿Sabes saltar? H: Sí. N: ¿Sí? ¿Y te atreves a saltar de aquí arriba? H: Tsi: N: A ver. H: (Mahia gainean igotzen da bera bakarrik eta lurrera bota egiten da). N: Uep. A:: sí te atreves sí. Y:: si estas en la cama que tienes una pesadilla muy mala</p>	<p>hueles huelen a... (Azaltzen du zerbait ukitzen egongo balitz bezala). N: Huelen a pis? H: Sí.</p>		<p>esaten du). N: ¿Qué te parece que dos chicas se den un beso en los labios? H: Puajj (botaka egiten dagoela irudikatzen du). Aasko. N: Asko uhu. Y: ¿Qué serán parejas, amigas o hermanos? ¿Hermanas? H: Hermanas o pareja (esaten du tonu lasaian). N: Hermanas o pareja. Aha. Muy bien. Ba oso ondo egin duzu e (bostak eskatu eta eman dizkit). Oso ondo. Bagoaz gelara.</p>
--	-----------------------------------	--	---	---	--	--

			muy mala muy mala horrorosa, ¿qué haces?			
SEXUALITATEA (Haurren erreakzioa)	-Lotsati eta urduri egon da.	- Lasai, pozik eta parte-hartzaile egon da.	- Lasaitasunez parte-hartu du.	- Galderekin harrিতa egon da eta lotsati egon da.	- Haurrak nondik ateratzen diren esateko lotsati egon da. Orokorrean lasaitasunez parte-hartu du.	- Lasaitasunez hitz egin du eta ziurtasunez erantzun du. -Nazka sentitu du.
6N 03/27	N: Sei urte dituzu? Ta zer zara neska ala mutilla? H: Neska: N: Ta zergatik dakizu neska zarella? H: Ze dekot ule luzea (esaten du	N: Potxolina. Hau da pitiliña (mutilaren irudian zakila seinalatu dut) eta hori potxolina (neskaren irudian alua seinalatu dut). Aha. Ta zuk	N: Aha. Eta ia orain atarako dituz gauzak kutxatik eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen bale? (Txapela eta gorbata kendu dizkiot). H: Bale. N: A ver e ia. Gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal-laka erakutsi diot). H: Bai (buruarekin baietz	H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai. Eta kili-kiliak izaten dituzu? H: Bai! (Esaten du poztasunez). N: Sabelean? (Nire sabela seinalatzen diot). H: Bai! (Esaten	N: Eta:: nondik datoz haurrak? Haur jaioberriak? Nondik datoz? H: Tripitatik! (Esaten du poztasunez). N: Tripitatik, ta nondik irteten dira? H: Potxolinatik	N: Bai? Ba galdetu behar di diogu andereño edo: gurasoei, esateko, bai? Galdetu behar diegu. Eta ia nik hiru argazki ekarri ditut. A ver e (lehengo argazkia hartu eta erakutsi diot). Zer daude egiten? H: Musua ematen

<p>lasaitasunez). N: Ule luzea dekozulako. Uhu. Eta bitunik ekarri dituhemen, bi irudi (Bi irdudiak hartu ditut). Hau zer da? (Neskaren irudia erakutsi diot) H: Neska (esaten du ziurtasunez). N: Eta hau (Mutilaren irudia erakutsi diot). H: Mutilla</p>	<p>esan didazu neska zarela ezta? H: Bai (buruarekin baietz esaten du). N: A ver ia. Ia e. Jarriko dizut nire aitaren gorbata (Gorbata burutik sartu diot). Uhu (Gorbata ondo jarri diot) eta nire aitaren txapela (Txapela buruan jarri</p>	<p>esaten du).. N: Bai. Atzazalak margozten dituzu? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: A ver ia? H: Memama kendu zait (Bere atzazalak begiratzen dituburua eskumara eta ezkerrera mugituz). N: Apurtxo bat, kendu dira apurtxo bat. Ta: super-heroekin jolastea gustatzen zaizu? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot). H: Ez (Buruarekin ezetz esaten du).. N: Ez? Zergatik? H: Ze niri e li gustatzen super heroekaz jolastea (Esaten du</p>	<p>du poztasunez). N: Eta aluan kiliak izaten dituzu? H: Bai! (Esaten du poztasunez). N: Potxolinan? Eta potxolina ukitzen duzu? H: Bai! (Esaten du poztasunez). N: Gustatzen zaizu potxolina ukitzea? H: Bai! (Esaten du poztasunez). N: Bebai. Uhu. Eta zer esaten dizute potxolina ukitzen</p>	<p>(Esate du poztasunez). N: Potxolintatik. Nondik potxolintatik baña zein lekutik? H: (Isilik gelditzen da). N: Zulo batetik? H: (Buruarekin baietz esaten du baina ez oso ziur). N: Bai? Txiza egiten dugun zulotik? H: Bai. N: Bai. Eta:: nola egiten dira haurrak? Nola sartzen dira</p>	<p>(argazkia begiratzen dago). N: Eta zergatik dauz musua ematen? H: (Isilik gelditzen da). N: Zergatik egongo dira zuk zer uste duzu? H: (Isilik gelditzen da). E: (Isilik gelditzen da). N: Gorrotatzen dira? Horregatik ematen dute musua? H: E? (Ez duela ulertu adierazten du aurpegiarekin). N: Gorrotatzen dira? H: Bai. N: Gorrotatzen dira: (Harridura aurpegiarekin</p>
---	--	--	---	--	---

<p>(Esaten du ziurtasunez). N: Eta zergatik dakizu hau mutilla dela? H: Ze deko pitilina (irribarrea ateratzen zaio). N: (Irribarrea ateratzen dut nik ere). Eta hau? Zergatik? Hau zer da? H: Neska (neskaren irudiaren alua begiratu du). N: Eta zergatik dakizu?</p>	<p>diot). Ikusi e. Zer zara? H: Mutilla (Esaten du ziurtasunez). N: Mutilla zara, bai? H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>	<p>lasaitasunez). N: Zergatik? H: Ze dira gauzaren mutilla. N: Mutillenak. Eta zik zuk ezin duzu jolastu? H: Bai al dut jolastu baña ez dot nure (Esaten du lasaitasunez). N: Ez dozu gure. Eta gustatzen zaizu ezpainak margozte? (Ezpain-margoa erakutsi diot). H: Bai (buruarekin baietz esaten du). N: Bai? Eta hau badakizu nor den? (Hulcken panpina erakutsi diot). H: Hul (esaten du bolumen baxuan). N: (Ez diodala ulertu</p>	<p>duzunean? H: (Isilik gelditzen da eta sorbaldarekin gora egiten du). N: Ez dakizu? H: Ez (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez dizute ezebez esaten? H: Ez (Buruarekin ezetz esaten du, ziurtasunez). N: Da klasean zaudenean potxolina ukitzen duzu? H: Bai. N: Bai? Eta andereñoa ikusten</p>	<p>amaren tripitan? H: (Sorbaldarekin ez dakiela adierazten du). N: Ez dakizu? H: U u u (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ta gustatuko litzaizuke jakitea? H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>	<p>begiratzen diot). Nola gorro gogorrotatu badakizu zer den? H: Ez. N: Ez? Ba haserretuta dauzelako dauz ematen musua? H: U u ez. N: Zergatik dauz ematen musua? H: (Isilik gelditzen da). N: Maite direlako? H: Ba::i! (Oihukatzen du poztasun aurpegiarekin). N: A maite direlako. Eta zer iruditzen zaizu musu ematea elkarri? H: Ondo (esaten du ziurtasunez).</p>
---	--	---	--	---	---

	<p>H: Ze deko potxolina.</p> <p>N: Potxolina. Hau da pitiliña (mutilaren irudian zakila seinalatu dut) eta hori potxolina (neskaren irudian alua seinalatu dut). Aha.</p>		<p>adierazten diot aurpegiarekin).</p> <p>H: Hulck (ozenago esan du eta ziurtasunez).</p> <p>N: Hulck. Eta gustatzen zaizu Hulckekin jolastea? (Hulck panpina mugitu egiten dut).</p> <p>H: Un bai (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai? Jolasten duzu Hulckekin?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Uhu. Eta: ia patioan zertara jolasten duzu zuk?</p> <p>H: E: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Futbolera jolasten duzu?</p> <p>H: E:z (Esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Ez? Zertara jolasten duzu?</p>	<p>bazaitu zer esaten dizu?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Ezebez?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Ezebez ezta?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>		<p>N: Ondo iruditzen zaizu. Eta ia hemen zer daude egiten? (Bigarren argazkia erakutsi diot).</p> <p>H: Musu bat (esaten du irribarretsu).</p> <p>N: Musu bat ematen ezta, beste musu bat. Ta zergatik dauz musu bat ematen?</p> <p>H: E: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Maite direlako?</p> <p>H: Bai. (Esaten du poztasunez).</p> <p>N: Bai bebai, eta ze zer dira?</p> <p>H: Mutillak (Esaten du ziurtasunez).</p>
--	---	--	---	---	--	---

		<p>H: Ama eta aitara (esaten du lasaitasunez).</p> <p>N: Ama eta aitara. Eta e bebeak zaintzen dituzu, karrotxogaz...</p> <p>H: Bai (buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai bebai. Eta zein kromo duzu gus gustatzen zaizkizu kromoak?</p> <p>H: Zerenak? (Kutxara begiratzen du).</p> <p>N: Ba bitu futbolekoak edo Frouzenekoak (futboleko eta Frozeneko kromoak erakutsi dizkiot).</p> <p>H: Frouzen (Frozeneko kromoak seinalatu ditu).</p> <p>N: Frozenekoak. Eta futbolekoak gustatzen</p>			<p>N: Mutillak. Eta zer izango dira lagunak ala bikoteak?</p> <p>H: Lagunak (esaten du ziurtasunez eta tonu lasaian).</p> <p>N: Lagunak izango direz. Ta bikoteak izan ahal direz?</p> <p>H: Bai (buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai, bebai?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Uhu. Ta zer iruditzen zaizu bi mutil musu ematea ezpainenetan?</p> <p>H: U: polita! (Esaten du poztasunez).</p>
--	--	---	--	--	--

			<p>zaizkizu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez? Zergatik?</p> <p>H: (Arnas sakona hartzen du) Um ze ez dekot albuma (esaten du tonu lasaian).</p> <p>N: Ez dekozu holakoen albuma (futboleko albuma erakutsi diot).</p> <p>H: Ez, dekot albuma (Frozenen kromoak seinalatzen ditu).</p> <p>N: Frozena. Nork erosi dizu Frozenen albuma?</p> <p>H: Nire amak.</p> <p>N: Baña zuk eskatu diozu amari?</p> <p>H: Bai (buruarekin baietz esaten du).</p>			<p>N: Polita iruditzen zaizu. Oso ondo (hirugarren argazkia hartu dut). Ta ia, zer daude egiten hamen? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).</p> <p>H: Musuak (esaten du tonu lasaian eta argazkia begiraturuz).</p> <p>N: Musuak ematen. Ta zergatik dauz musuak ematen?</p> <p>H: Maite (esan du argazkia begiraturuz).</p> <p>N: Maite maite dotzelako?</p> <p>H: Bai (esan du ziurtasunez).</p> <p>N: Eta: zer iruditzen</p>
--	--	--	---	--	--	---

		<p>N: Ta zergatik ez zenion eskatu futboleko albuna?</p> <p>H: Ze nahi nuen gelditzeko nire ahizpak.</p> <p>N: A erosi zenuen zu... Biontzako erosi zenuen?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Aha.</p> <p>H: Eta gero nire amatsuk atzo erosi zion Xri futbolekoak.</p> <p>N: Futbolekoak. Eta zuk nahiago dituzu futbolekoak ala Frouzenekoak?</p> <p>H: Frouzenekoak (erantzuten du ziurtasunez).</p> <p>N: Frouzenekoak. Baña albuna duzulako bakarrik ala gustatzen zaizkizulako?</p> <p>H: Gustatzen zaid... (Esaten</p>			<p>zaizu bi neska musu ematea?</p> <p>H: Ondo (esaten du poztasunez).</p> <p>N: Ta zer izango dira bikoteak, neba arrebak neb, ahizpak...</p> <p>H: Ahizpak!</p> <p>N: Ahizpak emoten dute musua...</p> <p>H: Bai (esan du ziurtasunez).</p> <p>N: ezpainetan? Eta bikoteak izan ahal direz? (Argazkia seinalatu diot).</p> <p>H: Bai (erantzuten du ziurtasunez).</p> <p>N: Bebai? Uhu, ba oso ondo egin duzu e.</p>
--	--	--	--	--	---

		<p>du lasaitasunez).</p> <p>N: Politak direlako?</p> <p>H: Bai. Politak dira.</p> <p>N: Bai. Eta ia salto egiten badakizu?</p> <p>H: Zer? (Bekainak okertu egiten ditu).</p> <p>N: Salto egiten badakizu?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Ta ausartzen zara hametik salto egitera (Mahaia ukitzen dut).</p> <p>H: Bai (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai, a ver ia.</p> <p>H: Hemetik (Mahaia ukitzen du).</p> <p>N: Bai hortik (Mahaia seinalatzen du).</p> <p>H: (Arin igotzen da).</p>			<p>Primeran egin duzu (bostekoak eskatu eta eman dizkit). Amaitu egin dugu.</p>
--	--	--	--	--	---

			<p>N: Jo arin igo zara.</p> <p>H: (Mahaitik lurrera salto egiten du).</p> <p>N: Uepa: zelako saltoa. Eta: orduan ez daukazu beldurrik salto egitera.</p> <p>H: Ez (esaten du ziurtasunez).</p>			
<p><i>SEXUALITATEA</i> (<i>Haurren erreakzioa</i>)</p>	<p>- Lotsa eman dio genital maskulinoa aipatzea, baina ez alua aipatzea.</p> <p>-Orokorrean lasai eta ziurtasunez hitz egin du.</p>	<p>- Lasaitasunez eta ziurtasunez erantzun du, lotsarik gabe.</p>	<p>- Lasaitasunez eta ziurtasunez hitz egin du.</p>	<p>- Poztasunez eta motibatuta erantzun du, lotsarik gabe.</p>	<p>- Lasaitasunez parte-hartu du, lotsarik gabe.</p>	<p>- Lasaitasunez, naturaltasunez eta ziurtasunez hitz egin eta entzun du, lotsarik gabe.</p>
<p>6M 04/30</p>	<p>N: Bost. Ta zer zara neska ala mutilla?</p>	<p>N: A bai esan didazu ja. Eta ia e zuk esan</p>	<p>N: Neska zara? Uhu. Oso ondo. Neska neska neska oso guapa (esan diot ileordea</p>	<p>N: Ui. Ze arraroa. Eta kili-kiliak izaten dituzu?</p>	<p>N: Uhu. Eta ia zuk badakizu nondik datozen</p>	<p>N: Nik musu asko ematen badizkiot? Aha. Eta ia nik ekarri ditut</p>

	<p>H: Mutilla (erantzun du ziurtasunez).</p> <p>N: Mutilla? Eta zergatik dakizu mutilla zarela?</p> <p>H: Ba ze dekot pitiliñe (erantzuten du ziurtasunez).</p> <p>N: Pitiliñe dekozulako. Uhu. Eta ia bitu nik ekarri ditut bi argazki (neska eta mutilaren irudiak hartu ditut). Bueno</p>	<p>didazu nes mutila zarela, ezta?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Ta ia. Gona bat jartzen badugu (gona hartu dut). A ver lagundu jartzen, gona.</p> <p>H: (Burua atzera egiten du harridura aurpegiarekin).</p> <p>N: Jarriko duzu? (Gona eskaini diot).</p> <p>H: (Buruarekin</p>	<p>kentzen nengoela). (Gona kentzen hasi eta gona kentzen lagundu diot. Gona ipurdi azpian gelditu zaio eta nik gonatik tiratu dut). Ue ya badago. Ta bitu nik atarako ditut gauzak kutxatik eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen bale?</p> <p>H: Bale (buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: A ver ia e. Gustatzen zaizu atzazal margozte (azazkal-laka kutxatik hartu dut eta erakutsi diot).</p> <p>H: Bai (buruarekin baietz esan du).</p> <p>N: Bai (Aurpegira begiratu diot).</p>	<p>H: Bai (esaten du oso baxu).</p> <p>N: Bai? Tripan?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Eta hametik ki ki ki ki (nire besapea seinalatzen diot).</p> <p>H: Es que batzutan esaten dotze nire amari e egiteko kili kili hankekaz.</p> <p>N: (Irribarre egiten diot).</p> <p>H: Es que ni batzutan ipintzen naz nire ama edo aitaren e hankan</p>	<p>haurrak?</p> <p>H: Bai (esan du ziurtasunez).</p> <p>N: Nondik?</p> <p>H: Trigpatik (Bere sabela ukitzen du).</p> <p>N: Tripatik. Noren tripatik?</p> <p>H: N ama.</p> <p>N: Amaren tripititik. Eta nondik irteten dira?</p> <p>H: Potxolinatik eta beste batzuk trigpatik.</p> <p>N: A: bai. Bai?</p> <p>H: Nire ama amana irten irten</p>	<p>hiru argazki. A ver e. Zer daude egiten?</p> <p>H: Musua (argazkia begiratzen jarraitzen du).</p> <p>N: Musua. Eta zergatik dauz musua ematen?</p> <p>H: Eukiteko e umea.</p> <p>N: Umeak eukiteko? Uhu. Eta zer iruditzen zaizu bi bi hauek musu ematea?</p> <p>H: Es que niri ez jata gustatzen musua (esaten du nazka aurpegia jarriz).</p> <p>N: Ez? Baiña bueno zuri ez dauz ematen musuak. Ha haien artean dauz musuak</p>
--	--	--	---	---	--	---

<p>ez direz argazkiak e, marrazkiak direz. Hau zer da? (Neskaren irudia erakutsi diot).</p> <p>H: Neska (Erantzun du ziurtasunez).</p> <p>N: Neska. ¿Eta hau? (Mutilaren irudia erakutsi diot).</p> <p>H: Mutilla (erantzun du irudia begiratuz).</p> <p>N: Eta zergatik</p>	<p>baietz esaten du).</p> <p>N: Etorri. (Aulkitik altxatzeko keinua egiten diot).</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Gona bat jartzen baduzu (Gona jartzen lagundu diot eta gona jarri du). Uhu. Eta ile luz:e luzea luze luzea uhu (Ileordea buruan jarri diot eta ileordearen</p>	<p>H: Baña gorriz.</p> <p>N: Gorriz? Gorriz gorriz?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai da super polita. Ta etxean margozen dituzu atzazalak?</p> <p>H: Batzutan bai baiña beste batzuten ahiztuten jata eta beste batzutan ez dozte uzten.</p> <p>N: Nork ez dizu uzten?</p> <p>H: Nire a ama eta aitak.</p> <p>N: Ta zergatik ez dizute uzten?</p> <p>H: Ba ze esaten doztie beti ez dotela e: e: pintau behar bestela gero e: ze nik jaten dotez atzazkalak eta nire ama eta aita esaten doztie askotan ez e pintatzeko ze bestela</p>	<p>behean eta egiten dozta kili-kili hankaz.</p> <p>N: Gustatzen zaizu? Eta kili-kiliak pitiliñean izatea gustatzen zaizu?</p> <p>H: Ez (Esaten du harridura aurpegiarekin). Ze bestela txizatzen naz.</p> <p>N: Txizatzen zara. Eta pitiliña ukitzen duzu?</p> <p>H: Bai (Esaten du beherantz begira eta intentsitatea jaitsiz).</p>	<p>jako hemetik (Bere sabela seinalatzen du).</p> <p>N: A. (...)</p> <p>N: Ze bihurria. Eta: orduan. Um haurrak tripitatik datoz, ezta?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Eta nondik irteten dira? Aluatik edo? Sabeletik esan dozu, ezta?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>	<p>ematen.</p> <p>H: Badakit (Esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Zer iruditzen zaizu?</p> <p>H: Um eurentzat ondo baña niretzat ez dakit...</p> <p>N: Ta zergatik ez zaizu gustatzen musuak ematea?</p> <p>H: Ba ze gedo gedo ezin dut kendu.</p> <p>N: Ezin duzu kendu musua? Bai askotan bai askotan...</p> <p>H: Niretzat niretz niri emoten doztienean musua gero sentitzen dot ezin dotela kendu (Esaten du aurpegia laztanduz).</p>
--	---	--	---	--	--

<p>dakizu hau neska dela? (Neskaren irudia erakutsi diot). H: Ze deko potxolina (esaten du bolumen baxuan eta beherantz begira). N: Potxolina. Eta hau zergatik dakizu? (Mutilaren irudia erakutsi diot). H: Ba ze deko</p>	<p>ilea bularretik jarri diot). Ile luze luzea. Zer zara? H: Neska (esan du ziurtasunez). N: Neska zara? Uhu. Oso ondo. Neska neska neska oso guapa (esan diot ileordea kentzen nengoela). (Gona kentzen hasi da eta gona kentzen lagundu diot.</p>	<p>jaten dut pinturea. N: Aha. Eta gustatzen zaizu honelako super-heroekin jolastea (bi super-heroiak erakutsi dizkiot). H: E bai eta nire nire lehengusuak deko bat hogelako (azaltzen du naturaltasunez). N: Bai? H: Bai (buruarekin baietz esaten du). N: Eta normalean jolasten duzu honekin (bi super-heroiak erakusten dizkiot). H: Um pixkatxo bat bai (Esaten du tonu ez oso ziurrean). N: Pixkatxo bat bai. Uhu. Eta gustatzen zaizu ezpainak</p>	<p>N: Bai. H: Batzutan bai baña eiteko txiza. Beste batzutan ez. N: Ez? Eta beste batzutan txiza egin egin nahiz eta txiza bueno. Pitiliña ukitzea gustatzen zaizu? H: U: bai baña prakekaz. N: Prakekaz. Uhu. Eta prakarik gabe zergatik ez? H: Ba ze nire ama eta aitak txilgatzen (Oihukatzen) doztie.</p>	<p>N: Eta nola egiten dira haurrak? H: Ba musuak emoten pillo bat. N: Pillo bat ematen musuak. Orduan ni norbaiti musu pillo bat ematen badiot haur bat izan dezaket? H: Bai (erantzun du ziurtasunez). N: Bai? Ez dakit ni e? H: Baña aldotzezu em zuk dekozuz senarga (senarra)? N: Ez. H: A ba egun</p>	<p>N: (Irribarrea ateratzen zait). E eta noizbehinka uzten digute babak. H: Ya (esaten du irribarrea botaz). N: Bustita, holan bustita (Eskuarekin nire aurpegia ukitzen dut) dana. Iru... H: Ya ta ni. Ta niri ez jatez kentzen iñoz (aurpegia gogor laztantzen du). N: Bai. H: Ba horregaitik ez dot ez jate gustatzen (Esaten du lasaitasunez). N: Musuak. Baña musuak ematea</p>
---	---	--	---	--	--

	<p>pitiliña (esaten du bolumen baxuan eta beherantz begira). N: A bai esan didazu ja.</p>	<p>Gona ipurdi azpian gelditu zaio eta nik gonatik tiratu dut). Ue ya badago.</p>	<p>margoztea? H: U (buruarekin ezetz esaten du). N: Ez? Hau gorria da e. H: Bai baiña ezpainak margoztea ez jata gustatzen (Esaten du burua alde batera mugituz). N: Ez, zergatik? H: Ba ze e neskak ikusten doztienean pentsatzen daurie nazela neska. N: Eta zu zuri ez zaizu gustatzen neska izate? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Uhu. Eta ia hau badakizu nor den? (Hulcken panpina erakutsi diot). H: Hulck (Esaten du</p>	<p>N: Bai? Zer esaten dizute? H: “Ekain hori ez da eg egiten” (Esaten du bere gurasoek esango balute eta atzamar erakuslea gora eta behera mugituz). N: Aha. Eta zergatik esango dizute hori? H: Ba ze beti esaten doztie ez egiteko biluzik (esaten du tristura tonuearekin). N: Uhu. Baiña zuri gustatzen zaizu?</p>	<p>baten topatzen badozu gizon bat eta emoten badotzezu musuak eukingo dozu. N: Eukingo dut u. Ta horrela sartu egiten da haurra? H: Bai (Buruarekin baietz esaten du).</p>	<p>gustatzen zaizu zuri? H: Nik nire anaiari bai baña eurek niri ez. Eta Xk niri be niri bai. N: Uha. H: Bakargik guban artean (Hankak mugitzen dago). N: Eta ia hauek zer daude egiten (Bigarren argazkia erakutsi diot). H: Musukatu. N: Musukatzen? Eta zergatik dauz musukatzen? H: (Isilk gelditzen da) Baña direz mutilla eta mutilla (harridura aurpegiarekin begiratzen du</p>
--	---	---	---	--	---	--

			<p>ziurtasunez).</p> <p>N: Ta gustatzen zaizu Hulckekin jolastea? (Hulck panpina mugitu egiten dut).</p> <p>H: Bai (erantzuten du ziurtasunez).</p> <p>N: Bai? Eta normalean patioan zertara jolasten duzu zu patioan?</p> <p>H: Um batzutan Spiderman beste batzutan dordoka Ninjak eta beste batzutan... beste gauza batzuk.</p> <p>N: Uhu. Spiderman, dordoka Ninja eta beste gauza batzutan ez? Eta ia zaintzen dituzu bebeak?</p> <p>H: Bai, nik dekot X.</p> <p>N: X deitzen den bebea daukazu?</p>	<p>H: U: batzutan gustatzen jata baña beste batzuetan aspertzen nazenean ez.</p>		<p>argazkia).</p> <p>N: Eta zergatik egongo dira musukatzen? Musukatzen?</p> <p>H: Ue i igual direz lagunek (argazkia aztartzen dago).</p> <p>N: Lagunak? Eta lagunak ematen dute musua ezpainetan?</p> <p>H: E niri nire lagunak batzutan emoten doztie baña niri ez jatez gustatzen. Ni noa korgiketean eta eurek segitzen doztie atzetik.</p> <p>N: (Iribarrea botatzen diot). Eta zergatik egongo dira musu bat ematen? (Argazkia</p>
--	--	--	---	--	--	---

		<p>H: Bai. Egin dauz e urte bat eta esaten dotzegu “X zenbat txori ikusi dozu” eta esaten dau beti bi.</p> <p>N: (Irribarrea ateratzen zait).</p> <p>H: Ta ikusi dauz gehiago (bolumenaren intentsitatea pixkanaka jaisten du).</p> <p>N: Baiña hori zure arreba ala bebe bat daukazuna daukazun bebe bat?</p> <p>H: Nire arreba.</p> <p>N: A zure arreba. Baiña zuk jolasten duzu? Honelako panpinekin? (Nenukoa hartu dut eta erakutsi diot). Hau biluzik dago baiña normalean egoten dira arropagaz. Zaintzen dituzu honelakoak?</p> <p>H: U u. (Buruarekin ezetz</p>			<p>begiratzeko dut).</p> <p>H: Ba ze: nahi dute eta direz lagunak. Igual (Sorbaldaekin gora egiten du).</p> <p>N: Direz lagunak. Eta zer iruditzen zaizu bi mutil musu ematea?</p> <p>H: U: Eurentzak ondo baña niretzat ez dakit... Niretzat da argaroa (arraroa).</p> <p>N: Arraroa da uhu. Eta: zer nik esaten badizut bikoteak direla. Zer iruditzen zaizu?</p> <p>H: Ondo.</p> <p>N: Bikoteak izan ahal direz?</p> <p>H: Bua: uste dut bai.</p>
--	--	--	--	--	--

			<p>esaten du).</p> <p>N: Eta ez duzu jolasten. Honekin? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot).</p> <p>N: (Buruarekin ezetz esaten du). Eta karrotxoagaz ibiltzen zara. Patioan? (Karrotxoa erakutsi diot).</p> <p>H: E patioan ez. Baña amak ni nire nire txikiak uzten dozte, Xk.</p> <p>N: Eta gustatzen zaizu karrotxoekin ibiltzea?</p> <p>H: Bai baña Xrena (esaten du karrotxoa gidatzen egongo balitz imitatzen) .</p> <p>N: Xrekin. Uhu. Eta badakizu salto egiten?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Ai itxaron. Bai a ver ia?</p>			<p>N: Uste duzu baietz. Bi aita elkar egon al direz? Hor musukatzen ezpainetan?</p> <p>H: E: izan ahal da (ezpainak gogortu egiten ditu).</p> <p>N: Izan ahal da. Zuk ikusi duzu nozbait? Bi mutil musu ematen? Bi mutil handi musu ematen?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez? Eta bitu hauek zer daude egiten? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).</p> <p>H: Musukatzen (Argazkia begiratzen</p>
--	--	--	--	--	--	---

		<p>H: (Lekuan salto egiten hasten da).</p> <p>N: Uep.</p> <p>N: Eta hametik goitik? (Mahaia seinalatzen diot). Salto egitenbadakizu?</p> <p>H: (Mahaian igotzeko prest dago).</p> <p>N: A ver ia.</p> <p>H: (Mahaira igotzen da eta salto egiten du).</p> <p>N: Uepa. A: orduan ez daukazu bildurrik salto egitera. Uhu.</p> <p>H: Baiña teilatutik bai bestela al dot apurtu burue.</p> <p>N: Bai (irribarrea ateratzen zait). Teilatutik ezin gara bota e.</p> <p>H: Baña kol bazen guztia</p>			<p>dago).</p> <p>N: Musukatzen. Eta zergatik egongo dira musukatzen?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da). Eukiteko e umea tripian.</p> <p>N: Eukiteko umea tripian. Eta musu ematen badute umea izango dute tripian?</p> <p>H: Bai (buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Ta nork izango du umea tripian?</p> <p>H: Honek (kamiseta urdina daukana seinalatzen du).</p> <p>N: Nor?</p> <p>H: Honek (kamiseta</p>
--	--	--	--	--	--

			<p>koltxonetakoa bai botako nintzen.</p> <p>N: Bai. Karo. Baiña koltxonetan ez dugu hartzen miñik. Eta e zuk zein gusta zein duzu gustokoen kromoak dituzu gustokoen (Frozen eta futboleko kromoak erakusten dizkiot). Gustatzen zaizkizu kromoak?</p> <p>H: Bai (buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai. Zein duzu gustokoen (bi kromo paketeak erakutsi dizkiot).</p> <p>H: Um (bi kromo paketeak begiratzen dago). Minions.</p> <p>N: Minions. Eta huaetatik?</p> <p>H: Um. Ezebez (Buruarekin ezetz esaten du).</p>			<p>urdina daukana seinalatzen du).</p> <p>N: Honek, eskumakoa. Eta honek ezin du?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Zer dira? (Argazkia erakusten jarraitzen dut).</p> <p>H: Bikoteak.</p> <p>N: Bikoteak dira. Eta zer dira? Bi mutil direz? Zer...</p> <p>H: Bi neska.</p> <p>N: Ta bikoteak dira uhu. Eta zer iruditzen zaizu bi neska musu ematea?</p> <p>H: U e eurek eurek?</p> <p>N: Bai eurek.</p>
--	--	--	--	--	--	--

			<p>N: Bat bez? Frozen gustatzen zaizu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Eta futbolekoak?</p> <p>H: Baña ni ibiltzen naz futbolean baña kromoak ez jatez gustatzen agiñak.</p> <p>N: Ta Frouzenenak?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez, zergatik?</p> <p>H: Ze direz neskanak.</p>			<p>H: Bale. Ondo (Esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Ondo. Uhu. Eta aitaxo eta amatxo ematen dituzte musuak? Zure aitaxo eta amatxo?</p> <p>H: Bai.</p> <p>H: Eurena eudeteen bai baña niri bebai baña gero kentzen dotez.</p> <p>N: Uhu.</p>
--	--	--	---	--	--	--

<p style="text-align: center;">SEXUALITATEA (<i>Haurren erreakzioa</i>)</p>	<p>- Lasaitasunez eta ziurtasunez erantzun du.</p>	<p>- Lasaitasunez eta parte-hartzaile jardun du.</p>	<p>- Lasaitasunez eta ziurtasunez parte-hartu du.</p>	<p>- Lasaitasunez eta erruduntasun tonuarekin aitortu du zakila ukitzen duela. - Lotsarik gabe hitz egin du.</p>	<p>- Lasaitasunez eta parte-hartzaile aritu da.</p>	<p>- Lasaitasunez eta lotsarik gabe parte-hartu du. -Nazka sentitu du.</p>
<p>5N 09/18</p>	<p>N: Bost urte dituzu uhu. Eta ia zer zara neska ala mutila? H: Neska (esaten du oso baxu). N: Neska zara? Eta zergatik dakizu neska zarela? H: U (isilik</p>	<p>N: Ez. Eta ia ai, ahaztu zait. Esan didazu neska zarela ezta? H: (Buruarekin baietz esaten dit). N: Aha. Ba nik ekarri ditut bitu, nire aitaren txanoa, txapela</p>	<p>N: Pitiliña a::m. U. Oso ondo. Eta ia nik atarako ditut gauzak kutxatik eta zuk esan behar didazu ea gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen. Bale? A ver ia, gustatzen zaizu atzazalak margozea? (Azazkal-laka erakutsi diot). H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai? Uhu. Gustatzen zaizu super-heroekin jolastea? (bi</p>	<p>N: Amatsu deitzen duzu. Uhu. Ni bebai. Eta ia kili-kiliak izaten dituzu? H: Ez (harridura aurpegiarekin begiratzen dit). N: Ez? Ez dakit ni e gezurti (irribarrea botatzen diot). Ez dituzu kili-kiliak</p>	<p>N: Bai. Eta: ia um nik badaukat galdera bat, zu badakizu nondik datozen haurrak? H: Nondik? (Galdetu egiten dit) N: Nondik datoz haurrak? H: U: (Alde batera begiratzen du).</p>	<p>N: Uhu. Ba esango diogu andereñori azaltzeko e. Baña uste dut doala ama eta aita asko maite direnean haur bat egin dezaketela baña galdetu behar diogu a andereñoari azaltzeko. Ia eta nik ekarri ditut argazki natzuk. Zu zuri erakusteko. Ia e (lehenengo argazkia</p>

<p>gelditzen da). N: Ez dakizu, zergatik? H: Ez (esaten du begirada kenduz). N: ¿Ez? A ver ia nik agian laguntzen dizu hauek bi k bi irudi ikustea. A ver bitu, hau zer da? (Neskaren irudia erakutsi diot). H: Neska (esaten du bolumen baxuan).</p>	<p>(txapela buruan jarri diot) eta nire aitaren korbata (txapela erantzi diot, gorbata jantzi diot). Uiba ez zaizu sartzen (Korbata handiagotu dut). Gorbata horrela jarrita... eta tdapela (txapela berriro jantzi diot). Eta zer zara? H: Mutilla</p>	<p>super-heroiak erakutsi dizkiot). H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bebai? Jolasten duzu super-heroekin. H: Ez ez daukat etxean baña gustatzen zait. N: Ez dauzkazu baña nork, ez dizu erosten ez dizute erosten? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Baña zuk eskatu dituzu? H: Ez. N: Bez? Eta zergatik ez dituzu eskatu nahi baduzu jolastu? H: Es que ahazten zait. N: Ahazten zaizu. Gustatzen</p>	<p>izaten? H: Naiz (Esaten du irribarretsu eta buruarekin ezetz esanez). N: Sabelean? Kili-kiliak izaten dituzu sabelean? H: (Isilik gelditzen da). N: Kili-kiliak egiten dizutenean? H: Ez didate egiten kili-kiliak (Esaten du oso baxu). N: Ez didazute egiten kili-kiliak? H: Ez (Esaten du</p>	<p>N: Haur jaioberriak haur txikitxoak? Nondik datoz? H: Tripatik (esaten du ziurtasunez). N: Tripatik datoz. Uhu. Da nondik irteten dira? H: Tripatik (Esaten du ziurtasunez). N: Tripatik irteten dira? Nola egiten dute? Hametik? (Nire zilborra erakutsi diot). H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p>	<p>hartu dut). Zer daude egiten (lehenengo argazkia erakutsi dut). H: E: ematen musua (esaten du bolumen baxuan). N: Ematen musua. Eta zergatik dauz musua ematen? H: E maitemindu direlako (Esaten du ziurtasunez). N: Maitemindu direlako. Uhu. Eta zer iruditzen zaizu musu ematea elkarri? H: (Barrezka hasten da eskuak ahoan jarritz, lotsa aurpegiarekin). Barregarria (Barrezka</p>
---	---	--	---	--	---

<p>N: Eta zergatik dakizu hau neska dela? H: Ba ze dauka torna (Azkeneko hitza oso baxu esaten du). N: Dauka? H: Torla (Esaten du oso baxu) N: Torotola? Nola ditzen deitu diozu? Nola deitu diozu? H: Tor to la (Esaten du oso baxu baina</p>	<p>(Esan du bolumen baxuan). N: Mutilla zara? Orain mutilla zara? H: Bai (Esan du ziurtasunez). N: Bai.</p>	<p>zaizu ezpainak margoztea (ezpain-margoa erakutsi diot). H: Bai (esan du irribarrea ahoan izanda). N: Bai (ezpain-margoa lurrean uzten dut). Gustatzen zaizu... hau badakizu nor den?(Hulck panpina erakutsi diot). H: Bai. N: Nor da? H: Hulck (Hulck begiratzen dago). N: Hulck. Eta gustatzen zaizu Hulck moduko jostailuekin jolastea? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai? Honekin. Bitu zelako aurpegia?</p>	<p>irribarretsu). N: Ez? Eta horrela a ver kili-kiliak izaten dituzu? (Besapean kili-kiliak egiten dizkiot). H: (Barrezka hasten da) N: Ai (Iribarre egiten diot). H: Bai (Iribarrea ateratzen zaio). N: Bai kili-kiliak izaten dituzu. Eta aluan kili-kiliak izaten dituzu? H: E (Harridura aurpegiarekin begiratzen dit).</p>	<p>N: Ez zilborretik ez? Ta orduan nola irteten dira? H: Ez dakit (Sorbalda igo egiten du ez dakiela adieraziz). N: Ez dakizu? Eta gustatuko litzaizuke jakitea? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Ba tortolinatik irteten dira, haurrak. Bazenekien? H: Bai. N: Bai, hori bazenekien. Eta ia eta nola nola</p>	<p>jarraitzen du). N: Barregarria (Iribarre egiten dut). Ia zer daude egiten? (Bigarren argazkia erakutsi diot). H: E: ematen musua elkarri (Esaten du irribarretsu). N: Ematen musua elkarri. Eta zergatik dauz ematen musua? H: Maitemindu direlako (Esaten du irribarre handia ahoan izanda eta lotsa aurpegia jarriz). N: Maitemindu direlako. Eta zer dira? H: Mutillak (Esaten du</p>
--	---	---	---	--	---

	<p>pizkatxo bat altuago).</p> <p>N: Barkatu, ez dizut entzun. Eta honek, hau zer da?</p> <p>H: Mutilla.</p> <p>N: Eta zergatik dakizu?</p> <p>H: Ba ze dauka pitiliña (<i>pitiliña</i> oso baxu esaten du).</p> <p>N: Pitiliña a::m. U. Oso ondo.</p>		<p>H: (Barre egiten du niri begira).</p> <p>N: Eta ia patioan zertara jolasten duzu?</p> <p>H: U. Aita ta ama ta holan.</p> <p>N: Aita eta ama eta holakoak. Eta futbolera jolasten duzu?</p> <p>H: Ez (buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez, zergatik?</p> <p>H: Ba ze ez zait gustatzen.</p> <p>N: Ze ez zaizu gustatzen futbola. Uhu. Eta bebeak zaintzen dituzu Nenukoak eta horrela?</p> <p>H: Ez (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez, ez dituzu zaintzen? Honelakoak? Honelakoekin ez zara ibiltzen? (Plastikozko</p>	<p>N: Aluan? Potxolinan? Kili-kiliak izaten dituzu?</p> <p>H: E ez (buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai batzutan? Ukitzen duzu. Alua nohizbehinka?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Potxolina ukitzen duzu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du, eskuak ahoan izanda).</p> <p>N: Bai. Ta zer es</p>	<p>sartzen dira? Nola egiten dira haurrak?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Nola egiten dira? Nola sartzen dira amaren tripitan?</p> <p>H: Ez dakit (sorbalda igo egiten du ez dakiela adieraziz).</p> <p>N: Ez dakizu? Eta gustatuko litzaizuke jakitea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>	<p>ziurtasunez eta argazkia begiratu).</p> <p>N: Bi mutillak. Eta bi mutil maitemindu daitezke?</p> <p>H: Bai (Esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Bai. Uhu. Eta zer iruditzen zaizu musu ematea?</p> <p>H: Barregarria ere (irribarrea ateratzen zaio).</p> <p>N: Barregarria (Irribarrea ateratzen zait). Eta ia hamen zer dauz egiten? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).</p> <p>H: E musu ematen.</p>
--	---	--	---	--	--	---

			<p>Nenukoa erakutsi diot).</p> <p>H: (Isilik gelditzen da Nenukoari begira). Ez (Esaten du buruarekin ezetz esanez).</p> <p>(...)</p> <p>N: Bai. Ia (gorbata eta txanoa kendu dizkiot) eta orduan esan didazu patioan ez zarela futbolean ibiltzen. Uhu. Eta aita ta ametara jolasten duzula esan didazu bai. Eta ia nik ekarri ditut bi kromo (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot). Gustatzen zaizkizu?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Zeintzuk?</p>	<p>esaten dizute potxolina ukitzen duzunean?</p> <p>H: Ez petidauka potxolina. Ez dakit zer e sa ten di da ten. Ez didate esaten ezer.</p> <p>N: Ez dizute esaten ezer. Uhu. Eta gustatzen zaizu potxolina ukitzea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>		<p>N: Eta zergatik dauz musu ematen?</p> <p>H: Maitemindu direlako (esaten du irribarrea ahoan izanda).</p> <p>N: Maitemindu direlako ere?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Eta zer dira?</p> <p>H: Neskak (esan du ziurtasunez).</p> <p>N: Neskak direz, uhu. Eta zergatik egongo dira musu bat ematen elkarri? A esan didazu, maitemindu direlako esan didazu. Eta zer iruditzen zaizu bi neska</p>
--	--	--	--	--	--	---

			<p>H: Biak.</p> <p>N: Biak. Eta zeintzuk gehiago?</p> <p>H: E honek (futboleko kromoak aukeratu ditu).</p> <p>N: Futboleko kromoak. Uhu. Orduan ez duzu futbolera jolasten baña gustatzen zaizkizu futboleko kromoak. Koleziñoa egiten duzu?</p> <p>H: Ez ez daukat.</p> <p>N: Ez daukazu? Zergatik?</p> <p>H: Ba ze nire amak ez dit ixten.</p> <p>N: Ez dizu uzten amak?</p> <p>H: Ez (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Zergatik? Ez dizu utziko?</p> <p>H: Ez dakit.</p> <p>N: Uhu.</p>			<p>musu ematea?</p> <p>H: Barregarria ere (esaten du irribarretsu).</p> <p>N: Barregarria ere (barre egiten dut). Oso ondo, ba oso ondo egin duzu e. (Bostak eskatu eta eman dizkit).</p>
--	--	--	--	--	--	---

			<p>H: Ez dit ixten.</p> <p>N: Ez dizu uzten. Eta ia badakizu salto egiten?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Bai? Eta horra gora igotzen bazara (Mahai bat seinalatu diot) salto egingo zenuke?</p> <p>H: (Beste mahai altuago batera igotzen hasi da).</p> <p>N: Ez horra gora ez. Hona gora bitu (mahaia ukitu dut). Hona gora igotzen bazara salto egiten badakizu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: A ver ia?</p> <p>H: (Mahaira igotzen da eta mahai gainean egiten du salto).</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>N: Eta salto behera? H: (Mahaitik lurrera salto egiten du). N: Oso ondo: Orduan badakizu salto egiten eta ez daukazu beldurrik salto egitera (aulkian jesarri naiz, bera zutunik jarraitzen du).</p>			
<p>SEXUALITATEA <i>(Haurren erreakzioa)</i></p>	<p>- Hitz egiterakoan lotsa sentitu du.</p>	<p>- Hitz egiterakoan lotsa sentitu du.</p>	<p>- Naturaltasunez eta ziurtasunez hitz egin du, lotsarik gabe.</p>	<p>- Hasieran lotsatuago egon da eta baxuago hitz egin du. -Naturaltasunez eta lasaitasunez hitz egin du.</p>	<p>- Hitz egiteko lotsa sentitu du eta ez du asko parte-hartu.</p>	<p>- Hasieran lotsati egon da, baina hirugarren argazkiarekin lasaitu egin da.</p>
<p>5N 09/19</p>	<p>N: Bost urte. Eta zer zara neska ala mutila? H: Neska.</p>	<p>N: Alua dauka. U. Eta ia zuk esan didazu neska zarela ezta?</p>	<p>N: Mutilla zará? Uhu. Ia kenduko dugu hau (gorbata jantzi diot) eta kenduko dugu hau (txapela jarri diot). Bitu nik orain, atarako ditut</p>	<p>N: Aita eta amarengana joaten zara. Uhu. Ondo. Eta kili-kiliak izaten</p>	<p>N: Hori da ordua jakiteko. Hor utzi dut. Eta ia nik badaukat galdera bat super</p>	<p>N: Esan behar diogu andereñori e. Galdetu behar diogu andereñori. Ia zelan egiten diren haurrak. Eta ia nik</p>

<p>N: Eta zergatik dakizu neska zarela?</p> <p>H: Daukadalako eulea luze (bere ile laburra ukitzen du).</p> <p>N: Ulea luze.</p> <p>H: E ule asko (eskuak elkartzen ditu, urduri dago).</p> <p>Eta mutilla gitxi.</p> <p>N: Ule asko daukazulako zu eta mutillek gutxiago daukate. Eta ia</p>	<p>H: Bai.</p> <p>N: Ba ni jarriko dizut nire aitaren korbata eta txapela (gorbata eta txapela hartu ditut).</p> <p>H: Ez: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Itxaron itxaron.</p> <p>Ikusiko duzu. Korbata (Gorbata jantzi diot). Eta nire aitaren txapela</p>	<p>gauzak kutxatik bale? Eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen.</p> <p>H: Vale:</p> <p>N: A ver. Ia. Gustatzen zaizu atzazalak margozte? (Azazkal laka erakutsi diot).</p> <p>H: Bai (buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai? Atzazalak margozten dituzu normalean?</p> <p>H: Umn nire ama.</p> <p>N: A eta zu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez? Eta: gustatzen zaizu: super-heroekin ibiltzea (bi super-heroiak erakutsi dizkiot).</p>	<p>dituzu?</p> <p>H: Bai (buruarekin baietz esaten du irribarretsu).</p> <p>N: Bai? Gorputz osotik?</p> <p>H: Bai (buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai? Eta hamen (zama seinalatzen diot).</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Eta sabelean? (Nire sabela seinalatzen diot).</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Eta aluan kiliak izaten</p>	<p>garrantzitsua. Zuk badakizu nondik datozen haurrak?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Tri...</p> <p>H: Nondik datoz?</p> <p>N: Tripatik (esaten du ziurtasunez).</p> <p>H: Tripatik. Uhu. Noren tripatik?</p> <p>N: Ama. Amaren tripatik. Eta nondik irteten dira?</p> <p>H: Alutik (Esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Alutik. Ta eta nola egiten dira haurrak?</p>	<p>ekarri ditut hiru argazki. A ver e ia (lehenengo argazkia erakutsi diot). Zer daude egiten?</p> <p>H: Musu bat (argazkia harretatsu begiratzen dago).</p> <p>N: Musua ematen. Eta zergatik dauz musua ematen?</p> <p>H: Nobioak direzelako.</p> <p>N: Nobioak direzelako?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Uhu. Eta zer iruditzen zaizu musu bat ematea?</p> <p>H: Ondo.</p> <p>N: Uhu. Eta ia hemen</p>
---	--	--	--	---	---

<p>bitu, hau zer da? (Neska eta mutilaren irduak erakutsi dizkiot). H: Neska (neska seinalatzen du) eta mutilla (Mutila seinalatzen du). N: Neska eta mutilla direz. Eta zergatik dakizu hau neska dela? (Neskaren irudia erakutsi diot).</p>	<p>(Txapela jarri diot). Eta orain zer zara? H: Mutilla (Esan du seriotasunez). N: Mutilla zará? Uhu. Ia kenduko dugu hau (Gorbata jantzi diot) eta kenduko dugu hau (Txapela jarri diot).</p>	<p>H: Ez (Buruarekin baietz esaten du). N: Ez zergatik? H: Ze dire mutilenak. N: Mutillenak dire? H: Bai (esaten du ziurtasunez). N: Uhu. Eta: gustatzen zaizu ezpainak margoztea? (Ezpain-margoa erakutsi diot). H: Bai (buruarekin baietz esaten du). N: ¿Bai? ¿Asko? H: Bai (esaten du oso baxu). N: Bai. Eta gustatzen zaizu? Hau nor da? H: Hulck. N: Hulck. Gustatzen zaizu Hulckekin jolastea?</p>	<p>dituzu? H: (Harridura aurpegiarekin begiratu dit). (Buruarekin baietz esaten du). N: Bebai? Eta ukiten duzu alua? H: Bai. Garbitzeko. N: Garbitzeko? Eta garbitu behar ez duzunean? H: E. N: Adibidez... H: Ez dut ikuten (Esaten du seriotasunez). N: klasean. Klasean ez duzu</p>	<p>H: (Isilik gelditzen da). N: Nola sartzen dira amaren tripan? H: La pintxa einde (Eginda) ba ba sartuten jatsu gau ba ipintzen jatsu umea tripan. N: Baña nola ipintzen da umea tripan? H: (Isilik gelditzen da). N: Nola sartzen da zilborretik? H: Ez (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ba orduan?</p>	<p>zer daude egiten? (Bigarren argazkia erakutsi diot). H: Musua. N: Musua ematen. Eta zerga... H: Mutilla eta mutilla. N: Uhu. Eta zergatik dau zergatik dauz musua emoten? H: ba ze ba ze igual dire lagun on onak onak (Eztulka egiten du) eta emoten daurie musua. N: Lagunak on onak dira? H: (Eztulka dago eta buruarekin baietz esaten du).</p>
---	--	---	--	--	--

<p>H: Ba ze daka ile gehiago eta hori gutxiago. N: Eta aha. Eta orduan zergatik dakizu hau mutila dela? H: Poque: ba se deko pitilinoa. N: Pitiliña dauka. Uhu. Eta honek zer deko? H: Alua (nesakaren irudian alua begiratzen du). N: Alua dauka.</p>			<p>H: Ez. N: Ez? Zergati:k? H: Ba ze da mutilena. N: Mutillena delako. Uhu. Eta: ia eta orduan zu patioan zertara jolasten duzu (eztulka dago). H: Nesken gauzetara. N: Nesken gau eta zer zeintzuk dira nesken gauzak? H: E jolastu printzesetara, jolastu ama eta aita... N: Printzesa, aita eta ama... H: Jolastu horregaz gazteluegaz... N: Gazteluegaz? Horrek dira nesken gauzak, gazteluak? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Uhu.</p>	<p>ikutzen alua? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Zergati:k? H: Ba la bakarrik piketan doztenean. N: Piketan doztenean uhu. Eta gustatzen zaizu alua ukitzea? H: U: (Isilik gelditzen da ze usaintzen dau gero nire atzamarra. Bal ba badekot alua frakak e igo barik</p>	<p>Nola sartzen da tripan? H: Ez da satu behar. N: Ez da sartu behar? H: Ez. N: Ez dakit ni e, eta nola agertu egiten da orduan tripan? H: Ez da ikusten, umea tripan. N: Zer? H: Ez dala ikusten umea tripan. N: Ez dala ikusten umea tripan. Bai hori badakit ez da ikusten ez?</p>	<p>N: Eta al direz (Eztulka dago) al direz izan bikoteak? H: Bai. N: Bebai. Bikoteak. Uhu. Eta zer iruditzen zaizu bi mutil ezpainenetan musu ematea? H: Ondo. N: Ondo. Zuk ikusi duzu nozbait horrelakorik bi aitatsu musu ematen? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Uhu, ez? Ia. Eta hemen zer daude egiten (hirugarren argazkia erakutsi diot).</p>
--	--	--	--	--	---	--

	U.		<p>H: Eta jolastu: horregaz. N: Horregaz bebai. Eta futbolean ez zara aritzen? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez? H: Ez (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez zaizu gustatzen futbola? H: Ez. N: Zergatik? H: ba ze, ba ze al didate emon buru aurpegian b baloiarekin (burua ukitzen du). N: Uhu. Eta aita eta ama eta Nenukoekin eta bebeekin jolasten duzu? H: Bai. N: Zintzera?</p>	<p>ez jata gustatzen ba ze ba ze gero atzamarra dauka usain txarra. N: Pixka bat dauka usain txarra. Uhu. Eta: e orduan ez duzu ukitzen eta ki eta klasean bazauz eta alua ukitzen baduzu? Ala ezin da hori egin? H: Ezin da (buruarekin ezetz esaten du). N: Ezin da hori egin zergatik? H: Bakarrik piketan badoztie.</p>	<p>Bakarrik agian err erradiografia batekin ikus daiteke haurra. H: Bai. N: Baña nola sartzen da amaren tripan? H: Ez da sartzen, e egiten da hor. N: Ta nola egiten da haurra? H: Ba ez dakit. N: Ez dakizu? H: Ez. N: Eta gustatuko litzaizuke jakitea? H: Bai. N: Nola egiten diren haurrak?</p>	<p>H: Musua ematen neska eta neska. N: Neska eta neska dauz musua ematen. Eta zergatik egongo direz musua ematen? H: Ba ze igual bes honek bezala (bigarren argazkia seinalatzen du) direz lagun oso onak. N: Orduan honek dire lagunak (Lehenengo eta bigarren argazkia erakutsi diot) eta honek dire bikoteak (lehenengo argazkia erakusten diot)? H: Bai. N: Eta lagun onek</p>
--	----	--	---	--	---	---

			<p>H: Bai.</p> <p>N: Hauek zaintzen dituzu? Karrotxoagaz...?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Uhu. Eta ia. Gustatzen zaizkizu kromoak?</p> <p>H: U futbola na... Hauxe bai (Frozenenak seinalatu ditu) eta the Gorgus (Gorjuss).</p> <p>N: Hauxe hauek bai (Frozenen kromoak seinalatu dizkio) eta hauek? (Futboleko kromoak seinalatu dizkiot).</p> <p>H: U (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Futbolekoak ez. Zergatik?</p> <p>H: Ba ze: X da nire lehengusiña ta deko horrelako albuma eta ni dekot honek</p>	<p>N: Bakarirk pike.</p> <p>Uhu. Eta aitatsu eta amatsu alua ukitzen ikusten bazaitu zer esaten dizu?</p> <p>H: (Ez dakiela adierazten du sorbalda igoz).</p> <p>N: Ezebez.</p>	<p>H: Bai.</p>	<p>ematen dute musu ezpaietan?</p> <p>H: Bai batzu...</p> <p>N: Batzuetan.</p> <p>H: Ba ze X eta ni ematen dugu musua mingaiñena (Mingaña erakutsi eta mugitzen du).</p> <p>N: Mingañe musua ematen duzue? Eta gustatzen zaizu mingain musua ematea?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Bai? Kili-kiliak egiten du?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du). Zu txikitan ematen dozu musuek</p>
--	--	--	---	---	----------------	---

			<p>(Frozenen kromoak seinalatu ditu) eta Gorjussen albunak.</p> <p>N: Uhu. Eta baña zergatik zuk ez duzu Xrekin kolezio hau egiten?</p> <p>H: Ba ze ez dakit non ipiñi behar direzen.</p> <p>N: Baña gustatzen zaizu futboleko kromoak?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez. Uhu. Eta ia, zu badakizu salto egiten?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Bai. Eta bitu etorri, mahai honetatik (mahaia seinalatzen diot) salto egiten badakizu? Bitu.</p> <p>H: Non?</p> <p>N: Honetatik (biok mahaiaren</p>			<p>horrelakoak.</p> <p>N: Bai. Bai txikitan bai. Eta ia zer orduan esan duzu musua ematen dauzela. Eta zer iruditzen zaizu bi neska musu ematea?</p> <p>H: Ondo.</p> <p>N: Eta bikoteak izan ahal direz?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Bai. Uhu. Ta zer izaten esaten dizu amatsu musua ematen diozunean Xri? Ezpainetan? Edo aitatzxo?</p> <p>H: Aita emoten dit musua ezpainetan.</p>
--	--	--	---	--	--	--

			<p>ondoan altxatuta gaude). Badakizu salto egiten hametik? H: Bai. N: A ver ia igo. H: (Igo egiten da eta salto egiten du). N: Uepale. Orduan ez daukazu beldurri sato egitera, etorri (Aulkietara goaz berriro). Uhuhu.</p>			
<i>SEXUALITATEA</i> <i>(Haurren erreakzioa)</i>	- Lotsarik gabe hitz egin du, naturaltasunez.	- Seriotasunez jokatu du eta ziurtasunez hitz egin du.	- Lotsarik gabe parte-hartu du, ziurtasunez.	- Ziurtasunez eta lotsarik gabe parte-hartu du.	- Ziurtasunez eta lotsarik gabe parte-hartu du.	- Ziurtasunez eta lotsarik gabe parte-hartu du.
5M 10/16	N: Bost urte dituzu? Uhu. Ta zer zara neska ala	N: Alua ezta. Eta ia zuk esan didazu mutila zarela ezta?	N: Erderaz. A ver e ba orduan hitz egingo dugu erdaraz. Orain hasiko naiz kutxatik gauzak ateratzen. Voy voy a	H: E avisarle a mi amatsu y a mi aita (zakila ukitzen dago).	N: ¿No te acuerdas? Uhu. Y: yo tengo una pregunta, ¿y de	N: A vele, sí sí entonces será así. Uhu. Y: mira yo te he traído tres fotos (hiru

<p>mutila?</p> <p>H: Mutilla (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Mutilla? Eta zergatik dakizu mutilla zarela?</p> <p>H: Um ze badakit (esan du sorbalda igoz).</p> <p>N: Ta nola dakizu?</p> <p>H: Ze dauka abotsa mutillarena.</p> <p>N: Mutillaren ahotza dauzkazu</p>	<p>H: Bai.</p> <p>N: Baña. A ver ia gona gona lagundu hau gona jartzen (gona erakutsi diot eta bere oinetatik sartzera noa). (Bera ez da mugitzen).</p> <p>Jarrizu gona hau.</p> <p>H: Mu u (buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez duzu nahi?</p> <p>H: (Buruarekin</p>	<p>empezar a sacar cosas de la caja y tú me tienes que decir si te gustan o si no te gustan. (Azazkal-laka atera dut). Te gusta pintarte las uñas?</p> <p>H: U u (buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: ¿No? ¿Por qué:?</p> <p>H: Porque no.</p> <p>N: Te las has pintado alguna vez?</p> <p>H: U u (buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: ¿No? Uhu.</p> <p>H: No me dejan.</p> <p>N: ¿Quién no te deja?</p> <p>H: Mi amatsu y mi aita.</p> <p>N: ¿Por qué no te deja:n?</p> <p>H: Um u (Sorbaldarekin gora egiten du).</p>	<p>N: Aha. ¿Y ahora qué te estas tocando?</p> <p>H: (Harridura aurpegiarekin begiratzen nau eta esku zakiletik arin kentzen du).</p> <p>N: ¿Por qué has quitado la mano?</p> <p>H: (Haserre begiratzen nau eta aulkian buelta ematen du).</p> <p>N: No te enfades no te enfades no te enfades. No te enfades (Niri begiratzen nau berriro, eta aurrez</p>	<p>dónde vienen los niños? ¿De dónde vienen los niños?</p> <p>H: De casa.</p> <p>N: De casa.</p> <p>H: De casa al cole.</p> <p>N: De casa al cole. ¿Pero los niños así (plastikozko Nenukoa erakutsi diot) recién nacidos? ¿De dónde vienen?</p> <p>H: De la tripa de las chicas (Betaurrekoak ondo jartzen ditu).</p> <p>N: De las tr de la</p>	<p>argazkiak hartu ditut). A ver e (lehengo argazkia erakutsi diot). ¿Qué están haciendo?</p> <p>H: Besarse (argazkia begiratzen jarraitzen du).</p> <p>N: ¿Y por qué se besan?</p> <p>H: Porque son novios.</p> <p>N: Aha y ¿qué te parece que se den un beso un chico y una chica? ¿En los labios?</p> <p>H: U: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: ¿Aitatsu y amatsu se dan un beso? ¿Se dan besos en los labios?</p> <p>H: U u (Buruarekin</p>
---	---	---	---	--	---

<p>ahaha. Eta bitu nik hemen bi irudi ekarri ditut. Hau zer da? (Mutilaren irudia erakutsi diot). H: U:m mutilla. N: Eta zergatik dakizu mutilla dela? H: (Sakon arnasten du eta mutilaren zakila begiratzen dago). Ze dauka ilea e baña ez dauka</p>	<p>ezetz esaten du). N: Ba bitu jarriko dugu horrela e (Hanken gainean utzi diot). Horrela. Eta ile luze luzea izango duzu (Ileordea hartu dut). H: Mu u (Buruarekin ezetz esaten du). N: Pixkatxo baten pixkatxo baten. H: Hu</p>	<p>N: No sabes? No te dejan aitatsu y amatsu? H: U u (Buruarekin ezetz esaten du). N: Pero a ti te gustaría pintartelas? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: ¿Sí? ¿Quieres pintartelas? H: U u (Buruarekin ezetz esaten du). N: No. ¿No por qué?: H: Cuan solo es cuando me dejan. N: Aha. Y: ¿te gusta jugar con super-heroes como estos? (Super-heroe bat erakutsi diot). A ver si encuentro el otro ¿e? Aquí está (Bi super- heroiak erakutsi dizkiot). ¿Te</p>	<p>aurre jartzen da). H: ¿Te gusta: tocarte el pitilín? N: U u (Esaten du haserre aurpegiarekin buruarekin ezetz esanez). H: ¿Y qué te estabas tocando ahora? N: U? H: Te estabas tocando el pitilín. N: U u (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿No? ¿Y: tienes kili-kilis? H: (Buruarekin</p>	<p>tripa de las chicas. ¿Y por dónde salen? H: Por la chocha (Esaten du ziurtasunez). N: ¿Por la chocha? ¿Por dónde? ¿Por algún agujero? H: Sí. Las las chicas tienen un agujedo por la chocha. N: ¿Sí? ¿Por el que mean? ¿Por ahí salen? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Aha y: ¿y</p>	<p>ezetz esaten du). N: ¿Nunca se dan besos aitatsu y amatsu en los labios? H: Pues yo a amatsu sí. N: ¿Y aita y amatsu? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿No nunca? H: No. Porque mi aita no se lava los dientes. N: Uhu. ¿Y te gustaría que aitatsu y amatsu se dieran un se dieran besos? H: U u (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿No? ¿Por qué?: H: Porque si no lu los dientes de amatsu son</p>
---	--	--	--	--	--

<p>neskaren ilea. N: A. Zelan deko motzago? H: E. N: Laburragoa dauka? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai, ezta? Ta honek hau zer da? (Neskaren irudia erakutsi diot). H: Neska (neskaren alua begiratzen du). N: Neska. Eta zergatik dakizu</p>	<p>(Buruarekin ezetz esaten du). N: (Ileordea jarri diot). Bitu ze luzea. H: E. (Ileordea burutik kentzen du haserre aurpegiarekin, bitartean gona hanken gainean dauka eta jarrita daukala iruditzen du). N: Bale ba gauza bat egingo dugu.</p>	<p>gusta jugar súper héroes como es con estos? H: (Isilik gelditzen da eta ezetz esatera zihoala zirudien aurpegiagatik). U:. Uhu (buruarekin baietz esaten du). N: ¿Sí? Ahu (Doministiku egiten dut). H: He visto a Hulck (Ezpain-margoa kutxatik ateratzera joan naizenean Hulck ikusi du). N: A has visto a Hulck. Luego te lo enseño. ¿Y te gusta pintarte los labios? (Ezpain-margoa erakutsi diot). H: U u (buruarekin ezetz esaten du). N: No ¿Por qué?</p>	<p>ezetz esaten du). N: No mentiroso (Irribarre egiten diot). H: Uhu (esaten du haserre aurpegiarekin baina irribarre ahoan izanda). N: Si que tienes kili-kilis. H: U. N: Sí:: Aquí en la tripa (nire besapea ukitzen dut) segurísimo. Seguro qué tienes kili-kilis. Y aquí a ver (Inurri baten moduan bere</p>	<p>cómo se hacen los niños? ¿Cómo se meten en las tripas de las amatsuz? H: Con un pinchazo en el culo. N: ¿Con un pinchazo en el culo? ¿Y quién les pincha en el culo? H: Los médicos. N: ¿Los médicos le pinchan en el culo un bebé? H: S: No (buruarekin ezetz esaten du). N: ¿A ver cómo</p>	<p>igual que los de aita. N: (Irribarre bat botatzen dut). ¿Y: aquí qué están haciendo? (Bigarren argazkia erakutsi diot). H: Besarse chico y chico. N: ¿Y por qué se están dando un beso? H: (Isilik gelditzen da). Porque sedán (<i>serán</i>) amigos. N: Serán amigos. Uhu. ¿Y qué te parece que dos amigos se besen? ¿En los labios? H: (Isilik gelditzen da). N: Y si te digo ¿y pueden ser pareja?</p>
--	--	--	--	--	--

neska dela? H: Ze dauka ilea luzea (irudian neskaren burua begiratzen dago). N: Aha, bai. Eta ia hau zer da? (Mutilaren irudiaren zakila seinalatzen diot). H: Um: (Isilik gelditzen da). N: Zelan deitzen zaio honi? (Mutilaren	Ez dizut jarriko baña utziko dizut hemendik kulunkatzen (pixkanaka pixkanaka ileordea hurbildu dut). Ez dizut jarriko e. (Ileordea jarri diot). Bakarrik izengo da horrela. Zer zara? H: Orain neska (ileordea kentzen du). N: Orain neska	H: Solo de color carne. N: De color carne. H: Sí. N: ¿Para que no se vea? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: ¿Por qué?: H: Um porque es el mismo color que tenemos um que tenen que tenenemos los los humanos. N: ¿Los humanos o los chicos? H: Um. Los chicos. N: Los chicos. ¿Quieres pintartelos? H: U u: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿Y a ver este has dicho que es Hulck?	zamara hurbiltzen naiz bera ukitu gabe). H: (Barre egiten du). N: Kili-kili-kili. Mira ni te he tocado y yas hecho ya tienes kili-kilis. H: U u (Esaten du irribarretsu eta zama ezkutatuz burua beherantz eginez). N: y cuando tienes kili-kilis en el pitilín? ¿Te gusta tocarte? H: U u	es eso? ¿Cómo entran dentro los niños? H: E con un pinchazo en el culo de las amatsuz. N: ¿Cómo no he entendido? ¿Una amatsu le pincha a otra amatsu? H: U u (buruarekin ezetz esaten du). N: No, ¿Cómo es? H: Un médico le pincha a una amatsu porque pa que el bebé se se ponga en la tripa.	H: Ani (burua goitik behera arin mugitzen du). N: ¿Eso qué es? ¿Sí? H: Eso sedán pareja (argazkia seinalatzen du). N: ¿Serán pareja? H: E en los cinco años de aquí hay padeja. N: ¿Hay parejas de q niños con niños que se dan besos? ¿Chicos con chicos que se dan besos hay? H: U u (Buruarekin ezetz esaten du). N: No. H: Nunca he visto que que la padeja (pareja)
--	---	--	---	---	--

<p>irudiaren zakila seinalatzen jarraitzen dut). H: (Isilik gelditzen da eta iruditik begirada kentzen du). N: Pitiliña? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Ta honi? H: (Alua begiratzen du eta arin kentzen du begirada) (Isilik</p>	<p>zara? Ta zergatik zauz haserre? H: Pues es nahi du ipiñi hori. N: Ez duzu nahi hau ipiñi ala ez duzu nahi neska izan? H: Ez nahi du ipiñi. N: Ez duzu nahi ipiñi? H: Ez (Buruarekin ezetz esaten du). N: Eta neska</p>	<p>H: Sí (Esaten du poztasunez). N: ¿Sí? Y te gusta jugar con Hulck? H: Sí: N: ¿Si te gusta? Uhu. H: Sí. N: ¿Y: en el patio a qué juegas? H: Um. Con juguetes que hay. N: ¿Y con qué juguetes a ver? ¿Por ejemplo cuál? ¿Con el carrito? (Karrotxoa seinalatzen diot) de bebés ¿Por ejemplo? H: U u: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿No? ¿No juegas a cuidar a los niños? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot).</p>	<p>(Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿No? ¿Y no te tocas el pitilín? H: Solo cuando me voy a hacer pis. N: Solo cuando vas a hacer pis. H: Sí. N: ¿Y te gusta tocarte el pitilín? H: No (Esaten du seriotasunez). N: No ¿Por qué? H: Porque no (Esaten du haserre).</p>	<p>N: A ha bale. ¿Y yo creo que no es así e? H: ¿Por qué? N: ¿Eso quién te lo ha dicho? H: Mi amatsu: N: A vele, sí sí entonces será así. Uhu.</p>	<p>que yo conozco se den besos, nunca lo he visto. N: ¿No? ¿Pero entonces pueden ser pareja o amigos? H: Pueden ser pareja... Pueden ser pareja. N: Uhu. ¿Y porque se estará y y qué te parece que se den un beso dos chicos? H: U se igual es ser muy padeja (pareja). N: Son muy pareja. ¿Y tú te darías un beso con un chico? ¿En la boca? H: N n (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿No por qué?¿</p>
---	---	--	--	--	---

	<p>gelditzen da). N: Ahaztu zaizu? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai? Nola deitzen da? H: (Isilik gelditzen da). N: Ez duzu gogoratzen? Nola deitzen da? H: (Beherantza begiratzen du). N: Ez duzu nahi esan? H: Es que ez dakit.</p>	<p>izatea gustatzen zaizu? H: Um u (buruarekin ezetz esaten du). N: Ez? Zergatik? H: Ze ez naiz ze ez nahi du.</p>	<p>H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿No? ¿Así a los bebés como estos? (Plastikozko Nenukoa nire besoetan kulunkatu dut). H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿Así? (Plastikozko Nenukoa nire besoetan kulunkatzen jarraitu dut). H: U: N: ¿No? ¿No juegas con esto? Y:: ¿A futbol? H: (Buruarekin baietz esan du). N: Sí juegas a futbol. Pues yo no te suelo ver jugar a futbol e. H: Porque algunos días no</p>			<p>H: Porque no me gusta. N: ¿Y con una chica? H: Tampoco. N: ¿Por qué?: H: (Isilik gelditzen da). N: ¿No te gusta, no quieres? ¿Y aquí qué están haciendo? (Hirugarren argazkia erakutsi diot). H: Besarse chica y chica porque son padeja (pareja). N: Aha. ¿Y: qué te parece que se den un beso en los labios? H: Que se que de que son muy padeja (pareja). N: Son muy pareja, te</p>
--	--	---	---	--	--	--

	<p>N: Alua, potxolina? Zelan deitzen diozu?</p> <p>H: Alua. Alua (esaten du buruarekin baietz esanez).</p>		<p>juego. Porque todavía no estoy apuntado en el “Umode ona”.</p> <p>N: En el “Umore ona”. ¿Pero te gustaría jugar a futbol?</p> <p>H: Sí pedo lo hago a la hoda del recreo en el cole.</p> <p>N: Uhu. Pues no te he visto yo muchas veces e.</p> <p>H: Porque algunos días no lo hago.</p> <p>N: Y: ¿juegas con la pelota entonces?</p> <p>H: U: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Y: ¿Qué cromos te gustan... te gustan los cromos? (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).</p>			<p>parecen que son muy pareja. ¿Te parece que se quieren? ¿Tú crees que se quieren o que no se quieren?</p> <p>H: Que se quieden (quieren).</p> <p>N: Que se quieren aha.</p>
--	--	--	---	--	--	---

			<p>H: Sí:</p> <p>N: ¿Cuáles?</p> <p>H: (Futboleko kromoak aukeratu ditu).</p> <p>N: ¿Los de futbol?</p> <p>H: Sí.</p> <p>N: ¿Y los de Frouzen te gustan? (Frozenen kromoak erakutsi dizkiot).</p> <p>H: U u (buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: ¿No? ¿Por qué:?</p> <p>H: Porque son de chicas solo.</p> <p>N: ¿Solo son de chicas? ¿Tú no puedes jugar con ellos?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da Frozenen kromoak begiratzen). U u: (Buruarekin ezetz esaten du).</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>N: Tú no puedes jugar con ellos. ¿Y haces colección de futbol?</p> <p>H: Lo estoy haciendo.</p> <p>N: ¿Lo estás haciendo? ¿Te quedan muchos?</p> <p>H: Sí. Porque el album es nuevo.</p> <p>N: A bueno. Y: ¿sabes saltar?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: ¿Y te atreves a saltar de encima de la mesa? (Mahaia seinalatzen diot).</p> <p>H: (Mahaia begiratzen du eta buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: ¿No? ¿No quieres intentarlo?</p> <p>H: No que me caigo.</p> <p>N: Uhu.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

<p>SEXUALITATEA (Haurren erreakzioa)</p>	<p>- Marrazkien genitalak begiratzeko lotsa izan du.</p>	<p>- Ez da eroso sentitu neska izaten eta ez zuen parte-hartu nahi.</p>	<p>- Ez du lotsarik izan eta ziurtasunez erantzun du.</p>	<p>- Orokorrean haserre sentitu da.</p>	<p>- Ziurtasunez eta lotsarik gabe parte-hartu du.</p>	<p>- Segurtasunez hitz egin du eta lotsarik gabe.</p>
<p>4 URTEKO GELA 2012ko Haurrak</p>	<p>ERANTZUNA</p>					
<p>5M 01/25</p>	<p>N: Bost. Eta zer zara neska ala mutila? H: Mutila. N: Mutila eta zer gatik dakizu? H: Pues porque alguna vez sesale chica y</p>	<p>N: Pocha uhu. Ia. Tu me has dicho que eres chico. Uhum itxaron (kutxatik gona eta ileordea hartzen nago). H: A ver eso verde (Hulck ikusi du eta hartzera doa aulkitik altxatuz). N: Ez ez, hori erakutsiko dizkizut e. Itxaron, etorri,</p>	<p>N: Neska zara? Uhu. Aha. Bale. Ia. Ta bitu nik orain atarako ditut gauzak kutxatik eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen. H: Hu.</p>	<p>N: ¿Y tengo una pregunta y tú te tocas el pitilin? H: ¿Qué? (Galdetzen dit harridura aurpegiarekin). N: ¿Te tocas el pitilin? H: (Buruarekin</p>	<p>N: Bueno pero no se tiene que tocar delante de la gente. Perom tocarte el pitilín no está mal e. ¿Y: tú sabes de dónde vienen los niños? H: ¿Qué? (Galdetu dit</p>	<p>N: A ver ia zer daude egiten? (Lehenengo argazkia erakutsi diot). H: Musu bat. N: Eta zer ¿Y por qué se están dando un beso? H: Porque sí porque son novios (esaten du argazkia begiratzuz).</p>

<p>chico. N: Eta zu zer irten zara? H: Chico. N: Eta nondik irten zara? H: Tripan. N: Tripatik aha. Eta ia, hau zer da uhu?. Uhe ai (irudiak kutxatik ateratzen nago eta argazkiak jauzi dira). Ia argazkiak gero erakutsiko dizkizut. Hau zer da (Mutilaren</p>	<p>etorri hona. Utzi dut Iren gelan... (Iren gelan utzi dut gona eta ileordea eta horren bila joaten laguntzeko eskatu diot). H: Y y después de Hulck... N: Ikusiko dugu (gona eta ileordearen bila goaz). N: Orduan zuk esan didazu mutila zarela (Gelan sartu gara eta jesarri gara). Mutila zarela, bai? Baina gona bat jartzen baduzu?... (Gona jartzen nago). H: E chica (Gona zelan gelditzen zaion begiratzen dago). N: A ver itxaron e. Eta</p>	<p>N: A ver ia, gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal laka erakutsi diot). H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez, zergatik? H: Porque no (Esan du seriotasunez). N: Porque no. Baina hori ez da erantzuna porque no. Hori zer da? Gustatzen zaizu superheroekin jolastea? (Superheroiak</p>	<p>ezetz esaten du seriotasunez eta kezka aurpegiarekin). N: ¿Nunca? H: (Buruarekin ezetz esaten du kezka aurpegiarekin). N: ¿Nunca nunca? H: No (Esaten du seriotasunez eta kezka aurpegiarekin). N: ¿Y no tienes cosquillas en el pitilin? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: ¿Y no tienes</p>	<p>harridura aurpegiarekin). N: ¿Sabes de dónde vienen los niños? Este es de plástico (plastikozko Nenuko erakutsi diot) pero los niños de verdad? ¿Sabes de dónde vienen? H: De la tierra. N: ¿De la tierra? Uhu. ¿Y por dónde salen? H: ¿Por la tripa? N: ¿Ah entonces vienen de la tierra o de la tripa?</p>	<p>N: Porque son novios. ¿Qué te parece que se den un beso? H: Bua no (nazka aurpegia jartzen du). N: Mal? H: A mi no me gustan los besos (esaten du muturra gogortuz). N: ¿A ti no te gustan los besos? ¿Te dan asco? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: ¿Sí? Y: pero no te están dando a ti el beso se lo están dando entre ellos. H: A. N: ¿Está mal?</p>
--	---	--	---	---	--

<p>irudia erakutsi diot).</p> <p>H: (Goitik behera begiratu du irudia eta buruan jarri du bere begirada) Ne mutila. N: Zergatik dakizu mutilla dela?</p> <p>H: Por porque sí porque yo soy mutilla (Esaten du seriotasunez).</p> <p>N: Uhu. Eta hau zer da (Neskaren</p>	<p>jarri hau (Ileordea jartzen nago).</p> <p>N: Zu mutila zara?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Bai, a ver. Zer zara? (Ileordea jartzen bukatu dut).</p> <p>H: Neska.</p> <p>N: Neska zara? Uhu.</p>	<p>erakutsi dizkiot).</p> <p>H: Bai (Buruarekin baietz esan du).</p> <p>N: Bai, uhu. Gustatzen zaizu ezpainak margoztea? (Ezpain-margoa erakutsi diot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du astiro).</p> <p>N: Ez? Zergatik?</p> <p>H: Porque son de chicas (esan du tonu lasaian).</p> <p>N: Porque son de chicas. Gustatzen zaizu Hulckekin</p>	<p>cosquillas en la tripa?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Sí. ¿Y en la oreja?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: ¿Y aquí? (Nire kokotsaren azpian seinalatzen diot).</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: ¿Sí? ¿Y: cuando tienes cosquillas en el pitilín te tocas el pitilin?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p>	<p>H: De la tripa.</p> <p>N: De la tripa. ¿Y por dónde salen?</p> <p>H: Por una, hacen una raja y luego van al hospital. Con...</p> <p>N: Hacen una raja uhu.</p> <p>H: Sí una pequeñita.</p> <p>N: Y: una raja pequeñita hacen.</p> <p>H: Sí.</p> <p>N: ¿Tu ama tiene una raja?</p> <p>H: No todavía no tiene bebé.</p> <p>N: Ah.</p> <p>H: Solo tiene mi,</p>	<p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: ¿Sí? ¿O está bien?</p> <p>H: Esta mal.</p> <p>N: ¿Está mal por qué?</p> <p>H: Porque sí (Esaten du seriotasunez).</p> <p>N: No está bien? ¿Y estos qué están haciendo? (Bigarren argazkia erakutsi diet).</p> <p>H: Pue darse umn beso. Et un chico y otro chico.</p> <p>N: ¿Y por qué se están dando un beso?</p> <p>H: Porque sí, porque benbe (deben) ser novios.</p> <p>N: ¿Porque van a ser</p>
--	---	---	---	---	---

	<p>irudia erakutsi diot).</p> <p>N: Neska. Eta zergatik dakizu neska dela?</p> <p>H: Porque porque alguna mecez sale chica.</p> <p>N: Baina hau zergatik da neska? Esta porque es chica?</p> <p>(Neskaren irudia erakusten diot).</p> <p>N: Porque es como Andere</p>		<p>jolastea?</p> <p>(Hulcken panpina erakutsi diot).</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Bai? Hau nor da? (Hulcken panpina erakutsi diot).</p> <p>H: Hulck.</p> <p>N: Ezagutzen duzu?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Bai. Eta patioan zertara jolasten duzu?</p> <p>H: Pues a futbol.</p> <p>N: Futbolera? Eta bai? Esan?</p> <p>N: (Hitz egitera joan dela iruditu</p>	<p>N: ¿No te gusta tocarte el pitilin?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du kezka aurpegiarekin).</p> <p>H: Mi aita y mi ama me dicen que no (esan du tonu lasaian).</p> <p>N: Tu aita y tu ama te dicen que no. ¿Que no se tiene que tocar?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bueno pero no se tiene que tocar delante de la gente. Perom</p>	<p>Silvia que tiene, mi primo X tiene a X.</p> <p>N: Aha.</p> <p>H: X.</p> <p>N: ¿Y por dónde y: cómo se meten la tripa de ama, de las amas?</p> <p>H: Pos ningún o. Ninguno se salta. E et tiene que entrar el, sólo.</p> <p>N: Él entra él entra solo.</p> <p>H: Sí pero no de verdad.</p> <p>N: ¿No de verdad? A ver a ver yo no he</p>	<p>novios? ¿Y qué te parece que se den un beso?</p> <p>H: Mal (Esaten du seriotasunez).</p> <p>N: ¿Por qué?</p> <p>H: Porque chi.</p> <p>N: ¿Porque sí?</p> <p>H: Bien.</p> <p>N: Bien, ¿por qué?</p> <p>H: Porque sí:</p> <p>N: Porque sí, ¿porque son chicos te parece bien?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: No.</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: ¿Sí? ¿Y aquí qué</p>
--	---	--	--	--	--	--

	<p>que es chica. H: Aha (buruarekin baietz esaten du). Y este qué tiene aquí (mutilaren irudian mutilaren zakila seinalatzen dut). N: Pitilín (esaten du ziurtasunez). N: Y esta? H: Pocha (esaten du ziurtasuez). N: Pocha uhu.</p>		<p>zait). H: Et e futbol. N: Futbolean. Eta panpinak zaintzen dituzu? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot). Patioan? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez ez dituzu panpinak zaintzen. H: No solo fu me gusta el futbol y este Hulck (Hulck hartzen du) y esto (super-heroiak seinalatzen ditu). N: Superheroiak.</p>	<p>tocarte el pitilín no está mal e.</p>	<p>entendido muy bien. Los niños antes de nacer están en la tripita de la ama, ¿No? H: Sí. N: Los niños están dentro de la tripita de la ama. Y para sacarlos de la tripita de la ama les cortan la tripa y salen. ¿Pero y cómo se meten los niños dentro de la tripita de la ama? H: Pue no entra. N: ¿De dónde vienen los niños? H: Se hacen ahí</p>	<p>están haciendo? (Hirugarren argazkia erakutsi diot). H: Cereandoes et chica y chica. N: ¿Y qué están haciendo qué no te he entendido? H: E a un musu (argazkia begiratzen gelditzen da). N: Un musu. H: Un beso (argazkia begiratzen jarraitzen du). N: Un beso. Se están dando un beso. ¿Y qué te parece que se den un beso? H: Um mal (nazka</p>
--	---	--	---	--	---	--

			<p>H: Si? Son Robote? (robotak, bi super-heroiak, hartu ditu).</p> <p>N: Bai.</p> <p>H: Ba (robotak, bi super-heroiak, arretatsu begiratzen dago).</p> <p>N: Benga gero jolastuko duzu nahi baduzu. Itxaron e (hartu dituen jostailuak kendu dizkiot). Eta ia, bitu gaur. A ver, eta salto egiten badakizu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p>		<p>solos.</p> <p>N: ¿Se hacen solos los niños?</p> <p>Uhu. Yo creo que no .</p> <p>H: De verdad yo me haci así.</p> <p>N: ¿Tú te hiciste así? ¿Se hacen solos?</p> <p>H: Sí.</p>	<p>aurpegia jarri du).</p> <p>N: Mal, ¿Por qué e?</p> <p>H: Porque sí.</p> <p>N: Porque sí. ¿No te gusta que se de la genete besos?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: ¿No? ¿Es feo?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>
--	--	--	---	--	--	--

			<p>N: Ez, ez dakizu salto egiten? Mahaitik salto egiten badakizu? (Mahaia seinalatzen diot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez? Ba nik ikusi zaitut e?</p> <p>H: ¿Cuándo?</p> <p>N: Mahaitik salto egiten ez baina ikusi zaitut altuera handietatik te he visto saltar de alturas muy grandes en psicomotricidad, en las</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>colchonetas. Si...</p> <p>H: (Jostailuak berriz hartzerako doa).</p> <p>N: Ets. ¿Si te subes a la mesa, saltas? (Mahaia seinalatzen diot).</p> <p>H: Si.</p> <p>N: Sabes saltar?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: A ver, prueba.</p> <p>H: Espera es que (aulkia hartzen du igotzeko)... Eu.</p> <p>N: A ver e (mahaian igo da).</p> <p>Bat bita:</p> <p>H: (Salto egin</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>du).</p> <p>N: Hiru. A: y no te da miedo?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: No? Eta ia, patioan zertara jolasten duzu? Jolasten duzu Frozenen kromoekin ala futboleko kro... (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).</p> <p>H: Futbol (futbolen kromoak seinalatzen ditu).</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>N: Futboleko kromoekin. Bai? Itxon ezin dira ikusi (paketeko kromoak ateratzen saiatzen da).</p> <p>H: Quiero verlo? (Kromoak arretatsu begiratzeko dituzte).</p> <p>N: Ez, gero ikusiko ditugu.</p> <p>H: Que?</p> <p>N: Eta gero luego los vamos a ver.</p> <p>Frou e: no te gustan los cromos de Frouzen.</p> <p>H: U (buruarekin</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			ezetz esaten du). N: No.			
SEXUALITATEA (<i>Haurren erreakzioa</i>)	- Ziurtasunez erantzun ditu galderak.	- Ziurtasunez eta lotsarik gabe erantzun du.	- Lasaitasunez erantzun ditu galdearak.	- Kezka aurpegia izan du eta ez da eroso sentitu. Azkenean lasaitu egin da.	- Lotsarik gabe azalpenak eman ditu, naturaltasunez.	-Orokorrean nazka sentitu du eta ziurtasunez hitz egin du, lotsarik gabe.
5N 03/18	N: Bost. Eta zer zara neska ala mutila? H: Neska. N: Neska zara, eta zergatik dakizu neska zarela? H: (Isilik gelditzen da eta niri begietara begira dago).	N: (Zer egingo nion azaldu diot, Txano bat eta gorbata bat jarriko niola, eta zer den galdetu diot). H: (Ez du erantzun eta nire begietara begiratzen egon da absente).	N: Bai, uhu. Bale, a ver. Orain aterako ditut gauzak hametik, kutxatik eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen bale? A ver e. Gustatzen zaizu atzazalak margozte? (Azazkal-berniza	N: Bez. Oso ondo. Eta ia zuk ba badauzkazu kili kiliak? H: (Buruarekin baietz egiten du eta irribarrea ateratzen zaio). N: Bai, kili kiliak sabelean dituzu? (Irribarretsu dago). H: (Buruarekin	N: Ez. Eta ia nik badaukat beste galdera bat, zuk badakizu nondik datozen haurrak? H: (Isilik gelditzen da, begirada nire begietan finko mantenduz). N: Ez? Haur jaioberriak nondik datoz?	N: Bai? (Lehenengo argazkia erakutsi diot). Zer daude egiten? H: (Isilik gelditzen da). N: Dutxa ematen? H: (Buruarekin ezetz egiten du eta irribarrea ateratzen zaio). N: E:z, zer daude egiten? H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire

	<p>N: Zergatik dakizu neska zarela?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Uhu. A veria e, ia lagunduko, agian laguntzen gaituzte (Neska eta mutilaren irudiak hartu ditut). Hau zer da? (Mutilaren irudia erakutsi diot).</p> <p>H: (Irudia begiratzen du,</p>		<p>erakusten diot).</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai. Gustatzen zaizu robotekin jolstea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du). (Super-heroiak erakusten dizkiot)</p> <p>N: Bebai. Gustatzen zaizu ezpainak margozte?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du). (Ezpain-margoa erakutsi diot).</p> <p>N: Bai? Eta gustatzen zaizu</p>	<p>ezetz egiten du).</p> <p>N: Eta hametik? (Nire besapea seinalatzen diot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du eta begietara zuzen begiratzen dago).</p> <p>N: Ez? Eta aluan kili kiliak dituzunean ukitzen duzu alua?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du, begietara zuzenean begiratzen dit begirada kendu gabe).</p>	<p>H: (Sorbaldarekin gora egiten du ez dakiela adieraziz).</p> <p>N: Ez dakizu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Gustatuko litzaizuke jakitea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Ba amaren tripitatik datoz. Hori ez zenekien? Amaren tripitatik datozela haur jaioberriak?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai? Eta nola irteten dira</p>	<p>begietan).</p> <p>N: Dantzatzen dauz?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Zer daude egiten?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Ez dakizu?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire begietan).).</p> <p>N: Bai, badakizu. Zer daude egiten ia, bota. Zerbait.</p> <p>H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire begietan).).</p> <p>N: Dantzatzen dauz?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz</p>
--	---	--	--	---	---	--

	<p>isilik gelditzen da eta begietara begiratzen dit). N: Hau zer da? H: (Isilik gelditzen da). N: Neska ala mutila? H: Neska. (Esaten du oso baxu). N: Hau da neska. Zuk zer etxean zelan egiten duzu e: zelan hitz egiten duzu euskaraz ala gazteleraz?</p>		<p>hau? (Hulck erakutsi diot). Hau badakizu nor den? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Nor da? H: Hulck. N: Hulck. Eta gustatzen zaizu Hulck moduko jostailuekin jolastea? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Zein gustoko... Patioan zertara jolasten duzu? H: (Isilik</p>	<p>N: Ez? Potxitan ez dituzu kili kiliak izaten? Ez potxolinan? H: (Buruarekin ezetz egiten du, begietara zuzenean begiratzen dit begirada kendu gabe). N: Eta potxolina ukitzen duzu? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai. Eta zer esaten dizute aita eta ama potxolina ukitzen duzunean?</p>	<p>amaren tripitatik? H: (Isilik gelditzen da). N: Nondik irteten dira? Zilborretik? (Nire zilborra erakusten diot). H: (Niri begira dago). N: Zilbo hametik zilborretik? (Nire zilborra erakusten nago). H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Eta nola egiten dira haurrak? H: (Sorbalda gora botatzen du, ez</p>	<p>egiten du). N: A ez. Um... abesten dauz? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez? Zer dauz egiten? H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire begietan).). N: Ez dakizu? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Baina zu oso jakintsua zara. Zuk badakizu. Zer daude egiten? H: (Isilik gelditzen da, begirada finko</p>
--	---	--	--	---	--	---

	<p>H: Euskaraz (Esaten du oso baxu).</p> <p>N: Euskaraz? Bai. Hau zer da? (Neskaren irudia seinalatzen diot).</p> <p>H: Neska.</p> <p>N: Eta hau? (Mutilaren irudia seinalatzen diot).</p> <p>H: Neska.</p> <p>N: Eta gazteleraz? ¿Esto qué es? (Mutilaren</p>		<p>gelditzen da).</p> <p>Aita eta amari.</p> <p>N: Aita eta ametan jolasten duzu. Eta bebeak zaintzen dituzu?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Honelako bebeak zaintzen dituzu? (Nenukoa erakusten diot).</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai, eta futbolera jolasten duzu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Eta: baina</p>	<p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: (Doministiku egiten dut).</p> <p>Potxolina ukitzea gustatzen zaizu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Eta zer esaten dizute aita eta ama potxolina ukitzen dozunean? Ala ez dira konturatzen?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da, begietara zuzenean begiratzen dit begirada kendu</p>	<p>dakiela adieraziz).</p> <p>N: Ez dakizu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Gustatuko litzaizuke jakitea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p>	<p>mantentzen du nire begietan).</p> <p>N: Mu.</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>Musutsuak.</p> <p>N: Musutxoak ematen. Eta zergatik dauz musutxoak ematen?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>Ba nobio.</p> <p>N: Nobioak direlako, aha. Eta zer iruditzen zaizu musu ematea?</p> <p>H: (Sorbaldarekin gora egiten du ez dakiela adieraziz).</p> <p>N: Hori ez dakizu? Eta ia e beste argazki bat. (Bigarren argazkia erakusten diot). Zer</p>
--	--	--	---	--	--	--

<p>irudia seinalatzen diot).</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: ¿Esto qué es? (Mutilaren irudia seinalatzen diot).</p> <p>H: (Isilik gelditzen da eta irudia begiratzen du eta niri begira gelditzen da).</p> <p>N: ¿Y esto? ¿Cómo se dice? ¿Niña o niño?</p>		<p>gustatzen zaizu futbolean jolastea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai? Baina ez duzu jolasten patioan?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Zergatik?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Ez dakizu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez.</p> <p>N: Eta, zein kromo duzu gustokoen?</p>	<p>gabe).</p> <p>N: Ez dakizu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p>	<p>daude egiten?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Dantzatzen!</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du eta irribarrea ateratzen zaio).</p> <p>N: Zer daude egiten?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire begietan).</p> <p>N: Mu.</p> <p>H: sutsuak (esaten du oso baxu).</p> <p>N: Musutsuak ematen. Eta nor dauz ematen musutsuak?</p> <p>H: Mutilak (esaten du lasaitasunez).</p> <p>N: Mutilak direz, ezta?</p>
---	--	--	--	--

	<p>(Mutilaren irudia seinalatzen diot).</p> <p>H: Niña.</p> <p>N: ¿Y esto? (Neskaren irudia seinalatu dut).</p> <p>H: Niña (irudia berriro begiratu du).</p> <p>N: Esto es niña y esto es niña. ¿Las dos son niñas?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du.)</p> <p>N: Uhu. ¿Y</p>		<p>(Frozenen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).</p> <p>H: Frozenenak aukeratu ditu.</p> <p>N: Frozenenak? Eta futboleko kromoak?</p> <p>Gustatzen zaizkizu?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Gustatzen zaizkizu futboleko kromoak?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai. Baina zein</p>			<p>Eta zergatik egongo dira musu bat ematen?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire begietan).</p> <p>N: Nobioak izango dira?</p> <p>H: (Sorbaldarekin gora egiten du, ez dakiela adieraziz).</p> <p>N: Lagunak izango dira?</p> <p>H: (Sorbaldarekin gora egiten du, ez dakiela adieraziz).</p> <p>N: Ez dakizu? Uhu. Eta zer iruditzen zaizu bi mutil musu ematea ezpainean?</p>
--	--	--	---	--	--	---

	<p>esta que tiene aquí? (Neskaren alua seinalatzen diot). H: (Alua begiratzen du irudian eta arin kentzen du begirada, isilik gelditzen da). N: ¿Qué tiene? (Neskaren alua seinalatzen diot). H: (Isilik gelditzen da niri begietara begiratzuz). N: ¿Te da</p>		<p>gustatzen zaizu gehien? H: (Frozenenak aukeratzen ditu). N: Frozenenak. Aha. Eta ia badakizu salto egiten ? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Eta badakizu mahaitik salto egiten. H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez. Ausartuko zara mahaitik salto egiten ? H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p>			<p>H: (Sorbaldarekin gora egiten du, ez dakiela adieraziz). N: Ez dakizu? Eta ia, hau zer daude egiten? A. (Hirugarren argazkia erakutsi diot). (Ahoarekin soinuak egiten ditut bere arreta bereganatzeko, argazkia begiratu beharrean eskumatara biratu delako). H: Musutsuak (Irribarrea ateratzen zaio). N: Musutsuak ematen. Eta zergatik egongo dira musutsuak ematen?</p>
--	---	--	---	--	--	---

	<p>vergüenza decirlo? H: (Isilik gelditzen da niri begira). N: ¿No? ¿Qué es? ¿O no te acuerdas? N: ¿Esto que es un pitilin? (Neskaren alua seinalatzen diot). H: (Neskaren alua begiratzen du eta buruarekin ezetz egiten du). N: ¿Qué es?</p>		<p>N: Ez, ez. Bildurra ematen dizu? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez ba a ver ia, probatu. H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez, ez duzu nahi? H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p>			<p>H: (Isilik gelditzen da, begirada finko mantentzen du nire begietan). N: Ez dakizu? Lagunak izango dira? H: (Isilik gelditzen da). N: Bikoteak izango dira? Izan ahal direz bikoteak bi neska? H: (Isilik gelditzen da). N: Bai edo ez? H: (Buruarekin baietz esaten du, begirada finko mantentzen du nire begietan). N: Bai, ezta? Eta zer iruditzen zaizu bi neska musu ematea? H: (Isilik gelditzen da,</p>
--	--	--	---	--	--	---

	<p>(Neskaren alua seinalatzen jarraitzen dut).</p> <p>H: (Isilik gelditzen da niri begira).</p> <p>N: ¿Qué es esto?</p> <p>(Neskaren alua seinalatzen diot)</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: ¿Y esto qué es? (Mutilaren zakila seinalatzen dut).</p> <p>H: (Zakila begiratzen du</p>					<p>begirada finko mantentzen du nire begietan).</p> <p>N: Ez dakizu?</p> <p>H: Ez (esaten du begirada finko mantentzen du nire begietan).</p>
--	--	--	--	--	--	---

	<p>eta arin kentzen du begirada, isilik gelditzen da).</p> <p>N: ¿Qué es esto? (Neskaren alua seinalatzen dut). ¿No sabes?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Potxolina. ¿Y esto? (Mutilaren irudiaren zakila seinalatzen dut).</p>					
--	--	--	--	--	--	--

	<p>H: (Isilik gelditzen da niri begietara begira).</p> <p>N: Pitilin. ¿No?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: ¿De qué color tiene el pelo esta?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da). Amarillo.</p> <p>N: ¿Y este? ¿ Y esta? (Mutilaren irudia seinalatzen dut).</p>					
--	---	--	--	--	--	--

	<p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: ¿Esta de qué color tiene el pelo?</p> <p>H: (Mutilaren ilea begiratu du). Beltza. (xuxurlatzen du).</p> <p>N: Uhu. Orduan biak dira neskak?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez? Hau zer da? (Mutilaren irudia seinalatzen</p>					
--	--	--	--	--	--	--

	<p>diot).</p> <p>H: Mutilla.</p> <p>N: Eta zergatik dakizu mutila dela?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Pitiliña daukalako?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Eta hau zergatik dakizu neska dela?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Alua daukalako?</p> <p>H: (Buruarekin</p>					
--	--	--	--	--	--	--

	<p>baietz egiten du).</p> <p>N: Bai, uhu.</p>					
<p>SEXUALITATEA (<i>Haurren erreakzioa</i>)</p>	<p>-Lotsa eman dio genitalak aipatzea eta sexuaren (Identitate sexuala) inguruan hitz egitea.</p>	<p>-Lotsa eman dio parte-hartzea eta hitz egitea.</p>	<p>- Lotsa sentitu du, eta ezin izan du asko hitz egin.</p>	<p>- Lotsa sentitu du, eta ezin izan du asko hitz egin.</p>	<p>- Lotsa sentitu du, eta ezin izan du asko hitz egin.</p>	<p>- Lotsa sentitu du, eta ezin izan du asko hitz egin.</p>
<p>4N 04/08</p>	<p>N: Lau urte dituzu. Eta zer zara neska ala mutila?</p> <p>H: Neska.</p> <p>N: Neska zara? Eta zergatik dakizu neska zarela?</p>	<p>N: Ba ze bai, uhu. Ia eta zuk esan didazu neska zarela ezta? Baina nik jartzen badizut nire aitaren korbata (gorbata jarri diot) eta nire aitaren txapela (txapela jarri diot), zer zara?</p> <p>H: Mutila.</p>	<p>N: Ba hori ez da egiten e. Ezaiozu ez jotzeko. Ezaiozu ez jotzeko, hori ez dagoelako batere ondo. Ta ia orain atarako ditut kutxatik gauzak</p>	<p>N: Uhu. Eta ia. Badaukazu kili-kiliak?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du irribarre eginez).</p> <p>N: Eta kili-kiliak aluan dit alua dituzunean</p>	<p>N: Aitaxori ematen diozu eskua. Ze ondo ni bebai e ni askotan ematen diot eskutxoia amatxori edo aitaxori. Eta ia badakizu nondik datozen</p>	<p>N: Futbolekoak, ze ondo. Eta ia esan dizudan bezala hiru argazki ekarri ditut. A ver e, ia. Hau erakutsiko dizut lehengo. (Lehenengo argazkia erakutsi diot). Zer daude egiten?</p>

<p>H: Ba ze bai. N: Ba ze bai? Hori zer da? Zergatik dakizu neska zarella? H: Ba ze amak ipini zidan izena X (neskaren izena). N: X. Eta X da nesken izena ezta? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Uhu. Eta nik ekarri ditut bi lagun. Hau</p>	<p>N: Mutila zara? H: (Txapela kentzera doa aurpegia serioa edukita). N: Kendu nahi duzu? Bai. Ez zaizu gustatzen mutil izatea? E gustatzen zaizu...? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez zaizu gustatzen mutil izatea? H: (Isilik gelditzen da haserre aurpegiarekin). N: E? Gustatzen za... H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Zergatik ez zaizu gustatzen mutil izatea? H: Ba ze mutilek niri jotzen didate.</p>	<p>eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun edo ez zaizun gustatzen, bale? A ver e ia. Gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal-laka erakutsi diot). H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai? Etxean margozten dituzu atzazalak? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai. Gaur ez dituzu margoztu. (eskuak erakusten</p>	<p>ukitzen duzu alua? (Urduri jarri naiz). H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai, eta alua ukitzea gustatzen zaizu? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai. Uhu. Eta etxean alua ukitzen duzunean zer esaten dizute? H: Ez takit. (Amantaleko lazo batekin jolasten hasi da). N: Ez dakizu.</p>	<p>badakizu nondik datozen haur jaioberriak? H: (Isilik gelditzen da). N: Honelako haurrak (plastikozko Nenukoa erakutsi diot) baina benetazkoak e: Hau ez da benetazkoa. Haur jaioberriak nondik datoz? H: Tripa (esaten du ziurtasunez). N: Tripatik eta nondik irteten dira?</p>	<p>H: Ez dakit (argazkia begiratzen dago). N: Ez dakizu? Zer daude egiten? H: (Isilik gelditzen da). Ez takit (Esaten du oso baxu). N: Lastantzen dauz? Zer daude egiten? H: Ez dakit (argazkia begiratzen dago eta seria aurpegiarekin). N: Janaria prestatzen? H: (Buruarekin ezetz esaten du seriotasunez). N: Bainua hartzen dauz? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez? Zer daude</p>
---	---	---	--	---	--

	<p>zer da? (Neskaren irudia erakusten diot). H: Neska. N: Hau? (Mutilaren irudia erakutsi diot). H: Mutila. N: Mutila. Eta zergatik dakizu? H: (Mutilaren irudiaren zakila eta neskaren irudiaren alua begiratzen</p>		<p>dizkit). A bai batzuk, baina ia kenduta dituzu, ya. Gustatzen zaizu superheroekin jolastea? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot). H: Ez (Super-heroiak begiratzen dago). N: Ez? Ez zaizu gustatzen? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Eta zergatik ez zaizu gustatzen? H: Ba ze ez. N: Ez ez</p>		<p>H: Tripatik (esaten du ziurtasunez). N: Tripatik irteten dira. Nondik? Hametik, zilborretik irteten dira? (Nire zilborra erakutsi diot). H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez? Zer egiten du medikuak? H: Moztu. N: Moztu egiten du sabela? Eta irten egiten dira? H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>	<p>egiten? Hau zer da? (Irudiko pertsonen ahoak seinalatzen ditut). H: Ez takit (Esaten du seriotasunez). N: Zer da hau? Nola ez dakizula? “Muts” “muts” “muts” (Musuak ematen ditu airean). Hori zer da? H: Musuak (Esaten du oso baxu). N: Eta ez dauz musua emoten? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: A: Orduan dauz musuak ematen. Eta zergatik dauz musuak</p>
--	---	--	--	--	---	--

	<p>dago). Ba ze ba ba ze bai. N: Zer zauz begiratzen? H: (Begirada zakilatik kentzen du eta aurpegia begiratzen die). N: Hau egon zara begiratzen? (Mutilaren zakila seinalatzen dut). H: (Mutilaren ilea seinalatzen du).</p>		<p>zaizulako gustatzen? Gustatzen zaizu ezpainak margoztea? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez? Zergatik? H: Ba ze ez. N: Ba ze ez. Hori zer da? Hori ez da erantzun bat. Zergatik ez zaizu gustatzen ezpainak margoztea? (Irribarre daukat ahoan). H: Ba ze ez zait gustatzen.</p>		<p>N: Aha. Eta: nola egiten dira haurrak? Nola sartzen dira amaren tripitan haurrak? H: (Isilik gelditzen da). Ez da kit (esaten du ez oso ziur). N: Ez dakizu. Gustatuko litzaizuke jakitea? H: Bai (esaten du oso baxu buruarekin ezetz esaten duen bitartean). N: Ez, ez e litzaz kezu gustatuko.</p>	<p>ematen? H: Ba ze nahi dute (esaten du seriotasunez). N: Nahi dutelako. Aha. Eta zer iruditzen zaizu aita batek musu ematea ama bati edo ama batek aitari? H: (Isilik gelditzen da eta zapatilekin jolasten hasten da). N: Zer iruditzen zaizu, musu ematea? (Zapatilekin jolasten jarraitzen du). Utzi zapatilak. Utzi zapatilak. Zer iruditzen zaizu? Musu bat ematea?</p>
--	--	--	---	--	--	--

	<p>N: Ilea? Ilea zelan dekote? H: Horia eta marroia. N: Eta neskek nola izaten dute ilea? H: Ez dakit. N: Ez dakizu? Eta hau egon zara begiratzen behai. Hau zer da? (Neskaren alua seinalatzen dut). H: Alua. N: Alua. Eta hau? (Mutilaren</p>		<p>N: A. Eta ia ia ezagutzen duzun hau? Ia e? Hau ezagutzen duzu? (Hulck erakutsi diot). H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai? Hau nor da? H: Hulck (esaten du lasaitasunez). N: Hulck. Eta honekin jolasten duzu? H: Ez. (Buruarekin ezetz esaten du). N: Nor jolasten du zure etxean</p>		<p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>	<p>H: (Isilik gelditze da zapatilako kordioekin jolasten). N: Ez dakizu? N: Uhu. Eta ia e, adi egon behar zara e. Erakutsiko dizut? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai? (Bigarren argazkia erakutsi diot). Zer daude egiten? H: Musu emn. N: Eta zergatik dauz musu bat ematen? H: Ba ze nahi dute. N: Nahi dutelako. Eta zer dira? H: Mutillak. N: Biak mutillak?</p>
--	---	--	--	--	--	--

	<p>zakila seinalatu dut).</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Ez zara gogoratzen?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez. Pitiliña? Edo zakila? Nola deitzen diozu zuk?</p> <p>H: Pilina (oso baxu esaten du).</p> <p>N: Pitilina aha. Orduan, hau da neska (Neskaren</p>		<p>honekin? Norbaitek jolasten du etxean honekin?</p> <p>H: X.</p> <p>N: X.</p> <p>H: Ba ze ez daukagu.</p> <p>N: Baiña ez daukazue. Uhu. Eta ia zuk patioan zertara jolasten duzu?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da). Umeak eta ama.</p> <p>N: Umeak eta...</p> <p>H: ama (esaten du lasaitasunez).</p> <p>N: Umeak eta</p>			<p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Eta zergatik egongo dira bi mutil musu ematen?</p> <p>H: Ez takit.</p> <p>N: Lagunak izango dira ala bikoteak izango dira?</p> <p>H: Lagunak (esaten du oso baxu).</p> <p>N: Lagunak dira. Baiña bi aita dira. Bi aita dauz musua ematen. Zer iruditzen zaizu?</p> <p>H: Ez dakit (esaten du seriotasunez).</p> <p>N: Ez dakizu. Ta ya azkena e. Nahi duzu ikusi?</p>
--	--	--	--	--	--	--

	<p>irudia seinalatzen dut) eta hau mutila (Mutilaren irudia seinalatzen dut). Eta zergatik da hau neska eta hau mutila?</p> <p>H: Ba ze bai. N: Ba ze bai, uhu.</p>		<p>ama. Eta futbolean jolasten duzu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez? Ta orduan umeak zaintzen dituzu, honelako umeak?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez? Honelako umeak ez dituzu zaintzen?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Hu bai. Eta</p>			<p>H: (Buruarekin baietz esaten du). N: A ver e. Badoa badoa. Badoa: (Hirugarren argazia erakutsi diot). Zer daude egiten? H: Musua (argazia begiratzen dago). N: Musu ematen. Eta zergatik dauz musu bat ematen? H: Ba ze nahi dute. N: Nahi dute. Eta zer dira? H: Lagunak. N: Lagunak dira. Eta zer dira? H: Neskak. N: Bi neska direz. Aha.</p>
--	---	--	---	--	--	---

			<p>honelako karrotxoak erabiltzen dituzu? (Karrotxoa erakutsi diot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez? Nolakoak erabiltzen dituzu?</p> <p>H: Ez.</p> <p>N: Zer dira? Bai?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Ez dituzu erabiltzen?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez?</p> <p>Handiagoak erabiltzen dituzu?</p>			<p>Orduan hauek dira lagunak (hirugarren argazkia erakutsi dut) eta hauek (lehenengo argazkia erakutsi dut) zer dira?</p> <p>H: Ez dakit (Esaten du seriotasunez).</p> <p>N: Lagunak dira?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Ala bikoteak dira?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Zer dira hemen (Lehenengo argazkia seinalatu diot).</p> <p>H: Lagunak.</p> <p>N: Lagunak bebai. Eta lagunek ematen dute musua ezpainan?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da</p>
--	--	--	---	--	--	--

			<p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai? Eta hau billu bailluzik dago baina normalean zuk billuzik ez dituzu erabiltzen ez, panpiñak?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du). (...)</p> <p>N: Oso ondo. Eta bitu ba nik ekarri ditut ere hiru argazki. Ay: ahaztu zait galdetzea. Patioan esan didazu</p>			<p>eta buruarekin baietz esaten du).</p>
--	--	--	---	--	--	--

			<p>umeeekin jolasten duzula, eta amaizaten zarela. Baina ahaztu zait galdetzea ea zein kromo duzun gustokoen. Zein duzu gustokoen?</p> <p>H: (Futbolen kromoak aukeratu ditu).</p> <p>N: Futbolen kromoak.</p> <p>Frouzenenak ez dituzu erabiltzen?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Ez? A: baiña lehen esan didazu futbolera ez</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>duzula jolasten.</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Baiá futboleko kolekzioa egiten duzu?</p> <p>H: Xu xu baina ni ere bai. Daukagu albun bat baina Xek erosten dabez asko eta ni gitxi.</p> <p>N: Agian diru gehiago dauka berak. Baiña hori berdin da biot egiten duzue kolekziñoa e. Berdin da nork erosten dituen gehiago eta nork</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>gutxiago. Ta orduan zuk erabiltzen dituzu futbolen kromoak, eta zein gustatzen zaizkizu gehien Frouzenenak ala futbolekoak? H: (Futbolekoak seinalatu ditu). N: Futbolekoak, ze ondo.</p> <p>(...)</p> <p>N: Ez dakizu. U. Zelako amantala polita. A: eta badaukat beste galdera bat.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>Badakizu salto egiten?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai? Eta mahaitik salto egiten badakizu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai? A ver ia, igo mahaira.</p> <p>H: (Mahaira igotzen da aulkirik gabe).</p> <p>N: Aulkirik gabe ahal duzu.</p> <p>H: (Salto egiten du).</p> <p>N: Uepale oso ondo.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

<p>SEXUALITATEA (Haurren erreakzioa)</p>	<p>- Lotsa eman dio sexuaren (genitalei buruz adibidez) hitz egitea.</p>	<p>-Haserre egon da.</p>	<p>-Ez du lotsarik sentitu. Seriotasunez hitz egin du.</p>	<p>- Ziurtasunez hitz egin du, lotsarik gabe.</p>	<p>- Orokorrean ziurtasunez hitz egin du, lotsarik gabe.</p>	<p>- Lotsa sentitu du harremanen inguruan hitz egiterakoan.</p>
<p>4M 05/02</p>	<p>N: Eta zer zara neska ala mutila? H: Mutila. N: Mutila zara? Etxean zelan egiten duzu euskaraz edo erderaz? H: Euskeraz. N: Euskaraz? H: (Bururekin baietz esaten du).</p>	<p>N: A: Eta orduan zuk esan didazu mutilla zarela. A. Baiña nik ipintzen badizut, itxaron. Ia. Lagundu ipintzen hau. Ipiñi hau gona. H: (Irribarretsu begiratzen dit). N: Lagundu ipintzen. Altxatu altxatu altxatu pitin. (Ez da altxatzen). Ez duzu nahi? Ez duzu nahi? H: (Bururekin ezetz esaten du).</p>	<p>N: (Irribarre egiten diot). (Ileordea eta gona kendu diot). Eta ia, nik aterako ditut kutxatik gauzak eta zuk esan behar didazu ea gustatzen zaizkizun edo ez. Bai? Zuri gustatzen zaizuna e, bai? H: Bai (esaten du</p>	<p>N: Esan altuago. Uhu. Eta kili-kiliak izaten dituzu? H: (Isilik gelditzen da). N: Kili-kiliak? Kili-kiliak hauek dira. (Nire sabelean atzamar erakusleak sabeletik pasatzen ditut kili-kiliak egiten egongo</p>	<p>N: Ez? Eta gustatuko litzaizuke jakitea? Honelako haurrak? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot). Bueno hauek dira plastikozkoak baiña benetazko haurrak? Haur jaioberriak? Nondik irteten</p>	<p>N: Ba bitu aitaxo eta amatxo asko maite direnean eta haur bat nahi dutenean ba haurra sartu egiten da sabelean. Eta bitu nik ekarri ditut argazki batzuk. Zer daude egiten? H: Ematen musu bat (argazkia begiratzen dago). N: Ematen musu bat. Eta zergatik?</p>

<p>N: Bai. Eta ia ez orduan zu mutila zara? H: (Bururekin baietz esaten du). N: Eta zergatik dakizu mutila zarela? H: Ze bai. N: Ze bai? Hori zer da? Zergatik dakizu mutilla zarela? H: Ze dekot ile (ilea ukitzen du laburra dela adieraziz). N: Ez dekozu</p>	<p>N: Zergatik? H: Ez zaikit gustan (esaten du oso baxu eta begirada gonan mantenduz). N: Ez zaizkizu gustatzen? (Gona hanken gainean utzi diot). Bale. Eta ia. Ipiniko dugu hau? (Ileordea jartzera joan naiz). A ver e. Ile luzea badaukazu zer zara? (Ileordea jarri diot). H: Neska (Esaten du irribarretsu). N: Orain zer zara? H: Uhu neska (Barrezka esaten du eskuak ahoan jarritz). N: Neska zara? H: Aha ha (Barre egiten du).</p>	<p>oso baxu). N: Gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal laka erakutsi diot). H: (Isilik gelditzen da) Bai. N: Bai ezta? Gaur H: Ze ze ze amak dauka amak dauka e e ipintzeko ere brillante. N: Brillante. H: Bai. N: Eta zu amarena hartzen duzu? H: (Isilik</p>	<p>banintz irudikatzen). H: (Bururekin ezetz esaten du). N: Ez? Gezurti. H: (Irribarrea ateratzen zaio). N: Gezurti. Kili-kiliak izaten dituzu? H: (Irribarretsu dago). N: Horrelako kili-kiliak? (Nire sabelean atz erakusleak sabeletik pasatzen ditut kili-kiliak irudikatzen). E? Bai ezta?</p>	<p>dira? Nondik datoz? H: Zolu batetik (esaten du ziurtasunez). N: Nontik Nondik? H: Zolu batetik (Errepikatzen du pixka bat altuago). N: Zoro batetik? H: Ez zulo bat (Esaten du altuago). N: A zulo batetik. Nongo zuloa? H: (Sorbaldaekin gora egiten du ez dakiela adieraziz).</p>	<p>H: Ze juango dela bere aita. N: Zer? H: Juango dela bere aita. N: Nor juango da bere aita? Bere aitarengana? H: Juango da aita amara. N: A nora joango da aita? H: Um erosketak egiten (Barre egiten du). N: Erosketak egiten joango da aita eta horregatik ematen dio musu bat. Agur maitea banao (Argazkiko gizonak esango balu bezala egiten dut). Eta</p>
--	--	---	---	--	--

<p>ile luzerik? H: Ez, daukat ile laburra. N: Horregatik zara mutilla? H: Bai. N: Uhu bale oso ondo. Eta: ia. Hau zer da? (Mutilaren irudia erakutsi diot). H: Mutilla. N: Eta hau? H: Neska (neskaren irudia erakutsi diot). N: Neska. Eta zergatik</p>	<p>N: (Irribarre egiten diot). (Ileordea eta gona kendu diot).</p>	<p>gelditzen da) Ez. N: Ez zergatik? H: Ze ze amak ez dozte ixten (Tonua jaisten du). N: Ez dizu uzten amak. Baiña zuri gustatzen zaizu ezta? H: Bai. N: Bai. Nahi duzu margoztu? H: (Bururekin baietz esaten du irribarretsu). N: Bai? H: (Bururekin baietz esaten du irribarretsu).</p>	<p>H: Batzutan egiten diot aitari ni batzutan ez du egiten barre. N: Ez du egiten barre? H: Ez. N: (Irribarrea ateratzen zait). Eta e: pitiñan kiliak izaten dituzu nozbait? H: (Buruarekin ezetz esaten du harridura aurpegiarekin). N: Ez. Pitiliña ukitzen duzu? H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p>	<p>N: Ez dakizu. Ez dira egoten amaren tripitan? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai? Orduan nondik datoz? Amaren tripitatik ezta? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Edo ez, ez datoz? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez. Bai? Nondik datoz haurrak? Zulo batetik esan duzu. Baiña ez dira</p>	<p>zer iruditzen zaizu musu bat ematea? Ondo dago musu bat ematea? H: Bai (Esaten du ziurtasunez). N: Bai. Aitatxo eta amatxo ematen dituzte musuak? H: Bai. Amamari (Irribarretsu dago). N: Amamari ezpainetan ematen diote musua? H: Ez ematen diote hemen (Bere masaila seinalatzen du) N: Hamen (Nire masaila seinalatzen dut). Eta ama eta aitatxo ematen dute</p>
--	--	---	--	---	---

	<p>dakizu? (Neskaren irudia eskumako eskuan daukat eta mutilaren irudia ezkerrean, eskumako irudia hurbilago du). H: (Isilik gelditzen da eta mutilaren irudiaren zakila begiratzen gelditzen da). Orain ez takit. N: Zer zauz</p>		<p>N: Bai. (Azazkalak margotzen hasi naiz). Gustatzen zaizu? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Eta amak zergatik ez dizu uzten? H: (Azazkalak begiratzen dago). Ze ez doteiztozten ezer. N: (Barre egiten dut) Ez dizu inoiz uzten ezebez? H: (Azazkalak begiratze dago irribarretsu).</p>	<p>N: Ez duzu ukitzen pitiliña? Eta azkura daukazunean zer egiten duzu? H: Horrela (izterrak hatz egiten ditu). N: Baiña azkura azkura daukazunean pitiliñean... Zer egiten duzu? Ukitzen duzu pitiliña? H: Ez. Iten doza nahi badut oi kentzen zait pitiliñean azkura. N: Eta azkura</p>	<p>egoten amaren tripitan? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai. Eta nondik irteten dira amaren tripitatik? H: (Isilik gelditzen da). N: Nondik? H: (Bere sabela ukitzen du). N: Sabelean egiten dute zulo bat? H: (Buruarekin baietz esaten du). H: Aha. Batzutan bai. N: Eta beste</p>	<p>musua ezpainetan? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai. Bebai. Eta: zer daude egiten (bigarren argazkia erakutsi diot). H: Ba dira ematen musua. (Eskumako eskua ahoan jarri du eta irribarretsu dago). N: Ematen musua. Eta zer dira? H: (Isilik gelditzen da). N: Zer dira bi neska? H: Ez bi mutil (barre egiten du). N: Bi mutil. Eta zergatik dauz bi mutil musu ematen, ezpaineta?</p>
--	--	--	---	---	--	---

	<p>begiratzeko?</p> <p>H: (Harridura aurpegia jartzen du).</p> <p>N: Hau zer da? (Zakila seinalatzen diot).</p> <p>H: Pitilina (esaten du barrezka eta eskuak ahoan jarrita).</p> <p>N: Pitiliña (Irribarre egiten diot). Eta hau? (Alua seinalatzen diot).</p> <p>H: Alua</p>		<p>N: Ze polita. Da superpolita arrosa. (Azazkalak margozten nago).</p> <p>H: (Azazkalak begiratzeko dago eta ahoa irekita du)</p> <p>N: Gustatzen zaizu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: (Azazkalak margozten jarraitzen dut eta bera ahoa irekita izaten jarraitzen du).</p> <p>N: Holantxe. Uhu. (Azazkal guztiak</p>	<p>duzunean pitiliñean?</p> <p>H: Horrela (pitiliña ukitzen du).</p> <p>N: Arraskatzen duzu?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Eta gustatzen zaizu?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Baiña pitiliña ukitzea gustatzen zaizu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>	<p>batzutan?</p> <p>H: Ez.</p> <p>N: Ez. Eta beste batzutan nondik irteten dira?</p> <p>H: Hemendik (bere sabeleko zilborra erakusten du).</p> <p>N: Zilborretik?</p> <p>H: Bai. Egiten dotza zulo handiagoa: eta gero irtetzen dira.</p> <p>N: Aha. Aha. Eta: zuk badakizu nola egiten diren haurrak?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p>	<p>H: (Isilik gelditzen da). Ze bat badoa etxera.</p> <p>N: Bat badoa etxera. Eta zer dira bi., zer dira lagunak ala aitak? Bi aita?</p> <p>H: Bi aita.</p> <p>N: Bi aita direz. Uhu.</p> <p>H: Nire aitagaz joaten da beste leku batera eta hori egitegoten da hor.</p> <p>N: Aha. Nor egoten da hor? (Txapela duena seinalatzen du).</p> <p>H: Hau.</p> <p>N: Hori txapela duena. Uhu. Eta ia, zer iruditzen zaizu musu ematea?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p>
--	--	--	---	--	--	--

	<p>(Esaten du baxu eta serio). N: Nola? H: Alua (Esaten du irribarrea ahoan izanda). N: Alua. Hau da alua eta hau da pitilina. Eta mutilek zer izaten dute alua? H: Ez (irribarrea ateratzen zaio). N: Ez. Mutilek zer izaten dute? H: Pitilina.</p>		<p>margotu dizkiot). Orain sikatu behar dira. A ver a ver. Ez da posible (amantala zikindu dut), egin horrela sikatzeko (Eskuak gora eta behera astindu ditut). Horrela sikatu egiten dira ariñau. H: (Eskuak irribarretsu astintzen ditu). N: Tsaz tsaz tsaz (esaten dut eskuak astintzen ditudan bitartean). Uhu. H: (Gogor</p>		<p>N: Nola sartzen dira amaren tripan, haurrak? H: (Isilik gelditzen da). N: Ez dakizu? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Gustatuko litzaizuke jakitea? H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>	<p>Ematen doien dau musuak. N: Ematen dau musua. Eta: Zer daude egiten? (Hirugarren argazkia erakutsi diot). H: A be be ematen musua, bi neska! N: Bi neska. Aha. Eta zergatik dauz musu bat ematen? H: Ze bat badoa bere aitarekin. N: Bat badoa bere...? H: Aitarekin. N: Aitarekin. Eta zer dira lagunak? H: Bai. N: Ala bikoteak dira? H: Bikoteak (esaten du</p>
--	--	--	--	--	--	--

	<p>N: Pitiliña. Eta neskek? H: Alua (Irribarrea ahoan dauka).</p>		<p>astintzen ditu eskuak irribarretsu). N: Aterako zaizu eskua. Ya horrela. H: (Eskuak astintzeari utzi du eta azazkalak begiratzeko dago). N: Eta gustatzen zaizu: superheroekin jolastea? (bi super-heroiak erakutsi dizkiot). H: (Isilik gelditzen da hasieran eta ondoren buruarekin ezetz</p>			<p>ziurtasunez). N: Bikoteak uhu. Eta zer iruditzen zaizu bi neska musu ematea? H: Aestastai de musu bat. N: Zer? H: Ematea ezpainetan musuak! (irribarrea ateratzen zaio) N: Ematea ezpainetan musuak bai ezpainetan dauz ematen musuak. Uhu.</p>
--	--	--	--	--	--	---

			<p>esaten du).</p> <p>N: Ez ez zaizu gustatzen. Eta gustatzen zaizu: ia (kutxan ezpain-margoa bilatzen dut) ezpainak margozte? (Ezpain-margoa erakusten diot).</p> <p>H: (Isilik gelditzen da eta bururekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai?</p> <p>H: Bai. Ama ez ez dit margozten.</p> <p>N: Amak ez dizu margozten?</p> <p>H: Ez.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>N: Eta zuk eskatzen diozu amari margozteko?</p> <p>H: (Bururekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai.</p> <p>H: Ez. Es que ez daukat hori.</p> <p>N: Ez daukazu hori (ezpain-margoa seinalatzen dut).</p> <p>H: Ez.</p> <p>N: Eta nahi duzu nik margoztu.</p> <p>H: (Bururekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai?</p> <p>H: (Ezpainak</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>airean musu bat ematen egongo balitz bezala jartzen ditu).</p> <p>N: Honek ez ditu askotxo margozten (ezpainak margotu dizkiot).</p> <p>Bale. Egin horrela (goiko eta beheko ezpainak elkartu ditut “pa” eginez)</p> <p>H: (Berak imitatu dit).</p> <p>N: Oso ondo. Oso ondo. Eta zu badakizu hau nor den? (Hulcken panpina erakutsi</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>diot).</p> <p>H: Hulck.</p> <p>N: Hulck? Eta Hulckekin jolasten duzu?</p> <p>H: E ba nik ez daukat erez.</p> <p>N: Ez daukazu Hulck?</p> <p>H: Ez.</p> <p>N: Baiña honelako moduko jostailuekin jolasten duzu?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Bai.</p> <p>H: Batzutan norbait e e ekartzen du eta jolasten dut.</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>N: Batzutan norbait ekartzen du eta jolasten duzu. Aha. Bale. Eta zure etxean ez dituzu horrelakoak. Eta patioan zertara jolasten duzu?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da). Patineteak eta hori.</p> <p>N: Patineteak eta...?</p> <p>H: Horre gauzak.</p> <p>N: Patinete arrosak?</p> <p>H: (Bururekin baietz esaten du).</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>N: Eta zer gehiago? Zerekin jolasten duzu?</p> <p>H: Um.</p> <p>N: Zertara jolasten duzu patioan?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Futbolean jolasten duzu?</p> <p>H: Batzutan bai</p> <p>N: Batzutan</p> <p>H: baina beste batzutan ez.</p> <p>N: Batzutan bai baina beste beste batzutan ez.</p> <p>Gustatzen zaizu futbolean</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>jolastea?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Bai, eta: bebeak zaintzen dituzu, patioan?</p> <p>E?</p> <p>H: Bai eta ere daukat horiek etxean.</p> <p>N: Etxean dituzu?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Eta gustatzen zaizu hauekin jolastea (plastikozko Nenukoa eskuetan daukat).</p> <p>H: Bai dauka dauka X.</p> <p>N: X deitzen da?</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>H: Bai.</p> <p>N: Eta honelako karrotxoekin jolasten duzu parkean?</p> <p>H: (Bururekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Eta gustatzen zaizu horrelako karrotxoekin jolastea?</p> <p>H: (Bururekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai?</p> <p>(Hiru urteko haurrak sartu egin dira gelara).</p> <p>N: Ezin zarie egon sartzen eta irtetzen e (hiru</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>urteko haurrei esan diet eta haiek marrazki bat erakutsi didate).</p> <p>N: Bale (marrazkia uzteko baimena eman diet). Baiña ezin zarie egon sartzen eta irtetzen, bale?</p> <p>N: Itxi atea mesedez (esaten diet hiru urteko haurrei).</p> <p>N: A ver ia (hiru urtekoek atea itxi dute). Orduan karrotxoarekin jolasten duzu patioan?</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>H: (Isilik gelditzen da burua eskumara eta gora mugituz).</p> <p>N: U: Hori zer da? Ez askotan?</p> <p>H: Ez.</p> <p>N: Lotsa ematen dizu karrotxo emotea eramatea?</p> <p>H: Bai (oso baxu esaten du).</p> <p>N: Bai. Eta ia. Zein duzu gustokoen?</p> <p>(Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).</p> <p>H: (Frozenen</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>kromoak aukeratu ditu).</p> <p>N: Frouzenen kromoak. Niri bebai. Uhu. Eta futbolen kromoak gustatzen zaizkizu?</p> <p>H: (Bururekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez. Uhu. Eta badakizu salto egiten ?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da harridura aurpegiarekin begiratzen).</p> <p>N: Hametik salto egiten badakizu?</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>(Mahaia seinalatu diot).</p> <p>H: E. (Bururekin baietz esaten du).</p> <p>N: A ver ia. Igo hametik (mahai ondoan dagoen aulkia seinalatzen diot).</p> <p>H: (Mahai gainean igotzen da bera bakarrik).</p> <p>N: Bat... (Kontatzen hasten naiz)</p> <p>H: (Mahaitik behera salto egin du).</p> <p>N: Uehe. Kontatu gabe gaiñera. Oso</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			ondo. Oso ondo, ez dekozu beldurrik e. H: Ez (irribarrea botatzen dit).			
SEXUALITATEA <i>(Haurren erreakzioa)</i>	- Lotsa sentitu du hasieran. Pixkanaka lotsa kentzen joan da.	- Hasieran bildurra edo lotsa sentitu du, ondoren poztasunez parte-hartu du.	- Hasiera batean lotsatuta egon da, baina konfiantza hartuz joan da. Ziurtasunez eta pozik sentitu da.	- Hasieran galdera harritu egin du. Baina gero naturaltasunez eta lotsarik gabe hitz egin du.	- Naturaltasunez hitz egin du, ez dio lotsarik eman.	- Lotsarik gabe parte-hartu du, pozik eta irribarretsu egoten.
4M 08/26	N: Aha. Eta ia, zer zara neska edo mutila? H: Mutilla (ziurtasunez esaten du). N: Mutila eta zergatik dakizu mutila zarela?	N: Aha. Potxolina. Aha. Eta orduan zu esan didazu neska zarela? H: Ez mutila! (Oihukatzen du). N: Ai, mutila barkatu. Zuk esan didazu mutila zarela. A ver, e ipini gona hau. (Gona erakusten diot).	N: Neska zara, a bale. Bale bale. Eta ia nik orain atarako dizkizut gazak kutxatik... E ts, e ts (kutxari estalkia kentzen saiatu da berriro). E e e ez izan	N: Bai? Eta zakilean kili kiliak, pitilinean kili kiliak izaten dituzu? H: (Buruarekin ezetz egiten du eta beste alde batera begiratzen du	N: Ez, bez? Uhu. Eta ia, zu badakizu nondik datozen haurrak? Haur jaioberriak nondik datoz? H: Tripitatik (Esaten du ziurtasunez).	N: Amaren tripitan ez dakizu. Ba bitu aita eta ama asko maite direnean, sartzen dira amaren tripitan. Ta bitu ni badauzkat hiru argazki erakusteko. Baina egon behar zara adi, e. A ver.

<p>H: Ze daukat pitilina. (Baxu esaten du eta gorputza makurtuta dauka).</p> <p>N: Pitiliña daukazulako.</p> <p>Uhu, eta:: neskek zer izaten dute?</p> <p>N: (Isilik gelditzen da eta eskumara biratzen du bere gorputza. Nik irudiak hartzen ditut laguntzeko).</p> <p>Etorri hona,</p>	<p>H: Ez! (Esaten du haserre).</p> <p>N: Ez duzu nahi ipini.</p> <p>H: Da neska (esaten du haserre aurpegiarekin).</p> <p>N: Hau da neska, hau gona da neskena. Izango da neskena.</p> <p>H: Ez, ez dut nahi (esaten du haserre aurpegiarekin).</p> <p>N: Mutilek ez dute gona jartzen.</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du.)</p> <p>N: Ez. A. Eta beno, ba utzi hor (Hanken gainean uzten diot gona).</p> <p>H: Peluka bez. (Ileordea erakusten diot eta haserre aurpegia dauka).</p> <p>N: Peluka</p>	<p>tranpati (berriro saiatu da estalkia kentzen). Eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun edo ez, bai? A ver e, gustatzen zaizu atzalak margoztea? (Azazkal-berniza erakusten diot).</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai, eta etxean atzazalak margozten dituzu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du lasaitasunez).</p>	<p>lotsati).</p> <p>N: Ez, ez duzu pitina ukitzen?</p> <p>H: (Praketako kordelarekin jolasten hasten da urduritasunez)</p> <p>N: Ez? Inoiz?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai. Eta azkura du daukazunean, pitilina ukitzen duzu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du eta praketako kordela tximurtzen dago urduri).</p> <p>N: Ez, bez? Uhu.</p>	<p>N: Tripitatik. Eta nondik irteten dira?</p> <p>H: Tripitatik (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Tri...</p> <p>H: Potxolinatik (Esaten du bat-batean gogoratuko balu bezala).</p> <p>N: Potxolinatik irteten dira. Eta nola egiten dira haurrak?</p> <p>H: Hu (Sorbaldarekin gora egiten du ez dakiela adieraziz).</p> <p>N: Gustatuko</p>	<p>H: Xeri in argazkia er e bebai.</p> <p>N: Zer?</p> <p>H: Xri bebai, i ira it irakurri diozu.</p> <p>N: Bai Xri bebai erakutsi dizkiot. A ver e, zuk esan behar didazu ia zer dauden egiten. (Lehenengo argazkia erakutsi diot).</p> <p>Zer daude egiten?</p> <p>H: Musukatzen.</p> <p>N: Musukatzen, eta zergatik dauz musukatzen?</p> <p>H: Ze maite direz.</p> <p>N: Maite direz. Zer iruditzen zaizu?</p> <p>H: Ondo.</p>
--	---	--	--	--	---

	<p>hau zer da? (Neskaren irudia erakusten diot). H: Neska. N: Eta hau? (Mutilaren irudia erakusten diot). H: Mutila. N: Eta zergatik dakizu? H: Ze bai, ze naiz listoa. N: Ze bai ze zara listoa. Eta zergatik gehiago</p>	<p>H: Holan holan ez (Ileordearen alderantziz dagoela adierazten dago). N: Itxaron itxaron itxaron. (Ileordea buruan jarri diot). H: Holan ez (Esaten du haserre aurpegiarekin). N: Zer zara? H: Ezer (Esaten du haserre aurpegiarekin).. N: Ezer? Itxaron. H: Naiz mutila, eta mutila. Eta mutilak ez daukate hau (Gona hartzen du). N: Mutilak ez daukate hau. Baina... H: Ezer. (Jostailuz beterik daukadan kutxari estalkia kentzen dio).</p>	<p>N: Nork margozten dizkizu atzazalak? H: Izeko (Esan du lasaitasunez). N: Izeko. H: Bai (Buruarekin baietz esan du). N: Eta gustatzen zaizu superheroekin jolastea? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai, jolasten duzu superheroekin etxean? H: (Buruarekin baietz egiten du).</p>		<p>litzaizuke jakitea? H: Bai. (Esaten du baxu).</p>	<p>N: Ondo iruditzen zaizu. Ta begira (bigarren argazkia erakutsi diot). N: Zer daude egiten? H: Beste mutsu bat. N: Beste musu bat ematen. Eta zergatik dauz musu bat ematen? H: Ze maite direz bebai. N: Maite direz bebai. Ta zer dira? H: Mutilak. N: Bi mutil. Uhum. Eta zer iruditzen zaizu bi mutil musu ematea, ezpainetan? H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p>
--	--	---	---	--	--	--

<p>dakizu? H: Ai ze ni badakit. N: Uhu. Zergatik dakizu hau mutila dela? (Irudia erakusten diot). H: Ze dauka hamen za. (Zakila seinalatzen du). N: A: dauka hori, hori da pitiliña. Eta zergatik dakizu neska dela?</p>	<p>N: Tse tse tse tse tse tse (estalkia berriro jarri diot). Egin behar dugu hau lehenengo. Hau egin behar dugu lehenengo. H: Ez. N: Ez duzu nahi jarri? H: (Buruarekin ezetz egin du). N: Xk nahi izan du e. Ez duzu nahi jarri? H: (Buruarekin ezetz egin du, haserre aurpegiarekin). N: Beno ba, ez dizut jarriko e. Ez dizut jarriko benetan. (Ileordea gainetik jarri dio eta ile luzea ukitzen hasi denean peluka onartu duela ikusita buruaren gainean utzi diot,</p>	<p>N: Bai. Eta gustatzen zaizu ezpainak margoztea? (Ezpain-margoa erakusten diot). H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bebai. Uhu. Etxean margozten dituzu ezpainak? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai. Eta: H: Ez ezpainak ez (lasaitasunez esan du). N: Ezpainak ez dituzu etxean margozten?</p>					<p>N: Ez zer? H: Ez. N: Ez, ez dago ondo? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez. Zergatik? Bi mutil ezin dute ezpainetan musu eman? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez? Uhu. Txarto dago? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai. Eta ia, zer daude egiten? (Hirugarren argazkia erakutsi diot). H: Musukatu. N: Musukatzen. Eta</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

	<p>(Neskaren irudia erakusten diot). H: Potxolina (Irudian dagoen neskaren alua seinalatzen du). N: Aha. Potxolina. Aha.</p>	<p>gona bere hanken gainean jarraitzen du oraindik). Ile luzea badaukazu zer zara? H: Neska:: (Esaten du haserre aurpegiarekin).</p>	<p>H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Baina gustatzen zaizu ezpainak margozte? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez zaizu gustatzen ezpainak margozt... H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Bai, baina esan didazu baietz. H: Era broma. N: Broma izan da? Orduan gustatzen zaizu</p>			<p>zergatik dauz musukatzen? H: Ze maite direz. N: Maite direz. H: Hau ez dit gustatzen neska eta neska. N: Hau ez zaizu gustatzen neska eta neska direlako? Uhu. Eta ezin dute neskak musuak eman ezpainetan? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez? Zergatik? H: Ze ez. N: Ez dute egin behar? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez. Ba oso ondo</p>
--	--	--	---	--	--	---

			<p>ezpainak margoztea?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez?</p> <p>H: Ez.</p> <p>N: Ez. Gustatzen zaizu... Hau nor da (Hulcken panpina erakusten diot).</p> <p>H: Hulck (irribarrea ahoan du).</p> <p>N: Eta gustatzen zaizu Hulckekin jolastea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai, Hulckekin</p>			<p>amaitu dugu txapeldun (Bostekoak eskatu dizkiot eta eman dizkit). Bagoaz gelara.</p> <p>H: ta pintau (azazkal-berniza seinalatzen du).</p> <p>N: Zer nahi duzu pinta?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai? (Azazkal-laka ireki dut). Ta ezpainak nahi dituzu margotu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez? Ezpainak ez.</p> <p>H: X pintatu da ezpainak?</p> <p>N: Ez.</p> <p>H: Ni bez. Ez dut nahi. (Atzazalak margotzen</p>
--	--	--	---	--	--	---

			<p>jolasten duzu etxean?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai. Eta: zuk patioan zertara jolasten duzu?</p> <p>H: Futbolera.</p> <p>N: Futbolera jolasten duzu? Eta futbolean, eta gero patioan ez duzu panpinak zaintzen?</p> <p>(Panpina erakusten diot).</p> <p>H: Ez.</p> <p>N: Ez? Eta ez zara karrotxoarekin ibiltzen?</p>			<p>nago).</p> <p>N: Orduan izeko margozten dizkizu? A ver bestea (Eskumako eskua eskatzen diot).</p> <p>H: (Eskumako eskua ematen dit).</p> <p>N: Bestean bebai. (Atzamar bat falta zaio).</p> <p>(Atzazalak margotu eta gelara goaz).</p>
--	--	--	---	--	--	--

			<p>(Karrotxoa seinalatzen diot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Baina gustatzen zaizu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez zaizu gustatzen?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Zergatik ez zaizu gustatzen?</p> <p>H: Ze ez (esaten du seriotasunez).</p> <p>N: Ze ez. Eta: zein duzu gustokoen (futbol kromoak erakutsi</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>dizkiot).</p> <p>H: kromo (Begirutzen ditu kromoak harrituta).</p> <p>N: Frozenen kromoak ala futboleko kromoak?</p> <p>H: Futboleakoa (esaten du lasaitasunez).</p> <p>N: Futbolekoa. Kolekziñoa egiten duzu?</p> <p>H: (Buruarekin baitz egiten du).</p> <p>N: Bai. (Kromoak lurrean utzi ditut).</p> <p>H: Zergatik</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>itxiten duzu hor?</p> <p>N: Hor utziko ditudalako gero beste haur batzuekin hitz egin behar dudalako. Eta gauza bat, zuk badakizu salto egiten?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Bai? A ver ia, badakizu hametik salto egiten? (Mahaia ukitzen dut).</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai? (Aulki batean igo eta</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>ondoren mahaira igotzen da). A veria zelan egiten duzun salto.</p> <p>H: Dago egiten eurie (leihora begiratzeko du).</p> <p>N: Bai eurie da.</p> <p>H: (Mahaitik lurrera salto egiten du).</p> <p>N: Uiba. Oso ondo. Eta: orduan esan dozun (ez diozu) beldurrik salto egitera.</p>			
--	--	--	--	--	--	--

<p>SEXUALITATEA (Haurren erreakzioa)</p>	<p>- Naturaltasunez eta ziurtasunez hitz egin du, lotsarik gabe.</p>	<p>- Haserre eta desados egon da.</p>	<p>- Lasaitasunez eta ziurtasunez hitz egin du, lotsarik gabe.</p>	<p>- Urduri eta lotsati egon da.</p>	<p>- Naturaltasunez eta lotsa gabe egon da, ziurtasunez jokatu.</p>	<p>- Naturaltasunez eta lotsa gabe egon da, ziurtasunez jokatu.</p>
<p>4M 09/17</p>	<p>N: Eta zer zara neska ala mutilla? H: Mutilla. N: Mutilla? Eta zergatik dakizu mutilla zarela? H: Um porque... (Isilik gelditzen da). No me acuerdo (esaten du urduri eta lotsa</p>	<p>N: Lau. Lau esan zenidan gainera. Eta zer zara neska ala mutilla. H: Mutilla:: N: Mutilla zara ezta? Eta ia eta ni... (Kutxatik ileordea hartu dut). Peluka hau jartzen badizut. H: (Haserre aurpegia jartzen du eta ileordea burutik kentzeko keinuak egiten ditu) N: Bakarrik, bale ez dizut ipiñiko e. Bakarrik bitu (ileordea buruan utzi diot</p>	<p>N: Hau alua da e. Neskek alua daukate, potxolina (isilik dago ahoa zabalik neskaren irudia begiratzen dago). Eta ia nik aterako ditut gauzak kutxatik eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun ala ez zaizun gustatzen bale? A ver. (Hiru urteko haur</p>	<p>N: Bai. Ni bebai e, ni bebai. Ia, eta kili-kiliak izaten dituzu? H: Ez. (Irribarrea ateratzen zaio). N: Ez? H: Bai (irribarrea ateratzen zaio). N: Eta kili-kiliak sabelean izaten dituzu? H: Um, ez. N: Bai. Eta hametik (kokotsa</p>	<p>N: Bitu nik galdera batzuk dauzkat. Badakizu nondik datozen haur jaioberriak? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez dakizu nondik datozen haur jaioberriak? Honelakoak baina plastikozkoak ez direnak e, benetazkoak. (Plastikozko</p>	<p>N: Ba aita eta amatsu asko maite direnean sartzen dira. Sartzen da amatsuren tripitan. Eta ia, erakutsiko dizkizut hiru argazki baiña egon behar zara adi e. Ia zer daude egiten? (Lehenengo argazkia erakutsi diot). H: Um. Musu ematen. N: Eta zergatik dauz musu bat ematen. H: Ez dakit (sorbaldarekin gora</p>

<p>aurpegiarekin). N: Ez dakizu? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ia, nik erakutsiko dizkizut bi argazki e. H: A ver que tiene je (barre egiten du). N: Hau zer da? (Neskare irudia erakutsi diot). H: Neka (esaten du irribarretsu). N: Eta hau?</p>	<p>baina kendu du eta eskuetan dauka). N: Gona hau (gona hartzen dut eta bere hanketatik sartzeko keinua egiten dut) hamentxe jartzen badut (Gona haserre aurpegiarekin hartu egiten du). Ez dizut jarriko ez dizut jarriko horrela (Hanken gainean uzten dut). Eta hau peluka holantxe (Buruan jartzen diot). H: Ez jarri (Ileordea burutik kentzen du eta gona hanketan du). N: Ile luzea, bale ez dizut jarriko ez dizut jarriko (Ileordea jarri egiten diot).</p>	<p>bat ireki du atea). N: Itxi atea mesedez. H1: Zer zauz egiten. N: Itxi atea mesedez, jolas batzuk egiten gauz (Erantzun diot 3 urteko haurrari). A ver ia e (Hiru urteko haurrak itxi du atea), gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal-laka erakutsi diot). H: Ez (Esaten du ziurtasunez).</p>	<p>azpian seinalatzen diot nire kokots azpia ukituz)?. H: Ez (esaten du irribarretsu). N: Ba:i, tranpati. Eta zakilean kiliak izaten dituzu? H: E:z (Aulkiarekin jolasten dago urduritsu). N: Pitiliñean? Ez eman buelta (Aulkian atzera begira gelditu da eta aulkiarekin jolasten jarraitzen du). Pitilinean</p>	<p>Nenukoa erakutsi diot). Nondik datoz? (Aulkiarekin jolasten dago). H: E: (Pentsatzen dago). N: Ez dakizu? H: U. (Buruarekin baietz esaten du). N: Nondik datoz? H: E teka. N: Non? Amatsuren tripitatik? (Aulkiarekin jolasten jarraitzen du). H: (Buruarekin baietz esaten du.</p>	<p>egiten du). N: Ez dakizu? Zer dira? H: Neska eta mutila. N: Neska eta mutila dira. Uhu. Eta zer iruditzen zaizu musu ematea? Neska eta mutila. H: Um. Ba ondo. N: Ondo iruditzen zaizu. Ia hau e. (Bigarren argazkia erakutsi diot). Zer daude egiten? H: Musu ere. N: Eta zer dira? H: Mutilla eta mutilla (Argazkia begiratzen dago). N: Eta zergatik dauz</p>
--	---	--	--	--	---

<p>(Mutilaren irudia erakutsi diot).</p> <p>H: Neka (Esaten du irribarretsu).</p> <p>N: Biak dira neskak?</p> <p>H: Bai (Esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Eta zergatik daki. Biak dira neskak.</p> <p>H: (Irudiak begiratzen jarraitzen du).</p> <p>N: A ver e begiratu ondo.</p> <p>H: Hau da</p>	<p>Ez ez ez ez dizut jarriko (Haserre aurpegiarekin burutik kentzen du), bale itxaron itxaro, ez dizut jarriko (Ileordea buruan jartzen diot) horrela e...</p> <p>H: Um: (Esaten du haserre aurpegiarekin).</p> <p>N: Eta ile luzea badaukazu, zer zara?</p> <p>H: Neska.</p> <p>N: Neska zara. Aha. Ba hori da. Ba oso ondo. Ta ez zaizu gustatzen neska izatea?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du gona eta ileordea lurrera botatzen dituen bitartean).</p> <p>N: Zergati:k?</p>	<p>N: Ez ia. Gustatzen zaizu superheroekin jolastea? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot).</p> <p>H: Bai (Esaten du ziurtasunez eta lasaitasunez, bi super-heroiak begiratzen dago).</p> <p>N: Bai? Gustatzen zaizu ezpainak margoztea? (Ezpain-margoa erakutsi diot).</p> <p>H: Ez (Esaten du lasai eta ziur).</p> <p>N: Ez zaizu gustatzen?</p>	<p>zakilan e kili-kiliak izaten dituzu.</p> <p>H: E:z (Esaten du tonu arduragabeen).</p> <p>N: Pitiliña ukitzen duzu?</p> <p>H: E:z (Esaten du lurrera begira eta hankak mugituz).</p> <p>N: Ez duzu pitiliña ukitzen?</p> <p>H: E:z.</p> <p>N: Ez zaizu gustatzen?</p> <p>H: Zer? (Aurpegira begiratzen dit).</p> <p>N: Pitiliña</p>	<p>Urduri dago eta aulkian mugitzen hasten da).</p> <p>N: Baina ez mugitu. Bestela.</p> <p>H: X noiz dator?</p> <p>N: Orain etorriko da. Bi galdera geratzen zaizkit, eta gero hau erakutsi behar dizut (Argazkiak seinalatu dizkiot) eta X etorriko da. Tripitatik irteten dira.</p> <p>H: Bada ta: aja (Barre egiten hasten da).</p> <p>N: Nondik datoz</p>	<p>musu bat ematen?</p> <p>H: Pt bak dakit. (Sorbaldarekin gora egin du ez dakiela adieraziz).</p> <p>N: Lagunak ala bikoteak dira?</p> <p>H: Lagunak (Esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Lagunak? Eta ezin dira izan bikoteak?</p> <p>H: Badakit.</p> <p>N: E?</p> <p>H: Puez dakit.</p> <p>N: Ez dakizu. Aha. Hamen zer daude egiten. A ver ia (Hirugarren argazkia erakutsi diot).</p> <p>H: Musu ematen ere.</p>
---	--	--	---	---	---

	<p>mutilla (Mutila seinalatzen du) eta hau neska (neska seinalatzen du).</p> <p>N: A. Eta zergatik jakin duzu hau mutilla dela?</p> <p>H: Um. Porque lo he visto bien.</p> <p>N: Zer ikusi duzu?</p> <p>H: Que tiene el pitilin.</p> <p>N: Honek deko pitilina eta horregatik</p>	<p>H: (Isilik gelditu da niri begira eta aulkitik altxatuta dago, joateko prest dagoela adieraziz).</p>	<p>Zergatik?</p> <p>H: Ez dakit (Burua alde batera eta bestera mugitzen du, ezpainak gogortuz eta sorbalda igoz).</p> <p>N: Ez dakizu. Gustatzen zaizu Hulckekin jolasten? (Hulcken panpina erakutsi diot).</p> <p>H: Bai (poztasun aurpegia dauka).</p> <p>N: Bai. Gustatzen zaizu: ia gauza bat zuk patioan zertara jolasten duzu?</p>	<p>ukitzea?</p> <p>H: Ez. Rahi (eskuak ahoan ditu eta eskuekin jolasten dago).</p> <p>N: Ez zaizu gustatzen pitiliña ukitzea?</p> <p>H: E:z (Esaten du ziurtasunez).</p>	<p>haurrak?</p> <p>Tripitatik.</p> <p>H: Ha.</p> <p>N: Eta nondik irteten dira?</p> <p>H: Um. Alutik.</p> <p>N: Alutik, eta ia. Nola sartzen dira amaren tripitan?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Ez dakizu?</p> <p>H: U (buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Gustatuko litzaizuke jakitea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>	<p>N: Eta zergatik dauz musu bat ematen.</p> <p>H: Bata: maite direlako guz (esaten du ziurtasunez, baina urduri egonda).</p> <p>N: Maite direlako.</p> <p>H: Hul (Eskuak ahoan ditu eta urduri dago).</p> <p>N: Ta zer iruditzen zaizu.</p> <p>H: Ba ondo.</p> <p>N: Ondo. Zer dira?</p> <p>H: Neska eta neska.</p> <p>N: Neska eta neska, eta dauz musu ematen, bi amatsu izango dira?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai. Oso ondo egin</p>
--	---	--	--	--	---	--

	<p>mutila da, eta honek zer deko? (Neska seinalatzen dut).</p> <p>H: Ipurdia bakarrik.</p> <p>N: Ipurdia? (Alua seinalatzen diot).</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Hau alua da e. Neskek alua daukate, potxolina (isilik dago ahoa zabalik neskaren irudia begiratzen</p>		<p>H: Futbolera.</p> <p>N: Futbolera jolasten duzu? Eta panpiñak zaintzen dituzu? Honelako panpiñak zaintzen dituzu?</p> <p>(Plastikozko Nenukoa erakutsi diot).</p> <p>H: Ez.</p> <p>N: Ez? Eta ez zara ibiltzen karrotxoarekin?</p> <p>(Karrotxoa ukitudut hura urrera eta atzera mugituz).</p> <p>H: E:z.</p> <p>N: Zergatik?</p> <p>H: Ez takit</p>			<p>duzu X. Etorri txapeldun.</p>
--	--	--	---	--	--	----------------------------------

	dago).		<p>(erantzuten du ziurtasunez).</p> <p>N: Ez dakizu?</p> <p>Aha.</p> <p>H: Orain X etorri behar da.</p> <p>N: Orain?</p> <p>H: (Aulkitik altxatu da).</p> <p>N: Ez ez ez itxaron. Xk ezin du entzun eta ezin du kutxa hau ikusi e. (Kromoak eskuan hartu ditut). Zein kromo gustatzen zaizkizu gehien?</p> <p>H: (Futboleko kromoak aukeratu</p>			
--	--------	--	--	--	--	--

			<p>ditu horiek ukituz).</p> <p>N: Futboleko kromoak, aha. Eta Frouzenenak ez zaizkizu gustatzen?</p> <p>H: Ez (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Ez. Aha. Eta badakizu mahaitik salto egiten?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: A ver ia.</p> <p>H: (Aulki bat hartzen du eta mahai gainean igotzen da. Igotzen lortzen duenean salto</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			egiten du). N: Uiba. Hegan egiten duzu e. Super-man bezala. Eta ia, orduan ez daukazu beldurrik salto egitera.			
SEXUALITATEA (Haurren erreakzioa)	- Naturaltasunez eta ziurtasunez jokatu du, lotsarik gabe.	- Haserre edo bildurtuta egon da.	-Ziurtasunez eta lotsa gabe hitz egin du.	- Urduri eta lotsati jokatu du.	- Urduri eta lotsati dago.	- Urduri dago eta ziurtasunez erantzuten du.
4N 11/19	N: Itxaron itxaron (mugikorra ukitzen dut). Itxaron ez dakit ze ordu den... A bai,	N: -ko. Pitiliña eta txotxola uhu. Oso ondo. Ta:: zu esan didazu neska zarela ezta? H: Bai (esaten du ziurtasunez). N: Baina ia nik korbata bat	N: Bai, pozten naz. Bitu ba orain aterako ditut gauzak hametik eta zuk esan behar didazun gustatzen zaizun edo ez,	N: Bai aitatxo eta amatxo deitzen duzu. Ata ama: etorri mesedez (oihu egingo banu irudikatzen dut tonu baxuan). Eta	N: Ezebez ez? Aha. Eta ia, beste galdera bat. Zu badakizu nondik datozen. X (Gorputza biratu eta leihora	N: Ta bitu nik ekarri ditut argazki batzuk. A ver e. Zer daude egiten? (Lehenengo argazkia erakutsi diot). H: Musuak emoten (azgazkia poztasunez

<p>bai bai. Laurden gutxigo. Zer zara? H: Neska (Esaten du ziurtasunez). N: Neska zara. Eta zergatik dakizu neska zarela? H: Ze, ze deko ille lburra. N: Ule laburra daukazulako. Uhu, uhu. H: Ta bitu nik ekarri ditut bi irudi. (Bi irudiak</p>	<p>jartzen badizut. Nire aitaren korbata jartzen badizut (Korbata bilatu eta jartzen diot) eta nire aititeren txapela jartzen badizut (Txapela hardtu eta ipini diot), zer zara? H: Gizona. (Barre egite du). N: Gizona zara. Uhu. H: Uhu (Barre egiten du).</p>	<p>bai? (Kutxa seinalatzen diot). H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Gustatzen zaizu... atzazalak margoztea? (Azazkal-laka erakutsi diot). H: Bai (Esaten du ziurtasunez). N: Bai, aha. Gustatzen zaizu: superheroekin jolastea? (Superheroiak erakutsi dizkiot). H: Bai (Buruarekin baietz esaten du).</p>	<p>kili-kiliak izaten dituzu? H: Uhu (Barre egiten du). N: Bai ezta? Eta aluan kili-kiliak izaten dituzu? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bebai (Esaten du ziurtasunez). H: Eta hemen (Belauna ukitzen du). N: Eta hortxe. Eta potxolina ukitzen duzu? H: Ez (Esaten du seriotasunez eta harridura</p>	<p>begiratu du). Badakizu nondik datozen haurrak, haur jaioberriak? H: Nondik? (Eskuak belaunean jarrita hankak gurutzata dituelarik) N: Zuk badakizu, ni galdetzen nau. Badakizu? H: (Sorbalda altxatzen du eta ezpainak behera jartzen ditu indarrez, ez dakiela adieraziko balu bezala). N: Ez dakizu?</p>	<p>begiratzen dago). N: Musuak ematen. Eta zergatik dauz musuak ematen? H: Ze maite dotzie bata besteari. N: Uha. Eta: zer iruditzen zaizu musu bat ematea nezpainetan? H: Ondo. N: Ondo iruditzen zaizu. Ta hauek (Bigarren argazkia erakutsi diot). Zer daude egiten? H: Musua emoten (Argazkia begiratzen dago). N: Eta zer dira?</p>
---	--	---	---	---	--

	<p>ateratzen hasten naiz baina irudiak dauden goman Hulck gelditzen da oratuta). Uepa uepa uepa hau zer da? Hau zer da? (Neskaren irudia erakutsi diot, eta mutilaren irudia neskaren irudiaren atzean gelditu da pegatuta). Hau pegatu egin da.</p>		<p>N: Bai. Haukin jolasten duzu? Etxean jolasten duzu, horrelakoak dituzu etxean? H: Dekotaz igualak. N: Igualak dituzu? H: Bai (Buruarekin baietz esaten du). N: Ez dakit ni e, ziur? H: Es que hona ezin dodaz ekarri ze horrek direz txikitxu. N: Baina igualak direz?</p>	<p>aurpegiarekin). N: Ez ez duzu ukitzen? Eta kiliak izaten baduzu? H: Bai (Esaten du begirada finko mantenduz). N: Potxolina ukitzen duzu? Bai. Eta gustatzen zaizu potxolina ukitzea? H: Ez (Esaten du seriotasunez eta kezka aurpegiarekin, burua arin mugituz eta mugimendu</p>	<p>H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Eta gustatuko litzaizuke jakitea? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Zuk nozbait ikusi duzu amatxo bat tripa handi batekin? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez? Ez duzu horrela amatxo bat (Amaren tripa bat irudikatzen dut nire sabelan esfera handi bat daukadala irudikatuz)</p>	<p>H: Gizonak (Esaten du ziurtasunez). N: Gizonak. Eta zergatik dauz musua ematen? H: Uha, ba bata besteari gure du e maite dotzelako. N: Maite dotzelako. Eta zer iruditzen zaizu bi mutil musu ematea ezpainetan? H: Ondo (Esaten du tonu antsikabeen) . N: Ondo iruditzen zaizu (Begietara begiratzen diot). H: Uhu (Barre egiten du). N: Aha (Barre txiki bat</p>
--	--	--	---	---	---	---

	<p>H: Zergatik e amarre da?</p> <p>N: E?</p> <p>H: Zergatik amarre da hori? (Irudiak zintzilikatzeko daukaten goma elastikoa seinalatu dit).</p> <p>N: A gero Xrenak direlako eta Xak uzten dituelako atean. Hor eskegita (Atea seinalatzen diot).</p> <p>H: A (Burua</p>		<p>H: (Buruarekin baietz egiten du, baina ez oso ziur).</p> <p>N: X ez dakit ni e. Galdetuko diogu amatxori. Ez esan gezurrik e. Ez esan gezurrik, ez daukazu honelakorik etxean.</p> <p>H: (Irribarrea ateratzen zaio eta ezetz esaten du).</p> <p>N: Ah, ez. Ba ez esan gezurrik. Eta gustatzen zaizu jolastea honekin?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p>	<p>laburrekin).</p> <p>N: Ez zaizu gustatzen. Aha. Ta amak zer esaten ditz zu poedo aitak potxolina ukitzen duzunean?</p> <p>H: Ezer (Esaten du tonu lasaian).</p> <p>N: Ezebez ez? Aha.</p>	<p>tripatxo handi batekin ikusi?</p> <p>H: Ba, bai (Esaten du ez oso ziur).</p> <p>N: Bai, ezta?</p> <p>H: Ez daki zein herrien.</p> <p>N: Ez dakizu zein herrien. Holakoak (Plastikozko Nenukoa hartu dut) bebeak baina be benetazkoa e hau da plastikozkoa, benetazkoak egoten dira amaren sabelean. (Isiltasuna).</p> <p>H: Baiya gorriek</p>	<p>botatzen dut). Eta bitu zer daude egiten?</p> <p>H: Musua emoten (Esaten du irribarrea ahoan izanda).</p> <p>N: Eta zergatik dauz musua ematen?</p> <p>H: Ze elkarrekin ba maite dotzielako bata besteari.</p> <p>N: Bata besteari maite dotzie. Ta zer iruditzen zaizu musu bat ematea bi neska?</p> <p>H: Ondo (Esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Ondo iruditzen zaizu? Bai.</p>
--	---	--	--	--	--	---

	<p>altxatzen du eta goitik behera astiro mugitzen du).</p> <p>N: Horregatik. Hau zer da? (Neskaren irudia seinalatu diot).</p> <p>H: Neska (Esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Eta hau? (Mutilaren irudia seinalatu diot).</p> <p>H: Gizona.</p> <p>N: Gizona. Eta zergatik dakizu hau neska dela</p>		<p>N: Bai. Eta zer nahiago duzu, margozte, e: atzazalak margozte... (Azazkal laka eta superheroak erakusten dizkiot).</p> <p>H: (Azazkal laka seinalatzen du).</p> <p>N: Ez, hau margozte? Eta: gustatzen zaizu ezpainak. (Ezpain-margoa jauzi zait). Ai ama.</p> <p>H: Jauzten jatsu (Irribarrea</p>		<p>nire ardiek gorriek egingo deu beste ardi bet zurie berria.</p> <p>N: A: eta ardi kumea hori non dago?</p> <p>H: Xan (Leku baten izena esaten du).</p> <p>N: Xan baina nondik jaio da hori?</p> <p>H: Amaxoren tripitatik.</p> <p>N: Amaxoren tripitatik jaio egiten da.</p> <p>H: Hori deko...</p> <p>N: Ba haurrak</p>	
--	--	--	---	--	---	--

	<p>(Neskaren irudia seinalatzen dut).</p> <p>H: (Neskaren burua begiratzen dago) Ze dekoz koletak.</p> <p>N: Eta hau zergatik dakizu mutila dela?</p> <p>H: (Mutilaren burua begiratzen dago) Ze deko ile laburra.</p> <p>N: Ile laburra daukalako. Eta hobek zer deko</p>		<p>ateratzen zaio).</p> <p>N: Bai. Ezpinak margoztea gustatzen zaizu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai, ta etxean margozten dituzu?</p> <p>H: Bai deko amak.</p> <p>N: Amak deko.</p> <p>H: Berak margozten ditu.</p> <p>N: Eta zuri margozten dizkizu?</p> <p>H: Ni niri ez (Esaten du lasaitasunez).</p>		<p>bebai jaiotzen gara amaren amatxoren tripitatik.</p> <p>H: Baia deko gorritik kolorko tripa.</p> <p>N: Karo tripa gorria dauka.</p> <p>H: Bai. Ze deko umea.</p> <p>N: Umea dauka. Eta amat ba amatxo ere amatxok ere tripitan izan zaitu zuri. Tripita barruan...</p> <p>H: Nik tripitan.</p> <p>N: zuk egon zara.</p>	
--	--	--	--	--	--	--

	<p>hamen? (Neskaren alua seinalatu dut). H: Txotxola (Esaten du baxu). N: Txotxola. Eta hau? (Mutilaren zakila seinalatzen dut). H: (Isilik gelditzen da). N: Honek zer de... H: Pitiliña (Esaten du eskua ahoan</p>		<p>N: Ez? N: Baina gustatuko litzaizuke margoztea? H: (Buruarekin baietz esaten du). Bai. N: Ta hau badakizu nor den? (Hulcken panpina erakusten diot). H: A:: (Irribarrea ateratzen zaio). N: Hori nor da? H: (Sorbalda gora egiten du ez dakiela adieraziz eta ahoa beherantz</p>		<p>Txikitan. Eta nondik irten zinen? H: Ba um ez dakit zein egunetan. N: Ez dakizu zein egunetan? Baina amaren tripita hau bada (Nire sabela erakutsi diot) nondik irten zinen? H: E: N: Hametik? (Zilborra erakutsi diot). H: Ez. N: Nondik? Zer egin zuen medikuak?</p>	
--	--	--	---	--	---	--

	<p>sartuz).</p> <p>N: -ko. Pitiliña eta txotxola uhu.</p>		<p>okertzen du).</p> <p>N: Badakizu nor den?</p> <p>H: (Sorbalda gora dauka ez dakiela adieraziz eta ahoa beherantz okertuta dauka).</p> <p>N: Ez dakizu, ezta?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Eta gustatzen zaizu honelako panpinekin jolastea?</p> <p>H: (Barre egiten du eta buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai.</p>		<p>H: Sabelean moztu eta atera nintzen.</p> <p>N: Sabela moztu eta atera ziñen. Oso ondo. Bai? Eta nola egiten dira haurrak? Nola sartzen dira amatsuren tripitan?</p> <p>H: Ba, e ebagita tripean.</p> <p>N: Ebagi egiten dute...</p> <p>H: Eta sartzen dira.</p> <p>N: Eta sartzen dira. Uhu. Ez dakit e nik uste</p>	
--	---	--	--	--	---	--

			<p>H: Zelango aurpegi motza! (Esaten du irribarretsu).</p> <p>N: Bai (Barre egiten dut). Bai.</p> <p>H: Da enorm (Eskuekin Hulck oso handia dela adierazten du).</p> <p>N: Eta zu patioan zertara jolasten duzu?</p> <p>H: E: Xgaz jolasen frontoian egon gara (Beheko pisua seinalatzen du).</p> <p>N: Frontoian egoten zarie baina</p>		<p>dut horrela ez dela e? Gustatuko litzaizuke jakitea nola egiten diren haurrak?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>	
--	--	--	--	--	--	--

			<p>zertara jolasten duzue?</p> <p>H: Egon gara jolasten matagas (Oihal handi bat da).</p> <p>N: Mantagaz egon zarie jolasten. Eta euria egiten ez duenean zertara jolasten duzu?</p> <p>H: E ba bizikletan (Iribarrea ateratzen zaio).</p> <p>N: Bizikletan. Eta gustatzen zaizu: futbolean jolstea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai futbolean</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>jolasten duzu.</p> <p>H: Nire lehengusuegaz jolasten dut.</p> <p>N: Bai? Baina normalean patioan jolasten duzu futbolera?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez. Normalean ez.</p> <p>H: Eta panpinak zaintzea gun zaintzea gustatzen zaizu?</p> <p>N: Bai.</p> <p>H: Bebai panpinak zaintzea.</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>N: Bai.</p> <p>N: Ta horrelako karrotxoetan ibiltzea gustatzen zaizu? (Karrotxoa hurbiltzen diot).</p> <p>H: Uhu (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai?</p> <p>H: Hon ipinten dozu eta ibiltzen dozu. (Nenuak karrotxoan ipintzeko lekua seinalatzen du).</p> <p>N: Hori da. Eta normalean patioan honekin jolasten duzu?</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>(Haurra eta karrotxoa ukitzen ditut).</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai.</p> <p>Karrotxoagaz ezta?</p> <p>H: Honegaz (Karrotxoa seinalatzen du).</p> <p>N: Bai.</p> <p>H: Igon in dozu.</p> <p>N: Zer?</p> <p>H: Igo dozule. (Patiotik igo dudala esaten dago).</p> <p>N: Bai. Bai igo dut. Eta: ia, zer</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>gustatzen zaizu gehien. Ze kromo gustatzen zaizu gehien? (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).</p> <p>H: E:</p> <p>N: Hauek ala hauek?</p> <p>H: (Frozenenak seinalatzen ditu).</p> <p>N: Frouzenenak?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Eta futboleko kromoak gustatzen zaizkizu?</p> <p>H: (Buruarekin</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>baietz esaten du).</p> <p>N: Bebai? Baina zein gustatzen zaizu gehien?</p> <p>H: Gehiau (Frozenenak ukitzen ditu).</p> <p>N: Hauek. Aha. Eta ia badakizu salto egiten?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Eta mahaitik salto egiten badakizu? (Mahaia seinalatzen diot).</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: A ver ia igon</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>mahaira.</p> <p>H: (Mahaira igotzen da).</p> <p>N: Behera hona bale? (Ezer ez dagoen lekura salto egitea eskatu diot lekua seinalatuz). Salto egiten badakizu?</p> <p>H: (Salto egin du).</p> <p>N: Oso ondo: Orduan ez dizu beldurrik ematen salto egitea ezta?</p> <p>H: Ez.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

<p>SEXUALITATEA (Haurren erreakzioa)</p>	<p>- Lotsa eman dio genitalak aipatzea. -Orokorrean lasai egon da.</p>	<p>-Pozik eta lasaitasunez egon da.</p>	<p>- Lasaitasunez parte-hartu du, lotsarik gabe.</p>	<p>- Kezkatuta egon da.</p>	<p>- Lasaitasunez eta lotsarik gabe egon da.</p>	<p>-Pozik eta lasai egon da.</p>
<p>4N 11/24</p>	<p>N: Eta zer zara neska ala mutila? H: Neska: (esaten du barre egiten). N: Eta zergatik dakizu neska zarela? H: Porque sí.: (Esaten du barre egiten). N: ¿Cómo que porque sí? Hori zer da?</p>	<p>N: Pítílín y pocholina. Aha, vale. Tú me has dicho que eres chica ¿No? H: Sí. N: Y si yo te pongo (kutxan korbata eta txapela bilatzen dago). La corbata de mi padre... A ver (Korbata jartzen diot). Y: la txapela de mi padre (txapela jartzen diot), ¿Qué eres? H: (Isilik gelditzen da susto aurpegiarekin). N: ¿Qué eres chica o</p>	<p>N: Porque quieres ser chica. Mira, ahora te voy a enseñar cosas de la caja y tú me tienes que decir si te gustan o sino te gustan, vale? N:¿ Te gusta pintarte las uñas? (Azazkal-laka erakutsi diot). H: Sí (Irribarrea ateratzen zaio). N: Si te gusta.</p>	<p>N: ¿Dormir? Uhu, ¿Y: tienes kili kilis? H: E: sí (barre eginez esaten du). N: Sí. Y: cuando tienes kili kilis en la txo en la potxolina, ¿te arrascas? (Irribarrretsu dago, niri begira). H: No. (Barre egiten du eskuak iztondoan edukiz).</p>	<p>N: No, y: oye, ¿Tú sabes de dónde vienen los niños? H: (Isilik gelditzen da pentsatzen). N: ¿De dónde vienen los niños? H: De la tripa de su ama. N: De la tripa de su ama. ¿Y por dónde salen? H: (Isilik</p>	<p>N: ¿No? Y:m mira yo he traído tres fotos. A ver, voy a enseñartelo. ¿Qué están haciendo? H: Darse un beso (argazkia begiratzen dago, aurpegi lasaiarekin). N: ¿Y por qué se están dando un beso? H: Pr (egiten du ahoarekin, ez dakiela adieraziz). Ni idea. N: ¿Por qué crees que se estarán dando un</p>

<p>H: Porque llevo pendientes (belarria ukitzen du).</p> <p>N: A, porque llevas pendientes.</p> <p>H: (Barre egiten du).</p> <p>N: Orduan, eres chica porque llevas pendientes.</p> <p>H: Sí (Esaten du barre egiten).</p> <p>N: Aha, y a ver, a ver si me sabes decir.</p>	<p>chico?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da susto aurpegiarekin).</p> <p>N: ¿Qué eres?</p> <p>H: Chico.</p> <p>N: Ahora eres chico.</p> <p>H: (Geldirik geratu da eta tentsioan).</p> <p>N: ¿No te gusta ser chico?</p> <p>H: No.</p> <p>N: ¿No por qué:?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da seriotasunez).</p> <p>N: ¿Por qué no te gusta ser chico?</p> <p>H: Ihu (barre txiki bat ateratzen zaio). Porque quiero ser chica.</p> <p>N: Porque quieres ser chica.</p>	<p>¿Te gusta jugar con superhéroes? (Bi super-heroiak erakusten dizkiot).</p> <p>H: Po hu (buruarekin ezetz esanez).</p> <p>N: No te gusta. ¿Por qué no te gusta?</p> <p>H: Porque son muy malos.</p> <p>N: Porque son malos. Uhu. ¿Te gusta pintarte los labios? (Ezpainmargoa erakusten diot).</p> <p>H: Si:</p>	<p>N: No te arrasacas. ¿Y no te tocas la pocholina?</p> <p>H: No. (Esaten du barre egiten).</p>	<p>gelditzen da).</p> <p>N: ¿No sabes?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: ¿Y te gustaría saberlo?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Por la pocholina salen.</p> <p>H: (Barre egiten du eskuak ahoan jarriz).</p> <p>N: Nacen por la pocholina.</p> <p>H: (Barre egiten du).</p> <p>N: Hu, uhu.</p> <p>H: (Barre egiten du).</p>	<p>beso?</p> <p>H: No se:</p> <p>N: ¿No sabes? ¿Tú por, ait aitatsu y ama se dan besos?</p> <p>H: Sí... (Irribarre egiten du)</p> <p>N: En los labios.</p> <p>H: í. (Irribarretsu dago).</p> <p>N: ¿Y por qué se dan besos en los labios?</p> <p>H: A veces.</p> <p>N: A veces. ¿Y por qué se dan besos en los labios? ¿No sabes por qué se dan besos en los labios?</p> <p>H: No.</p> <p>N: ¿No? ¿Tu amatsu le</p>
---	---	--	--	---	---

	<p>Este qué es o esta? (Mutila erakusten diot, neska ondoan izanda)</p> <p>H: (Goitik behera begiratzen du, alua begiratzen gelditzen da eta burura zuzentzen du begirada). E chica. Chica (esaten du ziurtasunez bigarren aldiz).</p> <p>N: Chica.</p> <p>H: Chica.</p> <p>N: Chica nor</p>		<p>N: Si?</p> <p>H: Porque yo tengo uno aquí dos maquillajes.</p> <p>N: ¿Dos maquillajes tienes?</p> <p>H: De verdad.</p> <p>N: ¿Sí? Que way.</p> <p>H: a que bai.</p> <p>N: ¿Sabes quién es este?</p> <p>H: Hulck.</p> <p>N: Hulck. ¿Y te gusta jugar con Hulck?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: No, ¿por qué:?</p> <p>H: Porque es</p>		<p>N: ¿Y cómo y cómo se hacen los niños?</p> <p>H: Pr: (Egiten du ahoarekin, ez dakiela adieraziz).</p> <p>N: ¿Cómo cómo entran el la barriga de la ama? ¿De la amatsu?</p> <p>H: Pr: (Egiten du ahoarekin, ez dakiela adieraziz).</p> <p>Ni idea (Esaten irribarretsu).</p> <p>N: Ez dakizu? ¿Ni idea? Gustatuko litzaizuke jakitea?</p> <p>H: (Barre txiki bat irteten zaio).</p>	<p>das besos?</p> <p>H: Sí.</p> <p>N: ¿Y por qué le das besos a amatxo?</p> <p>H: Porque sí:</p> <p>N: ¿Porque sí? ¿Y qué te parece que le de un beso? (Argazkia seinalatzen dut).</p> <p>H: (Barre egiten du).</p> <p>N: ¿Qué te parece?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Umn:</p> <p>H: Ahí tienes otra cosa. (Kutxan dagoen ileordea seinalatzen du).</p> <p>N: Ah sí. Ahora te la enseño. (Bigarren argazkia erakutsi diot).</p>
--	--	--	--	--	---	--

	<p>da?</p> <p>H: (Neskaren irudia seinalatzen du).</p> <p>N: ¿Esto es chica?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: ¿Y esto? (Mutilaren irudia seinalatzen diot).</p> <p>H: (Mutilaren burua begiratzen dago) Chico.</p> <p>N: Aha. ¿Y por</p>		<p>malo (esaten du lasaitasunez).</p> <p>N: Porque es malo, uhu. ¿Y: en el patio a qué juegas?</p> <p>H: A la cuerda.</p> <p>N: A la cuerda... y juegas a futbol?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: ¿No? ¿Y juegas a cuidar bebes?</p> <p>H: Um (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: ¿Sí? ¿Con el carrito?</p> <p>H: (Buruarekin</p>		<p>N: ¿Te gustaría saberlo?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p>	<p>¿Qué están haciendo?</p> <p>H: Kandose un beso los dos chi:cos (esaten du eskua ahoan jarriz eta tonu lotsatian).</p> <p>N: Se están dando un beso dos chicos. ¿Y por qué se estarán dando un beso?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: ¿Tú qué crees que son pareja o que son amigos? ¿Qué serán?</p> <p>H: No sé (Esaten du oso baxu).</p> <p>N: ¿No lo sabes? ¿Serán dos aitas dándose un beso?</p> <p>H: (Sorbalda igotzen du ez dakiela</p>
--	--	--	--	--	---	--

	<p>qué lo sabes? H: Porque esta lleva coleta (Neskaren irudia seinalatuz) y esta no (Mutilaren irudia seinalatuz). N: Aha, esta lleva coleta y este no. H: (Barre egiten du). N: ¿Y esto qué es? (Mutilaren irudiaren argazkian agertzen den</p>		<p>baietz egiten du). N: ¿Sí? Y: H: Pero solo en la calle. N: ¿Solo en la calle? ¿Y aquí en el patio? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: ¿También juegas? Y: a ver a ver... (Frozen eta futboleko kromoak hartu eta erakutsi dizkiot). ¿Qué cromos te gustan más? H: Este (Frozenenak</p>			<p>adieraziz). N: ¿Puede ser eso? No sabes. Uhum. ¿Y qué te parece que se den dos chichos un beso en los labios? H: (Isilik gelditzen da). N: Benga badakizu. H: (Isilik gelditzen da gorputza atzera botaz). N: Venga ¿Qué te parece que se den dos chicos un beso en los labios? N: Ez dakizu. Eta a ver e, la última foto. (Hirugarren argazkia erakutsi diot) ¿Qué están haciendo? H: Dándose un beso</p>
--	--	--	--	--	--	--

	<p>zakila seinalatzen diot).</p> <p>H: Un pitilín (barre egiten du).</p> <p>N: (Barre egiten dut nik ere). Eta hau?</p> <p>H: Pocholina: (Irribarrea ateratzen zaio).</p> <p>N: Pitilín y pocholina.</p> <p>Aha, vale.</p>		<p>aukeratu ditu).</p> <p>N: ¿Estos de Frozen? ¿Y los de futbol?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: ¿No te gustan? Uhu.</p> <p>H: Pero estoy haciendo la colección de de los comos (<i>cromos</i>) de Fouzen.</p> <p>N: De Frouzen, Qué bien. Qué bien, ¿Y la vas a terminar? ¿La estas terminando?</p> <p>H: Sí sí.</p>			<p>dos chicas un beso: (Irribarretsu eta eskua ahoan duela lotsatuta balego bezala).</p> <p>N: ¿Y por qué se dan dos chicas un beso?</p> <p>H: Pues no sé (sorbalda igo egiten du).</p> <p>N: ¿Dónde se lo está dando el beso?</p> <p>H: No lo sé (sorbalda igo egiten du)..</p> <p>N: ¿Dónde se están dando un beso?</p> <p>H: No lo sé (eskuak aulkian ditu eta aurpegia argazkitik kendu du).</p> <p>N: En el labio:</p> <p>H: Ya a.</p>
--	--	--	---	--	--	---

			<p>N: ¿Sí?</p> <p>H: Lo estoy ya cambia cambiando con mis a mi go:s.</p> <p>N: A qué bien.</p> <p>H: Así la acabo.</p> <p>N: A ver si la acabas. ¿Y: sabes saltar?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: ¿Sí? ¿Y te atreves a saltar de esa mesa? (Gure ondoan dagoen mahaia seinalatu diot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p>			<p>N: ¿Y por qué se estarán dando un beso en el labio?</p> <p>H: No sé (sorbalda igo egiten du)..</p> <p>N: No sé. Uhu. Oso ondo. Ba oso ondo egin duzu. Amaitu dugu (bostekoak eskatu eta eman dizkit).</p>
--	--	--	--	--	--	--

			<p>N: ¿No te treves?</p> <p>H: Solo de la mesa que tengo yo en mi casa pa hacer cositas.</p> <p>N: Solo de la mesa que tienes tú en tu casa, uhu. Pero desde ahi (mahaia seinalatzen diot) te da miedo saltar?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esanten dago).</p>			
--	--	--	--	--	--	--

SEXUALITATEA (Haurren erreakzioa)	- Lotsati egon da, baina ziurtasunez hitz egin du.	- Bildurtu egin da.	- Lasai eta pozik egon da.	- Urduri eta lotsati egon da.	- Urduri eta lotsati egon da.	- Lotsati egon da.
4N 12/10	<p>N: Eta zer zara, neska ala mutilla?</p> <p>H: Neska.</p> <p>N: Ta zergatik dakizu?</p> <p>H: Ze mire ama e egin nau neska.</p> <p>N: Zure amak egin dizulako neska. Aha. Eta, bai? (Haur bat sartu egiten da</p>	<p>N: Bai. Eta ia e orain hasiko naiz e erakutsiko dizut kutxa barruan bueno itxaron itxaron beste gauza bat egingo dugu lehenago. Bitu nik jarriko ditut nire aitaren korbata bat (gorbata jarri diot). Zuk lehen esan didazu neska zarela ezta?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Eta nire aititeren gorra (txapela jarri diot). Zer zara?</p> <p>H: Neska (Esan du</p>	<p>N: Eta bitu nik hasiko naiz gauzak ateratzen hametik. Eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun edo ez, ea gustatzen zaizun edo ez. A ver ia, hau hau soberan dago (gorbata eta txapela ondotik kendu ditut). Gustatzen zaizu atzazalak</p>	<p>N: Vas a dormir... Uhu. Y tienes kili-kilis?</p> <p>H: No (esaten du ziurtasunez eta harrিতuta).</p> <p>N: No tienes kili-kilis?</p> <p>H: No (esaten du seriotasunez).</p> <p>N: No se yo... No se yo.</p> <p>H: (Barrez hasten da).</p> <p>N: Eta</p>	<p>N: No bale. ¿Y: tú sabes de dónde vienen los niños?</p> <p>H: No.</p> <p>N: ¿Y te gustaría saberlo?</p> <p>H: No (esaten du seriotasunez).</p> <p>N: ¿No te gustaría saber de dónde vienen los niños?</p> <p>H: No (Esaten du seriotasunez).</p> <p>N: ¿Nunca has visto a una madre</p>	<p>N: No te gustaría saberlo. Uhu. Oso ondo. Y ahora te he traído tres fotos. (Lehenengo argazkia erakutsi diot) Zer daude egiten? ¿Qué están haciendo?</p> <p>H: A beso bat (esaten du irribarrea ahoan izanda).</p> <p>N: Un beso se están dando un beso. ¿Y por qué se están dando un beso?</p>

<p>gelara). N: X berriro hemen? (Gelara sartu egiten da, nahiz eta berak jakin orain gelan egon behar duela. Bere gelara joateko eskatu diot, elkarrizketa bat egiten gaudela eta gela itxita dagoela azalduz. X gelatik joan egiten da.).</p>	<p>ziurtasunez eta txapela ukituz). N: Neska zara? Baiña korbata bat daukazu, nire aitaren korbata daukazu eta gorra. Nire aitaren gorra daukazu jarrita. Zer zara neska ala mutila? H: Neska (esan du ziurtasunez). N: Neska oso ondo.</p>	<p>margoztea? (Azazkal-margoa erakutsi diot). H: Ez (esaten du ziurtasunez). N: Ez. Ez zaizu gustatzen. Gustatzen zaizu... super-heroekin jolastea? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot). H: Bai (esaten du bi super-heroiak poztasunez begiratzuz). N: Bai gustatzen zaizu. Uhu. Etxean jolasten duzu hauekin?</p>	<p>gustatzen... te gustan las kili-kilis? H: No (esaten du seriotasunez). N: Uhu. No. Y tienes kili-kilis en la tripa? H: Que no! (Esaten du haserre baina irribarrea ahoan izanda). N: Eap. Uep (Kili-kiliak egitera noala egin diot). H: (Barrezka hasi da). N: Bale ez dizut egingo ez dizut egingo. Y tienes</p>	<p>embarazada? ¿Una madre con una tripita así (sabel handia irudikatu dut besoak zabalduz) muy grande? H: No (Esaten du seriotasunez). N: No? H: No: (Esaten du asperdura tonuan). N: ¿De dónde vienen los niños que son así? (Plastikozko Nenukoa erakutsi diot). ¿De dónde vienen? ¿Los niños de verdad?</p>	<p>H: Porque le quiere (esaten du irribarrea ahoan izanda).. N: Porque le quiere. ¿Quién le quiere a quién? H: A el chico (mutila seinalatzen du). N: El chico le quiere a la chica. Uhu. ¿Entonces quién le está dando un beso? H: Um el chico y la chica. N: A se están dando un beso mutuamente. ¿Y por qué se besan? H: Poque le gusta. N: Porque le gusta. ¿Y qué te parece que le dé</p>
--	---	--	--	--	--

	<p>N: Ta bitu nik bi argazki erakutsiko dizkizut, bi irudi. Hemen ditut bi irudi.Hau zer da? (Mutilaren irudia erakutsi diot).</p> <p>H: A:</p> <p>N: Zer da hau? (Mutilaren irudia erakutsi diot).</p> <p>H: (Burua begiratu dio) Mutila.</p> <p>N: Mutilla. U. Mutilla. Eta</p>		<p>H: Hí (esaten du irribarretsu).</p> <p>N: Bai. Gustatzen zaizu... Ezpainak margoztea? (Ezpain-margoa erakutsi diot).</p> <p>H: Ez (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Ez zaizu gustatzen?</p> <p>H: Ez (errepikatzen du ziurtasunez).</p> <p>N: Zergatik?</p> <p>H: Ze mire ama e ez ez dakit.</p> <p>N: Ez dakizu. Gustatzen zaizu... Hau badakizu nor</p>	<p>kili-kilis en la potxolina.</p> <p>H: (Barrezka hasten da) No: (Lotsa aurpegia dauka).</p> <p>N: No?</p> <p>H: No! (Esaten du seriotasunez).</p> <p>N: ¿Y alguna vez te tocas la potxolina?</p> <p>H: No (ahots tonua jaisten du eta seria jartzen da).</p> <p>N: No?</p> <p>H: No (esaten du lasai).</p> <p>N: ¿Y cuándo te</p>	<p>H: De la tripa.</p> <p>N: Aha. De la tripa, entonces sí lo sabes. Vienen de la tripa. ¿Y por dónde salen?</p> <p>H: A por la tripa.</p> <p>N: Salen por la tripa. ¿Por dónde por aquí por el ombligo? (Nire zilborra erakutsi diot).</p> <p>H: Sí.</p> <p>N: Salen por el ombligo, aha. ¿Y: cómo se hace un niño como entra dentro de la tripa?</p> <p>H: No lo sé:</p>	<p>un beso en los labios?</p> <p>H: A bien (esaten du pentsatuta).</p> <p>N: Bien te parece. A ver e. (Bigarren argazkia erakutsi diot) ¿Qué están haciendo?</p> <p>H: (Barre egiten du) Un chico y un chico (barre egiten du) e le le está dando otro beso.</p> <p>N: ¿Y por qué se están dando otros besos?</p> <p>H: Porque le gusta (esaten du irribarrea ahoan izanda)..</p> <p>N: Porque le gusta. Aha. ¿Y qué piensas que son pareja o que son amigos?</p>
--	---	--	---	---	--	---

<p>hau? (Neskaren irudia erakutsi diot). H: (Burua begiratu dio) Neska. N: Eta zergatik dakizu hau mutilla dela? H: Ze mi ze X da mutilla eta nire ama eta mire aita e e dire mutilla. N: Nork egin du mutilla? H: Nire ama eta mire aita. N: Zu etxean</p>			<p>den? (Hulcken panpina erakutsi diot). H: Hulck (esan du poztasun aurpegiarekin). N: Hau Hulck da. Eta gustatzen zaizu Hulcken moduko panpinekin jolastea? H: Bai (esan du ziurtasunez). N: Bai. Eta ia zuk... H: Pero en casa tengo muñeco de Hulck. N: Hulcken</p>	<p>pica qué haces? H: (Barrezka hasten da). Que mi me que mi ama mea me pone una cremita. N: Una cremita. Eta ez zaizu ¿y no te gusta tocarte la potxolina? H: No puando yo iba a hacer pis y no me limpiaba bien me picaba el culo y (irribarre egiten diot) y mi ama me ha me ha puesto un una cremita. N: Ze ondo. ¿Y</p>	<p>N: ¿Y te gustaría saberlo? H: No (esaten du seriotasunez eta beste alde batera begira). N: No te gustaría saberlo. Uhu.</p>	<p>H: Son amigos (Esaten du argazkia begiratu). N: ¿Y pueden ser pareja? H: Um sí (esaten du pentsatuta). N: Sí también, ¿no?. Uhu. ¿Y qué te parece que se den un beso dos chicos en la boca? H: Pero X se ha se ha echado en pelo moco de gorila. N: Moco de pavo... Bota du buruan? H: No de gorila! (Esaten du irribarrea ahoan izanda). N: Moco de gorila se ha echado en el pelo</p>
---	--	--	--	--	--	--

	<p>hitz egiten duzu euskaraz ala gazteleraz? H: A eugaraz. N: Bai ziur? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Ta orduan hau da mutilla X mutilla delako? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bale oso ondo. Eta honek zer deko? (Mutilaren</p>		<p>panpinak dituzu? Xrenak ala zureak dira? H: A X eta nireak. N: A. Eta patioan zertara jolasten duzu zuk? H: A Super-man. N: Super-manera jolasten duzu? Eta futbolean aritzen zara? H: Bai. N: Bai. Eta gustatzen... (Hitz egiten hasiko delaren plantak egin ditu). Bai esan. H: Ba.</p>	<p>no te gusta tocarte la pocholina? H: No (Esaten du lasaitasunez). N: No bale.</p>		<p>uhu. ¿Y el otro qué tiene en la cabeza? (Argazkia txapela duen mutila seinalatzen dut). H: ¿Este? (Txapela duen mutila seinalatzen du). N: Sí (buruarekin baietz esaten diot). H: Un gorro. N: Un gorro. ¿Y por qué se y: y qué te parece que se den dos chicos un beso? H: Bien. N: ¿Bien te parece? N: (Hirugarren argazkia erakutsi diot) ¿Aquí qué están haciendo?</p>
--	---	--	---	--	--	--

	<p>irudian mutilaren zakila seinalatzen dut).</p> <p>H: A Pitilín (esaten du irribarretsu).</p> <p>N: (Barre egiten dut) Eta honek? Zer deko hor. (Neskaren irudiaren alua seinalatzen dut).</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Zuk zer daukazu?).</p>		<p>N: Eta gustatzen zaizu panpiñak zaintzea?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Bai? Eta karrotxoarekin ibiltzea?</p> <p>(Karrotxoa seinalatu diot, eta aurrera eta atzera mugitu dut karrotxoa).</p> <p>H: Bai (Esaten du ziurtasunez eta lasai).</p> <p>N: Bai? Ta: Zer nahiago duzu. Zein kromo gustatzen zaizu gehien? Hauek</p>			<p>H: Una chica y una chica besos (esaten du irribarrea ahoan izanda)..</p> <p>N: Besos. ¿Y por qué se están dando un beso?</p> <p>H: Porque le gusta (esaten du irribarrea ahoa izanda)..</p> <p>N: Uhu. ¿Qué te parece?</p> <p>H: Bien.</p> <p>N: ¿Te parece bien?</p> <p>H: Sí (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: ¿Dos chicas se pueden dar un beso en la boca?</p> <p>H: Sí.</p>
--	--	--	--	--	--	--

	<p>H: Ez dakit.</p> <p>N: Nola deitzen da hau?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Ez dakizu?</p> <p>H: Ez (esaten du seirotasunez).</p> <p>N: Potxolina? Potxolina deitzen diozu zuk?</p> <p>(Argazkiko alua seinalatzen nago).</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p>		<p>(Frozenen kromoak erakutsi dizkiot) ala hauek (futbolen kromoak erakutsi dizkiot)?</p> <p>H: X le gusta estos (Futbolekoak seinalatu ditu) y a mi estos (Frozenen kromoak seinalatu ditu).</p> <p>N: Zuri gustatzen zaizkizu Frozenak?</p> <p>H: Y X le fubol.</p> <p>N: Eta zuri gustatzen zaizkizu</p>			<p>N: Sí. ¿Y qué piensas que son amigas o pareja? Dos amas. ¿Qué piensas que son dos amas o son lagunak?</p> <p>H: una (esaten du ziurtasune).</p> <p>N: ¿Una qué?</p> <p>H: Una pareja.</p> <p>N: Una pareja. Aha.</p>
--	--	--	---	--	--	---

	<p>N: Bai? Ez?</p> <p>H: Bai (Esaten du eskua ahoan sartuta).</p>		<p>futbolenak?</p> <p>H: Si. Y X este y este (Frozen eta futboleko kromoak seinalatu ditu).</p> <p>N: Bebai. Baiña zein zein da zuri gehien gustatzen zaizuna?</p> <p>H: (Frozenen kromoak aukeratu ditu).</p> <p>N: Hau (Frozenen kromoak hartu ditut).</p> <p>H: Pero a X este le gusta.</p> <p>N: Pero al al ak que más te gusta a</p>			
--	---	--	---	--	--	--

			<p>ti cual es?</p> <p>H: (Frozenen kromoak aukeratu ditu).</p> <p>N: Frouzenenak. Aha. Eta badakizu salto egiten?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Hametik goitik salto egiten badakizu? (Mahaia seinalatzen diot).</p> <p>Bitu hametik goitik (Mahaia seinalatzen diot berriro).</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai? A ver ia ia. (Aulkia bion artean jarri dugu mahaiaren ondoan hortik igo ahal izateko). Ea zelan egiten duzun salto. (Mahaira igo da).</p> <p>H: (Mahai gainean salto egiten hasi da).</p> <p>N: Salto egiten... E baiña lurrera a ver e.</p> <p>H: (Lurrera salto egin du ziurtasunez).</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			N: Oso ondo: Orduan ez dizu beldurrik ematen salto egiteak.			
SEXUALITATEA (<i>Haurren erreakzioa</i>)	- Amaieran lotsati egon da.	- Ziur eta lasai egon da.	- Ziurtasunez eta lasai egon da.	- Orokorrean lotsati eta haserre egon da.	-Ez da gustura egon hitz egiten, seriotasunez jokatu du eta lotsati.	- Ziurtasunez, pozik eta lotsarik gabe egon da.
4M 12/15	N: Lehenengo hitzegingo dugu, bai? A ver, zu zer zara neska ala mutilla? H: Mutila. N: Mutilla. (Hiru urteko bi haur, X eta X, sartzen da	N: Uhu. Bale. Oso ondo. Eta ia, zuk esan didazu mutilla zarela, ezta? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Nik hau ipinten badizut... itxaron, jarri hau (gona erakusten diot) bale momentu batean. H: (Gona begiratzen dago irribarretsu).	N: Aha. Aha, oso ondo. A ver ia, piozkatxo bat, listo, uep. (Gona eta ileordea kendu diot). Eta ia e: nik hasiko naiz orain kutxatik gauzak ateratzen eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun	N: Ama. Ama: deitzen duzu, amatsu etorri mesedez (ama deituko banu egiten dut eskuak ahoa jarritz). Bai? Eta zu badakizu nondik datozen haurrak? H: (Isilik	N: Eta nik badaukat galdera bat zuk badauzkazuz kili- kiliak? H: U bai (esaten du irribarretsu). N: Bai. Eta non izaten dituzu kili- kiliak? H: Hemen (kokots	N: A ver ia e, nik erakutsiko dizut argazki bat eta zuk esan behar didazu erantzun behar didazu bai? A ver. Zer daude egiten? (Lehenengo argazkia erakutsi diot). H: E musua emoten (esaten du irribarrea ahoa izanda).

gelara marrazki bat uztera, eta marrazkia utzi ostean joateko eskatzan diet).	N: Jarri gona ta ondo jantzi. A ver hau (eskumako hanka gonan sartu du) eta beste ankatxoa: (Ezkerreko hanka jantzi diot).	ala ez zaizun gustatzen bai? H: Bai. N: A ver ia e. Ia gustatzen zaizun. Gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal-laka erakutsi diot).	gelditzen da eta atea ireki da). N: Itxaron e. (Ez da sartu inor atetik airearekin ireki da). Nola jaiotzen dira haur jaioberriak? Honelakoak? Bebeak, nondik jaiotzen dira? H: Sabelatik. N: Sabelatik jaiotzen dira. Baiña sabelean daude eta nondik jaiotzen dira? Sabelean egoten dira baiña non	azpikoa seinalatzen du). N: Hemen eta tripitan? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bebai. Eta zakila ukutzen duzunean zakilean kili-kiliak izaten dituzu? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bebai ezta? Eta ukutzen ikutzen duzunean pitiliña zer esaten dizu amatxo edo aitatxo? H: E	N: Musu ematen. Eta zergatik dauz musu bat ematen? H: Maite zai. N: Maite? H: Zait. Maite: dira. N: Maite direlako ezta? Maite direlako. Eta zer iruditzen zaizu? H: E: (Isilik gelditzen da). N: Ez dakizu? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Aita eta ama ematen dute musuak? H: Bai (esaten du irribarretsu). N: Eta hori zer dago ondo ala txarto dago?
N: Orduan zuk esan didazu mutilla zarela. Mutilla zara? H: (Buruarekin baietz esaten du irribarretsu). N: Bai? Eta zergatik dakizu? H: Ni naiz. N: Zu	H: (Gona belaunetan dauka eta jesarrita dago). N: Eta hau, altxatu ipurdia. H: (Gona jarrita dauka). N: Zuk gona bat jartzen baduzu (Gona zuzen jarri diot). Uhu. Eta ile luzea badaukazu (ileordea jarri diot), zer zara? H: Neska. N: Neska zara? H: (Buruarekin baietz esan du). N: Aha. Aha, oso ondo. A	H: Ez (Esan du aurpegian irribarrea izanda). N: Ez zaizu gustatzen? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Zergatik? H: Ze ez zait gustatzen.			

	<p>zarelako? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Uhu, eta ia. A ver ia hau zer da? (Neskaren irudia erakutsi diot). H: (Neskaren aurpegia begiratu du). Neska (esan du ziurtasunez). N: Eta hau? (Mutilaren irudia erakutsi diot). H: (Mutilaren</p>	<p>ver ia, piozkatxo bat, listo, uep. (Gona eta ileordea kendu diot).</p>	<p>N: Ez zaizu gustatzen. Ta txean ez dituzu margozten? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez. Gustatzen zaizu superheroekin jolastea? (Bi super-heroiak erakutsi dizkiot). H: Bai (bi super-heroi baten ezpata begiratzen dago). N: Bai? Hauen modukoak (bi super-heroiak seinalatu dizkiot). H: (Buruarekin</p>	<p>nondik jaiotzen dira? Zuk badakizu? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Nondik jaiotzen dira? H: E ospitalean. N: Ospitalean jaiotzen dira. Uhu. Eta amaren tripitatik irteteko nola irteten dira? Zer egiten du medikuak? H: E kortau (zerbait mozten egongo balitz egiten du). N: Zer zer korta?</p>	<p>(Sorbaldarekin gora egiten du ez dakiela adieraziz). N: Ez dakizu. Eta ukitzen duzu pitiliña? H: (Buruarekin baietz esaten du aurpegian irribarrea izanda). N: Bai. Uhu.</p>	<p>H: Ondo. N: Ondo dago. U. Eta hamen zer daude egiten (bigarren argazkia erakutsi diot). H: E musu bat. N: Musu ematen. Eta nortzuk dauz musu bat ematen? H: (Sorbaldarekin gora egiten du ez dakiela adieraziz). N: Ez dakizu, ez dituzu ezagutzen. Ni bez nik ez ditut ezagutzen. Ta zer dira? H: E: (Isilik gelditzen da). N: Bi neska direz? H: Bi mutil (esaten du</p>
--	---	---	--	--	---	---

	<p>aurpegia begiratu du). Mutilla (Esan du ziurtasunez). N: Eta zergatik dakizu hau neska dela eta hau mutilla dela? H: Ze ni badakit (esan du irribarre bat ahoa izanda). N: Badakizu. A ver ia zergatik? Agian ileagatik? H: (Buruarekin</p>		<p>baietz esaten du). N: Uhu. Gustatzen zaizu: ezpainak margozte? (Ezpain-margoa erakutsi diot). H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez? Zergatik? H: Ze ez zait gustatzen. N: Ez zaizu gustatzen. Uhu. Gustatzen zaizu: hau? (Hulcken panpina erakutsi diot). H: Bai. N: Hau badakizu</p>	<p>H: Sabela. N: Sabela? Sabela mozten du eta irteten dira haurrak? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Aha. Eta nola egiten dira haurrak? Nola sartzen dira amaren sabelean haurrak? Ez dez H: (Isilik gelditzen da). N: Ez dakizu? H: Bai. (hiru urteko haur batzuk sartu dira gelara marrazki</p>		<p>ziurtasunez). N: Bi mutil. Ta zergatik dauz musu bat ematen? H: Ez dakit. N: Ez dakizu? Lagunak direlako? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Lagunak ematen dute ezpainean musuak? H: Bai (Esaten du irribarrea ahoan izanda). N: Bai u. Edo agian bikoteak dira? H: E bikoteak (esaten du ziurtasunez). N: Bikoteak dira, huhu.</p>
--	--	--	--	---	--	---

	<p>baietz esaten du irribarretsu).</p> <p>N: A ver. Batek zelan deko ilea?</p> <p>H: Koletarekin.</p> <p>N: Koletarekin.</p> <p>H: Eta bestea e:: bakarrik ilea.</p> <p>N: Motza.</p> <p>N: Zuk etxean zelan hitz egiten duzu euskaraz ala gazteleraz?</p> <p>H: E euskeraz.</p>		<p>nor den?</p> <p>H: Hul.</p> <p>N: Hulck. Aha eta gustatzen zaizu Hulckekin jolastea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai? Uhu. Bale, ia: Eta patioan zertara jolasten duzu?</p> <p>H: E: motorrak.</p> <p>N: Motorragaz. Uhu. Eta patioan futboleaz jolasten duzu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez, ez duzu</p>	<p>bat uztera).</p> <p>N: Bale benga (marrazkia erakutsi didate eta baimena eman diet sartzeko).</p> <p>Orduan esan didazu (atea itxi dute hiru urteko haurrek) nola jaiotzen diren haurrak? Haurrak jaiotzen dira tripitatik. Bai? Eta nondik ez dakizu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez. Bueno esan duzu sabela mozten dutela.</p>		<p>Eta hemen zer daude egiten (hirugarren argazkia erakutsi diot).</p> <p>H: E bete musu bat.</p> <p>N: Beste musu bat dauz ematen eta zergatik dauz musu bat ematen?</p> <p>H: E ze gustatzen dute.</p> <p>N: Gustatzen dira. Huhu. Ze ondo. Eta zer iruditzen zaizu?</p> <p>H: (Sorbaldearekin gora egiten du ez dakiela adieraziz).</p> <p>N: Ez dakizu ezta? Bi neskek eman ahal dute musu? Ezpainetan?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>
--	--	--	--	---	--	--

	<p>N: Euskaraz hitzegiten duzu? Eta ia a ver e e e orduan zuk badakizu neska ala mutilla den... Zergatik dakizu neska hau neska dela?</p> <p>H: Ze dauka koleta (Esan du ziurtasunez).</p> <p>N: Koleta daukalako. Eta hau? (Mutilaren irudia seinalatu</p>		<p>normalean jolasten futbolean. Eta bebeak zaintzen dituzu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai? Normalean bai. Karrotxoekin jolasten duzu? (Karrotxoa seinalatzen diot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez? Eta bebeekin?</p> <p>H: Bai (esaten du ziurtasunez eta ahoan irribarrea izanda).</p>	<p>Eta nola egiten diren haurrak? Nola sartzen dira amatxoren tripitan?</p> <p>H: Ez dakit.</p> <p>N: Ez dakizu. Eta gustatuko litzaizuke jakitea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p>		
--	---	--	--	---	--	--

	<p>diot). Mutilla da...? H: Mutilla (esan du ziurtasunez).</p>		<p>N: Bai. Eta ez dituzu karrotxoan eramaten? H: (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez? Karrotxoan ez baiña bebeak bai. Ue. Eta ia (kromoak kutxan bilatzen ditut, Frozen eta futboleko kromoak hartu eta erakusten dizikiot) zein kromo gustatzen zaizu gehien? H: (Futbolekoak seinalatu ditu).</p>			
--	---	--	--	--	--	--

			<p>N: Futbolekoak? Eta Frouzenenak ez zaizkizu gustatzen?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bebai? Baina gehien gustatzen zaizkizunak zeintzuk dira?</p> <p>H: Hau (futbolekoak seinalatzen ditu).</p> <p>N: Futbolekoak. Aha. Daukazu albuna, futbolen albuna?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai? Eta ia</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>badakizu salto egiten?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Eta hametik salto egiten badakizu?</p> <p>(Mahaia seinalatu diot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: Ez?</p> <p>N: Eta aulkitik salto egiten badakizu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai? A ver ia saiatu.</p> <p>H: (Mahaian igo egiten da).</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			N: Bat bi eta (mahaitik salto egin du). N: hiru. Uehe. Oso ondo oso ondo.			
SEXUALITATEA (Haurren erreakzioa)	- Ziur eta lasai egon da.	- Lasai eta pozik parte-hartu du.	- Pozik, lasai eta ziurtasunez egon da.	- Lasai eta ziurtasunez egon da.	- Lasaitasunez eta pozik egon da.	- Lasaitasunez eta pozik egon da.
3 URTEKO GELA 2013ko Haurrak	ERANTZUNA					
4N 02/13	N: E:z. Bat, bi, hiru eta lau. Oso ondo. Eta zer zara neska	N: Bitu hau, galdera bat egin behar dizut: Ni nire aitaren txanoa jartzen badizut buruan, o zeguapa,	N: Nik orain, hasiko naz hamengo gauzak ateratzen, eta zuk	N: Bai, amatsu eta aitatsu deitzen duzu. Bai ni bebai e. Eta ile bat	N: Ez? Eta badakizu nondik jaiotzen diren haurrak?	N: Ezin da makurtu, mina deko. Gizajoa. Eta beitu, nik ekarri ditut... Nire lagun

<p>ala mutila? H: Neska. N: Neska zara? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Eta zergatik dakizu neska zarela? H: Ba ze, e, amak esaten dozte nazela X eta e esaten dozte nazela neska (Esan du lasaitasunez). N: Neska zarela, amaxok esaten dizu,</p>	<p>eta korbata bat jartzen badizut, zuk esan didazu neska zarela, baina hau jartzen badizut, zer zara? (Txapela bat eta gorbata bat jarri diot). H: Mutila (esan du ziurtasunez gorbata begiratu). N: Mutila zara. Uhu, oso ondo.</p>	<p>esan behar didazu gustatzen zaizun edo ez zaizun gustatzen e, a ver e. Badoa badoa... Gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal-laka erakusten diot) H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: A ver ia zure atzazalak? H: (Atzazalak erakusten dizkit) N: A bai, egia da, ez dituzu margozten atzazalak. Uhu.</p>	<p>dekozu belarrian, kili kiliak izaten dituzu belarrian? (Belarrian kili kiliak egiten dizkiot). H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez, eta tripan, izaten dituzu kili kiliak, ez? (Kili kiliak egiten dizkiot besapean). H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Eta oinetan? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez, eta oinen puntetan?</p>	<p>H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Nondik jaiotzen dira? H: Tripatik (esan du ziurtasunez). N: Tripatik. Noren tripatik? H: Amatsu. N: Eta nondik irteten dira? H: Tripatik (Oso baxu esaten du, lotsa aurpegiarekin). N: Tripatik irteten dira. Zelan egiten du medikuak? H: (Isilik gelditzen da)</p>	<p>hiru argazki. N: Zer daude egiten? (Lehenengo argazkia erakusten diot). H: Musu bat. (Oso baxu esaten du) N: Musu bat ematen. Eta zergatik daude musu bat ematen? H: (Isilik gelditzen da lotsa aurpegiarekin) N: Ez dakizu? Agian, maite direlako? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Eta ondo dago, edo txarto dago musu ematea? H: Ondo (esaten du ziurtasunez).</p>
---	---	---	--	---	--

	<p>orduan neska zara.</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Uhu. Eta bitu, ia ezagutzen dituzun e. Nik uste dut ezagutzen dituzula.</p> <p>(Neska eta mutilaren irudiak erakusten dizkiot).</p> <p>Ezagutzen dituzu?</p> <p>H: (Buruarekin</p>		<p>Eta gustatzen zaizu superheroiekin jolastea (Bi superheroien panpinak erakusten dizkiot).</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai? Asko gustatzen zaizu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai. Eta ezpainak margoztea gustatzen zaizu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz esaten du ziurtasunez).</p>	<p>H: (Buruarekin ezetz egiten du seriotasunez).</p> <p>N: Eta kili kiliak aluan dituzunean, ez dituzu aluan kili kiliak izaten?</p> <p>H: (Harridura aurpegia gelditu zaio eta isilik gelditu da eta alde batera mugitu da).</p>	<p>N: Ez dakizu.</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Eta gustatuko litzaizuke jaki...?</p> <p>H: Gaur joan behar naz Xra (leku batera). Ez beste herri batera nire lagun batekaz etxekoakaz ba ze dire nire izeko baten urteak eta txiki baten urteak.</p> <p>N: Eta txiki hori nondik jaio zen?</p> <p>H: Tripatik.</p> <p>N: Tripatik?</p> <p>H: Eta orain da handie, goro bi</p>	<p>N: Ondo. Zer iruditzen zaizu?</p> <p>H: (Ez dakiela adierazten du sorbaldarekin).</p> <p>N: Ez dakizu. Uhu.</p> <p>N: Eta bitu e, zer daude egiten? (Bigarren argazkia erakusten diot).</p> <p>H: Musu bat.</p> <p>N: Musu bat ematen. Eta zer dira?</p> <p>H: Mutilak.</p> <p>N: Mutilak dira. Eta zergatik dauz musu bat ematen?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Ez dakizu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz</p>
--	---	--	--	---	---	---

	<p>ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez? Bueno ba, eta zer da hau, hau zer da? (Mutilaren irudia erakusten diot).</p> <p>H: (Buru eta gorputza begiratzen du). Mutila (Esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Mutilla. Eta hau? (Neska erakusten diot)</p> <p>H: (Gorputz osoa</p>		<p>N: Ez, ez zaizu gustatzen ezpain. Eta patioan zertara jolasten duzu patioan?</p> <p>H: Motorragaz.</p> <p>N: Motorragaz. Eta bebeak zaintzen dituzu? (Nenuko panpina erakusten diot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du)</p> <p>N: Ez. Ez zaizu gustatzen?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez. Eta futbolean jolastea gustatzen zaizu?</p>		<p>urte.</p> <p>N: Bi urte. Eta nola egiten dira haurrak?</p> <p>H: Zer?</p> <p>N: Nola egiten dira haurrak?</p> <p>H: (Isiliik gelditzen da)</p> <p>N: Nola egiten dira?</p> <p>H: Ez dakit.</p> <p>N: Errege maguek egiten dituzte, magia egiten dute eta amaren sabelean sartzen dute?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p>	<p>egiten du).</p> <p>N: Maite direlako ala lagunak direlako.</p> <p>H: Lagunak (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Lagunak direz. Uhu. Eta zer iruditzen zaizu lagunak musua ematea ezpainetan?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Eta bikoteek eman ahal dute musua?</p> <p>I: Ez, ez, ez, ez... X baina hori zikatu behar da, zikatu behar da. Joan. (Beste gelako bost haur gelan sartzen dira, irakasle batek atzetik gelan ezin direla sartu esaten die).</p>
--	---	--	---	--	--	--

	<p>begiratzeko dio, goitik behera). Neska (esaten du ziurtasunez). N: Eta zergatik dakizu? H: Nire aita dalako mutila, eta nire ama neska. N: Eta zelan dakizu aita mutila dela? H: Berak esaten dozte, Xk esaten dotzelako berak dekolatuta etetera.</p>		<p>H: (Buruarekin baietz egiten du) N: Bai, futboleko bai. Eta hau ezagutzen duzu? Hau nor da? H: Hul. N: Hulck. Oso ondo, eta gustatzen zaizu Hulck eta Hulcken moduko jostailuekin jolastea? H: Bai, baina dekot kareta. N: Kareta? Honek deko kareta? H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p>		<p>N: Bai, zuk uste duzu hori? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Nik uste dut ezetz, e. Gustatuko litzaizuke jakitea nola egiten diren haurrak? H: (Buruarekin baietz egiten du).</p>	<p>Zelan? Ondo? N: Bai, primeran bai. I: Ea, benga. N: Eta mutilak (atea ixten dute). Bikoteak badira? Mutilek ematen dute, ez dira bikoteak? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez, ez dago ondo, bikote izatea? (Irudiko bi mutilak seinatzen ditut). H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez ez dago ondo. H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Zergatik, mutilek ezin dira izan bikote?</p>
--	---	--	---	--	--	--

	<p>(Iztondoa ukitzen dago). N: Dekola? H: e e... (Urduri jarri da iztondoa airean ukitzen). N: Zer deko? H: Dauela operaute, esaten dotze Xk. (Xk esan dio bere aita operatuta dagoela iztondoa) N: Dagoela operatuta. Eta mutila da? Aita mutila da?</p>		<p>N: Ez, zuk daukazuna? H: (Isilik gelditzen da) N: Kareta deko. Uhu. Kapitan Amerika ezagutzen duzu? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai. Eta: kromoak era kromoetara jolasten duzu? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Eta zein gustatzen zaizu gehien (Frozen eta futboleko</p>			<p>H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez. Eta bi neska izan ahal direz bikote? (Hirugarren argazkia erakusten diot) H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai, bi neska bai. Eta zer daude egiten? H: Musuak (esaten du argazkia arretatsu begiratuz). N: Musu bat ematen. Zergatik dauz musu bat ematen? H: Lagunak direz. N: Lagunak direlako. Eta agian bikoteak dira? Bikoteak izan</p>
--	---	--	--	--	--	--

	<p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Eta zergatik?</p> <p>Desberdinak dira hauek (bi irudiak erakusten dizkiot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez dira desberdinak?</p> <p>H: (Ez du erantzuten, eta eskua ahoan sartzen du lotsatuta).</p>		<p>kromoak erakusten dizkiot).</p> <p>H: (Futbolenak seinalatzen ditu).</p> <p>N: Futbolekoak. Bai?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Uhu.</p> <p>H: Eta dekot liburue.</p> <p>N: Liburua dekozu, futbolen futbolen albuna?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Ze ondo, eta zenbat kromo dituzu, asko?</p>			<p>daitezke?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du, baina ez oso konbentzituta).</p> <p>N: Bai, uhu. Maitatzen direlako ematen dute musua?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai? Ba oso ondo. Primeran egin duzu.</p>
--	---	--	---	--	--	--

	<p>N: Eta ez dakizu zergatik zaren zu, orduan zu neska zara hau bezala (Neskaren irudia erakusten diot).</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du)</p> <p>N: Eta aitatsu, mutila da, hau bezala, ezta? (Mutilaren irudia erakusten diot).</p>		<p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Asko dituzu? Joe. Pilla bat</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Eta salto egitea gustatzen zaizu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Ia, a ver zelan egiten duzun salto? (Aulkia seinalatu diot aulkian igotzeko).</p> <p>H: Baina iten dot (egiten dut) handia eta jauzten naz.</p> <p>N: Super altua eta</p>			
--	---	--	--	--	--	--

	<p>H: Buruarekin baietz egiten du (Ziurtasunez).</p> <p>N: Bai? Uhum. Eta hau zer da? (Zakila seinalatzen diot).</p> <p>H: Te: (Lotsa aurpegia dauka).</p> <p>N: Zelan deitzen da?</p> <p>H: Pitiín (Oso baxu esaten du).</p> <p>N: Zelan?</p> <p>H: Pitiklin (oso baxu esaten</p>		<p>jauzten zara? Eta bildurra ematen dizu salto egitea?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: A ver ia zelan egiten duzun salto.</p> <p>H: Baina egiten badot jauzten naz.</p> <p>N: Ni lagunduko zaitut. A ver igo, igoko gara hamen aulkian (abulkia seinalatu diot). Ia, lagunduko dizut igotzen (era bakarrik igo da).</p> <p>A ver e, ia e, ia zelan egiten</p>			
--	--	--	--	--	--	--

	<p>du).</p> <p>N: Zakila?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Eta hau? (Alua seinalatzen diot).</p> <p>H: (Isiltasuna eta lotsa aurpegia dauka).</p> <p>N: Hau zer da?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da begirada iruditik kenduz)</p> <p>N: Ez dakizu?</p>		<p>duzun salto e.</p> <p>Bat, hona, hona egin salto e (mahai batekin ez emateko norabidez aldatzeko eskatunion), bi eta hiru.</p> <p>H: (Aurrera eta gogor egin du salto)</p> <p>N: O: ho ho, orduan gustatzen zaizu salto egitea, e. Joe. Ta orduan ez dekozu beldurrik salto egitera.</p>			
--	---	--	---	--	--	--

	<p>Bai? Zelan deitzen da hau?</p> <p>H: (Isiltasuna eta ez dakiela adierazten du sorbaldarekin).</p>					
<p><i>SEXUALITATEA</i> (<i>Haurren erreakzioa</i>)</p>	<p>- Lotsati eta urduri egon da sexuen inguruan hitz egiterakoan.</p> <p>- Hasieran lasaiago egon da.</p>	<p>- Lasaitasunez eta ziurtasunez hitz egin du.</p>	<p>- Lasaitasunez eta ziurtasunez egon da.</p>	<p>- Lotsaz eta seriotasunez jokatu du.</p>	<p>- Lasaitasunez eta ziurtasunez jokatu du.</p>	<p>- Lotsarik gabe eta ziurtasunez erantzun du.</p>
<p>3N 06/04</p>	<p>N: Bat, bi eta hiru. Hiru urte. Eta zer zara neska ala</p>	<p>N: Ez, hori ez zaizu gustatzen ezta? Uhu. A ver jesarri. Beno ez jesarri, itxaron e. Mozorratuko</p>	<p>N: Buruarekin baietz egiten du. Uhu, eta orain galdetuko</p>	<p>N: Amatsu eta aita deitzen duzu? Bai. Ile bat daukazu belarrian</p>	<p>N: Ez? Eta, beno bitu, nik ekarri ditut, bueno, itxaron e.</p>	<p>N: Hori ez dakizu. Eta bitu, nik ekarri ditut nire hiru lagunengazkiak. Bitu e,</p>

<p>mutila? H: Neska. N: Neska zara? Zergatik dakizu neska zarela? H: (Isilik gelditzen da). N: Zergatik zara neska? H: Ze naiz X (oso baxu esaten du {X= bere izena }). N: X zarelako zara neska. Itxaron e, itxiko dut atea haur batzuk gelan sartu</p>	<p>gara orain. Zuk esan duzu neska zarela, ezta? Bai? A ver e, eta hau jartzen badizut (Txapela jarri diot) eta korbata bat jartzen badizut... (Korbata jarri diot) Orain zer zara, neska ala mutila? H: Mutila (esaten du ziurtasunez). N: Orain zara mutila, ezta? Uhu. Oso ondo. A ver, nahi duzu ikusi zeinen guapo zauden? Bitu begiratu ispiluan. H: (Ispiluan begiratzen du). N: Ai ama:, zer? H: (Serio dago ispiluaren aurrean begiratzen).</p>	<p>dizkizut zu z gauzak, a ver e? ia erantzuten dituzun didazun e? A ver e, aldatuko dut. (Kutxa lekuz aldatu dut). Hau da gauzaz beteriko kutxa eta zuk esan behar didazu ia gustatzen zaizun edo ez zaizun gustatzen. A ver ia, atzazalak margoztea gustatzen zaizu? H: (Buruarekin ezetz egiten du.)</p>	<p>(kili kiliak egiten dizkiot belarri atzean). Kili kiliak izaten dituzu belarrarian? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez? Eta sabelean kili kiliak izaten dituzu? H: (Buruarekin ezetz egiten du seriotasunez). N: Ez, ez? Ez dituzu sabelean kili kili? A eta oinetan? Ez dituzu izaten kili kiliak? Ez?</p>	<p>Badakizu nondik datozen haurrak? Badakizu nondik datozen? H: (Isilik gelditzen da seriotasunez). N: Nondik jaiotzen diren badakizu? H: (Isilik gelditzen da). N: Bai, ez dakizu? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez, eta: eta badakizu nondik irteten diren haurrak? Jaioberriak?</p>	<p>erakutsiko dizkizut. Ia, ia non dekodan. Bitu e, bitu hauek dira nire lagunak eta badakizu zer dauzen egiten (lehenengo argazkia erakuste diet). Zer daude egiten? H: Musuak emoten (argazkia arretatsu begiratzen dago). N: Musu bat ematen. Eta zergatik ematen dauz musu bat? H: (Isilik gelditzen da). N: Agian, maite direlako? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai, eta zer</p>
---	--	---	--	--	---

<p>nahi dutelako (Atea ixtera joan naiz). (...)</p> <p>N: X deitzen da. Beitu gauzatxo bat (tonu baxuan esaten dut), um...</p> <p>Ezagutzen dituzu? (Neska eta mutilaren irudiak erakusten dizkiot).</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du)</p>	<p>N: A ver, bagoaz, a ver itxaron e. (Txapela eta korbata kentzen laguntzen diot).</p>	<p>N: Ez? Ez zaizu gustatzen atzazalak margoztea?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Baina atzazalak margoztuta dituzu? Ta orduan gustatzen zaizu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai. Eta superheroak? (Bi superheroiak erakusten dizkiot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p>	<p>H: (Buruarekin ezetz egiten du seriotasunez).</p> <p>N: Eta zu nozbait alua ukitzen duzunean kili kiliak izaten dituzu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da harridura aurpegiarekin).</p> <p>N: Bai?</p> <p>N: Ez dituzu alua ukitzen duzunean kili kiliak izaten?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p>	<p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez? eta nola egiten dira haurrak? Nola egiten dira?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da seriotasunez).</p> <p>N: Zelan egingo dira haurrak? Zelan jaiotzen dira? Ez dakizu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Eta gustatuko litzaizuke jakitea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai? Uhu.</p>	<p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez? eta nola egiten dira haurrak? Nola egiten dira?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da seriotasunez).</p> <p>N: Zelan egingo dira haurrak? Zelan jaiotzen dira? Ez dakizu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Eta gustatuko litzaizuke jakitea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai? Uhu.</p>	<p>iruditzen zaizu?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Zer iruditzen zaizu? Ondo dagoela... txarto dago...?</p> <p>H: Ondo.</p> <p>N: Ondo dago, ezta?</p> <p>N: Eta bitu, ta ekarri ditut beste nire bi lagunen argazkia. Bitu (bigarren argazkia erakusten diot). Hau zer da? (Txapela duen mutila seinalatzen dut)</p> <p>Neska ala</p> <p>H: Mutila.</p> <p>N: Mutila, eta hau? (Txapelik ez daukan mutila seinalatzen dut).</p> <p>H: Mutila.</p>
--	---	---	--	---	---	--

	<p>N: Bai? Eta hau zer da? Mutila ala neska? (Mutilaren irudia erakusten diot).</p> <p>H: Mutile (esaten du ziurtasunez aurpegira begira).</p> <p>N: Hau da mutila, eta hau? (Neskaren irudia erakusten diot).</p>		<p>N: Ez? Eta... Ezpainak margozte gustatzen zaizu? H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai? Eta... hau badakizu nor den? H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Ez? Superheroe bat da, eta gustatzen zaizu honekin jolastea? H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Eta patioan zertara jolasten duzu, patioan?</p>	<p>ezetz egiten du seriotasunez).</p>		<p>N: Eta zer daude egiten? H: Musu bat emoten (esaten du ziurtasunez argazkia begiratu).</p> <p>N: Eta zergatik dauz ematen musu bat? H: (isilik gelditzen da).</p> <p>N: Elkar maite dutelako, agian? H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai. Eta zer iruditzen zaizu? H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Zer iruditzen zaizu? H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Nozbait ikusi duzu bi mutil musukatzen, bai?</p>
--	--	--	---	---------------------------------------	--	---

	<p>H: Neska. N: Neska. Eta zergatik dakizu? H: (Isilik gelditzen da). N: Hau mutila dela eta hau neska dela? H: (Isilik gelditzen da). N: Zergatik dakizu? H: Ze... N: Nes... Bai? H: Ze naiz neska. N: Zu zara neska, bai. Baina hau</p>		<p>Futbolean. H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez, zertara jolasten duzu patioan? H: ka Olatzerekin. N: Olatzerekin jolasten duzu. Eta bebeak zaintzea gustatzen zaizu? (Plastikozko Nenukoa erakusten diot). H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez, ez zaizu</p>			<p>H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai, eta zer dago ondo edo txarto? H: Ondo. N: Ondo dago, ezta? Hu. Eta azkenik. Nire bi lagun (hirugarren argazkia erakutsi diot). Beste bi lagun! Badakizu zer dauzen egiten? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Zer daude egiten? H: Musua ekinteten (argazkia seinalatzen du). N: Atsus (doministiku</p>
--	---	--	---	--	--	--

	<p>mutila (Mutilaren irudia erakusten diot) da, ez? Eta hau neska Neskaren irudia seinalatzen diot). Eta desberdinak dira? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez dira desberdinak. Ez? Berdinak dira? H: (Buruarekin</p>		<p>bebea, eta karrotxoekin ibiltzea? Horrelako karrotxoekin (Karrotxo bat seinalatzen diot). H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Karrotxoak bai. Eta zer egoten dira karrotxo barruan? H: Bebeak. N: Bebeak. Eta gustatzen zaizu bebeak zaintzea? H: (Buruarekin baietz egiten du).</p>			<p>egiten du). Musuak ematen bai. Ta badakizu zergatik? H: (Isilik gelditzen da). N: Ez dakizu, ez? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Maite direlako? H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai? Uhu. Eta zer iruditzen zaizu? H: (Isilik gelditzen da). N: Neskak neskekin musua ematen dute? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Zuk ikusi duzu noz bait bi neska musu ematen?</p>
--	---	--	---	--	--	--

	<p>ezetz egiten du).</p> <p>N: Zertan dira desberdinak, ia. Zer deko honek?</p> <p>H: Pitilina (Esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Eta honek?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da)</p> <p>N: Nola deitzen da?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da nire begietara begiratuz).</p> <p>N: Ez dakizu?</p> <p>H: (Buruarekin</p>		<p>N: Bai? Orduan bai gustatzen zaizu. Eta... ezagutzen dituzu (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai?</p> <p>H: Futbol eta Elsa eta Ana.</p> <p>N: Eta zein dituzu gustokoen?</p> <p>H: (Frozenen kromoak aukeratzen ditu).</p> <p>N: Elsarenak, Frozenenak</p>			<p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai, hamen bezala? Eta zer iruditzen zaizu, txarto dagoela edo ondo dagoela?</p> <p>H: Ondo.</p> <p>N: Ondo dagoela. Uhu. Ezagutzen dituzu? (Argazkiko neskak seinalatzen ditut).</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p>
--	--	--	---	--	--	---

	<p>ezetz egiten du).</p> <p>N: Baina desberdinak dira?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez dira desberdinak. Igualak dira, biak berdinak dira?</p> <p>N: Buruarekin baietz egiten du. Uhu,</p>		<p>dituzu gustokoen.</p> <p>Uhu. Eta salto egitea gustatzen zaizu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: A ver ia, frogatu. Jarri hamen (aulkian igotzeko adierazten diot) eta ea zelan egiten duzun salto. Etorri. (Lurrean, lekuan, salto egiten du). Ah, ala. Eta hamen igotzen bazara? A ver ia igo. (Begiratzen nau).</p>			
--	---	--	---	--	--	--

			<p>Nik lagunuko zaitut (eskua ematen diot aulkian igotzeko asmoz, baina ez du nahi igo). Igo gora, ez? (Igotzen saiatzen da niri eskua emanda). Igo gora, hona gora, hona gora, ea salto egiten duzun, hona gora. (Aulki gainean igo egiten da). Ez zaizu gustatzen hametik salto egitea.</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			N: Ez, hori ez zaizu gustatzen ezta? Uhu. A ver jesarri.			
SEXUALITATEA (Haurren erreakzioa)	- Lasai eta lotsarik gabe egon da.	- Ziurtasunez eta lasai egon da, lotsarik gabe.	- Lasaitasunez eta ziurtasunez egon da, lotsarik gabe.	- Seriotasunez eta lotsati egon da.	- Seriotasunez eta ziurtasunez jokatu du.	- Lotsati egon da hitz egiten.
3N 06/13	N: Eta zer zara neska edo mutila? H: E: mutilla. N: Zuk mutila zara, ziur? H: (Buruarekin baietz esaten du) N: Eta zergatik zara mutila?	N: ¿Y antes tú has dicho que eras chica, no? H: (Buruarekin baietz egiten du) N: Tú eres chica, y si yo te pongo una gorra de mi padre... (Txapel bat jartzen diot) H: Hum (barre egiten du) N: ¿y a ver e, y te pongo una corbata?	N: Porque eres así, cla:ro. Y yo ahora te voya enseñar cositas de la caja y tu me tienes que decir si te gustan o si no te gustan. A ver e: N: ¿Te gusta pintarte las uñas? (Azazkal-laka	N: A, vale. Y:, ay se te ha quedado un pelo en la oreja. Ay! ¿tienes kili kilis en la oreja? (Belarrian kili kiliak egiten diziot. ¿Y tienes kili kilis en la tripa?. ¿ Tienes kili kilis ?	N: ¿Y oye y tú sabes de dónde vienen los niños? H: No (esaten du sorbalda gora eginez). N: ¿No, te gustaría saberlo? H: (Buruarekin baietz egiten du) N: ¿De dónde	N: Una foto de unos amigos (lehenengo argazkia erakusten diot). ¿Qué están haciendo? H: Beso (esaten du argazkia begiratzuz). N: Se están dando un beso. H: Sí (esaten du aurpegi lasaiarekin).

<p>H: Es que soy mu gande y mamá y ma me y papá me dice que peso. N: Porque eres muy grande y pesas. H: Sí. H: ¿Por eso eres niño? N: Niña (Zuzentze dit). H: ¿Eres niña o niño? N: Niña. A: Te he entendido mal. O sea que eres niña. H: (Buruarekin</p>	<p>H: No veo. (Txapela begiak tapatzen dizkio) N: ¿Y te pongo una corbata, que eres ahora? (Txapela igo diot eta korbata jarri diot) ¿Chica o chico? H: Chico (esan du ziurtasunez). N: Chico. H: Sí: (Jarri diodana kendu nahi du). N: Ahora eres chico. ¿Y no te gusta ser chico? H: No.</p>	<p>erakusten diot) H: (Buruarekin baietz egiten du) H: Sí. Es que es que ya tengo pintadas. N: Ai es verdad, de rosa es verdad. H: Sí: e mamá. (Amaren azazkal-laka dela azaltzen du) N: ¿De maná? H: Sí. N: ¿Y te gusta jugar a los superhéroes? (Bi superheroiak erakusten dizkiot) H: Sí.</p>	<p>H: (Barre egiten du). N: Bai: N: ¿Y y tienes kili kilis en el en el en el chochito? H: No (esaten du harridura aurpegiarekin). N: No, ¿y cuándo tienes kili kilis? Le dices, ¿Qué te dice ama? ¿Si te arrascas? ¿Qué te dice? H: Que que que que mi ama me me la miria, es que es que tengo que tengo un</p>	<p>vienen? H: (Sorbaldarekin ez dakiela adierazten du) N: Nunca has visto un ama con la tripa muy grande: (Sabel handia daukadala irudikatzen diot) H: (Buruarekin baietz egiten du) N: Pues ahí tiene los niños. H: Na (Esaten du urduri). N: En la tripa muy grande. ¿La has visto? ¿Y tú no sabes de dónde</p>	<p>N: ¿Y qué son? H: Mami y papa. N: Mami y papa. ¿Y por qué se dan un beso? H: Papa pa pa pa papa po que se quieren. N: Porque se quieren. Y: ¿Te parece bien? N: Sí (esaten du ziurtasunez). H: Hum. (Txirrina jotzen du eta atea begiratzen du) N: Orain goaz. N: (Bigarren argazkia erakusten diot) ¿Y aquí qué están haciendo? (Bigarren argazkia erakutsi diot).</p>
---	--	--	---	---	--

	<p>baietz egiten du ziurtasunez) N: Uhum. Mira, yo he traído aquí, que seguro que los conoces, a dos amigos. Tu sabes quienes son (neska eta mutilaren irudiak erakusten dizkiot). ¿Este que es? (Mutila erakutsiz) H: Niño. N: ¿Y esta? (Neska</p>		<p>N: También?, sí. H: Sí. Tengo en casa. N: Sí, también tienes en casa. ¿Y te gusta pintarte los labios? H: Sí:, ata también tengo en casa. N: Sí. H: E pintalabios, de princesa. N: Aha. Qué bien. Y has dicho que te gusta jugar a los superheroe... H: Sí. N: ¿Sabes, conoces a qui</p>	<p>video en mi casa. N: ¿Que tienes que hacer un? H: Un video. N: ¿Un vivi? H: Sí. H: ¿Y si tu ama te pillá, y si tu ama te ve arrascandote el la pocholina, qué te dice? N: E: Muy bien. H: Muy bien. N: No pasa nada, ¿No? No pasa nada.</p>	<p>nacen los niños? H: No (esaten du ziurtasunez). N: ¿Y Cómo se hacen los niños? ¿Cómo se hacen? H: No sé (Esaten du seriotasunez). N: ¿Te gustaría saberlo? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: No, tampoco te gustaría saberlo. Uhu.</p>	<p>H: Otros beso (argazkia begiratzén dago). N: Otro beso. ¿Y qué son? H: Chicos. N: Dos chicos. H: Hi. (Sí) N: ¿Y por qué se dan un beso? H: Porque se quiere (esaten du ziurtasunez). N: Porque se quieren. H: Sí (esaten du ziurtasunez).. N: ¿Y qué tal te parece? H: Bien (Esaten du ziurtasunez). N: ¿Y aquí qué están haciendo? (Hirugarren</p>
--	---	--	---	--	--	---

	<p>erakutsiz) H: X. N: ¿Y por qué lo sabes? H: E e e, este es mutila (mutila seinalatzen du) y esta neska (neska seinalatzen du). N: Aha. ¿Y por qué lo sabes? H: Es que mamá, es que mamá me e e e e dice, es que me dice ma tas cosas. (Amak</p>		<p>quien es este? H: (Buruarekin ezetz egiten du) N: ¿No sabes cómo se llama? H: (Buruarekin ezetz egiten du) N: huhum. Entonces igual no te gusta jugar tanto a los superhéroes, ¿no? H: E. N: Si te gusta. ¿Y con quien juegas? H: Con con con el tato. Con mi hermano. N: Con tu, con el hermano.</p>			<p>argazkia erakusten diot) H: Besos (Argazkia begiratzten dago). N: ¿Y qué son? H: Chicas. N: Dos chicas. ¿Y porque se dan un beso? H: Porque se quieren. N: Porque se quieren. ¿Y las chicas y las chicas se pueden besar? H: Sí. N: ¿Y los chicos y los chicos? H: (Buruarekin baietz egiten du) N: También. ¿Y las chicas y los chicos como aquí?</p>
--	---	--	---	--	--	---

	<p>gauzak txarto esaten dizkiola azaltzen du).</p> <p>N: Te dice.</p> <p>Uhum. Ama te ha dicho.</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du)</p> <p>N: ¿Y son diferentes?</p> <p>H: Sí.</p> <p>N: ¿En qué son diferentes?</p> <p>H: (Titiak seinalatzen ditu lotsaz)</p> <p>N: ¿En las tetas?</p> <p>H: No.</p>		<p>N: ¿Y sabes quién es capitan America?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du)</p> <p>N: ¿Y super man?</p> <p>H: (Baietz egiten du buruarekin baina ez oso ziur)</p> <p>N: Sí. ¿Y en el patio a qué juegas?</p> <p>H: En el patio de mi casa es particular (abesten hasten da)...</p> <p>N: Hamen patioan, a qué juegas en el patio</p>			<p>(Lehenengo argazkia erakusten diot).</p> <p>H: Sí.</p>
--	--	--	--	--	--	---

	<p>(Harridura aurpegiarekin) N: ¿En qué? H: Es que, en las cabeza:s. N: En las cabezas, son diferen, ¿el pelo es diferente? H: (Buruarekin baietz egiten du) N: ¿Y algo más? H: (Alua eta zakila begiratzen die irudiei baina arin kentzen du</p>		<p>aquí. ¿Cuando estás ahí abajo (kalea seinalatuz) a qué juegas? H: A e estoy jugando a a a veces a veces e (hiru urteko beste haur bat gelara sartu da bere kutxan marrazki bat sartzera). N: ¿A qué juegas? N: ¿A qué juegas? H: En la moto:s. N: A moto:s, ¿a qué más? H: Y... y a y a patinetes N: A patinetes, a</p>			
--	---	--	---	--	--	--

	<p>begirada). E: los ojos. N: ¿Algo más? H: La boca. N: La boca... ¿Qué más? H: (Alua eta zakila begiratzen die irudiei baina arin kentzen du begirada). E:., el cuello. N: El cuello... ¿Qué más? H: (Alua eta zakila begiratzen die irudiei baina arin kentzen du</p>		<p>motos... (Gelara sartu den haurra guri begira gelditu da, eta marrazkia ez du oraindik gorde) N: Venga, bai hori gorde eta joan. Venga X ordua da e. (Marrazkia gorde du eta irteten dago lehen sartu den neska) N: Eta itxi atea mesedez. Itxi atea, bai? (Atea itxi du) N: Eta patioan, en el patio en el patio</p>			
--	---	--	--	--	--	--

	<p>begirada). Las manos. N: Las mano:s son diferentes. Hombre las manos son un poco parecidas e. H: Sí (irribarrea ateratzen zaio). N: ¿Y qué más son diferentes? H: (Alua eta zakila begiratzen die irudiei baina arin kentzen du begirada). (Oinak</p>		<p>juegas a cuidar a los bebés? H: Sí. N: ¿Sí? ¿Y juegas a fútbol? H: Sí. N: ¿También juegas a fútbol? H: Sí. Que bien. N: ¿Y también juegas con bebés? H: (Buruarekin baietz egiten du) N: ¿Sí? Que bien. O sea que juegas a todo. H: Sí. N: ¿Y qué cromos te gustan más? (Frozen eta</p>			
--	--	--	--	--	--	--

	<p>seinalatzen ditu) N: Los pie:s. N: ¿Y esto son diferentes? (Irudien alua eta zakila seinalatzen dizkiot) (Isilik gelditzen, eta lotsatu da) H: Da (Buruarekin baietz egiten du). N: Sí, también. ¿Y esto qué es? (Alua seinalatuz)</p>		<p>futbolen kromoak erakutsi dizkiot) H: (Frozenen kromoak aukeratu ditu) N: Los de Frozen. ¿Y y y y los de futbol te gustan? H: No esos, solo le gustan a X. N: Solo le gustan a X, a tu hermano. ¿Y te gusta saltar? H: (Buruarekin baietz egiten du) N: ¿Si, sabes saltar? H: (Buruarekin baietz egiten du) N: ¿A ver?</p>			
--	---	--	---	--	--	--

	<p>H: (Isilik gelditzen da lotsatuta).</p> <p>N: ¿No sabes cómo se llama?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da lotsatuta).</p> <p>N: ¿Y esto? (Zakila seinalatuz)</p> <p>H: (Isilik gelditzen da lotsatuta.</p> <p>Aulkian geldi dago).</p> <p>N: ¿Te da vergüenza?</p> <p>H: (Buruarekin</p>		<p>H: (Lekuan bi salto ematen ditu).</p> <p>N: ¿Y, y si subes encima de la silla sabes saltar?</p> <p>H: No.</p> <p>N: A ver vamos a probar. (Eskua ematen diot). ¿No sabes saltar de encima de la silla?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du)</p> <p>N: ¿Te da miedo?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du)</p> <p>N: Uhum, vale.</p> <p>Pues entonces no</p>			
--	---	--	--	--	--	--

	<p>ezetz egiten du)</p> <p>N: No, ¿Pero no sabes cómo se llaman?</p> <p>H: Buruarekin ezetz egiten du.</p> <p>N: Este el pitilín (zakila seinalatuz), ¿y este?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: ¿No sabes?</p> <p>N: Oye? Y tú por qué eres chica?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p>		<p>saltamos.</p>			
--	---	--	------------------	--	--	--

	<p>N: ¿Tú eres chica me has dicho, no?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du)</p> <p>N: ¿Y por qué eres chica?</p> <p>H: Es que, es que soy así.</p> <p>N: Porque eres así, cla:ro.</p>					
<p>SEXUALITATEA (Haurren erreakzioa)</p>	<p>- Lotsatuta egon da genitalen inguruan hitz egiterako orduan.</p>	<p>-Lasaitasunez eta seriotasunez jokatu du. Ez da eroso egon mutilez jantzita.</p>	<p>- Lasaitasunez eta ziurtasunez egon da.</p>	<p>- Harritu eta lotsatu da galdera egin diodanean.</p>	<p>- Lotsati eta seria egon da.</p>	<p>- Ziurtasunez eta lasaitasunez jokatu du.</p>
<p>3M 06/29</p>	<p>N: Oso ondo, eta zer zara</p>	<p>N: Las chicas tienen pocholina. Uhum. Pues sí</p>	<p>N: Ahora te voy a enseñar cosas de</p>	<p>N: Y: ahora te voy a preguntar una</p>	<p>N: te dice que te arras, muy bien.</p>	<p>N: Sí te gustaría saberlo. Pues cuando</p>

<p>mutila ala neska? H: E: (Pentsatzen dago). N: ¿Qué eres chico o chica? H: Solo chico. N: Chico eres. ¿Y por qué eres chico? H: E: porque debería ser chico (esaten du ziurtasunez). N: Deberías de ser chico. Uhum. N: Y: a mira,</p>	<p>aldia e. Y Mira ahora te voy a sacar cosas y tú me tienes que decir... A no espera, a ver. Mira yo he traído una falda, mira ayúdame, pónitela un segundo. H: Um (gona begiraten du eta ez dago oso konbentzituta). N: Pónitela un segundo. H: Vale (Esaten du lasaitasunez). N: Un pie, y otro pie, uiba (gona jarri du). A ver e, altxatu ipurdia. Y he traído también, una peluca (Ileordea jarri diot). A ver, tienes el pelo muy largo. H: (Gona eta ileordea</p>	<p>la caja y tú m me tienes que decir si te gustan o si no... tegustan. H: Um. N: Lo que te gusta, e a ver? Si te gusta mucho... o poco. A ver: Te gusta pintarte las uñas? (Azazkal-laka erakusten diot). H: Nu (no). N: No te gusta pintarte las uñas. H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: ¿Por qué no te gusta pintarte las</p>	<p>cosa. Bueno no, te voy a hacer cosquillas. ¿Tienes cosquillas? H: No (serio aurpegia jartzen du eta atzera itzultzen naiz ni). N: ¿No tienes cosquillas? ¿Seguro que no tienes cosquillas? (Besapean kili kiliak egiten dizkiot) H: (Barre egiten du). N: ¿Y cuan y en el pitilín alguna</p>	<p>Es lo que hay que decir. Y, una cosa, tu sabes de dónde vienen los niños (plastikosko Nenukoa erakusten diot). H: Um. N: Los niños asi (Nenukoa erakusten diot), este es de mentira, pero uno de verdad, ¿los niños de verdad de dónde vienen? H: Mamea (ama) dicho que quiere comprar un niño de verdad.</p>	<p>aita y amatsu se quieren mucho pues pueden hacer un hijo. Y: ahora he traído unas fotos... (Argazkiak hartu ditut). N: ¿Qué están haciendo? (Lehenengo argazkia erakusten diot). H: Besándose. N: ¿Y por qué se besan? H: Poi porque son novios. N: Porque son novios. ¿Y qué te parece que se besen? H: Bien. N: Te parece bien.</p>
--	---	--	---	---	--

<p>igual los conoces. Igual los conoces (mutila eta neskaren irudiak erakusten dizkiot). ¿Los has visto alguna vez? H: E si: N: Están en la gela de X, ¿no? H: Si (buruarekin baietz esaten du). N: ¿Y esto qué es? (Neskaren</p>	<p>jarrita dauzka eta zutik eta geldi dago) N: ¿Ahora qué eres chica o chico? H: E: chica. N: Eres chica, aha. Vale, muy bien. (Ileordea kendu diot). Nos quitamos la falda... H: Sí.</p>	<p>uñas? H: Porque los chicos no hacemos eso. N: A, los chicos no os pintais las uñas. Te gusta jugar con:, con los superhéroes. (Bi superheroiak erakusten dizkiot) H: Sí (esaten du lasaitasunez). N: Uhu. Y a ver a ver a ver, te gusta: pintarte los labios (Ezpain-margoa erakusten diot) H: No. N: No te gusta</p>	<p>vez tienes cosquillas? H: No, ninguna (esaten du harrituta, eta seriotasunez erantzuten du). N: ¿Y no te pica? H: Sí (esaten du seriotasunez). N: ¿Y cuándo te pica qué haces? H: Me arrasco. N: Te arrascas. Uhu. ¿Y te gusta arrascarte? H: E, solo me arrasco cuando me pica. N: Claro. Uhu,</p>	<p>N: Que quiere comprar un niño de verdad. H: Sí, pero yo le he dicho que no. N: Que no, ¿tú no quieres un hermanito? H: No (esaten du haserre aurpegiarekin). N: ¿Y de dónde salen los niños? H: No sé de dónde (eskuak altxatu egiten ditu). N: No s, y ¿te gustaría saber de dónde salen? H: Sí (Esaten du</p>	<p>(Beste gelako irakasle bat sartzen da gelara). N: Apa, ez lasai lasai (esaten diot irakasleari). (Sartu den irakaslea irten egiten da). N: Y: mira te he traído otra foto (bigarren argazkia erakusten diot). Ui! Está al revés (argazkia alderantziz jarri dut). ¿Qué son? H: Solo son dos chicos (argazkia begiratzen dago). N: Dos chicos. ¿Y qué están haciendo? H: Abezandose. (Abrazándose). N: ¿Y por qué se</p>
---	---	--	--	--	---

	<p>irudia erakutsiz).</p> <p>H: Chica (Neskaren alua begiratzen dago).</p> <p>N: ¿Y esto? (Mutilaren zakila erakutsiz).</p> <p>H: Chico (mutilaren burua begiratzen dago).</p> <p>N: Chico, uhum. ¿Y por qué sabes que son chica y chico?</p>		<p>pintarte los labios.</p> <p>Uhu. Y: te gusta jugar con estos tipos de juguetes? (Hulck erakusten diot)</p> <p>H: Sí.</p> <p>N: ¿Quién es este, sabes quién es?</p> <p>H: Hulck (esaten du irribarrea ahoan izanda).</p> <p>N: Hulck!</p> <p>H: Yo tengo un Hul más fuerte: en mi casa.</p> <p>N: Que way, que morro. ¿Y en el patio a qué juegas?</p>	<p>muy bien. Y si alguna vez te ven arrascarte, ¿Qué te dice amatsu o aitatsu?</p> <p>H: Que les, me dice que me arrasque.</p> <p>N: Te dice que te arras, muy bien. Es lo que hay que decir.</p>	<p>ziurtasunez).</p> <p>N: Los niños salen de la tripa de la amatsu.</p> <p>H: Pues yo he salido de la tripa de mi ama.</p> <p>N: Caro, los niños salen de la tripa de amatsu. ¿Y tú sabes cómo se hacen los niños?</p> <p>H: Uhu.</p> <p>N: ¿Cómo se hacen?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da)</p> <p>H: Mi aita sí lo sabe.</p> <p>N: Tu aita si sabe</p>	<p>besan?</p> <p>H: Porque son amigos.</p> <p>N: Son amigos. ¿Y si yo te digo que son pareja?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: ¿Qué te parece?</p> <p>H: Seguro que se besan porque son amigos (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Seguro que se besan porque son amigos. No no, pero son pareja.</p> <p>H: Ti (harridura aurpegiarekin begiratzen dit).</p> <p>N: Son pareja, son padre y padre. Se están dando un beso dos aitatsuz se están dando</p>
--	---	--	--	---	--	---

	<p>H: E: porque se: que los chicos niños tienen pitilin. Y yo (esaten du lasaitasunez).</p> <p>N: Y tú tienes pitin. ¿Y las chicas qué tienen?</p> <p>H: E: pocholina (esaten du lasaitasunez).</p> <p>N: Las chicas tienen pocholina. Uhum.</p>		<p>H: Pue:s, solo con cuerdas.</p> <p>N: Con cuerdas?</p> <p>H: Hun (buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: ¿Y juegas a futbol?</p> <p>H: Sí (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Si, y: y alguna vez juegas a cuidar muñecos? (Nenukoa erakusten diot).</p> <p>H: No.</p> <p>N: No juegas.</p> <p>H: Nu (ezetz egiten du buruarekin).</p>		<p>cómo se hacen. ¿Y tú?</p> <p>H: Um... (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: ¿Te gustaría saberlo?</p> <p>H: Sí.</p> <p>N: Sí te gustaría saberlo.</p>	<p>un beso.</p> <p>H: Sí (harridura aurpegiarekin begiratzen dit)..</p> <p>N: ¿Y qué te parece que se den un beso dos aitatsuz un beso?</p> <p>H: E, mi ama mi aita es el novio de mi ama.</p> <p>N: Sí. Eso es. Pues imagínate que aitatsu tiene un novio, en vez de una novia. ¿Qué te parece?</p> <p>H: Bien (atzera begira dago).</p> <p>N: Bien te parece bien. Mira aquí (hirugarren argazkia erakusten diot). ¿Qué están</p>
--	--	--	---	--	---	---

			<p>N: ¿Ni con el carrito como esos, no juegas, con esos? (Nenukoen karrotxoa erakusten diot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: En el parque no, ¿en el patio no?</p> <p>H: Nu (buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: ¿Pero te gusta jugar a futbol?</p> <p>H: Sí.</p> <p>N: Si te gusta jugar a futbol. ¿Y: cuáles te gustan más, o te gustan</p>			<p>haciendo? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).</p> <p>H: E, besándose dos chicas.</p> <p>N: Besándose dos chicas. ¿Y porque se besan?</p> <p>H: Seguro, porque son a::m pareja.</p> <p>N: Son pareja, tienes razón, son pareja. ¿Y qué te parece que se den un beso?</p> <p>H: Bien (esaten du lasaitasunez).</p> <p>N: ¿Te parece bien?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Aha.</p>
--	--	--	---	--	--	---

			<p>los dos? (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot).</p> <p>H: Pue:s, en mi casa yo tengo catetos de Spiderman.</p> <p>N: De Spiderman.</p> <p>¿Y qué te gustan más los de Spiderman, los de futbol o los de Frozen?</p> <p>H: Los de futbol.</p> <p>N: Los de futbol te gustan más.</p> <p>Qué bien, a mí también e. Y, oye y sabes saltar?</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>H: Ti (bai).</p> <p>N: A ver.</p> <p>H: Aulkitik altxatu eta lekuan salto egiten du.</p> <p>N: A! Y saltar de alturas grandes?</p> <p>H: También.</p> <p>N: A ver, súbete en la silla a ver si sabes saltar. Súbete de pie.</p> <p>H: (Aulkian igo da bera bakarrik)</p> <p>N: A ver e! (Salto egin du).</p> <p>Joe qué atrevido eres. Madre mía que atrevido eres. O sea que no te da</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			miedo saltar.			
SEXUALITATEA (<i>Haurren erreakzioa</i>)	- Lasaitasunez eta lotsarik gabe hitz egin du.	- Eroso eta lasai egon da.	- Lasai egon da, ziurtasunez jokatu du.	- Serio egon da.	- Lotsarik gabe jokatu du.	- Lasaitasunez hitz egin du, lotsarik gabe.
3M 07/01	<p>N: ¿Y tú qué eres chico o chica?</p> <p>H: Chico.</p> <p>N: A: eres chico, ¿y por qué:?</p> <p>H: Porque me salen cara, alas, mira (besoekin hegoak izango balu egiten du).</p>	<p>N: Y: a: tengo una pregunta que hacerte, tú me has dicho que eres chico.</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du)</p> <p>N: Aha.</p> <p>N: ¿Pero y si yo te pongo?... A ver e, ponte esto. (Gona ipintzen laguntzen diot).</p> <p>H: ¿Para qué quieres ponerme esto? (Esaten du seriotasunez).</p>	<p>H: Hulck (Esaten du lasaitasunez).</p> <p>N: ¿Y te gusta jugar?</p> <p>H: No.</p> <p>N: ¿No te gusta jugar con Hulck?</p> <p>H: Yo no tengo Hulck.</p> <p>N: Tú no tienes Hulck. ¿Pero si lo tuvieras jugarías?</p> <p>H: No sé cómo se juega.</p>	<p>H: Sí. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).</p> <p>N: Vale. Pues entonces no saltes. Y: ¿dónde tienes la mano?</p> <p>H: ¿Qué? (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).</p> <p>N: ¿Tenías la</p>	<p>N:¿ Y, oye y tú sabes de dónde vienen los niños?</p> <p>H: Sí (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: ¿De dónde vienen los niños? Los niños de verdad. Este es de peluche, pero, este es de plástico, ¿pero los niños de verdad de dónde vienen? Que son</p>	<p>N: Mira, y aquí he traído tres fotos. ¿A ver?</p> <p>H: Te qué (argazkiak begiratzeko dituzte).</p> <p>N: Tú me tienes que decir qué están haciendo. ¿A ver, que están haciendo? (Lehenego argazkia erakusten diot)</p> <p>H: ¿Ese quién es? (Argazkiko mutila seinalatzen du).</p>

<p>N: Te salen alas, ¿a los chicos les salen alas?</p> <p>H: No, a buh li year solo. (Bus lay year hegoak dituen panpina bat da)</p> <p>N: A bus lie year solo. ¿Y tú por qué eres chico?</p> <p>H: Et, ep bush lie year no tiene alas (haserre aurpegia jartzen du).</p> <p>N: ¿Qué tiene?</p>	<p>N: Ahora te lo explico.</p> <p>N: (Altxatzen laguntzen diot) A ver, no te preocupes. A ver, e. (Gona jarri dugu bion artean eta ileordea erakutsi diot)</p> <p>N: Pero si tienes el pelo largo...</p> <p>H: Yo no quiero ese pelo! (esaten du haserre).</p> <p>N: Solo es pa probártelo.</p> <p>H: No: (Esaten du haserre).</p> <p>N: Vale (ez diot ileordea jarri), ¿ahora qué eres chica o chico?</p> <p>H: Chica, oca. (Chica ahora).</p> <p>N: Eres chica, aha.</p>	<p>N: No sabes cómo se juega.</p> <p>N: ¿Pero te gustan los superhéroes, como Hulck?</p> <p>H: Sí, me gusta Mairon..</p> <p>N: Sí, te gusta Mairon.</p> <p>H: Si, me gusta Mairon man</p> <p>N: Airon Man, uhum.</p> <p>H: E e...</p> <p>N: ¿Capitán América?</p> <p>H: Yo veo a a Hul en en la pelica (pelikula) poque ma man (Batman)</p>	<p>mano aquí?</p> <p>(Hasieran erabilitako irudien panpina hartu eta zakila seinalatzen dut). ¿Te gusta tener la mano ahí?</p> <p>H: La mano no está aquí (eskua begiratzen du eta aurpegiaren aurrean jartzen du eskua. Zakilean ez dagoela esaten du, eskua eskumuturraren ondoan kokatuta daukala adieraziz)</p> <p>N: ¿Ahí no se tiene la mano o si</p>	<p>así chiquitines.</p> <p>H: Yo también tengo un plástico.</p> <p>N: Ya.</p> <p>H: En mi casa también tengo plástico.</p> <p>N: ¿Y los niños que son así de dónde vienen? (Panpina erakusten diot)</p> <p>H: También están aquí en la egcola (eskola).</p> <p>N: Sí. ¿Y los bebés pequeñitos de dónde vienen?</p> <p>H: De sus casas.</p> <p>N: De sus casas.</p>	<p>N: Este es un aita, y este...</p> <p>H: Un ama (erantzuten du bat-batekotasunez).</p> <p>N: Un ama. ¿Y qué están haciendo?</p> <p>H: Dándose un beso (argazkia harretatsu begiratzen dago).</p> <p>N: ¿Y por qué se dan un beso?</p> <p>H: Para... Porque se es su novia (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Porque es su novia. Aha. ¿Y qué te parece que le de un beso?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>H: Mi colun gozo.</p> <p>N: E?</p>
---	---	---	---	--	--

<p>H: Bush lie year para volar... N: Tiene como un avión, ¿no? H: No puede volar,pr sin alas. N: A.: ¿Y tú qué eres, niña o niño? H: Niño:! (Esaten du haserre). N: A.: ¿Y por qué eres niño? H: Por que me toca le niño. N: Porque te toca niño.</p>	<p>H: (Buruarekin baietz egiten du). Los chicos no llevan esto (mutilek ez dute gona eramaten, gona seinalatuz). N: Los chicos no llevan falda. A ver e, vamos a quitar la falda. (Gona kendu dugu) N: ¿Y ahora qué eres? H: Chico. N: Ahora eres chico. Vale.</p>	<p>male ha dao esa sa llave de cor. N: Que suerte. H: Ma ver para mi la pelicula. N: Que bien, que suerte tienes. N: ¿Oye y en el patio a qué juegas? ¿Juegas a futbol? H: No juego. N: No juegas. H: No me dan en el ojo. (Atzamarrarekin bere begia seinalatzen du) N: Porque te dan en el ojo. ¿Y a</p>	<p>se tiene? (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du). H: Las manos son aquí (eskuak besoetan daudela adierazten du). N: Ahí. ¿Pero qué te estabas tocando? H: Nada: (Lotsa aurpegia jartzen du). N: A: H: ¿Tienes vergüenza? N: Sí. N: Sí te da</p>	<p>¿Y: y cómo nacen? H: Nosé: N: ¿Y te gustaría saber? H: A mi me gusta a los perros. N: Te gustan los perros. H: De X (Leku bat). N: De X (Leku bat). ¿Y sabes de dónde nacen los niños? H: Sí: N: ¿Por dónde nacen? H: Pos yo estoy malito.</p>	<p>H: Ese está smi colun gozo. N: Vicongozo. H: Sí. N: ¿Qué es vicongozo? H: Unos viki:ngos N: A: es un vikingo N: Uhum. ¿Y: aquí qué están haciendo? (Bigarren argazkia erakusten diot). H: Otro beso (argazkia harretatsu begiratzen dago). N: ¿Y quién se está dando un beso? H: Es su novio (Eskumako mutila seinalatzen du). N: Es su novio. ¿Y por</p>
---	--	--	---	---	--

	<p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>H: Y los chicos yo soy un niño</p> <p>N: Tu eres... uhum, eso es: Los chicos son niños.</p> <p>N: ¿Y esta qué es? ¿Y estos qué son? (Neska eta mutilaren irudiak erakutsi dizkiot).</p> <p>H: Chico (mutila</p>		<p>qué te gusta jugar en el parque?</p> <p>H: A mamis. Cono e io (cuando e ido) an el patio me gusta jugar con la moto.</p> <p>N: Con la moto te gusta jugar.</p> <p>H: Con la moto handia.</p> <p>N: Con la moto grande. ¿Con la moto rosa?</p> <p>H: Sí, me la han quitado.</p> <p>N: Huhum. Te la han quitado.</p> <p>H: Y me ha quitado una chica.</p>	<p>vergüenza qué te digan. Pues te estabas tocando el pitilin.</p> <p>H: No (esaten du haserre aurpegiarekin).</p> <p>N: ¿Te gusta tocarte el pitilin?</p> <p>H: No. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).</p> <p>N: ¿Te da vergüenza? (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).</p>	<p>N: Tú estás malito. ¿Y los bebés pequeños de dónde nacen?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>H: Hazen gugu gagá.</p> <p>N: Hacen gugu gagá, gugu gagá. Hacen así.</p> <p>H: Toros los días...</p> <p>H: (Isilik gelditzen gara).</p> <p>N: Todos los días y lloran y lloran. Tú también has sido pequeñito.</p> <p>H: y do cu onde</p>	<p>qué se están dando un beso?</p> <p>H: Poque porque kieren darse un beso.</p> <p>N: Porque quieren darse un beso. ¿Y: qué te parece, que se den un beso?</p> <p>H: Quiene juego.</p> <p>N: Tienen juego.</p> <p>H: Sí.</p> <p>N: ¿Quién tiene un juego?</p> <p>H: Juego de e e el volcán de Timanfalla.</p> <p>N: El el volcán de Tili de Timanfalla. Aha.</p> <p>H: ¿Qué hay?</p> <p>N: ¿Eso está en Lanzarote?</p>
--	---	--	--	--	--	--

	<p>seinalatuz) y niña (neska seinalatuz). N: Chico y niña (berak esan duena azpimarratuz), oso ondo. Y: y son diferentes? H: No. N: No son diferentes, ¿son iguales? H: (Isilik gelditzen da aurpegian zerbait ondo ez dagoela adieraziz). H: No son</p>		<p>(Eskumako eskuarekin zakila igurtzen dago). N: ¿Hoy te ha quitado la moto rosa una chica? H: Sí, y luego otra chica. Y luego la he cogido Ainco. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du). N: Ala, joe. H: Y luego le ha dicho que que que yo lo quiero meter para para hacer batu batu. (Eskumako eskua</p>	<p>H: Me hace gracia. Pero a veces no da gracia. N: Pero a veces no da gracia. ¿Por qué no da gracia? H: Por que si me caigo al suelo saltando con la silla no da gracia a mi. N: Saltar por la silla no da gracia. ¿Pero tocarte el pitolín te gusta? H: Sí, gracia. N: Sí, ¿te hace kili kilis? H: No (esaten du</p>	<p>be. N: Ahora eres grande, pero tú has sido pequeñito. H: ¿Dónde? N: Cuando, de pequeñito. Cuando estabas en la cuna, tú has sido pequeñito también. H: Yo y estaba cuando así, como era pequeñito hablaba así (tonu baxuagoa jartzen du). N: Axí, ma ma ma...</p>	<p>H: No: N: ¿Dónde está? H: Está muy cerca. N: Está muy cerca. H: Donde hay volcanes. N: Mira, quieres ver esta última foto? H: Sí. N: A ver, e. (Hirugarren argazkia erakusten diot). N: ¿Qué están haciendo? H: Dándose un beso. N: ¿Y por qué se están dando un beso? H: Porque es su novio. N: es su novio. A: Es, pero ¿qué son?</p>
--	--	--	--	--	--	--

	<p>iguales. N: No son iguales. Qué son, ¿qué tienen de diferente? H: (Isilik gelditzen da neskaren eta mutilaren irudiak goitik behera begiratzen). H: No sé (Esaten du ziurtasunez). N: No sabes. H: (Mutilaren irudian zakila begiratzen</p>		<p>aurrera eta atzera mugitzen du batu behar dela adieraziz) N: A: y, y la has recogido? H: Sí. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du). N: La has batu batu. ¿Y te gusta cuidar a niños en el patio? H: ¿Qué niños? (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du). N: Como a los</p>	<p>seriotasunez). N: No, te hace kili kilis. H: Esto se amiku. N: ¿Pero te gusta tocarte el pitilin? H: (Buruarekin baietz egiten du eta zakila era horizontalean ukitzen jarraitzen du) N: Uhum. ¿Y tú tienes kili-kilis en las orejas? H: ¿Qué? N: Kili kilis, tienes en las orejas. H: No: (Esaten du</p>	<p>H: Yo no lloraba. N: ¿No llorabas de pequeñito? H: No. N: Yo sí, yo lloraba muchísimo. Y cuando era pequeña: ¿a qué no sabes por dónde nací? H: Yo no soy un bebe ahora. N: ¿Y los bebés de dónde nacen? H: Isilik gelditzen da. N: Tú ahora eres mayor, ¿Pero los bebés de dónde</p>	<p>H: (Isilik gelditzen da). H: Chica y chica. N: Chica y chica. Y entonces, ¿qué, qué pasa por qué se están dando un beso? H: No sé qué. N: ¿Es su novio? (Bi neskak seinalatuz) H: Sí. N: Es su novia? (aurreko esaldia arin zuzenduz, bi neskak seinalatuz) H: Sí. N: Sí. ¿y qué te parece que se den dos chicas...? H: M mi mi... N: Un beso.</p>
--	--	--	---	--	--	---

	<p>dago).</p> <p>N: ¿Este qué tiene?</p> <p>(Mutilaren zakila seinalatu diot).</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>H: Los chicos tienen pitilin.</p> <p>N: Los chicos tienen pitilin.</p> <p>¿Y esta qué tiene?</p> <p>H: Isilik gelditzen da.</p> <p>N: ¿No sabes cómo se llama?</p> <p>H: No sé</p>		<p>bebes como a estos, y llevar el carrito de bebes ¿te gusta?</p> <p>H: Yo no tengo un bebé. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).</p> <p>N: Pero en el patio tenéis como estos. Pe juguete:s.</p> <p>H: No me, a mí no me gusta jugar con bebés. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen</p>	<p>seriotasunez).</p> <p>N: ¿Y en la tripa?</p> <p>H: Yo voy a salir (leihora begiratzten dago).</p> <p>N: ¿Kili kilis? Hau (Kili kiliak atzamarrak gora eta behera mugitzen ditut kilikiliak nola egiten diren airean erakutsiz) zuk egiten duzu bakarrik?</p> <p>H: Sí (irribarrea ateratzen zaio).</p> <p>N: ¿Y tienes kili-kilis en el pitilin?</p> <p>H: (Isilik</p>	<p>nacen?</p> <p>H: Pero, un poquito he crecido.</p> <p>N: Tú has crecido mucho.</p> <p>H: No, un poquito mira (altxatu egiten da zenbat neurtzen duen erakusteko).</p> <p>N: Si un poquito. Joe pero mira qué alto eres. Eres muy alto ya.</p> <p>N: ¿Y los bebés de dónde nacen?</p> <p>H: Pero X es muy alto que mí, es mi alto que mí. (X ni</p>	<p>H: Yo también tengo a mi ama.</p> <p>N: ¿Y tú ama te da besos?</p> <p>H: Sí.</p> <p>N: ¿Y te gusta que tu ama te de besos?</p> <p>H: En la cara.</p> <p>N: ¿Y te gusta que amatsu te de besos?</p> <p>H: Sí en la cara.</p>
--	---	--	---	---	--	--

	<p>(neskaren alua begiratzen dago). N: ¿Pocholina? Alua. Alua dekote.</p>		<p>du). N: A ti no te gusta jugar con bebés. Y:: y te gusta, ¿Cual te gusta más? (Frozen eta futboleko kromoak erakutsi dizkiot). Los cromos de Frozen o los cromos de:... H: De fútbol. (Futboleko kromoak seinalatzen ditu) N: De fútbol te gustan más. H: E... (Eskumako eskuarekin zakila</p>	<p>gelditzen da harriduraz begiratzen). H: ¿Qué? N: Kili kilis tienes en el pitilin. H: No (esaten du haserre eta beste leku batera begira, lotsa aurpegiarekin).</p>	<p>baino altuagoa da). H: Si es mi así (Xren, bere anaiaren, altuera irdudikatzen du) (Jesarri egiten da).</p>	
--	---	--	---	---	--	--

			<p>igurtzen jarraitzen du).</p> <p>N: Y hoy...</p> <p>H: A X le gustan de futbol.</p> <p>(Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).</p> <p>N: A X también, ¿X quien es tu hermano?</p> <p>H: X le gusta fútbol.</p> <p>(Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).</p> <p>N: A X.</p> <p>N: ¿Y tú sabes</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>salta?</p> <p>H: E si mira (lekuan altxatu eta salto egiten du).</p> <p>N: Ala. ¿Y sabes saltar de la silla? ¿Subiéndote a la silla?</p> <p>H: Es que si si:, si salto así me voy a caer al suelo aquí.</p> <p>N: ¿Te da miedo?</p> <p>H: Sí. (Eskumako eskuarekin zakila igurtzen jarraitzen du).</p> <p>N: Vale. Pues entonces no saltes.</p>			
--	--	--	--	--	--	--

<p style="text-align: center;">SEXUALITATEA (<i>Haurren erreakzioa</i>)</p>	<p>- Lotsatu da genitalak aipatu behar izan dituenen, baina lasai eta ziurtasunez esan ditu gauzak.</p>	<p>- Haserre egon da eta seriotasunez jokatu du.</p>	<p>- Erantzuterakoan batzuetan seriotasunez eta haserre jokatu du. Baina orokorrean lasai egon da, lotsarik gabe.</p>	<p>- Haserre eta seriotasunez jokatu du. Lotsa sentitu du momentu batzuetan.</p>	<p>- Ezin izan du gaian harreta jarri.</p>	<p>- Lotsarik gabe eta lasaitasunez jokatu du.</p>
<p>3M 08/30</p>	<p>N: Horrek, a ver: bat, bi eta hiru. Hiru urte, jo:. Ai ama. Eta zer zara neska ala mutila? H: Mutilla (esan du ziurtasunez). N: Mutilla? Eta zergatik</p>	<p>N: Ta orain ni, zuk esan didazu mutila zarela, ta a ver ia, jarri hau. Lagundu. (Aulkitik altxatzen da). Jarri hau lagundu (gona jartzeko eskatzen diot), a ver e, ia. Ia, eta orain beste oina eta altxatu ipurdia... (Gona jarri dugu). Eta bitu jarriko dizut hau bebai (ileordea erakutsi eta jarri egiten diot, bera zutunik</p>	<p>N: Mutila zara. Aha, oso ondo. Eta a ver. Orain nik erakutsiko dizkizut kutxan dauzkadan gauzak eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun edo ez, bai? H: Vale. N: A ver ia...</p>	<p>N: Eta beste gauza bat, kili kiliak izaten dituzu. H: Ebai (esaten du seriotasunez). N: A ver (kili-kiliak egiten dizkiot sabelean). Eta kili kiliak izaten dituzu zakilean?</p>	<p>H: E, ue iten zoaz hegazkinak hegan hegan eta eta bazoaz bilbondorako ikustende muñeko han asko eta dau dau hor nagusi bat horrela handi bat eta eta eta dau nagusi bat txiki bat eta eta beste</p>	<p>N: Bai? Ba bitu aitaixo eta amatxo asko maite direnean, egin dezakete haur bat. Bai? Eta... bitu ekarri dizut, ikusteko argazki batzuk. Zer daude egiten ? (Lehenengo argazkia erakutsi diot). H: Musua (argazkia begiratzen dago). N: Eta zergatik dauz</p>

<p>dakizu mutilla zarela? H: Ze, neskak aukin tuten dauz. X (bere arreba) iten dau gimnasia eta eta ni:k eta eta X (bere arreba) egiten dau gimnasia ritmika. Eta eta neska da, eta ama eta X (Bere arreba) dire neskak. Eta nire aita mutile eta ni mutile. N: A. Orduan</p>	<p>eta geldi dagoela). Ile luzea, ile luze luzea. Orain zer zara? H: Mutilla (esan du ziurtasunez). N: Mutilla zara? Uhu. Baina ile luzea daukazu, eta gona. Zer zara? H: Mutilla (errepikatzen du ziurtasunez). N: Mutilla zara. Aha, oso ondo.</p>	<p>Atzazalak margoztea gustatzen zaizu? (Azazkal-laka erakusten diot) H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai?. H: ire amak badeko pintetako. N: Uhu. Eta zuri gustatzen zaizu margoztea? H: Eta eta X bebai , X bebai pintetan dauz eta neskak eta mutilak. N: Bai, neskak eta mutilak. Hori da. Eta zuri gustatzen</p>	<p>H: Ez (seriotasunez begiratzen dit). N: Eta azkura dekozunean arraskatzen duzu? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai, eta lastantzen duzu zakila? H: Ez, lastandu ez duzu lastantzen. N: Eta, norbait ikusten badizu zakila ukitzen zer esaten dizu? Amatsu zer esaten dizu zakila ukitzen duzunean.</p>	<p>bat handi bat eta beste bat txiki bat. (Bilbondo, supermerkatu bat da, ondoan panpin bat eros dezakedala azaltzen dago). N: Ze ondo. Eta zuk badakizu nondik jaiotzen diren haur txikitxoak? H: Bai (esaten du ziurtasunez). N: Nondik jaiotzen dira? H: Karrantoan. N: Karrantoan bai, baina nik, itxaron</p>	<p>musuak bat ematen? H: Ze ze ze badoa, ze badoa. N: Badoa. Badoa. Nor doa? H: Neska eta mutila. N: Neska eta mutila badoaz? H: Bai (esan du ziurtasunez). N: Neska eta mutila badoaz, ta orduan musu bat ematen dute? Ta zer iruditzen zaizu musu bat ematea? H: E, ez takit (Esaten du sorbalda igoz). N: Ez dakizu. Normala. Zergatik dauz musu bat ematen ?</p>
---	--	---	---	---	--

	<p>neskak direnak gimnasia ritmika egiten dute?</p> <p>H: Bai (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Eta mutilak? Dira aitan moduak.</p> <p>H: Bai (Esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Eta aita zergatik da mutila?</p> <p>H: Ze e ze badeko telefonoak. Ai antie (Aita)</p>		<p>zaizu margozte?</p> <p>H: Bai (esaten du azazkal-laka begiratu).</p> <p>N: Bai. Eta: superheroetara jolastea gustatzen zaizu?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Hauekin? Huhu. Uiba (superheroe baten ezpata jauzten da)</p> <p>H: (Ezpata jauzi zaiola konturatzen da eta ezpata begiratzeko dago).</p> <p>N: Jauzi zaio ezpata. Eta:</p> <p>H: Superheroek</p>	<p>H: Atera.</p> <p>N: Atera eskutxoa, ez? Hori esaten dizu.</p> <p>H: Uhu (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Ondo dago zakila ukitzea? Edo txarto dago?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Ez dakizu.</p>	<p>e. Badakizu nondik datozen? Nondik datoz?</p> <p>H: E: ez dakit (esaten du lasaitasunez).</p> <p>N: Ez dakizu. Eta gustatuko litzaizuke jakitea nondik datozen?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Amaren txi amaren tripitatik, datoz. Amaren tripitatik, eta badakizu nondik jaitzen dira?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p>	<p>H: Ze ze ba badoa bere etxera.</p> <p>N: Ai egia da, esan didazu. Eta zer iruditzen zaizu, eman behar diola musua?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai, agurtzeko eman behar direz musuak?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Bai, uhu. Eta hauek zer daude egiten? (Bigarren argazkia erakusten diot)</p> <p>H: Bebai musua.</p> <p>N: Musu bat ematen . Ta zer dira?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: E, bi neska direz?</p>
--	---	--	--	--	--	--

<p>badeko telefonoak.</p> <p>N: A, telefonoak dituelako.</p> <p>H: Bai. Bale. (...)</p> <p>N: Zu zara mutila. Aha. Eta hau zer da? (Mutilaren irudia erakusten diot).</p> <p>H: Mutila.</p> <p>N: Eta hau? (Neskaren irudia erakusten</p>		<p>badeko ezpata bat.</p> <p>N: Bai, bitu, hau da ezpata modukoa.</p> <p>H: Eta eta...</p> <p>N: Beno ez dakit ezpata (ezpata erakusten diot), bai ezpata izango da, ezta? Bai izango da ezpata.</p> <p>H: Ba baina ezpata da oso e Hul da oso fuerte.</p> <p>N: Nor da fuertea?</p> <p>H: Hulck.</p> <p>N: Hulck.</p> <p>H: Bai.</p>		<p>N: Nondik, jaiotzen dira?</p> <p>H: Ez takit (esaten du tonu lasaian).</p> <p>N: Ez dakizu, eta gustatuko litzaizuke jakitea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Ba bitu, amaren sabelean dauz eta nozbait ikusi duzu amatxo horrela bete betea eta izugarritzko tripatxoarekin (tripa handia daukadala irudikatzen diot).</p> <p>H: (Buruarekin</p>	<p>H: Ez.</p> <p>N: Ez, zer direz?</p> <p>H: Mutila.</p> <p>N: Bi mutil. Aha. Bi mutil, ala bat?</p> <p>H: Bi.</p> <p>N: Eta zer daude egiten?</p> <p>H: Musua.</p> <p>N: Eta zergatik dauz musu bat ematen?</p> <p>H: Ze badoa bere bere etxera, in jata musu bet eta baten “bazoaz kotxez zure kotxean” eta zauz etxean.</p> <p>N: Orduan badoaz etxera eta agurtzen dute elkarri. Hum. Eta zer iruditzen zaizu zuri bi</p>
---	--	---	--	---	---

	<p>diot).</p> <p>H: Neska.</p> <p>N: Eta zergatik dakizu?</p> <p>H: Ze hau da mutila (Mutilaren irudia seinalatzen du) eta hau neska (neskaren irudia seinalatzen du), eta eta hau badeko telefonoa eta hau ez.</p> <p>N: A: telefonoa da pitilina, ez?</p>		<p>N: Eta gauza bat, bitu zer dekada hemen: gustatzen zaizu ezpainak margoztea?</p> <p>H: Bai (esaten du ziurtasunez ezpain-margoa begiratzuz eta poztasun aurpegiarekin).</p> <p>N: Bai. Uhu. Eta: bitu nor daukadan hemen: Ia ezagutzen duzun. Aha. Hau nor da?</p> <p>H: Hul.</p> <p>N: Eta gustatzen zaizu Hulckekin jolastea?</p>		<p>baietz egiten du).</p> <p>N: Ba hortxe dau behea, hortxe dau haurtxoa, haur txikia, eta aluatik, siunp, jaió egiten da. Eta: zuk badakizu nola egiten diren haurrak? Nola egiten dira haurrak? Nola sartzen dira amatxoren tripitzan, tripitan?</p> <p>H: E:</p> <p>N: Nola sartzen dira?</p> <p>H: Ez dakit (Esaten du tonu</p>	<p>gizon musu bat ematea?</p> <p>H: E, ez takit.</p> <p>N: Ondo dago, musu bat ematea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai? Eta: zer daude egiten hemen? (Hirugarren argazkia erakutsi diot).</p> <p>H: Bebai musu bat.</p> <p>N: Musu bat ematen bebai? Eta zergatik dauz musu bat ematen?</p> <p>H: Bi neska, neska eta neska. (Neskak seinalatze ditu).</p> <p>N: Bi neska direz, bai oso ondo. Eta zergatik</p>
--	---	--	--	--	---	--

	<p>H: Bai (Esaten du ziurtasunez eta lasai).</p> <p>N: Eta honek zer deko ? (Neskaren irudia seinalatzen dut).</p> <p>H: Em, hau dekote hankak, hau dekote hankak (urduri jarri da, prakak gogortasunez oratzen dago).</p> <p>N: Hankak dituzte.</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Eta hau zer</p>		<p>H: Bai (Esaten du lasaitasunez).</p> <p>N: Bai? Uhu.</p> <p>H: Baina Hul badeko puñuak.</p> <p>N: Puñoak ditu, hu.</p> <p>H: Ze badeko fu...</p> <p>N: Eta izugarrizko indarra.</p> <p>H: Ze badeko fue fuerte.</p> <p>N: Fuerza, bai.</p> <p>N: Oso indartsua da.</p> <p>H: Bai, eta nik badekot handi bat.</p> <p>N: Handia dekozu? Zelako</p>		<p>lasaian).</p> <p>N: Ez dakizu. Eta gutatuko litzaizuke jakitea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p>	<p>dauz musu bat ematen?</p> <p>H: Z ze badoa bere etxera, ze bazoaz kotxean eta eta eta esan zuen e ge heltzen eta listo.</p> <p>N: Eta esan zion agur, agur esan zion.</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Eta zuk uste duzu bikoteak direla?</p> <p>H: E: ez.</p> <p>N: Zer dire?</p> <p>H: Neska eta neska.</p> <p>N: Neska eta neska. Uhu. Lagunak direz?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Eta lagunak ematen dute musua ezpainetan?</p>
--	---	--	---	--	---	--

	<p>da? H: E, ah, e... (Gogoratzen saiatzen dago) N: Ez zara gogoratzen? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Alua. H: Bai (esaten du ziurtasunez). N: Gogoratzen...? Alua deitzen da. Eta zergatik dakizu hau mut... aitxaron</p>		<p>zortea. Eta: patioan zertara jolasten duzu? Futbolera jolasten duzu? H: Ez. N: Zertara jolasten duzu? H: Badekot baloia bat nire etxean, g ga, baloia bat, eta eta baloia gehiau. N: Asko, baloi asko dituzu? H: Bai. N: Eta gustatzen zaizu patioan panpinekin jolastea? Bebak zaintzen</p>			<p>H: Bai.</p>
--	---	--	---	--	--	----------------

	<p>zarratuko dugu atea. (Kanpoan, pasilloan, haur batzuk oihuka daude, eta atea erdi zabalik dago, hortaz, atea itxi dut). N: Ta zergatik dakizu hau mutila dela? (Mutilaren irudia erakusten diot) H: (Mutilaren irudian zakila begiratzen dago). Ze, ze badeko ze</p>		<p>(plastikozko Nenukoa erakusten diot)... H: Bai (esaten du ziurtasunez). N: Bai? Gustatzen zaizu bebeak zaintzea? Eta: karrotxoarekin ibiltzea... H: Bai. N: Bai, horrek gauzak gustatzen zaizkizu? H: Baina baina baina a mi me gusta en el robot. N: Zer? H: Robota. N: Robota</p>			
--	---	--	--	--	--	--

	<p>badeko: e a hanka eta hankak dire handiak, eta neska bebai handiak, eta dire mutilla eta neska, eta badeko han eskuak eskuak eta burua eta ileak. N: Aha. H: Eta begiak eta eta agoak jaten dau ze eta eta eta hori jaten dau janariak. N: Karo. O</p>		<p>gustatzen zaizu, bai? Eta zein robota daukazu? H: Ez, ez takit. N: Ba agian egunen batean izango duzu robota. Eta ia, bitu nik hemen bi kromo ditut (Frozen eta futboleko kromoak erakusten dizkiot), zein gustatzen zaizu gehien? H: Hau. (Frozenenak aukeratzen ditu).</p>			
--	--	--	--	--	--	--

	<p>sea, zu edo ni bezalako mu neska mutilak direz, ezta? H: Bai.</p>		<p>N: Frozenenak. Aha. Bai, niri bebai. H: Niri be, nik badekot pelikula. N: Pelikula ikusi duzu? Nik ikusi behar dut pelikula, oraindik ez dut ikusi. Ikusiko dut. H: Nik badekot nire etxean, club eta mini ontze da ta a pelikulak. N: Ze ondo. H: Eta nire tablean dago hegazkina. N: Hezkakina,</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>ala, zelako zortea.</p> <p>Eta badakizu salto egiten?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: A ver, ia zelan egiten duzun salto.</p> <p>H: (Lekuan salto egiten du).</p> <p>N: Iepale. Ala. Eta aulki gainean salto egiten ba badakizu?</p> <p>(Irakaslearen aulkia seinalatu diot).</p> <p>H: (Aulkian igo eta salto egiten du aulkiaren</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>gainean).</p> <p>N: Ui ui ui, hartuko duzu min (Jaisten hasten da), baina igo gainera, igo gainera, gora, gora igo, bitu e, badakizu hortik salto egiten? Ia e?</p> <p>H: (Aulkitik lurrera salto egiten du).</p> <p>N: Uepa, joe. Zelako gizon ausarta,</p>			
--	--	--	---	--	--	--

SEXUALITATEA (Haurren erreakzioa)	- Lasaitasunez eta lotsarik gabe jokatu du.	- Lasaitasunez eta ziurtasunez jokatu du.	- Lasaitasunez eta ziurtasunez jokatu du, lotsarik gabe.	- Harritu eta lotsatu egin da.	- Lasaitasunez eta lotsarik gabe jokatu du.	- Lasaitasunez jokatu du.
3M 08/31	<p>N: Oso ondo. Eta zer zara mutila ala neska?</p> <p>H: Mutilla (esan du tonu ziurrean).</p> <p>N: Mutilla zara? Zergatik dakizu?</p> <p>H: Pero es que, a en la calle, po, es que en la calle mamos a coger, en el</p>	<p>N: Eta zuk, tú me has dicho que eres niño, no? Que eres chico. ¿Y si yo ahora te pongo una falda, si te pongo así... a ver, jaitsi. (Gona janzten laguntzen diot). ¿Si te pongo una falda...? (Gona janzten jarraitzen dut) ¿Si te pongo una falda y te pongo el pelo largo? (Ileordea jartzen diot buruan).</p> <p>H: Yo soy chica (esan du irribarretsu eta ileordea</p>	<p>N: A ver... Otra pregunta. Ahora te voy a hacer, ahora te voy a enseñar lo que tengo en la caja.</p> <p>H: Male: (Vale)</p> <p>N: Y me, tú me tienes que decir a ver si te gusta:n, o si no te gustan.</p> <p>H: Male (Vale).</p> <p>N: Vale? A ver e?</p> <p>Cha cha cha cham, cha cha</p>	<p>N: ¿Tienes cosquillas?</p> <p>H: No (esaten du harrituta).</p> <p>N: ¿No tienes cosquillas?</p> <p>H: No (buruarekin ezetz esaten du).</p> <p>N: ¿Y cuándo tienes cosquillas en el pitilín, te tocas el pitilín?</p> <p>H: No (esaten du lotsa aurpegiarekin).</p>	<p>N: Y otra cosa...</p> <p>H: ¿Qué?</p> <p>N: ¿Tú sabes de dónde vienen los niños?</p> <p>H: Si:: (Esaten du irribarretsu).</p> <p>N: ¿De dónde vienen?</p> <p>H: Bu:s, futbol en Bilbao, pues ca...</p> <p>N: Del bus, de Bilbao...</p> <p>H: E de De Galtano</p>	<p>N: Y:, mira he traído tres fotos. Mira e: (Lehengo argazkia erakutsi diot).</p> <p>N: Tú me tienes que decir lo que están haciendo. ¿Qué están haciendo?</p> <p>H: Le da un musu.</p> <p>N: Un musu. ¿Y por qué?</p> <p>H: Porque le quiere (argazkia begiratzen dago).</p> <p>H: Amn.</p>

	<p>patio yo ha cogido un camión. N: Un camión, eta horregatik, kamioiak eranbil, como coges camiones eres chico? H: Sí (egiten du buruarekin). N: Sí. Uhum. H: ¿Y ese móvil? N: Es mio, lo he dejado ahí. Lo he dejado ahí, a ver e, que no lo</p>	<p>laztanduz). N: ¿Entonces que eres chica? H: Sí. N: Aha.</p>	<p>cham: N: ¿Te gusta pintarte las uñas? (azazkal-berniz arrosa erakusten diot). H: E:, sí. N: ¿Sí te gusta pintarte las uñas? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: ¿Te pintas las uñas en casa? H: No. N: No te las pintas. ¿Pero sí te gusta? H: Sí. N: Uhum. N: ¿Te gustan los</p>	<p>N: No te tocas el pitilín. H: No pero si me pica el pito: me toco. N: Te tocas si te pica el pito. H: Sí (Esaten du lasaitasunez). N: ¿Pero y qué te dicen en casa si te ven tocarte el pito? H: Na: Nada. Pero bero mi aita me ha danbiao los juguete:s. N:¿Si? H: Y y y y la y lo juguetes míos</p>	<p>(Galdakaotik). N: Aha. H: Pero y... N: ¿Pero y cómo nacen los niños? H: Na. Los bebes hacen na na na: N: ¿Hacen na na na, pero cómo nacen? H: Pero, hacen na na na na na: N: Negar egiten dute. H: Sí. N: Lloran mucho. Y de y como se hacen los niños? H: Los niños, hacen na na na na</p>	<p>N: ¿Y a ti te parece bien? H: Tero ma e le de le de ei ma el el sa e, um um en vedano me voy a Magala. (Udan Malagara doala esaten du) N: Qué bien, que suerte tienes. H: Yo no tengo galtzontzilo. N: ¿No tienes canzoncillo? H: Porque mi aita no me ha ponido. N: ¿No? (Harridura aurpegiarekin begiratu diot). H: No.</p>
--	--	--	---	--	--	--

	<p>pisemos. Luego recuérdame que no lo pise. H: Ño. N: Mira, a ver si les conoces. Te suenan? H: Umn, tsi. N: Si te suenan. ¿Esta qué es? H: Neska. (Neska seinalatuz) N: ¿Y esto que es? H: Neska. (Mutila seinalatuz).</p>		<p>súper héroes? H: U::mn, sí. H: Si te gustan. ¿Más que pintarte las uñas, o menos que pintarte las uñas? ¿Qué te gusta más? N: Las uñas. N: Te gustan más las uñas. ¿Y: te gusta pintarte los labios? (Ezpain- margoa erakusten diot) H: Umn:: cada si (<i>en casa sí</i>) N: Sí te gusta. H: Y aquí también.</p>	<p>todos los juguetes le va regalar a X. N: Claro porque igual ya a ti ya te quedan pequeños. H: Sí, pero el oso me queda pequeño. N: A:: H: El oso es e un paque de una una caja gande que tene el tito X. N: A:: Jo qué bien. H: Pero... N: Y cuando vas a casa del tío X te te lo deja. H: Pero me com</p>	<p>na: N: Pero y este bebe (Nenukoa erakusten diot),¿ como nacen los bebés?, de dónde nacen, de dónde vienen los niños, los bebés? H: Por la barriga. N: Vienen de la barriga. H: ¿Y por dónde salen? H: (Isiltasuna) H: Po, por el pito. (Lotsa aurpegia jartzen du) N: Salen por el pito.</p>	<p>N: Pues luego le tenemos que decir a X. N: ¿No te has puesto canzoncillos? H: No. N: Pues luego le tenemos que decir a X. H: Sí. Pero X me se da los amikos. N: Y ven aquí. Escuchame un segundo. H: ¿Qué? N: ¿Qué están haciendo entonces, se están dando un beso porque se quieren? (Lehenengo argazkia erakutsi diot). H: (Buruarekin baietz egiten du.)</p>
--	--	--	---	---	---	--

<p>N: Biak dira neska? H: Buruarekin baietz esaten du. N:¿ Y a ver en castellano? ¿Cómo se dice? H: Chica (neska seinalatuz). N: ¿Y en castellano? (Mutilaren irudia seinalatuz) H: Chico. N: Aha. Oso ondo.</p>		<p>N: ¿Quieres pintarte? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: (Ezpainak margotzen dizkiot). N: ¿Y ahora qué eres niña o niño? H: E: chica. N: Eres chica. Uhum. Estas muy guapa e. N: Luego te miras en el espejo. H: Mio (ezpainmargoa hartuz). N: Ay, pues mira igual tengo un espejo por aquí.</p>	<p>pe, pero me chupo los dedos. N: A: N: ¿Y cuando, y cuando te pica el pitilín y te lo tocas, te gusta? H: Umn (Beste alde batera begiratzen du lotsati). Mañana me voy a abaco. N: Am H: Pero: mañana me voy a, me voy a dezi a mi amatsu que me ponea magia. N:Ala qué bien. Qué morro.</p>	<p>N: ¿Y y, cómo se hacen los niños? H: Um, um. Pero si me pomo un chupete me hago mu gande hasta la luna. N: Hum. ¿Pero y cómo se hacen los niños? N: Los niños vienen de la barriga. H: Sí. N: ¿De la barriga de quién ? H: De su amatsu y su aita. N: De la barriga de su amatsu y de</p>	<p>N: ¿Y y: y te parece bien que se den un beso en el en la boca? H: Em., tsí. (Bai esaten du irribarretsu). N: Te parece bien. Mira ahora te voy a enseñar otra foto e. (Bigarren argazkia erakusten diot). N: ¿Qué están haciendo aquí? H: Dos papás un besos. N: Dos papás se están dando un beso. ¿Y qué te parece? H: Umn, bien. N: Bien te parece. H: Sí. N: ¿Por qué se están</p>
--	--	---	--	---	---

<p>N: ¿Y son diferentes? (Neska eta mutilaren irudia erakutsiz). H: Ummn, no. Chica (neskaren irudia seinalatuz) y chico (mutilaren irudia erakutsiz). N: ¿Son diferentes? H: No. N: No son diferentes.</p>			<p>Bueno luego te miras en el espejo. Y:, y ¿sabes quién es este? H: Hulck. N: Hulck. ¿Y te gusta jugar con Hulck? H: Pero si había alguien sa sustao e Hulck. N: Zer? H: S Esapie s X se ha ensifao e Hulck (X atzo Hulck mozorrotu zen). N: A:, es verdad, se disfrazó de</p>	<p>H: Y me va pone, y me va pone e: Pirri eta Porrotx. N: Qué bien. H: Y yo le voy a dezi que... N: ¿A ti te gusta tocarte el pitilin? H: No (esaten du seriotasunez). N: No te gusta. ¿Por qué? H: Porque quería, pero si, si ui quitar... (Aulkian mugitzen dago eta eskumako eskua aulkitik jauzi zaio bere gorputzaren pisua bi eskuen</p>	<p>su aita. H: Y comen tea tata. (Titia hartzen dutela esaten du). N: Comen tata. H: Y titi. N: A: comen la teta. N: ¿Y: y los niños has dicho que nacen de:... de dónde nacen? H: Umn, Por la barriga. N: Por la barriga nacen. Aha. N: ¿Y cómo se hacen los niños? ¿Cómo llegan a la barriga los niños?</p>	<p>dando un beso? H: Porque le quiere mucho. N: Porque le quiere mucho. ¿Y aquí, que pasa? (Hirugarren argazkia erakusten diot) H: Una y dos, las mamás se están leando besos. N: Se están dando besos. ¿Y por qué se están dando un beso? H: Porque le quiere mucho. N: Porque se quieren mucho. Qué bien. ¿Y qué te parece? ¿Qué te parece?</p>
---	--	--	---	--	---	---

	<p>Uhum. N: ¿Y esta que tiene aquí? (Neskaren alua seinalatzen dut). H: (Aulkian mugitu egiten da). N: ¿Cómo se le llama a eso? (Alua seinalatuz) H: (eskuak ahoan ditu). H: Nohé. (No sé esaten du eskuak ahoan dituela eta aulkian</p>		<p>Hulck, tienes razón. Si yo también le vi, yo también le vi. ¿Y:, y en el parque, aquí en el patio a qué juegas? H: Mn::ma, yo jugo e e si está, si está, si estoy malito yo soy, si no me tapo los oídos los oídos me va doler y voy a tomar Coca-cola y jarabes... N: Claro. H: Cuando si estoy malito.</p>	<p>gainean zuelarik, urduri dago) N: ¿Cuando te pica? H: ¿Eso que ha sonado? (Kanpoko soinu bat entzun da) N: No sé, será de fuera. H: Na.</p>	<p>H: U::mn, umn, no sé. N: No sabes. ¿y te gustaría saberlo? H: Um Na (Esaten du tonu axolagabean eta beste aldera batera begiratzuz, lotsati).</p>	<p>H: Um, mal (Esaten du irribarre pikaroarekin).. N: Mal. ¿Por qué? (Irribarre egiten diot). H: Pedo, si ju pedo si ka si kabemos saber las fotos me dejas los juguetes (argazkien jolasa ondo egiten badu jostailuak uzteko eskatzen dago). N: Ya veré, eso ya veré. Porque tengo que hablar con más niños todavía. H: ¿Todavía? N: Sí: con más gente de tu clase. Luego ya veré lo que hago con los muñecos.</p>
--	---	--	--	--	--	--

	<p>mugitzen dagoelarik, urduri dagoela dirudi).</p> <p>N: No sabes. ¿Y este? (Mutilaren zakila seinalatuz).</p> <p>H: Pitxola (barre egiten, eskuak aulki gainean ditu, eta gorputza gelditu da).</p> <p>N: Pitxola. Uhum.</p> <p>N: Pues esta se llama chocholina.</p>		<p>N: Si estás malito. ¿Pero aquí en el patio hoy a qué has jugado?</p> <p>N: ¿Te justa jugar a fútbol?</p> <p>H: E: Sí! Pero mi aitá si me hago mu gande me va a llevar a Sana Més.</p> <p>N: A San Mamés qué bien! Que morro.</p> <p>H: Y juga, y juga el Aleti.</p> <p>N: Y juega el Athletic.</p> <p>N: ¿Y te gusta cuidar a los bebés, en el patio?</p>			<p>N: Pero entonces por qué se están besando, por que se quieren has dicho. ¿Y qué te parece, que se quieran y se besen?</p> <p>H: Umn, mal (esaten du irribarre pikaroarekin).</p> <p>N: ¿Mal, por qué?</p> <p>H: Porqué::, no sé.</p> <p>N: No sabes porque. Uhum.</p> <p>N: ¿Dos chicas se pueden dar besos, dos amatsuz se pueden dar besos?</p> <p>H: E:: no (Esaten du irribarre pikaroarekin)..</p> <p>N: ¿Por qué?</p>
--	---	--	--	--	--	--

	<p>Esaten zaio batzuetan. Alguna vez se le dice chocholina.</p>		<p>(Nenukoa erakutsiz) H: M::: Tsí. N: Sí: N: ¿Qué te gusta más el futbol o jugar con los bebés? H: Jugar con Ju, o Ju. (Hulckekin jolastea) N: Con Jo Jú, horizer da? (Ez diot esan duena ulertu eta ulertu ez dudalaren aurpegia izan dut). H: Sí. N: ¿Qué te gustar</p>			<p>H: Porque una estaba en su casita toya llorar y otra no está llorando. N: Porque una está llorando y otra no. H: No. N: Uhum.</p>
--	---	--	---	--	--	---

			<p> jugar a fútbol más o jugar con los bebés te gusta más? H: Con los bebés. N: Te gusta más jugar con los bebés. H: Ni. N: Y::, a: mira lo que tengo por aquí. H: ¿Qué es eso? N: A ver. (Frozen eta futbol kromoak erakusten dizkiot). H: Em, a mi me gusta fosen. </p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>N: Te gustan los de Frozen. Y los de fútbol?</p> <p>H: También.</p> <p>N: ¿Pero cuáles te gustan más?</p> <p>H: E., este. (Frozenen kromoak seinalatzen ditu).</p> <p>N: Los de...</p> <p>H: Y y y y y y segundo este y este (Frozenen cromoko pertsonaiak seinalatzen ditu).</p> <p>N: ¿Cuáles te gustan más?</p> <p>H: ¿Los colores?</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>N: No no no, los los cromos.</p> <p>H: Um. Este. (Frozenen kromoak aukeratzen ditu).</p> <p>N: Frozen. Los de Frozen. Uhum.</p> <p>N: Y: tú sabes saltar?</p> <p>H: Hum. (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: ¿A ver?</p> <p>H: Yo llego hasta ahí (sabaia seinalatuz eta aulkitik altxatu da eta bere aulkiaren aurrean zutunik</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>jarri da).</p> <p>N: ¿Hasta el techo, a ver?</p> <p>H: (Salto egiten du 5 aldiz baina lekuan).</p> <p>N: Ala:!</p> <p>H: (Beste salto bat ematen du lekuan).</p> <p>N: ¿y y sabes saltar de encima de la silla?</p> <p>H: Sí.</p> <p>N: ¿A ver?</p> <p>H: (Irakaslearen aulkian igo egiten da).</p> <p>H: (Aulki gainean hiru salto ematen</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>ditu).</p> <p>N: ¿Y ahora para abajo sabes saltar?</p> <p>H: (Aulkitik salto egiten du eta behean saltoka hasten da).</p> <p>N: Ala:!</p> <p>N: Que bien! Que bien lo haces. O sea que no tienes miedo a saltar.</p> <p>H: No.</p>			
<p>SEXUALITATEA (Haurren erreakzioa)</p>	<p>- Genitalen izena aipatzean lotsatuta egon da eta urduri jarri da.</p>	<p>- Pozik eta lasaitasunez jokatu du.</p>	<p>- Lasaitasunez eta atzegintasunez jokatu du.</p>	<p>- Lotsatu egin da eta ez du gaien harreta mantendu.</p>	<p>- Orokorrean lotsati egon da.</p>	<p>- Irribarretsu eta lasai egon da.</p>
<p>3N 10/01</p>	<p>N: Bat, bi eta</p>	<p>N: Potxilina, aha. Uhu, oso</p>	<p>N: Ez, ezebez</p>	<p>N: Oso ondo.</p>	<p>N: Eta, beste</p>	<p>N: Beb, ez. Eta bitu,</p>

<p>hiru. Eta zer zara neska ala mutila?</p> <p>H: Neska.</p> <p>N: Neska zara?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai, zergatik?</p> <p>H: Am, ez takit.</p> <p>N: Ba bitu, nik ekarri ditut bi lagun (neska eta mutilaren irudiak erakusten dizkiot). Ziur ezagutzen</p>	<p>ondo. Eta, orduan zu esan didazu neska zarela, ezta?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Eta nik jartzen badizut nire aititeren gorra eta jartzen badizuk korbata bat... (Txapela eta gorbata jarri dizkiot)</p> <p>H: (Txapela eta gorbata ukitzen dago).</p> <p>N: Orain zer zara, neska ala mutilla?</p> <p>H: Mutila (Esan du ziurtasunez).</p> <p>N: Orain mutila zara, uhun. Baina ez dekozu zakilik.</p> <p>H: E?</p> <p>N: Ez, ezebez ezebez. Horrela mutila zara.</p>	<p>ezebez. Horrela mutila zara. Eta orain bitu, nik erakutsiko dizkizut kutxan dauzkadan jostailuak eta zuk esan behar didazu ia gustatzen zaizkizun edo ez zaizun gustatzen. Bai?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: A ver, e. Atzazalak margoztea gustatzen zaizu? (Azazkal-laka erakusten diot).</p>	<p>Daukazu,ai ixi dizut ile bat (kili kiliak egiten dizkiot belarri atzean). Ai, kili kiliak dituzu belarrian?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Eta sabelean kili kiliak dituzu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du irribarretsu).</p> <p>N: Bebai.</p> <p>i: Sara? A parkatu, hemen egongo zara? (Irakasle bat sartu egiten da gelara eta ate ondoan</p>	<p>galdera bat dekot: Zuk badakizu nondik datozen haurrak? Haurrak badakizu nondik datozen?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez?, eta badakizu nola jaiotzen den haur bat?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du, , amantala txupatzen dago).</p> <p>N: Ez dakizu</p>	<p>amaitzeko e, nik ekarri ditut lagun batzuen argazkiak. A ver e: (Lehenengo agarkia erakusten diot). Zer dira?</p> <p>H: Ama eta aita.</p> <p>N: Ama eta aita bat. Eta zer daude egiten?</p> <p>H: Musu (esaten du bolumen baxuan).</p> <p>N: Eta zergatik ematen daude musu bat?</p> <p>H: Ez takit.</p> <p>N: Agian, maite direlako?</p> <p>H: Bai (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Bai, eta zer iruditzen zaizu?</p>
---	--	---	---	--	---

<p>dituzula. Ezagutzen dituzu? H: Hori dekoguz gu gure gelan. N: Bai. Eta hau zer da? (Mutilaren irudia erakutsi diot). H: Mutilla (Neskaren burua begiratz dago). N: Mutila, eta hau? (Neskaren irudia erakutsi</p>			<p>H: (Buruarekin baietz esaten du). N: Bai (esaten du lasaitasunez). H: Eta superheroetara jolastea gustatzen zaizu? (Bi superheroi erakusten dizkiot) N: (Buruarekin ezetz egiten du) H: Ez. Eta ezpainak margoztea gustatzen zaizu? (Ezpain-margoa erakusten diot) H: Bai (Oso baxu esaten du).</p>	<p>gelditzen da guraso batekin) N: Bai. I: Bai e., ama batekin joango naiz beste leku batera, ez dakit nora jongo. Pentsatzen dut... Bai... N: Informatika gelara agian? I: A ver goazen begiratz... N: Bestela bost minututan amaituko dut eta utziko dizut, eta beste leku batera joango naiz ni.</p>	<p>nondik datozen? Eta gustatuko litzaizuke jakitea nondik datozen haurrak? H: (Buruarekin ezetz egiten du, , amantala txupatzen dago). N: Ez? Zuk ez duzu inoiz ikusi ama bat haurdun? H: (Buruarekin ezetz egiten du, amantala txupatzen dago). N: Ez? Amaren laguna. Eta zer egongo da mar ama amaren</p>	<p>H: Ondo. N: Ondo iruditzen zaizu. Eta bitu, hauek dira nire beste bi lagun. Zer dira? H: Lagunak. N: Lagunak dira? H: Bai. N: Eta zergatik daude musu bat ematen? H: (Isilik gelditzen da). N: Lagunek musua ematen dute ezpainetan. H: hu (Buruarekin ezetz esaten du). N: Ez? H: Bai. N: Batzuetan bai. Eta zer izango dira lagunak</p>
--	--	--	--	---	--	--

	<p>diot).</p> <p>H: Chica (neskaren burua begiratu du).</p> <p>N: Neska eta zergatik dakizu?</p> <p>H: Ez takit (eskaren alua begiratzen dago).</p> <p>N: Desberdinak dira?</p> <p>H: Ez (Esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Berdinak dira?</p>		<p>N: Bai?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Eta: hau badakizu nor den? (Hulck panpina erakusten diot).</p> <p>H: Ez (erantzuten du ezpainak gogortuz).</p> <p>N: Ez? Eta gustatzen zaizu jolaste eta gusta jolasten duzu hau hauen moduko superheroekin?</p> <p>H: Ez. (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez? Hu. Eta</p>	<p>I: Eske ez naz konturatu nik, gero orduan deket Xen gela ze gero dago lobre bebai, eta dekoten ama 11:00etan joango naz. Bueno nik utzikotzet ontze, badagoen informatika gela libre eta libre badago guk hasiko gara, eta ez badago libre itxaroten dot hemen, eta atea joten dotzut.</p> <p>N: Bale, bale.</p> <p>I: Venga. Ale.</p>	<p>lagunaren sabelean?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da, amantala txupatzen dago).</p> <p>N: Ez dakizu?</p> <p>H: Ez (Erantzuten du seriotasunez eta amantala txupatzen).</p> <p>N: Gustatuko litzaizuke jakitea, zer dagoen barruan?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai, hori bai. Eta gustatuko litzaizuke jakitea</p>	<p>ala bikoteak?</p> <p>H: Bikoteak.</p> <p>N: Bikoteak direz. Eta zergatik dauz ematen musu bat.</p> <p>H: e um.</p> <p>N: Ez dakizu?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Agian maite direlako?</p> <p>H: Bai. Eta zer iruditzen zaizu?</p> <p>N: Ondo iruditzen zaizu. Eta bitu hauek dira nire beste bi lagun. Nahi dituzu ikusi?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai, bitu</p>
--	--	--	--	---	--	---

	<p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Uhu. Eta honek zer deko?</p> <p>(Mutilaren irudiaren zakila seinalatzen diot).</p> <p>H: Pitilín (Esaten du bolumen baxuan eta lotsati).</p> <p>N: Zelan, zelan?</p> <p>H: Pitili:n (Bolumena</p>		<p>patioan zertara jolasten duzu, futbolera?</p> <p>H: Ez.</p> <p>N: Ez, zer zertara jolasten duzu patioan, panpinak zaintzera jolasten duzu</p> <p>H: Bai (Poz aurpegia jarri du).</p> <p>N: Bai, bebeak zaintzera. Eta: gustatzen zaizkizu kromoak (Frozen eta futboleko kromoa erakutsi dizkiot).</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Bai.</p>	<p>(Irakasleak atea ixten du).</p> <p>N: Eta orduan kili kiliak dituzu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez, ez dituzu kili kiliak?</p> <p>H: Ez (Esaten du irribarretsu).</p> <p>N: Ez, ez, gezurti. (Besapean kili kiliak egiten dizkiot). Eta alu ukitzen duzunean kili kiliak dituzu?</p> <p>H: No (esaten du</p>	<p>nondik jaiotzen diren haurrak edo nola?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez, eta bitu nik ekarri dut. Eta badakizu nola egiten diren haurrak?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez dakizu nola egiten diren haurrak?</p> <p>H: Ez (erantzuten du seriotasunez eta amantala txupatzen).</p> <p>N: Eta gustatuko</p>	<p>(Hirugarren argazkia erakusten diot). Zer dira?</p> <p>H: E, lagunak.</p> <p>N: Lagunak dira, ziur?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Eta zergatik dauz ematen musu bat?</p> <p>H: E: e lagunak (Argazkia begiratzen dago).</p> <p>N: Lagunak direlako dauz ematen musu bat?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Eta zer dira, neska eta neska, zer dira?</p> <p>H: Bi neska.</p> <p>N: Bi neska direz. Eta zergatik dauz ematen</p>
--	--	--	--	--	--	---

	<p>igotzen du). N: Pitilin. Eta honek (neskaren irudiaren alua seinalatzen diot)? H: E: potxolin (Esaten du lasaitasunez).</p>		<p>H: Ba nik dekot Krist Elsa eta Ana eta la ceni... N: Hau ere da Elsaren kromoa. H: Bai. N: Eta zein gustatzen zaizu gehien? (Frozen eta futbolen kromoak erakuzten jarraitzen dut). H: (Frozenen kromoak aukeratu ditu). N: Bai. Eta futbolen kromoak gustatzen zaizkizu?</p>	<p>harridura aurpegia eta kezka aurpegiarekin). N: Ez, ez duzu alua ukitzen? H: No (esaten du kezka aurpegiarekin). N: Alua ukitzea ondo dago? H: Ez (esaten du seriotasunez). N: Ez, ez dago ondo? H: (Buruarekin ezetz egiten du seriotasunez). N: Zer esaten dizu amatxo alua ukitzen</p>	<p>litzaizuke jakitea? H: Ez (erantzuten du seriotasunez eta amantala txupatzen).</p>	<p>musu bat bi lagunak? H: E: N: Lagunak ematen ditu musuak ezpainetan? H: Bai. N: Bai, batzuetan bai. Uhu. Eta zer dira bikoteak ala lagunak? H: Bikoteak. N: Bikoteak direz. Eta orduan zergatik dauz ematen musu bat? H: Ez takit. N: Ez dakizu, agian maite direlako? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Zuk uste duzu? Uhu.</p>
--	--	--	---	---	--	---

			<p>H: (Buruarekin baietz egiten du). Bai. N: Bebai. H: Bebai gustatzen zaio nire lehengusuari. (Futboleko kromoak seinalatu ditu) N: Hau gustatzen zaio zuren lehengusuari. (Futboleko kromoak seinalatu ditut). Eta zuri? H: Bebai. N: Bebai. Eta zein gustatzen zaizu gehien (Frozen</p>	<p>duzunean? Egiten duzunean horrela (Airean nire alua arraskatzen dut) askura daukazulako, zer esaten dizu amatxo? H: Ez dakit. N: Ez dakizu. Ez duzu egiten amaren aurrean, ezta? H: Isilik gelditzen da. N: Aha.</p>	<p>N: Eta zer iruditzen zaizu bi neska musu ematea? H: Ondo. N: Ondo iruditzen zaizu.</p>
--	--	--	--	---	---

			<p>eta futbolen kromoak erakuzten jarraitzen dut).</p> <p>H: (Frozenenak aukeratu ditu).</p> <p>N: Frozenenak.</p> <p>Uhu. Eta salto egitea gustatzen zaizu?</p> <p>H: Bai (esaten du eta irribarrea ateratzen zaio).</p> <p>N: A ver ia, zelan egiten duzun salto?</p> <p>H: (Lekuan salto egiten hasten da).</p> <p>N: Apa. Eta hametik aulkitik</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>salto egi salto egiten badakizu?</p> <p>H: Bai (esaten du buruarekin mugimendu luzeak eginez bai esanez).</p> <p>N: A ver? Ia?</p> <p>H: (Aulkira bera bakarrik igo egiten da eta lurrera salto egiten du).</p> <p>N: A:: Orduan gustatzen zaizu salto egitea, e. Zelako neska handia. Uhu.</p>			
--	--	--	--	--	--	--

<p>SEXUALITATEA (<i>Haurren erreakzioa</i>)</p>	<p>- Lotsa eman dio genital maskulinoak aipatzea. -Orokorrean lasaitasunez hitz egin du.</p>	<p>- Lasaitasunez eta lotsarik gabe parte-hartu du.</p>	<p>- Lasai egon da, lotsaturik gabe.</p>	<p>- Harrituta eta kezkatuta egon da, lotsagaz.</p>	<p>- Lotsa eduki du.</p>	<p>- Hasieran lotsati egon da eta lotsa kentzen joan da. Lasaitasunez hitz egin du, baina ez ziurtasun askorekin.</p>
<p>3M 10/26</p>	<p>N: Oso handia zara ja, eta zer zara mutila ala neska? H: Mutila (esan du ziurtasunezko tonuan). N: Mutila zara? H: (Buruarekin baietz egiten du).</p>	<p>N: Eta orain...bitu e... Jarriko duzu gona hau, jarri (gona erakutsi eta janzten laguntzen diot). H: Txikia, chico no lleva se pone gona (aurpegia lasai dauka). N: Los chicos no se ponen gona. H: Ya (Gona jarri du). N: (Ileordea jarri diot) H: A do si. N: Eta orain zer zara?</p>	<p>N: Eta nik orain, aterako ditut hamengo gauza batzuk eta zuk esan behar didazu gust ea gustatzen zaizun edo ez. A ver e... N: Gustatzen zaizu atzazalak margozteia (azazkal-laka erakusten diot)</p>	<p>N: Ez. Aha. Eta kili kiliak izaten dituzu? H: Uhum. (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez ia, a ver (kili-kiliak egiten dizkiot besapean). H: (Irri egiten hasten da, gorputza uzkurtuz)</p>	<p>N: Eta: zuk badakizu nondik datozen haurrak? Haur jaioberriak? H: Bai atetik. N: Non? H: Atetik. N: Baina haur jaioberriak? Badakizu nondik datozen? H: Tripitatik. N: Tripitatik.</p>	<p>N: Eta bitu, nik ekarri ditut argazki batzuk... (Lehenengo argazkia erakusten diot). Ze Zer daude egiten? H: Besos (esaten du bolumen baxuan, lotsatuta) N: Besos, se están dando besos? H: (Buruarekin baietz egiten du) N: Bai,zergatik?</p>

<p>N: Uhum eta begira... (Bi irudiak erakusten dizkiot). Ezgutzen dituzu?</p> <p>H: Mutila. (Mutila seinalatzen du).</p> <p>N: Eta hau? (Neska seinalatuz).</p> <p>H: Neska. (Neska seinalatzen du).</p> <p>N: Eta zergatik dakizu?</p>	<p>Mutila ala neska?</p> <p>H: Neska.</p> <p>N: Orain neska zara. Uhum. Bale, oso ondo. A ver, kenduko dugu (Ileordea kentzen diot).</p> <p>N: Eta gustatzen zaizu gona eramatea?</p> <p>H: (Gona kentzen dago). Ez (Esaten du seriotasunez).</p> <p>N: Ez. A ver, ia (Gona kentzen laguntzen diot).</p>	<p>H: (Buruarekin ezetz esaten du lotsatuta)</p> <p>N: Ez. Eta: gustatzen zaizu superheroiekin jolastea? (Bi superheroe erakusten dizkiot).</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai. Eta: gustatzen zaizu: ezpainak margotzea?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Zergatik?</p> <p>H: Ze ni naiz</p>	<p>N: Bai, bai, bai... Eta kili kiliak zakilan izaten dituzu pitilinean?</p> <p>H: Ez. (Lotsatuta gelditzen da).</p> <p>N: Ez dituzu, eta azkura?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du kezka aurpegiarekin)</p> <p>N: Batzutan? Ez.</p> <p>H: Bai ze mina etortzen da eta isiltzen naiz.</p> <p>N: Gero etortzen da nor?</p> <p>H: Nire lehengusina.</p>	<p>Noren tripitatik?</p> <p>H: Amatu (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Eta nondik jaio egiten dira?</p> <p>H: tiya e e e em e: cunan.</p> <p>N: Non, nondik irteten dira? Amaren sabeletik, gero nola irteten dira amaren sabeletik?</p> <p>H: E: zulotik (esan du ziurtasunez).</p> <p>N: Ze zulotik?</p> <p>H: Pues yo estaba en la tripa de mi ama y salí.</p>	<p>H: Ze direz nagusiak (esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Nagusiak bakarrik eman di detzakete musuak?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du).</p> <p>N: Bai. Eta: zer iruditzen zaizu musu bat ematea?</p> <p>H: Ze, nire amari eta aitari ematen dioz.</p> <p>N: Musuak ematen dizkiozu?</p> <p>N: Eta aita eta ama ematen dute musuak elkarri?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai? Eta zer</p>
---	--	--	---	--	--

<p>H: Ze nes, ze dakit izenak.</p> <p>N: Izenak dakizu, eta zuk esan didazu mutila zarela. Eta zergatik dakizu zuk mutila zarela?</p> <p>H: Ze ze ni ei nire aita ze nire aita da mutilla eta ni ere bai.</p> <p>N: ¿Eta zergatik zarete aita eta zu mutilak?</p> <p>H: Ze gara, nik handia eta aita</p>			<p>mutila.</p> <p>N: Zuk mutila zarelako. Aha. Eta hau nor den ezagutzen duzu?</p> <p>H: Bai, Hulck (esaten du irribarrea ahoan izanda).</p> <p>N: Hulck!, da super indartsua e. Ta gustatzen zaizu Hulcken moduko jostailuekin jolastea?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai, eta patioan zertara</p>	<p>N: Zure lehengusina ikusten bazaitu arraskatzen bronka botatzen dizu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai.</p> <p>H: Eta jotzen dit e.</p> <p>N: Bai? Ba esan hori ez egiteko e.</p>	<p>N: Baina, zein zuloatik atera zinen?</p> <p>H: U:m (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Ez dakizu?</p> <p>H: U hum (Ezetz esanez).</p> <p>N: Eta gustatuko litzaizuke jakitea?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Ba aluatik, aluko zulo batetik.</p> <p>H: (Haurra geldi dago)</p> <p>N: Eta badakizu nola egiten diren haurrak?</p> <p>H: (Isiltasuna) Ba e...</p>	<p>iruditzen zaizu?</p> <p>H: Ondo.</p> <p>N: Ondo iruditzen zaizu.</p> <p>N: Eta bitu... (Bigarren argazkia erakusten diot). Zer daude egiten?</p> <p>H: Ematen musuak (esan du ziurtasunez).</p> <p>N: Eta zergatik ematen dute musu bat ekarri?</p> <p>H: Ze direz handiak (esan du ziurtasunez).</p> <p>N: Handiak direzelako. Eta zer dira?</p> <p>H: Mutilak (esan du ziurtasunez).</p> <p>N: Biak mutilak. Eta zer iruditzen zaizu?</p> <p>H: Ondo.</p>
--	--	--	---	--	---	--

	<p>handia. N: Zuk handia eta aita handia zaretelako. Eta hauek desberdinak dira? H: Ez!, hemen daukat ule beltza (mutilaren ilea seinalatzen du). N: Eta neska eta mutila berdinak dira? (Bi irudiak erakutsiz) H: Ez. N: Zergatik ez dira berdinak?</p>		<p>jolasten duzu patioan. H: Motorrarekin. N: Motorrarekin eta futbolean aritzen zara? H: Bai. N: Bai, futbolean aritzen zara? H: (Buruarekin baietz egiten du) N: Eta gustatzen zaizu futbolean jolastea? H: (Buruarekin baietz egiten du) N: Bai. Eta bebeak zaintzea gustatzen zaizu (plastikosko</p>		<p>N: Nola egiten dira haurrak? Nola sartzan dira amaren tripitan? Ez dakizu? H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Eta gustatuko litzaizuke jakitea? H: (Buruarekin baietz egiten du).</p>	<p>N: Ondo iruditzen zaizu. Eta bitu (hirugarren argazkia erakusten diot). H: Ematen bu ematen musuak (esan du ziurtasunez, hankak gora igotzen ditu). N: Ematen musuak. Nor dago ematen musua? H: Hauxe eta hauxe (bi neskak seinalatzen ditu). N: Eta zer dira bi horiek? H: Neskak. N: Bi neskak dira. N: A eta zergatik dauz musu bat ematen?</p>
--	---	--	--	--	--	--

	<p>H: Horia (neskaren begiak seinalatuz) eta marroia (mutilaren begiak seinalatzen ditu).</p> <p>N: Begiak desberdinak dituzte, eta zerbait gehiago?</p> <p>H: Ni dekot hau (irudian agertzen den mutilaren zakila seinalatzen</p>		<p>Nenukoa erakusten diot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du) ze egiten dute negar.</p> <p>N: Negar egiten dute. Eta ez zaizu gustatzen karrotxoekin ibiltzea (karrotxo erakusten diot).</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du.)</p> <p>N: Karrotxoekin ez?</p> <p>H: Ze ni naiz handia.</p> <p>N: Zu handia zarelako, aha. Eta</p>			<p>H: Ze direz handiak.</p> <p>N: Handiak direzelako. Bakarrik handiak ematen eman ahal dute musu bat? Eman dezakete bakarrik musuak handiak direnean?</p> <p>H: Bai.</p> <p>N: Bai. Eta zer iruditzen zaizu bi emakume musu ematea?</p> <p>H: Bai, ondo.</p> <p>N: Ondo iruditzen zaizu.</p>
--	--	--	--	--	--	---

	<p>du). Ni daukat, ni: naizenez e mutila daukat pitolina. N: Pitilina. Eta neskek zer dekote? H: E, po chi ta (Lotsaz esaten du). N: Uhum. Eta horregatik dakizu zuk mutila zarela, zakila daukazulako? Pitolina daukazulako? H: (Buruarekin baietz egiten</p>		<p>ia, zein kromo gustatzen zaizu (Bi pakete kromoak erakusten dizkiot) H: (Futbolenak seinalatzen ditu) N: Futbolenak, eta Frozenenak, gustatzen zaizkizu? H: Frozenenak gustatzen zaio nire na na nire na Xri. N: Ahizpari, zure ahizpari. (Bere arrebari) H: (Buruarekin baietz egiten du).</p>			
--	--	--	--	--	--	--

	du).		<p>N: Uhu. Eta salto egitea gustatzen zaizu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: A ver, salto egiten badakizu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz esaten du eta altxatu egiten da).</p> <p>N: A ver, ia. (Lekuan salto egiten du).</p> <p>N: Eta aulkian salto egiten badakizu?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du)</p> <p>N: A ver, ia.</p>			
--	------	--	---	--	--	--

			H: (Aulki gainera bera bakarrik igotzen da eta aulkitik salto egiten du). N: Uibala, ze ausarta zaren.			
SEXUALITATEA <i>(Haurren erreakzioa)</i>	- Genital femeninoak aipatzeko lotsa sentitu du. - Orokorrean lasai egon da.	- Lasai egon da, lotsarik gabe egon da.	- Lasai egon da, lotsarik gabe egon da.	- Lotsatu egin da.	- Ziurtasunez jokatu du.	- Hasieran lotsatu da, gero ziurtasunez parte-hartu du.
3N 12/08	N: A ver, bat, bi eta hiru. Hiru urte joe. Eta zer zara neska ala mutila? H: Neska.	N: Bai, zu neska zara, ezta? Eta nik nire aitaren txanoa jartzen badizut (txapela buruan jarri diot), a ver, eta korbata bat jartzen badizut? (korbata jarri diot). Ia (korbata	N: Mutila zara. Oso ondo, oso guapa zauz e. Eta orain gauza bat, bitu, nik hainbat gauza ditut kutxan, eta	N: Amatsu deitzen duzu. Eta kili kiliak izaten dituzu? Adibidez kili kiliak belarran dituzu? H: (Buruarekin	N: Jesarri, jesarri ondo. Eta orain beste galdera bat daukat, zuk badakizu nondik jaiotzen diren haurrak?	N: Jesarri, jesarri ondo. Eta orain beste galdera bat daukat, zuk badakizu nondik jaiotzen diren haurrak? H: (Buruarekin ezetz egiten du).

	<p>N: Neska zara? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Uhu. Eta zergatik zara neska? H: Bai, pitila dekot (Belarritakoak ukitzen ditu). N: A: pendienteak dituzulako. Horregatik zara neska. H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Uhu. Eta: ia</p>	<p>lotzen nago), aiba. Zu zer zara orain? H: Mutila (esaten du ziurtasunez). N: Mutila zara. Oso ondo, oso guapa zauz e.</p>	<p>erakutsiko dizkizut, e. Eta zuk esan behar didazu gustatzen zaizun edo ez. Bai? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Adibidez, e. Gustatzen zaizu atzazalak margoztea? (Azazkal-laka erakusten diot). H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Uhu. Gustatzen zaizu: superheroetara jolastea? (Bi</p>	<p>baietz egiten du). N: Eta kili kiliak sabelean dituzu? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Sabelean dituzu kili kiliak? (Neskaren irudia hartzen dut eta sabela seinalatzen dut) H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Eta hamen? (Neskaren irudiaren alua seinalatzen dut) H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Kili kiliak</p>	<p>H: (Buruarekin ezetz egiten du). N: Ez, eta gustatuko litzaizuke jakitea? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Eta: ba haurrak jaiotzen dira amaren tripatik. H: Hori badakizu? N: (Buruarekin ezetz egiten du). H: Ez, hori ez dakizu. Ez zenekien? Eta badakizu nola egiten diren haurrak?</p>	<p>N: Ez, eta gustatuko litzaizuke jakitea? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Eta: ba haurrak jaiotzen dira amaren tripatik. H: Hori badakizu? N: (Buruarekin ezetz egiten du). H: Ez, hori ez dakizu. Ez zenekien? Eta badakizu nola egiten diren haurrak? N: (Buruarekin baietz egiten du). H: Nola egiten dira? N: (Isilik gelditzen da mingainarekin jolastuz, urduri dago)</p>
--	--	--	--	--	--	---

	<p>ezagutzen dituzun e. Hauek ezagutzen dituzu? (Neska eta mutilaren irudiak erakusten dizkiot). H: (Irudiak begiratzen gelditzen da). N: Ikusi duzu nozbait? Hau zer da? (Neskaren irudia erakusten diot). H: (Neskaren</p>		<p>super-heroiak erakuste dizkiot). H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Gustatzen zaizu: ezpainak margozte? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Margozten dituzu zu ezpainak? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Eta gustatzen zaizkizu superheroak? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Superheroiak</p>	<p>aluan dituzu? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Aluan bai? Eta kili kiliak dituzunean horrela egiten duzu? (Bere alua ukitzen dago) Ukitzen duzu alua? H: Hu. (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Gustatzen zaizu alua ukitzea? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Eta amak</p>	<p>N: (Buruarekin baietz egiten du). H: Nola egiten dira? N: (Isilik gelditzen da mingainarekin jolastuz, urduri dago) H: Ez dakizu? Uhu.</p>	<p>H: Ez dakizu? Uhu. Ba haurrak egiten dira aita eta ama asko maite direnean, haur bat egiten dute. N: Ta bitu, nik ekarri ditut argazki batzuk: a ver ia, e. (Lehenengo argazkia erakutsi diot). Zer daude egiten? H: Musu emoten (esaten du irribarretsu). N: Musu emoten. Eta zergatik dauz musu bat emoten? H: (Isilik gelditzen da, mingaina mugitzen, urduritsu). N: Maite direlako? H: (Buruarekin baietz</p>
--	--	--	---	---	---	---

	<p>aurpegia begiratzeko dago) Ne:ka. N: Eta hau zer da? (Mutilaren irudia erakusten diot). H: (Mutilaren zakila begiratzeko dago) Mutila. N: Eta zergatik dakizu? H: (Isilik gelditzen da, eta irudietatik begirada kentzen du). N: Zergatik</p>		<p>bai? Eta hau norla deitzen da? H: Pepui ko asko handiak. N: Oso handiak dituzu, zuk etxean dituzu superheroak? H: Ez (Esaten du seriotasunez). N: Superheroiak ez. Zertara jolasten duzu... H: Bakarrik Jonebeba. N: Yonibeba? Hori zer da? H: Jone be ba. N: Nola? H: Jonebeba.</p>	<p>zer esaten dizu edo aitak alua ukutzen duzunean? H: Koskillita. N: Koskillitak izaten dituzu? Baina zer esaten dizu amatsu edo aitatsu, alua ukitzen duzunean? H: Un, kosk na. N: Ez dizu ezebez esaten? Zer esaten dizu amatxo edo aitaxo alua ukitzen duzunean? H: Ez tatik (esaten</p>		<p>egiten du). N: Bai, eta zer iruditzen zaizu? N: Aitaxo eta matxo musuak ematen dituzten elkarri? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Eta zer iruditzen zaizu amatxo eta aitatsu musu bat ematea? H: Nik eni kutin dut (ikusitako) nire ama txuri musu hemen. (Papoak ukitzen du) N: Zer? H: De vaca. Edutin du (Ikusi dut)u un musu de vaca (Irribarrea</p>
--	--	--	---	--	--	--

	<p>dakizu hau mutila dela? H: Dakit (esaten du ziurtasun tonuz). N: Dakizu. Oso jakintsua zarelako? Bai. Eta zertan dirad, desberdinak dira? H: Ez. N: Berdinak dira? H: Ez. Ba deko ba: bat deko bat deko horia eta bat et deko horia (ilea</p>		<p>N: Jonebeba. Eta hori zer da? Panpina? H: Da. Ez. Da azkia. N: Nola? H: Hartza. N: Ha: hartza da, pelutxeak gustatzen zaizkizu? H: Hu. (Buruarekin baietz egiten du). N: Eta zer gustatzen zaizu gehiago heroiak ala pelutxeak? H: Pelutxeak. N: Pelutxeak. Eta:</p>	<p>du ezpainak gogortuz). N: Ez dakizu, bale.</p>		<p>ateratzen zaio). N: Musu de vaca? (Elkarbarre egiten dugu) N: Eta aitatxo eta amatsu ematen dituzte musuak, horrelako musuak? (Lehenengo argazkia erakusten diot). H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai? Eta zer iruditzen zaizu aitatxo eta amatxo horrelako musuak ematea? H: (Arsa sakona hartzen du eta aurpegira irri batekin begiratzen dit).</p>
--	---	--	---	--	--	---

	<p>seinalatzen du).</p> <p>N: Honek deko ile horia (Neska seinalatuz) , eta honek ez (Mutila seinalatuz). Ez. Zu etxean hitz egiten duzu euskaraz ala gazteleraz?</p> <p>H: Euskeraz.</p> <p>N:Euskaraz, bale. Eta orduan zer dira, desberdinak dira?</p>		<p>patioan zertara jolasten duzu zu patioan?</p> <p>H: Otsoatara.</p> <p>N: Otsoetara? Bai? Eta nor da otsoa?, zu izaten zara otsoa?</p> <p>H: Ez.</p> <p>N: Ez. Zu txanogorritxu zara?</p> <p>H: Hu. (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: hu, bai. Eta futbolean jolastea gustatzen zaizu?</p> <p>H: Ez.</p> <p>N: Ez futbolean</p>			<p>N: Uhu. Eta hau zer dira?</p> <p>H: Mutilak.</p> <p>N: Bi mutilak.</p> <p>N: Eta zer daude egiten?</p> <p>H: Musu (Esaten du ziurtasunez).</p> <p>N: Musu bat ematen. Eta zergatik dauz musu bat ematen ?</p> <p>H: U, ze direz mutilak.</p> <p>N: Mutilak direlako, musu ematen dira? Mutilak ematen dute musua ezpainetan?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai, uhun. Eta zer iruditzen zaizu? Zuk</p>
--	---	--	--	--	--	--

	<p>H: Ez. N: Hau, honek, ile horia dauka eta honek marroaia. Eta ze beste desberdintasun ikusten duzu? H: A a, u... Arantxantxan. N: Arantxantxan? Eta begiak, begiak berdin dituzte? H: Ez. N: Ez? H: Bat deko berdea (Neskaren</p>		<p>ez. Eta panpinak, panpinak horrela (Nenuko panpina erakusten diot eta panpina kulunkatzen dut besoen artean) zaintzea gustatzen zaizu? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Bai, horretara jolasten duzu patioan? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Eta: hauek zein gustatzen zaizu gehien, ze kromo (Frozen eta</p>			<p>uste duzu lagunak ala bikoteak direla? H: Ez dire bikoteak, ze badekote pena (txapela seinalatuz) eta beste ez teko ezebez. N: Ez dira bikoteak, batek daukalako txapela eta bestea ez dekolako? H: U un. N: Baina bi mutil izan ahal dira bikoteak? H: Ez (esaten du ziurtasunez). N: Ez, mutila eta mutila ezin dira izan bikoteak? H: uh. Ze bat deko barba eta bestea ez.</p>
--	--	--	--	--	--	---

	<p>begietara begiratzen du) eta bestea (mutilaren begietara begieratzen du) horia. N: Horiak, eta hau zer da? Hau honena zer da? (Mutilare zakila seinalatzen dut). H: Pitiliña (esaten du lasaitasunez, baina lotsati). N: Pitiliña. Eta</p>		<p>futboleko kromoak erakutsi dizkiot)? H: (Frozenen kromoak aukeratu ditu). N: Frozenen kromoak? Eta futboleko kromoak ez zaizkizu gustatzen? H: (Isilik gelditzen da futboleko kromoak begiratzen). N: Bai? Gustatzen zaizkizu? H: E:z.</p>			<p>N: Batek dekolako barba eta bestea ez. Uhu. Eta bitu: (Hirugarren argazkia erakusten diot). Zer daude egiten? H: Musu (esaten du irribarretsu). N: Musu ematen dauz. Bai? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Eta zergati:k? H: Ze direz neska eta hau ra neska eta hau (Argazkiko bi neskak seinalatzen ditu). N: Hau da neska eta hau da neska. Eta zergatik daude musu</p>
--	---	--	---	--	--	---

	<p>hau? (Neskaren irudiaren alua seinalatzen dut).</p> <p>H: Potxolina (esaten du lasaitasunez, baina lotsati).</p> <p>N: Eta gauza bera daukate biek?</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Mutilak zer deko?</p> <p>H: Pitolina. (Irri egiten du).</p> <p>N: Eta neskak?</p>		<p>N: Ez, ez zaizkizu gustatzen? Aha. Eta zuri gustatzen zaizu salto egitea?</p> <p>H: Hu (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Badakizu salto egiten?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Ai, a ver, erakutsi.</p> <p>H: Koltxonetan.</p> <p>N: Koltxonetetan. Eta hametik goitik salto egin dezakezu?</p> <p>H: Baina hori egiten da</p>			<p>bat ematen?</p> <p>H: Ba, ez direzela eminak (berdinak) ze bat deko morreo eta bat deko zuria. (Kamisetaren kolorea seinalatzen du).</p> <p>N: A: Ez dira berdinak.</p> <p>H: Beitu.</p> <p>N: Baina biak</p> <p>H: Berdinak.</p> <p>N: Baina biak neskak dira?</p> <p>H: Bai, hau neska (kamiseta urdinxka duen neska seinalatzen du) eta (beste neska seinalatzen du),</p> <p>N: Eta zergatik dauz musu bat ematen?</p>
--	--	--	--	--	--	--

	<p>H: Potxolina (irri egiten du).</p> <p>N: Barre egiten duzu. Eta zuk esan didazu neska zarela?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p>		<p>koltxonetan.</p> <p>N: Baina orain, hemen eging egin dezakezu nirekin. Nahi duzu hamen gora igo (aulkia seinalatuz) eta egin salto?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Bai, a ver ia? Ia zelan egiten duzun salto.</p> <p>H: (Nire eskua eskatu dit).</p> <p>N: A ver e, bat bi eta hi</p> <p>H: (Salto egin du).</p> <p>N: -ru. Oso ondo!</p>			<p>H: Ze da, hau da bere laguna. (Kamiseta urdinxka duena seinalatzen du).</p> <p>N: Bere laguna delako? Eta bikoteak, ez duzu uste bikoteak izango direnik?</p> <p>H: Ñu nu (buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez?</p> <p>H: Bat deko ukondeka eta bat etzen. (Kamiseta urdinxka goitik behera seinalatzen du)</p> <p>N: Ez dira bikoteak, batek daukalako kamiseta luzea eta bestea ez?</p>
--	---	--	---	--	--	--

			<p>(Txaloka hasten naiz). Eta orain eskutxoa gabe. A ver saiatu eskutxoa gabe.</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Bildur ematen dizu eskutxorik gabe.</p> <p>H: (Buruarekin ezetz egiten du).</p> <p>N: Ez? A:</p> <p>N: A ver, ia. (Bera bakarrik igo da aulkira)</p> <p>H: (Bera bakarrik aulkitik lurrera salto egin du).</p> <p>N: Oso ondo.</p>			<p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Horregatik?</p> <p>H: (Buruarekin baietz egiten du).</p> <p>N: Uhu. Eta zer ir, eta nik esaten badizut hauek bikoteak direla zer iruditzen zaizu?</p> <p>H: (Isilik gelditzen da).</p> <p>N: Hauek biak (bi neskak seinalatuz) bikoteak dira, zer iruditzen zaizu?</p> <p>H: u, neska deka potxolina eta mutila.</p> <p>N: Eta mutila zer?</p> <p>H: Eta zenbat orenara joara dauz hemen.</p> <p>I: (Sartu egiten da</p>
--	--	--	---	--	--	---

			(Txaloka hasten naiz). Ze ondo, ze ondo egiten duzun salto.			gelara.) N: Orain joango gara. N: Neskak daukate potxolina eta mutilak ez. Baia bi hauek dituzte potxolina (argazkiko neskak seinalatzen ditut). H: Bai. N: Eta bikoteak izan daitezke? H: (Buruarekin baietz egiten du). N: Uhu. Bai, bale.
SEXUALITATEA (Haurren erreakzioa)	- Genitalak aipatzeko lotsatuta egon da, baina lasaitasunez hitz egin du.	- Lasaitasunez jokatu du.	- Lasaitasunez eta lotsarik gabe parte-hartu du.	- Ez da lotsatu eta lasaitasunez hitz egin du.	- Urduri jarri da.	- Lasaitasunez jokatu du eta lotsarik gabe.

12. eranskina. Irakasleen elkarrizketetan bereganatutako datuak.

1. <u>Elkarrizketa:</u>

DATU PERTSONALAK

- **Esango zenidake zure izena, lanbidea eta sexua?**
A, Haur Hezkuntzako irakaslea, neska.
- **Zenbat urtetan egin duzu lan Haur Hezkuntzan?**
32 urte.

SEXUALITATEA

- **Zer da zuretzako sexualitatea?** “Gorputzan dekozun tendentzia ez? Edo ez dakit, oso argi daukat sexualitatea ez dala koittoa bakarrik, direla gauza gehiago. Baña zelan difinitu? Identifikatzen zaren gauza bategaz e baña orokortasun baten barruen. Ez? Ez dakit zelan esan. Orientazioa izan leike, norantza joan nahi duzuz. Baña doala pack bat moduan ez doa hala bakarrik koito sexualagaz, koitoagaz... doa gauza gehiagogaz, desioa, ilusiñoa, identifikaziñoagaz...”.
- **Zer da zuretzako maitasuna?** “*Esque* maitasun mota asko dauz, maitasun desberdiñak dauz, bikotearekiko, hurrekiko...”.
- **Zer da homosexualitatea zuretzako?** “Pertsona batzuen identifikaziñoa beste sexuagaz. Bai uste dut askotan, homosexualitatea edo eraman dala estremoetara, trabesti moduan... Baña niretzako okerra da homosexualitatea da identifikatzen zarela edo nahi duzu harremanak izan zure sexodun pertsonekin”.
- **Zer da bisexualitatea zuretzako?** “Bazara neska moduen ba gustora zaudela neskekin eta baña be mutilekin egon ahal zarela”. Berak uste du bisexualitatea eman ahal dela, bisexualitaeta posiblea dela.
- **Zer da transexualitatea zuretzako?** “Nik uste dut hoiek direla *ya* behar dutenak organoak eta denak, operasiño bat behar dutela transformatzeko eta beraiek ez direla sentitzen identifikatuta hoiek operasiñoak hoiek bideak egin barik”.

- **Zer da zuretzako plazera?** “Jo! Gauza asko izan ahal dire eta ez deko zertan izan behar bakarrik sexualak. Begirada bat, lastantxo batzuk, gustura egon *sin mas...*”

HEZKUNTZA SEXUALAREN BEHARRA

- **Zer da hezkuntza sexuala zuretzako?** “Txiki munduen ez digute inoiz pautarik emoten, beti lotzen da identidadeagaz. Inoiz izan dugu ikastaroren bat eta lagundu gaituzte, ba masturbazioekaz eta horrela, nola jokatu. Beti lotzen da identidadeagaz eta oso *justito*. Ez dakit egiten dugun hezkuntza sexuala. *A ver* osotasunean hartzen duzu umea eta saiatzen zara ez oprimitzen edo erreprimitzen. Igual asko ez doguz lantzen”.
- **Haur Hezkuntzan hezkuntza sexuala lantzea beharrezkoa da? Zergatik?**
 “Bai, zergatik ez? Ez dakit nola baña agien bai. Ez dakit, suertatu jakuz gauzak. Nik gauza asko ez dakit atera diren, hartzen doguz ontzat moduan; laztanak, medikuen jolasak... onartu egiten ditugu, besteak gure badau. Uste dut zabalak garela. Beti gauza berriak badauz, ba ondo dauz egitea. Formakuntza, gero nola plasmatu gelan? Ba ikusiko gendun.”

SEXUALITATEA ETA HEZKUNTZA SEXUALAREKIKO JARRERAK:

Sexualitatea eta hezkuntza sexualarekiko jarrera	Ados	Desados
Sexualitatea etengabe kontrolatu behar den instintu (sen) arriskutsua da. <i>(Actitud de tabutación)</i>		✓
Sexualitatea gai delikatua da eta gutxi dakit horren inguruan; beraz, hezkuntza sexuala profesionalen esku (medikuntza, adibidez) uztea egoki ikusten dut, ondo eta gaizki dagoena erakusteko. <i>(Actitud de dependencia)</i>		✓
Ez nago ados aurreko bi jarrerekin. Hezkuntza sexuala ez dago zertan landu behar, sexualitatea hain naturala da non ez dago zertan horren inguruan hitz egin beharrik.		✓

<i>(Falso naturalismo)</i>		
Sexualitatea giza dimentsio bat dela onartzen dut, harreman afektibo egonkorren (konpromiso serioen) barruan zentzua dutena. Sexualitatea honela bizitzen ez dutenek ere toleratzen ditut. <i>(Actitud conservadora integrada)</i>		✓
Haurrak eta bere nahiak morala eta jokabide sexualak erregulatu behar dituzte. 4 urteko haurrak beste ikasle batzuen aurrean zakila edo alua ukitzen badu (korroan adibidez) hobe da bere desira sexualak asetzen uztea. <i>(Actitud liberal individualista)</i>		✓
Hezkuntza sexuala ezkontzarako hezkuntza moduan ulertu behar da, eta prokreazioari, haurren zaintzari, familiari... lotuta egon behar du. <i>(Actitud conserbadora)</i>		✓
Haur ipuin batean amak bakarrik sukaldeko lanak egiten agertzen bada, hobe da orrialde hori ez erakustea. Hezkuntza sexualak erreboluzioa ekarri behar du. <i>(Actitud liberal impositiva)</i>		✓
Sexualitatea bizitzeko hainbat modu daude eta gizakien berezko dimentsioa natural eta positiboa da, hainbat posibilitate eskaintzen dituenak gizakiei: plazerezko harremanak izatea, ugaltzea, afektua ematea... Gainera, hezkuntza sexuala gizakien eskubide bat izan behar du. <i>(Actitud liberal abierta)</i>	✓	
Sexualitatearen posibilitate bakarra ez da prokreazioa, eta hezkuntza sexuala beharrezkoa da gai honen inguruan ezjakintasuna gainditzeko eta askeagoak izaten laguntzeko. <i>(Actitud liberal)</i>	✓	

HEZKUNTZA SEXUALAREN INGURUKO FORMAZIOA

Hezkuntza	sexualaren	Oso	Ez da	Nahikoa	Ona	Oso	Bikaina
-----------	------------	-----	-------	---------	-----	-----	---------

inguruan	eskasa da	nahikoa	da	da	ona da	da
Nire ezagutza eta formazio maila		X				
Irakasleen ezagutza eta formazio maila	X					

Iturria: Manuel Area Moreira eta Raul Díaz Acosta (2009)

- **Noizbait kurtso, tailer, formakuntza saioaren... batean parte hartu duzu? Zure kabuz egin dituzu ala unibertsitateak, eskolak... derrigortuta?** Ikastaroren bat egin du guraso eta irakasle moduan “Baña hala eta guztiz ez naz sentitzen guztiz formatuta”. Eskolak sustatutakoetan parte hartu egin du ere, eskolan kasu bat izan zuten eta laguntza eskatu zuten. Horri esker, Galdakaoko eskoletan eta institutuetan formakuntza saioak eskaintzen hasi ziren, horietan ere parte-hartu izan du.
- **Irakasleek formakuntza osagarria beharko zenukete? Bai.**

ESKU-HARTZEA

- **Hurrek manifestazio sexualak dituztela uste duzu?** “Inoiz bai, komunean, galdera batzuk batzuetan suertatu dira...”
  - o **Gelan ikusi dituzu? Zeintzuk?** “Bai, adibidez, beste egunean neska batek andreak titiek dekotela esan zuten; medikuetara jolasten dute...”
  - o **Zer egin duzu horien aurrean?** Berak esandakoaren arabera, adibidez masturbazio baten aurrean, patioan eta libre izan bada ez dio hurrari ezer esan, baina gelan, korro batean, “orain korroan gaudela” azaldu dio.
- **Hurrek interes sexualak dituzte?** Berak uste du baietz eta zera gehitzen du “Gero gu ea konturatzen garen, hori beste kontu bat da”.
  - o **Galderak egiten dituzte?** “Bai, noizbait galderaren batzuk suertatu dira; nondik datoz haurrak, adibidez”.
  - o **Eskolan interes hauek asetzen direla uste duzu?** “Ba agian bai, baina batzuetan *depende* umea”.

- **Haurrek jarrera sexistak eta estereotipatuak dituztela uste duzu?** “Bai asko asko”.
  - o **Adibide bat jar dezakezu?** Bi adibide jarri ditu; “hau komunak dire mutilentzat” edo aita eta ama gidatzen dutenean aitak gidatzen duela kontatzen dute, eta amarekin bakarrik joan badira amak gidatzen duela esaten dutela azaltzen du; “eta horrelako gauzak asko”.
  - o **Nola jokatzeko duzu horien aurrean?** “Depende ze gaia, ba kontraesanetan jartzen diet”.
  - o **Zure ustez, honelako esku-hartzeak egiteko formakuntza gehiago beharko zenukete?** “Bai, baña.. *jo!*... lantzen dugu asko. Baña dekogu hain sartuta gizartean...” Berak ere mikromatxismoetan nahi gabe jauzten dela azaldu du, baina bere eguneroko bizitzan horien kontra egiten saiatzen dela argitu du.

- **Zure burua gai ikusten duzu abusu sexualak jasaten ari den haur bat detektatzeko eta horri aurre egiteko?** “Ez, oso argi ez dut ikusten nire burua, baina *moskeatzen* zara. Tente ipinten naz. Hasten gara adi egoten eta neurriak ipinten doguz”.

- **Neska sentitzen den mutil edo mutil sentitzen den neskarik izan duzu gelan? Zein iritzi duzu kasu hauei buruz?** “Nik ez. Hitz egin dogu izan direnean, eta saiatu gara formakuntza jasotzen eta bideratzen beraiek izan nahi duten modure”.
  - o **Eskolan protokolorik, proiekturik... ezarrita dago honelako esku-hartzeak egiteko?** “Ez dot uste”.

- **Eskolako hezkidetzaren proiektuan hezkuntza sexuala sartzea eta zehaztea beharrezkoa dela uste duzu?** “Bai, bai oso argi”.

- **Zure ustez, HHko hezkuntza sexualaren inguruan kurrikulumean zehaztasunak falta dira?** “Bai, izan leike”.

- **Orokorrean, eskola honetako irakasleek esku-hartzeen inguruan formakuntza behar dute?** “Bai, hartuko zuten. Nik uste dut oso eskola sentsiblea dela, eta inoiz esan digute. Baña asko gara eta bai”.

Hautemateak: Galdera hauek guztietan irakaslea lasai egon da eta momentuan erantzun ditu galderari.

2. <u>Elkarrizketa:</u>

DATU PERTSONALAK

- **Esango zenidake zure izena, lanbidea eta sexua?**
B, Haur Hezkuntzako irakaslea eta neska.
- **Zenbat urtetan egin duzu lan Haur Hezkuntzan?**
25 urte.

SEXUALITATEA

- **Zer da zuretzako sexualitatea?** “Oso galdera zaila da. Ba pertsonak jaiotzen garenetik daramagun ezaugarri bat”.
- **Zer da zuretzako maitasuna?** “Ondo egotea beste batekin, beste pertsona batekin edo beste pertsona batzuekin”.
- **Zer da homosexualitatea zuretzako?** “Ba oso zaila da esatea baña uste dut homosexualiek daukatela erantzun egokiagoa, ez? Niretzat daukadan adinagatik da homosexualitatea gauza bat orain edo beranduago ikasi dudana zer den eta uste dut, ba hori da, maitasuna sexu berdineko pertsonen artean. Baiña ez dakit haien sentimenduak... Izango dira gureak moduak, baña haien azaldu beharko dute zer den homosexualitatea, ikuspuntu falta bat daukagu”.
- **Zer da bisexualitatea zuretzako?** “Ba ez dakit maitasuna besterik barik”.

- **Zer da transexualitatea zuretzako?** “Ez dakit oso zaila egiten da transexualitateari buruz hitz egitea, sexu bat izan beste bat sentidu... Ez dakit, dira gauza errespetagarriak ulertzen ditudanak, baña haien sentimenduak ez ditudala ondo ezagutzen”.
- **Zer da zuretzako plazera?** “Gustora sentitzea eta ondo egotea”.

HEZKUNTZA SEXUALAREN BEHARRA

- **Zer da hezkuntza sexuala zuretzako?** “Ba umei sentimendu guztiak errespetatzen erakustea eta eredu guztiak eman ahal izatea”. Era berean, estereotipoen aurka egitea eta berdintasuna ematea ere hezkuntza sexuala dela argitu du.
- **Haur Hezkuntzan hezkuntza sexuala lantzea beharrezkoa da? Zergatik?** “Bai. Ze oso txikitatik eta umeak azkenean, definiturik gabe daude eta askotan, estereotipo gehiegi daudenez, ba gu saiatzen gara hoiak, estereotipo hoiak kentzen eta nik uste dut hori egiten badugu hezkuntza sexuala egiten ari garela”.

SEXUALITATEA ETA HEZKUNTZA SEXUALAREKIKO JARRERAK:

Sexualitatea eta hezkuntza sexualarekiko jarrera	Ados	Desados
Sexualitatea etengabe kontrolatu behar den instintu (sen) arriskutsua da. <i>(Actitud de tabutación)</i>		✓
Sexualitatea gai delikatua da eta gutxi dakit horren inguruan; beraz, hezkuntza sexuala profesionalen esku (medikuntza, adibidez) uztea egoki ikusten dut, ondo eta gaizki dagoena erakusteko. <i>(Actitud de dependencia)</i>		✓
Ez nago ados aurreko bi jarrerekin. Hezkuntza sexuala ez dago zertan landu behar, sexualitatea hain naturala da non ez dago zertan horren inguruan hitz egin beharrik.		✓

<i>(Falso naturalismo)</i>		
Sexualitatea giza dimentsio bat dela onartzen dut, harreman afektibo egonkorren (konpromiso serioen) barruan zentzua dutena. Sexualitatea honela bizitzen ez dutenek ere toleratzen ditut. <i>(Actitud conservadora integrada)</i>		✓
Haurrak eta bere nahiak morala eta jokabide sexualak erregulatu behar dituzte. 4 urteko haurrak beste ikasle batzuen aurrean zakila edo alua ukitzen badu (korroan adibidez) hobe da bere desira sexualak asetzen uztea. <i>(Actitud liberal individualista)</i>		✓
Hezkuntza sexuala ezkontzarako hezkuntza moduan ulertu behar da, eta prokreazioari, haurren zaintzari, familiari... lotuta egon behar du. <i>(Actitud conserbadora)</i>		✓
Haur ipuin batean amak bakarrik sukaldeko lanak egiten agertzen bada, hobe da orrialde hori ez erakustea. Hezkuntza sexualak erreboluzioa ekarri behar du. <i>(Actitud liberal impositiva)</i>		✓
Sexualitatea bizitzeko hainbat modu daude eta gizakien berezko dimentsioa natural eta positiboa da, hainbat posibilitate eskaintzen dituenak gizakiei: plazerezko harremanak izatea, ugaltzea, afektua ematea... Gainera, hezkuntza sexuala gizakien eskubide bat izan behar du. <i>(Actitud liberal abierta)</i>	✓	
Sexualitatearen posibilitate bakarra ez da prokreazioa, eta hezkuntza sexuala beharrezkoa da gai honen inguruan ezjakintasuna gainditzeko eta askeagoak izaten laguntzeko. <i>(Actitud liberal)</i>	✓	

HEZKUNTZA SEXUALAREN INGURUKO FORMAZIOA

Hezkuntza	sexualaren	Oso	Ez da	Nahikoa	Ona	Oso	Bikaina
------------------	-------------------	------------	--------------	----------------	------------	------------	----------------

inguruan	eskasa da	nahikoa	da	da	ona da	da
Nire ezagutza eta formazio maila			X			
Irakasleen ezagutza eta formazio maila			X			

Iturria: Manuel Area Moreira eta Raul Díaz Acosta (2009)

- **Noizbait kurtso, tailer, formakuntza saioaren... batean parte hartu duzu? Zure kabuz egin dituzu ala unibertsitateak, eskolak... derrigortuta?** Bai, eskolak antolatutakoak egin ditu.
- **Irakasleek formakuntza osagarria beharko zenukete?** “Bai”.

ESKU-HARTZEA

- **Hurrek manifestazio sexualak dituztela uste duzu?** “Batzuk bai”.
  - o **Gelan ikusi dituzu? Zeintzuk?** “Bai askotan. Beti dago baten bat. Ba adibidez, pare bat neska mastutbatzen dira maiztasunarekin. Batek begiratzen nau eta gelditu egiten da eta besteak ez, ez dauka kontrolik”.
  - o **Zer egin duzu horien aurrean?** “Begiratzen geratzea askotan ateratzen zait, eta segun zer egiten gauden hitz egiten dut berarekin ala usten diot bakean, ez ikusiarena egiten dut”.
- **Hurrek interes sexualak dituzte?** “Bai”.
  - o **Galderak egiten dituzte?** “Bai; adibidez, zergatik ez zaie neskei zakila ateratzen”.
  - o **Eskolan interes hauek asetzen direla uste duzu?** “Asetzen saiatzen gara, baina agian hurren guztienak asetzea zaila da”.
- **Hurrek jarrera sexistak eta estereotipatuak dituztela uste duzu?** “Bai”.
  - o **Adibide bat jar dezakezu?** “Nire gelan badago mutil bat printzesak gustatzen zaizkionak, kapak, soinekoak... eta berak ikasi du bere burua defendatzen. Baina askotan esaten diote: hori neskena da. Eta berak esaten du: Ez, guztiona! Niri

gustatzen zait, berdin da, guztiona da! Larrosa ez da neskena, guztiona da! Berak ikasi du hori esaten, eta nahiko mutil azkarra da eta badaki defendatzen. Eta besteak isiltzen dira, nahiko mutil liderra delako”.

- **Nola jokatzeko duzu horien aurrean?** Haurra defendatzen denean eta besteak isildu egiten direnean, haurrak autoritatea daukalako, berak haiei ebatzen usten die. Baina beste batzuetan esku-hartu behar duela uste du, haurrek esan dutena kolokan jarriz “Eta zegatik ez, ba niri gustatzen zait hau eta bestea...”
  - **Honelako esku-hartzeak egiteko formakuntza gehiago beharko zenukete?** “Ez dago txarto, ba igual bai. Igual estrategia gehiago eukiteko igual bai, ze beti erabiltzen doguz betikoak. Igual badago bai”.
- **Zure burua gai ikusten duzu abusu sexualak jasaten ari den haur bat detektatzeko eta horri aurre egiteko?** “Ez. Ez ze ez naiz ikusten kasu horretan ez dut uste gertatu ahal denik. Ez dakit zerbait arraroa susmatu, egoera horren aurrean ez naiz inoiz egon eta agian ez zaidalako burutik pasatzen, orduan ez dut ikusten nire burua”.
  - **Neska sentitzen den mutil edo mutil sentitzen den neskarik izan duzu gelan? Zein iritzi duzu kasu hauei buruz?** “Ez. Kasuak ezagutzen dodaz. Horretaz hitz egin daitekeela gelan uste du”.
  - **Eskolan protokolorik, proiekturik... ezarrita dago honelako esku-hartzeak egiteko?** “Ez. Beti gabiltza, kasu bat daukagunean orduan hasten gara gauzak egiten. Nik uste dut ez dagoela ezer horretaz”.
  - **Eskolako hezkidetzaren proiektuan hezkuntza sexuala sartzea eta zehaztea beharrezkoa dela uste duzu?** “Bai”.
  - **HHko hezkuntza sexualaren inguruan kurrikulumean zehaztasunak falta direla uste duzu?** “Bai, klaro. Kurrikulumak hezkuntza sexuala ez du ia aipatzen, gainera”. Zehaztasun gehiago behar dituela uste du.
  - **Orokorrean, eskola honetako irakasleek esku-hartzeen inguruan formakuntza behar dute?** “Euki ditugun kasuak igual erakutsi digute gauza asko ez? Baña egia

da beti gabiltzala sortzen denean informatzen, laguntza bilatzen...” Informazioa eta formakuntza behar dutela azaldu du.

Hautemateak: Hasiera batean irakaslea eskuekin jolasten egon da, pixka bat urduri egon da. Ondoren lasaitu egin da eta momentuan erantzun ditu galderi.

3. <u>Elkarrizketa:</u>

DATU PERTSONALAK

- **Esango zenidake zure izena, lanbidea eta sexua?**
D, Haur Hezkuntzako irakaslea, neska.
- **Zenbat urtetan egin duzu lan Haur Hezkuntzan?**
30 rte inguru.

SEXUALITATEA

- **Zer da zuretzako sexualitatea?** “Nik uste dut plazerra ematen duen zerbait esango nuke.”
- **Zer da zuretzako maitasuna?** “Sentimendu bat, barne-barnean daukazuna, konturatu gabe sortzen doana apurka-apurka”.
- **Zer da homosexualitatea zuretzako?** “Nik ba ez dakit ez dut bizi izan, baina printzipioz neska neskekin sexu harremanak izatea eta mutillek mutillekin. Onartzen duela argitu du”.
- **Zer da bisexualitatea zuretzako?** “Batzutan oso harreman sexualak izan ditzakezula bai neska zein mutilekin”.
- **Zer da transexualitatea zuretzako?** “Uste dut dala behin operatuta. Pertsona bat sexu edo itxura edo ormonak, sexu bat daukala eta beste kontrakoa sentitzen duela bere buruan eta orduan ba edo operazioak edo horrelako gauzak egiten dituela beste sexua izateko”.

- **Zer da zuretzako plazera?** “Ondo egote bat. Lehenengo pentsaera egiten duzu, gozotasunaren egoteko gogoaz eta gero fisikoki eszitazio bat, oso gustura egotea”.

HEZKUNTZA SEXUALAREN BEHARRA

- **Zer da hezkuntza sexuala zuretzako?** “Uste dot asko asko egiten ez dugun gauza bat, suposatzen dudana. Irakasle moduan ariketak eta zeozertxo egin dugu, gauza puntaletan. Ama moduan pentsatzen nuen nire seme-alabak hezituko nituela arlo horretan eta egin ez dudana gauza bat da. Hau da etxean pentsatzen nuen bizitza normala izanda (senarrarekin musuak emanda, komuneko atea irekiak edukiz...), beste gauza batzuei buruz hitz egingo nuela uste nuen”. Baina konturatu zen bere haurrek gaiak ebitatzen zituztela. Hori azalduta, aitortu du ez dakiela oso ondo zer den hezkuntza sexuala berarentzako.
- **Haur Hezkuntzan hezkuntza sexuala lantzea beharrezkoa da? Zergatik?** “Nik ez dut izan nik ez dut ondo eman” esaten du (nahiz eskolako irakasleen artean, ikastaro gehien egin dituen irakaslea den). Berak suposatzen du izan beharko leikela. “Arlo hori inportantea da, beste arlo batzutean hezitzen dogun moduan. Baña gabezia daukat”.

SEXUALITATEA ETA HEZKUNTZA SEXUALAREKIKO JARRERAK:

Sexualitatea eta hezkuntza sexualarekiko jarrera	Ados	Desados
Sexualitatea etengabe kontrolatu behar den instintu (sen) arriskutsua da. (<i>Actitud de tabutación</i>)		✓
Sexualitatea gai delikatua da eta gutxi dakit horren inguruan; beraz, hezkuntza sexuala profesionalen esku (medikuntza, adibidez) uztea egoki ikusten dut, ondo eta gaizki dagoena erakusteko. (<i>Actitud de dependencia</i>)		✓
Ez nago ados aurreko bi jarrerekin.		✓

<p>Hezkuntza sexuala ez dago zertan landu behar, sexualitatea hain naturala da non ez dago zertan horren inguruan hitz egin beharrik.</p> <p><i>(Falso naturalismo)</i></p>		
<p>Sexualitatea giza dimentsio bat dela onartzen dut, harreman afektibo egonkorren (konpromiso serioen) barruan zentzua dutena. Sexualitatea honela bizitzen ez dutenek ere toleratzen ditut.</p> <p><i>(Actitud conservadora integrada)</i></p>		✓
<p>Haurrak eta bere nahiak morala eta jokabide sexualak erregulatu behar dituzte. 4 urteko haurrak beste ikasle batzuen aurrean zakila edo alua ukitzen badu (korroan adibidez) hobe da bere desira sexualak asetzen uztea.</p> <p><i>(Actitud liberal individualista)</i></p>		✓
<p>Hezkuntza sexuala ezkontzarako hezkuntza moduan ulertu behar da, eta prokreaioari, haurren zaintzari, familiari... lotuta egon behar du.</p> <p><i>(Actitud conserbadora)</i></p>		✓
<p>Haur ipuin batean amak bakarrik sukaldeko lanak egiten agertzen bada, hobe da orrialde hori ez erakustea. Hezkuntza sexualak erreboluzioa ekarri behar du.</p> <p><i>(Actitud liberal impositiva)</i></p>		✓
<p>Sexualitatea bizitzeko hainbat modu daude eta gizakien berezko dimentsioa natural eta positiboa da, hainbat posibilitate eskaintzen dituenak gizakiei: plazerezko harremanak izatea, ugaltzea, afektua ematea... Gainera, hezkuntza sexuala gizakien eskubide bat izan behar du.</p> <p><i>(Actitud liberal abierta)</i></p>	✓	
<p>Sexualitatearen posibilitate bakarra ez da prokreaioa, eta hezkuntza sexuala beharrezkoa da gai honen inguruan ezjakintasuna gainditzeko eta askeagoak izaten laguntzeko.</p> <p><i>(Actitud liberal)</i></p>	✓	

HEZKUNTZA SEXUALAREN INGURUKO FORMAZIOA

Hezkuntza sexualaren inguruan	Oso eskasada	Ez da nahikoa	Nahikoa da	Ona da	Oso onada	Bikaina da
Nire ezagutza eta formazio maila		X				
Irakasleen ezagutza eta formazio maila		X				

Iturria: Manuel Area Moreira eta Raul Díaz Acosta (2009)

- **Noizbait kurtso, tailer, formakuntza saioaren... batean parte hartu duzu? Zure kabuz egin dituzu ala unibertsitateak, eskolak... derrigortuta?** Batzuetan eskola moduan parte hartu du eta beste batzuetan eskolaz kanpo apuntatu da eta ikastaroak egin ditu, pertsonalki beharrezana ikusita. Sasoi baten eskolan ikastaro asko egin zituztela aipatu du, gabezi hori ikusten zutelako, eta era pertsonalean ikastaro asko egin dituela azpimarratu du.
- **Irakasleek formakuntza osagarria beharko zenutela uste duzu?** “Bai, etengabe”.

ESKU-HARTZEA

- **Hurrek manifestazio sexualak dituztela uste duzu?** “Bai”.
  - o **Gelan ikusi dituzu? Zeintzuk?** “Bai. Nik danetarik ikusi dut gelatan. Musukatu, laztandu, ume bat beste bat masturbatzen, exhibizionismoa”...
  - o **Zer egin duzu horien aurrean?** Hasieran ez ikusiarena egiten zuen molestatzen ez bazuten eta aspaldi ez zaio gertatu, baina lehen urduritzen zen, ezin izango nuela kontrolatu pentsatuz.
- **Hurrek interes sexualak dituzte?** Bai, gainera sexuak pisua badaukala adierazi du.
  - o **Galderak egiten dituzte?** Bai.
  - o **Eskolan interes hauek asetzen direla uste duzu?** “Nik uste dut gutxiago, beste gauzak baiño”. Gainera, irakasleak ez badaude prestatuta asetzea zaila dela argitu du.

- **Haurrek jarrera sexistak eta estereotipatuak dituztela uste duzu? (Adibidez, sexutan banatzea, “nesken” gauzetan parte-hartu nahi ez izatea”...)** “Bai, bai bai. Eta gainera askotan pentsatzen dugu, zelan izan daiteke hain txikitatik, hain txikitatik... bai”.
  - **Adibide bat jar dezakezu?** “Etengabe gertatzen da. Plantak egiten dituzte neskarena egingo balute moduan...”
  - **Nola jokatzten duzu horien aurrean?** Gogor eta zorrotz jokatzten duela aitortu du.
  - **Honelako esku-hartzeak egiteko formakuntza gehiago beharko zenuketela uste duzu?** “Bai”.

- **Zure burua gai ikusten duzu abusu sexualak jasaten ari den haur bat detektatzeko eta horri aurre egiteko?** “Begira ba nik behin ezagutu dut, ondoko gelan. Eta bazen neska bat beti fantasia munduan ibiltzen zena, eta hau neskato zer? Ikusten gendun zeo zer arraro, baiña ez genkien. Eta esan ziguten aitak abusatzen zuela eta tutela eta dena kendu zioten eta holan. Eta guk ikusi genuen neskatoak zerbait zuela, baina ez ginen izan kapaz jakiteko zer izan zitekeen. Ta orduan suposatzen dut ez nukela jakingo detektatzen, suposatzen dut ezetz, ze orduan ez nuen jakin”.

- **Neska sentitzen den mutil edo mutil sentitzen den neskarik izan duzu gelan? Zein iritzi duzu kasu hauei buruz?** “Bai bi urtetan izan dut”. Aspaldian izandako mutil bat sufritzen ikusi zuen eta ikastaroak egin zituen haurra laguntzeko. Baina bere burua haurra laguntzeko ez zuen ondo ikusten, orain daukan informazioarekin hobeto aurre egin dezakeela uste du formazio bat izan duelako. Orain dela gutxi beste kasu bat izan du eta haurrak azalpen asko ematen zituen eta bere amak zen moduan onartzen zuen haurra; horrek lana errazten zion. Zenbait erakunderekin elkarlanean aritu zen eta izandako formakuntza lagungarria izan duela azaldu du. Transexualitatearen kontra ez daukala ezer argitu du.
  - **Eskolan protokolorik, proiekturik... ezarrita dago honelako esku-hartzeak egiteko?** Transexualitateari buruzkoa ez. Berdindu edo Aldarte elkarrekin hitz egiten dela azaldu du eta eskolan zenbait irizpide ere jarraitzen dituztela argitu du; adibidez, haurrak gimnasia egiten duenean aldagela aukeratzen usten zaio eta

opatu ahal zaio irakaslearen aldagela. Ildo beretik, errespetua eta izateko modua errespetatzearen helburuak kontuan hartzen direla azpimarratu du.

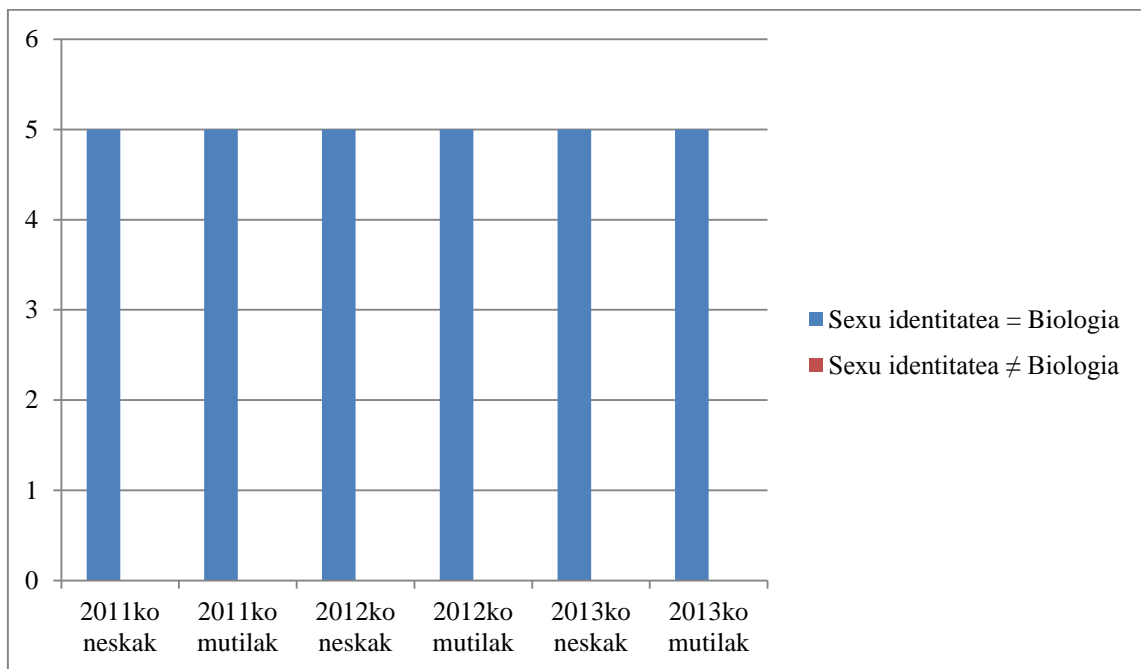
- **Beharrezkoa da eskolako hezkidetzaren proiektuan hezkuntza sexuala sartzea eta zehaztea?** “Izango da, hontxe egon gara eskolako proiektua egiten eta bai ipinten duguna e bakoitza daukagula eskubidea garen modukoak azaltzeko, eta hortxe tartean dago hezkuntza proiektuan. Gero hori aurrera eramateko ez dakit zehaztuko dugun, baina hezkuntza proiektu moduan badaukagu”. Aipatuta dago hezkuntza proiektuan baina ez dago sakonduta; dena den gauzatxoak egiten direla aipatu du; tailerrak egiten dira 5. eta 6. mailan, gurasoekin biltzen dira, irakasleekin eta batzuetan eskolan irteten den gai bat da, klaustroan hitz egiten dena adibidez.
- **HHko hezkuntza sexualaren inguruan kurrikulumean zehaztasunak falta direla uste duzu?** “Ba suposatzen dut, baña ni be ez daukadanez oso argi...”
- **Orokorrean, eskola honetako irakasleek esku-hartzeen inguruan formakuntza behar dutela uste duzu?** “Bai nik uste dut apur bat gehiago baietz beharko dugula, suposatzen dut”.

Hautemateak: Oso lasai egon da, galderak momentuan erantzun ditu.

13. eranskina. Haurren identitate sexualaren datuak.

Haurrek “Zer zara?” galderari erantzun behar izan dute sexualak diren edo ez ikertzeko eta lehenengo hipotesia (H1) frogatu ahal izateko: *ea haurrek sexu identitatea eta genero identitatea nahastuko duten*. Elkarrizketa individual horien emaitzak honako hauek izan dira.

Haurren % 100 biologikoki ezarria duen sexuarekin identifikatu da (ikus 1. grafikoa)

Grafiko 1 Haurrek aipatutako sexu identitatea biologiarekin duen harremana

Haurrek eman duten erantzun mota, honako hauek izan dira (ikus.1. taula):

	Haurrak	Sexu identitatea = Biologia	Sexu identitatea ≠ Biologia
2013	6N 01/05	Neska	
	6N 01/10	Neska	
	6M 02/14	Mutila	
	6M 03/08 (A)	Mutila	

	6M 03/08 (B)	Mutila	
	6N 03/27	Neska	
	6M 04/30	Mutila	
	5N 09/18	Neska	
	5N 09/19	Neska	
	5M 10/06	Mutila	
2012	5M 01/25	Mutila	
	5N 03/18	Neska	
	4N 04/08	Neska	
	4M 05/02	Mutila	
	4M 08/26	Mutila	
	4M 09/17	Mutila	
	4N 11/19	Neska	
	4N 11/24	Neska	
	4N 12/10	Neska	
	4M 12/15	Mutila	
2013	4N 02/13	Neska	
	3N 06/04	Neska	
	3N 06/13	Neska	
	3M 06/29	Mutila	
	3M 07/01	Mutila	

3M 08/30	Mutila	
3M 08/31	Mutila	
3N 10/01	Neska	
3M 10/26	Mutila	
3N 12/08	Neska	

Taula 1 Hurrek erakutsitako sexu identitatea.

14. eranskina. Haurren sexu identitatea eta genero identitatearen datuak.

Haurrei, aurreko galderari jarraipena emanaz, zergatik dakiten neska edo mutilak diren galdetu zaie elkarrizketa indibidualen bidez: “Zergatik dakizu neska/mutila zarela?”. Ematen duten zergatia sexua eta generoa nahasten duten ikertzeko erabilia izan da, bide batez H1 frogatuz.

Haurren % 10k ez du erantzun zergatik den neska edo mutila, % 16,66k neska ala mutila diren ilegatik dakite, % 9,99k horrela jaio delako, % 13,33k ez daki edo ez du gogoratzen, % 6,66k bere sexuko genitalak dituelako, % 3,33k ahotsagatik, % 6,66k izenagatik, % 6,66k belarritakoengatik, % 3,33k neska edo mutila delako, % 3,33k amak esan diolako, % 3,33k handia delako, % 3,33k mutil izan behar lukeelako, %3,33k tokatu zaiolako, % 3,33k aitaren genitalak dituelako eta ama eta arreba bezala gimnasia erritmikoa egiten ez duelako, % 3,33k kamioiak erabiltzen dituelako eta % 3,33k aita eta bera mutilak direlako eta biak handiak direlako. Nabarmentzekoa da erantzun ez dutenen % 50 bere genitalak begiratzen egon dela eta isilik gelditu dela lotsatuta. Jakin ez dutenen % 50 lotsatuta egon direla, azpimarratuz, horietatik gogoratzen ez duela esan duenak lotsatuta eta urduri egon dela. Gainerakoak % 83,33 lasaitasunez jardun dute eta % 3,3 absente egon da (ikus 2. taula).

	Haurrak	Erantzun mota	Jarduteko modua
2011	6N 01/05	Ez du erantzun.	Lotsa eman dio.
	6N 01/10	Ilea daukalako.	Lasai egon da.
	6M 02/14	Horrela jaio zelako.	Lasai egon da.
	6M 03/08 (A)	Ez du erantzun.	Lotsa eman dio.
	6M 03/08 (B)	Ez daki.	Lasai egon da.
	6N 03/27	Ile luzea daukalako.	Lasai egon da.
	6M 04/30	Pitilina daukalako.	Lasai egon da.

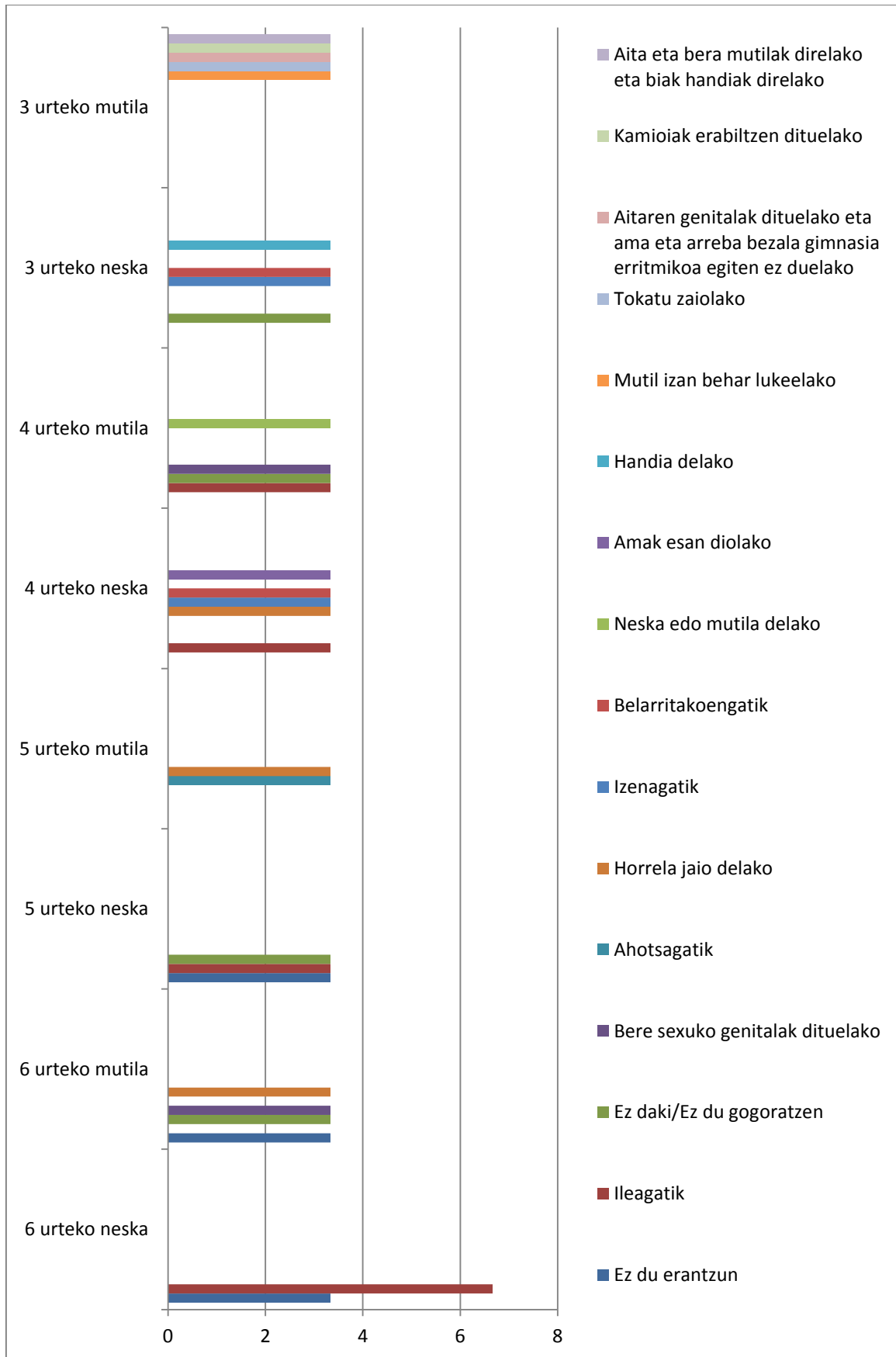
	5N 09/18	Ez daki.	Lotsa eman dio.
	5N 09/19	Ile luzea eta asko daukalako.	Lasai egon da.
	5M 10/06	Mutilaren ahotsa daukalako.	Lasai egon da.
2012	5M 01/25	Mutil jaio delako.	Lasai egon da.
	5N 03/18	Ez du erantzun.	Absente egon da.
	4N 04/08	Amak nes karen izena jarri ziolako.	Lasai egon da.
	4M 05/02	Ile laburra daukalako.	Lasai egon da.
	4M 08/26	Pitilina daukalako.	Lasai egon da.
	4M 09/17	Ez du gogoratzen.	Urduri eta lotsati egon dago.
	4N 11/19	Ile laburra daukalako.	Lasai egon da.
	4N 11/24	Belarritakoak dituelako.	Lasai egon da.
	4N 12/10	Bere amak neska egin duelako.	Lasai egon da.
	4M 12/15	Bera mutila delako.	Lasai egon da.
2013	4N 02/13	Amak X dela eta neska dela esan diolako.	Lasai egon da.
	3N 06/04	X delako.	Lasai egon da.
	3N 06/13	Handia delako.	Lasai egon da.
	3M 06/29	Mutil izan behar lukeelako.	Lasai egon da.
	3M 07/01	Mutila izatea tokatu zaiolako eta mutila delako.	Lasai egon da.

3M 08/30	Aita bezalakoa delako, pitilina daukalako. Eta ama eta arreba bezala gimnasia erritmikoa egiten ez duelako.	Lasai egon da.
3M 08/31	Kamioiak erabiltzen dituelako.	Lasai egon da.
3N 10/01	Ez daki.	Lasai egon da.
3M 10/26	Aita eta bera mutilak direlako eta biak handiak direlako.	Lasai egon da.
3N 12/08	Belarritakoak dituelako.	Lasai egon da.

Taula 2 Haurrek bere sexua justifikatzeko eman duten erantzuna eta galderan izan duten jarrera datuak.

Hortaz, 2011 urteko nesken % 60k sexua generoarekin nahastu du, 2012 urteko nesken % 60k sexua eta generoa nahastu ditu eta 2013 urteko nesken % 40k sexua generoarekin nahasi du. 2011 urteko mutilen % 6,66k ez du sexua eta generoa nahastu, 2012 urteko mutilen % 3,3k ez du sexua eta generoa nahastu eta % 3,33k nahastu egin du. Azkenik, 2013 urteko mutilen % 10ek sexua eta generoa nahastu ditu (ikusi haurren erantzun mota eta jarduteko modua hurrengo taulan, eta ikusi datu horiek grafikoan).

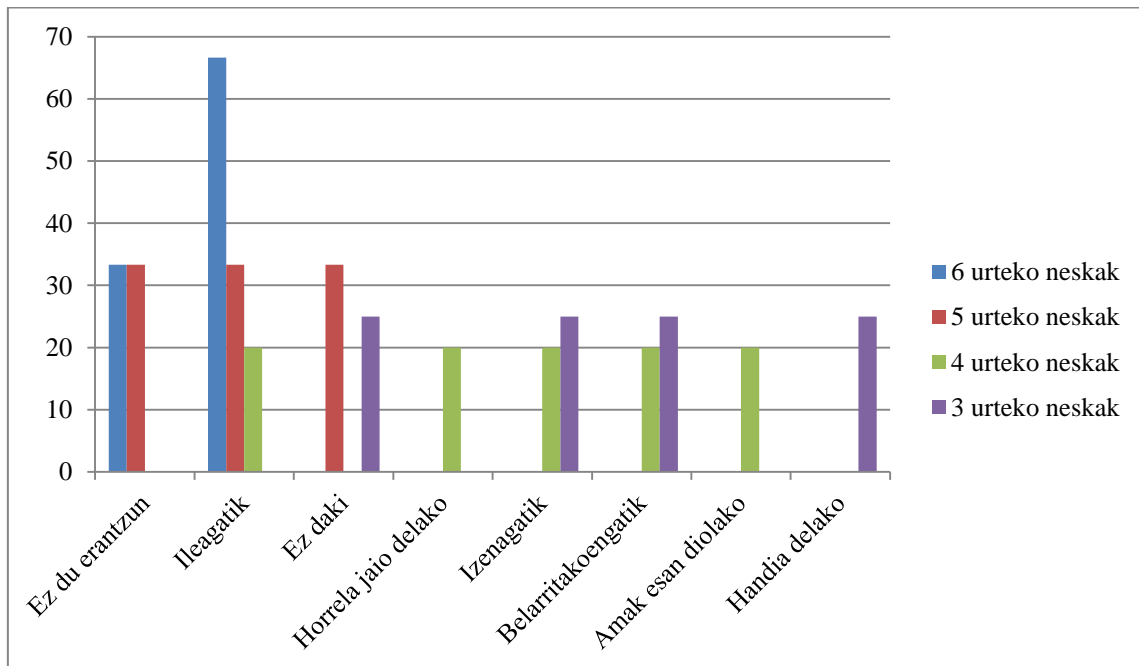
Haurrek eman duten erantzun mota ikusteko ikusi hurrengo grafikoa (2. grafikoa). Dena den, ondoren, argiago adinaka eta sexuka haurrek eman duten erantzun mota aztertuta dago.

Grafiko 2 Haurrek zein sexukoak diren justifikatzeko erabili dituzten argudioak

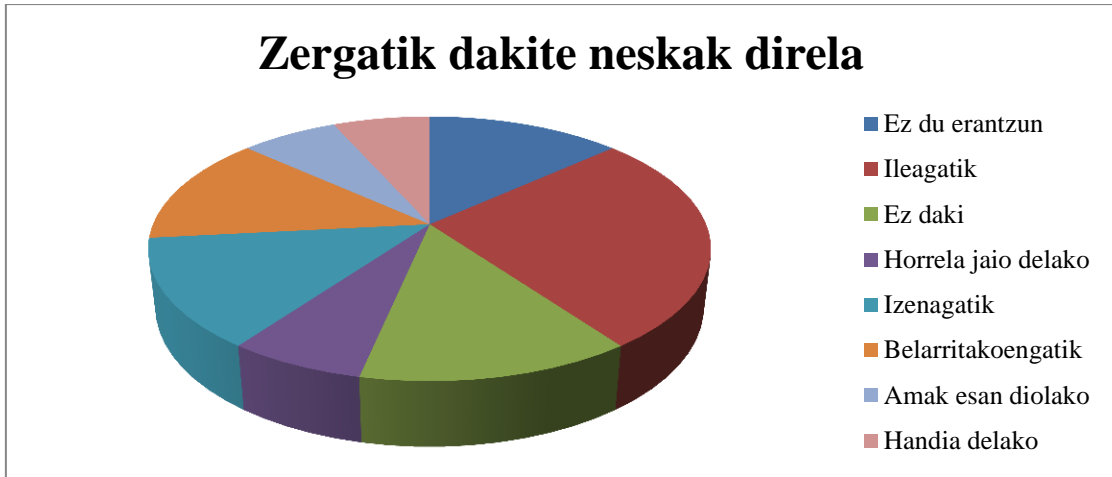

Datuak adinka aztertuz, sei urteko nesken % 33,33k ez du erantzun zergatik dakien neska dela eta % 66,66k ileagatik (ile asko duelako edo ile luzea daukalako) neska dela daki. Bost urteko nesken % 33,33k ez du erantzun zergatik dakien neska dela, % 33,33k ileagatik dakiela erantzun du eta % 33,33ak ez dakiela erantzun du. Lau urteko nesken %20k neska dela ileagatik jakin du, % 20k horrela jaio delako, % 20k izenagatik, % 20k belarritakoengatik eta % 20k amak esan diolako. Hiru urteko nesken % 25k ez daki zergatik dakien neska dela, % 25k izenagatik daki, % 25k belarritakoengatik, eta % 25k handia delako (ikus 3.grafikoa).

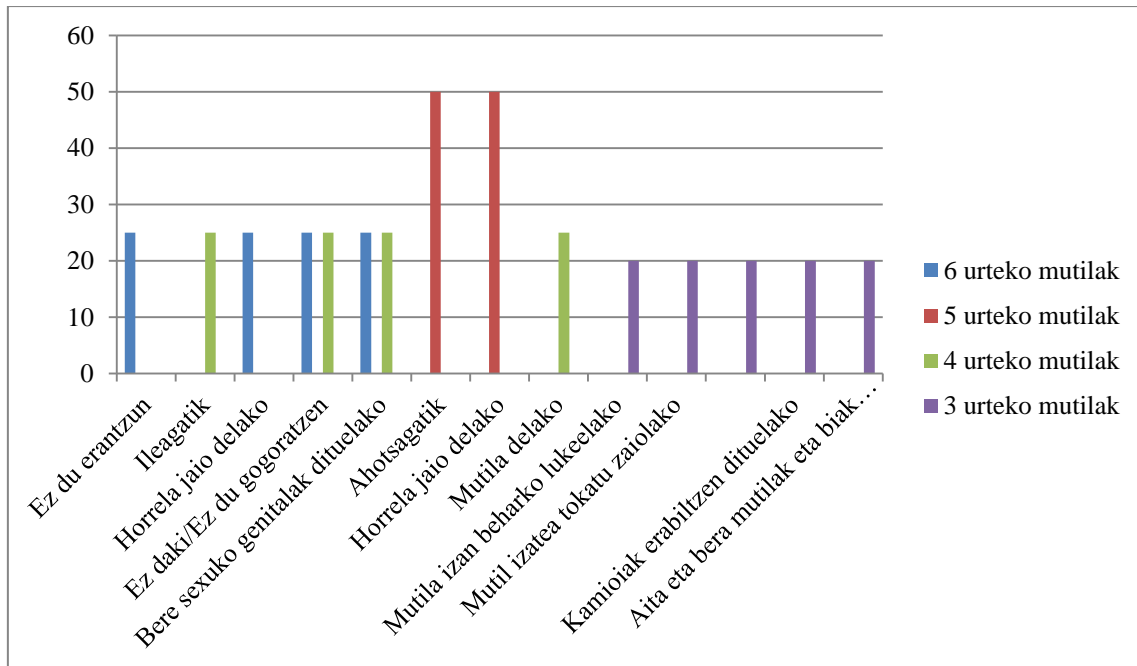
Grafiko 3 Adinaka, neskek zein sexukoak diren justifikatzeko erabili dituzten argudioak

Hau da, nesken % 13,33k ez du erantzun zergatik dakien neska dela, % 26,66k ileagatik daki, % 13,33 ez daki zergatik dakien, % 6,66 horrela jaio delako daki, % 13,33 izenagatik daki, % 13,33k belarritakoak dituelako daki, % 6,66k amak esan diolako eta %6,66k handia delako daki (ikus 4. grafikoa).

Grafiko 4 Neskek zein sexuak diren justifikatzeko erabili dituzten argudioak

Sei urteko mutilen % 25k ez du eran erantzun zergatik dakien mutila dela, % 25k horrela jaio delako erantzun du, % 25 ez daki eta % 25 pitilina daukalako daki mutila dela. Bost urteko mutilen % 50 ahotsagatik daki mutila dela eta % 50 mutila dela daki horrela jaio delako. Lau urteko mutilen % 25 ile laburra daukalako daki, % 25k ez du gogoratzen, % 25k pitilina daukalako eta % 25 mutila dela daki mutila delako. Hiru urteko mutilen % 20 mutila dela daki mutila izan behar lukeelako, % 20 mutil izatea tokatu zaiolako, % 20k aitaren genitalak dituelako eta ama eta arreba bezala gimnasia erritmikoa egiten ez duelako daki, % 20k kamioiak erabiltzen dituelako eta % 20 mutila dela daki aita eta bera mutilak direlako eta biak handiak direlako (ikusi 5. grafikoa).

Grafiko 5 Adinaka, mutilek zein sexukoak diren justifikatzeko erabili dituzten argudioak

Hau da, mutilen % 6,66k ez du erantzun zergatik dakien mutila dela, % 6,66k mutila dela daki ile laburra duelako, % 6,66 horrela jaio delako, % 13,33k ez daki edo ez du gogoratzen, % 13,33 bere sexuko genitalak dituelako daki, % 6,66 ahotsagatik daki, %6,66 horrela jaio delako, % 6,66 mutila delako, % 6,66 mutila izan beharko lukeelako, % 6,66 mutil izatea tokatu zaiolako, % 6,66k aitaren genitalak dituelako eta ama eta arreba bezala gimnasia erritmikoa egiten ez duelako, % 6,66 kamioiak erabiltzen dituelako eta % 6,66 mutila dela daki aita eta bera mutilak eta biak handiak direlako. Nabarmentzekoa da, mutilen % 20k aipatu duela genitalengatik dakiela mutila dela; dena den, erantzunak banandu dira mutiletako batek gehiago osatu duelako erantzuna; izan ere, aita bezalakoa delako, pitilina daukalako esan du eta ama eta arreba bezala gimnasia erritmikoa egiten ez duelako dakiela gehitu du (ikusi 6. grafikoa).

Zergatik dakite mutilak direla

Grafiko 6 Mutilek zein sexukoak diren justifikatzeko erabili dituzten argudioak

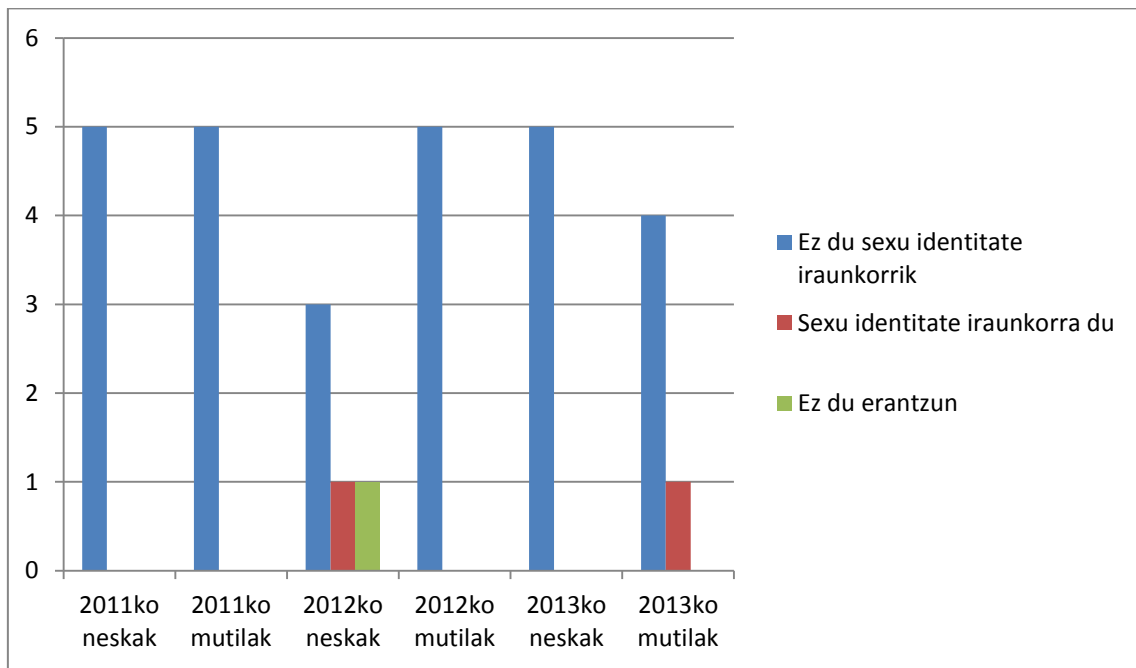
2012 eta 2011ko hurrek jaiotzarekin zerikusia duten erantzunak, eta lotsan oinarritutako jarduteko moduak agertu dituzte; ondorioz, haur batzuk genitalak izendatzeko ezintasuna izan dute. Azpimarratzekoa da 2013ko hurrek, gainerako geletan ez bezala, neska ala mutilak direla justifikatzeko kanpotik norbait horrela ezarri duela aipatzen dutela; etsenpluz: amak esan duelako, izenagatik edo tokatu zaiolako.

Aipatzekoa da, mutilen % 10k ez duela sexua eta generoa nahastu, aitzitik, sexua eta generoa, hitzekin azalduta (neska bat galdetua izan denean bere genitala begiratu du, lotsati egon da eta “ez dakiela” erantzun du), nahastu ez duen neskarik ez dela egon.

15. eranskina. Haurren sexu identitate iraunkorra eta aldakorraren datuak.

Haurrek sexuaren iraunkortasuna barneratu duten edo ez, elkarrizketa indibidualetan, neskei gorbata bat eta txapel bat jartzeko eskatu zaie eta mutilei gona bat eta ile luzeko ileorde bat janzteko eskatu zaie. Ondoren, “Zer zara?” galdera egin zaie. Honen bidez, 2. hipotesia egiaztatu nahi izan da (H2); *HHko haurrek ez dutela sexuaren iraunkortasuna barneratuta izango.*

Txosteneko emaitzen atalean azaldu den moduan, haurren % 93,33k ez du sexuaren iraunkortasuna barneratu, 2012ko neska bat eta 2013ko mutil bat izan ezik (ikus 7. grafikoa). Haurrek eman duten erantzun mota ikusteko 3. taulara jo.

Grafiko 7. Haurrek haurren jaiotze urtearen arabera erakusten duten sexuaren iraunkortasuna

	Haurrak	Sexu iraunkortasuna barneratu gabe	Sexu iraunkortasuna barneratuta	Jarduteko modua
2011	6N 01/05	Mutila dela esan du.		Lotsa eman dio.

2012	6N 01/10	Mutila dela esan du.		Lotsa eman dio eta ez zaio gustatu mutil izatea; mutilek txarto marrazten dutelako.
	6M 02/14	Neska dela esan du.		Haserre, ez zaio gustatu neska izatea.
	6M 03/08 (A)	Neska dela esan du.		Lasai egon da.
	6M 03/08 (B)	Neska dela esan du.		Lasai egon da.
	6N 03/27	Mutila dela esan du.		Lasai egon da.
	6M 04/30	Neska dela esan du.		Lasai egon da.
	5N 09/18	Mutila dela esan du.		Lotsa eman dio.
	5N 09/19	Mutila dela esan du.		Seria egon da.
	5M 10/06	Neska dela esan du.		Haserretu da, ez duelako nahi ipini.
	5M 01/25	Neska dela esan du.		Lasai egon da.
	5N 03/18	Ez du erantzun.		Absente egon da.
	4N 04/08	Mutila dela esan du.		Haserretu da, ez zaio mutil izatea gustatzen mutilek jotzen dutelako.
	4M 05/02	Neska dela esan du.		Lasai egon da.

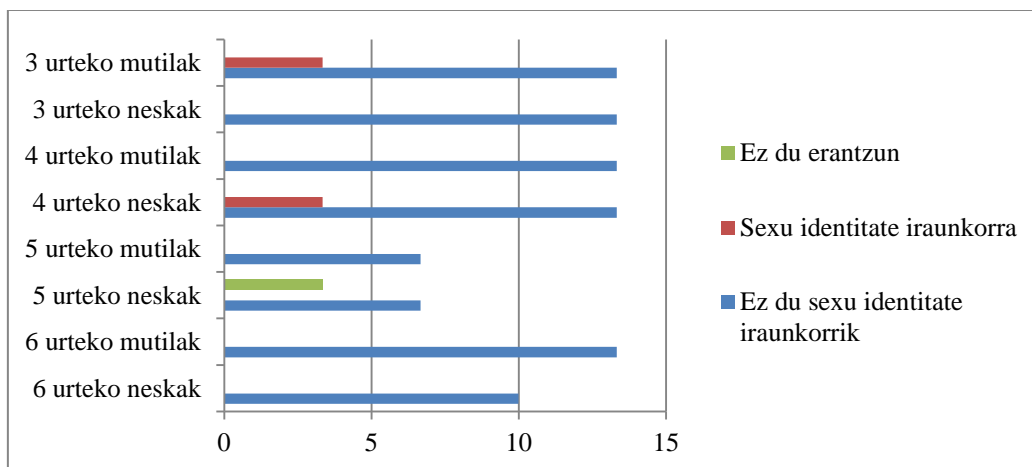
2013	4M 08/26	Neska dela esan du.		Haserre dago, mutilek ez direlako horrela janzten.
	4M 09/17	Neska dela esan du.		Haserre dago.
	4N 11/19	Mutila dela esan du.		Lasai egon da.
	4N 11/24	Mutila dela esan du.		Beldurtu egin da; neska izan nahi duelako.
	4N 12/10		Neska dela esan du.	Lasai egon da.
	4M 12/15	Neska.		Lasai egon da.
	4N 02/13	Mutila dela esan du.		Lasai egon da.
	3N 06/04	Mutila dela esan du.		Lasai egon da.
	3N 06/13	Mutila dela esan du.		Lasai egon da; ez zaio mutil izatea gustatzen.
	3M 06/29	Neska dela esan du.		Lasai egon da. Ez zaio gustatu mutilek ez dutelako gonarik ematen.
	3M 07/01	Neska dela esan du.		Haserretu du; mutilek ez direlako horrela janzten.
	3M 08/30		Mutila dela esan	Lasai egon da.

		du.	
3M 08/31	Neska dela esan du.		Lasai eta pozik egon da.
3N 10/01	Mutila dela esan du.		Lasai egon da.
3M 10/26	Neska dela esan du.		Lasai egon da. Ez zaio gustatzen gona eramatea.
3N 12/08	Mutila dela esan du.		Lasai egon da.

Taula 3. Haurren sexu identita aldakorra edo iraunkorra den erakusten duten datuak.

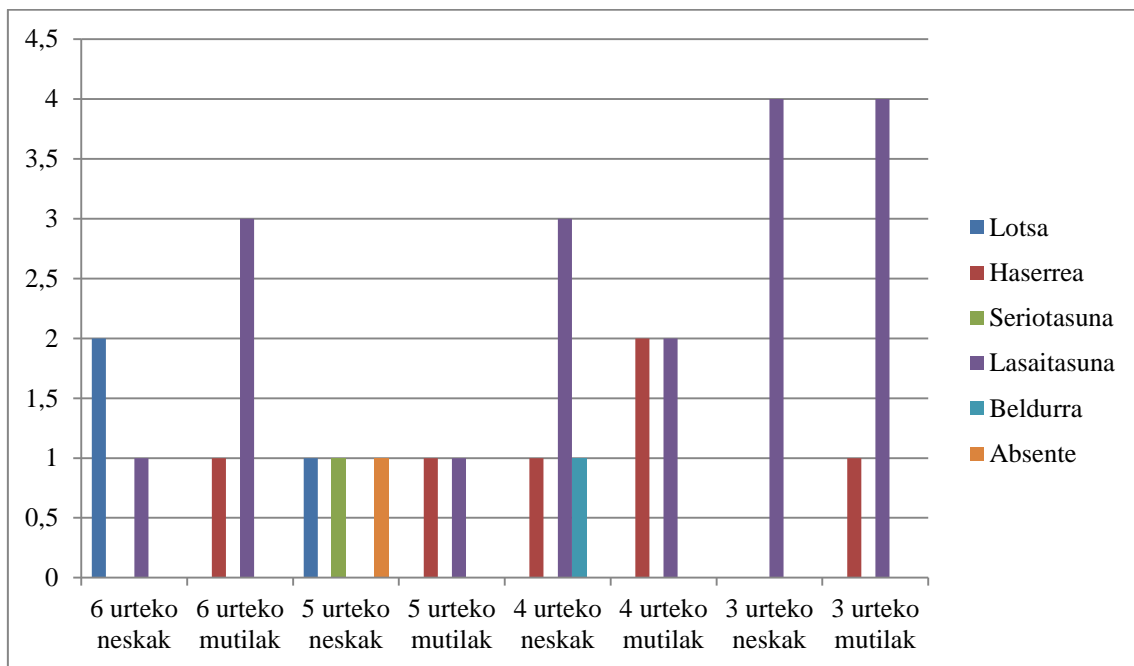
Sei urteko haurren % 100k ez du sexuaren iraunkortasunaren adierazlerik eman beste sexuaz mozorrotzen denean, bost urteko haurren % 80ak bezala. Bost urteko haurren %20ak ez du erantzun. Lau eta hiru urteko haurren % 88,88k ez du sexuaren iraunkortasunaren adierazlerik eman eta kasu bietan haurren % 1,11k sexuaren iraunkortasuna mantendu du. Hau da, guztira, elkarriketatutako haurren % 93,33k ez du sexuaren iraunkortasunaren adierazlerik eman eta % 6,66k sexuaren iraunkortasuna agertu dute (ikus 8. grafikoa).

Grafiko 8 Haurrek adinaren arabera erakusten duten sexuaren iraunkortasuna

Azpimarratzekoa da ere, nesken kasuan, froga honetan sei urteko nesken % 13,33k lotsa sentitu duela eta % 6,66k lasaitasunez jardun duela. Bost urteko nesken % 6,66k lotsa sentitu du, % 6,66k seriotasunez jardun du eta % 6,66 absente egon da. Lau urteko nesken % 6,66 haserretu da, % 20k lasaitasunez jardun du eta % 6,66k beldurrez jardun du. Azkenik, hiru urteko nesken % 26,66 lasai egon da. Mutilen kasuan, sei urteko mutilen % 6,66k haserre sentitu du eta % 20k lasaitasunez jardun du. Bost urteko mutilen % 6,66k haserretuta jardun du eta % 6,66 lasai. lau urteko mutilen % 13,33 haserre eta % 13,33k lasai jardun du. Amaitzeko, hiru urteko mutilen % 6,66k haserre jardun du eta % 26,66 lasai.

Hau da, haurren % 10k lotsa sentitu du, % 20k haserrea, % 3,33k seriotasuna, % 60k lasaitasuna, % 3,33k beldurra eta % 3,33ak absente egon da (ikus 9. grafikoa).

Grafiko 9 Parte-hartzerakoan jarduteko izan duten jarrera

16. eranskina. Hurrek haien identitate sexuala deskribatzeko erabiltzen dituzten ezaugarrien datuak.

Hurrek haien identitate sexuala deskribatzeko genero estereotipoetan oinarritzen diren ikusteko, talde handietan (taldeko elkarrizketen bidez), neskak nolakoak diren eta mutilak nolakoak diren galdetu zaie: “*Nolakoak dira neskak? Eta mutilak nolakoak dira?*”. 2011 urteko 40 haurri, 2012 urteko 19 haurri eta 2013 urteko 25 haurri galdetu zaie (ikus 4. taula).

Jaiotze urtea	Neska kopurua	Mutil kopurua
2011	17	23
2012	8	11
2013	12	13

Taula 4. Neskak eta mutilak nolakoak diren galderari erantzun duen lagina.

Nolakoak dira neskak 2011 urteko haurrentzat	Alua daukate, ile luzea eta ile laburra daukate, apurtxo bat txikiagoak, handiak eta txikiak, neska moduan jaiotzen badira ezin dira mutil bihurtu, batzuk eta batzuetan ausartak dira, baina gehienek neskek indartsuak ez direla uste dute. Mutil batek neskak ere indartsuak eta ausartak direla esan du eta beste mutil batek baietz esan du, baina gutxitan indartsuak direla dio, eta politak dira. Beste gelan neskak indartsuak direla esan dute haur batzuk.
Nolakoak dira mutilak 2011 urteko haurrentzat	Indartsuak dira, bola daukate, handiak dira, muskuluak dituzte, hanka eta besoetan muskuluak dituzte, ausartak dira, politak dira. Ile laburra daukate.

Nolakoak dira neskak 2012 urteko haurrentzat	Handiak, txikiak, politak, ertainak, guapoak, oso politak, idartsuak eta fortudoak, kantanteak eta gitarristak, eta mutilak bezala idatzi eta futbolera jolasten dute. Ipurdia eta potxolina daukate, superheroak dira mutil batentzat, beste batentzat ez dira super-heroiak. Badaude baietz eta ezetz esaten dutenak, baina neska gehienek neskak super-
---	--

	heroiak direla baieztatzen dute. Kuleroak eramaten dituzte, onak eta haur gehienek neskak indartsuak direla esan dute, baina badaude ezetz esaten dutenak. Neskak mutilak baino baxuagoak dira.
Nolakoak dira mutilak 2012 urteko haurrentzat	Mutilak “les atacan a todos”, txikiak, berdinak, neskak bezalakoak, gitarristak, guapoak, handiak, politikak, ertainak, fuertudoak, idatzi egiten dute eta futbolera jolasten dute. Mutilek pitilina daukate. Indartsuak dira, azkarrak, gogorak, lehoiak, super azkar eta super indartsuak, superheroak, tronkoak altxatzen dituzte, onak eta fuerteak dira.

Nolakoak dira neskak 2013 urteko haurrentzat	Handiak, txikiak, neskek saskibaloia egiten dute, bizikletan ibiltzen dira eta baloia fuerte botatzen duen neska bat ezagutzen du beste neska batek. Ile luzea daukate. Neskek burua daukate, mutil batek neskek korrika egiten ez dutela uste du, neska batzuk ez dute azkeneko hori uste. Kaka, txiza eta jan egiten dute eta ibili egiten dira.
Nolakoak dira mutilak 2013 urteko haurrentzat	Mutilek saskibaloia ere egiten dute, bizikletan ibiltzen dira, handiak, ile laburra daukate. Korrika egiten dute, eta burua eta pitilina daukate.

17. eranskina. Haurren manifestazio sexualen ezaugarriak eta emaitzak.

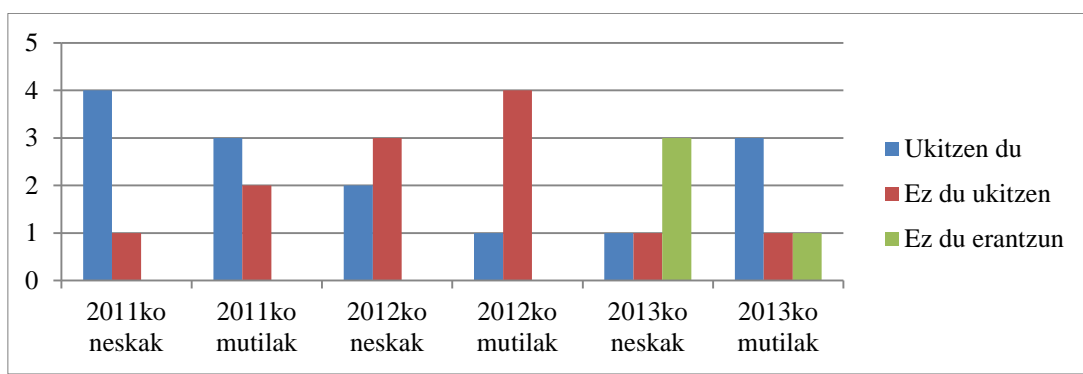
Haurrek autoerotikoak diren edo ez ikusteko (erotismoa genitaleterara mugatzen ez dela azpimarratu beharra dago) eta zein moral duten ikertzeko, hau da, H4 egiaztatzeko, alua edo zakila ukitzen duten galdetu zaie elkarrizketa indibidualetan: “Zakila alua/ukitzen duzu?”.

2011 urteko nesketatik alua ukitzen duten neskak % 80 dira. Horietatik, % 20k alua garbitzeko bakarrik ukitzen du, % 20k garbitzeko edo azkura duenean eta % 40ak askatasunez ukitzen du.

2011 urteko mutiletatik % 60k zakila ukitzen du. Horietatik, % 33,33k arin ukitu eta kentzen du eskua, beste % 33,33ak eskuarekin garbitzeko ukitzen du, bestela prakekin ukitzen du. Azkenak, % 33,33ak zakila txiza egiteko bakarrik ukitzen du, nahiz eta elkarrizketa egiten egon denean zakila ukitzen egon den.

2012 urteko haurretatik alua eta zakila ukitzen duten neska eta mutilen % 10ak askatasunez ukitzen ditu bere genitalak.

2013 urteko haurretatik alua ukitzen duten neska bakarra dago (% 20) eta askatasunez ukitu dezake, eta 2013 urteko mutiletatik % 60ak zakila ukitzen du. % 33,33k amak ez ukitzeko esaten dio eta % 33,33ak zakila ukitzen du, baina ez zaio zakila ukitzea gustatzen (ikus 9. grafikoa).

Grafikoa 9. Genitalak ukitzen eta ukitzen ez dutenen kopurua

Beraz, haurren gehiengoak jokabide autoerotikoak egiten dituztela erakutsi dute.

Bestalde, marko teorikoan aipatu bezala, hurrek bereganatu duten moralari dagokionez, 2013ko haur batzuek jokabide sexualak intimitatean egin behar dituztela ikasi dute. Adibidez, hiru urteko mutil batek zakila azkura duenean bakarrik arraskatzen duela esan du eta lau urteko mutil batek zakilean azkura duenean izterrekin arraskatzen du. Lauzprobost urterekin jokabide sexuala erregulatzen hasten direla ikus daiteke; lau eta bost urterekin haur batzuk badakite noiz eta non bideratu behar dituzten jokabide horiek. Adibidez, sei urteko haur batek zakila ukitzen duen edo ez bere kontua dela esan du eta etxean zakila ukitu dezakeela azaldu du, baina kanpoan ezin du eta bost urteko neska batek klasean alua ezin dela ukitu esan du. (López, 2009). Hurrengo taulan zakila/alua ukitzen duten haurren kopurua agertzen da (ikus 5. taula).

	Haurrak	Bai	Ez	Ez du erantzun
2011	6N 01/05	X		
	6N 01/10		X	
	6M 02/14		X	
	6M 03/08 (A)		X	
	6M 03/08 (B)	X		
	6N 03/27	X		
	6M 04/30	X		
	5N 09/18	X		
	5N 09/19	X		
	5M 10/06	X		
2012	5M 01/25		X	
	5N 03/18	X		
	4N 04/08	X		

	4M 05/02		X	
	4M 08/26		X	
	4M 09/17		X	
	4N 11/19		X	
	4N 11/24		X	
	4N 12/10		X	
	4M 12/15	X		
2013	4N 02/13			X
	3N 06/04		X	
	3N 06/13			X
	3M 06/29		X	
	3M 07/01	X		
	3M 08/30	X		
	3M 08/31	X		
	3N 10/01			X
	3M 10/26			X
	3N 12/08	X		

Taula 5. Haurrak autoerotikoak diren edo ez diren datuak batzen ditu.

Datuak aztertzen jarraituz, elkarrizketatutako haurren % 20k alua edo zakila askatasunez ukitzen dutela, % 66,66k ez dutela ukitzen eta % 13,33k ez dutela erantzun aipatzea esaguratsu da. Gainera, haurrek moral heteronomoa dutenez, helduen derriortze barneratu dituzte, haien jokabide sexuala kasu gehienetan gaitzetsi egiten duena: “*Mi aita y mi ama me dicen que no*”.

Obserbazioak:

6N 01/05

- Alua garbitzeko bakarrik ukitzen du, ez zaio gustatzen alua ukitzea bere amak “cochinada” bat dela esaten diolako.

6N 01/10

- Leotardoen gainetik arraskatzen du azkura badauka, baina ez du nahi arraskatu. Azkura badauka aguantatzen da. Ez dago ondo ikusita alua ukitzea.

6M 02/14

- Zakila ukitzen duen edo ez bere kontua da. Etxean ahal du zakila ukitu baina kanpoan ezin du; hori txarra delako, bere amak zigortzen du.

6M 03/08 (A)

- Amak zakila ukitzen ikusten badu “Deja de tocarte eso X” esaten dio. Bere aita eta bere amari ez zaio gustatzen berak zakila ukitzea; gero gauzak ukitzen dituelako eta jaten badu gaixotu egiten delako.

- Klasean andereñoak ez dio ezer ere ez esaten.

6M 03/08 (B)

- Zakila ukitzeko arin egiten du; zakila ukitzen du eta arin kentzen du eskua zakiletik. Edo hankak igurtziz ukitzen du. Bestela eskuak usaindu eta txiza usaina izaten dutelako. Aita eta ama ez ukitzeko esaten diote, gero gauzak ukitzen duenean piza usaina dutelako: “Porque porque he dicho porque si no t tocas las cosas y: si las hueles huelen a... (Azaltzen du zerbait ukitzen egongo balitz bezala)(...)”

6N 03/27

- Etxean eta klasean ez diote ezer ere ez esaten.

6M 04/30

- Dutxatzeko ukitzen du eta ukitu behar duenean prakekin egiten du. Bere amak errieta egiten dio hori ez dela egiten esanez.

5N 09/18

- Ez diote ezer ere ez esaten eta gustatzen zaio alua ukitzea.

5N 09/19

- Alua bakarrik ukitzen du garbitzeko eta pikatzen zaionean. Ez zaio gustatzen alua ukitzea: “Ez ba ze uzaintzen dau gero nire atzamarra. Bal ba badekot alua frakak e igo barik ez jata gustatzen ba ze ba ze gero atzamarra dauka usain txarra.”

- Klasean alua ezin dela ukitu esan du. Klasean bakarrik ukitu dezake alua pikatzen bazaio eta aita eta ama alua ukitzen ikusten badute ez daki zer esaten dioten.

5M 10/06

- Elkarrizketan zakila ukitzen egon da, zer egiten zegoenean galdetu diodanean haserretu da. Zakila bakarrik txiza egiteko ukitzen duela esan du. Zakila ukitzen ez duela esan du haserre.

5M 01/25

- Ez zaio pitilina ukitzea gustatzen: “Mi aita y mi ama me dicen que no (Esan du tonu lasaian)”.

5N 03/18

- Alua ukitzea gustatzen zaio.

4N 04/08

- Alua ukitzea gustatzen zaio eta etxean ez daki zer esaten dioten.

4M 05/02

- Pitilina ukitzen ez duela esan du. Azkura duenean izterrekin arraskatzen du. Baina gustatzen zaio pitilina ukitzea.

4M 08/26

- Urduri eta lotsati jarri da.

4M 09/17

- Ez du alua ukitzen eta ez zaio gustatzen.

4N 11/19

- Ez du alua ukitzen. Kili kiliak aluan izaten ditu eta ez zaio gustatzen alua ukitzea.

4N 12/10

- Ez du alua ukitzen eta ez zaio gustatzen. Azkura duenean bere amak krema botatzen dio.

4M 12/15

- Ez daki zer esaten dioten aitatzko eta amatxo zakila ukitzen duenean.

3M 06/29

- Bakarrik arraskatzen du zakilean azkura duenean.

3M 07/01

- Pitilina ukitzea gustatzen zaio.

3M 08/30

- Zakila arraskatzeko ukitzen du eta amak ikusten duenean “atera” esaten dio. (Eskua hortik ateratzeko).

3M 08/31

- Azkura duenean zakila ukitzen du. Ez zaio zakila ukitzea gustatzen.

3N 10/01

- Ez du alua ukitzen eta alua ukitzea txarto dago.

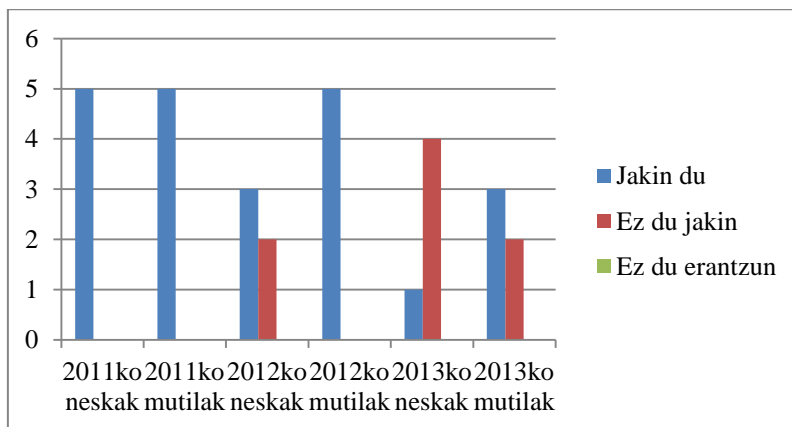
3N 12/08

- Alua ukitzen du eta ukitzea gustatzen zaio, eta ez daki zer esaten dioten aitak eta amak.

18. eranskina. Haurrek sexualitatearen inguruan dituzten interesen emaitzak.

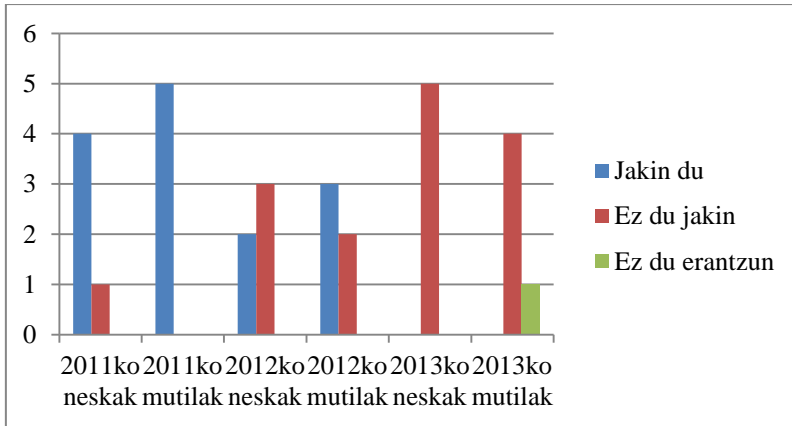
Haurrek zenbait gai sexualen inguruan interesa duten ikusteko, eta bide batez ugalketaren inguruan zer dakiten ikusteko zenbait galdera egin zaizkie elkarrizketa indibidualei esker. Hots, H5 (HHko haurrek sexualitatearen inguruan interesa izango dute, baina informazio gutxi, nahasia eta “tabu” moduan bereganatuko dute) hipotesia frogatu nahian haurrak nondik datozen, nondik irteten diren eta nola egiten diren gaietan oinarritutako galderak egin zaizkie elkarrizketa indibidualen bidez: “*Haurrak nondik datoz? Gustatuko litzaizuke jakitea?*”, “*Haurrak nondik irteten dira? Gustatuko litzaizuke jakitea?*” eta “*Haurrak nola egiten dira? Gustatuko litzaizuke jakitea?*”.

Haurren % 73,33k haurrak nondik datozen jakin du eta % 26,66k ez du jakin. 2011 urteko haurren % 100ak jakin du nondik dazon haurrak, 2012 urteko haurren % 80k jakin du eta % 20ak ez du jakin nondik datozen haurrak. 2013 urteko haurren % 40k haurrak nondik datozen jakin du eta % 60ak ez du jakin (ikus 10. grafikoa).

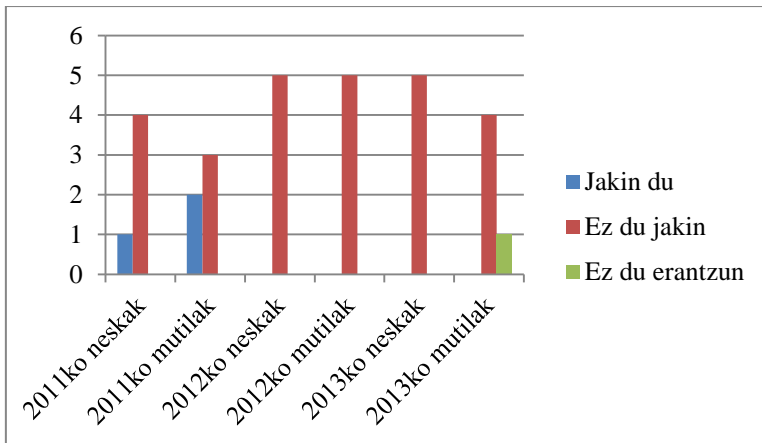
Grafikoa 10 Haurrak nondik datozen dakiten edo ez dakiten adierazten du

Haurren % 46,66ak haurrak alutik edo zesareari esker jaiotzen/irteten direla jakin du, % 50ak ez du jakin eta % 3,33ak ez du erantzun. 2011 urteko haurren % 90ak jakin du eta % 10ak ez du jakin. 2012 urteko haurren % 50ak jakin du eta % 50ak ez du jakin nondik irteten diren haurrak. 2013 urteko haurren % 90k ez du jakin eta % 10ak ez du erantzun (ikus 11. grafikoa).

Grafikoa 11 Haurrak nondik irteten/jaiotzen diren dakiten edo ez dakiten adierazten du

Haurren % 10ak haurrak nola egiten diren jakin du eta % 90ak ez du jakin. 2011 urteko haurren % 30ak haurrak nola egiten diren jakin du eta % 70ak ez du jakin. 2010 urteko haurren % 100ak ez du jakin haurrak nola egiten diren. 2013 urteko haurren % 90ak ez du jakin eta % 10 akez du erantzun nola egiten diren haurrak (ikus 12. grafikoa).

Grafikoa 12 Haurrak nola egiten diren dakiten edo ez dakiten adierazten du

Haurrak zenbat eta handiagoak izan ugalketaren inguruan gero eta informazio gehiago dute. Haurrek gehien jakin duten galdera haurrak nondik datozen izan da. Izan daiteke, bisualagoa delako eta naturaltasunez esaten delako ama bat haurdun dagoela. Aitzitik, haurrak nondik jaiotzen diren eta nola egiten diren haur askok beren eguneroko bizitzan

ikusi ahal ez duten gauza bat izan daiteke eta horregatik haur askok ez dute erantzuna jakin.

Aipatzekoa da, haur batzuk nahiz eta haurrak alutik jaiotzen direla jakin, ez dakitela haurrak jaiotzeko nola egiten duten edo aluko zein lekutik jaiotzen diren.

Ildo beretik, haur askok haurrak amaren sabela moztuz jaiotzen direla azaldu dute; izan daiteke, ipuin tradizioaletatik egindako teoria bat izatea; hau da, 7 ahuntz kumeak edo Txanogorritxuren amama “berriz jaiotzeko” otsoen sabelak moztu egiten dituzte eta haiek azaldutako erantzuna ipuin tradizioaletan aipatzen denarekin bat egiten du. Dena den, azalpen hori eman duten hurrek agian zesareatik jaio dira eta horregatik ematen dute azalpen hori.

19. eranskina. Hurrek harreman sexualen inguruan dituzten bizipen eta ezagutzen emaitzak.

H6 hipotesia frogatu nahian; hots, hurrek harreman sexual batzuen inguruan dituzten bizipenak eta ezagutzak ikusteko, eta harremanen ingururuko iritziak nolakoak diren ikusteko, hurrei maitasunaren inguruan, ezkontzaren inguruan eta bikoteen inguruan galdetu zaie.

Horretarako, talde handian maitasuna eta ezkontza zer den galdetu zaie: “*Zer da maitasuna?*” eta “*Zer da ezkontza bat?*”. Hurrek egindako hausnarketetan ikusiko den moduan, hurrek harremanen inguruan bizipenak eta ezagutzak dituzte; adibidez, maitasuna eta ezkontzaren inguruan. Gainera, HHko bigarren zikloko ikasleek harreman horiek azaltzeko gai dira. 2011 eta 2012ko haurren hausnarketetan zenbait estereotipo agertu dira; adibidez, ezkontzea *ume bat izatea* eta “*kasatzea*” dela, edo “*neskak ezin direla neskekin ezkondu*” edo neskak eta mutilak elkarrekin bakarrik ezkontzen direla.

Hurrek zenbait harremanen inguruan duten bizipena eta horren inguruan dituzten ezagutzak ikusteko maitasunaren eta ezkontzaren inguruan galdetu zaie taldeko elkarrizketen bidez, honako lagin hau erabiliz (ikus 6. taula):

Jaiotze urtea	Neska kopurua	Mutil kopurua
2013	12	13
2012	8	11
2011	17	23

Taula 6. Ikasleen taldeko elkarrizketa egiteko erabili den lagina.

Hurrei maitasuna eta ezkontza zer den galdetu zaie korroan jesarrita zeudela. Hona hemen hurrek eman duten definizioa eta hausnartu dutena:

Zer da maitasuna 2011 urteko haurrentzat	Jendea maitatzea da, asko maitatzea eta musu ematea da. Xk X maite du. Haur batentzat maitasuna X da. Familia, lagunak, anaia eta ume txikia maite dute. “Que le quieres mucho a una persona”.
---	--

<p>Zer da maitasuna 2012 urteko haurrentzat</p>	<p>Maite, maite zaitut, guztiok maite du haur batek eta familia maitatzen dute. Barkatzea. Maitatzea. Bihotza da maitasuna.</p>
<p>Zer da maitasuna 2013 urteko haurrentzat</p>	<p>Bihotza. Abrazito. Familia maite dute. “Mua” (Musua). Haur batek botak maite ditu.</p>

<p>Zer da ezkontza bat 2011 urteko haurrentzat</p>	<p>Ezkondu da, dantzan egitea, ume bat egotea eta kasatzea, musu ematea eta listo, musu ematea ezpainetan, handiak ezkontzen dira eta ezkontza kasatzea da. Boda. Mutil batek esan du neskak ezin direla neskekin ezkondu, beste mutil batek berdina dela esan du. Dibortsiatu norbaitekin haserretzea da.</p>
<p>Zer da ezkontza bat 2012 urteko haurrentzat</p>	<p>Ezkontzea, musukatu, maitatu eta besarkatu. Neskak eta mutilak ezkontzen dira bakarrik, baina ez badaukazu neskarik mutil batekin ezkondu ahal zara eta ez badaukazu mutila neska batekin ezkondu ahal zara. Neskak neskekin eta mutilak mutilekin ezkondu daitezke. (ela batean neskak eta mutilak bakarrik ezkontzen direla esan dute. “Besatzea”).</p>
<p>Zer da ezkontza bat 2013 urteko haurrentzat</p>	<p>Iseko eta osaba, eta ama eta aita ezkontzen dira. Aita, ama eta “nik” ezkondu dira. Ibili? Ondartza. Elurra. Hartza. Txutxe. Tortuga. Barraka.</p>

Bikote harremanen inguruan zein bizipen eta ezagutza dituzten ikusteko elkarrizketa indibidualak erabili dira. Hots, elkarrizketa indibidualen bidez, 30 hurreko laginari bikote mota desberdinen inguruan galdetu zaie (ikus 7. taula).

Jaiotze urtea	Neska kopurua	Mutil kopurua
2013	5	5
2012	5	5
2011	5	5

Taula 7, Bikoteen inguruan galdetzeko hartu den lagina.

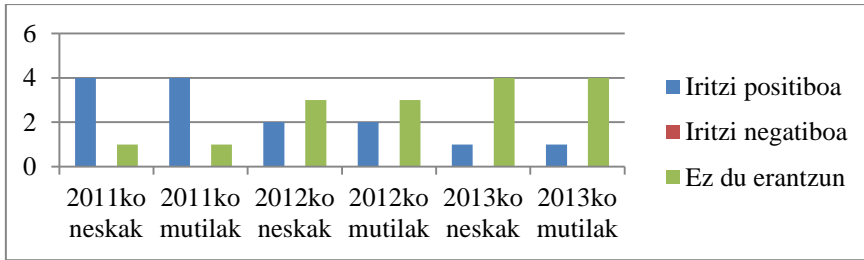
Lehenik eta behin, bikote heterosexual baten argazkia erakutsi zaie, ondoren bikote homosexual batena (Gay) eta ondoren, azkeneko argazkia erakutsi zai, beste bikote homosexual batena (Lesbiana). Argazkiak banan-banan erakutsi zaizkie eta elkarrizketa indibidual horietan galderak honako hauek izan dira:

		
<p>Irudia 16 Bikote heterosexuala musukatzen</p>	<p>Irudia 17 Bikote homosexuala (Gay) musukatzen</p>	<p>Irudia 18 Bikote homosexuala (Lesbiana) musukatzen</p>
<p>¿Zer daude egiten? ¿Zergatik besarkatzen dira? Zer iruditzen zaizu?</p>		

Haurrei bikoteen inguruan galdetu zaienean, % 100 afektuzko adierazpen sozial bat identifikatzeko gai izan da; hau da, argazkian musu bat identifikatzeko gai izan dira.

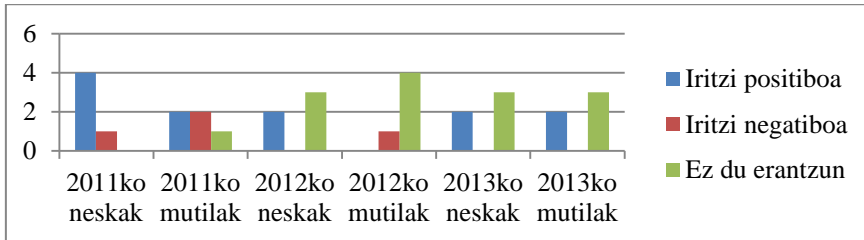
Bikote heterosexuala musukatzearen inguruko iritzia positiboagoa izan da haurren artean negatiboa baino; izan ere, haurren % 46,66k iritzi positiboa du bikote heterosexualekiko eta gainerakoak ez du iritzi negatiborik (ikus 13. grafikoa).

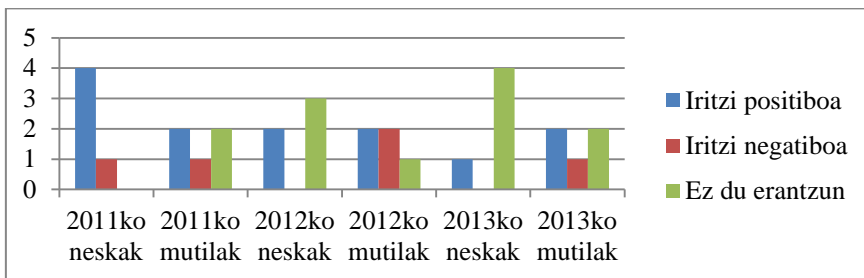
Grafikoa 13. Haurrek bikote heterosexualen inguruan duten iritzia

Bikote homosexuala (Gay) musukatzearen inguruko iritzia positiboago izan da negatiboa baino. Izan ere, haurren % 40ak iritzi positiboa izan du, % 13,33k iritzi negatiboa eta % 46,66ak ez du erantzun (ikus 14. grafikoa).

Grafikoa 14. Haurrek bikote homosexualen (Gay) inguruan duten iritzia

Bikote homosexuala (lesbiana) musukatzearen inguruko iritzia positiboago izan da, negatiboa baino. Izan ere, haurren % 43,33k iritzi positiboa izan du, haurren % 13,33k iritzi negatiboa izan du eta % 46,66ak ez du erantzun (ikus 15. grafikoa).

Grafikoa 15. Haurrek bikote homosexualen (Gay) inguruan duten iritzia

Hortaz, ikus daiteke haurrek bikote heterosexualetik ez dutela iritzi negatiborik, aldiz haur batzuk bikote homosexualetik iritzi negatiboa dute.

Hona hemen bildutako datuen taula:

- Lehenengo bikotearen inguruan, bikote heterosexuala, bildutako datuak hauexek dira (ikus 8. taula):

	Haurrak	Iritzi positiboa	Iritzi negaiboa	Ez du erantzun
2011	6N 01/05	X		
	6N 01/10	X		
	6M 02/14	X		
	6M 03/08 (A)	X		
	6M 03/08 (B)	X		
	6N 03/27			X
	6M 04/30	X		
	5N 09/18	X		
	5N 09/19	X		
	5M 10/06			X
2012	5M 01/25			X
	5N 03/18			X
	4N 04/08			X
	4M 05/02			X
	4M 08/26	X		
	4M 09/17	X		
	4N 11/19	X		
	4N 11/24			X
	4N 12/10	X		
	4M 12/15			X
2013	4N 02/13			X
	3N 06/04	X		
	3N 06/13			
	3M 06/29	X		X
	3M 07/01			X
	3M 08/30			X

	3M 08/31			X
	3N 10/01			X
	3M 10/26			X
	3N 12/08			X

Taula 8. Hurrek bikote hetoresualen inguruan duten iritzia.

- Bigarren bikotearen inguruan, bikote homosexuala (gay), bildutako datuak hauexek dira (ikusi 9. taula):

	Haurrak	Iritzi positiboa	Iritzi negaiboa	Ez du erantzun
2011	6N 01/05	X		
	6N 01/10		X	
	6M 02/14		X	
	6M 03/08 (A)	X		
	6M 03/08 (B)		X	
	6N 03/27	X		
	6M 04/30	X		
	5N 09/18	X		
	5N 09/19	X		
	5M 10/06			X
2012	5M 01/25			X
	5N 03/18			X
	4N 04/08			X
	4M 05/02			X
	4M 08/26		X	
	4M 09/17			X
	4N 11/19	X		
	4N 11/24			X
	4N 12/10	X		
	4M 12/15			X
2013	4N 02/13			X
	3N 06/04	X		

	3N 06/13	X		
	3M 06/29			X
	3M 07/01			X
	3M 08/30			X
	3M 08/31	X		
	3N 10/01			X
	3M 10/26	X		
	3N 12/08			X

Taula 9. Hurrek bikote homosexualen (Gay) inguruan duten iritzia.

- Hirugarren bikotearen inguruan, bikote homosexuala (lesbiana), bildutako datuak hauexek dira (ikus 10. taula):

	Haurrak	Iritzi positiboa	Iritzi negaiboa	Ez du erantzun
2011	6N 01/05	X		
	6N 01/10		X	
	6M 02/14			X
	6M 03/08 (A)	X		
	6M 03/08 (B)		X	
	6N 03/27	X		
	6M 04/30	X		
	5N 09/18	X		
	5N 09/19	X		
	5M 10/06			X
2012	5M 01/25		X	
	5N 03/18			X
	4N 04/08			X
	4M 05/02			X
	4M 08/26		X	
	4M 09/17	X		
	4N 11/19	X		

	4N 11/24			X
	4N 12/10	X		
	4M 12/15			X
2013	4N 02/13			X
	3N 06/04	X		
	3N 06/13			X
	3M 06/29	X		
	3M 07/01			X
	3M 08/30			X
	3M 08/31		X	
	3N 10/01			X
	3M 10/26	X		
	3N 12/08			X

Taula 10. Hurrek bikote homosexualen (lesbiana) inguruan duten iritzia.

Hurrek harremanak bizi egiten dituzte; musu bat identifikatzen baitakite, haur batzuk musuak afektuzko adierazle bat direla badakite (“*Maite duelako*” musukatzen daude) eta musuekiko jarduteko modu bat daukate. Adibidez, batzuei nazka eman dizkie musuak, beste batzuei gustatzen zaizkie...

Emaitzetan ikusi den moduan, haurrak zenbat eta nagusiagoak izan orduan eta iritzi estereotipatuagoa dute; adibidez, ikus daiteke 2011 eta 2012ko hurrek iritzi negatiboagoa dutela bikote homosexualakiko 2013koek baino.

Obserbazioak:

6N 01/05

- Neska eta mutil bat musukatzen daude maite direlako eta ondo iruditzen zaio.
- Bi mutil musukatzen daude agian maite direlako. Ondo iruditzen zaio ez da txarra den gauza bat. Lagunak direla uste du bi mutil bikotea izatea oso arraroa delako. Nahi badute bikoteak izan ahal dira.

- Ondo iruditzen zaio, bi neska musu ematen daude maite direlako. Lagunak direla uste du. Baina bikoteak izan ahal dira.

6N 01/10

- Neska eta mutil bat musukatzen daude maite direlako eta ondo iruditzen zaio.

- Bi mutil musu ematen daude eta ez daki zergatik. Agian lagunak dira, baina lotsa ematen dio erantzutea ea bikoteak diren. “Yo que tú no me besaría con otras chicas ni con o o otros”. Ez zaio ondo iruditzen bi mutil musu ematea elkarri.

- Bi neska musu ematen daude bikoteak izango direlako, eta txarto iruditzen zaio, ez daki zergatik.

6M 02/14

- Neska eta mutil bat musukatzen daude nobioak direlako eta ondo iruditzen zaio.

- Bi mutil musukatzen daude eta lagunak dira, ezin dira nobioak izan mutila eta mutila direlako. Bi mutil elkar musukatzea ondo iruditzen zaio.

- Bi neska musukatzen daude lagunak direlako eta bikoteak izan ahal dira. Ez daki zer iruditzen zaion.

6M 03/08 (A)

- Neska eta mutil bat musukatzen daude maite direlako eta ondo iruditzen zaio.

- Bi mutil musu ematen daude maite direlako esaten du zalantzaz. Ondo iruditzen zaio. Argazkiko mutilak bikoteak izango dira.

- Bi neska musukatzen dira pila bat (“mogollón”) maite direlako. “Fenomenal” iruditzen zaio bi neska elkarren artean musu ematea, eta lagunak dira.

6M 03/08 (B)

- Neska eta mutil bat musukatzen daude nobioak eta maite direlako eta ondo iruditzen zaio. Nazka ematen dio jendea musukatzen ikuste duenean, denetatik musukatzea nazka ematen dio, baina ez zaio nazka ematen bere gurasoek musukatzea.

- Bi mutil musukatzen dira maite direlako agian, anaiak direlako. Bikoteak izan ahal dira eta nazka apur bat ematen dio musukatzen ikustea.

- Bi neska musukatzen daude agian ahizpak direlako eta maite direlako. Ahizpak edo bikoteak izan ahal dira eta nazka ematen dio.

6N 03/27

- Neska eta mutil batek musu ematen daude, ez daki zergatik.

- Bi mutil musu ematen daude eta lagunak dira. Polita iruditzen zaio.

- Bi neska musukatzen daude, ahizpak dira eta bikoteak izan ahal dira eta ondo iruditzen zaio.

6M 04/30

- Ez zaizkio musuak gustatzen gero ezin dituelako aurpegitik kendu, bere familiari musuak ematea eta berari musuak ematen diotenean gustatzen zaio. Neska eta mutilak haien artean musukatzea ondo ikusten du.

- Bi mutil haien artean musukatzen daude agian lagunak direlako eta ondo ikusten du, baina berarentzat arraroa da. Bi mutil bikote izatea izan daitekeela uste du.

- Bi neska musukatzen daude ume bat edukitzeko, argazkian kamiseta urdina daukanak haurra izango du. Bikoteak dira bi neskak eta ondo iruditzen zaio.

5N 09/18

- Neska eta mutil bat musu ematen daude maitemindu direlako eta barregarria iruditzen zaio.

- Bi mutil musu ematen daude maitemindu direlako eta barregarria iruditzen zaio. Bi mutil maitemindu daitezke euren artean.

- Bi neska musu ematen daude maitemindu direlako eta barregarria iruditzen zaio.

5N 09/19

- Neska eta mutil bat musu ematen daude nobioak direlako eta ondo iruditzen zaio.

- Bi mutil musu ematen daude, agian lagun “on onok onak” direlako. Bikoteak izan ahal dira eta ondo iruditzen zaio.

- Bi neska musu ematen daude lagun oso onak direlako, bigarren argazkikoek bezala. Ondo iruditzen zaio.

5M 10/06

- Musukatzen daude, nobioak direlako. Bere gurasoek ez dituzte elkarren artean musuak ematen, aitzak ez dituelako haginak garbitzen.

- Bi mutil musu ematen daude agian lagunak direlako. Bikoteak izan ahal dira.

- Bi neska dira, bikoteak dira; oso bikoteak dira eta maite direla uste du.

5M 01/25

- Neska eta mutil bat musu bat ematen daude bikoteak direlako. Berari nazka ematen zaizkio musuak.

- Bi mutil musu ematen daude nobioak izango direlako.

- Bi neska musu bat ematen daude, txarto iruditzen zaio musuak ez zaizkiolako gustatzen.

5N 03/18

- Neska eta mutil bat musutsuak ematen daude nobioak direlako.

- Musutsuak ematen daude.

- Musutsuak ematen daude.

4N 04/08

- Neska eta mutil batek nahi dutelako musuak ematen daude. Lagunak dira.

- Bi mutil musu ematen daude nahi dutelako. Lagunak dira.

- Bi neska musu ematen daude nahi dutelako. Lagunak dira.

4M 05/02

- Neska eta mutilak musu bat ematen daude aita badoalako.
- Bi mutil musu ematen daude, bat etxera doalako.
- Bi neska musu ematen daude, bat bere aitarekin badoalako. Bikoteak dira.

4M 08/26

- Neska eta mutil bat musukatzen daude maite direlako eta ondo iruditzen zaio.
- Bi mutil musukatzen daude maite direlako eta ez zaio ondo iruditzen.
- Bi neska musukatzen daude maite direlako. Hori ez zaio gustatzen.

4M 09/17

- Neska eta mutil bat “musu ematen” daude. Ondo iruditzen zaio.
- Bi mutil musu ematen daude. Lagunak dira.
- Bi neska musu ematen daude maite direlako. Ondo iruditzen zaio.

4N 11/19

- Neska eta mutil bat musu ematen daude elkarri maite direlako eta ondo iruditzen zaio.
- Bi mutil musua ematen daude nahi duelako eta maite diolako. Ondo iruditzen zaio.
- Bi neska musu ematen daude bata bestea maite duelako. Ondo iruditzen zaio.

4N 11/24

- Neska eta mutil bat musu bat ematen daude, ez daki zergatik ezta zer iruditzen zaion.
- Bi mutil musu bat ematen daude, ez daki zergatik ezta zer iruditzen zaion.
- Bi neska musu bat ematen daude, ez daki zergatik ezta zer iruditzen zaion.

4N 12/10

- Mutil bat neska bati musu ematen dago, neska maite duelako eta gustatzen zaiolako. Ondo iruditzen zaio.

- Bi mutil musu bat ematen daude, lagunak dira. Bikoteak izan ahal dira. Ondo iruditzen zaio.

- Bi neska musuak ematen daude gustatzen zaiolako. Ondo iruditzen zaio. Bikote bat dela uste du.

4M 12/15

- Neska eta mutil bat musu ematen daude maite direlako.

- Bi mutil musu bat ematen daude, baina ez daki zergatik.

- Bi neska daude gustatzen direlako.

4N 02/13

- Neska eta mutil bat musu bat ematen daude.

- Bi mutil musu bat ematen daude, lagunak dira.

- Bi neska musuak ematen daude lagunak direlako.

3N 06/04

- Neska eta mutil bat musu bat ematen daude eta ondo dago.

- Bi mutil musu bat ematen daude eta ondo dago.

- Bi neska musua ematen daude eta ondo dago.

3N 06/13

- Ama eta aita bat musua ematen daude maite direlako.

- Bi mutil musua ematen daude maite direlako eta ondo iruditzen zaio.

- Bi neska musuak ematen daude maite direlako.

3M 06/29

- Neska eta mutil bat musuak ematen daude nobioak direlako. Ondo iruditzen zaio.

- Bi mutil besarkatzen daude lagunak direlako. Seguru lagunak direla. Bere aita bere amaren nobioa da.

- Bi neska besarkatzen daude bikoteak direlako seguru. Ondo iruditzen zaio.

3M 07/01

- Aita eta ama bat musu bat ematen daude nobioak direlako.

- Beste musu bat ematen daude (bi mutilak agertzen diren argazkian) nobioak direlako eta musua eman nahi dutelako.

- Bi neska musu ematen daude bere nobioa delako.

3M 08/30

- Neska eta mutil bat musua ematen daude neska eta mutila badoazelako.

- Bi mutil musu bat ematen daude badoalako bere etxera.

- Bi neska musu bat ematen daude badoalako bere etxera.

3M 08/31

- Neska edo mutilak musu ematen dio.

- Bi aita musu ematen daude asko maite duelako. Ondo iruditzen zaio.

- Bi amatsu musuak ematen daude asko maite duelako. Txarto iruditzen zaiola esan du irribarre pikaroarekin.

3N 10/01

- Ama eta aita bat musu ematen daude eta ez daki zergatik.

3M 10/26

- Neska eta mutil bat musuak ematen daude nagusiak direlako.

- Bi mutil musuak ematen daude handiak direlako. Ondo iruditzen zaio.

- Bi neska musuak ematen daude handiak direlako. Ondo iruditzen zaio.

3N 12/08

- Neska eta mutil bat musu ematen daude maite direlako.
- Bi mutil musu ematen daude, mutilak direlako. Ez dira bikoteak, batek txapela daukalako eta besteak ez. Mutilak ezin dira izan bikoteak batek bizarra daukalako eta besteak ez.
- Bi neska musu ematen daude neskak direlako eta kamiseta urdinxka duenak bestearen laguna delako. Ez dira bikoteak.

20. eranskina. Hezkuntza sexualaren beharra justifikatzen duten datuak.

Lehenengo hipotesian ikusi den moduan (H1), haur guztiek erakutsi duten sexu identitatea jaio diren sexuarekin bat egiten du; hots, biologiarekin bat egiten du. Baina haurren identitate sexuala biologikoki ezarrita dagoenarekin kointziditzeak ez du esan nahi adin honetan biologikoki ezarrita dagoena eta haurrak duen identitate sexuala kointziditzen ez duen kasurik ez denik ematen. Irakasleek egindako elkarrizketetan adibidez, irakasle batek eskolan, Haur Hezkuntzan, generoarekin bat egiten ez duten haurren bi kasu izan dituela azaldu du. Beraz, generoarekin bat egiten ez duten haurren kasuak eman daitezke, nahiz eta hartutako laginean ez diren eman, eta horietan hezkuntza sexuala beharrezkoa izango da (López, 2005).

H1 hipotesian haurrei neska edo mutil zergatik diren galdetu zaie eta azalpenak ematerakoan erantzun batzuetan estereotipo sexistak agertu dira eta horiei aurre egiteko hezkuntza sexuala premiazkoa da. Adibidez mutil batek aita bezala zakila daukalako eta bere ama eta bere arreba bezala gimnasia erritmikoa egiten ez duelako mutila dela azaldu du.

Era berean, hezkuntza sexuala sexualitatearen aurrean naturaltasuna indartzeko beharrezkoa ere bada. Izan ere, haur batzuk zergatik diren mutil edo neska azaltzeko lotsa eta urduritasuna erakutsi dute eta beren genitalak aipatzeko ezintasuna izan dute. Gainera, neska edo mutil zergatik diren galdetu zaien haurretatik 3 mutil pitilina daukatelako edo pitilina begiratu dute, mutilak zergatik direla azaltzeko. Aldiz, neska bakar batek baino ez du alua begiratu galdetua izan denean. Mutilek (Willian et al., 1987) haien sexua bisibleagoa dutelako izan daiteke. Beraz, hezkuntza sexuala beharrezkoa da aluari zakilak duen besteko ikusgaitasuna eskaintzeko.

H2 hipotesia frogatzeko haurrei bere “kontrako” sexuaz mozarrotzeko eskatu zaie. Ikusi den moduan, elkarrizketatutako haurretatik % 6,6 sexuaren iraunkortasuna erakutsi du (4 urteko neska bat eta 5 urteko mutil bat). Sexu iraunkorra duen 4 urteko neska horrek H12 frogatzeko erabili den galdetegian, bere urteko neska guztietatik instrumentalena¹⁴ dela ikusi da eta sexuaren iraunkortasuna agertu duen duen 3 urteko mutil bakarrak, H12 frogatzeko erabili den galdetegian ikusten den moduan, bere urteko mutil

---

¹⁴ Tendentzia autoasertiboak moduan kontsideratu daiteke: konpetibitatea, arriskuarekiko predispozizioa, inizatibarako gaitasuna... (Gómez-Zapiain, 2013).

guztietatik mutilik espresiboena¹⁵ da. Beraz, haur hauek bere iraunkortasun sexuala bereganatu izana kanpoko faktore batzuk sustatu dutelako izan daiteke. Baliteke, adibidez, gurasoek, haien jarrerak “zuzendu nahiak” zein sexuak diren gehiegi azpimarratu izana. Adibidez atzazalak margotzea oso gustoko duen mutil bati bere gurasoek nahiz eta atzazalak margotu, mutila dela behin eta berriz azpimarratzea. Baliteke ere, hurrek beraiek gainerako pertsoneri asko justifikatu behar izatea zein sexuak diren. Adibidez, futbolera jolasten duen neska askotan errepikatu behar izatea bere berdinkidei nahiz eta futbolera jolastu neska dela... Arrazoi bat edo beste izan, hezkuntza sexualaren beharra ezinbestekoa izango da debeku, diskriminazio... horiei aurre egiteko. Ildo beretik, H2 hipotesia frogatzeko erabili den galdetegian haur gehienak lasaitasunez, haserre ala lotsati jardun dute, bere “kontrako” sexuaz mozturatu behar izan dutenean. Mutil gehiagok lasaitasunez jardun dute, % 66,66. Gainerako mutilak, % 33,33k, haserretu egin dira. Aitzitik, mutilekin alderatuz, neska gehiagok lotsati jardun dute, % 20k. Orokorrean, hurrek lasaitasunez jardun dute, % 60; dena den, hezkuntza sexualaren beharra ikusten da lotsa eta haserre egoeretan (% 30). Ildo beretik, hezkuntza sexualaren beharra nabaria izan da haur batzuk beste sexua gutxietsi dutenean; adibidez, neska batek mutil izatea gustatuko ez litzaiokeela esan du, mutilek txarto marrazten dutelako.

H3 hipotesian haurrak identitate sexuala deskribatzeko genero estereotipoetan oinarritzen direla ondorioztatu da. Hori ikusita, hezkuntza sexuala beharrezkoa dela egiaztatu daiteke. Berdin gertatu da H4 frogatzeko erabili den galderan, haurrak jokabide autoerotikoak duten edo ez ikertu denean. Hori ikertzean guraso batzuk hurrei haien genitalak ez ukitzeko beldurra sortu (gaixotuko direla), debekua erabili (hori ez dela egiten esaten dietenean), ideia negatiboak transmititu dizkiete (adibidez; usain txarra daukala aluak, ez izan zikoitza...) edo inposizioaren bidez haurren jarrerak erregulatzen dituztela ikusi da. Eskolan hezkuntza sexuala beharrezkoa da eskolak hezkuntza sexualaren bidez gurasoekin elkarrekintzan aritu behar duelako, haurren sexualitatea positiboa izan dadin.

Hurrek sexualitatearen inguruan interesak dituztela baieztatu da H5 hipotesia frogatzeko egin den galderan, baina hurrek informazio gutxi, nahasia eta “tabu” moduan

---

¹⁵ Tendentzia integratzailea moduan kontsideratu daiteke: kontaktua, afektibitatea, zaintza, samurtasuna... (Gómez-Zapiain, 2013).

bereganatzen dutela ikusi da. Hortaz, hezkuntza sexualaren beharra dago. Izan ere, haurrek ugalketaren inguruan zenbait ezagutza eta interes daukate. Eskolatik interes eta obserbazioetan ikusi diren zalantzak ebazten lagundu behar zaie hurrei, hezkuntza sexualari esker. Izan ere, haurrek interesa erakusten dutenean eta galdetzeko gai direnean erantzuna bereganatzeko prest egongo dira (Villamarzo, 1982). Era berean, hezkuntza sexualaren beharra ikusten da haur batzuk haurrak nola egiten diren *metaforen* bidez azaltzen dutelako, espermatozoideari hazia deituz adibidez, baina ez dute prozesua ulertzen. Eskolatik irakaslek informazio objektiboa maila biologiko, psikiko eta sozialean eskaini beharko diete hurrei ugalketaren inguruan eman beharreko azalpenak eskainiz (Maio eta Alcaide, 2010). Hori egiteko, hezkuntza sexuala erabiltzea beharrezkoa da eta beraz honetan ere Haur Hezkuntzan hezkuntza horren beharra sumatzen da. Aipatzekoa da ere, haurrek haurrak nondik datozen, nondik irteten diren eta nola egiten diren galderei erantzuteko hainbat teoria esan dituztela. Nahiz eta familia eta adin berekoak izan (6M 03/08 eta 6M 03/08) informazio desberdina eta teoria desberdinak azaldu dituzte. Horregatik, eskolatik garrantzitsua da hezkuntza sexualaren bidez teoria horiek egiaztatzeko informazioa eta baliabideak eskaintzea. Hori dela eta, hor ere hezkuntza sexualaren beharra ikusten da.

H6 frogatzeko erabili den galderan haurrek harremanen inguruan estereotipo heterosexistak barneratuak dituzte (“*Yo que tú no me besaría con otras chicas ni con o o otros*”). Estereotipo horien aurka egiteko, hezkuntza sexualaren beharra ere nabaria da.

H12 hipotesia frogatzeko hurrei zenbait jostailu estereotipatu gustatzen zaien galdetu zaie. Emaitzetan ikusi ahal izan da mutili “nesken gauzak”, era okerrean izendatzen den moduan, neskei “mutilen gauzak” baino gutxiago gustatzen zaie. Hortaz, jostailuak, jolasak... neskenak eta mutilenak ez direla indartu behar da hezkuntza sexualarekin. Izan ere, haurrek nahi duten gauzekin jolasteko eragozpen bat da. Hortaz, hezkuntza sexualaren beharra nabari da. Berebat, haur gehiengoan gustuak estereotipo sexistetan oinarrituta daudela ikusi da aipatutako froga horretan. Beraz, honetan ere hezkuntza sexualak bere ardura dauka eta bere beharra sumatu egiten da. Halaber, haurrak diren modukoak onartzeko zailtasunak izaten dituzte guraso batzuk. Adibidez haur batek atzazalak margotzea gustatzen zaio baina bere amak ez dio atzazalak margotzen uzten; horregatik, eskolatik hezkuntza sexualaren bidez eskola eta familiaren arteko

elkarrekintzan egotea garrantzitsua da. H12 frogatzeko “galdetegian” (galdetegia elkarriketa bera izan da, hipotesia frogatzeko galdera bat erabili da) ere haur batzuk sozialki beren “kontrako” sexuarentzako ezarrira dauden jostailuak, gustuak, interesak, jolasak... ez dituztela esan dute, bere sexuak ez direla justifikatuz. Argi dago, adinagatik haurrak bere sexuarekin identifikatzen hasi direla eta agian, bere sexua azpimarratzen duten gauzak egiten eta erabiltzen dituztela, baina gizarteak ezartzen dituen estereotipo eta rolak haurren jarduteko moduetan, jolasetan, gustuetan... nabariak dira, gizartearen eragina handia delako. Beraz, haurrek berdintasunean oinarritutako ereduak edukitzeko, hezkuntza sexualaren beharra nabaria ere bada. Dena den, jostailu eta jolas denak neskenak eta mutilenak direla esaten duten haurrak ere badaude, eta baita estereotipoen aurka egiten dutenak ere. Adibidez, atzazalak margotzen dituzten mutilak.

Elkarrizketatuak izan diren irakasleek Haur Hezkuntzan hezkuntza sexuala beharrezkoa dela uste izan dute. Halaber, H12 hipotesian, eskolak honako erronkei aurre egin behar diola azaldu da: dibertsitate sexualari, emakumeekiko diskriminazioari, eta familia aniztasunari. Erronka horiei aurre egiteko hezkuntza sexuala premiazkoa da, horregatik bere beharra ere kasu honetan sumatzen da.

21. eranskina. Irakasleek zenbait kontzeptu sexualei emandako deskribapena.

Hona hemen irakasleek egindako elkarrizketetan sexualitatea, maitasuna, homosexualitatea, bisexualitatea, transexualitatea eta plazera kontzeptuei eman dizkioten defenizioak:

Sexualitatea Arentzat	Sexualitatea Brentzat	Sexualitatea Drentzat
<p>“Gorputzan dekozun tendentzia ez? Edo ez dakit, oso argi daukat sexualitatea ez dala koitoba bakarrik, direla gauza gehiago. Baña zelan difinitu? Identifikatzen zaren gauza bategaz e baña orokortasun baten barruen. Ez? Ez dakit zelan esan. Orientazioa izan leike, norantza joan nahi duzuz. Baña doala <i>pack</i> bat moduan ez doa hala bakarrik koito sexualagaz, koitoagaz... doa gauza gehiagogaz, desioa, ilusioa, identifikazioagaz...”.</p>	<p>“Oso galdera zaila da. Ba pertsonak jaiotzen garenetik daramagun ezaugarri bat”.</p>	<p>“Nik uste dut plazerra ematen duen zerbait esango nuke”.</p>

Maitasuna Arentzat	Maitasuna Brentzat	Maitasuna Drentzat
<p>“<i>Es que</i> maitasun mota asko dauz, maitasun desberdiñak dauz, bikotearekiko,</p>	<p>“Ondo egotea beste batekin, beste pertsona batekin edo beste pertsona batzuekin”.</p>	<p>“Sentimendu bat, barnebarnean daukazuna, konturatu gabe sortzen doana apurka-apurka”.</p>

haurrekiko...”.		
-----------------	--	--

Homosexualitatea Arentzat	Homosexualitatea Brentzat	Homosexualitatea Drentzat
<p>“Pertsona batzuen identifikaziñoa beste sexuagaz. Bai uste dut askotan, homosexualitatea edo eraman dala estremoetara, trabesti moduan... Baña niretzako okerra da homosexualitatea da identifikatzen zarela edo nahi duzu harremanak izan zure sexodun pertsonekin”.</p>	<p>“Ba oso zaila da esatea baña uste dut homosexualak daukatela erantzun egokiagoa, ez? Niretzat daukadan adinagatik da homosexualitatea gauza bat orain edo beranduago ikasi dudana zer den eta uste dut, ba hori da, maitasuna sexu berdineko pertsonen artean. Baiña ez dakit haien sentimenduak... Izango dira gureak moduak, baña haiek azaldu beharko dute zer den homosexualitatea, ikuspuntu falta bat daukagu”.</p>	<p>“Nik ba ez dakit ez dut bizi izan, baina printzipioz neska neskekin sexu harremanak izatea eta mutillek mutillekin. Onartzen duela argitu du”.</p>

Bisexualitatea Arentzat	Bisexualitatea Brentzat	Bisexualitatea Drentzat
<p>“Bazara neska moduen ba gustora zaudela neskekin eta baña be mutillekin egon ahal zarela”. Berak uste du bisexualitatea eman ahal dela, bisexualitaeta posiblea dela”.</p>	<p>“Ba ez dakit maitasuna besterik barik”.</p>	<p>“Batzutan oso harreman sexualak izan ditzakezula bai neska zein mutillekin”.</p>

Transexualitatea Arentzat	Transexualitatea Brentzat	Transexualitatea Drentzat
<p>“Nik uste dut hoiek direla ya behar dutenak organoak eta denak, operasiño bat behar dutela transformatzeko eta beraiek ez direla sentitzen identifikatuta hoiek operasiñoak hoiek bideak egin barik”.</p>	<p>“Ez dakit oso zaila egiten da transexualitateari buruz hitz egitea, sexu bat izan beste bat sentidu... Ez dakit, dira gauza errespetagarriak ulertzen ditudanak, baña haien sentimenduak ez ditudala ondo ezagutzen”.</p>	<p>“Uste dut dala behin operatuta. Pertsona bat sexu edo itxura edo ormonak, sexu bat daukala eta beste kontrakoa sentitzen duela bere buruan eta orduan ba edo operazioak edo horrelako gauzak egiten dituela beste sexua izateko”.</p>

Plazera Arentzat	Plazera Brentzat	Plazera Drentzat
<p>“<i>Jo!</i> Gauza asko izan ahal dire eta ez deko zertan izan behar bakarrik sexualak. Begirada bat, lastantxo batzuk, gustura egon sin mas...”</p>	<p>“Gustora sentitzea eta ondo egotea”.</p>	<p>“Ondo egote bat. Lehenengo pentsaera egiten duzu, gozotasunaren egoteko gogoaz eta gero fisikoki eszitazio bat, oso gustura egotea”.</p>

22. eranskina. Irakasleek hezkuntza sexualaren behararen inguruan emandako erantzunak.

Irakasleei egindako elkarrizketetan irakasleek hezkuntza sexuala zer den definitu ostean, Haur Hezkuntzan hezkuntza sexuala beharrezko den edo ez erantzun dute.

Hezkuntzan hezkuntza sexuala beharrezkoa da? (A rentzat)	Hezkuntzan hezkuntza sexuala beharrezkoa da? (B rentzat)	Hezkuntzan hezkuntza sexuala beharrezkoa da? (D rentzat)
<p>“Bai, zergaitik ez? Ez dakit nola baña agien bai. Ez dakit, suertatu jakuz gauzak. Nik gauza asko ez dakit atera diren, hartzen doguz ontzat moduan; laztanak, medikuen jolasak... onartu egiten ditugu, besteak gure badau. Uste dut zabalak garela. Beti gauza berriak badauz, ba ondo dauz egitea. Formakuntza, gero nola plasmatu gelan? Ba ikusiko gendun”.</p>	<p>“Bai. Ze oso txikitatik eta umeak azkenean, definiturik gabe daude eta askotan, estereotipo gehiegi daudenez, ba gu saiatzen gara hoiek, estereotipo hoiek kentzen eta nik uste dut hori egiten badugu hezkuntza sexuala egiten ari garela”.</p>	<p>“Nik ez dut izan nik ez dut ondo eman” esaten du (nahiz eskolako irakasleen artean, ikastaro gehien egin dituen irakaslea den). Berak suposatzen du izan beharko leikela. “Arlo hori inportantea da, beste arlo batzutean hezitzen dogun moduan. Baña gabezia daukat”.</p>

23. eranskina. Irakasleek hezkuntza sexuala eskaintzeko izaten dituzten zailtasunak.

Irakasleei egindako elkarrizketan irakasleek hezkuntza sexuala eskaintzeko zenbait zailtasunekin topo egiten dutela azaldu dute.

Adibidez, hezkuntza sexuala beti lotzen dela identitatearekin, eta esku-hartzeko edo lantzeko “*pauta*” falta ikusten dute “*Txiki munduen ez digute inoiz pautarik emoten, beti lotzen da identidadeagaz. Beti lotzen da identidadeagaz eta oso justito. Ez dakit egiten dugun hezkuntza sexuala.*”

Formakuntza falta ikusten dute nahiz eta ikastaroren bat egin duten “*Baña hala eta guztiz ez naz sentitzen guztiz formatuta*” eta % 66,66k ez dituzte haien lankideak formatuta ikusten.

Zenbait esku-hartzeko egiteko ere zailtasunak ikusten dituzte; adibidez, abusu sexualak jasaten ari den haur bat detektatzeko ez dute haien burua argi edo gai ikusten. Gainera, esku-hartzeko estrategia falta sumatzen dute.

Eskolan generoarekin bat egiten ez duten haurren kasuak bideratzeko protokolorik edo proiekturik ez daukate nahiz eta eskolan kasuak egon diren. Ildo beretik, Curriculumean hezkuntza sexualaren inguruan zehaztasun gehiago falta direla uste dute.

Gizartean dauden esterotipoek ere gauzak zaildu egiten dituzte “*Baña dekogu hain sartuta gizartean...*”

Eskolan haur asko eta ume desberdinak daudenez, zaila egiten da ere haur guztien interes sexualak asetzea. Asetzen saiatzen dira, baina guztienak asetzea zail ikusten dute.

24. eranskina. Irakasleek izan duten jarrera.

Irakasleek zein jarrera duten ikusteko irakasleei Félix Lópezek eta Antonio Fuertesek (1993) “Para comprender la sexualidad” liburuan proposatzen dituzten jarreraren inguruan ados ala desados dauden galdetu zaie eta bere adostasuna edo desadostasuna argudiatzeko eskatu zaie. Irakasle guztiak portura liberal irekia erakutsi dute galdetegi honetan:

Sexualitatea eta hezkuntza sexualarekiko jarrera	Ados	Desados
Sexualitatea etengabe kontrolatu behar den instintu (sen) arriskutsua da. <i>(Actitud de tabutación)</i>		✓
Sexualitatea gai delikatua da eta gutxi dakit horren inguruan; beraz, hezkuntza sexuala profesionalen esku (medikuntza, adibidez) uztea egoki ikusten dut, ondo eta gaizki dagoena erakusteko. <i>(Actitud de dependencia)</i>		✓
Ez nago ados aurreko bi jarrerekin. Hezkuntza sexuala ez dago zertan landu behar, sexualitatea hain naturala da non ez dago zertan horren inguruan hitz egin beharrik. <i>(Falso naturalismo)</i>		✓
Sexualitatea giza dimentsio bat dela onartzen dut, harreman afektibo egonkorren (konpromiso serioen) barruan zentzua dutena. Sexualitatea honela bizitzen ez dutenek ere toleratzen ditut. <i>(Actitud conservadora integrada)</i>		✓
Haurrak eta bere nahiak morala eta jokabide sexualak erregulatu behar dituzte. 4 urteko haurrak beste ikasle batzuen aurrean zakila edo alua ukitzen badu (korroan adibidez) hobe da bere desira sexualak asetzen uztea. <i>(Actitud liberal individualista)</i>		✓
Hezkuntza sexuala ezkontzarako hezkuntza moduan ulertu behar da, eta prokreazioari, haurren zaintzari, familiari... lotuta egon		✓

behar du. <i>(Actitud conserbadora)</i>		
Haur ipuin batean amak bakarrik sukaldeko lanak egiten agertzen bada, hobe da orrialde hori ez erakustea. Hezkuntza sexualak erreboluzioa ekarri behar du. <i>(Actitud liberal impositiva)</i>		✓
Sexualitatea bizitzeko hainbat modu daude eta gizakien berezko dimentsioa natural eta positiboa da, hainbat posibilitate eskaintzen dituenak gizakiei: plazerezko harremanak izatea, ugaltzea, afektua ematea... Gainera, hezkuntza sexuala gizakien eskubide bat izan behar du. <i>(Actitud liberal abiarta)</i>	✓	
Sexualitatearen posibilitate bakarra ez da prokreazioa, eta hezkuntza sexuala beharrezkoa da gai honen inguruan ezjakintasuna gainditzeko eta askeagoak izaten laguntzeko. <i>(Actitud liberal)</i>	✓	

Ahatik, elkarrizketa egin ahala B irakasleak masturbazio baten aurrean egiten duen esku-hartzea azaldu duenean, naturalismo faltsua erakutsi du. Naturalismo faltsuan subjektuak postura liberalak hartzen duela dirudi, baina sexualitatea naturaltasunez tratatzeko zailtasunak eta beldurrak ditu. Irakasle honek masturbazioa ez du naturaltasunez ikusten: “*Begirutzen geratzea askotan ateratzen zait*”. Ez ditu tabutazio edo dependentzia posizioak hartzen, eta jarrera desegokiak direla arrazoitzen du, baina ez du beldurra oraindik gainditu, eta adibidez, isiltasunarekin erantzuten du “*segun zer egiten gauden hitz egiten dut berarekin ala usten diot bakean, ez ikusiarena egiten dut*” edo sexualitatearen gaiari garrantzia kentzen dio horretaz ez hitz egiteko (López et al., 1999). Hortaz, elkarrizketan jarrera kontserbatzailea erakutsi du zenbait momentutan. Aitzitik, aipatu bezala, A eta D irakasleek elkarrizketa osoan jarrera liberal irekia erakutsi dute. Sexualitatea gizakiaren errealitate bat dela uste izan dute, gizakiari posibilitate anitzak eskaintzen diona; ugalketa, plazera, sentimenduak, laztanak... Ugalketa aukeraketa librea izan behar dela uste izan dute eta plazera nahi denean lortu daiteke uste izan dute, inposaketa batean oinarritzen ez bada (Felix, et al., 1993).

Etsenpluz, irakasle batek sexualitatea zer den azaldu duenean sexualitatea honako hau dela esan du: *“Oso argi daukat sexualitatea ez dala koitoa bakarrik, direla gauza gehiago. Baña zelan difinitu? Identifikatzen zaren gauza bategaz e baña orokortasun baten barruen. Ez? Ez dakit zelan esan. Orientazioa izan leike, norantza joan nahi duzuz. Baña doala pack bat moduan ez doa hala bakarrik koito sexualagaz, koitoagaz... doa gauza gehiagogaz, desioa, ilusiñoa, identifikaziñoagaz...”*.

25. eranskina. Irakasleen formakuntza hezkuntza sexualaren inguruan.

Irakasleen formakuntza zein den ikusteko Manuel Area Moreira eta Raul Díaz Acosta “Sexpresan, multimedia para la educación afectivo-sexual” 2009an argitaratutako gida didaktikoan proposatzen duten galdetegia hiru irakasleri (A, B eta Dri) egin zaie sei nibel dituen Likert eskalako inkesta erabiliz.

A irakaslea						
Hezkuntza sexualaren inguruan	Oso eskasada	Ez da nahikoa	Nahikoa da	Ona da	Oso onada	Bikaina da
Nire ezagutza eta formazio maila		X				
Irakasleen ezagutza eta formazio maila	X					

Iturria: Manuel Area Moreira eta Raul Díaz Acosta (2009)

B irakaslea						
Hezkuntza sexualaren inguruan	Oso eskasada	Ez da nahikoa	Nahikoa da	Ona da	Oso onada	Bikaina da
Nire ezagutza eta formazio maila			X			
Irakasleen ezagutza eta formazio maila			X			

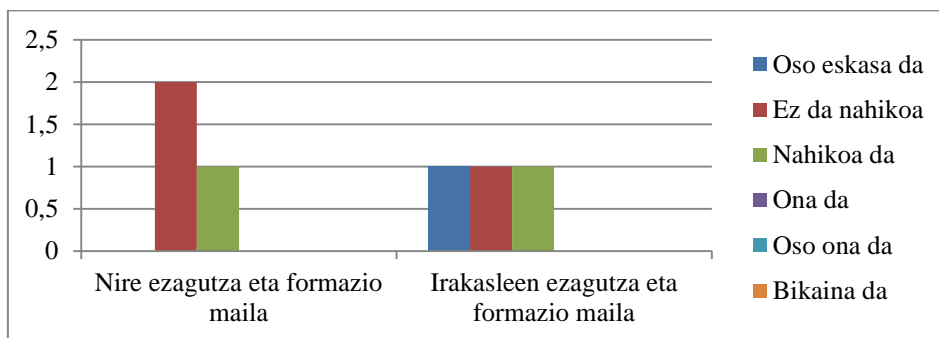
Iturria: Manuel Area Moreira eta Raul Díaz Acosta (2009)

D irakaslea						
Hezkuntza sexualaren inguruan	Oso eskasada	Ez da nahikoa	Nahikoa da	Ona da	Oso onada	Bikaina da
Nire ezagutza eta formazio maila		X				
Irakasleen ezagutza eta formazio maila		X				

Iturria: Manuel Area Moreira eta Raul Díaz Acosta (2009)

Ikusten den moduan, % 66,66k hezkuntza sexualaren inguruan duen formakuntza nahikoa ez duela uste du eta % 33,33k hezkuntza sexualaren inguruan duen formakuntza nahikoa dela uste du.

Elkarrizketatutako irakasleen % 33,33k eskolan gainerako irakasleen formakuntza oso eskasa dela uste du, % 33,33k uste du nahikoa dela eta % 33,33k nahikoa ez dela uste du (ikus 16. grafikoa).

Grafikoa 16 irakasleen ezagutza eta formazio mailaren inguruan elkarrizketatutako irakasleek duten iritzia

Halaber, A irakasleak ikastaroren bat egin du guraso eta irakasle moduan “*Baña hala eta guztiz ez naz sentitzen guztiz formatuta*” eta irakasleek hezkuntza sexualaren inguruan formakuntza osagarria behar dutela uste du. Eskolak eskainitako formakuntza saioetan parte hartu du eta baita eskolaz kanpoko formakuntza saioetan ere. B irakasleak eskolak proposatutako formakuntza saioetan parte hartu du eta Ak bezala, irakasleek formakuntza osagarria behar dutela uste du. D irakasleak batzuetan eskola moduan hezkuntza sexualeko formakuntza saioetan parte hartu du eta beste batzuetan eskolaz kanpoko formakuntza saioetan apuntatu da eta ikastaroa asko egin ditu, pertsonalki beharizana ikusita. Sasoi baten eskolan ikastaro asko egin zituztela azaldu du, gabezi hori ikusten zutelako. A eta B irakasleak bezala eskolako irakasleek formakuntza osagarria behar dutela uste du, zehatzago esanda, etengabeko formakuntza behar dutela uste du.

Laburbilduz, elkarrizketatutako irakasleek hezkuntza sexualaren inguruko formakuntza bereganatu dute.

Aipatzekoa da, generoarekin bat egiten ez duen haur baten kasu bat izan dutenean formakuntza bilatu dutela, beraz, formakuntza bereganatzeko ardura dute. Era berean,

formakuntza gehiago bereganatzeko prest daude “*Uste dut zabalak garela. Beti gauza berriak badauz, ba ondo dauz egitea*”. Gainera, formakuntzari garrantzia ematen diote, bereganatu duten formakuntza lagungarri ikusi dutelako zenbait kasutan.

Dena den, esku-hartzeko formakuntza gehiago behar dutela esan dute; adibidez, esku-hartzeko estrategia gehiago izateko, abusu sexualak detektatzen jakiteko...

26. eranskina. Eskolak aurre egin behar dituen lau erronken inguruko datuak.

Eskolak aurre egin behar dituen erronkak ikusteko ikasleei haien gustuen inguruan galdetu zaie. Azpimarratu beharra dago familia aniztasunaren erronka galdetegi honekin ezin izan dela frogatu, beraz, eskolan erronka hori ematen den edo ez den ematen ikusteko irakasleei elkarrizketa indibidualak egindako haurren familia moten inguruan galdetu zaie eta honako datu hau bildu da: haurren % 96,66 familia nuklear baten parte da (ama eta aitaz osatuta) eta % 3,33 familia gurasobakar baten parte da (ama batez osatutako familia eta haurra intseminazio artifizialez jaiota). Beraz, eskolan familia mota desberdinei aurre egin beharko zaio.

Xabier Iturbek 2015ean argitaratutako liburuan, “*Coeducar en la escuela infantil sexualidad amistad y sentimientos*”, aipatzen dituen gainerako erronkek betetzen diren edo ez ikusteko galdera irekiz egindako galdetegi hau aurrera eraman da, aipatu bezala, elkarrizketa indibidualen bidez:

- Atzazalak margotzea gustatzen zaizu? (Azazkal-laka arrosa erakutsiko zaie).
- Super-heroietara jolastea gustatzen zaizu? (Bi super-heroi erakutsiko zaie).
- Ezpainak margotzea gustatzen zaizu? (Ezpain-margo gorria erakutsiko zaie).
- Honekin jolastea edo Hulck moduko super-heroiekin jolastea gustatzen zaizu? (Hulcken panpina erakutsiko zaio).
- Futbolean jolastea gustatzen zaizu?
- Haurtxoak/Nenukoak zaintzea gustatzen zaizu? (Nenuko bat erakutsi beharrezkoa bada).
- Zein da gehien gustatzen zaizkizun kromoak? (Frozenen kromoak eta futboleko kromoak erakutsiko zaizkie).

Xabier Iturbek (2015) aipatzen duen beste erronka bat, emakumeekiko diskriminazioaren erronka, bete da ere; izan ere, askotan elkarrizketetan nesken mundua besteen zaintzara (adibidez, mutil batek karritoarekin jolastea ez zaio gustatzen, karrittoa eramatea nesken gauza delako), liraintasunera (ezpain margoa ez zaio gustatzen neskena delako)... mugatuta ikusi da, eta zenbait errepresio edo diskriminazio ikusten dira. Adibidez neska batek patioan super-heroinetera jolasten duela esan du; super-heroina horiek politikak dira. Eta batzuetan indartsuak dira, beste batzuetan ez. Beste neska batek

Super-heroiak ez ditu etxean, baina horiekin jolastea gustatzen zaio. Beste neska batek ez du inoiz futbolera jolastu. Gero zuzendu da eta egun batean jolastu zuela esan du.

Azpitarratzekoa da ere, eskolak Xabier Iturbek (2015) aipatu ez duen beste erronka bati egin behar diola aurre: mutilekiko diskriminazioa. Izan ere, mutil askok, obserbazioetan ikus daitekeen moduan, ez dira aske sentitzen gustatzen zaiena askatasunez erabiltzeko, diren modukoak izateko eta zainketarekin zerikusia duten gauzak egiteko. Adibidez, mutil bati bere gurasoek ez diote atzazalak margotzen uzten, eta berak ez daki zergatik. Berari margotzea gustatuko litzaioke. Hurrengo mutilaren kasua ere begiratu gero, mutilek izan nahi duten moduan direnean ere diskriminatuta daudela ikus daiteke: mutil honen amak azazkaletan brillante ipintzeko dauka, berari gustatzen zaio, baina amak ez dio uzten. Azazkalak margotu nahi dituen galdetu diot eta baietz esan dit. Amak azazkalak margotzea ez dio uzten, amak ez diolako ezer ere ez uzten. Azazkalak margotu dizkiot eta egun osoan egon da bere azazkalak poz-pozik begiratzen. Eskolatik joan baino lehen kendu nahi dituen galdetu diot, elkarriketan amak ez diolako uzten esan didalako, eta ezetz esan dit. Beraz, etxera azazkalekin margotuta joan da. Hurrengo egunean azazkalak guztiz garbi ekarri ditu.

Xabier Iturbek proposatzen duen azkeneko erronka dibertsitate sexuala da. Eskolak ere dibertsitate sexual handiari aurre egin behar dio; izan ere, haurrak instrumentalak¹⁶ eta espresiboak¹⁷ dira, bi dimentsio horiek nahastuta izaten dituzte. Dena den, badaude froga honetan guztiz espresiboak izan diren neskak eta guztiz instrumentalak izan diren mutilak. Azpitarratzekoa da ere, intstrumentalagoak diren neskak eta espresiboagoak diren mutilak agertu direla ere, sexualitatearen alorrean aldaketa ematen ari dela demostratzen dutenak.

Emaitzek erakusten duten moduan, neskei mutilei baino gehiago gustatzen zaie atzazalak margotzea, ezpain margoa, Nenukoak zaintzea eta Frozenen kromoak. Mutilei neskei baino gehiago gustatzen zaie bi super-heroiak, 3 eta 4 urteko neskek baino mutil gehiagok ezagutzen dute Hulck, mutilei neskei baino gehiago gustatzen zaie Hulckekin jolastea, futbolera jolastea eta futboleko kromoak. Gainera, ikusten da neska gehiago azken gauza horietara jolastea aukeratzen dutela mutilek azazkalakarekin, ezpain-

¹⁶ Tendentzia autoasertibo moduan kontsideratu daiteke: konpetibitatea, arriskuarekiko predispozizioa, inziatibarako gaitasuna... (Gómez-Zapiain, 2013).

¹⁷ Tendentzia integratzailea moduan kontsideratu daiteke: kontaktua, afektibitatea, zaintza, samurtasuna... (Gómez-Zapiain, 2013).

margoaren, Nenukoak zaintzea eta Frozenen kromoekin jolastea aukeratzen dutena baino (ikus 11. taula).

Haurrak	A ¹⁸		B ¹⁹		E ²⁰		H. e. ²¹		H. j. ²²		F ²³		N ²⁴		Fr ²⁵		Fu ²⁶	
	B	E	B	E	B	E	B	E	B	E	B	E	B	E	B	E	B	E
6N 01/05	X			X	X		X			X		X	X		X			
6N 01/10	X			X	X		X			X	X	X	X		X			
6M 02/14		X	X			X	X		X		X			X				X
6M 03/08 (A)		X		X		X	X		X		X			X				X
6M 03/08 (B)		X	X			X	X		X		X			X				X
6N 03/27	X			X	X		X		X			X	X		X			
6M 04/30	X		X	X		X	X		X		X			X		X		X
5N 09/18	X		X		X		X		X			X		X				X
5N 09/19	X			X	X		X			X		X	X		X			
5M 10/06		X	X			X	X		X		X			X				X
5M 01/25		X	X			X	X		X		X			X				X
5N 03/18	X		X		X		X		X			X	X		X			
4N 04/08	X			X	X		X			X		X	X					X

¹⁸ Azazkalak margoteza gustatzen zaion edo ez.

¹⁹ Bi super-heroekin jolastea.

²⁰ Ezpainak margotzea gustatzen zaion edo ez.

²¹ Hulck ezagutzen duen edo ez.

²² Hulckekin edo Hulck moduko super-heroiekin jolastea gustatzen zaion edo ez.

²³ Futbolera jolastea gustatzen zaion edo ez.

²⁴ Nenukoak zaintzea gustatzen zaion edo ez.

²⁵ Frozenen kromoak gehien gustaten zaizkion kromoak dira.

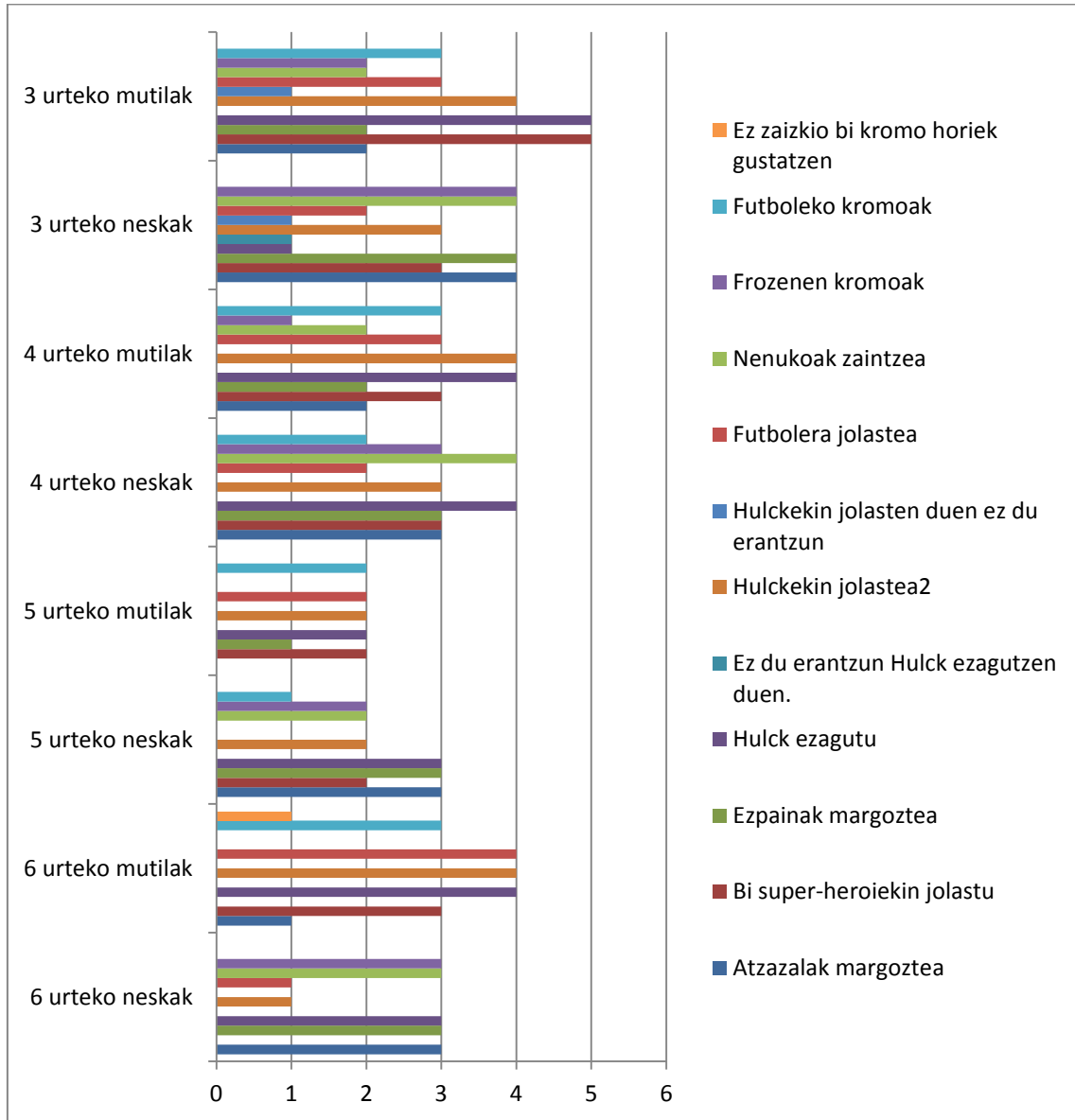
²⁶ Futboleko kromoak gehien gustaten zaizkion kromoak dira.

4M 05/02	X			X	X		X		X		X		X		X		X
4M 08/26	X		X		X	X	X		X		X		X		X		X
4M 09/17		X	X			X	X		X		X		X		X		X
4N 11/19	X		X		X			X	X			X	X		X		
4N 11/24	X			X	X		X			X			X		X		
4N 12/10		X	X			X	X		X		X		X		X		
4M 12/15		X	X			X	X		X		X	X					X
3N 02/13		X	X			X	X		X		X		X		X		X
3N 06/04	X			X	X			X	-	-		X	X		X		
3N 06/13	X		X		X			X	X		X		X		X		
3M 06/29		X	X			X	X		X		X		X		X		X
3M 07/01		X	X			X	X		X		X		X		X		X
3M 08/30	X		X		X		X		X		X	X		X			
3M 08/31	X		X		X		X		-	-	X		X		X		
3N 10/01	X			X	X			X		X		X	X		X		
3M 10/26		X	X			X	X		X		X		X		X		X
3N 12/08	X		X		X		-	-	X			X	X		X		

Taula 11 Haurren ezaugarri sexualak erakusten du.

Aipatzekoa da bost urteko mutil bati bez ez zaiola atzazalak margotzea gustatzen, sei urteko neska bati bez ez zaizkiola bi super-heroiak gustatzen, sei urteko mutil bati bez ez zaiola ezpainak margotzea gustatzen, bost urteko neska bati bez ez zaiola futbolera jolastea gustatzen, sei eta bost urteko mutil bati bez ez zaiola Nenukoak zaintzea gustatzen, sei eta bost urteko mutilei ez zaizkiola Frozeneko kromoak gustatzen, eta sei

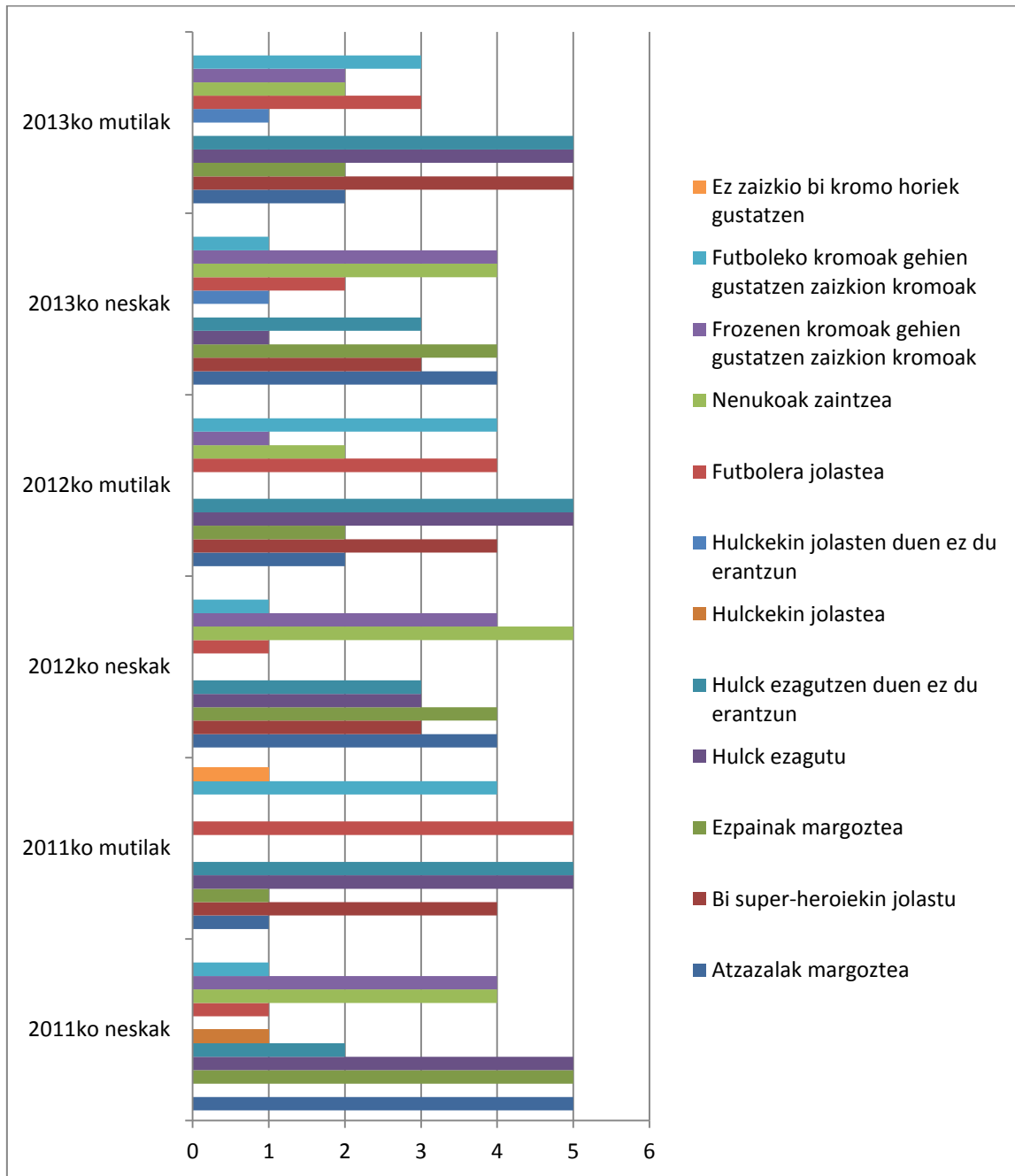
urteko neska bati bez ez zaizkiola futboleko kromoak gustatzen. Ildo beretik, ikus daiteke neskek mutilei gehien gustatzen zaizkien gauzak gehiago gustatzen zaizkiela, mutilei “nesken gauzak” gustatu zaiena baino (ikus 17. grafikoa).

Grafikoa 17 Haurrek, urteka, erakutsi zaien materialaren aurrean aukeratu dutena

Amaitzeko, 2012 eta 2013ko haurrek 2011koekin alderatuz muturretara gutxiago jotzen dute; adibidez, 2011ko nesken % 20ari bi super-heroiekin jolastea gustatzen zaie eta mutilen % 80ari. Aldiz, 2012ko nesken % 60ari gustatzen zaie, eta mutilen % 80ari, eta 2013ko nesken % 60ari eta mutilen % 100ari gustatzen zaie (ikus 18. grafikoa).

Grafikoa 18 Hurrek,, jaiotze urteka, erakutsi zaien materialaren aurrean aukeratu dutena

Obserbazioak:

6N 01/05

- Mutilen jostailuak daudela esan du.

- Ez du inoiz futbolera jolastu. Gero zuzendu da eta egun batean jolastu zuela esan du.

6N 01/10

- Patioan super-heroinetera jolasten duela esan du; super-heroína horiek politak dira. Eta batzuetan indartsuak dira, beste batzuetan ez.

6M 03/08 (A)

- Atzazalak margotzea neskena da. Baina mutilek ere atzazalak margotzen dituztela esan du.

- Karritoarekin jolastea ez zaio gustatzen, karrittoa eramatea nesken gauza delako.

6M 03/08 (B)

- Karritoarekin jolastea ez zaio gustatzen, eta nesken eta mutilen gauza dela esan du.

6N 03/27

- Super-heroiak mutilen gauzak direlako ez zaio jolastea gustatzen. Bera neska izanda ahal du jolastu, baina ez du nahi.

6M 04/30

- Batzuetan ez diote atzazalak margotzen uzten, beti ez direla pintatu behar esaten diote; atzazalak jaten dituelako, eta aitak askotan esaten dio ez pintatzeko azazkal-laka jaten duelako.

- Bi super-heroiekin pixkatxo bat jolasten du.

- Ezpainak margotzea ez zaio gustatzen, neskek ezpainak margotuta ikusten diotenean neska dela pentsatzen dutelako.

- Frozenen kromoak ez zaizkio gustatzen neskenak direlako.

5N 09/18

- Super-heroiak ez ditu etxean, baina horiekin jolastea gustatzen zaio.

5N 09/18

- Ez zaio Nenukoeekin jolastea gustatzen baina aita eta ametara jolasten du.
- Futboleko kromoak gustatzen zaizkio, Frozenenak baino gehiago, baina amak ez dizkio erosten. Ez daki zergatik, baina ez dio uzten.

5N 09/19

- Ez zaio super-heroiekin eta Hulckekin jolastea gustatzen mutilen gauzak direlako.
- Patioan nesken gauzetara jolasten du: Printzesatara, ama eta aita...
- Gorjuss kromoak gustatzen zaizkio (Gorjuss ahorik gabeko neska bat da).

5M 10/06

- Aita eta ama ez diote atzazalak margotzea uzten, berak ez daki zergatik. Berari margotzea gustatuko litzaioke. Margotu nahi dituen galdetu diot eta ezetz esan dit; bakarrik usten diotenean margotu ahal dituela esan dit.
- Ez zaio ezpainak margotzea gustatzen, bakarrik azal koloreko ezpain-margoekin margotzea gustatzen zaio.
- Futbolera jolasten duela esan du elkarrizketan, baina 20 egunetan behatu dut eta ez du egun batean bez jolastu.

5M 01/25

- Ezpain margoa ez zaio gustatzen neskena delako.

5N 03/18

- Futbolera jolastea gustatzen zaio, baina patioan ez du jolasten.

5M 05/02

- Amak azazkaletan brillante ipintzeko dauka, berari gustatzen zaio, baina amak ez dio uzten. Azazkalak margotu nahi dituen galdetu diot eta baietz esan dit. Amak azazkalak margotzea ez dio uzten, amak ez diolako ezer ere ez uzten. Azazkalak margotu dizkiot eta egun osoan egon da bere azazkalak poz-pozik begiratzen. Eskolatik joan baino lehen kendu nahi dituen galdetu diot eta ezetz esan dit. Beraz, etxera azazkalekin margotuta joan da. Hurrengo egunean azazkalak garbi ekarri ditu.

- Ezpainak margotzea gustatzen zaio. Amak margotzen ez dizkiola esan du, nahiz eta berak margotzeko eskatu dion. Nik margotzea nahi izan du.

- Hulck moduko jostailuekin norbait ekartzen badu batzuetan jolasten du.

- Futbolean batzuetan jolasten du, baina beste batzuetan ez.

- Karrotxoarekin jolastea lotsa ematen dio.

4M 08/26

- Azazkalak margotzea gustatzen zaio, isekok margotzen dizkio.

4N 11/19

- Amak ez dio ezpainak margotzen, baina berari gustatuko litzaioke.

3N 06/13

- Futbolera jolasten duela esan du, baina 20 egunetan ez du futbolera jolastu.

3M 06/29

- Ez zaio azazkalak margotzea gustatzen mutilek hori egiten ez dutelako.

3M 08/30

- Azakalak margotzea gustatzen zaio eta neskak eta mutilak pintatzen dituztela esan du.

3M 10/26

- Ez zaio ezpainak margotzea gustatzen bera mutila delako.

- Handia delako ez zaio gustatzen karrotxoarekin ibiltzea.

Erreferentzia bibliografikoak

- Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado (1978). Espainiako konstituzioa.
- Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado (2013). 8/2013 Lege Organikoa, abenduaren 9koa, hezkuntzaren kalitatea hobetzekoa.
- Andaluziako junta (1999). *Educación afectivo-sexual en la educación infantil. Guía para el profesorado*. Málaga.
- Area, Manuel eta Díaz, Raúl (2009). *Sexpresan, multimedia para la educación afectivo-sexual*. Guía didáctica. (2016/11/18). Hurrengo helbidetik hartuta:
<http://www.harimaguada.org/sexpresan/>
- Basauriko sexu informazio bulegoa (d.g.) Haur sexualitatea eta aniztasuna lantzeko dinamikak eta proiektuak umeen sexualitateak. *Basauriko sexu informazio bulegoa*. (2016/01/20). Hurrengo helbidetik hartuta:
<https://basaurisexgunea.wordpress.com/educacion/proyectos-de-basauri/>
- BBC. (2010) El niño que fue criado como niña. *BBC*. (2015/11/23). Hurrengo helbidetik hartuta:
http://www.bbc.com/mundo/noticias/2010/11/101125_cambio_genero_sexualidad_men.shtml
- Bolaños, Mª Carmen, González, Mª Dolores, Jiménez, Manuel, Rodríguez, Mª Isabel eta Vega, Teresa. (2008). *Nuestra sexualidad*. Tenerife.
- Bolaños, María Carmen, González, Mª Dolores, Jiménez, Manuel, Ramos, María Elena eta Rodríguez, Mª Isabel (1994). *Guía de formación de madres y padres. Educación afectivo-sexual en las etapas Infantil y primaria*. Canarias.
- Camarero, Carmen, Redondo, Euke eta Urruzola, Ma José (1987). *Sexualidad en la escuela manual para educadoras*. 2. edizioa. Bartzelona: La Sal, edicions de les Dones.
- Castelo, Camil, de la Gándara, Jesús José eta Puigvert Ana Martínez (2005). La sexualidad en las diferentes etapas de vida. In Blümel, J. E, Castelo-Branco, C. eta Vallejo S. (2005). *Sexualidad humana una aproximación integral* (55-65. orr.). Espainia: Editorial médica Panamericana.
- Dorio, Inma, Sabariego, Marta eta Massot, Inés (2004). Características generales de la metodología cualitativa. In Rafael, Alzina, Dorio, Inma, Jesús, Gómez, Antonio, Latorre, Francesc, Martínez, Inés, Massot, Joan, Mateo, Marta,

- Sabariego, Antoni, Sans, Mercedes, Torrado eta Ruth, Vilá (2004). *Metodología de la investigación educativa* (275-292 orr.). Madril: Editorial La Muralla.
- Fernández, Pedro (1982). *Características y tratamiento de la sexualidad infantil, enfoque psicoanalítico Freudiano*. Madril: Narcea.
- Ferren, Ferran (1988). *Cómo educar la sexualidad en la escuela*. Bartzelona: Ceac
- Gamba, Susana (2007) *Diccionario de Estudios de Género y Feminismos*. Biblos.
- Gómez-Zapiain, Javier (2004). *Sexualidad y afectividad en personas con discapacidad psíquica. Pautas de actuación*. Donostia: Atzegi.
- Gómez-Zapiain, Javier (2013). *Psicología de la sexualidad*. Madril: Alianza Editorial.
- Gómez-Zapiain, Javier (d.g.). *La sexualidad infantil y el abuso sexual en la infancia desde la perspectiva del concepto y las actitudes hacia la sexualidad*.
- Hernández, Graciela eta Jaramillo, Concepción (2003). *La educación sexual de la primera infancia. Guía para madres, padres y profesorado de educación infantil*. Espainia: Hezkuntza, Kultura eta Kirol ministerioa.
- Hezkuntza, hizkuntza politika eta kultura saila (2016). 237/2015 DEKRETUA, abenduaren 22koa, Haur Hezkuntzako curriculumuma zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzekoa, Haur Hezkuntzako curriculumuma, Heziberri. *Euskal Herriko agintaritzaren aldizkaria*, (9), 1-47.
- Howell, William, Eshelman, Virginia eta Kolodny, Robert (1987). *La sexualidad humana. 1. La dimensión biológica*. Bartzelona: Grijalbo.
- Iturbe, Xabier (2015). *Coeducar en la escuela infantil sexualidad amistad y sentimientos*. Bartzelona: Grao.
- Jauregizar, Joana (d.g.). *Atxikimendua ulertzen Hezkuntzaren ikuspuntutik*. UPV/EHU.
- López, Felix (2009). *La educación sexual*. Madril: Biblioteca nueva.
- López, Félix (2013). *La educación sexual de los hijos*. Madril: Piramide.
- López, Félix eta Fuertes, Antonio (1993). *Para comprender la sexualidad*. Nafarroa: Verbo dibino.
- Magister (2011) Educación Infantil. *Magister*, 10. Gaia, 1-48.
- Maio, Eliane Rose eta Alcaide, Carmen (2010). Una investigación sobre la importancia de la educación afectivo-sexual en las escuelas. *Revista Ibero-Americana de Estudos em Educação*, 5(3).

Padrón, M^a del Mar, Fernández, Lola, Infante, Ana eta París, Ángela (2009). *Libro blanco sobre Educación Sexual de la provincia de Málaga*. Malaga.

Salguero, Vanesa (2009). Educación sexual en infantil. *Innovación y experiencias educativas CSIF*, (15), 1-11.

Unidad VIH/SIDA, Unidad de salud del niño y del adolescente, Salud familiar y comunitaria eta Organización Panamericana de la salud/Organización mundial de la salud (2005). *Modelo de consejería orientada a los jóvenes en prevención del VIH y para promoción de la salud sexual y reproductiva. Una guía para proveedores de primera línea*. Whashington D.C.